

AZ ORSZÁGOS
RÁDIÓ ÉS TELEVÍZIÓ
TESTÜLET

cím 1088 Budapest, Reviczky utca 5.
telefon +36 (1) 429 8600
fax +36 (1) 267 2612

BESZÁMOLÓ

AZ ORSZÁGOS RÁDIÓ ÉS TELEVÍZIÓ
TESTÜLET 2009. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

J/11657

BESZÁMOLÓ

AZ ORSZÁGOS
RÁDIÓ ÉS TELEVÍZIÓ
TESTÜLET 2009. ÉVI
TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Átiktatva: J/309

~~J/11657~~

BESZÁMOLÓ

az Országos Rádió és Televízió Testület

2009. évi tevékenységéről

2010. február 28.

Bevezető	6
I. A véleményszabadság helyzete	10
1. Jogvédelem – a véleményszabadság határai	10
1.1. Gyűlöletbeszéd, a közösségek megsértése	11
1.2. Emberi méltóság	23
1.3. Kiskorúak védelme	26
1.4. Vallási meggyőződés védelme	31
1.5. A tájékoztatás kiegyensúlyozottsága, célvizsgálatok	32
II. Kiemelkedő jelentőségű ügyek	38
1. Együttműködés a társhatóságokkal és az ombudsmanokkal	38
2. A politikai és közéleti magazinműsorokban megjelenő befogadói telefonok és rövid szöveges üzenetek vizsgálata	45
3. Az országos kereskedelmi rádiós jogosultságok pályáztatása	59
4. A közszolgálati televíziók digitális átállásának kérdései	64
5. Az Rttv. 7.§-ában rögzített európai uniós kvóták teljesítésének ellenőrzése, intézkedések és a mentesítési megállapodások, az ellenőrzések tapasztalatai	69
6. Kuratóriumi sorsolás 2009-ben	73
7. Az ORTT telefonos nyereményjátékokkal kapcsolatos döntései, intézkedései	74
8. Az ORTT döntései, intézkedései az országos kereskedelmi televíziók kibeszélő show-ival kapcsolatban	76
9. Beszámoló az ORTT és a Magyar Rádió Zrt. közötti perről – az mr2-Petőfi rádió arculatváltása ügyében	78
10. Együttműködés a külföldi médiahatóságokkal	79
III. A tájékoztatás kiegyensúlyozottságának helyzete	84
1. A Panaszbizottság működése	84
1.1. A panaszok számának alakulása, megoszlása	84
1.2. A közszolgálati, a kereskedelmi és a helyi, körzeti műsorszolgáltatókat érintő panaszok aránya	85
1.3. A panaszok benyújtói	86
1.4. A Panaszbizottság jelentősebb állásfoglalásainak tartalmi elemzése	87
2. A hír- és politikai magazinműsorok tájékoztatási gyakorlata	91
2.1. A hírműsorok tájékoztatási gyakorlata	92
2.2. A politikai magazinműsorok tájékoztatási gyakorlata	131
2.3. A politikusok médiahasználata az EP-választás kampányidőszakában	151
3. Az MTI tájékoztatási gyakorlata	169

IV. A rádiós és televíziós médiatartalmak elemzése	188
1. A Testület munkáját segítő vizsgálatok	188
1.1. Az országos televíziós műsorkínálat alakulása 2009-ben	188
1.2. Közvélemény-kutatások az ORTT ismertségéről és megítéléséről	214
2. A rendszeres műsorfigyelés tapasztalatai	232
2.1. Az országos vételkörzetű műsorszolgáltatók vizsgálatának tapasztalatai	234
2.2. A körzeti és helyi műsorszolgáltatók vizsgálatának tapasztalatai	236
2.3. Az AGB Nielsen Média kutató Kft. és a RadioMonitor adatbázisa alapján lefolytatott vizsgálatok tapasztalatai	238
3. A médiatörvény kiskorúak védelméről szóló rendelkezései betartásának ellenőrzése	246
3.1. Az 5. paragrafus figyelésének tapasztalatai (hatósági kontroll) és a kiskorúak védelmével foglalkozó vizsgálatok (panaszügyek)	246
3.2. Brutalitás a hírműsorokban	257
3.3. Az erőszak, valamint egyéb, a kiskorúak számára ártalmas elemek jelenléte a műsorelőzetesekben	274
3.4. A tematikus gyermekcsatornák műsorainak vizsgálata	293
3.5. Az RTL Klub, a TV2 és a Viasat3 által 2009. március 14. és június 28. között hétfőnként délelőtt sugárzott gyermekműsorok célvizsgálata	311
4. A kisebbségek mediaképe	320
4.1. A televíziós hírműsorok romaképe a konfliktusok tükrében	320
4.2. A kereskedelmi csatornákon sugárzott talk-show-k hatásai	339
4.3. A Mónika show és a Joshi Bharat című műsorok romaképe	346
V. A műsorszolgáltatók tulajdonosi helyzete	356
1. A földfelszíni országos műsorszolgáltatók tulajdonosi helyzete	356
2. A földfelszíni helyi és körzeti műsorszolgáltatók tulajdonosi helyzete	366
3. Az Rttv. 113.§-a alapján nyilvántartásba vett (műholdas és vezetékes) műsorszolgáltatók tulajdonosi szerkezete	369
VI. A műsorszolgáltatás gazdasági helyzete, pénzügyi feltételeinek alakulása	370
1. A hirdetési piac alakulása	370
2. A helyi és körzeti műsorszolgáltatók helyzete az éves beszámolók alapján	373
3. Műsorszolgáltatási díjtartozások	375
4. A gazdasági válság generálta műsorszolgáltatási díjcsökkentési kérelmek	377

VII. A műsorszolgáltatási rendszer 2009. évi változásai **378**

1. Fontosabb jogszabályváltozások 2009-ben	378
2. A médiatörvénnyel kapcsolatos AB határozatok	379
3. Szerződés módosítások és a műsorszolgáltatási szerződések megújítása	382
3.1. Az országos műsorszolgáltatók műsorszolgáltatási szerződésének módosítása	382
3.2. A helyi és körzeti műsorszolgáltatási szerződések módosítása, felmondása és megszüntetése	386
3.3. A lejáró műsorszolgáltatási jogosultságok megújítása	388
4. A közszolgálati műsorszolgáltatók kötelezettségei	393
5. Az ORTT pályáztatási tevékenysége	394
5.1. A két analóg országos rádiós kereskedelmi jogosultság pályáztatása	394
5.2. Az ORTT rendelkezésére álló helyi és körzeti műsorszolgáltatási lehetőségek pályáztatása	394
5.3. Előkészület a 2010. évi pályáztatási tevékenységre	397
6. Hálózatos műsorszolgáltatások	400
7. A nyilvántartások helyzete	402
8. Kisközösségi rádiózás	403

VIII. A Műsorszolgáltatási Alap **406**

1. A Műsorszolgáltatási Alap pályázatai (1997-2009.)	409
2. A 2009. évben kibocsátott pályázati felhívások	409
3. A 2009. év egyedi támogatásai	425
4. Az ORTT támogatáspolitikája	428
4.1. Filmes és televíziós műsorszámok támogatása	429
4.2. Rádiós műsorszámok támogatása	431
4.3. Kábelhálózatok, valamint helyi és körzeti rádiós és televíziós műsorszolgáltatók műsorszórásának fejlesztésére fordított támogatás	432
4.4. Nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatók és közműsor-szolgáltatók támogatása	434
5. A Műsorszolgáltatási Alap Igazgatósága	435

IX. Az Alkalmazott Kommunikációtudományi Intézet **438**

X. Az ORTT működése **444**

1. Az ORTT működésének személyi és tárgyi feltételei	444
2. Az ORTT pénzügyi-gazdasági helyzete	449
2.1. Általános információk	449
2.2. A 2009. évi költségvetés végrehajtása	450
3. Belső ellenőrzés az ORTT Irodájában	453
4. Peres ügyek	455
4.1. A folyamatban lévő ügyek számszerűen és százalékosan	455
4.2. A 2009-ben született ítéletek elemzése	457
4.3. A pénztartozások behajtásával kapcsolatos peres és nem peres eljárások	463
5. Az ORTT külkapcsolatainak alakulása	466
6. Mostra-ORTT Filmfesztivál	473
7. Az ORTT működésének statisztikai adatai	475
7.1. Az ORTT határozatai 2009-ben	475
7.2. Az ORTT iratforgalma 2009-ben	478

Mellékletek **480**

1. sz. melléklet: Válogatott határozatok	480
2. sz. melléklet: A 2009-es év médiakronikája	481
3. sz. melléklet: Földfelszíni sugárzású helyi rádiók (2009. december 31.)	502
4. sz. melléklet: Földfelszíni sugárzású körzeti rádiók (2009. december 31.)	509
5. sz. melléklet: Rádiós hálózatok	511
6. sz. melléklet: Földfelszíni sugárzású helyi televíziók (2009. december 31.)	513
7. sz. melléklet: Televíziós hálózatok	515
8. sz. melléklet: 2009. év folyamán megszűnt földfelszíni sugárzású helyi és körzeti műsorszolgáltatások	517
9. sz. melléklet: Műholdas műsorszolgáltatók és műsorszolgáltatások	518
10. sz. melléklet: 2009. év folyamán megszűnt műholdas műsorszolgáltatások	519
11. sz. melléklet: Vezetékes műsorszolgáltatások (2009. december 31.)	519
12. sz. melléklet: 2009. év folyamán megszűnt vezetékes műsorszolgáltatások	554
13. sz. melléklet: Megállapodás együttműködésről és információcseréről	559
14. sz. melléklet: Médiafogyasztási adatok	563
15. sz. melléklet: Az EU által előírt nyelvi és gyártási kvóták teljesülése (Rttv. 7. §)	607
16. sz. melléklet: Az ORTT támogatása révén elkészült filmalkotások hazai és külföldi seregszemléken elért díjai	609

A 2009-es év mozgalmas és tevékeny időszak volt az Országos Rádió és Televízió Testület működésében. A Testület intenzív munkát folytatott, ezt a lezárt ügyek minden korábbinál nagyobb száma, illetve az elektronikus média világára nagy hatást tevő döntések mutatják. Ennek megfelelően, az Országgyűlésnek benyújtott beszámoló az elmúlt évek gyakorlatát követve a törvényi alapkövetelményeknél lényegesen szélesebb körben nyújt tájékoztatást a médiahatóság tevékenységéről. A bevezetőben kiemelésre kerül néhány olyan ügy és körülmény, amelyek hangsúlyosan jellemezték a Testület és az Iroda munkáját.

Az egész évet meghatározó jelentőséggel bírt, hogy 2009-ben a Testület ismét országos földfelszíni műsorszolgáltatási jogosultságok pályáztatását bonyolította le. A pályáztatás során az ORTT biztosítani tudta, hogy a két országos kereskedelmi rádiós frekvencia még rövid ideig se maradjon kihasználatlanul, dacára a 2008. december 31-ig hatályban lévő „frekvencia-moratórium” okozta késelelemnek, valamint a pályáztatás törvényi feltételeiben bekövetkező esetleges módosulásban rejlő bizonytalanságnak. Az eljárásnak ezt a legalapvetőbb célkitűzését ráadásul komoly belső viták mellett sikerült elérnie a médiahatóságnak. A pályázati feltételek és a pályázati értékelések a Testületen belüli komoly nézetkülönbségek között formálódtak, melyeket a nyilvánosság mindvégig követhetett. E viták végül a Testület elnökének távozásához vezettek: a pályázatok eredményéről szóló döntést követően dr. Majtényi László 2009. november 30-ával lemondott posztjáról.

Az országos kereskedelmi rádiós pályázatok esetében az ORTT az utóbbi években fizetett összegeknél jelentősen magasabban határozta meg a jogosultságok használatának minimális ellenértékét. Mindez a médiatörvény értelmében azt jelenti, hogy a Testület lényegesen nagyobb összegeket tud bevonni a Magyar Rádió finanszírozásába, valamint abba a támogatási rendszerbe, amellyel az ORTT – a Műsorszolgáltatási Alapon keresztül – közszolgálati tartalmak készítését mozdítja elő.

Az év elején a két országos kereskedelmi televízió a műsorszolgáltatási díjának radikális csökkentését, megfizetését kérte az ORTT-nél. A Testület a beadványok értékelését és a díjcsökkentés médiafinanszírozásban beálló következményeinek mérlegelését követően – a TV2 műsorszolgáltatási díja a közszolgálati televíziók költségvetését, az RTL Klubé pedig a digitális átállás fedezetét szolgáló állami forrásokat gyarapítja –, indokolatlannak tartotta a kérelmeket, és nem járult hozzá a díjak megváltoztatásához.

A gazdasági válság médiaszektorra is elérő hatásai nyomán rendkívül nagyszámú, a műsorszolgáltatási díjak csökkentésére irányuló kérelem jelezte a Testület beavatkozásának szükségességét. A Testület nagy körültekintéssel mérlegelte a körülményeket, és részletes piacelemzést követően hozta meg döntését. Tekintettel arra, hogy a gazdasági válság hatásai különösen érzékenyen érintették a nagy szereplőknél bizonytalanabb finanszírozási körülmények között működő kisebb műsorszolgáltatókat, az ORTT végül a helyi és körzeti földfelszíni műsorszolgáltatók terheinek egységes, átmeneti enyhítéséről határozott, 25 százalékkal mérsékelve műsorszolgáltatási díjaikat 2010 első félévében.

A fent említett feladatok ellátása – az országos pályáztatás, illetve a műsorszolgáltatási díjakat érintő átfogó stratégia átgondolása – során 2009-ben különösen érzékelhetővé vált mindaz, amire az Alkotmánybíróság korábban rámutatott: a médiahatóság egyes kiemelten fontos hatásköreit nem kielégítő szabályozási környezetben kénytelen gyakorolni. Az Alkotmánybíróság által a műsorszolgáltatási jogosultságok pályáztatásával [46/2007. (VI. 27.) AB hat.], illetve a műsorszolgáltatási díjak meghatározásával [37/2008. (IV. 8.) AB hat.] kapcsolatban megállapított szabályozási hiányosságok az ORTT eljárásait jelentősen megnehezítették. A Testület munkájának jogszabályi környezetét érintő probléma az is, hogy 2009-ben sem születtek meg a digitális átállás forrásainak felhasználását rendező előírások, így az ORTT nem tudta hasznosítani a keze-

lése alatt lévő, egyre jelentősebb összegű közpénzt. A hatósági jogalkalmazó munkát pedig az nehezítheti majd meg a jövőben, hogy 2009. december 19-én anélkül járt le az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló európai uniós irányelv átültetésének határideje, hogy a magyar szabályozásban megjelentek volna az irányelv rendelkezései. Mindezek a jogszabályi rendezetlenségek egyre nagyobb kihívást jelentenek a médiahatóság tevékenységében.

A tartalomszabályozás fontos területein az ORTT igyekezett még erőteljesebbé tenni a hatósági fellépést. 2009-ben a médiahatóság tovább erősítette az emberi jogokat védő gyakorlatát. Egyfelől számos esetben élt azzal a lehetőséggel, miszerint az elektronikus média esetében mód van a gyűlöletkeltő, kirekesztő megszólalásokkal szembeni hatékony eljárásra, másfelől következetesen szankcionálta az emberi méltóságot és a magánszférát sértő műsorszámokat. A korábbi éveknél határozottabb fellépésről tanúskodtak a kiskorúak védelmét szolgáló 2009. évi testületi döntések. E tekintetben mindenekelőtt az ún. délutáni kibeszélőshow-k álltak a hatósági munka fókuszában, mivel az ORTT elemzései azt mutatták, hogy az RTL Klub Mónika, illetve a TV2 Joshi Bharat című műsorai a kiskorúakat védő rendelkezéseket kirívóan sértő nézettségi versenybe kezdtek. A sorozatos és súlyos törvénysértésekre a Testület minden korábbinál szigorúbb szankcióval reagált, és 12-12 órára felfüggesztette a két televízió műsorszolgáltatási jogosultságának gyakorlását. A határozott fellépés eredményeképpen a műsorszolgáltatók a műsortípusra vonatkozó viselkedési alapelveket tartalmazó, közös etikai kódexet fogadtak el. Mindezek ellenére a médiahatóság elemzései 2009 végén is további tennivalók szükségességét támasztották alá a műsorokkal kapcsolatban.

A Testület tevékenységében emellett 2009-ben is nagy hangsúlyt kapott a műsorszolgáltatókkal való partneri együttműködés. Az ORTT maga is többször kezdeményezte, hogy a piaci szereplőkkel folytatott közvetlen konzultáción vitassa meg az aktuális kérdéseket. Így fontos és kölcsönösen hasznos megbeszélései voltak a sajátos problémáikra megoldást kereső közszolgálati médiумokkal, vagy a legfontosabb jogalkalmazói kérdésekben (pl. a kibeszélőshow-k ügyében) együttműködést ígérő kereskedelmi műsorszolgáltatókkal, avagy a pénzügyi nehézségeik miatt segítséget kérő helyi rádiókkal és televíziókkal, de egyéb szereplőkkel is.

Az együttműködések körében szintén kiemelés érdemel, hogy a médiahatóság folytatta kapcsolatainak erősítését mind a magyarországi társhatóságokkal, mind pedig a külföldi szabályozó hatóságokkal. Az ORTT és a CNA együttműködése alapján 2009. december 11-én hat ország Csehország, Magyarország, Lengyelország, Románia, Szerbia, Szlovákia, szabályozó hatósága regionális együttműködési megállapodást írt alá Prágában. A 2009. december 11-én megtartott, a Közép Európai Szabályozói Fórumot létrehozó megállapodás ünnepélyes aláírására Prágában került sor. A regionális együttműködés legfontosabb eleme az együttműködésben résztvevő államból, egy másik résztvevő államba sugárzott műsorszámokat érintő panaszok kezelése. Lényeges része az aláírt megállapodásnak, hogy a hatóságok tájékoztatják egymást a hazai, az audiovizuális ágazatot érintő szabályokról, melyek figyelembe vétele a panaszok kezelésekor rendkívül eredményes lehet. Az együttműködés révén kialakuló közös és hatékony fellépés a kiskorúak védelme érdekében kiemelkedő fontosságú.

Budapest, 2010. február 28.

Országos Rádió és Televízió Testület

1. Jogvédelem – a véleményszabadság határai

A szabad véleménynyilvánítás joga – kommunikációs alapjogként – azt jelenti, hogy bárki gondolatát, meggyőződését szabadon, megfelelő keretek között kinyilváníthatja. Ez nem csupán az egyéni véleménynyilvánítási szabadság szubjektív jogát jelenti, hanem azt az állami kötelezettséget, amely az Alkotmány 61. §-ából következően a demokratikus közvélemény kialakulása feltételeinek és működése fenntartásának biztosítását jelenti. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint, amelyet elsőként a 30/1992. (V. 26.) AB határozatban deklarált, „a véleménynyilvánítás szabadságának külső korlátai vannak csak; amíg egy ilyen alkotmányosan meghúzott külső korlátba nem ütközik, maga a véleménynyilvánítás lehetősége és ténye védett, annak tartalmára tekintet nélkül. Vagyis az egyéni véleménynyilvánítás, a saját törvényei szerint kialakuló közvélemény, és ezekkel kölcsönhatásban a minél szélesebb tájékozottságra épülő egyéni véleményalkotás lehetősége az, ami alkotmányos védelmet élvez. Az Alkotmány a szabad kommunikációt — az egyéni magatartást és a társadalmi folyamatot — biztosítja, s nem annak tartalmára vonatkozik a szabad véleménynyilvánítás alapjoga. Ebben a processzusban helye van minden véleménynek, jónak és károsnak, kellemesnek és sértőnek egyaránt, különösen azért, mert maga a vélemény minősítése is e folyamat terméke”.

Ugyanebben a határozatban az Alkotmánybíróság meghatározta a véleményszabadság korlátait is: „Az állam akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközhöz, ha másik alapvető jog és szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el. Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához tehát önmagában nem elegendő, hogy az másik alapjog vagy szabadság védelme vagy egyéb alkotmányos cél érdekében történik, hanem szükséges, hogy megfeleljen az arányosság követelményeinek: az elérni kívánt cél fontossága

és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyen egymással. A törvényhozó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni. Alkotmányellenes a jog tartalmának korlátozása, ha az kényszerítő ok nélkül, önkényesen történik, vagy ha a korlátozás súlya az elérni kívánt célhoz képest aránytalan”.

Ezek az alkotmányos követelményeken alapulnak a médiatörvénynek az emberi jogok tiszteletben tartását, a gyűlöletkeltés tilalmát, a kiskorúak védelmét előíró rendelkezései, amelyek a véleményszabadságot korlátozzák. És a médiajogi szankció a legenyhébb – ám olykor az egyetlen – eszköz az alapjogi sérelemre való állami reagálásra.

1.1. GYÜLÖLETBESZÉD, A KÖZÖSSÉGEK MEGSÉRTÉSE

A Testület 2009-ben is fokozott figyelmet fordított arra, hogy a médiában megvalósuló gyűlöletbeszéd elleni fellépés – a hatályos jogi környezetben lehetséges egyetlen – szereplőjeként, fellépjen a gyűlöletkeltő, a közösségeket sértő tartalmakat közléte-
vő műsorszolgáltatókkal szemben.

A Testület eljárásaiban figyelemmel van az Alkotmánybíróság több döntésében, így az 1006/B/2001. számú határozatában is rögzített álláspontjára, mely szerint „általánosan elfogadott, hogy a rádiós és televíziós műsorszolgáltatás véleményformáló hatása sokszorosa az egyéb információs társadalmi szolgáltatások gondolkodásra ható erejének”. „Azáltal, hogy a média a legszélesebb nyilvánosságot biztosítja a legkülönbözőbb vélemények számára, és napjainkban ez képezi a legfontosabb információforrást, a szólásszabadság egyéb megnyilvánulási formáihoz képest a médiában megjelenő véleményeknek sokszoros a hatása, rendkívül nagy a befolyása az emberek gondolkodására, a közvélemény formálására.” A vélemények gyűlöletkeltésre alkalmas jellegének médiajogi megítélésakor mindig figyelembe vette tehát, hogy az elektronikus média minden más kommunikációs csatornánál könnyebben és nagyobb hatással válhat a „gyűlölködők hangerősítőjévé”.

A konkrét ügyek megítélésénél pedig arra volt – a vélemények szabad megjeleníthetőségével összefüggésben – figyelemmel, hogy a műsorszolgáltató a vélemények közlésének módjában milyen magatartást tanúsított, vagy az attól való elhatárolásban elkövetett mulasztásával valósult meg a jogsérelem.

A Testület több határozatában is kifejtette, hogy elismeri a véleménynyilvánító műsorok jogosultságát, annak érdekében, hogy széles rétegek szólhassanak hozzá közéleti eseményekhez és témákhoz, amelyek fontos mutatói egy társadalom állapotának. Az ilyen műsorok – jellegükből adódóan – olykor markánsan ellentétes álláspontok ütköztetésére is teret biztosítanak. Ezért kiemelten fontos ilyenkor a műsorvezető, illetve a szerkesztő szerepe, akiknek feladata a hozzászólások moderálása, azok kulturált keretek között tartása, valamint a felvetett témákat illetően az esetleges nézői, hallgatói pontatlanságok helyreigazítása, a szélsőséges vélemények kifejtésének

megakadályozása, azaz a műsorszolgáltató megszemélyesítőjeként a gyűlöletkeltés és sértő tartalom tilalmának az érvényesítése. A Testület határozottan állást foglal amelle, hogy a vélemény szabadság korlátját jelenti az, amikor a műsorszolgáltató olyan véleményeket és üzeneteket közvetít, amelyek erőszakra buzdítanak, vagy azal fenyegetnek.

A Testület több műsorszolgáltató vonatkozásában vizsgálta a gyűlöletkeltés és a közösség megsértése tilalmának az érvényesülését, jogsértést hat műsorszolgáltatóval szemben állapított meg.

A tavalyi évhez hasonlóan az Echo Hungária Televízió Zrt. műsoraiban tapasztalta többségében a Testület a gyűlöletkeltés tilalmának a megszegését. Az érintett műsorszámok a 2008-ban is elmarasztalt Kibeszélő és Pörzsölő mellett a Képtelenségek, és a műsorszolgáltató másik csatornáján, a Vítál TV-ben sugárzott Korrektúra voltak. Emellett a Budapest Televízióban, a Story TV műsorában, valamint az ATV-n közzétett műsorszámokban észlelt törvénytörés miatt alkalmazott szankciót a médiahatóság.

1009/2009. (V. 20.) számú határozatában a Testület a 2008. december 5-én sugárzott Kibeszélő című műsorban tapasztalt gyűlöletkeltő tartalom miatt függesztette fel 60 percre az Echo TV a műsorszolgáltatási jogának gyakorlását. Az interaktív műsor egyik témájaként a „fokozódó romaterror Magyarországon” kérdést vetette fel a műsorvezető, amelyről a nézők telefonon és sms-ben fejthették ki véleményüket. A Testület tapasztalatai szerint e vélemények egy részének közreadása súlyosan törvénytörő volt. A Testület hangsúlyozta, hogy eljárásának a tárgya nem a nézői vélemény nyilvánítás megítélése, hanem a műsorszolgáltató azon magatartása, hogy milyen véleményeket jelenít meg a műsorban. Ezzel kapcsolatban rögzítette, hogy a műsor éppen a társadalmi feszültségeket növelte, amikor akadálymentes szócsöve lett a romák ellen uszító fenyegetéseknek. A vizsgált adásban a magát verbális harcoként meghatározó műsorvezető fogalmazott meg olyan véleményeket, illetve adott közre olyan sms-eket, amelyek ellentétesek a minden embert megillető egyenlő emberi méltóság és az alkotmányos rend jogával, s célja a romák, a hatalmon lévő politikusok elleni gyűlöletkeltés volt.

Műsorvezető: „A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Ónodon ökölrel megütötte tanárát egy diák. A Miskolci Rendőrkapitányság Ifjúságvédelmi és Bűnmegelőzési Osztálya eljárást indított ez ellen a fiú ellen, hát ugye gondolom, Önök is gondolják, hogy milyen származású fiatalemberről van szó.”

Telefonáló1: „Én nem hiszek az Ön polgárháborús felvetésében, tudniillik ők csak a... **van ez a népi mondás, hogy egy cigány nem ember. A cigány az mindig akkor erős, ha tiz van egy ellen.**”

Telefonáló2: „Arról kell beszélgetni, hogy az **IQ szintje milyen szinten van.** Ismerek elég sok rendőrt.”

Mv: „**Sőt, hát most roma származású rendőröket akarnak pozitív diszkriminációval fölvenni, még érettségi sem kell.**”

Mv: „**Ferenc! Én egyfajta verbális harcoknak tartom magam, tehát mivel énszerintem ma Magyarországon polgárháború van, én a magam módján harcolok. Ha fegyvert kell fogni, remélem, akkor sem az ellenkező irányba fogok futni, most így gondolom a hazámat szolgálni...**”

Telefonáló3: „A másik, kedves Sándor, a polgárháború, én ezt kikérem magamnak. Én már egyszer elmondtam Önnek, hogy **Magyarországon önvédelmi háborút fog a magyar nép vívni ezek ellen a senkiházi, tolvaj, csőcselék, gyilkosok ellen.** Mert mondjuk ki csak őszintén a gyilkos nevet, tudniillik számoljuk már össze egyszer, vegye valaki a fardatságot, hogy hány ember lett öngyilkos, vagy halt éhen, amióta a Gyurcsány Fecőék működnek. **És mindenkit megnyugtatok, hogy ez ki fog törni, és nem is sokára.**”

A műsorban megjelenített, s erősítésként még a műsorvezető által be is olvasott sms-ek is az erőszakot, mint a jelenlegi helyzetre adekvát megoldást említették:

„Vegyünk példát Thaiföldről, és takarítsuk már ki ezt a fertőt hazánkból mielőtt tényleg eltörlik a magyarságot a föld színéről! Miért vagytok közönyösek?! Timi”

„Ezeket a gyilkosokat csak a halálbüntetés segítené!”

A Testület álláspontja szerint ilyen megnyilvánulások akadálytalanul nem jelenhetnek meg egyetlen műsorszolgáltatásban sem. Határozatában kiemelte, hogy különösen nagy a műsorszolgáltató felelőssége abban az esetben, ha nem csupán teret enged az ilyen nézeteknek, hanem aktívan közre is működik abban, hogy a szélsőséges vélemények minél markánsabban megfogalmazódjanak, ahelyett hogy azoktól egyértelműen elhatárolódna.

A műsorban a polgárháború, az önvédelmi háború gondolata az ország állapotára, a társadalmi konfliktusok feloldására szolgáló megoldásként jelent meg, ezzel pedig a műsorszolgáltató súlyosan vétett a demokratikus jogállam alkotmányos eszméje ellen, hiszen a demokratikus állam berendezkedését vonta kétségbe. Ez a műsorszolgáltatói magatartás a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Rttv. vagy médiatörvény) 3. § (2) bekezdésének mindhárom fordulatát sértette: „A műsorszolgáltató köteles tiszteletben tartani a Magyar Köztársaság alkotmányos rendjét, tevékenysége nem sértheti az emberi jogokat, és nem lehet alkalmas a személyek, nemek, népek, nemzetek, a nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbségek, továbbá valamely egyház vagy vallási csoport elleni gyűlölet keltésére.” A műsorban felfedezhető rasszista motívumok alkalmasak voltak a cigánysággal szembeni gyűlöletkeltésre, a fegyveres harcot a társadalmi konfliktusok megszüntetésére és a kormány megbuktatására legitim megoldásként tálaló műsor súlyosan megsértette a Köztársaság alkotmányos rendjének tiszteletben tartására vonatkozó alapvető követelményt.

E műsorvezető másik műsorát érintette a Testület **1010/2009. (V. 20.)** számú határozata. Ebben a hatóság a 2008. december 7-én sugárzott Pörzsölő c. műsorban elkövetett jogsértés miatt függesztette fel 60 percre az Echo TV műsorszolgáltatási jogának a gyakorlását. A véleményműsor egyik meghívottja olyan – a műsorszolgáltató nyilatkozatában utóbb a felvetett társadalmi jelenségekkel kapcsolatban „kevésbé ismert”, „az állampolgári hangulatot visszatükrözőnek” minősített – állításokat közölt, amelyek alkalmasak voltak arra, hogy a romákkal szemben „az állampolgárok egyes csoportjaiban” meglévő erőszakos indulat és gyűlölet gerjesztőjévé váljanak. A Testület határozott véleménye az volt, hogy az ellenőrizetlen információk, szóbeszéd és vélekedés olyan megfogalmazásban került a képernyőre, amelynek egyetlen célja, a jelenlegi kormányzat, a „cigánybűnözés” és az izraeli titkosszolgálat közötti összeesküvés képzetének erősítése:

„... *En úgy tudom, hogy teljesen szabadon, fegyveresen mászkálhatnak, és a rendőrség, a helyi rendőri erők is nagyon jól ismerik a csapatot, félnek is tőle, tehát meg vannak félemlítve a rendőrök, a rendőrszervezők pedig valószínűleg meg vannak véve...*

... *belső információk terjengnek, ezt a rendőrök tudják, összeszedik a kerületből azokat a cigányokat, akik eléggé le vannak butítva, és teljesen, hogy úgy mondom, agyilag zokni szinten mozognak intellektuálisan, és elhiszik azt, ami egyébként hihetetlen, és gyakorlatilag heccelik, készítik fel őket. Más információk szerint fegyveres felkészítés is zajlik, magyarság ellen megy az uszítás.*

... *Izraelben történik kiképzése rendőröknek, kettős állampolgárságú, és a rendőri vezetők között is, tehát szerény saccolások szerint olyan 60-70%-a a rendőri vezetőknek, de értve ez alatt talán az ügyészséget és a bíróságot is, át vannak itatva, át vannak szerveződve ilyen Moszad-os, titkosszolgálati hálózatba beilleszthető emberekkel.*

... *ez a rossz hír a tévénézőknek, hogy ne legyenek illúzióik, Magyarország elkelt, Magyarország már csak papíron létezik, az ügynökök ott csücsülnek, már nem most, hanem már tegnapelőtt is ott csücsültek, tehát évekkal ezelőtt, csak most nagyon fölgyorsult, Őszöd óta nagyon fölgyorsultak az események, és most már direkt módon kell, hogy beavatkozzanak, akár fegyveres erővel. Ha polgárháború lesz, akkor ezek az erők meg tudnak mozdulni, ennek a lényege az, hogy ne legyen egy korrektül felfegyverzett, megbízható, magyar, és nagybetűvel a magyar honvédség, aki esetleg fegyverrel tud majd ellenállni, vagy elveszi majd a kedvüket arról, hogy egy polgárháborút kirobbantsanak a cigányság és a magyarság között. Ez ugye az oszd meg és uralkodj, közben a MOSZAD-osok pedig a markukba röhögnek, meg ne legyen rendőrség, aki megvédi a magyar állampolgárságot.”*

A Testület megállapítása szerint a műsorban a műsorszolgáltatót megszemélyesítő műsorvezető nem tompította, nem kérdőjelezte meg interjúalanya téziseit, nem határolódott el tőle akkor sem, amikor nyíltan uszított a romák ellen, a magyar állam elleni összeesküvéssel vádolta Izraelt. A polgárháború bármikor bekövetkezhető le-

hetőségét pedig maga a műsorvezető vetette fel, ily módon is alátámasztva azt az elméletet, hogy mindez a kormány – és Izrael – érdeke:

„...*hát olyan, mintha itt az lenne a kormányzati akarat, hogy egyfajta polgárháború törjön ki, amire hivatkozva aztán majd sok minden intézkedést majd meg lehet hozni. Milyen ilyen jellegű információid vannak?”*

A Testület álláspontja szerint a műsor a Magyar Köztársaság alkotmányos berendezkedését vonta kétségbe azáltal, hogy a társadalmi konfliktusok mögött az izraeli titkosszolgálattal összejátszó magyar kormányt vélte felfedezni. A romákkal kapcsolatban pedig – a minden embert megillető egyenlő emberi méltóságot tiszteletben nem tartva – olyan szélsőséges véleménynek adott hangot, amely túllépett a vélemény-szabadság határán azzal, hogy a műsorvezető meg sem kísérelte azokat megkérdőjelezni. A műsorszám során a műsorvezető megjegyzései és a kellő moderálásra hangsúlyt nem fektető hozzáállása tette teljessé és valószínűtlené a gyűlöletkel-tésre alkalmas hangulatot.

Ugyanennek a „vendégnek” a Budapest Televízió „Köz-élet extra” című műsorában való fellépése vezetett az **1480/2009. (VII. 16.)** számú ORTT határozathoz, amelyben a gyűlöletkeltés tilalmának a megsértésén kívül az Rttv. 3. § (3) bekezdésének (a műsorszolgáltatás nem irányulhat semmilyen kisebbség, sem bármely többség nyílt vagy burkolt megsértésére, kirekesztésére, annak faji szempontokon alapuló bemutatására, elítélésére) a nem teljesítése miatt alkalmazott szankciót a műsorszolgáltatóval szemben.

A március 9-én sugárzott programban a meghívott vendég a műsorvezetők segítségével egy klasszikus összeesküvés-elméletet adott elő arról, hogy a jelenleg dúló gazdasági világválság a magyar nemzet elpusztításának utolsó fázisa, amelynek hátterében Izrael, a zsidók állnak. Az izraeliták módszeresen aláaknázták a nemzet szuverenitását, elfoglalták a legfontosabb döntéshozó pozíciókat (NBH, kormány, honvédség, rendőrség stb.). Jelenleg az áttelepülés, illetve a megszállás utolsó előkészületei folynak, a 24. órában járunk. A vendég által folytatott kommunikáció hatásos, hiszen valós félelmekre és jelenségekre épít (a forint elveszti értékét, az élelmiszerek árai az egekbe szöknek, tömegessé válik a munkanélküliség, az államcsőd következtében a nyugdíjasok, a munkanélküliek, az állami alkalmazottak nem kapják meg járandóságukat stb.), mindezeket azonban oly módon kívánja magyarázni, hogy a negatív hatásokról általában a zsidókat kárhoztatja. A cigányság is többször felbukkan eszmefuttatásaiban, mint vélhetőleg a zsidók egyik eszköze, amellyel polgárháborúba taszíthatják az országot. A műsorvezetők pedig kétség és vita nélkül, rajongva asszisztáltak ehhez a verbális ámokfutáshoz, majd amikor a nézők is bekapcsolódtak az adásba, a telefonos antiszemita megnyilvánulásokat sem kérdőjelezték meg, az elhangzottakat hiteles forrásnak fogadták el.

„Ugyanis végnapjait éli a Magyar Köztársaság, ezt tudnia kell a nézőknek, ezekben a témakörökben, az izraeli betelepülésekkel kapcsolatban, az izraeli katonák itt létével kapcsolatban merültek föl elég komoly kérdések, ez mind nemzetbiztonsági kérdés...”

„A parlamenti pártok mindegyike ódzkodik beszélni <Magyarország felszámolása>, valószínűleg azért, mert mindenki Tel Avivba kapja a mondandóját... Fidesz-is, MSZP-is teljesen mindegy... Izraelben nyaralnak-telelnek, tehát olyan kapcsolatrendszerük alakult ki ahol a magyarság, a magyarok léte...”

„Lehet, hogy nem tudok mindent, tehát lehet, hogy nem számoltam meg darabra, hogy most elterjedt a hír, hogy négyezer izraeli harcos fegyverben Magyarországon van, lehet.

Műsorvezető: „(...) Az egyik honlap egyébként össze is kapcsolta ezeket a történeteket, tehát azt mondta, hogy Magyar Gárda, ugye mert Tatárszentgyörgyön volt az első nyilvános megjelenése, a Magyar Gárdának utána Táborfalva az állítólagos izraeli harcosok, és a végkifejlet ugye Tatárszentgyörgy, a kettős gyilkosság. Most ha ezt most összekapcsoljuk, akkor egyébként ez nagyon könnyen lemodellezhető, és nagyon messzire vezető modellezés lenne ez, hogy itt milyen súlyos érdekek mozognak a háttérbe, és mennyire aljas ez az érdek.”

Vendég: „...közben a Ferihegyen a MOSZAD képz ki a magyarokat arra, hogy mit kell csinálni, hogy ha terrortámadás van. ... nekem van kapcsolatam sok emberrel, rendőrökkel, katonákkal és mondják, jelzik, hogy Ferihegyen ide jönnek a gépek, ide Izraelből Tel Avivból, El-Al légitársasággal, de Kanadából is, hát tudjuk, hogy a haszid zsidókat hozzák befelé, tehát ez nem egy fikció, ezt nem én találom ki, erről beszélni kell. Mert ezek tények, nem kell, hogy betelepüljenek, ezek már itt vannak. Hogy katona mennyi van, köztük azt nem tudom, de MOSZAD ügynök, vagy olyan, aki a MOSZAD-dal kapcsolata van az szerintem tízezerrel, vagy tíztől –húszig, vagy lehet, hogy harmincezerrel. Az évek hosszú sorozata, bejöttek.”

Műsorvezető: „Nagyon sok barátom, akik érdekes módon kiköltöztek Izraelbe, most tértek haza. És elgondolkodtam azon, hogy vajon miért ebben a helyzetben, erre a Magyarországra jöttek haza?”

Vendég: „Betelepülő háttérhatalom, nevezhetjük izraelieknek vagy zsidóknak, ezt mindenki oda teszi ahova akarja, ez nem zsidógyűlölet ez egyszerűen emberi kérdés, hogy miért jönnek most? Amikor bajban van az ország! Azért mert paktum született, tehát egészen biztosan ötszázezer fő zsidó betelepülőről a kormány intézkedett már jóval korábban. Ezeknek most be kell települnie. Nekik épült nagyon sok lakónegyed, azt tudjuk... Az NBH is a MOSZAD-nak a kezében van, mint ahogy az egész kormány...ilyen antiszemita országot, hát a kormányunknak a jó része kettős állampolgár, csak legyünk tisztába. És üdülni ugyanígy Izraelbe jár. Azért egy ilyen antiszemita országot, mint Magyarország, más nincs, hogy az összes döntnökünk, aki pozícióban, vezénylő pozícióban van, az zsidó. Nem kicsit, hanem nagyon.”

A tisztázás szándékával indult, de végeredményében ugyanilyen törvénysértőnek minősült a Sanoma Digital Média Közép-Európai Zrt. (Storytv) 2009. január 26-án sugárzott Havas című műsora, amelynek *Cigánykérdés* címet viselő részében a műsorvezető a cigányság három köztisztjeletben álló képviselőjével (Rostás-Farkas György József Attila-díjas író-műfordítóval, Kállai Csaba országos cigányvajdával, valamint Lendvai János Zala megyei cigányvajdával) beszélgetett a vajdaság intézményéről, a cigányság helyzetéről. Miközben a műsorvezető a közbeszédben jelen lévő „cigánybűnözést”, továbbá a roma vezetők különböző visszaéléseit, tehetetlenségét kívánta pellengérré állítani, kitérgetni a meghívott vendégeivel, többször elveszítette a hidegvérét, és túlzó, a kisebbséget durván sértő általánosításokat fogalmazott meg a cigány kisebbséggel szemben.

A Testület az ügy megítélése során az Alkotmánybíróság 1006/B/2001. számú határozatában foglaltakat tartotta szem előtt, amely rögzíti, hogy az Rttv. 3.§ (3) bekezdése „nem azt jelenti, hogy a rádió- és a televízió-műsorokban ne lenne helye vitának, kritikának, ne jelenhetne meg a társadalmat jellemző véleménypluralizmus. A rendelkezés célja annak a megakadályozása, hogy a rádió és a televízió a sértő, faji alapon elítélő, kirekesztésre, diszkriminációra felhívó gyűlölködők „hangerősítője” legyen. ... A műsor-szolgáltató magatartását e körben nem lehet egyedül az alapján megítélni, hogy mely vélemények megjelenésére biztosít lehetőséget. Azt kell megvizsgálni, hogy az eset összes körülményei alapján alappal feltehető-e, hogy az adott műsor maga jogsértő célra irányult (pl. a műsor előkészítése, a vélemény megjelenítésének módja, a riporterek az adott véleménytől való esetleges elhatárolódása”. A hatóság azonban megállapította, hogy a vizsgált műsorral kapcsolatban az AB határozatban említett szempontok nem voltak maradéktalanul érvényesíthetők. A kisebbséget sértő mondatokat ugyanis nem a beszélgetés meghívott vendégei, hanem a műsorvezető fogalmazta meg: „Ahány színesfémlopás van, az a primitív ember – elnézés, hogy ezt mondom –, aki négy métert kivág Kispesten, az a cigányember, és kiégeti. ...Én ettől örülök meg, hogy a primitív cigányember lopja a színesfémeket, elviszi Antall József mellszobrát, kivágja a postakábel, lebénul a fél város internetes, meg számítógépes programja, én ettől örülök meg, hogy egyszerűen ilyen világot élünk, ebbe bele lehet bolondulni.”

...
„De tipikusan ők azok, ők foglalkoznak színesfém kereskedelemmel, ők azok, akik ott halnak meg, mert fölmászik, és agyonvágja a magasfeszültség, hát mindig cigány az!”

...
„Miért van az Ön szerint, hogy egyre gyakrabban fordul elő, hogy cigány gyerekek rendetlenkedését követően a pedagógus szóvá tesz valamit, utána a hozzátartozók bemennek, és bántalmaznak a pedagógusokat. Szinte kizárólag cigányokkal fordul elő.”

„Nem Olaszliszán akarok lovagolni, de azóta is többször előfordult, hogy valami történik – ez lehet bármi, a gyereket az iskolában rendreutasítják, ne adj isten a tanár meghúz-

kodja haját, fülét és utána berohan a népes család. A népes család, amelyik a kórházban hangosan virraszt, és megőrjíti mindenkit, akik nem tudják őt elviselni, hogy őseik szokása szerint így emlékeznek meg a halottakról, a népes család. Mikor én ezt hallok, hogy népes család összeszalad, karddal, kaszával, vagy éppen egymást verik, mert az egyik, isten tudja, 15 évvel ezelőtt megütötte a másikat, a családok ütik-verik egymást, és kommandósok jönnek, akkor én pontosan tudom, hogy azok cigányok. ...Hát, a népes család az azt jelenti, hogy gettósodtak, hogy egy nyomorult földes szobában hat gyerekkel alszanak együtt, hát ezt jelenti, hát nekem ne mondják azt, hogy ez nem cigányjelenség. És itt kezdődnek a problémák, hogy ezekről nem tudunk őszintén beszélni."

A Testület **1224/2009. (VI. 10.)** számú határozatában kifejtett álláspontja szerint a műsorvezető idézett megszólalásai sértőek voltak a roma kisebbségre, azokat az előítéleteket jelenítették meg, amelyek a cigánysággal szemben a többségi társadalomban megfogalmazódnak. A Testület véleménye szerint a műsorvezető által hiányolt őszinte beszéd a cigányság problémáiról nem jelenti azt, hogy annak általánosítónak és előítéletesnek kell lennie. Ennek következtében Műsorszolgáltató megsértette az Rttv. 3. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezést, s a műsorzámban hangsúlyosan megjelenő, a roma kisebbség megsértésére irányuló műsorvezetői megjegyzések meghívottak részéről történt ellentételezése, illetve annak verbális jelzése, hogy sértőnek tartják a műsorvezetői véleményt, nem zárta ki a jogsértés megtörténtét.

A közösségek megsértését állapította meg a médiahatóság **1512/2009. (VII. 20.)** számú határozatában az ATV 2009 márciusában sugárzott 700-as Klub című műsora miatt, példaként arra, hogy a médiatörvény alapelveként a gyűlöletbeszéd és a közösségek megsértésének tilalma nem csupán a magyar viszonyokkal foglalkozó műsorokra alkalmazandó. Az információs magazinműsorban, mely az amerikai társadalom problémáit elemzi a „keresztény hagyomány szemüvegén” keresztül a CBN News híreiből közöltek összeállítást többek között arról, hogy a szomáliai háború elől menekülő muzulmánok tömegesen jelennek meg egy amerikai kisvárosban, „kultúrsokkot” okozva ezzel. A tudósításban az összes érintettet megszólaltatták, az összeállítás végén azonban a műsorvezetők a vallási toleranciát nélkülözve egyes moszlim szokásokat, tradíciókat, valamint az ahhoz való ragaszkodást nevetségesnek tüntették fel, így az ima előtti lábmossást és a hagyományos viseletet.

Mv1: „A muzulmánok azonban sajnos ezt nem teszik meg. Ragaszkodnak a tradíciókhoz, a lábmossóhoz, a viseletükhöz, meg minden ilyesmihez.”

Mv2: „Lecserélik a munka ünnepét egy iszlám ünnepre!”

Mv1: „Ez nevetséges. Ha valaki az Egyesült Államokba jön, itt a hálaadás, a karácsony és a munka ünnepe az ünnep, ezek a szokások. Ezeket át lehet venni, hogyha nekünk emigrálnunk kellene, hogyha mi mennénk Szomáliába, akkor mi vennénk fel az ő szokásaikat.”

A Testület megállapította, hogy a műsorszám készítői, így különösen a műsorvezetők, a tényeket figyelmen kívül hagyva sztereotíp, intoleráns és kirekesztő módon közelítették az iszlám valláshoz, illetve annak követőihez, s a kisvárosi konfliktus etnocentrista bemutatási módja sérthette a szomáliai betelepülöket, továbbá általában a moszlimokat, ezáltal a médiatörvény 3.§ (3) bekezdését.

A melegekkel, illetve a zsidósággal szembeni gyűlöletkeltés miatt függesztette fel az ORTT az Echo Hungária Televízió Zrt. műsorszolgáltatási jogosultságának a gyakorlását további 60 és 90 percre. A 2009. július 18-án sugárzott Korrektúra című műsorban a meleg büszkeség menetével („rendkívül rossz alakú, rosszarcú emberek teherautókon, a lehető legképtelenebb maskarákban vonaglottak, szexuális aktusokat imitáltak, és a legundorítóbb és legvisszatasztálóbb és rendkívül hivalkodó magatartás”) kapcsolatban fejtette ki a műsorvezető és két vendége rendkívül előítéletes, homofób nézeteit a melegeknek a társadalomban betöltött szerepéről. A megítélésben különbség nem volt közöttük, a melegeket „rákos sejtnek” tartva, a melegek jogait a „társadalomak szétmállasztásának, szétroncsolásának ..., felszámolásának alapvető eszközeként” tekintették. Kiemelték, „a hivatalos hatalom nem a pusztító parazitával szemben lép fel, hanem a parazitával szemben megfogalmazott immunreakciókat minősíti szélsőségeseknek, és próbálja azokat felszámolni. (...) Azt hiszem, ez az utolsó pillanat ahhoz, hogy a fehér civilizáció és benne Magyarország, végre kijózanodjon, és lássa, hogy mi-féle végzetek felé halad. A Testület **2500/2009. (XII. 16.)** számú határozatában úgy ítélte meg, hogy a műsor azt az üzenetet közvetítette a nézőknek, mely szerint a „melegek civilizációja” és a „keresztény, fehér civilizáció” kizárják egymást, s a „parazitának pusztulnia kell”, és ez az üzenet kifejezetten alkalmas volt a melegekkel szembeni gyűlöletkeltésre.

A **2499/2009. (XII. 16.)** számú határozatban a 2009. augusztus 21-én a Vital TV-n ismétlésként közvetített Korrektúra című műsorszámában elhangzott kódolt és nyílt antiszemita megszólalások miatt alkalmazott szankciót a Testület. A sajtóklub-jellegű beszélgető műsor résztvevői konkrét személyek (Bauer Tamás, az SZDSZ volt vezetői, Kertész Imre) kapcsán tettek olyan kijelentéseket, amelyek egyértelművé tették, hogy nem csupán a beszélgetés témájául kiválasztott szereplők kritikájáról van szó, hanem kifejezett zsidózásról:

Vendég1: „A lényeg az, hogy Bauer szemmel láthatóan nem magyar szempontból nézi, hanem nem tudom milyen szempontból Trianont. (...) **2009-ben, szabaddemokrata politikusként** még egyszer mondom, azt mondja, ideje szakítani azzal a magyar nézettel, hogy Trianonban súlyos igazságtalanság történt. Ezek után, ha részünkről azt mondja valaki, hogy **idegenszívú** ez az ember, vagy a barátai, vagy az elvbarátai, akkor azt hiszem, hogy nagyon finoman fogalmaztunk (...) **állítólag ő egy magyar párt színeiben a parlamentben leülhet.**”

Vendég2: „...**igazi magyar ember, akinek a szíve mondjuk, ezért az országért dobog, meg aki hisz abban, hogy az ember nem véletlenül születik arra a földre, ahová leszületik ...nem sok köze van azon kívül, hogy beszél magyarul, vagy beszél magyarul is ehhez az országhoz.**”

Műsorvezető: „Amikor ezeket olvasom, és amikor fel vannak háborodva, hogy idegenszívű, ez a szó, hogy ez mit jelent. És mindig felrémlik nekem Márai Naplója. Mit is ír Márai már '48-49-ben? Azt írja, **iszonyú, hogy a magyar zsidóság színe-javát elpusztították, de az alja zsidók mind hazajöttek bosszút állni. Na, ott ő mosolyog** (Kertész Imre), aki nek nem fáj Trianon, meg nem volt igazságtalan.”

Vendég3: „...készülő művem, aminek a címe A kis Kertész, kertészeti enciklopédia **Imre Kertész** életéről és koráról. Annak első részében áttekintem az eddigi irodalmi Nobel-díjak történetét, és csak aláírhatom, hogy ott hazaszerető, normális ember eddig irodalmi Nobel-díjat nem igen kapott, ha igen, az tiszta tévedés volt.”

A Testület e határozatában is rögzítette, hogy a gyűlöletkeltés médiajogi tilalma, a maga jogkövetkezményeivel, a véleménynyilvánítás szabadságának olyan határát jelöli ki, amely az egyenlő emberi méltóság alkotmányos követelményéből következően minden személlyel összefüggésben – ha nem is azonos mértékkel, de – korlátozza a jogszerűnek minősülő megnyilvánulások körét, s e műsorban nem ez történt.

Állampolgári bejelentés nyomán vizsgálta az ORTT egy, az Echo TV Nemzeti Rock című műsorában közzétett alternatív hip-hop szám szövegét is, amelynek néhány sora („*FankaDeli idősebb, mint Szlovákia - FankaDeli nem lop, mint tőlünk Románia*”) a panaszos szerint alkalmas volt a fajgyűlöletre és uszításra. A Testület az ügyet a művészi szabadsággal összefüggésében vizsgálva megállapította, hogy a művészet kísérletező tevékenység, amely állandóan feszegeti a mindenkor közzététel határait. Nem születnek jelentős alkotások, ha a közönség egy részének érzéseit sértő művektől megtagadják a nyilvánosságot. Ezért a művészi kifejezés esetében hatványozottan igaz, hogy a szólás korlátozása nem alapulhat a közölt nézetek tartalmán. Az elhangzott dal nem sértett olyan alapjogot, amely miatt a Testületnek fel kellett volna lépni a műsorszolgáltatóval szemben.

2009-ben számos vizsgálatot folytatott az ORTT a TV2-n sugárzott Joshi Bharat és az RTL Klubon közzétett Mónika show-val kapcsolatban. A vizsgálatok alapján kiderült, hogy e műsorok nem csupán a kiskorúak védelme szempontjából kifogásolhatóak, hanem súlyos társadalmi feszültség indukálásában is szerepük lehet. (A vizsgálatokról részletesen beszámolunk a IV. fejezetben.) A show-k súlyosan értékhányos szereplői között nagyszámban – a lakosság összlétszámához képest messze meghaladó arányban – voltak romák, és az ő megjelenésük az erőszakos, durva történetekben kirekesztő általánosításra volt alkalmas, arra, hogy a nézőkben olyan kép keletkez-

zen, mintha a bűncselekmények és erkölcsi bűnök ehhez a kisebbséghez lennének köthetők.

A május 18-án és 21-én sugárzott Joshi Bharat műsorszám vizsgálatának eredményeképpen a Testület a **2502/2009. (XII. 16.)** számú határozatban arra tekintettel állapította meg az Rttv. 3. § (3) bekezdésének a megsértését, hogy a műsorban az agresszív, erőszakos és olykor az önbíráskodásra is kész szereplők viselkedésének a bemutatása a teljes roma társadalom megbélyegzésére alkalmassá válhatott. A meghívott vendégek verbális megnyilvánulásai mellett a műsorszámokban látható feliratok („*Miklós szerint Julianna a gyógyszerfüggősége miatt alkalmatlan a gyermeknevelésre*”, „*Csaba kapával vágta fejbe egy rokonát féltékenységeben*”, „*Csabától az egész falu retteg*”, „*Eszter bosszút esküdött Margiték ellen*”) olyan képet festettek, mintha ez a fajta fellépés, viselkedés jellemezné a roma társadalmat. A határozatban az ORTT összefoglalta a tavaszi műsorokat érintett átfogó ellenőrzésének az eredményét is, amelynek során a március 19. és június 12. között sugárzott, Joshi Bharat és Mónika című műsorszám 50 epizódját elemezte. A vizsgálat során bizonyos szempontok szerint kerültek osztályzásra a műsorokban megjelent szereplők, egyrészt a külső jegyek alapján – látható-e tetoválás, kirívó-e az öltözék a vendégen –, másrészt az általuk előadott témák szerint, mint például családon belüli erőszak, vérfertőzés, alkoholizmus stb., valamint a műsorszámban tanúsított magatartásuk alapján (agresszív, trágár, erőszakos stb.).

Megállapítható volt, hogy a TV2 témakínálatában nagyobb arányban jelentek meg társadalmilag érzékenyebb témák (például családon belüli erőszak, pedofília, gyermek-elhelyezési problémák, szenvedélybetegség, anyagi konfliktus), és a műsorban megjelent szereplők egyharmada roma származású volt.

A műsorokban megjelenő romakép állandó témájának számított pl. a vérfertőzés, a kérdéskör felbukkanásakor a szereplők nagy arányban roma származásúak voltak, de szintén magas arányszámot mutatott az ellenőrzés az iskolakerüléssel összefüggésben is.

Az erőszakosan viselkedő vendégek között szintén szignifikánsan magasabb volt a roma szereplők aránya (71%), de hasonló megoszlás volt megfigyelhető a fenyegető (67%), a trágár (60%) és az igénytelen beszéd (64%) esetében is. Az egyes műsorszámok tekintetében megállapítható volt, hogy az alkoholproblémákkal küzdő vendégek közül minden második közülük került ki. Mindezek alátámasztották a konkrét adásban tapasztaltakat, a műsor sértő volt a roma közösségre.

A **2503/2009. (XII. 16.)** számú határozat az RTL Klub május 14-én sugárzott Mónika című műsorát szankcionálta, amelynek két történetében családon belüli hűtlenkedésről, promiskuitásról volt szó roma szereplőkkel, nagyon vulgáris stílusban. (Egy lány férje börtönbüntetése idején összeköltözött sógorával, illetve egy hölgy számon kérte hűgát, amiért ő elcsábította férjét és állítása szerint gyereket is szült neki.)

E határozat is összefoglalta a korábbi elemzés adatait, amelyből kiderült, hogy a műsor minden második vendége romaként azonosítható. Itt is állandó téma volt a vérfertőzés, e téma feldolgozása során a szereplők 95 százaléka roma származású volt. Az erőszakos szereplők között szintén jelentősen magasabb volt a roma szereplők aránya (74%), és ugyanez a megoszlás volt megfigyelhető a fenyegető (74%), a trágár (61%) és az igénytelen beszéd (54%) esetében is. Az alkoholproblémákkal küzdő vendégek közül minden második szintén a romák közül került ki.

A műsorszámokban bemutatott szereplők, az általuk tanúsított deviáns magatartásformák és a megvitatott témák a Testület álláspontja szerint, nagymértékben szerepet játszhattak a romákkal szembeni negatív előítéletek kialakulásában, illetve a már esetlegesen meglévő sztereotípiák erősítésében. A műsor megtekintése azt a képet festhette a roma társadalomról, mint akik az erkölcsi és társadalmi normákat rendszeresen megszegik, a normaszegő magatartások leginkább a roma közösséghez köthetőek, valamint ezen közösség tagjaira jellemző a társadalmi elvárásoktól eltérő viselkedés, az agresszió és az erőszakos konfliktusmegoldás.

A szereplők kiválasztása és a róluk alkotott kép bemutatása a műsorszám témaválasztása alapján a roma kisebbség megsértésére alkalmas elemeket hordozott. A műsorban megjelent a prostitúció, a hamis tanúzás elkövetése, illetve olyan magatartásformák, amelyeket a többségi társadalom egyértelműen elutasítandónak tart. A Testület álláspontja szerint a roma kisebbséghez tartozó szereplőkhöz kapcsolható, a társadalmi és erkölcsi normákkal ellentétes magatartást tanúsító vendégek a kisebbséggel szemben kialakult, többségi társadalomban lévő képet igazolják vissza, s ez megfelel az Rttv. 3. § (3) bekezdésében megfogalmazott törvényi tilalomnak, mely szerint a műsorszolgáltatás nem irányulhat semmilyen kisebbség, sem bármely többség nyílt vagy burkolt megsértésére, kirekesztésére, annak faji szempontokon alapuló bemutatására, elítélésre. A műsor ugyanis azt az üzenetet közvetítette szereplői révén, hogy a deviáns megjelenésű és deviáns magatartású emberek romák, a roma társadalom egésze is deviáns.

Ugyancsak a Mónika show egy másik adásával kapcsolatban állapította meg a Testület a közösségek méltóságának sérelmét, ám egészen más aspektusból. Az egyik januári műsorban, mely Még egy esélyt adok címmel boncolgatott párkapcsolati kérdéseket, az egyik szereplő ingjének gallériáján tűnt föl a vörös csillag és a sarló-kalapács. E szimbólumok az adás folyamán többször, jól láthatóan jelentek meg. A Testület **1129/2009. (V. 28.)** számú határozatában nem azt ítélte meg, vajon e jelképek megjelenítése kimerítette-e a Btk. 269.§ (1) bekezdésében rögzített tiltott önkényuralmi jelkép használatát, hanem – figyelemmel a 14/2000. (V. 12.) AB határozatában foglaltakra – azt vizsgálta, hogy a kommunizmust idéző szimbólumok e közegben történő használata, megfelelt-e az Rttv. 3.§ (2) bekezdésében megfogalmazott, az emberi méltóság – beleértve a közösségek méltóságát is – tiszteletét előíró rendelkezéseknek. Hivatkozott határoza-

tában az Alkotmánybíróság kimondta, hogy „a törvény nem tiltja meg e jelképek előállítását, megszerzését, tartását, behozatalát, kivitelét, sőt használatát sem, ha ez nem nagy nyilvánosság előtt valósul meg. A törvény csupán három kiemelt elkövetési magatartást (terjesztés – nagy nyilvánosság előtti használat – közszemlére tétel), aktív cselekvőiséget ítéli olyannak, amely a demokratikus jogállam értékeivel szemben áll, mert alkalmas arra, hogy a hallgatóságra nem egyszerűen „sértő, meghökkentő, vagy aggodalmat keltő”, hanem kifejezetten félelmet ébresztő, fenyegető hatása legyen azáltal, hogy a megvetett ideológiákkal való azonosulást, az eszmék nyilvános terjesztésének szándékát tartalmazza. Ez pedig alkalmas arra, hogy a demokratikus társadalom egészét, különösen pedig azok jelentős csoportjai, közösségei emberi méltóságát sértse, akik elszenvedői voltak a tiltott jelképekben sűrűsödő mindkét eszméhez és jelképeihez tapadó, használatuk mellett elkövetett legsúlyosabb bűncselekményeknek.”

A Testület arra a megállapításra jutott, hogy a műsorszámokban több alkalommal megjelent vörös csillag, valamint sarló-kalapács sérthette a kommunista rezsim és az egypártrendszer áldozatait és mindazokat, akik az elnyomás kárvallottjaivá váltak az említett történelmi periódusokban.

1.2. EMBERI MÉLTÓSÁG

Az Alkotmány 54. § (1) bekezdése az alapvető jogok között deklarálja, hogy „a Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani”.

Az emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan, mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva – a klasszikus megfogalmazás szerint – az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá. A méltósághoz való jognak ez a felfogása különbözteti meg az embert a jogi személyektől, amelyek teljesen szabályozás alá vonhatók, nincs „érinthetetlen” lényegük. A méltóság az emberi élettel eleve együtt járó minőség, amely oszthatatlan és korlátozhatatlan, s ezért minden emberre nézve egyenlő. Az egyenlő méltósághoz való jog az élethez való joggal egységben azt biztosítja, hogy ne lehessen emberi életek értéke között jogilag különbséget tenni. Emberi méltósága és élete mindenkinek érinthetetlen, aki ember, függetlenül fizikai és szellemi fejlettségétől, illetve állapotától és attól is, hogy emberi lehetőségéből mennyit valósított meg, és miért annyit. Egyetlen ember élethez való jogáról sem beszélhetünk úgy, hogy ne értenénk bele az élethez és méltósághoz való alanyi jogát (64/1991. (XII. 17.) számú AB határozat). Ugyanakkor, amint erre több AB határozat is rámutatott (pl. a 4/1998. (III. 1.) AB határozat), az emberi méltósághoz való jog csak az emberi státusz meghatározójaként, az élethez való joggal fennálló egységben abszolút és korlátozhatatlan. Egyes részjogai, mint pl. az önrendelkezéshez, az önzonossághoz

való jog azonban az Alkotmány 8. § (2) bekezdése szerint bármely más alapjoghoz hasonlóan korlátozhatók. Az alapvető jog korlátozása akkor marad meg alkotmányos határok között, ha a korlátozás nem az alapjog érinthetetlen lényegére vonatkozik, ha az elkerülhetetlen, azaz kényszerítő okkal történik, továbbá, ha a korlátozás súlya a korlátozással elérni kívánt célhoz képest nem aránytalan.

A 46/2007. (VI. 27.) AB határozatban az Alkotmánybíróság a médiatörvény 3. §-ának alkotmányosságát vizsgálva megállapította, hogy „a Médiatörvény 112. § (1) bekezdése alapján ... az emberi jogok védelmében, adott esetben pedig az emberi jogok önrendelkezési és a magánszférát védő aspektusait jelentő személyhez fűződő jogok védelme érdekében is indulhat eljárás” a médiahatóság előtt. Ekkor az ORTT nem az egyéni jogsérelmekről határoz, hanem a közigazgatási eljárás során annak megállapítására jogosult, hogy a műsorszolgáltató az emberi jogok tiszteletben tartásával tevékenykedik-e, és az egyes műsorainak témája, jellege, nézőpontja nem sérti-e az emberi jogokban megjelenő alapvető értéket.

2008 szeptemberében indult a Story TV-ben „A nagy lehetőség” c. reality show, amelyben 12 kiválasztott hajléktalan „emberhez méltó körülmények közé” költözik, hogy 25 héten keresztül különböző feladatok végrehajtásával bizonyíthassák, tudnak élni a felkínált lehetőséggel. A Testület **12/2009. (I. 7.)** számú határozatában megállapította, a műsorszám felfogható lenne társadalmi kísérletként is, azonban lényegi elemeiben eltér attól. Nem társadalmi összefüggések, törvényszerűségek megállapítására, leírására és igazolására vállalkozott, hanem elsődlegesen sajátos szórakoztatási igényt volt hivatott kiszolgálni, amelyet leginkább a katasztrófaturizmushoz lehet hasonlítani, ahol az egyéni tragédiák kíváncsi lencsék előtt játszódnak le. Természetesen a hajléktalankérdés megoldását nem a televízió műsorainak kell felvállalnia, ám e produkció esetében is felmerült a kérdés, hogy a kiszolgáltató emberek magánszféráját, testi és lelki problémáját milyen szinten lehet áruba bocsátani. A konkrét fizikai segítség és jólét (étel, ital, ruházat, szórakozás) biztosítása együtt járt a magánélet feladásával.

Több aggályos momentum is megjelent a programokban (az egyik versenyző pozitív hepatitisz tesztje, az egyik nő vetélése, egy másik szülése, majd információ arról, hogy gyermekével együtt szifilisz, egy szereplő börtönviseltsége, egy másik alkoholizmusa), amelyek – azzal együtt, hogy a szereplők nyilvánvalóan ezen adatok közléséhez hozzájárultak – az emberi méltóság olyan mértékű sérelmét eredményezték, amelyeket jogszerűen nem indokolhatott egy televízió műsor.

A műsorszám emberi méltóságot sértő volta különösen nyíltan mutatkozott meg abban, hogy a szerkesztők számára az egyik adás „dramaturgiai motorjának” az ifjú anya „iszonyú bűze” számított, de ehhez hasonló eset volt, amikor a játékosok félelmeit és szórakoztatását összekapcsolták (a kígyófóbiások nyakába kígyót, a tériszonyosok hátára ejtőernyőt tettek).

A műsor alapvetően szórakoztató célt szolgáló tematikája, és a műsor készítői által alkalmazott, a nézettség növelését célzó eszközök nem lehettek alkalmasak arra, hogy a műsorban szereplők életét tartósan pozitív irányba befolyásolják. A műsor nem kínált valós megoldási alternatívát szereplői számára. Olyan szituációkba helyezték őket, és olyan életkörülményeket biztosítottak számukra a show időtartama alatt, amilyenben a műsor befejeződését követően nagy valószínűséggel nem lehet részük, így vissza kell zökkenniük a korábbi életükbe, annak minden problémájával együtt. Egy ilyen jellegű műsorszám nemhogy segíteni nem tud, de hosszú távon akár káros következményei is lehetnek.

A Testület álláspontja szerint a Műsorszolgáltatót nem a figyelemfelkeltés és a valós problémamegoldás szándéka vezette, hanem egy olyan műsorszám kidolgozása, amely műfaj a médiapiacra még ismeretlen, és ily módon a nézők érdeklődésére tarthat számot, aminek haszna természetesen a műsorszolgáltatónál és nem a játékosoknál realizálódik. Erre tekintettel megvalósult az Rttv. 3. § (2) bekezdésének sérelme, hiszen a műsor szereplői a nézettségért és a reklámbevételek növeléséért folytatott verseny eszközévé váltak, amikor magánszférájukat oly mértékig bocsátották áruba, amely rájuk nézve emberi méltóságot sértő, megalázó szituációk sorához vezetett.

Még 2008 decemberében mutatott be a Magyar Televízió Híradója egy riportot arról, hogy egy kalocsai iskolában megaláztak egy fiút. A 16 éves fiúnak megparancsolták, hogy térdeljen le, imádkozzon Allahhoz, és a bandának mondja azt, hogy ők a világ urai, aztán megcsókoltatták vele a cipőjüket. A banda egyik tagja az egészet felvette a telefonjával, ezt mutatták be a műsorban. A Testület álláspontja szerint a megalázó képsorok közzétételével a felvételen szereplő fiút emberi méltóságában megsértették. A kínos helyzetet tetézték azzal, hogy az áldozat arcát nem takarták ki. Így bár a felvételek nem voltak jó minőségűek, de az áldozat felismerhetővé vált, tekintettel arra, hogy a kamera őt szemből és oldalról is mutatta.

Az Alkotmány 59. § (1) bekezdése deklarálja a személyes adatok mindenkit megillető védelméhez való jogot. Ezt az alkotmányos követelményt a műsorszolgáltató súlyosan megsértette, amikor egy kiskorú megalázásáról készült felvételt a nyilvánosság számára közvetítette, a személyes adatok körében a képmáshoz való jog védelmével kapcsolatos kötelezettségét nem teljesítette.

Az Alkotmány ugyan külön nem nevesíti a képmáshoz való jogot, az e jogot megillető alapjogi védelem azonban több érvelés mentén is levezethető, hiszen az Alkotmány 59. § (1) bekezdésében meghatározott „személyes adat” fogalmába beletartozik, valamint az emberi méltósághoz való jog, mint általános személyiségi jog körében az Alkotmánybíróság minden Ptk.-ban nevesített személyiségi jognak alapjogi védelmet biztosított (58/2001. (XII. 7.) AB határozat).

„A képmás és a hangfelvétel – mint az ember külső megjelenésének ábrázolása – a törvény védelme alatt áll, azzal kapcsolatban bármiféle visszaélés tilos. Ez nemcsak az engedély nélküli nyilvánosságra hozatal útján valósulhat meg, de – egyebek mellett – a felvétel készítésével is, ha valaki az érintett engedélye nélkül, illetéktelenül hatol be a személyiségi érékkörbe (BH1985. 57.), így például ha rejtett kamerával, titkos lehallgatással készítik a felvételt”.

A Testület úgy ítélte meg, a műsorszolgáltató magyarázata, mely szerint a fiatalok megalázó és megengedhetetlen eljárása hírértékkal bír, és ez alapján indokolt volt a felvétel műsorba szerkesztése, nem fogadható el. Bár az Rttv. alapelvei között szerepelteti a szerkesztői szabadságot, ugyanakkor azt is kimondja, hogy az csak a törvény keretei között gyakorolható. Ezért a **952/2009. (IV. 29.)** számú határozatban 30 percre felfüggesztette a közszolgálati csatorna műsorszolgáltatási jogosultságának a gyakorlását.

1.3. KISKORÚAK VÉDELME

A Magyar Köztársaságban minden gyermeknek joga van a családja, az állam és a társadalom részéről arra a védelemre és gondoskodásra, amely a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges – rögzíti az Alkotmány 67. § (1) bekezdése. Az állami gondoskodás egyik formája a kiskorúak védelmét célzó jogszabályok megalkotása, amelyek részint önálló törvényekben öltöttek testet, részint egyes jogszabályok részeként. A jogalkotó a kiskorúak védelmére vonatkozó rendelkezéseket a médiatörvény alapelvei között helyezte el, de emellett a törvény más részeiben, a reklám és a támogatási előírások között is található a kiskorúak védelme érdekében szabályozás. A Testület évek óta legfontosabb feladatának tekinti e rendelkezések megtartásának a számonkérését és az előírásokat megsértő műsorszolgáltatók szankcionálását. 2009-ben 164 esetben állapította meg a Testület a szabályok megsértését és alkalmazott jogkövetkezményként – a sérelmezett magatartás megszüntetésére való felhívástól, a pénzbüntetésen át a jogosultság gyakorlásának a felfüggesztéséig – szankciót.

A Testület különböző műfajú műsorokban ellenőrizte a kiskorúakra vonatkozó rendelkezések megtartását, vizsgálata egyaránt érintett filmeket és magazinokat, matinékat és show műsorokat. Példaként álljon itt néhány jellemző eset:

A Hal a tortán című főző show-ban két alkalommal is észlelte a hatóság a kiskorúakra vonatkozó szabályok megsértését. Az egyébként II. kategóriában este 9 óra előtt közzétett sorozat egy-egy darabja is – a benne megjelenő verbális erőszak, obszcén kifejezések megjelenítése okán – alkalmas volt arra, hogy a 16 éven aluliak személyiségfejlődésére káros hatást gyakoroljon. A vulgáris kifejezések sokasága, a durva hangvétel, amely a kisípolások ellenére is jól érthető volt, olyan zenész és színész szájából hangzott el, akik a műsort nyomon követő kiskorúak számára idolk lehetnek, s így káros magatartás mintaként szolgálhattak. A műsorszolgáltató azzal, ahogy

ezeket a durva jeleneteket is adásba engedte, vétett a kiskorúak védelmét előíró szabályok ellen. A Testület mindkét alkalommal több milliós kötbér megfizetésére kötelezte az MTM-SBS Televíziót. (**388/2009.** (II. 25.) és **1618/2009.** (VIII. 26.) számú határozatok)

Egy szexualitással bőven fűszerezett romantikus vígjáték miatt marasztalta el a Testület **2507/2009. (XII. 16.)** számú határozatában az RTL Klubot, a 2009. július 8-án este sugárzott Édes kis semmiség című film helytelen besorolása miatt. A II. kategóriába sorolt mű három barátnő történetét mesélte el, főként arra fókuszálva, milyen módon próbálnak párt találni maguknak. Életük központi témája szinte kizárólag a férfiak és a szex. A Testület megítélése szerint a tinédzserek – megfelelő szexuális- és élettapasztalat híján – azt a téves következtetést szűrhatték le a látottakból, hogy ez a fajta létforma könnyű és boldog életet ígér. A kiskorú nézők, akiknek értékrendszere még kialakulóban van, könnyen félreértelmezheték a film üzenetét. A filmben többször felbukkanó perverzitás, különböző szexuális praktikák igen károsan hathatnak – korlátozott élettapasztalatuk következtében – a 12 év alatti korosztályra.

Az ORTT határozatában leszögezte, hogy a műsorszám akkor lenne a II. kategóriába sorolható, ha a benne előforduló problémás elemek ártalmas hatása nem érné el azt a szintet, amelynek feloldása a legkisebbek számára még nagykorú segítségével is nehézséget okozna, illetve megfelelne a 12 éven felüliek érettségi szintjének, így a serdülők számára felnőtt magyarázata nélkül is feldolgozható lenne. A gyermek fejlődésében ugyanis meghatározó a 12-16 év közötti életkor, mivel erre az időszakra tehető a gyermekek világképének, értékrendszerének kialakulása. Az ifjúság ebben a korban eszményképeket keres, melyek követendő példák lehetnek a számukra. Erre a törekvésre a televízióban látott szereplők gyakran kínálnak fel modelleket, amelyeket a fiatalok még kritikátlanul fogadnak el, illetve a kevés élettapasztalatuk miatt nehezen ítélik meg a közvetített magatartásmodell erkölcsi és társadalmi elfogadottságát. A vizsgált műsorszám több szempontból is meghaladta azt a szintet, amely a legkisebbekben szülői magyarázattal, a 12-16 évesek körében pedig önállóan biztonságosan feldolgozható lenne, hiszen számos alkalommal történtek utalások a szereplők pusztán fizikai vágyakra épülő szexuális kapcsolataira.

Igen brutális filmet mutatott be a TV2 március 26-án este háromnegyed 10-kor, Börtöncsapda címmel. A III. kategóriába sorolt alkotás a Los Angeles-i Harrison börtönbeli rabok kegyetlen életét, hierarchikus viszonyait, az intézet falain belül zajló illegális drogkereskedelem és prostitúció világát tárta a nézők elé. A filmben a leg súlyosabb erőszak típus, a hidegvérű gyilkosság többféle módja direkt módon jelent meg. Előfordult olyan erőszakos cselekmény is, amelyet különösen kegyetlen módon hajtottak végre. Ráadásul a pozitív hősök cselekedetei is erőszakosak voltak, a műsorszámban a deviáns cselekvési minták rendkívül elterjedtek, továbbá a feldol-

gozási módjuk szintén problematikusnak számított, a börtönben élő rabok rejtélyes megölése pl. szoros összefüggésben állt az illegális szervkereskedelemmel. A hatósági ellenőrzés megállapítása szerint a megjelenített kérdéskörök és kifejtési módjuk károsan befolyásolhatták a szerényebb tapasztalattal rendelkező fiatal nézők erkölcsi fejlődését, hiszen társadalmilag káros üzenetet közvetítettek.

A műsorszámra kiváltképp jellemző volt, hogy a szereplők az erőszakos tetteket minden esetben hidegvérű módon, cinikus közönnyel, az emberi életet semmibe véve követték el. A megjelenített agresszív cselekmények vizuálisan és akusztikusan felerősítve, helyenként különösen intenzív módon kerültek bemutatásra, gyakorta alkalmazva a kiemelés filmes eszközeit, mint például közelkép, lassítás. A golyó ütötte sebek, a sorozatosan elkövetett emberölések, sérülések bemutatása képviselték azokat az elemeket, amelyek az agresszivitás olyan fokát ábrázolták, mely már meghaladta a III. korhatár-kategóriában elfogadható szintet, azaz a műsorszámot a 18 éven aluliak számára nem ajánlott jelzéssel kellett volna műsorra tűzni. A Testület a törvénytértés miatt **1620/2009. (VIII. 26.)** számú határozatában több mint 8 millió kötbér megfizetésére kötelezte a műsorszolgáltatót.

A Testület 2009-ben számos alkalommal vizsgálta a kiskorúak védelmére vonatkozó szabályok megtartását a Mónika-showban és a Joshi Bharatban is. Az év egyik legsúlyosabb „elsötétítés” szankcióját is e két műsor miatt rótták ki a TV2-re és az RTL Klubra, 720-720 percre felfüggesztve műsorszolgáltatási jogosultságuk gyakorlását.

Az **1357/2009. (VI. 30.)** számú határozatban elmarasztalt, 2009. március 2-án sugárzott Mónika show a „Ma végre kiderül az igazság” alcímet viselte. Ennek jegyében két történetet tártak a közönség elé. Az elsőben a 15 éves lány – akit az előzetes letartóztatásban lévő nevelőapja 12 éves korában állítólag megerőszakolt – próbálta bizonygatni, hogy a férfi nemcsak vele, hanem a hasonló korú barátnőjével is kikezdett, és szexuális kapcsolatba bonyolódott. A másik történet szereplői egy párkapcsolati krízis részleteit tárták a nyilvánosság elé. Egy férfi a korábbi barátnőjével megpróbálta lezárni a sokéves, hullámvölgyekkel teli kapcsolatát, és új társa is megjelent a stúdióban. Az új barátnő és a férfi között elcsattanó csók a korábbi társat tettelegességre sarkallta. A képernyőn a fizikai erőszak csak utalásszerűen jelent meg, a konkrét eseményeket nem rögzítette a kamera – nem vált pl. láthatóvá, ahogy ütlegettek egymást, – totál képben a biztonsági őrök háta, valamint az ütésre lendülő kéz jelent meg a képernyőn, a fentiekén kívül a dulakodás hangjait, valamint a kisípoló káromkodásokat adták közre. A Testület a műsor értékelése során szem előtt tartotta a Fővárosi Ítéltábla megállapítását, mely szerint „a felnőtté válás időszakában lévő 12/14-18. év közötti kiskorúak korosztályának az erkölcsi fejlődése kialakulásában fontos szerepe van a felvilágosító tevékenységnek, azonban nem közömbös, hogy a nemi élet más formáiról (...) családi vagy iskolai körben, tárgyilagos módon esik szó, avagy ezt nélkülöző, felszínes módon”, továbbá arra is kitért, hogy „a show műfaj valamely

társadalmilag érzékeny kérdéskör feldolgozására, annak felelősségteljes feltárására, a deviáns magatartásformák nevelő, tanító, figyelemfelkeltő célzattal való bemutatására sok esetben a meghívott személyek megnyilvánulásai okán, avagy a felhasznált dramaturgiai megoldások miatt – nem nyújt megfelelő teret”. (2.Kf.27.311/2005/4.) A műsorban ugyanis mind az állítólagos erőszakról, mind a párkapcsolati konfliktusról olyan módon esett szó, hogy az semmiképpen nem felelt meg az érzékeny feldolgozásmódnak: az állítólagos megerőszakolás tragikus történetét az érintett kiskorúak vitájaként, igénytelen bulvár-eszközökkel, a gyermekek felelőtlen szerepeltetésével mutatta be („Volt egy ilyen buli a 12. születésnapomon, és akkor ittunk, meg minden, és akkor így lefektetett minket, engem, meg a barátnőmet.” „Hát olyan volt, hogy dobni kellett dobókockával, és akkor rajta volt az, hogy ha hatot dobott, akkor hatot lépett, és ott volt, hogy ígyál meg három pohárral, akkor innia kellett három pohárral, aki dobott.”). A párkapcsolati konfliktust pedig az érintettek nagyon durva szavaival, és a verekedés részleges megmutatásával ábrázolta („Mi van, fiatal f...szra vagy ráállva? Ne aggódjál, kapsz te még!”

„Kapsz te kis f...pó g...ci!” „Mi van, kéne a Janinak a f...sza?”).

A TV2 Joshi Bharat című műsora 2009. február 5-i adásának az egyik története egy állítólagos gyermekmolestálásról szólt. Egy asszony azzal vádolta volt férjét, hogy molestálta az előző házasságából származó hatéves kisfiát és egyik közös kislányukat. A férfi elutasította a vádakát, szerinte a volt felesége a bíróságon sem mondott igazat. A gyerekek szeretik őt, és ő harcolni fog értük.

A téma megtárgyalását fekete-fehér képsorok, drámai zenei aláfestés kíséri, miközben az anya elmondja a történetet, és a kisfiú is megszólal („Játszottam bent. És idejött hozzá, és fogdoszta a ...-met (úgy érthető, hogy a fütyimet).” A történet élményszerű, indulatokat fokozó elbeszélési módja, a kiskorú áldozat szerepeltetése a Testület álláspontja szerint egyáltalán nem segítette, hogy a kiskorú néző megfelelő távolságtartással kezelje a látottakat, sőt kifejezetten alkalmassá tette arra, hogy a testi és lelki megrázkódtatásokat a képzeletükben átéljék, illetve a hallottak megragadjanak a tudatukban. Ugyan a kisfiú molestálása kapcsán a moderátor megemlítette, hogy a megfelelő reakció a szakember és a hatóságok megkeresése lett volna, – illetve a beszélgetés egy későbbi szakaszában még visszatért arra, hogy hasonló helyzetben nem szabad várni, rögtön cselekedni kell, – a prezentáció során nem e magatartás súlyos bűncselekmény volta került előtérbe, mint ahogy az sem derült ki, indult-e egyáltalán eljárás az apa ellen, igaz-e egyáltalán az elmondott történet. A gyermekbántalmazás és a káros szexuális vonzalom a történet elbeszélésében összemosásra került, feltehetően annak érdekében, hogy kellően alátámassza az apa alkalmatlanságát a nevelésre és így a gyermekekre váró lehetséges veszélyeket, s mindezzel megalapozza a közönség érdeklődését a téma iránt.

A Testület **1446/2009. (VII. 15.)** számú határozatában arra a megállapításra jutott, hogy a vizsgált adásra jellemző feldolgozási mód nem szolgálja azt a célt, hogy a tizenkét év alattiak erről a rendkívül érzékeny problémakörrel oly módon szerezzenek tudomást, hogy az a személyiségfejlődésüket kedvezőtlen irányban ne befolyásolhassa.

2009 márciusa és júniusa között a médiahatóság célvizsgálatot folytatott, amely a TV2, az RTL Klub és – májusig, ameddig magyar joghatóság alatt állt – a Viasat3 hétvégenként délelőtti sugárzott gyermekműsorait elemezte. A közel 100 órnyi műsor vizsgálata arra mutatott rá, hogy a kifejezetten gyermekeknek szánt műsorok sem mentesek a kisgyermek, az óvodás közönség számára káros tartalmaktól, így szerepelt bennük erőszakosan megoldott konfliktus, vagy a történet bonyolultsága miatt nem voltak az I. életkori kategóriába sorolhatók.

A Testület 1494/2002. (X. 17.) számú határozatában foglaltak szerint e kategóriába egyrészt olyan műsorszámok besorolása ajánlott, amelyek 12 éven aluli gyermekek számára készültek, ezért számukra könnyen érthetőek, másrészt olyan műsorszámok, amelyek bár nem kifejezetten a gyermekeknek célozzák meg, de nem tartalmaznak 12 éven aluliak számára ártalmas elemeket. E műsorokban azonban voltak félelemkeltő elemek, amelyek a kisebb és érzékenyebb nézőkben feszültséget, szorongást, bizonytalanságot okozhattak, melyek feldolgozásához a felnőttek aktív segítsége elengedhetetlenül szükséges lett volna. A Testület a gyermekműsor vizsgálata eredményeképpen a TV2-vel szemben öt, az RTL Klubbal szemben három, a Viasat3-mal szemben két határozatban állapított meg jogsértést és szabott ki büntetést. A TV2 matinéjában a Tintin kalandjai, a Mizújs, Scooby-Doo?, a Rocky és Bakacsin, a SpongyaBob és kockanadrág című rajzfilmek, az RTL Klub kínálatából a Klónok háborúja, a Tsubasa kapitány, a Pokémon című animációk, a Viasat3 gyermekműsorai közül a Robin Hood és a Deggrassi gimmi című sorozatok bizonyultak a hatósági vizsgálat során törvénytörőnek.

E sorozatok egyikével, a Pokémonnal már csaknem egy évtized óta találkozunk a Testület, hiszen az anime sorozatot az RTL Klub először 2000-ben tűzte műsorra. Több ízben is vizsgálta az ORTT a műsort, de eddig kialakított gyakorlata elfogadta a Pokémon sorozatot, mint az I. kategóriába tartozó műsorszámot, azonban egyes epizódjai tekintetében tapasztalt olyan elemeket is, melyek esetleg a II. kategóriába való besorolást tennék indokolttá. (Ez a vélemény már a műsorszolgáltató 2004-es beszámolójának értékelésekor is megfogalmazódott, amikor a Testület megállapította, hogy a sorozat egyes epizódjai „*olyan tartalommal bírnak, amelyek okán az említett kategóriából, azaz a korhatár nélkül bárki számára megtekinthető alkotások sorából <kiesnek>...*”). A 2009-es vizsgálat pedig több olyan epizódot is észlelt, amely nem felelt meg az I. kategóriás közzététel feltételeinek. **1882/2009. (IX. 3.)** számú határozatában például az ORTT a jogsértés indoklásaként – pszichológus szakértői vélemény alapján – megállapította, hogy „a történet szintjén több kritikus elem ta-

lálható: az indulat, düh, támadás, az összecsapás több szcénában is megjelenik. Feszültség-szint-emelő hatással bírnak továbbá a film hangeffektusai: az éles, hirtelen és váratlan zajok, zörejek, a szereplők sikítása, ordítása, dühkitörése, a robbanások, morgások, valamint a jeleneteket kísérő baljós zene alkalmas arra, hogy a kisebb befogadók stressz-szintjét megemelje. A külső megjelenítésükben is félelemkeltő, támadó, agresszív magatartást tanúsító figurák mellett a szekvenciák filmes megformáltsága ugyancsak az arousal-fokozás irányába hat: gyors vágások, plánváltások, gyors kameramozgás figyelhető meg, valamint az átlósan beúszó, osztott képmező teszi a kisebbek számára több jelenetben nehezen felfoghatóvá az eseményeket. Az érzelmekiváltó filmes hatásokkal szemben a kisebbek még sokkal kiszolgáltatottabbak, egyrészt mert a tónus, a baljós zene a számukra még önmagában is feszültségkeltő, másrészt mert nem tudatosul bennük, hogy a fikció érzelmileg <manipulálja> őket – még nem áll rendelkezésükre az a kognitív apparátus – ami 12 éves korra már a legtöbb gyereknél kialakul –, amivel meg tudnák magukat védeni a számukra megterhelő feszültség ellen.”

A műsorszolgáltató nyilatkozatában azt hangsúlyozta, hogy nem helyes egy sorozatból kiemelni egyes epizódokat a klasszifikálás során, ám a Testület következetes joggyakorlata szerint az életkori besorolás fő szempontjának a tényleges ártalmasságot kell tekinteni. Hasonlóképpen foglalt állást a Fővárosi Bíróság az utóbb másodfokon is megerősített 2.K.31840/2004/4. sz. ítéletében, amely kimondta, hogy „*(...) már kategorizált műsorszoratoknak is lehetnek olyan epizódjai, melyek magasabb besorolást tesznek szükségessé. Így műsorra tűzésük előtt az egyes részek külön minősítése sem mellőzhető.*”

1.4. VALLÁSI MEGGYŐZŐDÉS VÉDELME

Archívunk tűnő sárgult képsorokon feltehetőleg vallási célú összejövétel látható, emberek kezében feszület, közben a Miatyánk egyházi ének változata szól. Egy ember megcsókolja a feszületet, majd nyalogatni kezdi a kereszt Jézus figuráját – a jelenet a Duna Televízióban 2009. január 9-én hajnalban sugárzott Pannon halom című filmben volt látható, és legfőképpen ez a részlet volt az indoka a Testület elmarasztaló határozatának. Maga a 22 perces produkció, a 31. Magyar Filmszemlén 2000-ben díjat nyert kísérleti film „*álfikciós dokumentumfilm*”, amely azt mutatta be, hogyan várja emberek egy csoportja a pannonhalmi apátsággal szemközt dombtetőn Nyúl és Ravasz között, Écsen a világvégét.

A műsorszám megítélésekor a Testületnek azt kellett vizsgálnia, mennyire korlátlan a művészi önkifejezés szabadsága a vallási meggyőződéshez való jog vonatkozásában, azaz az emberi méltósághoz szorosan kapcsolódó vallási meggyőződés védelme érdekében korlátozható-e a vélemény szabadság részét jelentő művészi önkifejezés. Az ORTT határozata alkotmánybírói döntéseket alapul véve rögzítette, hogy a személyiségi jog része a vallási meggyőződéshez való jog, a személyes identitás lényeges vonása a vallás, az hogy valaki kiben, s mit hisz. Felidézte az Alkotmány-

bíróság 4/1993. (II. 12.) AB határozatát, amely a lelkiismereti szabadság jogát a személyiség integritásához való jogaként értelmezte, majd megismételte ezt a 96/2008. (VII. 5.) AB határozatban, és megállapította, hogy „[a] lelkiismereti szabadság és a vallásszabadság külön is nevesített joga azt ismeri el, hogy a lelkiismereti meggyőződés, s ezen belül, adott esetben a vallás az emberi minőség része, szabadságuk a személyiség szabad kibontakozásához való jog érvényesülésének feltétele” [ABH 1993, 48, 51.]. „A vallás (...) a hívő számára a teljes személyiséget és az élet minden területét érinti és meghatározza” [ABH 1993, 48, 65.]. A közösséghez tartozó egyén számára e helyzetből fakadó alanyi jogok érvényesítése ugyanakkor nem a társadalommal szembeni fellépést, hanem a közösség megalapozott, és alkotmányosan indokolt pozitív megkülönböztetését jelentette, amellyel az állam aktív magatartása, intézményvédelmi kötelezettsége párosult.”

A Testület úgy ítélte meg, hogy a műsorban megjelenő blaszfém motívum, illetve a történetben központi szerepet betöltő világvége és annak vallásos konnotációi megvalósították az Rttv. 5. § (1) bekezdésének sérelmét, amely szerint: „A vallási vagy hitbeli meggyőződést sértő, az erőszakos vagy más módon a nyugalom megzavarására alkalmas képi vagy hanghatások bemutatása előtt a közönség figyelmét erre a körülményre fel kell hívni.”

A hatóság **892/2009. (IV. 22.)** számú határozatában is felhívta a figyelmet arra, hogy a vallási meggyőződés védelme körében is abból kell kiindulni, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága, mint alapjog ne sérüljön, s ezért az idézett törvényi szakasz nem azt mondja ki, hogy az esetleg vallási vagy hitbeli érzületet sértő megnyilvánulások egyáltalán ne kerüljenek közzétételre, hanem azt, hogy ezek bemutatása előtt a nézők figyelmét fel kell hívni erre a körülményre, hogy szabadon eldönthessék, hogy egyéni érzékenységüknek megfelelően megnézik-e a tartalmat vagy nem.

A Testület álláspontja szerint a bemutatott helyzet alkalmas lehetett arra, hogy egyes személyek vallási vagy hitbeli meggyőződését sértse. Erre pedig a műsorszolgáltatónak fel kellett volna hívni a nézők figyelmét. Ezáltal a műsorszolgáltató az Rttv. 5. § (1) bekezdését megsértette.

1.5. A TÁJÉKOZTATÁS KIEGYENSÚLYOZOTTSÁGA, CÉLVIZSGÁLATOK

A véleménypluralizmus fenntartása alkotmányos célja a jogalkotásnak és a jogalkalmazásnak. E cél érdekében korlátozza a kiegyensúlyozottság követelménye a szerkesztői szabadságot. Amint azt az Alkotmánybíróság több határozatában is megállapítja (legutóbb az 564/E/2005. számú, 2010. január 12-én elfogadott döntésében idézve az 1/2007. (I. 18.) számú határozatot), „általánosan elfogadott, hogy a rádiós és televíziós műsorszolgáltatás véleményformáló hatása és a mozgóképek, hangok, élő tudósítások meggyőző ereje sokszorosa az egyéb információs társadalmi szolgáltatások gondolkodásra ható erejének. Az elektronikus média esetében ezért indokolt speciális, a sokoldalú tájékoztatásra vonatkozó előírások meghozatala, amelynek célja az, hogy

a politikai közösség tagjai közérdekű kérdésekben a releváns vélemények ismeretében alakíthassák ki álláspontjukat”.

A médiapluralizmus és a tájékoztatás kiegyensúlyozottságát több nemzetközi dokumentum is előírásaként fogalmazza meg (pl. a Miniszteri Bizottság 2006. szeptember 27-én elfogadott, a közszolgálati médiumok függetlenségéről szóló nyilatkozata; a médiapluralizmust elősegítő intézkedésekről szóló (99)1. sz. ajánlása; a közszolgálati műsorsugárzás függetlenségének biztosításáról szóló (96)10. sz. ajánlása; a digitális műsorszolgáltatáshoz történő demokratikus és társadalmi hozzájárulásról szóló (2003)9. sz. ajánlása stb.), és nem pusztán a tulajdonosi háttér szempontjából, hanem bennük a tartalmi sokrétűség, a hírforrási háttér kiegyensúlyozottsága és általában véve a pártatlanság elvének a kiegyensúlyozottsággal való összekapcsolása is erőteljesen hangsúlyozódik. A határokat átlépő televíziózásról szóló európai egyezményt módosító, Strasbourgban, 1998. szeptember 9-én kelt Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2003. évi CIII. törvény 10/bis számú Média-pluralizmus címet viselő cikkében pedig kimondja: „Felek az Egyezmény alapját képező együttműködés és kölcsönös segítségnyújtás szellemében vállalják, hogy törekedni fognak annak elkerülésére, hogy a joghatóságuk alá tartozó műsorszolgáltatók, illetőleg bármely más jogi vagy természetes személy által közvetített vagy továbbközvetített műsorok veszélyeztessék a médiapluralizmust.”

A médiatörvény 4. § (1) bekezdése a műsorszolgáltatás alapelvei között kimondja, hogy „a közérdeklődésre számot tartó hazai és külföldi eseményekről, vitatott kérdésekről a tájékoztatásnak sokoldalúnak, tényyszerűnek, időszerűnek, tárgyilagosnak és kiegyensúlyozottnak kell lennie”. A (2) bekezdés pedig akként rendelkezik, hogy „a műsorszolgáltatásban közzétett műsorszámok összessége, illetőleg ezek bármely tartalom vagy műfaj szerinti csoportja nem állhat párt vagy politikai mozgalom, illetve ezek nézeteinek szolgálatában”. Szintén a 4. § szól a hírműsorokkal kapcsolatos, a tárgyilagosságot szolgáló alapelvekről. A 4. § (3) bekezdés szerint: „A műsorszolgáltató politikai tájékoztató és hírszolgáltató műsorszámaiban műsorvezetőként, hírolvasóként, tudósítóként rendszeresen közreműködő munkatársak – a munkavégzésükre irányuló jogviszonyuktól függetlenül – műsorszolgáltatónál politikai hírhez véleményt, értékelő magyarázatot – kivéve a hírmagyarázatot – nem fűzhetnek.” A 4. § (4) bekezdés pedig kimondja, hogy „A műsorban közzétett hírekhez fűzött véleményt, értékelő magyarázatot e minőségének és szerzőjének megnevezésével, a hírektől megkülönböztetve kell közzétenni.”

A kiegyensúlyozottság sérelmének eseti bejelentések alapján történő vizsgálata a Panaszbizottság feladata, ez azonban nem zárja ki, hogy az ORTT az Rttv. 41. § (1) b) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva ne ellenőrizhetné azt, hogy a műsorszolgáltatók eleget tesznek-e a kiegyensúlyozottsági követelményeknek. Több lefolytatott vizsgálat után végül is két műsorszolgáltatóval szemben hozott a Testület szankcionáló határozatot 2009-ben.

Még 2008 végén rendelte el a Testület az Echo TV 2008 márciusa és júniusa között közzétett hírműsorai havi három-három, véletlenszerűen kiválasztott adásának vizsgálatát. A vizsgálati mintába összesen 12, este fél nyolckor sugárzott hírműsor került. A vizsgálat indokát a rendszeres hírműsor-figyelésből származott adatok adták, amelyek arra utaltak, hogy a csatorna rendszeresen egyoldalú híreivel a jobboldal, a Fidesz szolgáltatában áll. A tartalmi elemzés igazolta a kvantitatív vizsgálat tapasztalatait, annak alapján az Echo TV hírműsorai sem egyenként, sem a műsorszámokat összességében vizsgálva nem feleltek meg sem a szűk, sem a tág értelemben vett kiegyensúlyozottsági követelményeknek.

A hírműsor- szolgáltatás nem volt kiegyensúlyozott, mert azok tartalma, a feldolgozott hírek, események kiválasztása, összetétele, sorrendisége mind arra irányult, hogy a jobboldalt kedvező, a baloldalt kedvezőtlen színben tüntessék fel. Nem volt tárgyilagos és tényyszerű, mert folyamatosan a kormány megítélésére nézve kedvezőtlen történéseket, eseményeket dolgozott fel, napirenden tartott napi aktualitással nem bíró, ám a kormány iránti ellenszenvet biztosan erősítő témákat, nem politikai ügyet olyan politikai ügyként mutatott be, amely a kormányt kedvezőtlen színben tüntette fel, ilyen módon is a sikert az ellenzékhez, a kudarcot a kormányhoz kötve. Politikai tudósításait a kormánnyal ellentétes véleményt képviselő szakértőkkel nyomatékosította, s a civil vélemények is minden esetben a kormány számára fogalmaztak meg negatív kritikát. A kvantitatív vizsgálatokból pedig az is kiderült, hogy a híradásokban az összes többi politikai erőt messze meghaladva a Fidesz képviselőit szerepeltette a leggyakrabban.

A vizsgált televízió-műsor többféle technikát használt az ideológiailag terhelte üzenetek eljuttatásakor. Az alábbiak példaként szolgálnak a feltárt illegitim mechanizmusokra: Az ellenzék támogatásának egyik módja az volt, hogy a hír elején a narrátorok értékelést fűztek az adott eseményhez.

2008. június 4. Narrátor: „Iskola mutyi. Hiller egy MSZP-s vállalkozónak adná a tatai gimnáziumot. A város tiltakozik a döntés ellen.”

Az Echo TV a helyzetértékeléseit több esetben feliratokkal is alátámasztotta.

2008. március 5. Műsorvezető: „Folytatódik a botrány Egerben. A Heves megyei Fidesz-frakció szerint érvénytelenlenné kellett volna nyilvánítani a Hospinvest Zrt. nyertes pályázatát, amellyel megszerezte az egri kórházat. A cég ugyanis nem igazolta egyértelműen, hogy nem voltak banki tartozásai....” Eközben a kórház képe alatt a „BOTRÁNY” felirat volt olvasható.

2008. április 4. Műsorvezető: „Gyurcsány Ferenc csak akkor lenne hajlandó lemondani a koalíció fennmaradása érdekében, ha az MSZP és az SZDSZ utat nyit egy mostaninál radikálisabb reformpolitika előtt....” A bevezető közben a miniszterelnök fényképe alatt a „REFORMBLABLA II.” feliratot lehetett olvasni.

A kevésbé tájékozott nézők számára megtévesztő szerkesztési gyakorlatként funkcionálhatott, hogy bizonyos eseményekről, melyek nem kapcsolódtak szorosan a politikához, úgy számoltak be, hogy a részletes apolitikus leírást követően a hírt lassan politikai üggyé transzformálták. Amennyiben egy negatív ügyről számoltak be, a kormányt tették felelőssé, amikor pedig a siker került terítékre, a Fideszrel kapcsolták össze az eseményt. A problémák fenti módon történő tállása látenszen felkészítette a nézőt arra, hogy maga vonja le a csatorna által sugalmazott konklúziót. A befogadók rácsodálkozhattak az egyes esetekre, melyekben újra és újra alapos bizonyítást nyert a Gyurcsány-kormány inkompetenciája, illetve a Fidesz tette készsége. Az Echo TV által megjelenített világban a negatívumok a kormánypárthoz és az SZDSZ-hez köthetőek, míg az ország sikerei az ellenzéknek, közelebbről a Fidesznek köszönhetőek:

A gyereknapi összefoglaló például, amely részletesen bemutatta a gyereknapi mulatóságokat, folyamatosan átalakult egy gyermekszegénységgel foglalkozó blokká. A híradásban a kommunikátor kihirdette az ítéletet, melyben a kormányt tette felelőssé az országban egyre növekvő gyermekszegénységért és a roma fiatalok kilátástalan helyzetéért.

Ugyanebben a műsorban fordult elő a soltadvadkerti borfesztiválról szóló összeállítás. A jó hangulatú fesztiválról tudósító összefoglaló végén a helyi fideszes polgármester nyilatkozott, amivel a rendezvény sikerét az Echo TV szerkesztői implicit módon a legnagyobb ellenzéki párthoz kapcsolták. Hasonló összeállítás, amely kormánypárti vagy SZDSZ-es vezetésű település sikerét mutatta volna be, nem fordult elő a vizsgált időszakban.

Mindezek együttesen eredményezték azt, állapította meg a Testület **1225/2009. (VI. 6.)** számú határozatában, hogy az Echo Televízió hírműsorai a kormánnyal szemben álló legnagyobb ellenzéki párt nézeteit, politikai céljait szolgálták, s így a műsorszolgáltató vétett az Rttv. 4.§ (2) bekezdésében megfogalmazott szabály ellen.

Az Rttv. 4. § (2) bekezdésében foglalt előírás megsértése a kiegyensúlyozottság sérelmének minősített eseteként értelmezhető. Az a műsorszolgáltató, amely összes műsorszámában, vagy valamilyen módon rendszerezett műsorszámok csoportjában nem sokoldalúan, nem kiegyensúlyozottan, nem tényyszerűen, időszerűen és tárgyilagosan tájékoztat, biztosan vét e törvényi előírás ellen, amennyiben műsorai mind azonosulnak valamely párt vagy politikai mozgalom nézeteivel, s annak a nézetrendszernek a helyességét támogató, s egy más nézetrendszert támadó műsorokat készítt folyamatosan. A Testület megállapításai szerint az Echo Televízió hírműsoraiban mindezt elkövette.

A vizsgálatot az ORTT az Alkotmánybíróság 1/2007. (I. 18.) AB határozatában megfogalmazott álláspontra tekintettel végezte, amely szerint nincs akadálya annak, hogy a műsorszolgáltató rendszeresen jelentkező műsorszámok sorozatában mutassa be a közéleti témához kapcsolódó releváns álláspontokat. „A kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye nem értelmezhető úgy, mint amely azt a követelményt támasztja a

műsorszolgáltatóval szemben, hogy az minden egyes álláspontot minden műsorszámban megjelenítsen. Ha a kiegyensúlyozottsági követelmény érvényesítésére minden esetben kizárólag egy műsorszámon belül keríthetne sort a műsorszolgáltató, az a sajtó-, azon belül a szerkesztési szabadság olyan fokú sérelmét jelentené, amelyet a legitim jogalkotói cél: a véleménypluralizmus elérése nem igazol. Az egyes műsorszámok kiegyensúlyozottságára vonatkozó előírás arra készítetné a műsorszolgáltatókat, hogy kevesebb tájékoztató jellegű műsort készítsenek, és hogy egy-egy vitatottabb közügyet érintő kérdésről egyáltalán ne ejtsenek szót, a panaszbizottsági eljárást elkerülendő. Ez pedig a műsorszolgáltatók öncenzúráját jelentené, amely nem a sokszínű tájékoztatás elérését segítené, hanem ellenkezőleg, a műsorok elszíntelenedéséhez vezetne, és a közügyek megvitatása ellen hatna. "Több hírműsor vizsgálata is azonos eredményt adott, vagyis nem volt felfedezhető bennük a tárgyilagosságra, sokoldalúságra törekvő tájékoztatás.

A Testület vizsgálta a Klubrádió 2009 júliusában sugárzott 15 hírműsorát is a tekintetben, hogy a híradások mennyiben teljesítették az Rttv. kiegyensúlyozottságára vonatkozó előírásait. A vizsgálatot az indokolta, hogy korábbi hírműsor-elemzések szerint „a műsorszolgáltató jelentős elfogultságot mutat a jelenlegi kormánypárt irányába”. A vizsgálati mintába a Klubrádió öt adásnapja került, amelyen belül napi három hírműsort vizsgált meg a hatóság: a 06:00-07:00 óra közötti Reggeli gyors című műsort, a déli (12:00-kor kezdődő) híreket, valamint a 19:30-kor kezdődő Esti hírösszefoglalót.

A hatósági ellenőrzés során tett megállapítások kvantitatív elemzéseit figyelembe véve a Testület azt állapította meg, hogy a kormányoldal és az ellenzék megjelenését tekintve a vizsgált adások összességében egyik irányban sem volt tapasztalható egyértelmű hangsúlyeltolódás. Nem volt kijelenthető az sem, hogy valamelyik politikai oldalnak egyértelműen kedvezett volna a műsorszámban történt megjelenések aránya.

Tényként rögzítette a vizsgálat, hogy a beszédidő tekintetében ugyan nagyobb teret kapott az ellenzéki oldal, de az őket érintő hírek kapcsán a kudarcok előtérbe kerültek, megelőzték a kormány működését érintő negatív híreket.

A Szabad Demokraták Szövetségének nagyfokú felülreprezentáltsága megállapítható volt ugyan, de ez nagy valószínűséggel a párt körüli események hatására alakult így. (Az SZDSZ ekkor már jogilag nem volt kormánypárt.) A párton belüli konfliktusok és a tisztújítással kapcsolatos hírek viszonylag nagy számban történt megjelenése a nyári parlamenti holt szezonban alapozta meg ezt a felülreprezentáltságot.

A parlamenti frakcióval is rendelkező KDNP és az európai parlamenti választáson harmadik legtöbb szavazatot szerző Jobbik részvétele a hírműsorokban rendkívüli alulreprezentálást mutatott.

A műsorokban több alkalommal előfordult, hogy a kritizálások után az ellenérdekelteket nem szólaltatták meg, de ez mindkét oldal vonatkozásában előfordult, így ez a

tény önmagában nem alapozta meg a kiegyensúlyozott és tárgyilagos tájékoztatás követelményének megsértését. A lapszemlében felolvasott hírek is a pártatlanságot tükrözték, hiszen a Népszabadság, a Magyar Nemzet, a Népszava és a Napi Gazdaság írásaiból olvastak fel részleteket. Összességében tehát nem volt megállapítható, hogy a műsorszolgáltatás összessége valamely politikai párt nézeteinek szolgáltatásában állna, így a Testület a hatósági ellenőrzést követően nem indított közigazgatási eljárást a műsorszolgáltatóval szemben.

A pártpolitika szolgáltatának gyanúja fogalmazódott meg a Salgótarjáni Városi Televízióval kapcsolatban is. A 2009. április 8-15. közötti hét műsorainak vizsgálata azonban nem alapozta meg az Rttv. 4. § (2) bekezdésében foglalt előírás megsértésének megállapíthatóságát. Azt a tapasztalatot azonban tovább erősítette, hogy a városi televízió hírszerkesztését nagyban befolyásolja a tulajdonosi jogokkal rendelkező közgyűlés politikai összetétele. A televízió híradásait ugyanis 2006-ban, 2007-ben is vizsgálta az ORTT, és amíg az országgyűlési választás évében a kormánypártok, az önkormányzati választásokat követően a Fidesz képviselői jutottak túlzott megjelenéshez. A 2009-es vizsgálat, noha ennek a tapasztalatnak nem mondott ellent, mert az ellenzék gyakorlatilag nem volt észlelhető híradásokban, a hírműsorok nagyfokú apolitikusságát tapasztalta. Kifejezetten politikai vagy párteseményről szóló híradások nem jelentek meg, a műsorokban kizárólag helyi hírek bemutatása történt (cserediák-program, köztisztasági program, polgárőrségről szóló beszámoló), ahol a polgármester, mint vezető tisztségviselő jelent meg. A Testület azt állapította meg, hogy a híradások ellenzéki erők megjelenítését hanyagoló szerkesztése nem egyenlő egy párt vagy politikai mozgalom nézeteinek szolgáltatásában állásával akkor, ha a hírszerkesztés jellemzője a pártpolitikai értelemben vett apolitikusság, így nem indult közigazgatási eljárás ebben az ügyben sem.

Az Rttv. 4. § (1) bekezdésének a megsértését állapította meg a Testület – egy műsor szám vizsgálata alapján, ám nem panasz eljárás keretében a Rádió Q KeljFelJancsi! című műsorával kapcsolatban **2013/2009. (X. 13.)** számú határozatában. A Testület döntését a Fővárosi Választási Bizottság határozatára alapította, amely megállapította, hogy a Rádió Q a 2009. június 6-án sugárzott KeljFelJancsi! éjszakai ismétlésével, amelyben a műsorvezető és a betelefonáló hallgatók politikai kérdésekről beszélgettek, kampánycsend sértést követett el. A Testület joggyakorlatának megfelelően megállapította, hogy a műsorszolgáltató tájékoztatása nem volt időszerű, hiszen a műsort kampánycsend idején sugározta, amikor arra, a műsor választói akarat befolyásolására alkalmas tartalma miatt nem kerülhetett volna sor.

1. Együttműködés a társhatóságokkal és az ombudsmanokkal

Együttműködés a társhatóságokkal

Az ORTT és a **Gazdasági Versenyhivatal** (GVH) még 2008-ban áttekintette a hatósági munka során szerzett tapasztalatokat, valamint megállapodott abban, hogy a jövőben mely területeken, milyen formában működik majd együtt a két szervezet.

A GVH 2009 elejére elkészítette a média ágazati vizsgálatának ÁV-2/2007. számú előzetes jelentését, és felhívta az ORTT-t, hogy az erre vonatkozó észrevételeit tegye meg. Az ORTT 2009 februárban levélben tájékoztatta a GVH-t a felvetett kérdésekben megfogalmazott álláspontjáról.

A GVH júniusra készült el az ágazati jelentés végleges változatával, melynek lényegi megállapítása, hogy az ágazatban nem tapasztalható olyan piaci zavar, amely versenyfelügyeleti eljárás megindítását vagy a versenyjogon túli, speciális szabályozás kialakításának kezdeményezését tenné szükségessé. Ugyanakkor a digitális földfelszíni műsorterjesztés elindulásának a vizsgálat folyamán kibontakozó nehézségei és a nézettségmérési szolgáltatás hazai piacán nem megfelelően érvényesülő verseny olyan körülmények, amelyek a GVH megítélése szerint sürgős, a médiaszabályozás keretébe tartozó megoldást igényelnek. A GVH az ORTT-nek az előzetes jelentés kapcsán megfogalmazott álláspontjából egyes elemeket elfogadva, beépítette azokat a végleges jelentésbe, másokat figyelmen kívül hagyott. Ugyanakkor az ORTT álláspontját a jelentés mellékleteként a nyilvánosság számára is elérhetővé tette.

Az ORTT a jelentésre reagálva és a hatóságok további hatékony együttműködését elősegítendő indítványozta, hogy az NHH bevonásával a továbbiakban tartsanak konzultációt a műsorszolgáltatók interaktív telefonos játékaival kapcsolatos jogsértő tevékenysége miatt felmerülő feladatokról, valamint a médiaágazat versenyjogi,

médiajogi és hírközlési szempontú megközelítéseinek összehangolásáról, az egyes szervezetnél keletkező adatok, vizsgálatok és megállapítások jövőbeni kölcsönös megosztásáról.

A GVH a kezdeményezéssel egyetértve kapcsolattartókat jelölt ki. Az ORTT ezután megkereste az NHH-t is. Az NHH válaszána megérkezése után, 2010-ben megindulhat a háromoldalú egyeztetés.

A Testület Monitoring Szolgálata havi rendszerességgel ellenőrzi, hogy a műsorszolgáltatók műsorfolyamában sugárzott reklámok megfelelnek, illetőleg megfeleltek-e a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény, illetőleg a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény rendelkezéseinek. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt a Gazdasági Versenyhivatal jár el, ha a kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas, azaz a kifogásolt reklámok országos csatornákon jelennek meg.

Folyamatosan érkeztek állampolgári bejelentések 2009-ben is, melyeket a Testület – a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény hatályba lépése előtt – a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény rendelkezéseinek sérelme okán rendszeresen megküldött a Gazdasági Versenyhivatalnak. Ezen állampolgári panaszok két csoportba sorolhatók. Egy részükben a panaszosok azt kifogásolták, hogy az egyes műsorokban elnyert nyereményeikhez nem jutottak hozzá, vagy nem olyan értékű nyereményt kaptak, mint amit részükre a műsorszámban ígértek, a bejelentések másik csoportja pedig az egyes interaktív nyereményjátékok megoldásával kapcsolatban érkezett.

A Versenyhivatal 2009 augusztusában részletes tájékoztatót küldött az ORTT-nek a Testület által hozzá korábban hatáskör hiánya miatt áttett ügyekről. E tájékoztató szerint a GVH által vizsgált hat esetből háromban indított versenyfelügyeleti eljárást. A televíziós nyereményjátékokkal kapcsolatban a Testület 1712/2009. (VIII. 26.) számú határozatával új gyakorlatot fogadott el, melynek kapcsán a Versenyhivatal 2009. október 6-ára konzultációra hívta meg az ORTT Irodájának munkatársait. E konzultáción a felek áttekintették a Testület új álláspontját és a tervezett intézkedéseket, valamint azt, hogy ezek milyen hatással lesznek az ORTT és a GVH hatáskörére. (Részletek a II. fejezet 7. pontjában.)

Az ORTT Irodájának Műsorfigyelő és -elemző Igazgatósága (Monitoring Szolgálat) havi rendszerességgel ellenőrzi, hogy a műsorszolgáltatók műsorfolyamában közzétett reklámok megfelelnek-e a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló 2006. évi XCVIII. törvény 17. § (1) bekezdésében, az emberi felhasználásra kerülő gyógyszerek és a gyógyászati segédeszközök reklámozásáról és ismertetéséről szóló

11/2007. (III. 6.) EÜM rendelet 5. § (1) bekezdése a) pontjában és (5) bekezdésében, valamint a 2008. évi XLVIII. törvényben (továbbiakban Grtv.) foglalt rendelkezéseknek. Ezek alapján a Testület a médiatörvény 41.§ (1) k) pontja alapján havi rendszerességgel reklámfelügyeleti eljárást kezdeményez a **Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóságnál** (NFH) azon reklámok kapcsán, melyek vélhetően sértik az előzőekben felsorolt törvényi rendelkezések valamelyikét. Az NFH pedig rendszeresen tájékoztatja a Testületet az általa lefolytatott eljárás eredményéről.

A Monitoring Szolgálat 2008 márciusától havi rendszerességgel vizsgálja, hogy az egyes műsorszolgáltatók által sugárzott reklámok megfelelnek-e a **betéti kamat, az értékpapírok hozama és a teljes hiteldíj mutató számításáról és közzétételéről** szóló **41/1997. (III. 5.) számú Korm. rendelet rendelkezéseinek**. A Testület a fenti törvényi előírásokat vélelmezhetően sértő reklámok vonatkozásában az Rttv. 41.§ (1) k) pontja alapján havi rendszerességgel reklámfelügyeleti eljárást kezdeményez a **Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeleténél** (PSZÁF). Tekintettel arra, hogy e típusú reklámok kapcsán a PSZÁF az általa eddig lefolytatott eljárásokról nem tájékoztatta a Testületet, így azok eredményéről a Testület még nem értesült.

A Testület Monitoring Szolgálat havi rendszerességgel ellenőrzi, hogy a műsorszolgáltatók műsorfolyamában sugárzott reklámok megfelelnek-e a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény rendelkezéseinek. A Testület azonban ilyen típusú törvénytiséteket viszonylag ritkán tapasztalt a magyarországi műsorszolgáltatók műsorfolyamában, s e körön belül is a fogyasztói döntéseket tisztességtelen módon befolyásoló reklámok fordultak elő nagyobb számban.

Az ilyen törvénytisétekek esetében a Testület a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat esetén eljáró hatóságoknál kezdeményez reklámfelügyeleti eljárást, így a GVH-nál, a PSZÁF-nál és az NFH-nál, attól függően, hogy a vélelmezett törvénytisértést a 2008. évi XLVII. törvény melyik szerv hatáskörébe utalja. A társhatóságok által e körben lefolytatott reklámfelügyeleti eljárások eredményéről kizárólag a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság tájékoztatja rendszeresen a Testületet.

A Testület Monitoring Szolgálat 2009 szeptemberétől havi rendszerességgel ellenőrzi, hogy a magyarországi műsorszolgáltatók eleget tesznek-e a mozgóképről szóló, 2004. évi II. törvény 24.§ (1) bekezdésében előírt követelményeknek, melyek szerint: *„A filmterjesztő köteles a mozgóképszakmai hatóság által megállapított kategória szerinti jelzést a filmalkotás minden nyilvános vetítésén, minden általa forgalomba hozott adathordozó csomagolásán, illetve borítóján, továbbá a filmalkotással kapcsolatos minden közleményben és hirdetésben, külön jogszabályban meghatározottak szerint, jól észlelhető módon feltüntetni”*.

A Testület 2009. szeptember óta, havi rendszerességgel tájékoztatja a **Kulturális Örökségvédelmi Hivatalt** azon magyarországi műsorszolgáltatók által Magyarországon bemutatott mozifilmek reklámjairól, melyekben nem szerepel az ajánlott, reklámozott film korhatári jelzése.

Ezen ügyekben folytatott eljárások még nem zárultak le, tehát azok eredményéről a Testület még nem rendelkezik információval.

Az ORTT és az **Nemzeti Hírközlési Hatóság** között 2008-ban létrejött együttműködési megállapodás hatálya 2009. június 30-án lejárt. A felek egyeztettek a megállapodás megújításáról. Ez alapján 2009 novemberében az ORTT megküldte az NHH-nak azokat a megállapodást érintő módosító javaslatokat, amelyek a hatékonyabb együttműködést szolgálhatják. Az NHH a 2009-es évben nem reagált az ORTT megkeresésére.

Már a 2008-ban kötött együttműködési megállapodás aláírásakor megállapodtak a felek, hogy az NHH által vezetett műsorterjesztői nyilvántartás adattartalmával és a digitális átállás forrásainak felhasználásával összefüggő vitás kérdésekről további egyeztetést folytatnak. Mindkét témakörben több konzultációra is sor került a 2009. év folyamán.

2009 márciusában az ORTT tagjai és szakértői, valamint az NHH képviselői konzultáltak a műsorterjesztés és digitális átállás szabályairól szóló 2007. évi LXXIV. **törvény** (a továbbiakban: Dtv.) szerinti jogvitás és piacfelügyeleti eljárások során szükséges együttműködésről, illetve ezekkel kapcsolatban a nyilvántartás adattartalmáról is. Az egyeztetés áprilisban hivatali szinten folytatódott a felek között, egyebek mellett a külföldi joghatóság alá tartozó műsorszolgáltatókkal, a meghatározónak minősülő műsorterjesztő fogalmának meghatározásával és a hatósági kényszerszerződésekkel kapcsolatos részletekről. Mivel ezekben a témakörökben még több nyitott kérdés maradt, a jövőben szükséges a két hatóság közötti párbeszéd folytatása.

A digitális átállás forrásainak felhasználásáról 2009 áprilisában kezdődött el az egyeztetési folyamat. Az eszmecsere az ORTT, a Műsorszolgáltatási Alap és az NHH mellett részt vett a Miniszterelnöki Hivatal, a Pénzügyminisztérium és a GVH is. Kiindulási alapnak az ORTT által korábban készített szakmai anyagot tekintették a résztvevők. Rögzítették, hogy a felhasználható források többségével az ORTT rendelkezik, ugyanakkor a tényleges felhasználáshoz szükséges jogalkotási feladatok a Kormányt terhelik. A konzultáció májusban szakértői szinten folytatódott. A lehetséges források számbavétele mellett a támogatások típusainak meghatározását is körvonalazták az érintettek. A szóbeli egyeztetést követően az NHH és a PM álláspontját írásban is rögzítette. A forrásfelhasználással kapcsolatban is több kérdés maradt megválaszolatlan, ezért a téma további egyeztetéseket igényel.

Az ORTT a helyi és körzeti műsorszolgáltatások digitális átállásának kérdéseiről is folytatott egyeztetést az NHH-val. Ezekkel kapcsolatban az NHH 2009. november 10-

én meghallgatást tartott, melyen az ORTT képviselői is részt vettek. Ezt követően a két szervezet az NHH kezdeményezésére kétoldalú megbeszélést is folytatott a novemberi meghallgatáson felvetett, kiemelten a műsorszolgáltatások vételkörzetével kapcsolatos kérdésekről.

A helyi és körzeti műsorszolgáltatások digitális átállásához kapcsolódó feladatok a két hatóság közötti gyakorlati együttműködésre is alkalmat adtak. Már a meghallgatást megelőzően az NHH kérésére az ORTT adatokat szolgáltatott az érintett műsorszolgáltatók műsorszolgáltatási díjáról, illetve az ebből származó bevételről, valamint a Műsorszolgáltatási Alap egyes pályázatairól.

Az ORTT-hez az NHH-től a 2009. év folyamán mindössze egy, a Dtv. 27. § (2) bekezdése szerinti szakhatósági megkeresés érkezett, amely egyes műsorszolgáltatók napi műsoridejének megállapítására irányult. Az ORTT a felvetett kérdéseket megválaszolta.

A televíziókészülékek után fizetendő üzemben tartási díj „hatékonyabb” beszedése, a díjfizetés ellenőrizhetősége és a befizetések „közös kasszába” juttatásának érdekében együttműködési megállapodást kötött az **Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal** (APEH) az Országos Rádió és Televízió Testülettel és a Műsorszolgáltatási Alappal. Egy évvel ezelőtt a televíziókészülékek üzemben tartási díjával kapcsolatos előírások hatékonyabb betartásáról egyeztetett az állami adóhatóság és a médiahatóság elnöke. Az APEH-hoz érkezett adatok alapján ugyanis úgy tűnt, hogy sokan „elfelejtik” teljesíteni a kötelezettségüket, és nem fizettek televízió készülék üzemben tartási díjat, jóllehet a médiatörvény alapján üzemben tartási díjat kell fizetni annak, aki vendéglátóhelyen, szállodában vagy más kereskedelmi egységben, nyilvános területen televíziókészüléket üzemeltet. Az APEH ezért az önkormányzati adóhatóságok bevonásával egyeztetett a bejelentések alapján, kinek kellene, és ki fizet ténylegesen üzemben tartási díjat. A televíziókészülék üzemben tartási díját az APEH által rendszeresített nyomtatványon – a választott bejelentés gyakoriságának megfelelően – kell teljesíteni a kötelezetteknek.

Az ORTT egy évvel ezelőtti számításai szerint lényegesen nagyobb befizetés lenne indokolt a kereskedelmi egységekben, vendéglátóhelyeken, szállodákban üzemeltetett televíziókészülékek után.

Az állami adóhatóság adatai szerint (bevallásban bejelentett adatok alapján) 2007 decemberében valamivel több, mint 66 ezer készülék után fizettek be üzemben tartási díjat, 2008 decemberében már 75 ezer bejelentett készülék után fizettek. 2007-ben az üzemben tartási díjból egész évben több mint 619 millió forintot szedett be az APEH, 2008-ban 973 millió forintot fizettek be a kötelezettek.

Az állami költségvetésről szóló törvény, valamint a médiatörvény az APEH – mint az üzemben tartási díj beszedésével megbízott – számára kötelezettséget ír elő arra, hogy a televíziókészülék üzemben tartási díjat beszedje, és azt továbbítsa a Műsorszolgáltatási Alapba. Az együttműködési megállapodás kitért erre is, illetve arra,

hogy a jövőben az adóhatóság rendszeresen adatot szolgáltat a médiahatóságnak az üzemben tartási díj beszedéséről, arról, hányan fizetnek üzemben tartási díjat, a „bevallott”, üzemeltetett készülékek számáról, és a Műsorszolgáltatási Alaphoz utalt összegekről.

A beszedési költségek levonása után ugyanis valamennyi jogcímen az Alapba befolyt üzemben tartási díj negyven százalékát a Magyar Televízió Részvénytársaságnak, huszonnyolc százalékát a Magyar Rádió Részvénytársaságnak, huszonnégy százalékát a Duna Televízió Részvénytársaságnak juttatja az ORTT. A befolyt összeg egy százaléka a Testület, egy százaléka – egymást között egyenlő arányban – a Magyar Rádió Közalapítvány, a Magyar Televízió Közalapítvány és a Hungária Televízió Közalapítvány működési költségeinek fedezetét, hat százaléka pedig a közszolgálati műsorok támogatására kiírandó pályázatok céljait szolgálja.

Az APEH és az ORTT között 2009. június 17-én kötött megállapodás része az is, hogy az együttműködés gyakorlati tapasztalatait minden év május 31-éig közösen áttekintik, és a tapasztalatok alapján szükség esetén módosítják.

EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ OMBUDSMANOKKAL

Az ORTT és az országgyűlési biztosok között az előző évben elkezdődött együttműködés 2009-ben folytatódott.

Még 2008-ban jelentős számban érkeztek állampolgári bejelentések az ORTT-hez a kibeszélő show-k – a TV2-n sugárzott Joshi Bharat és az RTL Klub műsorán szereplő Mónika show – készítésének körülményeivel kapcsolatban. Dr. Jóri András adatvédelmi biztos a Testület által hozzá áttett panaszok és a hivatalát megkereső bejelentések nyomán 2008. év végén vizsgálatot indított a Mónika show és a Joshi Bharat című műsorokat gyártók (Mónika Show: Videovox Production Műsorgyártó Kft., Joshi Bharat: Interaktív Kft.) és a műsorszolgáltatók (Magyar RTL Televízió Zrt., MTM-SBS Televízió Zrt.), mint adatkezelők által az említett műsorok szereplőivel szemben tanúsított adatkezelési és tájékoztatási gyakorlattal kapcsolatban.

A Testület 2047/2008. (XI. 19.) számú határozatában – az adatvédelmi biztos vizsgálatával összhangban – elrendelte az RTL Klub és a TV2 által 2008 szeptemberében és októberében sugárzott kibeszélő műsorok véletlenszerűen kiválasztott adásainak vizsgálatát annak megállapítására, hogy a műsorszolgáltató tevékenysége sérti-e az emberi jogokat és az emberi méltóságot. A vizsgálatok nyomán a Testület 658/2009. (III. 25.) számú határozatában végül úgy döntött, hogy nem indít közigazgatási eljárást a műsorszolgáltatókkal szemben.

Az adatvédelmi biztos 2009. július 24-én érkezett levelében tájékoztatta az ORTT-t ellenőrzése eredményéről, melyben arra a megállapításra jutott, hogy az adatkezelők – a gyártók és a műsorszolgáltatók – megsértették a potenciális szereplők tájékoztatására vonatkozó, a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (Avtv.) 6. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseket.

zést, a szereplők félrevezetése következtében pedig e törvény 7. § (1) bekezdésének a) pontjában foglalt tisztességes adatkezelés követelményét. A vizsgálat eredménye alapján az adatvédelmi biztos az Avtv.-ben számára biztosított jogával élve felszólította az adatkezelőket a jogellenes adatkezelési gyakorlat haladéktalan megszüntetésére, illetve a potenciális szereplőkkel megkötendő Megállapodás, illetve Nyilatkozat elnevezésű dokumentumok adatvédelmi szabályokra figyelemmel történő módosítására, a tájékoztatási kötelezettség maradéktalan teljesítésére, továbbá arra, hogy a megtett intézkedésekről írásban tájékoztassák az adatvédelmi biztost.

A Testület a Storytv A nagy lehetőség című műsorszámára kapcsán még 2008-ban kapcsolatba lépett az ombudsmanokkal. Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának 2008 szeptemberi megkeresése nyomán, a Testület 1851/2008. (X. 8.) számú határozatával elrendelte a Storytv által sugárzott A nagy lehetőség című műsorszám hatósági ellenőrzését, és 2009-ben a 12/2009. (I. 7.) számú határozatában megállapította, hogy a csatornát üzemeltető Sanoma-Digital Média Közép-Európai Zrt. műsorszolgáltató megsértette az Rttv. 3. § (2) bekezdését, ezért felhívta a műsorszolgáltatót a sérelmezett magatartás megszüntetésére, egyúttal a különleges adatok bemutatása miatt az adatvédelmi biztoshoz fordult. A vizsgálat eredményéről az adatvédelmi biztos 2009. szeptember 30-án érkezett levelében tájékoztatta a Testületet. Arra a megállapításra jutott, hogy a műsorszolgáltató és a gyártó a szereplők tájékoztatása, a műsor felvétele, készítése, sugárzása során a vonatkozó adatvédelmi szabályoknak (adatkezelés célhoz kötöttsége, megfelelő tájékoztatás) megfelelően jártak el. A műsorszolgáltatótól kapott tájékoztatás, az ahhoz mellékelte adatkezelési tájékoztató és adatkezelési hozzájáruló nyilatkozat alkalmazása alapján az adatvédelmi biztos szerint a műsor készítése, sugárzása során a szereplők számára megfelelően biztosított volt az információs önrendelkezési jog, továbbá tájékoztatta a Testületet, hogy amennyiben a műsorban érintettek hozzá fordulnak, az új vizsgálat tárgyát képezi majd.

Dr. Szabó Máté, az állampolgári jogok országgyűlési biztosa 2009. május 21-én kelt levelében állampolgári panasz alapján kereste meg az ORTT-t tájékoztatás céljából. A panaszos ugyanis mindkét hatóságot felkereste annak érdekében, hogy a magyar kultúra, népzene, szép magyar beszéd több teret kapjon a hazai rádió- és televízióadásokban. A Testület a beadványtevőt levélben tájékoztatta álláspontjáról, melyet megküldött a biztos részére is.

2. A politikai és közéleti magazinműsorokban megjelenő befogadói telefonok és rövid szöveges üzenetek vizsgálata

A 2008-as adatfelvételt követően – a Testület felkérésére (1873/2008. (X. 16.) számú határozat) – az Iroda ismételten megvizsgálta az interaktív politikai és közéleti műsorszámokat. Mind a befogadók által beküldött sms-eket, mind a telefonon érkezett véleményeket górcső alá vette a vizsgálat. Az elemzés a nézői és hallgatói véleményeket tartalmi és stilisztikai szempontból is értékelte, de analizálta a műsorszámok szerkesztési, valamint moderálási gyakorlatát is. A kutatás módszertana a kvalitatív és kvantitatív tartalomelemzési metodika együttes alkalmazására épült. Mindezeket túl külön figyelmet szentelt az elemzés az esetlegesen törvénysértő üzeneteknek, telefonos véleményeknek, illetve arra törekedett, hogy a 2009-es elemzés eredményeit összevesse a 2008-as kutatás tapasztalataival.

A VIZSGÁLAT MINTÁJA

A minta összeállításakor az volt a cél, hogy minden jelentősebb nézettséggel, hallgatottsággal rendelkező és politikai véleményformálásra alkalmas műsor látókörbe kerüljön. A vizsgálat a következő műsornapokra terjedt ki: január 5. (hétfő), január 13. (kedd), január 16. (péntek), január 21. (szerda) és január 29. (csütörtök).

A televíziós programok közül az ATV Fórum, a Hír TV Vonalban és a TV2 Mokka című magazinműsora, valamint az Echo TV Kibeszélő című programja szerepelt a vizsgálatban. A rádiókban közzétett interaktív műsorszámok közül a Klubrádió Megbeszéljük... című műsora került elemzésre.

AZ ELEMZÉS MÓDSZERTANA

Az sms-ek és a telefonos megszólalások vizsgálata a kommunikációs csatornák kézenfekvő különbségei miatt eltérő módon történt.

Az sms-ek elemzése során mérőszámok rendelődtek az üzenetek mellé. A kódolóknak el kellett dönteniük, hogy melyik politikai oldal érveléséhez esik közelebb az adott sms, és feljegyezni, milyen személyek váltak az üzenetek szereplőivé, illetve a feladó aláírta-e az üzenetet. A vizsgálat célja volt feltérképezni a televíziós műsorkészítők szerkesztői gyakorlatát az sms-ek közzétételében, megjelenítésében és moderálásában. A mérőszámok regisztrálásán túl, az sms-ek kvalitatív analízisén keresztül közelebb lehetett kerülni a rövid szöveges üzenetek olyan jellemzőihez, melyeket a kvantitatív mutatók homályban hagytak. Ezek alapján megállapításokat tehetett a vizsgálat az egyes programok sms írói közti különbségekről és az üzenetek nyelvezetének sajátosságairól.

A betelefonálás műsorokról a kódolóknak rövid átiratot kellett készíteniük. Azok a szegmensek, amelyek vélhetően aggályos elemeket tartalmaztak, minden esetben szó szerint kerültek leírásra. Bár az átiratok kellő részletességgel mutatták be az egyes műsorok tartalmi, stilisztikai és hangulati jellemzőit, belehallgatásokkal is segítették a munkát.

Az elemzés során fontos szempont volt a műsorvezetők magatartása, az, hogy milyen gyakorisággal kezdeményeztek vitát, mennyire próbálták „ellensúlyozni” a betelefonálók gyakorta rendkívül egységes véleményét, hogyan kezelték a dehonesztáló, esetleg problematikus hozzászólásokat. A telefonos véleménynyilvánításokból kísérletet tett az elemzés kikövetkeztetni, hogy mi motiválta a résztvevőket. Végül a műsorvezető és a betelefonálók viszonya szintén lényeges sarokpontja volt az elemzésnek.

A KUTATÁS EREDMÉNYEI

A 2009-es és a 2008-as adatfelvétel eredményei nagyon hasonlóknak bizonyultak. Továbbra is igaz, miszerint mindegyik műsor jól kitapintható politikai szimpátiával rendelkezik. A műsorvezetők értékelő kommentárjai alapján könnyen behatárolható volt, hogy mely politikai oldallal szimpatizálnak, és ezt a hozzászólók is érzékelték, így többnyire a saját politikai preferenciájukkal megegyező értékeket valló műsorokban tették közzé a véleményüket.

Az sms-sávok hatékonyabb moderálásának eredményeként az üzenetek közül eltűntek a szélsőséges, gyűlöletkeltésre alkalmas esetek. Mind az sms-ekben, mind a telefonokban megjelenő vélemények továbbra is az elvárható stilisztikai és tartalmi színvonal alatt maradtak, az sms-sávok – politikai szempontból – egyívásúak voltak. A Klubrádió, bár még mindig a legkulturáltabb telefonos műsort készítette, egyre nyíltabban vállalta politikai szimpátiáját. Az Echo TV, mely az előző kutatás során is szélsőséges pozíciót töltött be, mind a mondanivalójában, mind a hangnemében tovább radikalizálódott. A vizsgálat eredményei alapján megállapítható, hogy az elemzett programok továbbra sem töltik be azt a funkciót, ami az interaktív közéleti műsoroktól elvárható lenne.

MAGYAR ATV - FÓRUM

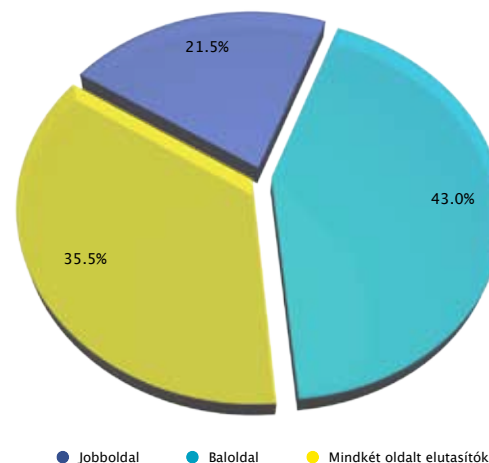
Az ATV minden nap 17:00-17:55 és 18:20-18:55 óra között tűzte műsorra a véleményformáló politikai háttérprogramját. A műsor hossza – az előző vizsgálat óta – közel háromszorosára emelkedett. Az adást a vizsgált időszakban Dési János, Fodor János, Németh Péter és Vicsek Ferenc vezette. A program középpontjában az interaktivitás állt, a kommunikátor a betelefonálókkal beszélgetett, miközben más befogadók az sms-sávban mondhatták el a véleményüket. A műsorba történő telefonhívás és sms-küldés emelt díjas telefonszámokon történt.

A vizsgált időszak alatt 1161 rövid szöveges üzenetet mutatott be az ATV. A műsorban megjelenő üzenetek háromnegyede ismétlés volt, ami az előző vizsgálathoz képest komoly növekedést mutat.¹ Az ATV a műsoridejének bővülésével párhuzamosan

¹ Az sms-ek különböző mutatóit mindig a beérkezett üzeneteket alapul véve közölte az elemzés, az ettől való eltéréseket külön jelzi a vizsgálat.

képtelen volt növelni a beküldött sms-ek számát. Az sms-ek beküldői az üzenetek 43 százalékát szignálták valamilyen fantáziánévvel. Összesen 115 különböző aláírást regisztrált az elemzés. Kevés visszatérő üzenetküldő volt, a leggyakrabban, nyolc alkalommal „Lukácsné” küldött rövid szöveges üzenetet. A beérkező sms-ek 68,7 százaléka politikai témát érintett, melyek fele (49%) kapcsolódott a műsorvezető által elővezetett kérdéskörökhöz. A politikummal foglalkozó üzenetek közel 30 százalékpontos esése arra vezethető vissza, hogy a vizsgálati időszak alatt több politikamentesnek mondható téma kapott jelentős szerepet a médiában: ilyen eseménynek számított az orosz-ukrán gázvita és az első budapesti szmogriadó. A politikai témákkal foglalkozó üzenetek 43 százaléka a baloldali-liberális táborral értett egyet („Orbán gazdasági szabadságharcra buzdít! Csak sokan a gazdasági szót figyelmen kívül hagyják. Ez megint az emberek heccelése. Még hogy egypárti - fidesz - kormányzás? Ments meg minket urunk...”²), egyötöde (21,5%) a jobboldali retorika mentén nyilatkozott („Orbán Viktor az őt ért támadások, sőt saját elkövetett kisebb-nagyobb hibái ellenére is hiteles ember. Nagyrabecsülésem iránta idén is változatlan. Nagyné”), 35,5 százaléka pedig egyik politikai erővel sem értett egyet („A kisember szereti a rendet, de a gazfickók a zavarosban szeretnek halászni. Sajnos látom már lassan húsz éve, hogy egy dolog az álom és a lehetőség és más a valóság. A valóság mindig szomorúbb és rosszabb.”)

1. ábra – A Fórum c. műsorban (Magyar ATV) megjelenő sms-ek politikai színezete (%)

² A rövid szöveges üzeneteket szó szerint, az esetleges nyelvhelyességi és helyesírási hibákkal együtt közli az elemzés. Cél volt, hogy a kiválasztott példák retorikai és tartalmi szempontból is jellemzőek legyenek a műsorban közzétett szöveges üzenetekre.

Az üzenetekben legtöbbször szereplő személy Orbán Viktor volt (23,5%) („*Eleddig én Orbán Viktor párti voltam de ezek után már tőle sem tudok várni semmit. Ezek szerint Orbánéknak nincs is véleményük, depláne PROGRAMJUK! De akkor miről papolnak folyton nap, mint nap?*”). Az ellenzék vezetőjét Gyurcsány Ferenc követte (21,0%) („*Ez a gyurcsany nagyon ugyes ugye lukacsne addle mama vasmegyebol*”), a harmadik helyen a „kormány általában” állt (17,6%) („*Köszönet a kormánynak a gáztárolóért utakért a gáztárolóért utakért stb. és további kitartó munkát*”), végül a Fidesz zárta a sort (16,0%) („*Az amerikai politikai kampány és kormány váltás és általában a belpolitizálás kulturáltságából sokat tanulhat a Fidesz! Vajon okultak?! Steve*”).

Az ATV-n bemutatásra került sms-ek csak minimálisan feleltek meg a társadalmi diskurzus kívánalmainak. Az emberek egymástól függetlenül, mintegy bekiabálva mondták el a véleményüket, általában érzelmileg túlfűtött üzenetek formájában.

A szövegek meghatározó hányada olyan információkat állított be tényként, melyek nehezen verifikálhatók vagy köztudottan hamisak („*A Gyurcsány-kormány újabb 44 milliárd forintot keresett a szén-dioxid-kvóták eladásán. A Japan Times írása szerint ugyanis az ázsiai szigetország 10 millió tonna kibocsátási kvótát vásárolt Magyarországtól 20 milliárd jenért. Lukácsné add le.*”).

Az elemzés a médiatörvény szempontjából aggályos üzenetet – a 2008-as kutatással ellentétben – nem regisztrált, ami arra utal, hogy az ATV figyelembe vette az ORTT javaslatát, és a korábbinál hatékonyabb szűrést alkalmazott. Összességében elmondható, hogy a Fórumban a rövid szöveges üzenetek bemutatása politikai szempontból kiegyensúlyozottabbá vált, a másokra nézve sértő sms-ek pedig eltűntek a képernyőről. Az üzenetek stilisztikai, tartalmi színvonala azonban mit sem változott.

A telefonos vélemények terén a politikai elfogultság az sms-sávban tapasztaltakhoz képest erőteljesebben jelentkezett. A műsor mindig az adott nap témáinak bemutatásával kezdődött, melyeket a műsorvezető részletesen ismertetett. A vizsgálat folyamán többször előfordult, hogy politikához kevésbé köthető témák is terítékre kerültek (például szmogriadó). A vizsgált időszak alatt az elemzés nem tárt fel olyan témát, amely a kormányra vagy az SZDSZ-re rossz fényt vetett volna. Ezzel ellentétben több olyan ügy is előfordult, amely bizonyos értelemben negatív színben tüntette fel az ellenzék legnagyobb pártját (pl. „*Szijjártó potya Audival jár*”).

A betelefonálók nem tértek el számottevően a megadott témáktól, ugyanakkor azok is elmondhatták a véleményüket, akik más problémákat vetettek fel. A műsorvezetők és a telefonon jelentkező nézők között többször alakultak ki viták, továbbá a Fórum számos esetben „csatornázott” be olyan véleményeket, amelyek máshol nem kaphattak volna teret. Ugyanakkor több olyan műsorkészítői megnyilvánulás is megfigyelhető volt, mely csak részben felel meg a politikai-közeleti műsorokkal szemben támasztott követelményeknek. A betelefonálók többsége baloldali-liberális beállítottságúnak tekinthető, amit a műsorvezetők csak alkalmanként próbáltak a jobboldal véleményének bemutatásával ellensúlyozni.

A műsorvezetők több alkalommal leplezetlenül vállalták a véleményüket és ezen keresztül a politikai hovatartozásukat:

2009. január 16. (17:39:20)

Betelefonáló: „*Kövér úr és Bayer úr megnyilatkozása arra ösztökél engem, hogy szeretném megkérdezni a köztársági elnök urat, amikor olyan nagy előszeretettel beszél erkölcsi válságról, morális válságról, olyan hihetetlen magasságokban van ő erkölcsi szinten, akkor a jobboldalt miért nem kéri számon? Mert a baloldalra olyan nagyon rá tudja sütni azt, hogy morális válságba taszítják a válságot. Szóval, én nagyon-nagyon fel vagyok ezen háborodva. A köztársági elnök úr ilyenkor hol van? Hogy lehet megengedni, hogy egy miniszterelnöknél, hogy szög a fejbe. Komolyan, az eszem megáll az embernek. Ez már annyira aljas.*”

Németh Péter: „*Gondolja, hogy mondjuk egy újságcikk kapcsán, amely tulajdonképpen implicite azt mondja, hogy kívánatos lenne, ha egy szöggel fejbe vernék a miniszterelnököt, vagy a Kövér Lászlónak egy lakossági fórumon elmondott bármilyen, általunk szélsőségesnek tartott gondolatai után, a köztársági elnöknek meg kéne szólalni?*”

Betelefonáló: „*Hát nézze, miután ez egy országos téma lett, szerintem igen. Mindenről olyan erkölcsi magasságokból tud szónokolni, akkor ilyenkor hol van? Akkor, amikor ez egy ország témája lesz, sajnos. Akkor ő ilyenkor hol van? Vagy megint nem látja, mint amikor nem látta azt, amikor a Gárda az ő ablaka alatt avatta fel az első katonákat? Akkor hol volt? Akkor is, és most is hol van? Mivé leszünk immár?*”

Németh Péter: „*Nézze, hogyha történetesen, mondjuk, jobboldali újságokat olvas a köztársági elnök, akkor nem is tudhatja, hogy Kövér László miket mondott, mert erősen megszürték a tudósítást a jobboldali lapok, valamiért cenzúrázták a választmányi elnököt. Ön szerint miért?*”

Betelefonáló: „*Valószínű, ez kellemetlen lehetett nekik, mégiscsak napvilágra kerültek a dolgok. És azért a köztársági elnöknek is van sajtófigyelője, gondolom, hogy ezt is továbbították felé. Nem?*”

Németh Péter: „*Én azt gondolom, hogy annyiban igaza van önnek, nem arra, hogy a Kövér Lászlónak kellene a Sólyom Lászlónak reagálni. A köztársági elnöknek, aki oly magasra emeli az erkölcsi mércét, egyszer érdemes lenne kijelenteni, hogy mindaz, ami itt történik, ez a szélsőséges hangnem, ez elfogadhatatlan. Legalább annyit. És rámutatna, és nemcsak olyan kifejezéseket használna, amelyek a baloldalra mutatnak, hanem amivel egyértelműsítendő, hogy a jobboldalt bírálta. Igaz, hogy a jobboldal azt állítja, hogy a baloldal gyűlölködik folyamatosan.*”

Betelefonáló: „*Minden ilyen szörnyűség nálunk jelenik meg. Innen indul a dolog. Jaj istenem, nagyon felhúgom magamat ezen.*”

Németh Péter: „*Ne húzza fel magát! Köszönöm szépen.*”

A vizsgálati időszak alatt négy olyan betelefonáló volt hallható, akik a kormány nézetével ellentétes álláspontot fogalmaztak meg (a véleményalkotók több mint tizedéről megállapíthatatlan volt, hogy melyik politikai táborat támogatta).

A telefonálók elfogadhatatlan megnyilvánulásait a műsorvezetők megpróbálták korrigálni, moderálni:

2009. január 21. (17:30:28)

Betelefonáló: „A Magyar Gárdával kapcsolatosan egy-két gondolat eszembe jutott. Ha már a jó a bíróság és senki nem tud elérni eredményt, szerintem nem csak nem tud, hanem nem is akar. Akkor ezen az alapon egy másik alakulat, például akik nem a Jobbikhoz tartoznak, hanem a másik oldalra, létrehozhatnának olyasmit, mint mondjuk a Munkásőrség.”

Vicssek Ferenc: „Jaj! Mindjárt kiesik a bögre a kezemből.”

Összegezve, az ATV műsora mind az sms-sávban megjelentek, mind a telefonálók által elmondottak alapján továbbra is egy baloldallal rokonszenvező program képét mutatta.

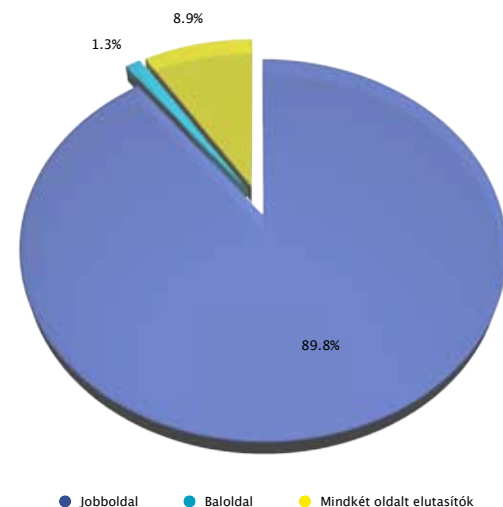
ECHO TV – KIBESZÉLŐ

Az Echo TV Kibeszélő című programja sokban hasonlít az ATV interaktív műsorához. A produkciók szerkezete azonos, a műsorvezetők (Németh Miklós Attila, Pörzse Sándor) a stúdióban fogadják a nézők telefonjait, miközben a képernyő alján rövid szöveges üzenetek futnak, amelyekre időnként szintén reagálnak a műsorvezetők.

A vizsgált időszakban 850 rövid szöveges üzenetet mutattak be, melyeknek 56,9 százaléka ismétlés volt. Az üzenetek háromnegyedét (75,7%) szignálták, ennek keretében 213 különböző nevet regisztrált a vizsgálat. Több rendszeresen visszatérő sms-küldő szerepelt a műsorban. A 2008-as eredménnyel ellentétben, most egyetlen olyan sms-küldő sem volt, aki ötnél többször jelentkezett volna.

Az üzenetek 64,5 százaléka foglalkozott politikai témákkal. A politikumot érintő sms-ek kevesebb, mint egyharmada a műsorban felvetett kérdésekhez kapcsolódott. A politikai kérdésköröket tárgyaló üzenetek döntő többsége (89,9%) a jobboldal álláspontjával azonosult („Nagyon sok ember a két nagy kereskedelmi szennycsatorna latszatvalóságában él.Ameddig így van,sajnos nem sok esélyünk van megszabadulni a kommunistaktól. Bazso”). A második leggyakoribb (8,9%) álláspont a teljes politikai paletta, de legalábbis a parlamenti pártok elutasítása volt („IRJATOKT ALA, a POLYACA KÉPVISELŐK CSAK SZAMLAVAL IGAZOLT LOVÉT KAPHASSANAK, VAGY SEMMIT,AZ LENNE AZ IGAZSAG!!! LacikISUJROL”), míg 1,3 százaléka a baloldali nézetekkel értett egyet („T.köztársasagi elnök ur! A név kötelez,kérem szedje össze magát,és mutasson példat!!! HOHO.”).

2. ábra – A Kibeszélő c. műsorban (Echo TV) megjelenő sms-ek politikai színezete (%)

A legtöbb sms a baloldalt szidalmazta. A rövid szöveges üzenetekben legtöbbször szereplő személy Gyurcsány Ferenc volt (15,8%) („A reformodat Gyurcsány a szegény bácsinak magyarázd aki megfagyott a kályha mellett. Béci”). A miniszterelnököt a kormány (7,1%) („Hazánkban káosz van,és fejetlenség!fejt?I büdösödik a hal!Ne csodálkozunk hogy semmie vesznek bennünket a külföldi országokban, amig ilyen kormányunk van!teca”), és az MSZP (4,1%) („Az MSZP így komplett! Van neki saját öszödi böszme pártelnöke, saját halottja, saját felbújtója, saját gyilkosa... Hajrá MASZOP !!”) követte a sorban. A 2008-as eredményekkel ellentétben, az ellenzék megjelenései jelentéktelenek voltak.

Az sms-ek elenyésző része (2,5%) reagált egy másik, szintén az Echo TV-n megjelent üzenetre. Megállapítható, hogy a Kibeszélő című műsor sms-sávja nem vált a nyilvános vita színterévé, az üzenetek írói többségükben egymástól függetlenül adták közre a véleményüket.

Az Echo TV programján megjelenő sms-ek között – a korábbi tapasztalatokkal ellentétben – kevés olyan üzenet volt látható, amely aggályokat vetett volna fel az Rttv. 3. § (2) bekezdése szempontjából. A feltárt kritikus üzenet nem valamely kisebbség jogát sértette, hanem a regnáló kormány fizikai megdöntését tűzte ki célul: „A hóhérségédek rendszert váltottak? Álliberális, undorító férgek és döggeszelyűk lepték el hazánkat! Végre söpörjük már ki őket! Botyánszki FTC Zöld Sas Békécsa”.

A műsor elején a témák felvezetésével és értékelő kommentálásával kétséget sem hagytak a műsorvezetők afelől, hogy a jobboldal értékrendjét tartják üdvöztőnek. Ezek után nem meglepő, hogy szinte csak és kizárólag jobboldali vagy magukat nemzeti radikálisnak nevező telefonálók véleményét ismerhettük meg a programban.

A műsorvezetők egyetértettek a beérkező álláspontokkal, melyek természetesen összhangban álltak mind a betelefonálók, mind az sms-írók véleményével. Az Echo TV munkatársai egyetlen alkalommal sem próbálták megjeleníteni a baloldal álláspontját, vagy más módon árnyaltabbá tenni az eszmecseréket:

2009. január 16. (18:40:11)

Betelefonáló: „Egyedül nem, össze kell fogni a jobboldali pártoknak.”

Németh Miklós Attila: „Hát, akkor lehet, hogy mégsem az az elsődleges, hogy a Jobbik bekerüljön, hanem az az elsődleges, hogy a jobboldal egy mielőbbi választáson a lehető legnagyobb számú országgyűlési képviselőt juttassa az ország házába, hogy ilyen súlyú törvénykezést tudjon véghezvinni. Talán ezt kellene valamilyen módon elérnünk, és hát ez jelen pillanatban, hogy is mondjam, nem látszik nagyon közel.”

A fentiekén túl, a műsorszám készítői teret adtak több olyan megszólalónak is, akik burkoltan vagy nyíltan szidalmaztak különböző népcsoportokat. A fenti kategóriába tartozó gyűlöletkeltő/sértő kijelentéseket nem ítélték el, nem „hallgattatták el”, nem keverték le a képviselőjét:

2009. január 29. (18:42:20)

„(...) Mintha a demokrácia természetes velejárója lenne, hogy a szemét, aljas, hazaáruló politikusok miatt naponta halnak meg emberek, és hogy egy 10 milliós országban lassan már az országnak a fele nyomorog, és ezeknek a száma sajnos úgy néz ki, hogy emelkedni fog. S akkor ilyen törvényt hoznak, hogy ha valaki papírgalacsint dob feljűk, az két évet kaphat, úgy, ahogy mondtad az előbb. Hát, sok esetet fel lehetne sorolni, amiért nem jár két év, pedig hát azok komoly bűncselekmények, ugye. De hát a Freedom House szerint tökéletes, 100%-os Magyarországon a demokrácia. Azt elhiszem, hogy szerintük tökéletes demokrácia, miután a fajtájuk megkaparintotta az országot a hazai hazaárulók és lakájok segítségével. Furcsán értelmezik ám egyesek a demokráciát, Sándor. Ahol a cionisták teljesen indokolatlanul és érdemtelenül kiváltságokhoz és a hatalomba vezető szerephez jutnak, ott jól működik a demokrácia. Ott állandó demokráciáról, sajtószabadságról és szabadpiacról süketelnek. Ha valaki ennek a veszélyeire viszont rávilágít, arra rásütik, hogy antidemokrata, antiszemita és nacionalista. (...)”

Pörzse Sándor: „Szervusz. Ilyenkor azért mindig hozzáteszem ugye, nem tudom, hogy Ferenc, hogy gondolja, én úgy tudom, hogy amit ő most itt elmondott, azt nem lehet általánosságban, tehát az összes érintettre behelyettesíteni. Egy részükre mindenképpen.”

A betelefonálók többször olyan tényekre alapozták a véleményüket, melyek igazságtartalma megkérdőjelezhető. A műsorvezetők esetenként megpróbálták korrigálni az információkat, azonban ezen a téren sem sikerült kellő következetességgel eljárniuk.

A 2008-as felmérés során tapasztaltakhoz képest új fejleménynek tekinthető, hogy a műsorvezetők az MSZP, SZDSZ és MDF politikusait minősíthetetlen hangnemben ócsárolták. Esetenként a betelefonálók nyomdafestéket nem tűrő stílusát is túlszárnyalták:

2009. január 29. (19:14:15)

Betelefonáló: „Na most, mivel Ön nem volt műsorban az elmúlt napokban, hiányoltuk is. Itt volt néhány olyan esemény, amelyikre én nagyon szívesen válaszoltam volna, de ha megengedi, egy-egy mondatban most visszatérek. Itt, az elmúlt napokban az egyik betelefonáló felháborodottan mondta, hogy ennek a Szűcs Erikának nincsen keresni valója, alkalmatlan a miniszteri tisztre. Én ennek az illető hölgynek üzenném, hogy nem, ez nem így van. A Szűcs Erika ebbe a bandába, az ocsmány magatartása igen is alkalmas erre.”

Pörzse Sándor: „Rádásul kinézetre teljesen illik, mint egy puzzle-nek az utolsó darabja.”

Betelefonáló: „Igen.”

Pörzse Sándor: „Az az igazi vérkomcsi marmonkanna.”

A fentiek alapján elmondható, hogy a nézők mind az sms-ekben, mind a telefonos nyilatkozatokban olyan véleményeket fogalmaztak meg, melyek szélsőséges érzelmek által vezéreltek számítottak. A műsorvezetők a munkájukkal nemcsak teret adtak az indulatoknak, hanem támogatták is azok megjelenését. Véleményüket kendőzetlenül, esetenként a telefonálókénál durvább hangnemben jelenítették meg. A fenti műsorkészítési gyakorlat normasértő és elfogadhatatlan.

HÍR TV - VONALBAN

A Hír TV interaktív műsora hétfőtől csütörtökig fél hattól fél hétig kerül adásba. A programot a vizsgált időszakban Csintalan Sándor vezette. A 2008-as felméréshez képest a legszembetűnőbb különbség az sms-sáv eltűnése volt. A műsorban a hozzászólás hosszát két percben maximalizálták, ami lehetővé tette, hogy a többi műsorhoz képest több embert szerepeltessenek.

A műsorvezető a program folyamán többször részletesen is kifejtette véleményét az egyes kérdésekről, amiből kiderült, hogy a jobboldal elkötelezett támogatója. Mivel az esetek többségében a betelefonálók is konzervatív érzelműek voltak, így egyetértettek egymással is és a műsorvezetővel is:

2009. január 5. (18:21:55)

Betelefonáló: „A köztársasági elnök beszéde mindkét oldalon, illetve a baloldalon kiverte a biztosítékot. A jobboldal, hát tulajdonképpen elégedett volt vele. Én azt hiszem, a meg-

ítéléssel az a gond, hogy a köztársasági elnökkel kapcsolatban mindenki azt gondolja, hogy neki a nemzet egységét kell mindenáron biztosítani. Én szerintem a nemzet érdekeit kell képviselnie, és ha a mai politikát támogatná, akkor ezt ő nem tenné. Most konkrétan a beszéddel kapcsolatban, nem vagyok jobboldaliként olyan lelkes, mert azt mondja, hogy rajtunk sokkal kevesebb múlik szerintem, mint ahogy ő gondolja. Négyévente mi leadjuk a voksunkat, ettől kezdve a mandátum szabad, és az egyénileg megválasztott képviselők, mint az Ön által is említett Lengyel Zoltán, azt csinál, amit akar."

Csintalan Sándor: „Azzal együtt János, hogy ahhoz, hogy mi ellenzéki politikát támogatók, mi ahhoz elég sokat hozzáteszünk vagy elveszünk, hogy mondjuk például az ellenzék fő erejének milyenek a politikai esélyei. Mert az, hogy az ellenzék tud-e győzni, az nemcsak az elnökön múlik és a frakción, rajtunk is."

A műsor folyamán – a zsánernek megfelelően – beszélgetések alakultak ki a műsorvezetők és a betelefonálók között. Az egymást követő megszólalók reflektáltak az előzőkre, folytatták mások gondolatmenetét. A betelefonálók a véleményük kialakításában és megfogalmazásában követték a többi vizsgált adónál már megszokott gyakorlatot, azaz kevés információt felhasználva, elsősorban érzelmi alapon alkottak véleményt. Többször előfordult, hogy a betelefonálók a Hír TV-t hívták segítségül a problémáik megoldásában. Az ilyen típusú kéréseket Csintalan Sándor meghallgatta, tanácsokat adott, illetve ígéretet tett arra, hogy a televízió munkatársai megpróbálnak cselekedni az adott ügyben.

A Vonalban című műsor az sms-fal elhagyásával véglegesen megszüntette az esetlegesen törvénybe ütköző vélemények megjeleníthetőségét. A program politikai hovatartozása azonban továbbra is jól beazonosítható maradt.

KLUBRÁDIÓ – MEGBESZÉLJÜK...

A Klubrádió futó műsor elődje a Kossuth programján szerepelt, ahonnan Bolgár Györggyel együtt került az adóhoz. Az elemzett időszakban ketten vezették a Megbeszéljük...-et: Bolgár György és Dési János. A programot minden délután 16 óra 10 perctől 18 óráig sugározták. A televíziós műsorokhoz hasonlóan, itt is a betelefonálóké a főszerep, a műsor célja a hallgatók véleményének megismerése. A többi programtól eltérően, az adott nap témáihoz kapcsolódóan rövid interjúkban szóaltattak meg politikusokat vagy közéleti személyeket. A 2008-as vizsgálat során a betelefonálós műsorok közül ez a program ítéltető a legkiegyensúlyozottabbnak.

A műsorban gyakran hosszabb beszélgetések, esetenként viták is kialakultak a műsorvezetők és a hozzászólók között. A magazinműsor majdnem kétórás hosszából következik, hogy a kialakult diskurzusok a többi programhoz képest lényegesen hosszabbak voltak, előfordultak tíz percet is meghaladó eszmecserek. A betelefonálók gyakran reflektáltak az előttük szólókra, így ebből a szempontból a nyilvános vita tereként értelmezhető a Megbeszéljük....

A betelefonálók véleménye általában közelebb állt a baloldali-liberális retorikához. A műsorvezetők is ismertették véleményüket mind a témákkal, mind a hozzászólásokkal összefüggésben. Álláspontjuk sok esetben egyezett az ellenzék kritikusainak véleményével. A hallgatók és a műsorvezetők közti viták leggyakrabban akkor alakultak ki, amikor utóbbiak az opposzció álláspontját próbálták megjeleníteni:

2009. január 29. (16:08:00)

Betelefonáló: „Jó napot kívánok kedves Bolgár Úr! Egy-két dolgot szeretnék mondani, hát a mai ülésnapra csak annyit, hogy a kormánynak már csak azért is le kellene mondania, mert 2006-ban ezzel nyerték meg a választásokat, hogy az ÁFÁ-t lecsökkentették, és most felvitték."

Bolgár György: „Hát, ezért talán nem kéne lemondani, hiszen az élet olyan óriásit változott, hogy ezen az alapon, ha mindig valami változik a világban, a kormány mindig mondjon le? Inkább a kormányok változtatnak."

Betelefonáló: „Hogyha ezzel nyernek választást, és most ugyanúgy visszaviszik az ÁFÁ-t, akkor az elég ok arra ..."

Bolgár György: „Azóta eltelt három év."

Betelefonáló: „Nem is ezt akartam mondani."

Bolgár György: „Rendben van, mondjon le. És mit csináljon a következő? Emelje föl az ÁFÁ-t, mert neki már szabad?"

Betelefonáló: „Nem. Kicsit élénkítse a gazdaságot, vigye lejjebb az embereket, a vállalkozásokat terhelő adókat, egyéb terheket, hogy kicsit megélénküljön a gazdaság. Nem számla lottót kell csinálni."

Bolgár György: „Jó-jó-jó! Vigyék le, de miből vigyék le? Mert akkor kiesik több száz milliárd forint a költségvetésből."

Betelefonáló: „Bolgár Úr, önben egy kicsit csalódtam."

Bolgár György: „Bennem nyugodtan lehet csalódní. Csak azt szeretném, hogy ha Ön is megértené, meg más is, hogy nem lehet, nem lehet ezt csinálni, hogy a semmiből ... én is ki tudnám ezt találni, meg Gyurcsány is, hogy enyhítsunk a terheket, döntsünk pénzt a gazdaságba, nem számít, majd valaki finanszírozza."

Az előző vizsgálathoz képest mindenképpen újdonságnak számított, hogy a Klubrádió műsorában is megjelentek olyan vélemények, álláspontok, amelyek ízléstelenek voltak. Igaz, ezeket a megnyilvánulásokat a műsorvezetők mindig korrigálták:

2009. január 5. (16:44:57)

Betelefonáló: „Nem volt jó a 207-es ügynök sem, Gyurcsány se jó. Szerintem csak egy valaki van predesztinálva arra, hogy Magyarország miniszterelnök legyen: a Führer."

Dési János: „Na, de hát nem Führer. Van annak módja, meg kell nyerni a választást. Mert szerintem Orbán Viktort lehitlerezni ... szóval, azért az félre viszi nagyon ezt a vitát. Nem kell szeretni Orbán Viktort, nem kell rá szavazni."

Betelefonáló: „Mondtam én, hogy Hitler?”

Dési János: „Célzott rá.”

Betelefonáló: „De a Führer azt jelent: a német ...”

Dési János: „De ha politikai kontextusban használják, akkor azért mindenkinek Hitler jut róla az eszébe. És Orbán Viktort tényleg nem kell szeretni, de hát, hogy nem Hitler, azért az egész biztos. Köszönöm, hogy hívott.”

A Megbeszéljük... című műsorban nem csak betelefonálók jelentek meg, de nyilatkoztak politikusok, illetve szakértők is. Utóbbiakkal a napi témák háttérét megvilágító mini interjúkat készítették a műsorvezetők. A program eme szegmenseiben fideszes politikusok is szerepeltek, ám túlnyomórészt a kormányoldalhoz kötődő személyiségek nyilatkoztak:

2009. január 21. (17:22:00)

Bolgár György: „(...) De ha bedobják a köztudatba például azt, hogy a családi pótlékot esetleg rászorultsághoz kötik, akkor az ellenzék ebből rögtön azt a következtetést vonja le, hogy meg akarják szüntetni a családi pótlékot, és az emberek agyában rögtön ez marad meg. Magyarán, attól tartok, hogy nem vita lesz belőle, hanem rögtön vádaskodás és rögtön a vádaskodás elleni védekezés, lehet, hogy a szándékaikkal ellentétben. Szóval nem kellene megvárniuk azt, hogy saját maguk között kiizzadják, hogy ezt meg ezt csináljuk, és nem állunk elő addig különböző elképzelésekkel.”

Lamperth Mónika: „Tudom, hogy ebben a műsorban az Ön dolga az, hogy kérdezzen, az enyém meg hogy válaszoljak, de szívesen visszakérdeznék, hogy el tud képzelni olyan kormányzati magatartást, amiből nem tud vádakat kovácsolni a Fidesz? Mert én nem tudok ilyet elképzelni.”

Bolgár György: „Hát, tudom, hogy ha kérdeznek, akkor is hazudnak, én ezt tudom.”

Lamperth Mónika: „Ha most nem mondanánk semmit, akkor azt mondanák, hogy ezek olyan buták, hogy még gondolatuk sincsen. Én azt látom, hogy olyan erővel folyik és folytatódik a vádaskodás, hogy az biztos, hogy rossz az országnak. (...)”

Összességében elmondható, hogy Bolgár György és Dési János műsora továbbra is a mérsékelt hangvételű interaktív programok közé tartozik, ugyanakkor a műsorvezetők baloldali szimpátiája egyértelműbb volt most, mint egy évvel ezelőtt.

TV2 – MOKKA

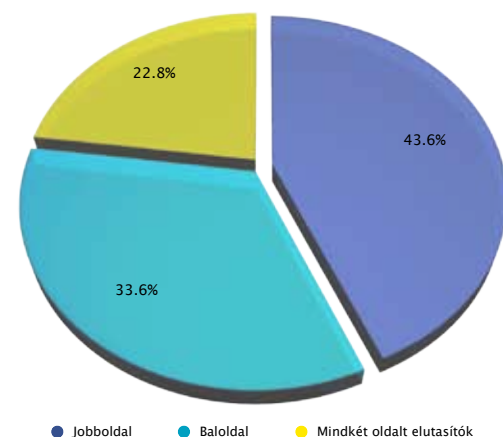
A TV2 reggeli interaktív műsora minden nap hét órakor jelentkezik, 2008-hoz képest hosszabban, immár két órás intervallumban. A vizsgált időszakban Demcsák Zsuzsa, Liptai Claudia, Azurák Csaba és Kárász Róbert vezette az adásokat. A műsorvezetők a közélet és a politikai élet történéseiről készítettek stúdióbeszélgetéseket, miközben az sms-sávban a nézők alapáras szöveges üzeneteken keresztül véleményezhették az elhangzottakat.

A felmérés 1314 üzenetet regisztrál, melyeknek mindössze 5,3 százaléka volt ismétlés, ami azt valószínűsíti, hogy a TV2 programjába érkezett a legtöbb sms. Az üzenetek 66 százalékát írták alá, 435 különböző fantázianévvel. A legtöbbször „Fente Levente” (42) osztotta meg véleményét a közönséggel, őt követte „Levendula” (24), „Ani1” (18) és „SARI M.” (16), de „Csövi”, „Filozofus” és „P.L.” is több mint tíz alkalommal jelentkezett írásos véleménnyel. Az eredmények alapján megállapítható, hogy a Mokka üzenetküldőinek köre viszonylagos állandóságot mutat.

Az sms-ek több mint háromötöde (62,1%) foglalkozott politikai kérdésekkel, ami a 2008-as értékhez (80%) képest jelentős visszaesést jelent, ez azonban valószínűleg annak tudható be, hogy a „vizsgált héten” sok apolitikus kérdés foglalkoztatta a szerkesztőket. Mivel maga a műsor nem kizárólag politikai témákat tűz napirendjére, így az összes beérkezett sms-nek csak az egyharmada (33,9%) kapcsolódott a programban felvetett kérdésekhez. Az üzenetek közül minden harmadik (30,3%) reagált a műsor valamely elemére. A program vendégei által előadottakra az sms-ek 16,8 százaléka reflektált, a többi sms-re pedig a hozzászólások 12,5 százaléka válaszolt. Megállapítható, hogy a nézők valóban a kétirányú kommunikáció terepének tekintették a Mokkát.

A megjelent politikai témájú írások 43 százaléka a jobboldalt támogatta („Partunk és Kormányunk nemzet-nepellenes politikát folytat: Lendvai et.no regi profi, SzDSz igen jó partner”), harmada a baloldali-liberális értékeket tartotta szem előtt („Gyurcsany úr MARAD, Orban úr NEM NYER jövőre és ez így lesz normalis.Minden éppeszu ezt kívánja. A többi meg...Cs”), míg a negyede egyik politikai csoportosulással sem szimpatizált, vagy nem lehetett megállapítani az üzenet beállítottságát („Mi ötven éve ébredszünk;) ebben az országban egyszeru a logika:a kockat guritjuk a gombot visszük!Ati Pécs”).

3. ábra – A Mokkában (TV2) megjelenő sms-ek politikai színezete (%)

A TV2 reggeli műsorának sms-eiben legtöbbször megjelenő személy Gyurcsány Ferenc volt (24,9%), a kormányfőt a Fidesz elnöke követte (23,2%). Az említettekén kívül a legnagyobb ellenzéki párt (20,3%), a kormány (12,4%) és az MSZP (10,0%) ért el tíz százaléknál magasabb előfordulási arányt.

A 2008-as adatfelvétel során már megállapítást nyert, hogy a TV2 egyedülálló módon kommentálja a beérkező üzeneteket, az aggályos sms-eknek csupán a korrektúrázott változatát publikálja. Az üzenetek kommentálása, moderálása azonban nem mindig megfelelő megoldás a szélsőséges vélemények kezelésére. Bizonyos üzeneteknek a hozzáfűzött kommentárral együtt sem szabadna megjelennie a televíziók képernyőjén. Ilyenek például a kisebbségek ellen uszító megszólalások („te szerkesztő? Tudod mi vagy te? Egy cinikus, cionista, bolsi-libsi kloaka fényező! Azért is 88! L' (imádom, amikor valakiből ennyi kijön a fajgyűlölő, ezt nem kell utólag magyarázni, megvolt ma reggel a 2 perc gyűlölet? - a főszerk.)”). Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a fenti példán kívül kirívó sms nem szerepelt a TV2 reggeli programjában.

A 2008-as és 2009-es adatfelvétel eredményeinek összehasonlítása

- Az sms-sáv hatékonyabb moderálásának eredményeként a közzétett rövid szöveges üzenetekben minden műsorszolgáltatónál jelentős javulásról számol be a vizsgálat. A törvényi aggályokat felvető üzenetek majdnem teljesen eltűntek a műsorokból. Feltételezhető, hogy a beküldött sms-ek összetétele nem változott meg jelentősen, ezért a jelenség mindenképpen a jogkövető magatartás felé történő elmozdulásként értékelhető.
- A szöveges üzenetekre továbbra is jellemző volt, hogy az sms-ek küldői között nem alakult ki párbeszéd, az esetek túlnyomó többségében egymástól függetlenül fogalmazták meg a véleményüket. A fentiek alapján megállapítható, hogy az sms-sáv ily módon nem vált a nyilvános vita színterévé. A rövid szöveges üzenetek által megfogalmazott vélemények sokkal kiegyensúlyozottabb képet mutattak, mint a betelefonálók által artikulált álláspontok, vagyis a bal- vagy jobboldali szimpátiával jellemezhető programok üzenetei között jelentős számban volt olyan vélemény is, amely a preferált politikai oldal pozícióját kritizálta.
- A vizsgált műsorszámokban megjelenő telefonos vélemények egyértelműen a műsorszám ideológiai hovatartozását tükrözték, továbbá a szöveges üzenetekhez hasonlóan kevés információt felhasználva, érzelmi alapon alkottak véleményt a program témájával összefüggésben, és nem reagáltak más betelefonálók által elmondottakra. A nézők élőszóban előadott mondanivalóiban a program értelmezésével ellentétes álláspontok alig-alig jelenhettek meg. A betelefonálók „szalonképtelen” kirohanásait, valótlán állításait a műsorvezetők az esetek többségében megpróbálták ellenpontosítani, cáfolni. A telefonos vélemények hatékony moderálása egyedül az Echo Televízió programjában hagyott kívánnivalót maga után. A Kibeszé-

lő című műsorban az aggályos hozzászólásoknak egyre nagyobb teret biztosítottak a műsorszám készítői, a moderálás, illetve a korrigálás egyre többször maradt el.

A Testület a Monitoring Szolgálat elemzése alapján, 826/2009. (IV. 15.) számon azt a határozatot hozta, miszerint az elemzésben vélelmezett jogsértések kapcsán megindítja eljárását. A határozatnak megfelelően az ORTT Irodája előterjesztést készített, a Testület az előterjesztésben tett javaslatok alapján két határozatot hozott. Az 1612/2009. (VIII. 26.) számú ORTT határozatban a Testület nem rendelte el közigazgatási eljárás lefolytatását az ATV Zrt. műsorszolgáltató „Fórum” című műsorszámára 2009. január 5-i, 16-i és 21-i adásainak, a Hír TV Zrt. műsorszolgáltató „Vonalban” című műsorszámának 2009. január 5-i és 13-i adásainak és a Klub Rádió Zrt. műsorszolgáltató Megbeszéljük... című műsorszámára 2009. január 5-i, 21-i és 29-i adásainak vonatkozásában. 1613/2009. (VIII. 27.) számú határozatával a Testület, az Rttv. 3. § (2) bekezdése sérelmének nagy valószínűségére megbízta az Irodát, közigazgatási eljárás lefolytatásával az Echo Hungária TV Zrt. műsorszolgáltató Kibeszélő című műsorszámára 2009. január 29-i adása kapcsán.

3. Az országos kereskedelmi rádiós jogosultságok pályáztatása

A Testület az Oktatási és Kulturális Közlöny 2009. évi július 29-i Különszámában az Rttv. 41. § (1) bekezdés a) pontja alapján pályázati felhívást hirdetett a pályázati felhívás 1. és 2. számú mellékletében meghatározott, országos kereskedelmi rádiós analóg műsorszolgáltatási jogosultságok tekintetében.

A pályázat kiírásakor, a feltételek megfogalmazásakor a Testület kiemelt figyelmet fordított a digitális rádiózás elindulásával a közeljövőben valószínűsíthető piaci változásokra, a műsorszolgáltatók számának lehetséges növekedésére, a piac szerkezetének előre látható változásaira. A Testület e szempontokat különösen a műsorszolgáltatási díj összegének meghatározásakor vette figyelembe.

A pályázati felhívás alapvető célja – a törvény rendelkezéseivel összhangban – a duális médiarendszer értékeinek megőrzése, fejlesztése, a magyarországi rádiós piac egyik alapvető feltételének, az URH FM sávban működő két földfelszíni országos rádiós jogosultság fennmaradásának, működésének médiapolitikai megfontolások szerinti biztosítása volt.

A pályázat kiemelt célkitűzései az alábbiak voltak:

- a magyar, illetve a Magyarországon élő nemzeti kisebbségek valamelyikéhez tartozó szerzők és előadók közreműködésével készült zeneművek műsorszolgáltatásban betöltött szerepének erősítése, növelése;

- a magyar és a kisebbségi, valamint az európai kultúra szolgálata, a rádiós műsorszolgáltatásban tapasztalható kulturális sokszínűség növelése;
 - a nem pártpolitikai, civil törekvések, önszerveződések fontosságának a rádiós műsorszolgáltatáson keresztüli bemutatása, hangsúlyozása.
- A pályázati ajánlatokat 2009. szeptember 28. napján lehetett benyújtani. Az ajánlatok benyújtása és felbontása a felhívásnak megfelelően közjegyző jelenlétében történt.

Az 1. számú melléklet 1. sorszámú jogosultsága:

A beadási határnapon a felhívás 1. számú melléklete szerinti 1. sorszámú jogosultságra a következő négy pályázati ajánlat érkezett.

1. táblázat

	Pályázó neve	Pályázó címe
1.	Danubius Rádió Műsorszolgáltató Zrt.	1138 Budapest, Váci út 141.
2.	ADVENIO Műsorszolgáltató Zrt.	1089 Budapest, Üllői út 102.
3.	Zene Rádió Országos Kereskedőház Zrt.	1016 Budapest, Mészáros utca 58/B.
4.	Rádió Juventus Műsorszolgáltató Zrt.	1135 Budapest, Róbert Károly krt. 82-84.

A Pályázati Felhívás 3.4.1. szakasza szerint a pályázati ajánlatok értékelése során a Testület először megvizsgálta azok alaki érvényességét.

A Testület az 1902/2009. (X. 7.), 1903/2009. (X. 7.), 1904/2009. (X. 7.) és 1906/2009. (X. 7.) számú határozataival a Pályázati Felhívás 3.4.1.3. szakasza alapján, mint alakilag érvényes ajánlatot nyilvántartásba vette a Danubius Rádió Zrt., az Advenio Zrt., a Zene Rádió Zrt. és a Rádió Juventus Zrt. pályázati ajánlatát, valamint hiánypótlást kért a Rádió Juventus Zrt.-től. A Rádió Juventus Zrt. a hiánypótlási felhívásnak október 15-én, határidőben, megfelelően eleget tett.

A Testület az 1905/2009. (X. 7.) számú határozatával a pályázati felhívás 3.4.2.1.1. pontja alapján kizárta és 3.4.2.3. pont szerint visszautasította a Zene Rádió Zrt. pályázati ajánlatát, mert üzleti pénzügyi terve a Testület megítélése szerint a piaci körülményekre vonatkozóan helytelen, nem megalapozott feltételezésekből indul ki. A kizárt pályázati ajánlat a pályázati eljárás további szakaszaiban nem vett részt.

A Testület ezt követően az érvényes pályázati ajánlatokat a pályázati felhívás 3.4.3. szakasza szerint értékelte. A pályázati felhívás 3.4.3.1. szakasza szerint a pályázati ajánlatok értékelése során a Testület pontozta a műsorszolgáltatási díjajánlatot, a programtervet, azon belül a magyar zenei műsorszámok arányát a zenei műsorszámok bemutatására fordított éjszakai órák (23.00-05.00) nélkül számolt havi műsoridőben és a kulturális eseményeket, nem pártpolitikai, civil önszerveződések bemutatató műsorszámok arányát az éjszakai órák (23.00-05.00) nélküli heti műsoridőben, a mű-

sorszolgáltatási tapasztalatot, valamint az egyéb, az Rttv. 96. § (1) bekezdés e) pontja szerinti adatokat.

Mindezek alapján a Testület megállapította a pályázati ajánlatok alább ismertetett sorrendjét.

Az országos kereskedelmi rádiós műsorszolgáltatási jogosultságok hasznosítására meghirdetett pályázati felhívásra beérkezett pályázati ajánlatok értékelésének pontszámai az 1. számú melléklet szerinti 1. SORSZÁMÚ JOGOSULTSÁGON a következők voltak:

2. táblázat

Pályázó neve	Műsorszolgáltatási díj (max. 10+35 pont)		Programterv (max. 20+20 pont)		Műsorszolgáltatási tapasztalat (max. 10 pont)	Egyéb (max: 5 pont)	Összesen
	2011. 06. 30-ig (max. 10 pont)	2011. 07. 01-től (max. 35 pont)	Magyar zene aránya (max. 20 pont)	Kulturális eseményeket, nem pártpolitikai, civil önszerveződések bemutatató műsorszámok aránya (max. 20 pont)			
Danubius Rádió Zrt.	10 pont	10 pont	20 pont	20 pont	9 pont	5 pont	74 pont
Advenio Zrt.	10 pont	35 pont	20 pont	20 pont	8 pont	5 pont	98 pont
Rádió Juventus Műsorszolgáltató Zrt.	10 pont	7 pont	20 pont	20 pont	9 pont	5 pont	71 pont

A Testület a pályázati felhívás 1. sz. melléklete szerinti 1. sorszámú jogosultság tekintetében a 2066/2009. (X. 28.) számú határozatával az alábbi döntést hozta:

A Testület a pályázati felhívás 3.4.3. szakasza szerint megállapította a pályázók által tett ajánlatok a felhívás 3.4.3.1.1., 3.4.3.1.2. és 3.4.3.1.4. szakasza szerinti értékét.

A Testület a felhívás 3.4.3.1.3. szakasza alapján a Danubius Rádió Zrt. és a Rádió Juventus Zrt. műsorszolgáltatási tapasztalatát 9-9 ponttal értékelte, tekintettel a műsorszolgáltatók évek óta folytatott műsorszolgáltatási tevékenységére. A Testület

ezen belül külön értékelte, hogy az említett műsorszolgáltatók részt vettek a kereskedelmi rádiózás meghonosításában Magyarországon.

A Testület 8 ponttal értékelte az Advenio Zrt. műsorszolgáltatási tapasztalatát, figyelembe véve a pályázóban befolyásoló részesedéssel rendelkező Lánchíd Rádió Zrt. körzeti rádiós műsorszolgáltatási tapasztalatát.

A Testület a műsorszolgáltatási tapasztalat értékelése során a pályázati felhívás 3.4.3.1.3. szakasza szerint nem tett különbséget a körzeti és az országos rádiós tapasztalat között.

A Testület a legmagasabb pontszámmal az Advenio Zrt. pályázó pályázati ajánlatát értékelte, ezért a pályázati felhívás 3.4.3.2. szakasza szerint a 2066/2009. (X. 28.) számú határozatával az **Advenio Zrt.** pályázót nyilvánította nyertesnek a pályázati felhívás 1. számú melléklete szerinti 1. sorszámú műsorszolgáltatási jogosultság tekintetében.

A 2. számú melléklet 2. sorszámú jogosultsága:

A beadási határnapon a felhívás 2. számú melléklete szerinti 2. sorszámú jogosultságra a következő négy pályázati ajánlat érkezett.

3. táblázat

	Pályázó neve	Pályázó címe
1.	Danubius Rádió Műsorszolgáltató Zrt.	1138 Budapest, Váci út 141.
2.	FM1 Konzorcium	1036 Budapest, Lajos u. 74-76.
3.	Sláger Rádió Zrt.	1011 Budapest, Fő utca 14-18.
4.	Zene Rádió Országos Kereskedőház Zrt.	1016 Budapest, Mészáros utca 58/B.

A pályázati felhívás 3.4.1. szakasza szerint a pályázati ajánlatok értékelése során a Testület először megvizsgálta azok alaki érvényességét.

A Testület 1907/2009. (X. 7.), 1908/2009. (X. 7.), 1909/2009. (X. 7.) és 1910/2009. (X. 7.) számú határozataival a pályázati felhívás 3.4.1.3. szakasza alapján, mint alakilag érvényes ajánlatot nyilvántartásba vette a Danubius Rádió Zrt., az FM1 Konzorcium, a Sláger Rádió Zrt. és a Zene Rádió Zrt. pályázati ajánlatát.

A Testület az 1911/2009. (X. 7.) számú határozatával a pályázati felhívás 3.4.2.1.1. pontja alapján kizárta és 3.4.2.3. pont szerint visszautasította a Zene Rádió Zrt. pályázati ajánlatát, mert üzleti pénzügyi terve a Testület megítélése szerint a piaci körülményekre vonatkozóan helytelen, nem megalapozott feltételezésekkel indul ki. A kizárt pályázati ajánlat a pályázati eljárás további szakaszaiban nem vesz részt.

A Testület ezt követően az érvényes pályázati ajánlatokat a pályázati felhívás 3.4.3. szakasza szerint értékelte. A pályázati felhívás 3.4.3.1. pontja szerint a pályázatok értékelése

során a Testület pontozta a műsorszolgáltatási díjajánlatot, a programtervet, azon belül a magyar zenei műsorszámok arányát a zenei műsorszámok bemutatására fordított éjszakai órák (23.00-05.00) nélkül számolt havi műsoridőben és a kulturális eseményeket, nem pártpolitikai, civil önszerveződések bemutatató műsorszámok arányát az éjszakai órák (23.00-05.00) nélküli heti műsoridőben, a műsorszolgáltatási tapasztalatot, valamint az egyéb, az Rttv. 96. § (1) bekezdés e) pontja szerinti adatokat.

Mindezek alapján a Testület megállapította a pályázati ajánlatok alább ismertetett sorrendjét.

Az országos kereskedelmi rádiós műsorszolgáltatási jogosultságok hasznosítására meghirdetett pályázati felhívásra beérkezett pályázati ajánlatok értékelésének pontszámai az 2. számú melléklet szerinti 2. SORSZÁMÚ JOGOSULTSÁGON a következők voltak:

4. táblázat

Pályázó neve	Műsorszolgáltatási díj (max. 10+35) pont		Programterv (max. 20+20 pont)		Műsorszolgáltatási tapasztalat (max. 10 pont)	Egyéb (max. 5 pont)	Összesen
	2011. 06. 30-ig (max. 10 pont)	2011. 07. 01-től (max. 35 pont)	Magyar zene aránya (max. 20 pont)	Kulturális eseményeket, nem pártpolitikai, civil önszerveződések bemutatató műsorszámok aránya (max. 20 pont)			
Danubius Rádió Zrt.	10 pont	11 pont	20 pont	20 pont	9 pont	5 pont	75 pont
FM1 Konzorcium	5 pont	35 pont	20 pont	20 pont	9 pont	5 pont	94 pont
Sláger Rádió Zrt.	7 pont	8 pont	20 pont	20 pont	9 pont	5 pont	69 pont

A Testület a pályázati felhívás 2. sz. melléklete szerinti 2. sorszámú jogosultság tekintetében 2067/2009. (X. 28.) számú határozatával az alábbi döntést hozta:

A Testület a pályázati felhívás 3.4.3. szakasza szerint megállapította a pályázók által tett ajánlatok a felhívás 3.4.3.1.1., 3.4.3.1.2. és 3.4.3.1.4. szakasza szerinti értékét.

A Testület a felhívás 3.4.3.1.3. szakasza alapján a Danubius Rádió Zrt. és a Sláger Rádió Zrt. műsorszolgáltatási tapasztalatát kilenc-kilenc ponttal értékelte, tekintettel a műsorszolgáltatók évek óta folytatott műsorszolgáltatási tevékenységére. A Testület ezen belül külön értékelte, hogy az említett műsorszolgáltatók részt vettek a kereskedelmi rádiózás meghonosításában Magyarországon.

A Testület szintén kilenc ponttal értékelte az FM1 Konzorcium műsorszolgáltatási tapasztalatát, figyelembe véve a pályázóban konzorciumi tagként részt vevő Radiocafé Kft. körzeti rádiós műsorszolgáltatási jogosultságát, valamint az ebből fakadó műsorszolgáltatási tapasztalatát.

A Testület a műsorszolgáltatási tapasztalat értékelése során a pályázati felhívás 3.4.3.1.3. szakasza szerint nem tett különbséget a körzeti és az országos rádiós tapasztalat között.

A Testület a legmagasabb pontszámmal az **FM1 Konzorcium** pályázó pályázati ajánlatát értékelte, ezért a pályázati felhívás 3.4.3.2. szakasza szerint a 2067/2009. (X. 28.) számú határozatával az FM1 Konzorcium pályázót nyilvánította nyertesnek a pályázati felhívás 2. számú melléklete szerinti 2. sorszámú műsorszolgáltatási jogosultság tekintetében.

Szerződéskötés:

A Testület 2009. november 4-én megkötötte a műsorszolgáltatási szerződést az Advenio Zrt.-vel és a pályázati felhívás rendelkezéseinek megfelelően megalakult FM1 Zrt.-vel.

A műsorszolgáltatók a pályázati felhívásban és a műsorszolgáltatási szerződésben foglaltaknak megfelelően, 2009. november 19-én 00.00 órakor megkezdték a műsorszolgáltatást.

A pályázat eredményét mind a Danubius Rádió Zrt., mind a Sláger Rádió Zrt. bíróság előtt megtámadta.

4. A közszolgálati televíziók digitális átállásának kérdései

MAGYAR TELEVÍZIÓ ZRT. (MTV)

Az MTV az Rttv. alapján két országos jogosultsággal tesz eleget közszolgálati kötelezettségeinek, amelyek közül az m1 csatorna földfelszíni, míg az m2 műholdas platformon sugároz. Az m2 műholdas csatorna műsorszolgáltatásának analógról digitális sugárzásra való átállását a Testület már a 2008. évben, 965/2008. (VI. 4.) számú határozatával tudomásul vette.

DUNA TELEVÍZIÓ ZRT.

2008. decembere óta a médiatörvény által előírt műholdas sugárzás mellett a Duna Televízió Zrt. Duna TV adása nagy felbontású HD formátumban, Autonómia megnevezésű csatornája hagyományos felbontásban, SD formátumban a digitális, földfelszíni multiplexen is fogható. A Duna TV műholdon analóg és digitális módon is sugárzásra kerül.

A földfelszíni digitális televíziós műsorszórást az NHH-val megkötött hatósági szerződés alapján az Antenna Hungária Zrt. egyszemélyes tulajdonában álló Antenna Digitális Televízió Kft. végzi, amelynek MinDig TV megnevezésű szolgáltatása 2008. decemberében a lakosság közel 60%-a számára vált elérhetővé, a műsorszórás 3 telephelyről (Budapest, Kabhegy, Szentes) indult meg. Ezt követően 2009. januárban még egy telephely, a Száva utcai adó indult el Budapesten. A hálózat 2009. december 1-jével újabb 10 telephellyel bővült.

Az Antenna Hungária Zrt. az NHH-val kötött hatósági szerződésben a szolgáltatás elérhetőségét illetően 2008. december 31-től 59 %, 2009. december 31-től 88 %-os lakossági elérhetőséget vállalt.

A tárgyidőszakban a következő adók működése indult el.³

Adó	Indulás	Csatornák	Nagyobb települések ahol elérhető/elérhető lesz a szolgáltatás
2008			
Budapest	2008.12.01	55, 62	Budapest, Érd, Dunaújváros, Dunakeszi, Szigetszentmiklós, Jászberény, Budaörs, Budakeszi, Szentendre, Hatvan, Gyál, Vecsés, Dunaharaszti, Monor, Fót, Százhalombatta, Göd, Dabas, Gyömrő, Pécel, Nagykáta, Pilisvörösvár, Szigethalom, Bicske, Törökbálint, Lajosmizse, Albertirsa, Pilis, Veresegyház, Üllő, Maglód, Tököl, Kistarcsa. Részben ellátott: Gödöllő, Vác, Cegléd
Kabhegy	2008.12.01	64, 61	Székesfehérvár, Veszprém, Pápa, Ajka, Siófok, Várpalota, Sárvár, Marcali, Celldömölk. Részben ellátott: Balatonfüred, Kaposvár, Sopron, Kapuvár.
Szentes	2008.12.01	60, 65	Szeged, Kecskemét, Békéscsaba, Hódmezővásárhely, Orosháza, Kiskunfélegyháza, Szentes, Makó, Mezőtúr, Szarvas, Csongrád, Gyomaendrőd, Tiszaföldvár, Tiszakécske, Kunszentmárton, Mezőberény. Részben ellátott: Szolnok, Nagykőrös, Kiskunhalas

³ Forrás: www.mindigtv.hu

2009			
Budapest, Száva utca	2009.01.01	55, 62	Budapest
Tokaj	2009.12.01	68, 63	Nyíregyháza, Hajdúnánás, Újfehértó, Tiszavasvári, Hajdúhadház, Nagykálló, Szerencs, Hajdúdorog, Tokaj, Hajdúböszörmény, Kiszárda, Hajdúsámson, Balmazújváros, Sárospatak, Nyírbátor, Tiszaújváros. Részben ellátott: Debrecen, Miskolc, Hajdúszoboszló, Sajószentpéter, Derecske, Nádudvar
Kékes	2009.12.01	44, 69	Szolnok, Cegléd, Gyöngyös, Hatvan, Jászberény, Törökszentmiklós, Nagykáta, Nagykőrös, Heves, Abony, Lajosmizse. Részben ellátott: Eger, Tiszafüred, Karcag, Mezőkövesd, Isaszeg, Pomáz, Püspökladány, Kisújszállás
Pécs	2009.12.01	52, 67	Pécs, Baja, Szigetvár. Részben ellátott: Komló, Dombóvár, Mohács, Barcs, Nagyatád
Nagykanizsa	2009.12.01	24, 65	Nagykanizsa, Keszthely, Tapolca, Hévíz
Vasvár	2009.12.01	58, 68	Szombathely, Körmend, Sárvár. Részben ellátott: Zalaegerszeg, Szentgotthárd
Úzd	2009.12.01	52, 67	Szekszárd, Sárbogárd, Tolna
Kiskőrös	2009.12.01	45, 68	Kiskunhalas, Paks, Kalocsa, Kiskőrös, Dunaföldvár, Tolna, Kecel, Soltvadkert, Solt, Szabadszállás
Győr	2009.12.01	42, 61	Győr, Pannonhalma, Ács, Bábolna
Szeged	2009.12.01	60, 65	Szeged
Debrecen	2009.12.16	46,62	Debrecen

4. ábra

A tájékoztató jellegű térképen vétel-előrejelzési számítások alapján színessel kerültek jelölésre azok a területek, ahol a Budapest, Kabhegy és Szentés adókról sugárzott digitális műsorok vétele lehetséges. A vétel-előrejelzési számítások hullámterjedési modelleken alapuló, statisztikai becslések, nem veszik figyelembe a helyi adottságokat (pl. fák, épületek árnyékoló hatása, terepviszonyok).⁴

Az M2 digitális műholdas adás ellátottsági adatai⁵:

Az MTV Zrt. m2 digitális műholdas műsorszórásának paraméterei:

Műhold: Eutelsat EuroBird9A (9 fok Kelet)

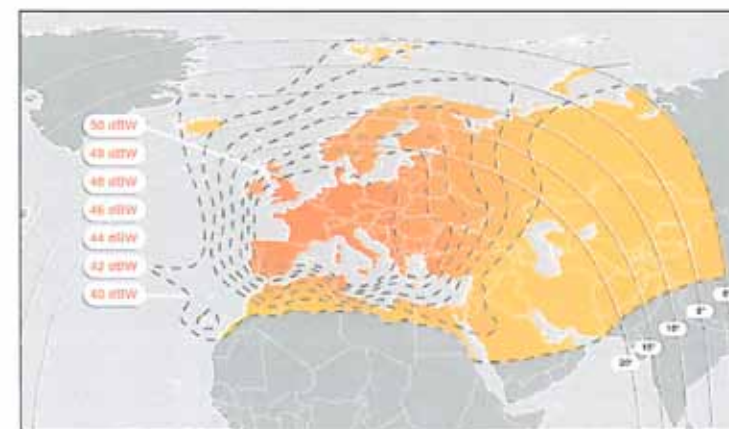
Transzponder: 62, vételi frekvencia:11957,6400 MHz

Szimbólum-sebesség: 27500, FEC:3/4

MCPC/DVB-S/QPSK/MPEG2&MPEG4, polarizáció: függőleges (V)

A műsor sugárzásának formátuma és minősége a jelenlegivel teljesen megegyező HD és SD.

5. ábra

az EIRP (kisugárzott teljesítmény) dBW-ban megadott tipikus értékei az EURO-BIRD™ 9A műholdra vonatkozóan

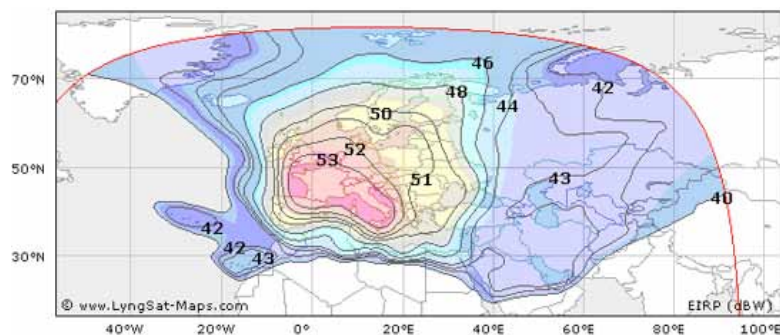
⁴ Forrás: www.mindigtv.hu

⁵ Forrás: www.mtv.hu

A Duna TV digitális műholdas adás ellátottsági adatai⁶:
A Duna Zrt. digitális műholdas műsorszórásának paraméterei:

Műhold: Hot Bird 8 (Kelet 13 fok)
Frekvencia: 12,149 GHz
Polarizáció: vertikális
Szimbólumsebesség: 27,5 MS/s
FEC: 3/4
Az átvitt műsorjelek PID-számai
Duna Televízió, video: 96 decimális
Sztéreo adáshang: 97 decimális
Sztéreo Kossuth: 99 decimális
Sztéreo Petőfi: 100 decimális
Teletext: 98 decimális

6. ábra

6 Forrás: www.dunatv.hu

5. Az Rttv. 7. §-ában rögzített európai uniós kvóták teljesítésének ellenőrzése, intézkedések és a mentesítési megállapodások, az ellenőrzések tapasztalatai

Magyarországnak az Európai Unióhoz való csatlakozásával a Tanács 89/552 EKG irányelvének 4. és 5. cikkében meghatározott, az európai alkotások sugárzási arányára vonatkozó kötelezettsége keletkezett. A médiatörvény 7. §-a az országos és körzeti televíziós műsorszolgáltatókat nyelvi és gyártási kvóták teljesítésére kötelezi. A kvóták létrehozásával az Uniónak az volt a célja, hogy a független televíziós műsorkészítést és az európai gyártású műsorszámokat védelmezze, készítésüket ösztönözze, illetve az alkotások számára kedvező pozíciót biztosítson. A rendelkezés szerint a hír-, sportközvetítés, játékok, reklámok, illetve a képernyőszöveg-szolgáltatás nélkül számított adásidő (Rttv. 7. § (5), b) pontja) minimum felét eredetileg európai, minimum harmadát eredetileg magyar nyelven készített produkcióknak kell kitennie (Rttv. 7. § (1) bekezdés). A televíziók az adásidő tíz százalékát európai művek, hét százalékát pedig olyan, eredetileg magyar nyelven készített művek számára kötelesek fenntartani, amelyek öt évnél nem régebben készültek, és független előállítóktól származnak (Rttv. 7. § (2) bekezdés).

AZ UNIÓS KVÓTÁK SZÁMÍTÁSÁNAK MÓDSZERTANA

Az ORTT Irodája havi rendszerességgel tájékoztató formájában informálja a Testületet a műsorszolgáltatók 7. §-sal kapcsolatos teljesítéséről.

A munkafolyamat első felében, a manuális kontrollt követően, software-es adattisztítást végez az Iroda. A műsorszolgáltatók többsége – gyakorlatilag az országos televíziók kivételével valamennyi – rendszeresen hibás vagy hiányos adatokat szolgáltat, így a jegyzőkönyvek ismételt bekérése gyakori. Az adattisztítás első lépésében az alapadatok („kezdés”, „vége”, „időtartam” stb.) hiányát, ellentmondásait kereste a Monitoring Szolgálat, és többnyire a rendelkezésre álló információk alapján képes korrigálni a problémákat. Bizonyos adatok kikövetkeztethetők a rendelkezésre állók ismeretek alapján, ilyennek számít például, amikor valamelyik műsorszámnak hiányzik a kezdés időpontja, ugyanakkor az előző szegmens vége időpontja adott, stb. Abban az esetben, ha önerőből képtelen az Iroda megoldani a problémát (a kronologikus sorrend teljes hiánya, nagyobb lyukak vagy átfedések vannak az egyes programszegmensek között stb.), akkor hiánypótlásra szólítja fel a jegyzőkönyvek átadásáért és szerkesztéséért felelős személyt e-mailen keresztül. (A műsorszolgáltatók jegyzőkönyveinek feldolgozása tetemes időt vesz igénybe, több százezer soros adatbázisokkal dolgozik a Monitoring Szolgálat havi szinten, amelyek formátuma nem nevezhető homogénnek. A probléma súlyosságát fokozza, hogy az adatszolgáltatási hajlandóság ingadozó, a műsorszolgáltatók nem helyettesítik a jegyzőköny-

veként felelős kollégákat, egy-egy szabadságolás vagy betegség esetén a munka heteken át áll, az elmaradások nőnek. A fentiekre tekintettel az átfutási idő gyakran több hónapra rúg.)

A számítógépes célszoftware által végrehajtott futások során elsőként a teljes műsoridő kiszámítása a feladat. Az uniós kvótába tartozó műsorszámok leválogatását követően a „származás” változó alapján a különböző gyártású programok által uralt műsoridő kalkulálása, majd az arányok kiszámítása következik az Rttv.-ben definiált különböző bázisokhoz viszonyítva.

Az elmúlt év (2009) adatszolgáltatási gyakorlatában kevesebb hiányosságot tapasztalt a Monitoring, mint a megelőző évben. Az Excel formátumban rendelkezésre bocsátott jegyzőkönyvek a különféle időátfedések és időhiányok mellett leginkább besorolási tévedéseket és hiányokat tartalmaztak. Az eredményeket a 15. sz. mellékletben található táblázatban foglaltuk össze.

A Testület – figyelembe véve az Európai Bizottság 2006 augusztusában kiadott hetedik közleményében foglaltakat – módosította a kvótakötelezettség teljesítése alóli mentesítés lehetőségeit és feltételeit [2761/2006. (XII. 13.) számú ORTT határozat]. A Bizottság által sérelmezett mentességeket – amelyek határidő kiszabása és feltétel meghatározása nélkül adtak mentesítést – a Testület a jövőre nézve kívánta módosítani, így felvette a kapcsolatot valamennyi jelentéstételi kötelezettséggel érintett műsorszolgáltatóval, és felhívta a figyelmet a mentesítés módosítására. A Testület a gyakoribb ellenőrzést, illetve a műsorszolgáltatók jelentéseinek folyamatos megfigyelését lényeges elemnek ítélte az arányszámoknak való megfelelést illetően. Fontosnak tartja a műsorszolgáltatók kötelezését arra, hogy a saját maguk által tett vállalásoknak feleljenek meg, és attól a jövőben csak felfelé – a törvényben meghatározott arányszámokhoz közelítve – térjenek el, vagy legalább tartsák fenn az egyszer már elért arányt.

A Testület mindezek alapján 2009-ben az Rttv. 7. §-ában előírt műsorszerkezeti követelmények teljesítése alól az alábbi műsorszolgáltatások számára adott részleges, egy évre szóló mentességet a következő arányok teljesítésének kikötése mellett:

- Magyar ATV – ATV Zrt. (független előállítóval készítettett vagy attól öt évnél nem régebben készült műként beszerzett eredetileg magyar nyelvű alkotások: 6 %),
- 4-es csatorna (Story tv) – Sanoma Digital Media Zrt. (európai művek: 46 %, független előállítóval készítettett vagy attól öt évnél nem régebben készült műként beszerzett eredetileg magyar nyelvű alkotások: 3 %),
- Spektrum TV – Spektrum-TV Zrt. (eredetileg magyar nyelvű művek: 8,5 %, független előállítóval készítettett vagy attól öt évnél nem régebben készült műként beszerzett eredetileg magyar nyelvű alkotások: 5,5 %),
- PAX Televízió – PAX Televízió Zrt. (független előállítóval készítettett vagy attól öt évnél nem régebben készült műként beszerzett európai művek: 1,5 %),

- Comedy Central – Comedy Central Magyarország Zrt. (európai művek: 10 %, eredetileg magyar nyelvű művek: 10 %, független előállítóval készítettett vagy attól öt évnél nem régebben készült műként beszerzett európai művek: 5 %, független előállítóval készítettett vagy attól öt évnél nem régebben készült műként beszerzett eredetileg magyar nyelvű alkotások: 1 %).

Több műsorszolgáltató fogalmazott meg olyan mentesítési kérelmet, hogy a Testület 2009-re visszamenőlegesen, méltányosságból mentesítse őket a műsorszolgáltatási követelmények teljesítése alól. E kérelmeket – elkészíttségükre tekintettel – a Testület elutasította.

A műsorszolgáltatóknak az Rttv. 7. §-a, illetve a mentesítési megállapodások szerinti 2008-as teljesítését a Testület 2009. első negyedévében vizsgálta.

Az Rttv. 89. § (4) bekezdés e) pontja alapján a műsorszolgáltatókat adatszolgáltatási kötelezettség terheli az alábbiak szerint:

„(4) A műsorszolgáltató a Testület számára az általa megszabottak szerint adatokat köteles szolgáltatni különösen...

a) a 7. § (1)-(3) bekezdéseiben foglaltak teljesítésének ellenőrzéséhez, ideértve az ott meghatározott arányok 7. § (3) bekezdése szerinti fokozatos elérésének ütemtervét, indokát.”

A Testület a 2008-as év teljesítésének értékelése során az Rttv. 7. §-a, illetve a mentesítési megállapodások, továbbá az Rttv. 89. § (4) bekezdés e) pontjában megfogalmazott adatszolgáltatási kötelezettség megsértése miatt közigazgatási eljárást indított az alábbi műsorszolgáltatókkal szemben:

- Filmmúzeum Zrt. – 89. § (4) e) pont megsértése,
- TV Paprika Zrt. (TV Paprika) – 89. § (4) e) pont megsértése,
- TV Paprika Zrt. (Deko Televízió) – 89. § (4) e) pont megsértése,
- Mixolid Zrt. – 89. § (4) e) pont megsértése,
- Budapest Televízió Zrt. – 89. § (4) e) pont megsértése,
- Vitál TV Zrt. – 89. § (4) e) pont megsértése,
- Z+ Műsorszolgáltató Zrt. – 89. § (4) e) pont megsértése,
- MTV Magyarország Zrt. – 89. § (4) e) pont megsértése,
- Echo Hungária Zrt. – 89. § (4) e) pont megsértése,
- Viasat Hungária Zrt. – 7. § (1)-(2) bekezdés megsértése,
- Filmmúzeum Zrt. – 7. § (2) bekezdés megsértése,
- Tv Paprika Zrt. (TV Paprika) – 7. § (2) bekezdés megsértése,
- Tv Paprika Zrt. (Deko Televízió) – 7. § (2) bekezdés megsértése,
- MTV Magyarország Zrt. – 7. § (1) bekezdés megsértése,
- Spektrum Zrt. – a mentesítési megállapodásban foglalt kötelezettség részleges megsértése,
- Sanoma Digital Media Zrt. – 7. § (1)-(2) bekezdés és a mentesítési megállapodásban foglalt kötelezettség részleges megsértése.

A közigazgatási eljárások az alábbi eredménnyel zárultak:

- A Testület a Vitál TV és az Echo Televízió műsorszolgáltatások tekintetében a közigazgatási eljárást megszüntette.
- A Testület az Rttv. 112. § (1) bekezdésének a) pontja alapján az alábbi műsorszolgáltatókat hívta fel a sérelmezett magatartás megszüntetésére:
 - Filmmúzeum,
 - TV Paprika,
 - Budapest Televízió,
 - VIVA TV,
 - MTV,
 - 4-es csatorna (Storytv).
- A Testület az Rttv. 112. § (1) bekezdésének e) pontja alapján bírságot az alábbi műsorszolgáltatókkal szemben szabott ki:
 - Viasat3 – 1.000.000,- Ft,
 - Deko Televízió – 500.000,- Ft,
 - Spektrum TV – 50.000,- Ft.
- A Testület a Rttv. 112. § (1) bekezdésének d) pontja alapján kötbér fizetésére az alábbi műsorszolgáltatót kötelezte:
 - Fix tv – 100.000,- Ft.

A Viasat Hungária Zrt. (Viasat3) és a Spektrum-TV Zrt. (Spektrum TV) műsorszolgáltatók a bírságot megfizették, a TV Paprika Zrt. (Deko Televízió) és a Mixolid Zrt. (fix tv) műsorszolgáltatók nem tettek eleget a fizetési kötelezettségüknek és bírósághoz sem fordultak.

A 2010. évre vonatkozóan a Testület az alábbi műsorszolgáltatók részére adott részleges, egy évre szóló mentesítést:

- Filmmúzeum – Filmmúzeum Zrt. (független előállítóval készítettett vagy attól öt évnél nem régebben készült műként beszerzett európai művek: 7 %, független előállítóval készítettett vagy attól öt évnél nem régebben készült műként beszerzett eredetileg magyar nyelvű alkotások: 4 %),
- MTV – MTV Networks Magyarország Zrt. (eredetileg magyar nyelvű művek: 22 %),
- TV Paprika – TV Paprika Zrt. (független előállítóval készítettett vagy attól öt évnél nem régebben készült műként beszerzett európai művek: 8 %, független előállítóval készítettett vagy attól öt évnél nem régebben készült műként beszerzett eredetileg magyar nyelvű alkotások: 5 %),
- Deko Televízió – TV Paprika Zrt. (független előállítóval készítettett vagy attól öt évnél nem régebben készült műként beszerzett eredetileg magyar nyelvű alkotások: 2,5 %),
- Spektrum TV – Spektrum-TV Zrt. (eredetileg magyar nyelvű művek: 8,6 %, független előállítóval készítettett vagy attól öt évnél nem régebben készült műként beszerzett eredetileg magyar nyelvű alkotások: 5,6 %),

- 4-es csatorna (Storytv) - Sanoma Digital Media Zrt. (európai művek: 47 %, független előállítóval készítettett vagy attól öt évnél nem régebben készült műként beszerzett eredetileg magyar nyelvű alkotások: 4 %),
- Comedy Central – Comedy Central Magyarország Zrt. (európai művek: 10,5 %, eredetileg magyar nyelvű művek: 10,5 %, független előállítóval készítettett vagy attól öt évnél nem régebben készült műként beszerzett európai művek: 5,5 %, független előállítóval készítettett vagy attól öt évnél nem régebben készült műként beszerzett eredetileg magyar nyelvű alkotások: 1,5 %),
- Life Network – Origo Zrt. (európai művek: 30 %, eredetileg magyar nyelvű művek: 8%, független előállítóval készítettett vagy attól öt évnél nem régebben készült műként beszerzett eredetileg magyar nyelvű alkotások: 5 %),
- Ozone Network – Origo Zrt. (európai művek: 30 %, eredetileg magyar nyelvű művek: 8,5 %, független előállítóval készítettett vagy attól öt évnél nem régebben készült műként beszerzett eredetileg magyar nyelvű alkotások: 5 %).

6. Kuratóriumi sorsolás 2009-ben

Az Rttv. 57. §-a alapján az ORTT évente nyilvántartásba veszi a Magyar Televízió Közalapítvány, a Magyar Rádió Közalapítvány és a Hungária Televízió Közalapítvány kuratóriumába jelentkező civil szervezeteket, és közülük kisorsolja azokat, amelyek az adott évben a kuratóriumok civil kurátorait delegálják.

Az Rttv. 56. § (1) bekezdésének r) pontja értelmében a Magyar Rádió Közalapítvány kuratóriumába és a Magyar Televízió Közalapítvány kuratóriumába a határon túli szervezetek egy-egy főt delegálnak. A törvény 56. § (2) bekezdésének m) pontja szerint a Hungária Televízió Közalapítvány kuratóriumába a szomszédos országokban működő magyar szervezetek képviselői hét főt, a szórvány magyarságot a Magyarok Világszövetségében képviselni jogosult testület egy főt delegálhat.

A törvény 56. § (1) és (2) bekezdésének b) pontja nevesíti a négy történelmi egyházat, azokat nem kell nyilvántartásba venni, ezért nem is kellett teljesíteniük a nyilvántartásba vételhez szükséges feltételeket. A négy történelmi egyház képviselője 2009. március 16-án jelezte az ORTT elnökének, hogy a 2009. évi megegyezések alapján közös jelöltekként kiket delegálnak a kuratóriumokba.

A törvény 57. § (7) bekezdése szerint: „Ha egy szervezet már élt delegálási jogával, és a vele azonos csoportba tartozó más szervezetek közül van olyan, amely még nem delegált, ezen szervezet a kuratóriumi megbízatásának lejártától számított három éven belül nem vehet részt sem a megállapodásban, sem a sorsolásban.”

Ha valamely szervezet 2006-ban és/vagy 2007-ben és/vagy 2008-ban valamelyik kuratóriumba már delegált képviselőt, akkor az 2009-ben csak abba a kuratóriumba

delegálhatott, amelyekben – az előző három évben – még nem vett részt. A törvényi kizárást a Testület kuratóriumra és nem kategóriára érvényesítette.

A 2008-as sorsolást követően több kifogás érkezett a kuratóriumi sorsoláson résztvevő szervezetek képviseletével kapcsolatban, mivel – a korábbi évekhez hasonlóan – nagyszámú civil szervezet úgy adott képviseleti megbízást azonos személynek, hogy a képviselet független szakmai, szervezeti indokai nem voltak felismerhetőek. Ez az eljárás kétségeket ébreszt mind a képviselő és az általa képviselt szervezet kapcsolatának mélységét, mind a szervezeteknek a médiairányításban való független részvétele iránti elkötelezettségét illetően. A Testület 10/2009. (I. 7.) számú határozatával a 2009-es felhívás szövegét megváltoztatta, mely szerint a sorsoláson a képviseletre jogosult által meghatalmazott személy is eljárhat, azonban egy személy meghatalmazással csak egy szervezet képviseletét láthatja el.

Az ORTT Irodájához a 2009. évi kuratóriumi jelentkezés céljából összesen 238 regisztrációs kérelem érkezett a megadott határidőben. Ezek közül a Testület 211 szervezetet nyilvántartásba vett, míg 27 esetben a szervezet nyilvántartásba vételi kérelmét elutasította, tekintettel arra, hogy ezek a jelentkezések valamilyen okból nem feleltek meg a jelentkezési felhívásban, illetve a törvényben foglaltaknak.

A sorsolást az ORTT 2009. március 27-én tartotta meg. A sorsolást követően a Testületnél két civil szervezet panasszal élt azt kifogásolva, hogy olyan szervezet került kisorsolásra, amely 2006-ban már delegált tagot a Hungária Televízió Közalapítvány kuratóriumába, így a médiatörvény alapján 2009-ben ezt nem tehette volna meg. A Testület 2009. április 1-jén tartott ülésén a kuratóriumi sorsolás eredményét részben megsemmisítette, a törvényes helyzet helyreállítása és a hiba orvoslása érdekében a Hungária Televízió Közalapítvány kuratóriumának „e” kategóriáját érintően 2009. április 9-én kiegészítő sorsolást tartott.

7. Az ORTT telefonos nyereményjátékokkal kapcsolatos döntései, intézkedései

A Testület 1852/2008. (X. 8.) számú határozatában új koncepciót fogadott el az interaktív televíziós nyereményjátékok szabályozására, ugyanis többek között megállapította, hogy a nyereményjátékokkal kapcsolatban a televíziós vásárlás szabályai alkalmazhatók a jövőben:

„...az interaktív televíziós nyereményjátékok a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedésekben megállapított, televíziós műsorszolgáltató tevékenységre vonatkozó egyes rendelkezéseinek összehangolásáról szóló 89/552/EGK tanácsi irányelv módosítására vonatkozó 97/36 EK irányelv 1. cikk f) pontja szerinti távértékesítés meg-

határozása szerint az Rttv. 2. § 22. pontjában szabályozott televíziós vásárlás körébe tartoznak.”

A Testület korábbi gyakorlatával összhangban a televíziós nyereményjátékokkal kapcsolatos panaszokat a tisztességtelen piaci magatartásról és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény rendelkezéseinek vélelmezhető megsértése miatt megküldte a Gazdasági Versenyhivatalnak, saját hatáskörben azonban nem indított eljárást.

A különböző interaktív nyereményműsorokkal kapcsolatban 2009 tavaszán és nyarán jelentősen megsaporodtak az állampolgári bejelentések, ezért a Testület 1251/2009. (VI. 11.) számú határozatában úgy döntött, hogy korábbi, 1852/2008. (X. 8.) számú határozatának megfelelően saját hatáskörében is megvizsgálja, hogy a műsorszámok jellege alapján továbbra is fennáll-e annak a lehetősége, hogy a Testület a televíziós vásárlás szabályait alkalmazza a nyereményjátékokkal kapcsolatban. A Testület álláspontja szerint a távértékesítés megállapításának hármas feltétele teljesül, ha:

- különleges, emeldíjas telefonszám igénybevételével közvetlenül lehet a játékban részt venni;
- szolgáltatás nyújtásáról van szó, hiszen a néző a nyeremény reményében tárcsázza az emeldíjas telefonszámot, hogy bekerüljön a játékba;
- figyelembe véve a játékot magában foglaló adás célját, a játék jelentőségét, az adás egészét, a kérdések irányultságát, megállapítható, hogy a játék nem egyszerű szórakoztatásra irányul, hanem maga a „szolgáltatásnyújtásban megnyilvánuló önálló gazdasági tevékenység”.

A Testület az 1712/2009. (VIII. 26.) számú határozatában elfogadta és megerősítette korábbi koncepcióját, és erről értesítette a műsorszolgáltatókat, valamint felhívta a figyelmüket arra, hogy a jövőben az ilyen jellegű műsorszámokra az Rttv. televíziós vásárlásra vonatkozó szabályait alkalmazza. A Testület a Magyar Elektronikus Műsorszolgáltatók Egyesülete és az érintett műsorszolgáltatók megkeresése és a velük való konzultáció után az 1865/2009. (IX. 30.) számú határozatában a következőképpen pontosította 2010. január 1-jével kezdődő új joggyakorlatának feltételeit:

- A műsorszolgáltatóknak jelezniük kell, hogy televíziós vásárlást közvetítenek.
- A jövőben a műsorszámokat a Testület vizsgálhatja az Rttv. 10.§ (1) és (6) bekezdései alapján is, vagyis hogy nem tudatos félrevezetésről van-e szó, illetve a műsor tartalma tekintetében a tényállításoknak valósaknak és tisztességeseknek kell lenniük.
- A műsorszolgáltatók ilyen műsorokból származó bevételei reklámbevételnek minősülnek, amelyeket pedig az Rttv. 16. § (7) bekezdése szerint bele kell számítani a műsorszolgáltatónak az új, eredetileg magyar nyelvű filmalkotásokra fordítandó hat százalékos ráfordítási kötelezettség alapjába.

A Testület 2009 októberében a Gazdasági Versenyhivatallal is konzultációt folytatott, melyben az ORTT ismertette a GVH-val az új joggyakorlatát, annak egyes részleteit és azokat a kérdéseket, melyek a két szerv további együttműködését ebben a tekintetben érintik.

8. Az ORTT döntései, intézkedései az országos kereskedelmi televíziók kibeszélő show-ival kapcsolatban

A 2009. évben a két országos kereskedelmi televíziós műsorszolgáltató vizsgálatának jelentős részét azok az állampolgári bejelentések indokolták, melyek a délutáni műsorsávban sugárzásra került kibeszélő-show-kkal kapcsolatban érkeztek, illetve az ORTT vizsgálatainak alapját képezték a Monitoring Szolgálat 2009-ben, havi rendszerességgel e tárgyban végzett ellenőrzései.

Az Országos Rádió és Televízió Testülethez 18 adással kapcsolatban érkezett állampolgári bejelentés, amelyek az M-RTL Zrt. műsorszolgáltató RTL Klub csatornáján sugárzott *Mónika show*, valamint az MTM-SBS Televízió Zrt. TV2 adóján közzétett *Joshi Bharat* című műsorszámokra vonatkoztak. Előfordult, hogy egy műsorszámmal kapcsolatban több kifogás is érkezett. Ilyen eset volt például a február 6-i *Mónika show*, amellyel kapcsolatban száz feletti bejelentést kapott az ORTT. Az említett panaszok közül tíz a *Mónika show*, hat a *Joshi Bharat* című műsorszámra vonatkozott, kettő alkalommal a panaszosok mindkét adás miatt kifogást nyújtottak be a Testülethez.

A beérkezett panaszokkal kapcsolatosan a Testület tizennégy esetben hatósági ellenőrzést rendelt el, két alkalommal a műsorszolgáltatók által kialakított szerkesztési gyakorlatot kifogásoló beadványokat, hatáskörének hiányára tekintettel, áttette az adatvédelmi biztoshoz. Az elrendelt hatósági ellenőrzések több mint fele az Rttv. kiskorúak védelmére vonatkozó rendelkezéseinek vélelmezett megsértésével kapcsolatban indult, emellett az alkotmányos jogok sérelme vetődött fel több esetben. Egy határozatában a Testület a hatósági ellenőrzés elrendelése mellett felhívta a műsorszolgáltató figyelmét, hogy a műsorszám szereplőivel szemben tanúsított magatartása rendszeresen állampolgári bejelentések tárgya, valamint egyúttal átfogó vizsgálatot is elrendelt a kibeszélő-show-kkal kapcsolatosan.

A Testület 2009-ben – panaszbejelentések és rendszeres ellenőrzéssel feltárt törvénysértések alapján – lefolytatott közigazgatási eljárások során a *Mónika show* című műsorszámmal kapcsolatosan négy döntésében szankcionálta a műsorszolgáltatót: az Rttv. kiskorúak védelmére vonatkozó rendelkezések sérelme miatt egy-egy alkalommal 225 perc és 720 perc időtartamra felfüggesztette a műsorszolgáltató műsorszolgáltatási jogosultságának gyakorlását, továbbá egy esetben az emberi jogok sérelme miatt felhívta a műsorszolgáltatót a sérelmezett magatartás megszüntetésére.

A TV2 csatornán sugárzott *Joshi Bharat* című műsorszám miatt a műsorszolgáltató három határozatban került szankcionálásra. Ezekben a Testület a kiskorúakkal kapcsolatos törvényi előírások sérelmét állapította meg és egy esetben a műsorszolgáltatási szerződésben megállapított mértékű kötbér megfizetésére kötelezte, míg további egy esetben 720 perc időtartamra felfüggesztette műsorszolgáltatási jogosultságának gyakorlását.

Új elem volt a kibeszélő show-k történetében, hogy a Testület a kisebbségek méltóságának sérelmét is észlelte, s a romákkal kapcsolatos sztereotip megközelítés, a roma közösséget sértő ábrázolásmód miatt felhívta a műsorszolgáltatót a sérelmezett magatartás megszüntetésére. A Testület azt észlelte, hogy 2009 tavaszától a műsorszámokban egyre nagyobb számban szerepeltek súlyosan értékhányos emberek, akiket a közönség a roma kisebbséghez tartozókként azonosíthat, ily módon táplálva a romákkal kapcsolatos előítéleteket. (A Monitoring Szolgálat erről szóló elemzését a Beszámoló IV. fejezete tartalmazza.)

A két műsorszolgáltató 2009. október 1-jétől közös – az önszabályozás csíráit magában hordozó – etikai kódexet fogadott el a kibeszélő-show-kkal kapcsolatos szerkesztői gyakorlatra vonatkozóan. A kódexben – amely a német talkshow-kra összeállított etikai kódex szabályain alapul – rögzítették, hogy mellőzik a nyíltszíni, a stúdióban történt verekedés bemutatását, a stúdióban elhangzó durva káromkodásokat képen és hangban egyaránt felismerhetetlenné teszik, kiskorú személyeket súlyosan negatív kontextusban még törvényes képviselőjük hozzájárulása esetén sem szerepeltetnek. A műsorszolgáltatók által tett ígérek megvalósulásának ellenőrzésére a Testület Monitoring Szolgálat megvizsgálta az augusztus 31. és október 31. között sugárzott műsorszámokat. A műsorszámok részletes tartalmi ellenőrzésének eredményeképpen megállapítható volt, hogy a műsorszolgáltatók nem tettek eleget az általuk vállalt szerkesztői irányelveknek. A vizsgálat eredményét figyelembe véve a Testület levélben tájékoztatta a műsorszolgáltatókat az etikai kódexszel kapcsolatos álláspontjáról, véleményéről.

A Testület a 2009 február és október hónap közötti törvénysértések kapcsán indított közigazgatási eljárásokat megszüntette, ugyanakkor 2009 decemberében átfogó vizsgálat elrendeléséről döntött annak érdekében, hogy a későbbiekben megállapított törvénysértésekre rövid időn belül tudjon reagálni. A kibeszélő show-k vonatkozásában 2009 októberétől egyedi sorsolás alapján folytatott vizsgálatok mellett a Testület általános problémák vizsgálatának elrendeléséről is döntött, amely elsődlegesen az emberi jogok tiszteletben tartását és a kisebbségek védelmét szolgáló, az Rttv. 3. §-ban foglalt rendelkezés érvényesülését ellenőrzi. Mindemellett 2009. december 9. napjától a Testület elrendelte a *Mónika show* és *Joshi Bharat* című műsorszámok folyamatos ellenőrzését.

9. Beszámoló az ORTT és a Magyar Rádió Zrt. közötti perről – az mr2-Petőfi Rádió arcultaváltása ügyében

Az ORTT 242/2008. (I. 30.) számú határozatában kimondta, hogy a Magyar Rádió Zrt. 2007. szeptember 21-én megsértette az Rttv.-nek a közszolgálati műsorszolgáltatás tekintetében megállapított követelményeit (23. §), kiemelten a 23. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezést, mivel az abban megfogalmazott feltételrendszernek a Magyar Rádió valamennyi műsorszolgáltatása tekintetében érvényesülnie kell. Ezért a Testület az Rttv. 112. § (1) bekezdésének a) pontja alapján felhívta a műsorszolgáltatót a sérelmezett magatartás megszüntetésére.

A Magyar Rádió Zrt. bírósághoz fordult az ORTT – az mr2-Petőfi Rádió „arcultaváltásával” kapcsolatos – határozata miatt. Keresetében kérte a műsorszolgáltató, hogy a bíróság helyezze hatályon kívül a Testület határozatát. Álláspontja szerint a határozat eljárásjogi és anyagi jogi szempontból is jogszabálysértő volt. Az anyagi jogi jogszabálysértés körében arra hivatkozott, hogy az Rttv. 23. § (3) bekezdése magára a műsorszolgáltatóra nézve tartalmazza a közszolgálati követelményét, nem kell minden egyes műsorszolgáltatásában (csatornáján) az ott felsorolt követelményeknek eleget tenni, és álláspontja szerint a Magyar Rádió, mint műsorszolgáltató, maradéktalanul megfelel a törvényi szabályozásnak. Emellett azzal is érvelt, hogy a Petőfi Rádió műsorszerkezete egyébként önmagában is megfelel a közszolgálati követelményeknek, mivel a könnyűzene egyértelműen közszolgálati műsorszámnak tekintendő.

Az ORTT fenntartotta a határozatában foglaltakat, továbbra is állítva, hogy a közszolgálati követelményeket a műsorszolgáltató minden egyes műsorszolgáltatásában (adónként) teljesíteni kell.

A perben a Fővárosi Bíróság 2009 júniusában hozott ítéletet, melyben a Testület határozatát hatályon kívül helyezte.

Az első fokú ítélet indokolásában kifejtette, hogy a hatályon kívül helyezésre azért került sor, mert a határozatban az ORTT megsértette a közigazgatási határozatok indokolási kötelezettségére vonatkozó jogszabályokat, nem volt ugyanis összhang a határozat rendelkező része és indokolása között. Míg a rendelkező rész egyetlen nap vonatkozásában állapított meg jogsértést, addig az indokolás különböző időpontokban lefolytatott vizsgálatokra is hivatkozott a törvénysértés megállapítása érdekében. Kifejti továbbá az ítélet, hogy a Legfelsőbb Bíróság KK.31. számú állásfoglalása értelmében akkor van helye a felülvizsgált határozat eljárási jogszabálysértés miatt történő hatályon kívül helyezésének, amennyiben az eljárási jogszabálysértés jelentős, az ügy érdemére kiható és a bírósági eljárásban nem orvosolható.

Az elsőfokú ítélet a fenti okfejtés ellenére nem rendelt el az ügyben új eljárást, indoklása szerint azért, mert a per így is eldönthető volt.

A bíróság az érdemi vizsgálat során azt állapította meg, hogy az Rttv. 23. § (3) bekezdése magával a közszolgálati műsorszolgáltatóval, vagyis jelen esetben a Magyar Rádióval szemben fogalmazza meg a követelményeket. A bíróság álláspontja szerint a jogszabályban meghatározott változatosságnak és sokszínűségnek úgy is megfelelő lehet a közszolgálati műsorszolgáltató, hogy egyik csatornáján bizonyos közszolgálati célok megjelenítését biztosítja, míg másik csatornáin más-más közszolgálati követelményeknek tesz kiemelten eleget. A bíróság azt is megállapította, hogy mivel a társadalom jelentős csoportját képező ifjúság számára a könnyűzene a kultúrájának részét képezi, önmagában a könnyűzene szolgáltatása miatt nem lehet elvitatni a közszolgálati tartalmat a Petőfi Rádiótól. Az ORTT fellebbezést nyújtott be az ítélet ellen, a másodfokú ítélet 2010-ben várható.

10. Együttműködés a külföldi médiahatóságokkal

AZ ORTT KÉTOLDALÚ KAPCSOLATAI

A tavalyi beszámolónkban megírtuk, hogy 2008. december 12-én együttműködési megállapodást írt alá az ORTT és a román szabályozó hatóság, a CNA. Az együttműködés választ keres a határokat átlépő televíziós adások jelentette kihívásra, vagyis arra a problémára, hogy a Magyarországon látható, de nem magyar joghatóság alá tartozó műsorszolgáltatókkal kapcsolatos panaszokat is hatékonyan lehessen kezelni. Természetesen az ORTT is vállalta, hogy a magyar joghatóság alá tartozó műsorszolgáltatókkal kapcsolatos panaszok alapján, a kölcsönösség jegyében eljár. Az együttműködési megállapodás azonban nemcsak a panaszok kezelésére terjedt ki. A megállapodás keretében a román hatóság átadott az ORTT-nek három, az Európai Unió támogatásával készült reklámfilm, amelyek a televíziózással kapcsolatos veszélyekre hívják fel a szülők figyelmét. A reklámfilmek és a hozzájuk kapcsolódó kampány igen sikeres volt Romániában. Ezért a Testület az elmúlt évben úgy döntött, hogy a CNA-tól kapott szpotokat felhasználva kampányt indít „Ne a televízió nevelje a gyereket!” címmel. A kampányról a tavalyi beszámolónkban részletes tájékoztatást adtunk, annak fogadtatásáról, eredményességéről pedig jelen beszámoló IV. fejezetének 1.2. pontjában adunk számot. A megállapodás alapján a román médiahatóság tájékoztatta az ORTT-t, hogy kilenc olyan műsorszolgáltató működik Romániában, amelyek fő sugárzási területe Magyarország.

Ezek az alábbiak:

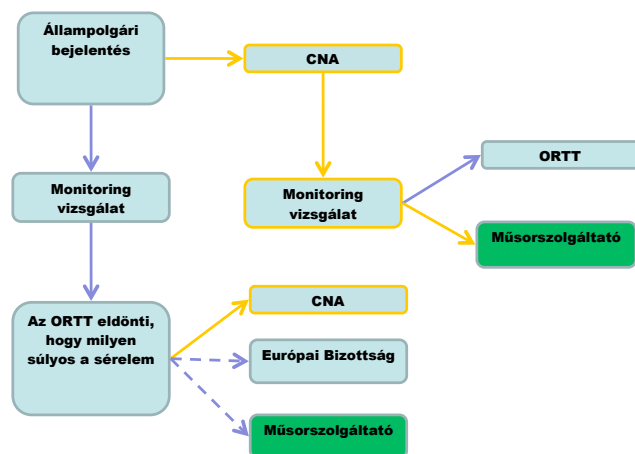
1. SC IKO BALKAN SRL – Golf Chanel
2. SC IKO POLAND SRL – Sport Klub+, Sport Klub Premium

3. SC IKO ROMANIA SRL – Sport Klub+Football, Film+, Reflektor, Series+, Poén!, Crime+, Doku Klub, Sport Klub, Cool TV, Film+2
 4. SC LIGHT CHANEL TV SRL – Light Chanel TV1
 5. SC TEMATIK CABEL SRL – Musicmix, Fishing and Hunting Chanel
 6. SC RCS&RDS SA – Digi Sport
- Nemzetközi sugárzást engedéllyel pedig három műsorszolgáltató rendelkezik:
1. SC PRO TV SA – Pro TV
 2. SC TV ANTENA 1 SA – Antena International
 3. SC DOGAN MEDIA INTERNATIONAL SA – Kanal D

A magyar-román együttműködési megállapodás értelmében:

- Az ORTT vállalja, hogy az összes Romániából érkező műsorszolgáltatással kapcsolatos jelentést és panaszt, amilyen hamar csak lehet, eljuttatja a CNA-hoz. Az ORTT tudomásul veszi, hogy a CNA az engedélyesektől azt követeli meg, hogy a sugárzástól számított harminc napig tartsák meg a műsorok kópiáit.
- Abban az esetben, ha a panasz harminc nap elteltét követően érkezik meg a CNA-hoz, az ORTT saját felvételeit is rendelkezésre bocsáthatja.
- Az ORTT az eljárás alapját képező vizsgálati jelentést is továbbítja a román hatósághoz.

Az elmúlt év folyamán az ORTT gyakorlatban is kialakította a román joghatóság alá tartozó műsorszolgáltatókkal kapcsolatos panaszok kezelésének eljárási rendjét. Ezt az alábbi ábra mutatja be:

A fenti ábra értelmében az ORTT kétfajta panaszt továbbít a román társhatóságnak: Abban az esetben, ha a Testület megítélése szerint a román joghatóság alá tartozó műsorszolgáltató működése sérti a Határok nélküli televíziózásról szóló irányelv (Az Európai Parlament és a Tanács 1997. június 30-i 97/36/EK irányelve a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedésekben megállapított, televíziós műsorszolgáltató tevékenységre vonatkozó egyes rendelkezéseinek összehangolásáról szóló 89/552/EGK tanácsi módosított irányelv) rendelkezéseit – különös tekintettel annak 22. cikkelyében foglaltakra, – az ORTT a jogsértésről az Európai Bizottságot is tájékoztatja. Az irányelv 22. cikkelye értelmében:

„A tagállamok megfelelő intézkedéseket hoznak annak biztosítására, hogy a joghatóságuk alá tartozó műsorszolgáltatók által nyújtott televíziós adások nem tartalmaznak olyan programokat, amelyek súlyosan károsíthatják a kiskorúak fizikai, értelmi vagy erkölcsi fejlődését, különösen pornográfiával vagy indokolatlan erőszakkal kapcsolatos műsorokat.”

A fentieknek megfelelően, azon műsorszámok felvételét, amelyek súlyosan károsíthatják a kiskorúak fizikai, értelmi vagy erkölcsi fejlődését (pl. erősen szexuális tartalmú jeleneteket tartalmaztak) az ORTT az Európai Bizottságnak is eljuttatta. Sajnos az irányelvben lefektetett eljárás nagyon nehézkes, és számos esetben merültek fel problémák a jogérvényesítéssel kapcsolatban legtöbbször az alábbi okokra tekintettel:

- a Testület 13 hónapon belül tapasztalt 3 jogsértést, de a Bizottság ezt nem fogadta el, hiszen ragaszkodik a 12 hónaphoz,
- a Testület minden jogsértést követően értesítette a Bizottságot, a Bizottság azonban ezt indokolatlannak vélte, szerinte elég a harmadik alkalommal,
- a Bizottság pontos, részletes és alapos indokolást vár,
- a Testület a külügyminisztériumon keresztül léphet kapcsolatba a Bizottsággal, ez sok időt vesz időbe.

Azokban az esetekben, amikor a jogsértés mértéke nem üti meg az irányelvben előírtakat, az ORTT közvetlenül a román hatósághoz fordult. A CNA minden esetben gyorsan és hatékonyan kezelte a panaszokat. Ezt az is megkönnyítette, hogy a román hatóság fenntart egy magyar nyelvű monitoring szolgálatot Hargita megyében. Az ORTT által megküldött panaszokat, a CNA rögtön a magyar nyelvű monitoring szolgálatához továbbítja értékelésre. A CNA ezt követően dönt a panasszal kapcsolatban, és erről a Testületet is tájékoztatja. Az elmúlt évben a legtöbb ilyen panasz a Cool TV műsorszolgáltatásával kapcsolatban érkezett. Azokban az esetekben, amikor a panasz megalapozott volt, a román hatóság pénzbüntetésben részesítette a műsorszolgáltatót. Amint azt a CNA elnöke, Rasvan Popescu is elismerte, a pénzbüntetés mértéke olyan alacsony, hogy az nem tekinthető hatékony elrettentésnek.

Természetesen, amikor a CNA kereste meg a magyar hatóságot azzal, hogy a Duna TV megsértette a román kampánycsendet, az ORTT felhívást intézett a magyar műsor-

szolgáltatókhoz, hogy tartsák tiszteletben azon országok jogszabályait, amelyekbe a műsorszolgáltatásuk részben, vagy jelentős mértékben irányul.

KÖZÉP-EURÓPAI SZABÁLYOZÓ FÓRUM

Az ORTT és a CNA együttműködése alapján 2009. december 11-én hat ország (Csehország, Magyarország, Lengyelország, Románia, Szerbia, Szlovákia) szabályozó hatósága regionális együttműködési megállapodást írt alá Prágában.

A Közép-Európai Szabályozói Fórum létrehozásának ötlete az alapítók részéről először 2009 januárjában, Pozsonyban, a szlovák hatóság elnökének, Agócs Valériának a búcsúztatóján merült fel, amikor az ORTT képviselői ismertették a magyar-román megállapodás legfontosabb elemeit. A 2009 szeptemberében Budapestre látogató Katerina Kalistova, a cseh hatóság elnöke arról tájékoztatta az ORTT tagjait, hogy a cseh és a szlovák hatóság szeretne részt venni a magyar-román együttműködésben, pontosabban szeretné, ha az átalakulna egy közép-európai hatósági együttműködéssé. A magyar hatóság örömmel vette a kezdeményezést, és erről értesítette a román hatóságot is. A közép-európai együttműködésre vonatkozó szándéknyilatkozatot a drezdai EPRA értekezlet után írták alá a négy hatóság képviselői. A drezdai értekezleten, a jelenlévő magyar testületi tag, Tirts Tamás arra tett javaslatot, hogy az együttműködésbe vonják be a lengyel hatóságot is. A CNA képviselője pedig azt indítványozta, hogy a szerb hatóságot, a Köztársasági Műsorszolgáltatási Ügynökséget is kérjék fel az együttműködésben való részvételre.

A 2009. december 11-én megtartott, a Közép Európai Szabályozói Fórumot létrehozó megállapodás ünnepélyes prágai aláírásán az ORTT-t képviselő Szalai Annamária beszédében a következőképpen foglalta össze a regionális együttműködés célját:

„A most aláírt megállapodás talán legfontosabb eleme az együttműködésben résztvevő valamely államból, egy másik résztvevő államba sugárzott műsorszámokat érintő panaszok kezelése. A panaszok jelentős része olyan jellegű, hogy a Határok nélküli televíziózásról szóló – a gyakorlatban amúgy is nehézkesen működő – irányelvi rendelkezés alapján nem lehet eljárást indítani a műsorszolgáltató ellen, azonban a műsorszám sugárzása mind a fogadó ország, mind a műsorszolgáltató székhelye szerinti ország jogát sérti. A nézőket ugyanis nem érdekli, hogy a műsorszolgáltató melyik ország joghatósága alatt áll: mivel a sérelmezett műsorszám a televízióban látható, elvárja a hatóságtól, hogy az eljárjon a panasszal kapcsolatban. A hatékony, közös fellépés különösen a kiskorúak védelme miatt nagyon fontos. Fontos része a most aláírt megállapodásnak továbbá, hogy a hatóságok tájékoztatják egymást a hazai, az audiovizuális ágazatot érintő szabályokról, így azokat figyelembe lehet venni a panaszok kezelésekor. A testületi tagok évenkénti találkozója mellett <a legjobb módszerek> megismerését, átvételét segíthetik a hivatalok munkatársai részére szervezett tanulmányi látogatások. Ez különösen hasznos lehet a műsorfigyelés területén, de akár a hatósági nyilvántartásokkal kapcsolatban is.”

A Közép-Európai Szabályozói Fórum nem az első regionális együttműködés Európában. Ma már sok és sokféle együttműködés létezik Európában: az erősen formalizált, több kontinensre kiterjedő, saját titkárságot fenntartó Mediterrán Szabályozó Fórumtól kezdve, egészen a balti államok szabályozó hatóságainak laza együttműködéséig, a kooperációk különféle típusai jöttek létre. Ide sorolhatjuk még az angol, német, francia hatósági Tripartitumot, a Fekete-tengeri hatóságok fórumát, az Északi Tanács keretén belül létrehozott hatósági együttműködést is. A megállapodás aláírásáig, igazából csak Közép-Európa volt fehér folt a hatósági együttműködések térképén. A kooperációk célja azonban többnyire ugyanaz, hatékony választ adni a konvergencia jelentette kihívásokra, konkrétan a határokat átlépő audiovizuális szolgáltatások felügyeletének megkönnyítése.

A Közép-Európai Szabályozó Fórum a második ülését Budapesten tartja, várhatóan 2010 szeptemberében. Az aláírás óta több hatóság is jelezte, hogy részt venne az együttműködésben, amely az alapítók reményei szerint egy erős hang lehet majd az audiovizuális területre vonatkozó szabályok kialakításakor is.

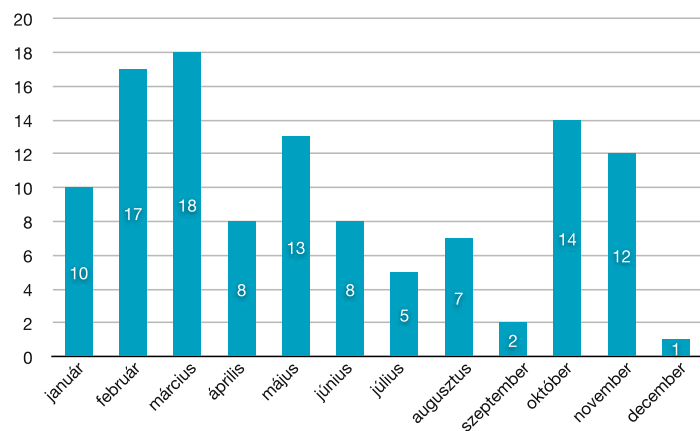
A TÁJÉKOZTATÁS KIEGYENSÚLYOZOTTSÁGÁNAK HELYZETE

1. A Panaszbizottság működése

A 2009. évben 115 alkalommal fordultak a Panaszbizottsághoz az Rttv. 4. § (1) bekezdésében megfogalmazott elvárások vélt vagy valós megsértése miatt. Ebben a fejezetben a panaszügyekben lefolytatott vizsgálatok szerepelnek, részletezve a műsorszolgáltatókat ért panaszok számát, a panaszok havonkénti eloszlását, a kifogással élők főbb csoportjait és végül az érdemi eljárásokban hozott döntéseket a jogorvoslati kérelmekkel és az esetleges bírósági eljárásokkal.

1.1. A PANASZOK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA, MEGOSZLÁSA

1. ábra

A beérkezett kifogások közül a soros elnökök hatáskör hiánya, elkészttség és névtelenség miatt 11 panaszt utasítottak el, további 8 panaszos tájékoztatást kapott a panasz benyújtásának módjáról, 2 panaszt pedig még a soros elnöki döntés előtt visszavontak. Az eljáró tanácsok 94 panaszt tárgyaltak, amelyek közül 25 esetben került sor érdemi vizsgálatra. 69 panaszt azért kellett elutasítaniuk az eljáró tanácsoknak, mert a panaszosok nem igazolták a médiatörvényben előírtaknak megfelelően érintettségüket és azt, hogy a kifogásolt műsor adását vagy legutolsó ismétlését követő 48 órán belül a műsorszolgáltatóhoz fordultak.

A Panaszbizottság által érdemben tárgyalt 25 panasz ügyében 21 elutasító és 4 helyt adó állásfoglalás született. Az elutasító állásfoglalások miatt 16 panaszos fellebbezett az Országos Rádió és Televízió Testülethez. A Testület a jogorvoslati kérelmeket minden esetben elutasította, illetve egy esetben arra hívta fel a Panaszbizottság figyelmét, hogy elmulasztotta megállapítani a panaszos érintettségét.

Az eljáró tanácsok 4 helyt adó állásfoglalását a műsorszolgáltatók minden esetben megfellebbezték. A Testület a jogorvoslati kérelmeket három ügyben megalapozottnak találta, egy ügyben pedig helyben hagyta a Panaszbizottság döntését. A műsorszolgáltató ez esetben a bírósághoz fordult felülvizsgálati kérelemmel.

1.2. A KÖZSZOLGÁLATI, A KERESKEDELMI ÉS A HELYI, KÖRZETI MŰSORSZOLGÁLTATÓKAT ÉRINTŐ PANASZOK ARÁNYA

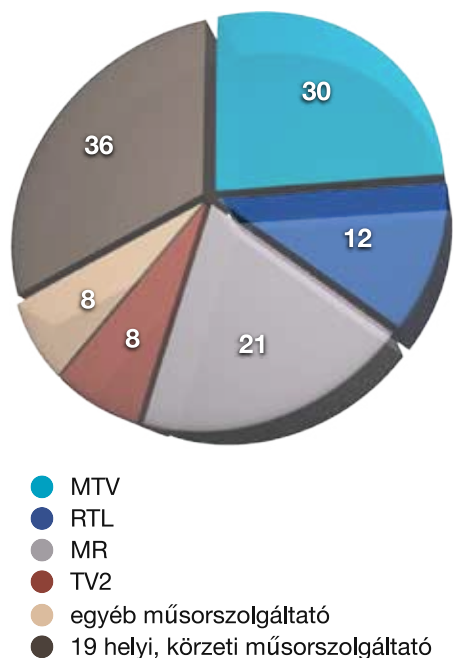
A beérkezett panaszok közül 30 a Magyar Televízió Zrt. műsorait, 21 a Magyar Rádió Zrt. műsorait, 2 a Duna TV műsorait érintette. Egy esetben sem született elmarasztaló állásfoglalás.

Megemlítendő, hogy 2009-ben az MTI hírszolgáltatását 3 esetben kifogásolták, alapvetően.

Az országos kereskedelmi műsorszolgáltatók közül az M-RTL Klub 12, a TV2 8, a Sláger Rádió 1 műsora ellen éltek kifogással. Ennek kapcsán megjegyzendő, hogy az M-RTL Klub egyik, a koraszülöttek sorsával foglalkozó riportműsora nagyszámú tiltakozást váltott ki, azonban közülük csak néhány panaszt vizsgálhatott a Panaszbizottság, formai okok miatt.

19 helyi, körzeti műsorszolgáltató műsorát 36 esetben panaszolták az Rttv. 4. § (1) bekezdésének megsértése miatt.

2. ábra

1.3. A PANASZOK BENYÚJTÓI

A panaszosok alanyi körében az elmúlt évhez képest változás nem volt tapasztalható. A panaszok felét állampolgárok kezdeményezték, harmadát civil szervezetek, a kifogást tevő pártok között új panaszosként megjelent a Jobbik.

1. táblázat

Állampolgár	58
Párt	12
Civil szervezet	28
Önkormányzat	8
Gazdasági szervezet	9
Összesen	115

1.4. A PANASZBIZOTTSÁG JELENTŐSEBB ÁLLÁSFOGLALÁSAINAK TARTALMI ELEMZÉSE

Az alábbiakban azokat az ügyeket ismertetjük, melyekben a Panaszbizottság, illetve a jogorvoslati kérelmek eredményeképpen a Testület elmarasztalta a műsorszolgáltatókat.

23-3-37/2009. számú panaszügy

Az ORFK – szóvivője útján – kifogásolta az azóta már megszűnt Budapest Televízió Zrt. 2009. januárjában sugárzott Zsaruk zsaruszemmél című műsorának egyik összeállítását (Budapest by night, avagy a láthatatlan rendőrség), mert abban valótlanságokat állítottak a rendőrség munkájával és több vezetőjével kapcsolatban. A riport arról szólt, hogy vannak-e rendőrök a kiemelkedő budapesti közlekedési csomópontokon (Blaža Lujza tér, Nyugati pályaudvar környéke stb.). A „járőröző” műsorkészítők – saját bevallásuk szerint – az említett helyszíneken nem találkoztak rendőrrel, és útközben is csak egy rendőrautót láttak. Az eljáró tanács az ügy tárgyalásán a panaszt elutasította, mert a benyújtott dokumentumok alapján azt állapította meg, hogy a műsorszolgáltató a kifogásnak a megadott határidőig helyt adott és azt közzétette műsorában. A panaszos jogorvoslati kérelmében ezt nem így értékelte, azt állította, hogy a helyreigazítás nem történt meg, mert a rendőrségi közlemény ismertetése során a műsorszolgáltató kommentálta a szöveget, ahhoz véleményt fűzött, így éppen az eredeti cél – a rendőrség álláspontjának az ismertetése – vált lehetetlenné. Az Országos Rádió és Televízió Testület 888/2009. (IV. 22.) számú határozatával a jogorvoslati kérelemnek helyt adott, megváltoztatta a Panaszbizottság állásfoglalását és megállapította, hogy „a Zsaruk zsaruszemmél című műsor készítői a műsor 2009. január 7-én sugárzott és január 8-án megismételt adásának Budapest by night, avagy a láthatatlan rendőrség című részében a kiragadott tényeket a körülmények figyelembevétele és értelmezése nélkül szubjektíven tárlták a nézőknek és saját véleményüket anélkül fogalmazták meg, hogy az Országos Rendőr-főkapitányságnak lehetőséget adtak volna a témával (rendőri jelenlét a főbb fővárosi közterületeken) kapcsolatos álláspontjának megjelenésére. Ezzel a Műsorszolgáltató megsértette az Rttv. 4. § (1) bekezdésében foglalt sokoldalú, tárgyilagos és kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét.”

23-3-500/2009. számú panaszügy

Állampolgár bepanaszolta a Magyar Televízió Zrt. A szólás szabadsága című, 2009. március 1-jén sugárzott műsorát, mert véleménye szerint annak „roma ügy - magyar ügy” szegmense nem volt kiegyensúlyozott, mivel a meghívott vendég állításai vitathatóak voltak, és „a magyarországi többségi társadalom mértékadó, higgadt véleményét nem képviselte senki”.

Az eljáró tanács megítélése szerint az egész magyar társadalmat kiemelkedő módon foglalkoztató magyar-roma együttélés kérdésében mindenki érintettnek tekinthető, így a panaszt érdemben vizsgálva annak helyt adott, és megállapította, hogy a műsor megsértette az Rttv. 4. § (1) bekezdésében foglalt tárgyilagosság, sokoldalúság és kiegyensúlyozottság követelményét.

A műsorszolgáltató jogorvoslati kérelme alapján az Országos Rádió és Televízió Testület 1003/2009. (V. 20.) számú határozatában megváltoztatta a Panaszbizottság állásfoglalását és megállapította, hogy a panaszolt műsor nem sértette meg a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét.

A határozat indoklásában a Testület a bírói joggyakorlattal összhangban rögzítette, hogy a „kifejezésre nem juttatott álláspont képviselője” kitétel megszorítóan értelmezendő, ám az „össztársadalmi” vonatkozásban vizsgált érintettség megengedő értelemben vette figyelembe azt. A cigányságot érintő álláspontok valóban az egész társadalmat felölelik. Nem hagyható figyelmen kívül viszont az a tény sem, hogy szinte a legtöbb aktuális téma „össztársadalmi” vonatkozású lehet, kivéve a személyekre lebontott kérdéseket. A jogalkotó a „kifogást tevő” meghatározásakor nem szándékozott szabad kezet adni mindenkinek a jogos fellépésre, hiszen ebben az esetben bármilyen téma feldolgozása esetén lenne olyan személy, aki az adott szerkesztési móddal nem értene egyet. Ezért fontos a szerkesztői szabadság és a megszorító értelmezés párhuzamos, együttes alkalmazása.

A Testület úgy ítélte meg, hogy az eljáró tanácsnak meg kellett volna állapítania a panaszos érintettségének hiányát, és érdemi vizsgálat nélkül el kellett volna utasítania a panaszt.

23-3-657/2009. számú panaszügy

A Kereszténydemokrata Néppárt országgyűlési képviselőcsoportja szóvivője útján kifogásolta, hogy a Magyar Rádió Zrt. 180 perc című március 30-án sugárzott műsorában ismertették három frakcióval rendelkező és egy frakció nélküli parlamenti párt véleményét a miniszterelnök-jelölés eseményeiről, de a KDNP véleményének ismertetését mellőzték.

Az eljáró tanács többségi állásfoglalással a panasznak helyt adott. A műsorszolgáltató jogorvoslati kérelme nyomán az Országos Rádió és Televízió Testület 1109/2009. (V. 28.) számú határozatában azonban megváltoztatta a Panaszbizottság állásfoglalását. A Testület megállapította, hogy az mr1 – Kossuth Rádió előző esti, és aznap déli és esti Krónika című műsorszámába beszámolt a KDNP álláspontjáról, és az Alkotmánybíróság 1/2007. számú határozata szerint ez nem tekinthető a kiegyensúlyozottság megsértésének.

23-3-848/2009. számú panaszügy

A Jobbik Magyarországért Mozgalom sajtófőnöke kifogásolta, hogy a TV2 május 11-én sugárzott Mokka című műsorában a Jobbikról Szijjártó Péter fideszes politikus azt állította, hogy az „kizárólag az MSZP hatalmi céljait szolgálja”, és erre nem volt módja a Jobbiknak reagálni. További kifogásként pedig azt adta elő, hogy a Jobbik már fél éve nem kapott lehetőséget a TV2 műsorában való szereplésre.

Az eljáró tanács a panasznak helyt adott, a műsorszolgáltató jogorvoslati kérelmét azonban a Testület megalapozottnak találta, és a 1350/2009. (VI. 30.) számú határozatával megváltoztatta a Panaszbizottság állásfoglalását. Indoklásában rögzítette, hogy a Jobbik képviselője a műsorszolgáltató más műsoraiban kapott megszólalási lehetőséget álláspontja kifejtésére. Ennek megfelelően a panasz alaptalan, tekintettel az Alkotmánybíróság 1/2007. (I. 18.) AB határozatára, amely megállapította, hogy a panaszügyek elbírálása során „a tájékoztatás kiegyensúlyozottságát – a műsor jellegétől függően – az egyes műsorszámokon belül, illetve a műsorszámok összességében kell vizsgálni”.

23-3-1079/2009. számú panaszügy

Az esztergomi Szent László Gimnázium tantestületének tagjai kifogásolták, hogy a TV2 június 17-én sugárzott Mokka című műsorában a meghívott pszichológus szakértő az esztergomi polgármester magánvéleménye alapján ismertette szakértői véleményét egy diák öngyilkosságával kapcsolatban anélkül, hogy más érintettek is megszólalhattak volna.

Az eljáró tanács helyt adott a panasznak, és megállapította, hogy „a Szent István Gimnázium egyik diákjának tragédiája kapcsán – különösen a megszólaló polgármester nyilatkozatában – többször utaltak a panaszosokra illetve a tantestületre, nem egyszer súlyos állításokat kezelve tényként vagy legalábbis nem cáfolat előadásként. A műsor tárgyából következően a sokoldalúságnak és a tárgyilagosságnak különös hangsúlyt kellett volna kapnia, azaz nem lett volna mellőzhető az érintett tantestület illetve az őket képviselő igazgató meghallgatása és a reakciójuk biztosítása.” A műsorban „a panaszosokat igen erős élel bíráló (azaz egy diák halála miatti közvetlen felelősségüket felvető) nyilatkozatok és a műsorvezető azt meg nem kérdőjelező kommentárjai mellett azokkal ellentétes vagy azoktól eltérő vélemények – nem utolsósorban a panaszosok megszólaltatásának hiányában – egyáltalán nem jelentek meg, így a műsor által nyújtott tájékoztatás súlyosan sérti a sokoldalú, tárgyilagos és kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét.”

A műsorszolgáltató jogorvoslati kérelmét az Országos Rádió és Televízió Testület 1610/2009. (VIII. 26.) számú határozatával elutasította és a Panaszbizottság állásfoglalását helyben hagyta. A műsorszolgáltató szeptember 21-én eleget tett kötelezettségének, és megszólaltatta a panaszosok képviselőjét műsorában.

23-3-1251/2009. számú panaszügy

A Magyar Leszbikus, Meleg, Biszexuális és Transznemű Szövetség kifogásolta, hogy az Echo Hungária TV 2009. július 18-án sugárzott Képtelenségek című műsorában a műsorvezető a deviáns magatartás-formák közé sorolta a homoszexualitást, amit a műsor e témában járatlan politológus és közgazdász vendége tovább erősített, miközben a LMBT Szövetség nem kapott lehetőséget álláspontja megjelenítésére. A szervezet azt is kifogásolta, hogy az országos rendőrfőkapitánynak a Magyar Gárda ruhaviseletére vonatkozó nyilatkozatát „csúsztatva” úgy tették közzé, mintha az a Meleg Méltóság Menetével lenne kapcsolatos.

Az eljáró tanács a panaszt elutasította azzal az indoklással, hogy a műsor állandó vendégei mondták el véleményüket a műsorvezető által megjelölt témában. A panaszos azon sérelmének orvoslása, hogy a műsorban nem kapott megszólalási lehetőséget, a szerkesztői szabadságot sértené, az eljáró tanács megállapította, hogy az Rttv. 4. § (1) bekezdésében foglaltak ezért nem sérültek.

Az Országos Rádió és Televízió Testület 1968/2009. (X. 7.) számú határozatában – elismerve ugyan a véleményműsorban elhangzó gondolatok szubjektivitásának létjogosultságát – a panaszos jogorvoslati kérelmének helyt adott, és a Panaszbizottság állásfoglalását megváltoztatta. A Testület rögzítette, hogy a felhasznált rendőrfőkapitányi nyilatkozat szándékos félreértelmezése nem engedhető meg véleményműsorban sem, ezért megállapította a kiegyensúlyozott tájékoztatásra vonatkozó követelmények megsértését, és közlemény közzétételére kötelezte a műsorszolgáltatót.

23-3-1361/2/2009. számú panaszügy

A Reális Zöldek Klub kifogásolta, hogy az Echo Hungária Televízió Zrt. augusztus 27-én sugárzott Híradó című műsora megsértette az Rttv. 4. § (1) bekezdésében foglalt tényszerű tájékoztatás követelményét, amikor azt állította, hogy a kenyéri (nicki) vízerőműhöz nem épült hallépcső.

Az eljáró tanács a tényekkel ellentétesnek találta a közlést, hiszen a vízerőmű átadásával kapcsolatos sajtóanyag is kiemeli, hogy az erőművel együtt megépült hallépcső biztosítja a vízi élőlények szabad vándorlását a folyó alsó és felső szakasza között. A Panaszbizottság ezért helyt adott a panasznak és a műsorszolgáltatót közlemény közzétételére kötelezte a következő Híradó c. műsorában.

2. A hír- és politikai magazinműsorok tájékoztatási gyakorlata

A hír- és politikai magazinműsorok a műsorfolyamon belül jól elkülöníthető csoportot alkotnak. Alapfunkciójuk, hogy az emberek számára folyamatosan biztosítsák mind a világ, mind a magyarországi társadalmi, politikai, gazdasági és kulturális élet történéseiben való eligazodáshoz szükséges információkat. Elvárás velük szemben, hogy mutassák be, tegyék megítélhetővé a legfontosabb eseményeket, a társadalom számára lényeges ügyeket, problémákat és az ezekkel kapcsolatos különféle álláspontokat. A hír- és tájékoztató műsorokkal (híradók, hírek, politikai, gazdasági, kulturális magazinműsorok, riportok stb.) szemben támasztott követelmények a műsorfolyam egészében elfoglalt helyhez, a műsor tényközlő jellegéhez, a műsor által megvalósított szelekcióhoz és végül a program formai jegyeihez köthetők.⁷ Köztudott, hogy a hír- és magazinműsorok nemcsak egyszerűen megjelenítik a tényeket, hanem előzetesen különféle szempontok alapján szelektálnak is az információk között. Azaz nem minden eseményből lesz hír, a közszereplők, közügyek nem mindegyike kap lehetőséget a médián keresztüli megjelenésre. E téren követelményként fogalmazható meg, hogy a műsorok ne lényegtelen és érdektelen témákkal foglalkozzanak, hanem olyan történéseket, véleményeket és olyan szereplőket tárjanak a közönség elé, amelyek fontosak, közérdeklődésre tartanak számot. Szintén elvárás, hogy a műsorokban, amennyiben egy konkrét témában, egy bizonyos területen többféle nézet és vélemény létezik, azok súlyuknak megfelelő helyet kaphassanak. A kiegyensúlyozottsággal kapcsolatban az a legfontosabb kérdés, hogy az egymással szemben álló politikai-társadalmi szereplők média-megjelenésében, melyek a médiabeli előfordulások azok a gyakoriságban, hosszúságban és egyéb mutatókban mért arányai, amelyeket „fair”-nek lehet minősíteni.

Az alábbiakban elsősorban arra keressük a választ, hogy az aktuális műsorokban milyen arányok, milyen médiahasználat jellemezte a hazai politikai életet, mely ügyekre és témákra fókuszáltak a szerkesztők, illetve mindezek bemutatása milyen módon történt 2009-ben. A fejezet első részében a hírműsorok tájékoztatási gyakorlatát mutatjuk be, a második részben a fontosabb politikai magazinműsorok működéséről adunk képet.

A kiegyensúlyozottság a médiatörvényben, de a nemzetközi szakirodalomban is exponált fogalom. A média ügyeiben döntéseket hozók, de a közönség is azt várja el, hogy az elemzők állapítsák meg a műsorfolyam egészéről, vagy annak egyes elemeiről, hogy azok megfeleltek-e a kiegyensúlyozottság kritériumának. Az e célból végzett elemzések oly módon történnek, hogy a szakemberek technikai terminu-

⁷ Terestyéni Tamás: *A közszolgálati követelményeinek értelmezése, különös tekintettel a médiatörvény előírásaira, Jel-kép 1998.*

sokra és eljárásokra fordítják le azokat a fogalmakat, amelyeket a törvény meghatároz. Ezt követően e terminusokkal és eljárásokkal méréseket végeznek a műsorokon. Ennek szokásos mérési módja az, hogy az elemzők megszámozzák a híradókban és az egyéb politikai tájékoztató műsorokban az egyes politikai pártokat képviselő szereplők különféle módon történő megjelenéseinek gyakoriságát (a szereplők verbális - műsorvezetői - említéseinek számát, vizuális megjelenéseinek gyakoriságát, hosszát, saját hangon történő megjelenéseinek gyakoriságát, ill. időtartamát, a vizuális megjelenítés mikéntjét stb.), és az esetszámokból nyert statisztikával jellemzik a vizsgált műsorokat.

Az ilyen jellegű, tartalomelemzésnek nevezett eljárások objektivitását az biztosítja, hogy a műsorokban olyan elemek gyakoriságát számolják, amelyeknek azonosítása nem szubjektív megítélésen, hanem egyszerű, előzetes definíciók alapján, mintegy automatikusan történik. A műsoroknak a kiegyensúlyozottság szempontjából végzett vizsgálata tehát olyan statisztikát eredményez, amely a műsorok tartalmát mennyiségileg jellemzi. Látni kell azonban, hogy ezek a statisztikák önmagukban még nem sokat mutatnak a kiegyensúlyozottság érvényesüléséről. A pártok média-szerepléseit tekintve, aligha létezik olyan politikai erő, amely ne kevesellné saját, és ne sokallná a konkurens erő médiahasználatát. Fel kell hívni arra is a figyelmet, hogy az Rttv. önmagában nem tudja megoldani a kiegyensúlyozottság érvényesítésének ügyét. Ennek legfőbb oka, hogy a törvény meghatározásai többnyire elvont fogalmakat tartalmaznak, és nem nyújtanak eligazítást azokról a mértékekről, határértékekről, amelyekhez képest a műsorok nyers tényeit a kiegyensúlyozottság szempontjából minősíteni lehetne. Így az elemzés sem foglal állást a kiegyensúlyozottság meglétéről vagy hiányáról, csupán az elsődleges adatokat foglalja keretbe.

2.1. A HÍRMŰSOROK TÁJÉKOZTATÁSI GYAKORLATA

A havonta, panelszerűen ismétlődő kvantitatív tartalomelemzések az elmúlt években az MTV1 déli és esti, a Duna TV, a Magyar ATV, az Echo TV, az RTL Klub esti híradóira, a TV2 Tények és Tények este című műsorára, valamint a Kossuth rádió 180 perc c. hírműsorának 6⁰⁰-tól 7⁰⁰-ig terjedő részére, a Déli és Esti Krónikára, a Danubius és Sláger rádió reggeli hírösszefoglalóira, illetve a Híradó 21-re (Hír TV) terjedtek ki. 2009-től a Monitoring Szolgálat mintái az Inforádió (Reggeli Drive Time), a Lánchíd rádió (Reggeli Expressz), a Klubrádió (Reggeli gyors) és a Hálózat TV (Hírháló) hírösszefoglalóival bővült. (A vizsgálatok metodikájának alapelemei megegyeznek a nemzetközi gyakorlatban alkalmazott eljárásokkal. A Szolgálat megjegyzi, hogy kvantitatív tartalomelemzések segítségével pl. a francia médiahatóság, a CSA folyamatosan vizsgálja az elektronikus hírszolgáltatás kiegyensúlyozottságának teljesülését.)

Az ORTT elsőként a 2002-es parlamenti választás kampányidőszakában indította el a politikusok médiaszerepléseinek szentelt napi rendszerességgel folytatott internetes adatközlését. Az elmúlt években folytatódott a hat évvel ezelőtt lefektetett ha-

gyomány és a parlamenti, illetve EP-választás korteshadjárata alatt naponta közölte az ORTT különböző bontásokban a hír- és magazinműsorokban megjelenő politikusok szerepléseinek paramétereit. A fenti szolgáltatás 2007 elejétől kiterjesztődött a választási időszakon túlra is, periodicitása heti jellegű információs közlésre csökkent, és kizárólag a Szolgálat által legfontosabbnak ítélt hét hírműsorról közölt eredményeket (MTV1 esti Híradó, Duna TV Híradó, Déli Krónika (Kossuth Rádió), Tények (TV2), RTL Klub Híradó, ATV Híradó, Híradó 21 (Hír TV)). A négy nyelven olvasható adatsorok a parlamenti képviselők médiahasználat mellett a kormánytagok és a politikai pártkötődéssel rendelkező közéleti szereplők eredményeit is megjelenítették a szokásos bontásokban (összes és élőszóbeli szereplés, nyilatkozatoknak szentelt műsoridő). A pártelnökök szerepléseit külön diagram ábrázolta (http://www.ortt.hu/politika_stat.php?ev=2009).

2009-ben 2231 órányi híryanagot dolgozott fel a Szolgálat, amely több mint 95 ezer műsoregység, közel 150 ezer hazai szereplő regisztrálását és elemzését jelentette. A vizsgálat kizárólag azokat a megjelenéseket vette figyelembe, amikor a műsorok ismertették a szereplők álláspontját, cselekedeteit, illetve amikor élőszóban nyilatkoztak.

Az AGB Hungary Kft. adatai szerint az országos terjesztésű televíziós csatornák főműsoridőben sugárzott hírműsorait havi átlagban a négy évnél idősebb lakosság maximum hatoda követi figyelemmel (lásd Függelék). A 2008-as adatokhoz képest egyedül az MTV déli Híradójának nézőinek száma emelkedett (2,8% vs. 3,3%). Továbbra is az RTL Klub és a TV2 hírműsorai maradtak a legnépszerűbbek (1. táblázat). A Hálózat TV és az Echo TV Híradójának januártól nyilvánosságra hozott nézettségi indexe igen alacsony volt.

A hírműsorok nézettsége 2009-ben

műsor címe	súlyozott nézettség a teljes lakosság körében (AMR)		közönségarány (SHR)	a műsor egy nézőjére jutó nézett idő százalékos aránya (ATS)
	%	fő	%	%
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	13,5	1 252 936	34,6	71,4
TV2 Tények (18 ³⁰)	12,1	1 125 046	31,7	71,6
MTV1 Híradó (19 ³⁰)	6,2	578 801	13,5	60,9
MTV1 Híradó (12 ⁰⁰)	3,3	301 371	23,6	80,2
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	1,0	94 568	3,1	48,4
Magyar ATV Híradó (19 ³⁰)	1,3	116 325	3,1	52,4
Echo TV (19 ³⁰)	0,4	35 549	0,8	45,0
Hálózat TV Hírháló (20 ³⁵)	0,3	31 494	0,7	31,0
Tények este	1,9	172 919	19,5	68,1

A híryanag vizsgálata során a következő fontosabb alapkategóriákat különböztette meg a Szolgálat:

- hírek: a tájékoztatási folyamatnak azok a formálisan is elkülönülő elemei, amelyek a téma, a szereplők, illetve a helyszín szempontjából zárt egységet alkotnak,
- események: azok a történések, amelyek a világban végbemennek, amelyeket a média hírként prezentál,
- szereplők: azok a személyek vagy intézmények, akik/amelyek az események előidézői-ként és aktív résztvevőiként tűntek fel a híregységekben,
- témák: azok az ügyek, amelyek körül az események forogtak, és amelyekkel kapcsolatban a szereplők véleményüket ismertették.

A hírműsorok feldolgozása során vizsgálta a Szolgálat, hogy a műsorokban hírként prezentált események milyen szinterekhez és társadalmi intézményekhez kötődtek; a különböző típusú eseményekre a híregységek számát és hosszát tekintve milyen mértékű figyelem irányult; mely intézmények, illetve mely intézményeket reprezentáló személyek jelentek meg, mint az események generálói; milyen mértékű médiafigyelem irányult rájuk, és a megjelenítésükben mutatkoztak-e elfogultságok; milyen témák, milyen publikus ügyek szerepeltek a híradók napirendjén; milyen társadalmi sikerek, konfliktusok artikulálódtak a hírekben.

Hasonlóan az előző évekhez, 2009-ben is elsősorban a hazai vonatkozású történéseket (77%) tártak a nézők és hallgatók elé a televíziós, illetve rádiós hírműsorok – azaz vagy a szereplőjük volt magyar állampolgár, vagy az esemény helyszíne volt hazánk. Tisztán külföldi vonatkozású eseményekkel (külföldi helyszín és külföldi szereplő) a hírek közel negyede (21%), míg a határon túli magyarokkal a műsoregységek két százaléka foglalkozott.

Bár a részletes elemzés csakis azokra a tudósításokra terjedt ki, amelyeknek volt valamilyen magyar vonatkozásuk, a médiumok hírvilágának teljesebb feltérképezése céljából a Szolgálat megvizsgálta, hogy a hírekben mely országokra, illetve geopolitikai régiókra irányult a figyelem. Egyértelmű, hogy a felhasznált geopolitikai kategóriák sok szempontból erőltetettek és számos különbséget összesomosnak, mindazonáltal néhány általános, gyakran egymást erősítő tendencia kiolvasható, amely a külföldi hírekben a figyelem, az érdeklődés fő irányait jellemzi. 2009-ben is az Észak-Amerikából származó hírekre összpontosítottak leginkább, arányuk 2008-hoz képest közel egy százalékkal csökkent (4,4% vs. 3,6%). Az USA és Kanada szerepeltetésének aránya jelentősen különbözött az egyes hírműsorokban. A kereskedelmi csatornák és a közszolgálati adók programjai a bűncselekményekre, balesetekre, szenzációkra helyezték a hangsúlyt, míg a Kossuth rádió Krónikái és a közéleti műsorszolgáltatók⁸ az USA külpolitikájára fókuszáltak. A közel-keleti válsággóc iránti médiafigyelem ismét emelkedni kezdett, megoszlásuk megközelítette a három százalékot (2,2% vs. 2,9%). A szomszédos országok közül ebben az évben is Romániát övezte kiemelt érdeklődés (1,7%). Szlovákia megoszlása is emelkedett, mivel északi szomszédunk és hazánk viszonya feszültebbé vált az év folyamán (1,6%). Hazánkban jelentős felháborodást keltett a szlovák nyelv védelméről hozott törvény, a révkomáromi incidens, amikor a szlovákiai belügyi szervek nem engedték át a határon Sólyom Lászlót, aki egy emlékmű felavatására igyekezett. A környező országok leggyakrabban a Duna TV Híradójában szerepeltek, amely – feladatához hűen – kiemelten foglalkozott a szomszédos országokban élő magyar kisebbségek helyzetével. A Közép- és Dél-Amerikából származó hírek aránya is meghaladta az egy százalékot, ami a H1N1-vírus mexikói feltűnésének és Rózsá-Flores Eduárdó Bolíviában történt likvidálásának volt a következménye. A Magyarországon történt események prezentációja az előző évhez képest jelentősen nőtt (70,6% vs. 72,4%). A külföldi hírek fele a politika és a gazdaság eseményeiről tudósított, 36 százaléka külföldi tragédiákról, háborúkról, terrortáma-

⁸ 2009 januárjától az eddig kereskedelmi csatornaként kezelt műsorszolgáltatókat két csoportra osztottuk. Egyik csoportba a klasszikus értelemben vett profitorientált műsorszolgáltatókat soroltuk (RTL Klub, TV2, Sláger és Danubius rádió), míg a másik kategóriába azokat a műsorokat csoportosítottuk, amelyek híradásaik nagy részét a politikai élet eseményeinek bemutatásának szentelik, őket közéleti csatornáknak neveztük el (ATV, Hír TV, Echo TV, Hálózat TV, Inforádió, Lánchíd rádió, Klubrádió).

dásokról adott hírt, a kultúra kérdéseinek a műsoregységek hét százalékát szentelték, a bulvár hírek aránya hat százalék volt. A határon túli magyarok helyzetét főként a közszolgálati adók tüzték napirendre, közülük is kiemelkedett a DunaTV Híradója – külpolitikai összefoglalóinak több mint 45 százalékát szentelte a kérdéskörnek, ami három százalékos emelkedést jelent az előző évhez képest (42% vs. 45%). A kereskedelmi csatornák hírműsoraiban a bulvár és a külföldi bűncselekmények, katasztrófák prezentációja volt meghatározó.

Az MTV1 déli (57,4%) és a Duna TV Híradója (58,4%) szentelte a legkisebb teret a magyarországi történéseknek. A Hírháló programjaiban szinte csak hazai kötődésűnek számító összefoglalók jelentek meg (99,2%) – a Hálózat TV esti hírösszefoglalóiban leginkább a vidéki műsorszolgáltatók összeállításából szemezget. A közel-keleti történésekre leginkább a Déli Krónika és az ATV Híradó koncentrált, esetükben jelentős emelkedés volt regisztrálható (Déli Krónika: 4,3% vs. 5,8%, ATV Híradó: 2,8% vs. 7,0%). Az USA-hoz kötődő események prezentációja az MTV1 déli hírműsorában kapta a legnagyobb hangsúlyt (8,0%).

2. táblázat A hírek geopolitikai helyszíne N = 95.257

	MTV1 esti Híradó	MTV1 déli Híradó	Duna TV Híradó	180 perc	Déli Krónika	Esti Krónika	Tények (TV2)	RTL Klub Híradó	Danu- bius / Class FM Hírek	Sláger / Neo FM Hírek
Magyarország	68,1	57,4	58,4	68,8	64,3	67,3	68,2	70,8	89,3	86,1
USA, Kanada	5,1	8,0	2,0	4,0	3,0	2,2	6,7	6,0	1,7	3,0
Közel-Kelet	3,1	4,9	2,0	4,3	5,8	4,4	2,2	2,1	0,4	0,5
Románia	1,0	0,6	11,5	1,2	1,3	1,5	0,7	0,7	0,3	0,3
Szlovákia	1,2	0,9	6,4	1,2	2,1	1,9	0,8	0,5	0,7	0,4
Ázsia	2,1	4,8	1,5	1,0	2,1	1,0	2,0	2,6	0,4	0,6
Belgium, Brüsszel, EU-központ	2,1	0,9	1,2	1,2	1,8	2,4	0,5	0,5	0,6	0,5
Németország	1,5	1,8	0,8	2,5	3,0	2,2	1,5	1,6	0,4	0,4
Oroszország	1,0	1,6	0,8	2,6	3,3	3,2	1,0	0,9	0,2	0,5
Nagy-Britannia	1,5	1,3	0,8	1,4	1,3	1,7	1,8	1,8	0,5	1,2
egyéb uniós országok	1,7	1,4	1,0	1,4	1,0	1,5	1,2	1,0	0,6	0,8
Olaszország	1,4	1,6	0,7	1,7	2,2	2,0	1,9	1,3	0,4	0,6
Közép- és Dél- Amerika	1,3	3,5	0,7	0,8	0,8	0,5	2,0	2,0	0,3	0,4
egyéb európai országok	1,1	1,7	0,9	1,0	1,1	1,0	1,4	1,0	0,4	0,4
Franciaország	1,2	1,3	0,6	0,7	1,6	1,1	1,1	1,0	0,3	0,4
Kína	0,6	1,6	0,9	0,4	0,7	0,5	0,9	0,9	0,3	0,3

Szerbia	0,4	0,2	3,5	0,4	0,5	0,5	0,2	0,3	0,1	0,1
Ukrajna	0,3	0,2	2,2	0,3	0,4	0,7	0,1	0,3	0,2	0,3
Afrika	0,7	0,7	0,3	0,4	0,7	0,5	0,8	0,6	0,2	0,2
egyéb (Antarktis, világűr)	0,5	0,8	0,5	0,9	0,3	0,5	0,6	0,5	0,6	0,5
Ausztria	0,8	0,6	0,5	0,4	0,4	0,7	0,6	0,5	0,4	0,5
Csehország	0,6	0,3	0,6	0,6	0,7	0,9	0,2	0,2	0,1	0,1
Ausztrália, Óceánia	0,3	1,2	0,7	0,2	0,3	0,2	0,9	1,3	0,2	0,3
meghatározhatatlan	0,1	0,2	*	1,3	0,2	0,2	0,7	0,0	1,2	0,5
Spanyolország	0,5	0,7	0,2	0,2	0,2	0,3	0,7	0,5	0,1	0,4
Lengyelország	0,4	0,2	0,3	0,2	0,4	0,3	0,2	0,3	0,1	0,2
Horvátország	0,8	0,3	0,4	0,3	0,2	0,4	0,1	0,2	0,2	0,1
Görögország	0,3	0,6	0,2	0,3	0,3	0,1	0,4	0,2	0,1	0,1
Japán	0,3	0,7	0,3	0,2	0,1	0,2	0,3	0,5	0,1	0,3

N=95.257

	Tények este (TV2)	ATV Híradó	Híradó 21 (Hír TV)	Echo TV Híradó	Hírháló (HTV)	Reggeli Drive Time (Info- rádió)	Reggeli Expressz (Lánchíd rádió)	Reggeli gyors (Klub- rádió)	összesen
Magyarország	70,4	70,7	75,4	73,0	99,2	69,6	84,5	71,2	72,4
USA, Kanada	6,7	4,0	2,6	1,9	*	2,9	1,4	4,6	3,6
Közel-Kelet	1,6	7,0	3,8	2,8	*	2,8	1,4	2,0	2,9
Románia	0,7	0,5	1,0	2,9	*	1,4	1,3	1,0	1,7
Szlovákia	0,6	0,7	1,1	4,7	0,1	1,5	1,4	1,3	1,6
Ázsia	1,7	2,6	1,7	1,3	*	1,7	0,8	1,4	1,6
Belgium, Brüsszel, EU-központ	0,7	0,7	0,9	1,6	0,5	5,4	0,5	1,2	1,4
Németország	1,7	1,2	1,6	1,0	*	1,6	0,7	1,8	1,4
Oroszország	0,9	0,9	1,4	0,9	*	1,0	0,5	1,4	1,2
Nagy-Britannia	1,9	1,3	1,1	0,9	*	1,1	0,5	2,1	1,2
egyéb uniós országok	1,0	1,2	1,1	0,9	0,0	1,5	1,0	2,1	1,2
Olaszország	2,0	1,0	0,9	0,8	*	0,9	0,7	0,6	1,2
Közép- és Dél- Amerika	1,6	1,4	1,0	1,3	*	1,5	0,5	1,0	1,1
egyéb európai országok	1,3	1,0	1,1	0,9	0,0	1,0	0,6	0,8	0,9
Franciaország	1,5	0,6	0,7	0,5	0,0	0,8	0,3	0,8	0,8

Kína	0,7	0,6	0,5	0,5	*	0,5	0,3	0,9	0,6
Szerbia	0,1	0,2	0,4	0,6	*	0,4	0,3	0,3	0,5
Ukrajna	0,1	0,3	0,5	0,9	*	0,4	0,6	0,7	0,5
Afrika	0,8	0,8	0,3	0,3	*	0,8	0,3	0,4	0,5
egyéb (Antarktis, világűr)	0,4	0,7	0,3	0,2	*	0,4	0,5	0,4	0,5
Ausztria	0,6	0,3	0,2	0,3	0,1	0,4	0,2	0,6	0,5
Csehország	0,3	0,5	0,6	0,6	*	0,5	0,3	0,7	0,4
Ausztrália, Óceánia	1,0	0,5	0,2	0,2	*	0,2	0,1	0,2	0,4
meghatározhatatlan	0,1	0,0	0,1	0,1	*	0,2	0,3	1,0	0,3
Spanyolország	0,7	0,3	0,2	0,2	*	0,3	0,1	0,2	0,3
Lengyelország	0,4	0,3	0,3	0,3	*	0,3	0,2	0,6	0,3
Horvátország	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1	0,4	0,1	0,3	0,3
Görögország	0,4	0,3	0,4	0,2	*	0,2	0,3	0,2	0,3
Japán	0,3	0,2	0,2	0,2	*	0,2	0,1	0,1	0,2

A hazai események földrajzi kötődésének megállapításánál alapelv volt, hogy csak azokat a helyszíneket (egy vagy több helyszínt) regisztrálta a Szolgálat, amelyeket a híradások konkrétan megneveztek, azokat viszont nem, amelyeknél ugyan a helyszín nyilvánvaló volt - például az országgyűlés esetében Budapest -, de külön nem említették. Hasonlóképpen nem regisztrálta a helyszín vonatkozásában azokat a híregységeket, amelyek nem informáltak a szinterről, és az nem is volt kikövetkeztethető a szövegből. A tudósítások közel felénél (47%) nem hangzott el tényyszerű helymeghatározás, és a hírek hat százalékában a helyszín Magyarországon kívülre esett.

A vizsgált hírek kevesebb mint ötödében jelölték meg explicit módon Budapestet az esemény szintereként (**3. táblázat**). A megyeszékhelyek (8%), a vidéki városok (6%) és a községek (7%) közel azonos arányban szerepeltek. Az adatok a hírszerkesztők rovására írni, hiszen ténykérdés, hogy az ország életében meghatározó szerepet játszó intézmények túlnyomó többségének a főváros ad otthont, és rendszerint itt játszódik a kétségkívül fontosnak minősíthető országos események zöme. A főváros mellett a Baranya, Borsod-Abaúj-Zemplén és Csongrád megyében történt eseményekkel foglalkoztak kiemelten a csatornák. A főváros és a megyeszékhelyek a belpolitikai konfliktusok miatt jelenhettek meg hangsúlyosan. Budapest a Parlament mellett a legfontosabb ütközőpontja a politikusoknak, de mivel a megyeszékhelyek többségét is országos pozícióval rendelkező városvezetők irányítják, az itt folyó események is kiemelt jelentőségre tesznek szert (**1. ábra**).

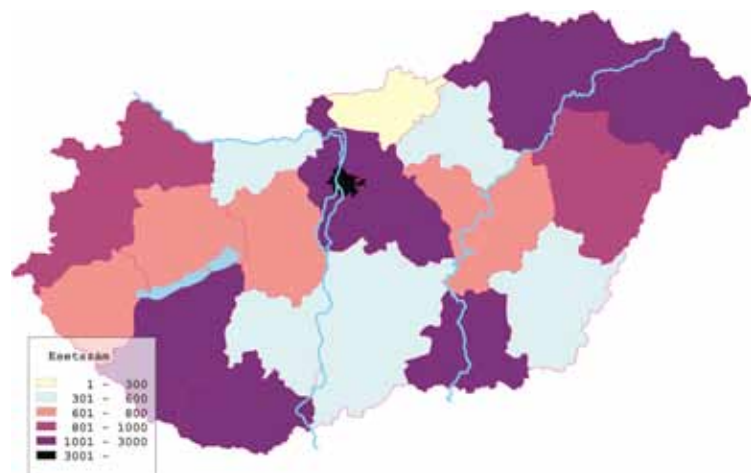
A hírműsorok közül 2009-ben az *Echo TV Híradót* jellemezte a legerőteljesebb Budapest-központúság. A műsorok felében a fővárosi események előfordulása nem érte el a műsoregységek ötödét. A vidéki Magyarország - városok, községek - életével az RTL Klub foglalkozott a legtöbbször, leginkább valamely bűncselekmény, baleset kapcsán. Leszögezhető, hogy a médiumok által élénk tárt vidékkép, főként a városok és a községek tekintetében igen negatív. A nézők, hallgatók akár úgy is gondolhatják, hogy a vidéki Magyarország az a hely, ahol csak rossz dolgok történnek. Bűncselekmények, pusztító természeti jelenségek, közúti balesetek és családi tragédiák jelennek meg a leggyakrabban a hírműsorok tudósításaiban. A közelmúlt leggyakrabban elhangzó település nevei (Tatárszentgyörgy, Kisléta, Olaszliszka) mind-mind brutális bűncselekményekhez kapcsolódtak. A jelenség nem új keletű, hosszú évek óta azt regisztráljuk, hogy a városok, községek nagy valószínűséggel csak negatív esemény kapcsán kaphatnak helyet a nyilvánosságban.

3. táblázat

A magyar vonatkozású hírek földrajzi kötődése (%)

	Budapest	megyeszékhely	vidéki város	község	egyéb terület
MTV1 esti Híradó	18	7	6	6	4
MTV1 déli Híradó	26	9	8	9	6
Duna TV Híradó	19	8	8	8	3
180 perc	14	6	4	4	4
Déli Krónika	22	6	5	6	5
Esti Krónika	18	7	4	5	2
Tények (TV2)	28	10	8	7	3
RTL Klub Híradó	23	14	10	13	9
Danubius/Class rádió Hírek	15	7	6	5	2
Sláger/Neo rádió Hírek	18	10	5	5	3
Tények este (TV2)	46	10	7	7	11
ATV Híradó	24	6	6	7	3
Híradó 21 (Hír TV)	18	8	6	7	2
Echo TV Híradó	64	5	3	3	1
Összesen	24	8	6	7	4

1. ábra A magyarországi események helyszíneinek megoszlása a vizsgált hírműsorokban

A következőkben azokat a nagyobb témacsoportokat veszi az elemzés szemügyre, amelyek körül a híregységekben prezentált események forogtak, és amelyek a híranyagban történő megjelenésükön keresztül, mint fontos közügyek definiálódtak a nyilvánosságban (**4. táblázat**). (Az összegek nem adnak ki 100 százalékot, mivel egy híradás több témát is tárgyalhatott, a híregységek számát a témák gyakoriságához viszonyította a vizsgálat.) Az adatfelvétel során használt közel 100 témát a könnyebb értelmezhetőség kedvéért kilenc nagyobb témacsoportba sorolta a Szolgálat.

2005 szeptemberében a Szolgálat változtatta az eddig alkalmazott módszertanot, és bevezette az ún. napirend-vizsgálatot. Ennek lényege, hogy a műsoregységek témáinak nyitott változót szentelt – a kódolók nem különböző kategóriákból választanak, hanem röviden összefoglalják, hogy milyen témákat érintettek a műsoregységben. Annak érdekében változtatta a Szolgálat a metodikán, hogy pontosabb leírását adja a hírekben felvetődött kérdésköröknek, továbbá képesek legyen megjeleníteni a kurrens problémákat.

2009 híregységeinek témaorientációját vizsgálva megállapítható, hogy elsősorban a belpolitika állt a médiumok érdeklődésének homlokterében (48%), amit a katasztrófák és bűncselekmények (23%), majd a gazdaság történései (20%) követték. Előbbi kérdéskör részesedése hat százalékkal emelkedett az előző évhez képest (42% vs. 48%), ami leginkább a márciusi kormányválság és az új miniszterelnök megválasztásának köszönhető. Nagyobb mértékű emelkedést tudhatott magáénak a külpolitikai viszonyok bemutatása is (8% vs. 10%), amiért egyértelműen az elmérgesedő szlovák-magyar viszony és az uniós választás „okolható”. Az előző évhez képest a szociális

szféra (15% vs. 13%) és a botrányok kérdéskörének részesedése csökkent (15% vs. 13%). Utóbbi témakörön belül a vállalkozások, vállalatok botrányai, az antiszemitizmus, rasszizmus problematikája és a BKV-nál történt jogtalan végkielégítések számítottak meghatározónak. A belpolitikai vonatkozású skandálumok közül a sukorói ingatlanügyletnek és a politikusok elleni fenyegetéseknek, támadásoknak részesedése volt kiemelkedő. A gazdaság megoszlása is minimális mértékben mérséklődött (21% vs. 20%), továbbra is a válsággal foglalkoztak a témakörön belül a leggyakrabban. A kultúra, az oktatás és a vallás már csak a hírek kevesebb, mint tizedében jelent meg (7%).

2009-ben az *Echo TV Híradóiban* (73%), a *Híradó 21-ben* (70%) és az *Inforádió* reggeli hírósszefoglalóiban (79%) szerepelt 70 százaléknál magasabb arányban a belpolitika témaköre. A közszolgálati csatornák közül az MR1-Kossuth Rádió *180 perc* (54%) és *Esti Krónika* (56%) című produkált 50 százaléknál magasabb arányt. Legkevésbé a Sláger Rádió reggeli hírósszefoglalóján éreztették hatásukat a politikai szféra történései (24%), de az RTL Klub *Híradójában* (31%) is hasonlóan ritkán találkozott a néző e kategóriába sorolható eseményekkel. A gazdasági szférával a leghangsúlyosabban szintén az *Inforádió* foglalkozott (34%). A katasztrófák, bűncselekmények prezentálásának 2009-ben is elsősorban a kereskedelmi televíziók tulajdonítottak hírértéket. Az azonnali hatást kiváltó hírek az RTL Klubon, a *Tények* tudósításaiban és a TV2 késő esti beszámolóiban közel hasonló arányban fordultak elő – a műsoregységek közel 40 százalékát ezek tették ki (37-39%). A közszolgálati műsorok közül az *MTV1 déli Híradójában* volt a fentiekhez hasonló arány (31%). A botrányok az elmúlt évben is a *Híradó 21-ben* (24%), a *Tények estében* (20%) és a Lánchíd Rádióban (20%) fordultak elő a legnagyobb arányban. 2009-ben is az önkormányzatok munkájának és az egyéb témáknak szentelték a legkisebb figyelmet a műsorszolgáltatók (4-2%). A külpolitikai kérdéskör a *Duna TV Híradójában* (20%) és a *Reggeli Drive Time-ban* (24%) szerepelt a leghangsúlyosabban.

Az év első felét leginkább a belpolitikai témák határozták meg. Márciusban az MSZP tisztújító gyűlésén Gyurcsány Ferenc megvált miniszteri székétől, és egyben lemondott pártelnöki tisztségéről is. Ennek következtében felbolydult a politikai élet. A Fidesz előrehozott választásokat követelt, míg a szocialisták a megfelelő utód keresésével voltak elfoglalva. Végül Bajnai Gordon személyében, olyan jelöltet találtak, akit a parlamenti többség támogatott. Májusban Pécs választott új polgármestert, amit szintén kiemelt figyelemmel követett a média. Egyrészt a pártok a júniusi EP-választás főpróbájának tartották az eseményt, másrészt már a 2010-es esélyek is szóba kerültek amiatt, hogy egy olyan városban történt a választás, ahol a szocialisták már hosszabb ideje stabil többséget birtokoltak. Egy hónappal később pedig az uniós voksolás már a teljes politikai palettát megrengető változást vetített elő. A Jobbik harmadik erővé lépett elő, a szocialisták jelentősen legyengültek, a szabad-demokraták számára pedig felrémlt annak a lehetősége, hogy a következő parla-

menti választásokon nem jutnak mandátumhoz. Az év második felére a belpolitikai csatározások megnyihültek, leginkább a Bajnai-kormány gazdaságpolitikai intézkedései határozták meg a diskurzust. Az azonnali hatást kiváltó események között megjelentek olyanok is, amelyek a politikai szféra megjelenéseire is hatással voltak. Az év elején nagy visszhangot keltettek a romák ellen és a romák által elkövetett bűncselekmények. Előbbieknél a tatárszentgyörgyi, a tiszalöki és a kislétai mészárlás, utóbbiak közül pedig Marian Cozma meggyilkolása váltott ki közfelháborodást, amelynek nyomán a különböző politikai csoportosulások is egymásnak feszültek. Áprilistól kezdve az év végéig váltakozó intenzitással foglalkoztak a H1N1-járvány történéseivel is, aminek védőoltása körül alakult ki a legtöbb bonyodalom. Szintén az év vissza-visszatérő témájának számított a szlovák-magyar viszony. A parlament nyári szünete után a költségvetés tervezete került a leggyakrabban szóba a hírműsorokban.

4. táblázat A műsoregységekben tárgyalt főbb témacsoportok (%)

	MTV1 esti Híradó	MTV1 déli Híradó	Duna TV Híradó	180 perc	Déli Krónika	Esti Krónika	Tények (TV2)	RTL Klub Híradó	Danu- bius	Sláger/ Neo Hírek
külpolitika	12	7	20	13	11	14	6	4	5	4
gazdaság	18	18	14	24	25	22	14	14	21	22
belpolitika	48	40	42	54	48	56	34	31	31	31
botrányok	14	12	8	11	13	15	17	14	12	6
szociális szféra	11	10	15	13	12	12	10	14	14	19
önkormányzatok	4	4	3	5	5	4	4	4	4	7
kultúra	8	6	19	6	5	4	7	8	5	10
katasztrófa, baleset, bűncselekmény	25	31	18	17	22	21	39	37	31	17
egyéb	2	2	2	2	2	1	3	5	4	5

	Tények este (TV2)	ATV Híradó	Híradó 21 (Hír TV)	Echo TV Híradó	Hírháló (Hálózat TV)	Reggeli Drive Time (Info- rádió)	Reggeli Expressz (Lánchíd- rádió)	Reggeli gyors (Klub- rádió)	összesen
külpolitika	7	9	8	16	5	24	11	10	10
gazdaság	16	20	17	16	26	34	20	19	20
belpolitika	39	50	70	73	29	79	67	48	48
botrányok	20	12	24	17	5	13	20	10	13
szociális szféra	10	10	13	14	17	15	17	8	13
önkormányzatok	4	4	2	3	10	6	3	4	4
kultúra	5	7	3	6	10	10	5	4	7
katasztrófa, baleset, bűncselekmény	38	26	18	14	15	18	19	13	23
egyéb	2	2	0	1	3	4	1	1	2

A továbbiakban az elemzés a híreket a szereplők médiahasználatának szemszögéből mutatja be. Mint az korábban szerepelt, 2009-ben 145.157 szereplőt analizált a Szolgálat. (Szereplőnek azokat a személyeket és intézményeket tekintette, akiknek/ amelyeknek a (verbális vagy nem verbális) aktivitása, tevékenysége az eseményeket generálta.)

A hírműsorok (nem intézményi) szereplőinek nemek szerinti összetétele 2009-ben is jelentős egyenlőtlenséget mutatott. A megjelenő személyek 82 százaléka férfi volt, ami az előző évhez képest egy százalékos emelkedést jelent (81%) **(5. táblázat)**. Az átlagnál némileg kedvezőbb kép rajzolódott ki az RTL Klub Híradójában és a Hírháló esetében, a legerőteljesebb férfi főlényt az Echo TV produkálta (87%). 2009-ben a legtöbbet szereplő hölgy Lendvai Ildikó pártelnök volt, akit Budai Bernadett, volt kormányzóvivő és Szili Katalin, volt házelnök követett. Az ellenzék női politikusai közül Dávid Ibolya jelenhetett meg a leggyakrabban.

5. táblázat A szereplő személyek neme (%)

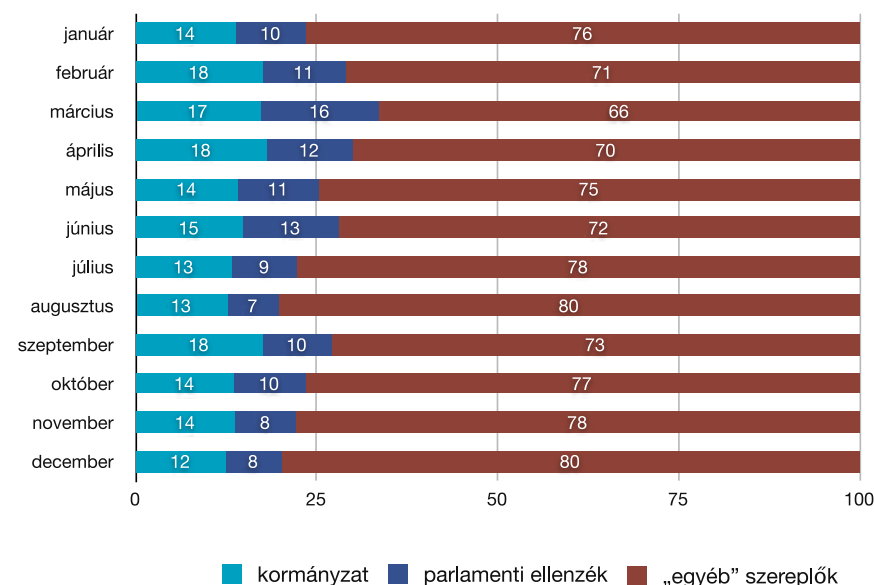
	férfi	nő
MTV1 esti Híradó	82	18
MTV1 déli Híradó	82	18
Duna TV Híradó	79	21
Reggeli Krónika	83	17
Déli Krónika	83	17
Esti Krónika	85	15
Tények (TV2)	80	20
RTL Klub Híradó	74	26
Danubius Rádió Hírek	84	16
Sláger Rádió Hírek	78	22
Tények este (TV2)	81	19
ATV Híradó	80	20
Híradó 21 (Hír TV)	86	14
Echo TV Híradó	87	13
Hírháló (HTV)	76	24
Reggeli Drive Time (Inforádió)	86	14
Reggeli Expressz (Lánchíd Rádió)	84	16
Reggeli gyors (Klubrádió)	85	15
Átlag	82	18

A következőkben a hírműsorok tájékoztatási gyakorlatát a politikai kiegyensúlyozottsága szempontjából elemezte a Szolgálat. Ennek keretében - nemzetközi példákat követve - elsősorban a parlamenti dimenzióban értelmezhető politikusok - azaz a kormánytagok, a koalícióhoz, illetve a parlamenti ellenzékhez tartozók - szerepléseit vizsgálta. A feldolgozás során kizárólag azokat a megjelenéseket vette figyelembe, amikor a műsorok ismertették a szereplők álláspontját, cselekedeteit, illetve amikor előszóban nyilatkoztak (azaz eltekintettünk azoktól a megjelenésektől, amikor a kommunikátorok csak neveket említettek).

A politikusok médiahasználatát elsőként az ún. összes szereplési lehetőség megoszlása alapján közelítette meg. A szemben álló politikai erők előfordulási gyakoriságában mutatkozó különbségek azt jelzik, hogy az elektronikus médiumok mekkora publicitást biztosítottak az eltérő vélemények kifejtésére. 2004-től csökkenő tendenciát mutatott a parlamenti képviselők részesedése (2004: 32%; 2005: 31%; 2006: 30%; 2007: 28%), 2009-ben a folyamat megtorpant, a Szolgálat adatai megegyeztek az egy

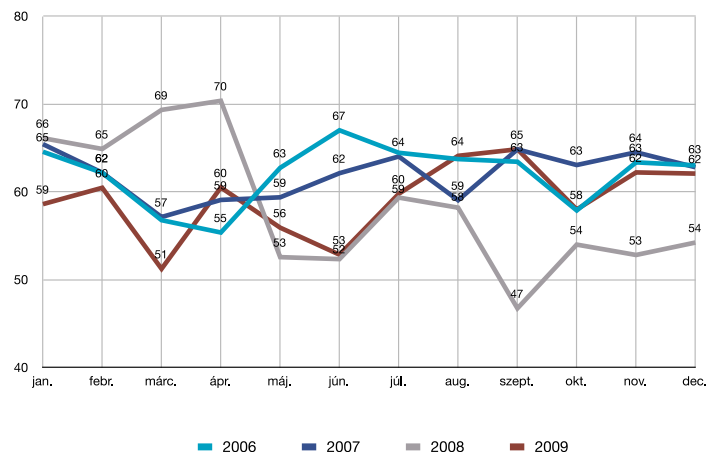
évvél ezelőtti mértékkel (26% ill. 26%). A tavalyi évben mindössze egy hónapban haladta meg a 30 százalékat a hatalmi elit aránya az elemzett hírműsorokban (**2. ábra**). Márciusban a miniszterelnök lemondásának és az MDF-frakció megszűnésének következtében emelkedett meg ugrásszerűen a szféra előfordulása. Augusztusban és decemberben az „egyéb szereplők” előfordulása elérte a 80 százalékat, mindkét hónap a politikai „uborkaszezon” időszakába tartozik. A belpolitikai élet prominensei a Híradó 21-ben (36%) és az Echo TV Híradójában (34%) és az Inforádió-ban (33%) fordultak elő a legnagyobb arányban. Az RTL Klub Híradójában (14%), a Hírhálóban (15%), a Tényekben (19%) és a Tények estében (19%) a hatalmi szféra részesedése éves szinten sem érte el a 20 százalékat. A legnézettebb televíziós híradóban (RTL Klub) a parlamenti erők részesedése júliusban és augusztusban a szereplések tíz százalékát is alulmúlta.

2. ábra A parlamenti politikusok és az „egyéb” szereplők megjelenésének aránya a hírműsorokban

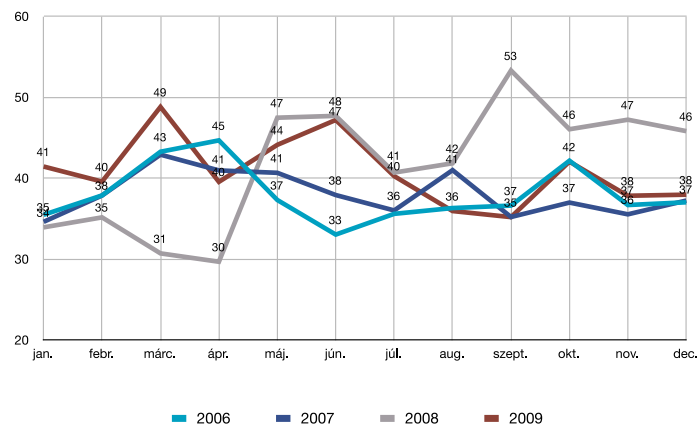
A kormányzati oldal médiahasználatában 2008-hoz képest nem volt regisztrálható elmozdulás (59% vs. 59%), továbbá az előző évvel ellentétben nem mért a Szolgálat jelentős hullámzásokat sem (**3. ábra**). Az év nagyobbik részében részesedésük meghaladta a 60 százalékat. Csúcspontjukat a költségvetés szeptemberi benyújtásakor érték el (65%), míg mélypontjukat márciusban lehetett regisztrálni (51%).

3. ábra A kormányzati oldal médiahasználat a hírműsorokban 2006-ban, 2007-ben, 2008-ban és 2009-ben (a szereplések százalékában)

A parlamenti ellenzék médiahasználat a kormányzati oldal szerepléseinek függvényében alakult (4. ábra). Az ellenzék eredményeinek alakulása nem változott (41% vs. 41%). Megjelenéseik csúcspontja márciusban volt, ekkor az összes szereplés tekintetében megközelítették a kormányzatot (51% vs. 49%). Magas reprezentációjuk az MDF-frakció megszűnésének, továbbá az SZDSZ kormányfő-választásban betöltött szerepének volt köszönhető.

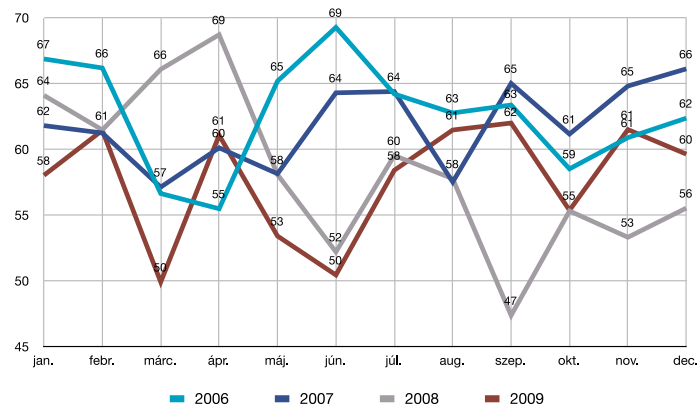
4. ábra A parlamenti ellenzék médiahasználat a hírműsorokban 2006-ban, 2007-ben, 2008-ban és 2009-ben (a szereplések százalékában)

Széles körben elfogadott az az álláspont, amely a szóbeli nyilatkozatot a narrátor általi megjelenítésnél értékesebb szereplési formának tekinti. Ezért a Szolgálat folyamatosan regisztrálja a politikusok által adott nyilatkozatokat, egyfelől a megszólalók csoportjának politikai összetétele, másfelől időtartamának megoszlása szempontjából. A hírműsorok közel ugyanakkora teret szenteltek a kormányzat megnyilatkozásainak, mint azt az összes szereplés tekintetében tették (5. ábra).

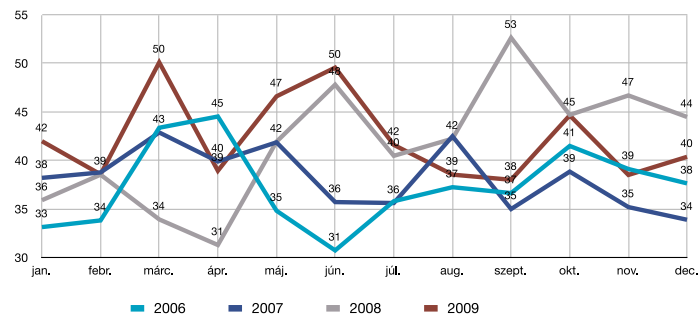
A kabinet élőszóbeli megnyilatkozásainak aránya 2008-hoz képest két százalékkal csökkent (59% vs. 57%). A kormányzati politikusok a közszolgálati csatornákon nyilatkozhattak a leggyakrabban (60%), a legkevesebbszer a közéleti adók műsoraiban találkozhattak velük (55%), a kereskedelmi műsorszolgáltatók átlaga a két médium-típus között helyezkedett el (58%) (lásd Függelék). A közszolgálati csatornák közül egyedül az MTV1 esti Híradójában nem érte el a kormányoldal aktorainak részesedése a 60 százalékot. Közülük a kabinet megjelenései az MTV1 déli Híradójában voltak a legmeghatározóbbak, ahol azonban jelentős különbségek adódtak az egyes hónapok között. Volt, hogy a kabinet birtokolta majdnem az összes megszólalást (január, február, április, december), de olyan hónapok is akadtak, amikor arányuk nem érte el az 50 százalékot (május, június, november). (Megjegyezzük, a műsorban megjelenő parlamenti politikusok gyakorisága igen alacsonynak számít.) A két legnézettebb hírműsor közül a Tényeknél nem volt jelentős elmozdulás a kormányoldal arányában (58% vs. 57%), ezzel szemben az RTL Klub Híradójában drasztikusan csökkent előfordulásuk (68% vs. 60%). Az előző évvel szemben mindössze két hónapban haladta meg a 70 százalékot a kormányoldal részesedése (február, augusztus). A közéleti csatornák igen eltérő képet mutattak. Az Echo TV Híradójában nem volt olyan hónap, amelyben a nyilatkozatok felét magukénak tudhatták volna, sőt júliusban arányuk a 30 százalékot sem érte el. Hasonlóan alacsony részesedés volt mérhető a Lánchíd Rádió esetében is. Ezzel szemben az ATV Híradójában, az év közel felében a megszólalások több mint 70 százaléka hozzájuk kötődött.

5. ábra A kormányzati oldal képviselőinek szóbeli szereplései a hírműsorokban (%)

A parlamenti ellenzék élőlőszöbeli megnyilvánulásainak száma emelkedett (41% vs. 43%) (6. ábra). Az év több mint felében arányuk meghaladta a 40 százalékot, a legtöbbször márciusban nyilatkozhattak. Az ellenzék számára 11 műsor biztosította az interjúlehetőségek több mint kétötödét. Az *Echo TV Híradójában* (35% vs. 65%) és a *Reggeli Expresszben* (34% vs. 56%) jóval gyakrabban szólalhattak meg, mint kormánypárti társaik. (Megjegyzendő, hogy 2009-ben mindössze tíz parlamenti politikus juthatott szóhoz (lásd Függelék)).

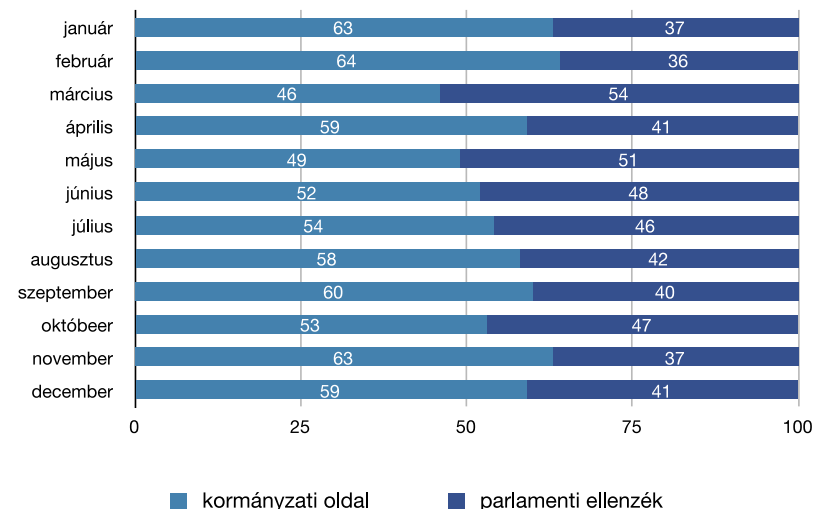
6. ábra A parlamenti ellenzék képviselőinek szóbeli szereplései a hírműsorokban (%)

A Szolgálat felméréseiben – a francia CSA példáját követve – állandóan alkalmazott mutató a politikai erők képviselői által adott nyilatkozatok összes idejének megoszlása. A francia megközelítés szerint a parlamenti ellenzék megjelenítésének időtartama - országos műsorszolgáltatók esetében - nem lehet kevesebb, mint a kormány- és a kormánypártoknak együttesen biztosított műsoridő fele (7. ábra).

2009-ben a parlamenti politikusok összes beszédidejének 56 százaléka a kormányoldal prominenseihez kötődött, ami 2008-hoz képest négy százalékos csökkenést jelentett (60%). Az elmúlt évben egyedül az *ATV Híradójában* alakult 70 százalék felett a kormányzat részesedése, 2008-hoz képest nyolc százalékos emelkedést könyvelhettek el (63% vs. 71%). A közszolgálati adók hírműsorai közül egyedül a *Duna TV Híradójában* nem emelkedett az ellenzékre jutó beszédidő aránya, legnagyobb térnyerésüket a *Déli Krónikában* mértük (34% vs. 40%). A kormányoldal megjelenései a kereskedelmi műsorszolgáltatók híresszefoglalói közül az *RTL Klub Híradójában* (69% vs. 59%) produkálták a legmeredekebb csökkenést. Az *Echo TV Híradója* ebben az évben is több mint kétszer hosszabb műsoridőt biztosított a parlament ellenzéki prominenseinek, mint kormánypárti társaiknak (29% vs. 71%), hasonló eltérést regisztráltunk a Lánchíd Rádió esetében is (34% vs. 66%).

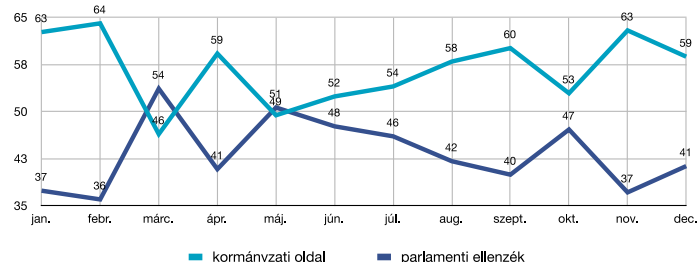
7. ábra Parlamenti politikusok összes beszédidejének megoszlása a hírműsorokban 2009-ben

2009-ben is igen hektikusan alakult a kormányzat beszédidejének megoszlása, leginkább az év elején és végén hullámzott részesedésük (8. ábra). Márciusban és májusban a kabinet aránya nem érte el a 50 százalékot. A közszolgálati és a kereskedelmi csatornákon közel azonos mértékben szerepelhetett a kormányzat (61% vs. 60%),

ezzel szemben a közéleti hírműsorokban jóval kevesebb időt szenteltek nekik (53%). Utóbbiak esetében az opposíció magasabb arányának hátterében leginkább az *Echo TV Híradójának* és a Lánchíd Rádió hírósszefoglalójának műsorszerkesztési gyakorlata állt. A kormányzat részéről a leghosszabban Bajnai Gordon miniszterelnök nyilatkozhatott (32712 másodperc), az ellenzéki politikusok közül Orbán Viktornak biztosították a legnagyobb teret a hírműsorokban (22761 másodperc). A Fidesz elnökét Gyurcsány Ferenc volt miniszterelnök követte (8982 másodperc).

8. ábra Kormányzati politikusok összes beszédidejének alakulása a hírműsorokban 2006-2009

A politikusok szerepléseit nemcsak az alapvető politikai választóvonalak mentén, hanem az egyes pártok szintjén is megvizsgálta a Szolgálat. E megközelítés keretében a párton kívüli, de a parlamenti dimenzióban elhelyezhető politikusok - elsősorban kormánytagok - megjelenéseit nem vette figyelembe (6. táblázat).

A vizsgált időszakban a legtöbbször az MSZP jelent meg a programokban, az összes szereplés 43 százalékát birtokolták, ez megegyezett az egy évvel ezelőtt mért adattal. 2009. első két hónapjában arányuk meghaladta az 50 százalékot. Az év veszteségének az SZDSZ számított, megoszlásuk hat százalékot zuhant (17% vs. 11%). Tevékenységüket csak az év első felében övezte kiemelt figyelem. Áprilisban a kormányfőjelölt kiválasztása miatt szerepelhetett gyakrabban, majd a sikertelen végződött EP-kampányuk kapcsán kerültek az érdeklődés homlokterébe. Júliusban Fodor Gábor lemondása és az új pártelnök, Retkes Attila megválasztása váltott ki nagy visszhangot. Ezek után két táborra szakadt a párt, egyik oldal a kormány támogatása mellett kötelezte el magát, míg a pártelnök körül csoportosuló erők ez ellen próbáltak fellépni. Ennek következtében az év második felében szerepléseik nagy részében olyan politikusok jelentek meg, akik a pártvezetés irányelveivel ellentétes véleményt fogalmaztak meg. Az Országgyűlésen kívüli prominenseik közül már hosszú évek óta, így idén is a főpolgármester, Domszky Gábor megjelenései számítottak meghatározónak (lásd Függelék). A Fidesz előfordulása 2008-hoz képest hat százalékkal emelkedett (31% vs. 37%), részesedésük egyedül márciusban nem érte el a 30 százalékot (26%). Az év második felében már stabilan az összes szereplés több

mint 40 százalékát magukénak tudhatták. A parlamenti opposíció részéről a legmeghatározóbb politikusnak az elmúlt évben is Orbán Viktor számított. A KDNP-frakció előfordulása nem változott jelentősen (3% vs. 4%). A demokrata fórum⁹ tagjainak részesedése 2008-hoz képest csak minimálisan csökkent (7% vs. 6%). A legnagyobb figyelem márciusban (12%) és májusban (8%) irányult tevékenységükre. Előbbi hónapban azzal kerültek az érdeklődés középpontjába, hogy az EP-választási lista élére Bokros Lajost jelölték, ami megosztotta a demokrata fórum politikusait, és végül a frakció felbomlásához vezetett. Májusban az uniós voksolás korteshadjáratára irányította rájuk a figyelmet. A hírműsorok leggyakoribb szereplőinek listáját a **Függelék** tartalmazza.

6. táblázat A pártok képviselőinek médiahasználatát (%) N=26.841

	MSZP	SZDSZ	Fidesz-MPSZ	KDNP	MDF	Összesen
január	52	9	31	3	5	100
február	51	8	33	2	6	100
március	45	14	26	3	12	100
április	45	15	30	6	5	100
május	36	10	41	4	8	100
június	39	15	36	2	7	100
július	38	17	37	4	3	100
augusztus	45	7	42	4	2	100
szeptember	44	5	45	4	2	100
október	38	7	48	4	3	100
november	43	10	41	4	3	100
december	43	4	48	2	4	100
átlag 2009.	43	11	37	4	6	100
átlag 2008.	43	17	31	3	7	100

2009-ben az MSZP szinkronjainak aránya stagnált (44-44%). Az év két hónapjában a szocialisták az összes megszólalás több mint felét tudhatták magukénak (7. táblázat), de októberben és decemberben a Fidesz parlamenti képviselőinek juttatott műsoridő aránya meghaladta az 50 százalékot. A megszólalások dimenziójában az SZDSZ nyilatkozatainak aránya felére esett vissza (15% vs. 8%), decemberben a be-

9 Az MDF parlamenti frakciója ugyan márciusban megszűnt, és korábbi képviselőik függetlenekké váltak, ennek ellenére a párt vezetéséhez hű parlamenti képviselőket MDF színekben tüntetjük fel, mivel ők képviselik a párt hivatalos irányvonalát.

széledőnek már csak két százalékát tudhatták magukénak. A KDNP parlamenti csoportjának tagjai (2008-hoz hasonlóan) a nyilatkozatok három százaléka felett rendelkeztek. Az MDF prominenseinek részesedése az előző évhez képest egy százalékkal csökkent (5% vs. 4%). Az MSZP nyilatkozatainak aránya az Echo TV (25%) és Lánchíd rádió (30%) esetében sem haladta meg a 30 százalékot. A Fidesz szóbeli szereplése az ATV Híradójában (26%) és a *Reggeli gyorsban* (24%) volt a legalacsonyabb. Érdekes megvizsgálni a parlamenten kívüli erők alakulásának főbb tendenciáit is. Közülük csak a Jobbik tudott az egész év folyamán folyamatosan megjelenni a hírműsorokban, nyilatkozataik aránya elérte az egy százalékot. Mindössze a két kereskedelmi rádióadó híreiben és a Klubrádióban nem biztosítottak nekik lehetőséget az élőszóbeli szereplésre. Leggyakrabban a Duna TV (2%) és az Inforádió adásaiban (3%) találkozhatott a befogadó velük. Rajtuk kívül az LMP és az MCF – Roma Összefogás bírt mérhető eredménnyel, igaz, utóbbi az esetek többségében csak Kolompár Orbán büntetőügyei miatt jelenhetett meg az elektronikus médiumokban.

7. táblázat A pártok képviselőinek szóbeli szereplései a hírműsorokban (%) N=13.496

	MSZP	SZDSZ	Fidesz-MPSZ	KDNP	MDF	Összesen
január	54	8	33	2	4	100
február	53	6	35	2	4	100
március	45	13	31	2	10	100
április	48	9	36	4	3	100
május	36	7	49	3	5	100
június	39	13	41	2	6	100
július	41	10	42	5	2	100
augusztus	47	5	43	5	0	100
szeptember	44	4	46	5	1	100
október	38	5	52	3	2	100
november	43	7	45	3	2	100
december	43	2	50	2	2	100
átlag 2009.	44	8	41	3	4	100
átlag 2008.	44	15	34	3	5	100

A szereplési arányok általános leírása mellett állandó vizsgálati szempont az is, hogy a fontosabb témakörökben a szemben álló politikai erők milyen eséllyel nyilváníthatnak véleményt (**8. táblázat**). A vizsgált kérdéskörök közül - éves viszonylatban - az ország belpolitikai helyzete emelkedett ki, amit a gazdasági szféra eseményei követték (16.333 eset vs. 2.422 eset).

A témák túlnyomó többségében a kormányzati oldal politikusai nyilatkozhattak az opposzió képviselői jóval gyakrabban. A belpolitikai ügyekkel összefüggésben az ellenzék prominensei az év teljes egészében azonos arányban nyilatkozhattak. Az opposzió a külpolitikai szférát érintő kérdésekkel kapcsolatban az uniós kampány miatt szólalhattak meg jóval többször kormánypárti társaiknál májusban és júniusban. A botrányok témakörében ugyancsak az utóbbi hónapban, októberben és decemberben adtak interjút az átlagtól eltérő gyakorisággal az opposzió tagjai. Júniusban az offshore-botrány és az UD Zrt. megfigyelési ügye miatt, októberben és decemberben Molnár Oszkár kijelentései miatt szólaltatták meg őket frekvenciájában kormánypárti társaiknál.

8. táblázat A kormányzat, valamint a parlamenti ellenzék képviselőinek élőszóbeli szereplése a fontosabb témacsoportokban (százalék) N=14.486

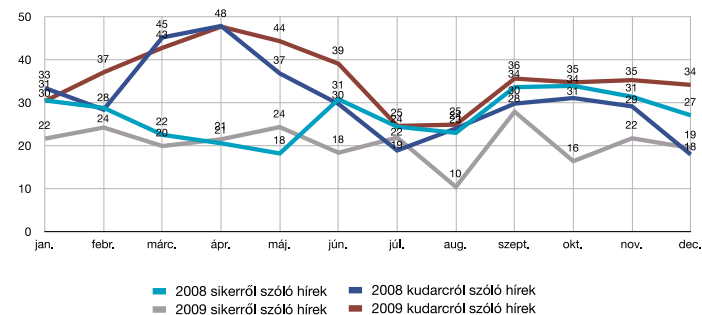
		külpolitika	gazdaság	belpolitika	botrányok	szociális szféra	önkormányzatok	kultúra	katasztrofák, bűncselekmények	egyéb témakörök
január	kormányzat	69	64	45	60	69	45	68	80	75
	ellenzék	31	36	55	40	31	55	32	20	25
február	kormányzat	52	67	56	66	69	76	46	66	83
	ellenzék	48	33	44	34	31	24	54	34	17
március	kormányzat	44	62	44	52	73	71	55	72	100
	ellenzék	56	38	56	48	27	29	45	28	0
április	kormányzat	61	63	55	61	72	70	69	77	0
	ellenzék	39	37	45	39	28	30	31	23	0
május	kormányzat	37	65	50	54	59	73	70	77	100
	ellenzék	63	35	50	46	41	27	30	23	0
június	kormányzat	36	65	47	45	74	67	52	81	100
	ellenzék	64	35	53	55	26	33	48	19	0
július	kormányzat	49	66	54	61	73	63	49	58	80
	ellenzék	51	34	46	39	27	37	51	42	20
augusztus	kormányzat	60	67	53	68	63	63	68	67	100
	ellenzék	40	33	47	32	37	37	32	33	0
szeptember	kormányzat	74	62	55	57	69	73	67	58	67
	ellenzék	26	38	45	43	31	27	33	42	33
október	kormányzat	53	55	46	41	65	70	58	83	0
	ellenzék	47	45	54	59	36	30	42	17	100
november	kormányzat	70	51	52	63	62	61	65	74	0
	ellenzék	30	49	48	37	38	39	35	26	0
december	kormányzat	69	58	56	49	62	56	48	67	86
	ellenzék	31	42	44	51	38	44	52	33	14

A politikai szereplők médiahasználatának mennyiségi szempontjai mellett az elemzések a hírszolgáltatás tartalmi jellemzőire is kiterjednek. A magyar vonatkozású tudósításokkal kapcsolatban elsősorban a „siker-, illetve kudarc-propaganda” jelenlétét próbáljuk mérni az országos jelentőségű eredményekről, valamint a fiasco-król beszámoló híradások regisztrálásával. A tartalom megítélésében egy további szempont a kritikai élű álláspontok előfordulásának vizsgálata, másképpen annak feltérképezése, hogy a médiumok milyen mértékben adtak lehetőséget a különböző intézmények és ezen belül a kormányzat tevékenységének bírálatára, ez utóbbi paraméter alakulását 2000 áprilisától figyeli a Szolgálat.

2009-ben januártól áprilisig a kormány tevékenységéhez kapcsolódó kudarcok aránya folyamatosan emelkedett (9. ábra). Áprilisban a sikertelenségeknek már majdnem fele hozzájuk kötődött (48%), ami egyértelműen Gyurcsány Ferenc lemondásának, és a közel két hétig tartó utódkeresésnek volt a következménye. Ezután sikertelenségeik prezentációja hónapról hónapra meredeken zuhant, míg júliusban és augusztusban elérte mélypontját (25-25%). Szeptembertől részesedésük stabilan 30 százaléknál felett alakult. Az ellenzék eredménytelenségeinek megjelenése az előző évhez képest két százalékkal emelkedett (4% vs. 6%), arányuk csúcspontját júniusban érte el (12%), amikor az uniós választásokon az SZDSZ nem jutott mandátumhoz. Az adatok alapján megállapítható, hogy a hírműsorok 2009-ben is többször foglalkoztak a kormányzat kudarcával, mint sikereivel. A vizsgált periódusban is az Echo TV és a Hír TV hírműsorai tudósítottak a legnagyobb arányban a kormányzat ballépéseiről, a műsoregységek jóval több mint felében a kabinet fiascoit taglalták (63% ill. 63%), hozzájuk hasonló eredményt ért el a Lánchíd Rádió is (60%). A programok többségében a kabinet számára kellemetlen hírek a műsoregységek negyedét tették ki. Az opposzició kudarcai az ATV Híradójában (19%) jelenhettek meg a legnagyobb arányban. Az utóbbi csatorna, az RTL Klub, a Danubius Rádió, a Hálózat TV és a Klubrádió hírműsoraiban nem érte el a kormányzat részesedése a 20 százalékat.

Az előző évhez képest a kormányzat sikereinek prezentációja csökkent (27% vs. 21%), míg az ellenzéké emelkedett (4% vs. 7%). Az év első felében eredményeik előfordulása 20 százalék körül alakult, majd júniusban az uniós választás következtében hat százalékkal csökkent (24% vs. 18%). Innentől kezdve minden második hónapban arányuk nem érte el a 20 százalékat, legkisebb előfordulás augusztusban volt (10%). Az opposzició eredményei júniusban (16%) kapták a legnagyobb nyilvánosságot, a Fidesz számára kedvezően végződött EP-választás miatt. Ehhez hasonló eredményt értek el májusban is (12%), amikor Páva Zsolt nyerte a Pécs polgármesteri székéért folytatott küzdelmet. A kormányzat sikereit leginkább a Klubrádió artikulálta (43%), de ettől nem sokkal maradt el az ATV Híradója sem (36%). Az ellenzék munkájának pozitívumait a Híradó 21 (38%) és az Echo TV Híradója (44%) emelte ki.

9. ábra A kormányzat sikereiről, illetve kudarcairól szóló hírek aránya

2009 során a hírműsorok szereplőinek átlagosan 23 százaléka fogalmazott meg valamilyen kritikát, elismerő szavak mindössze a hírek egy százalékát jellemezték. A kormányzatot ért bírálatok aránya áprilisban volt a legmagasabb, a „támadások” közel 60 százaléka a kabinetet célozta.

Függelék

1. táblázat A politikai erők médiahasználatát a vizsgált műsorokban, az összes szereplés alapján (a kormány és a pártok véleményét nyilvánító képviselőinek százalékában) N=37.017

	kormányzati oldal												össze- sen
	jan.	febr.	márc.	ápr.	máj.	jún.	júl.	aug.	szept.	okt.	nov.	dec.	
MTV1 esti Híradó	53	58	53	56	49	43	54	60	61	52	54	61	54
MTV1 déli Híradó	59	53	55	59	44	52	56	68	75	56	61	82	59
Duna TV Híradó	58	63	55	62	53	53	61	64	65	63	58	62	60
180 perc	68	62	50	66	61	59	64	69	72	64	64	69	63
Déli Krónika	60	65	56	56	59	48	63	62	67	55	72	63	60
Esti Krónika	62	65	49	59	55	57	69	68	71	65	63	64	61
Krónikák összesen	63	64	51	61	58	55	66	67	71	62	65	65	61
Tények (TV2)	55	60	47	59	52	48	54	64	64	53	62	52	55
RTL Klub Híradó	68	64	56	61	60	54	67	74	63	61	61	57	62
Danubius/Class Hírek	59	47	39	51	48	43	56	57	57	56	63	100	51
Sláger/Neo Hírek	62	64	60	62	64	54	67	62	68	64	79	74	64
Tények este (TV2)	56	58	51	66	55	49	54	65	64	55	63	51	57
ATV Híradó	63	66	59	63	64	60	67	73	75	64	71	77	66
Híradó 21 (Hír TV)	61	70	58	66	59	59	68	65	63	59	62	67	63
Echo TV Híradó	42	47	37	51	38	40	38	43	45	37	40	40	42
Hírháló (HTV)	*	68	54	71	67	59	61	72	74	72	84	68	68
Reggeli Drive Time (Inforádió)	*	58	49	61	59	60	62	68	67	66	67	64	61
Reggeli Expressz (Lánchíd Rádió)	*	58	50	58	54	48	53	59	60	54	62	55	55
Reggeli gyors (Klubrádió)	*	60	46	62	61	56	66	75	77	62	71	69	62
összesen	59	60	51	60	56	53	60	64	65	58	62	62	59
közzszolgálati adók	60	62	52	60	54	52	62	65	68	60	61	65	59
kereskedelmi adók	60	58	50	60	55	49	58	65	63	57	63	58	58
közéleti adók	56	60	51	61	57	55	59	63	64	57	63	62	59

	parlamentari ellenzék												össze- sze- sen
	jan.	febr.	márc.	ápr.	máj.	jún.	júl.	aug.	szept.	okt.	nov.	dec.	
MTV1 esti Híradó	47	42	47	44	51	57	46	40	39	48	46	39	46
MTV1 déli Híradó	41	47	45	41	56	48	44	32	25	44	39	18	41
Duna TV Híradó	42	37	45	38	47	47	39	36	35	37	42	38	40
180 perc	32	38	50	34	39	41	36	31	28	36	36	31	37
Déli Krónika	40	35	44	44	41	52	37	38	33	45	28	37	40
Esti Krónika	38	35	51	41	45	43	31	32	29	35	37	36	39
Krónikák összesen	37	36	49	39	42	45	34	33	29	38	35	35	35
Tények (TV2)	45	40	53	41	48	52	46	36	36	47	38	48	45
RTL Klub Híradó	32	36	44	39	40	46	33	26	37	39	39	43	38
Danubius/Class Hírek	41	53	61	49	52	57	44	43	43	44	37	*	49
Sláger/Neo Hírek	38	36	40	38	36	46	33	38	32	36	21	26	36
Tények este (TV2)	44	42	49	34	45	51	46	35	36	45	37	49	43
ATV Híradó	37	34	41	37	36	40	33	27	25	36	29	23	34
Híradó 21 (Hír TV)	39	30	42	34	41	41	32	35	37	41	38	33	37
Echo TV Híradó	58	53	63	49	62	60	62	57	55	63	60	60	58
Hírháló (HTV)	*	33	46	29	33	41	39	28	26	28	16	32	32
Reggeli Drive Time (Inforádió)	*	42	51	39	41	40	38	32	33	34	33	36	39
Reggeli Expressz (Lánchíd Rádió)	*	43	50	42	46	52	47	41	40	46	38	45	45
Reggeli gyors (Klubrádió)	*	40	54	38	39	44	34	25	23	38	29	31	38
összesen	41	40	49	40	44	47	40	36	35	42	38	38	41
közzszolgálati adók	40	38	48	40	46	48	38	35	32	40	39	35	41
kereskedelmi adók	40	42	50	40	45	51	42	35	37	43	37	42	42
közéleti adók	44	40	49	39	43	45	41	37	36	43	37	38	41

2. táblázat A parlamenti politikusok előszóbeli szereplései a hírműsorokban (a nyilatkozó szereplők százalékában) N=17.633

	kormányzati oldal												össze- sen
	jan.	febr.	márc.	ápr.	máj.	jún.	júl.	aug.	szept.	okt.	nov.	dec.	
MTV1 esti Híradó	60	58	56	59	54	45	60	63	61	61	56	61	57
MTV1 déli Híradó	80	83	54	94	33	25	63	67	67	60	42	80	64
Duna TV Híradó	52	62	54	68	48	58	59	60	64	63	64	65	60
180 perc	77	68	51	67	62	59	64	60	72	54	63	64	63
Déli Krónika	66	63	61	57	56	49	63	56	70	58	73	62	60
Esti Krónika	67	66	48	57	53	56	67	66	70	64	63	73	62
Krónikák összesen	69	66	52	59	56	56	65	62	71	60	65	68	62
Tények (TV2)	57	62	49	64	55	48	56	65	62	55	63	56	57
RTL Klub Híradó	69	71	55	55	53	53	61	78	64	61	61	52	60
Danubius/Class Hírek	50	*	*	*	100	*	*	*	*	*	*	100	30
Sláger/Neo Hírek	59	52	59	53	88	56	73	53	70	64	58	73	61
Tények este (TV2)	56	60	48	63	51	47	58	63	62	56	64	49	56
ATV Híradó	59	65	58	69	69	63	72	77	77	67	76	75	68
Híradó 21 (Hír TV)	58	68	53	67	58	54	68	65	61	53	60	63	60
Echo TV Híradó	36	42	31	46	30	30	29	32	31	31	36	41	35
Hírháló (HTV)	*	64	51	69	60	51	57	71	76	69	82	60	64
Reggeli Drive Time (Inforádió)	*	72	49	58	51	50	58	64	63	53	67	56	58
Reggeli Expressz (Lánchíd Rádió)	*	45	37	51	44	35	40	46	53	44	51	42	44
Reggeli gyors (Klubrádió)	*	60	41	61	59	61	64	86	93	62	83	78	61
összesen	58	61	50	61	53	50	58	61	62	55	61	60	57
közzszolgálati adók	63	63	54	63	53	52	62	62	66	61	62	66	60
kereskedelmi adók	61	63	51	61	54	49	59	67	63	57	63	55	58
közéleti adók	52	60	47	60	53	50	56	59	59	51	61	57	55

	parlamenti ellenzék												össze- sen
	jan.	febr.	márc.	ápr.	máj.	jún.	júl.	aug.	szept.	okt.	nov.	dec.	
MTV1 esti Híradó	40	42	44	41	46	55	40	37	39	39	44	39	43
MTV1 déli Híradó	20	17	46	6	67	75	38	33	33	40	58	20	36
Duna TV Híradó	48	38	46	32	52	42	41	40	36	37	36	35	40
180 perc	23	32	49	33	38	41	36	40	28	46	37	36	37
Déli Krónika	34	37	39	43	44	51	37	44	30	42	27	38	40
Esti Krónika	33	34	52	43	47	44	33	34	30	36	37	27	38
Krónikák összesen	31	34	48	41	44	44	35	38	29	40	35	32	38
Tények (TV2)	43	38	51	36	45	52	44	35	38	45	37	44	43
RTL Klub Híradó	31	29	45	45	47	47	39	22	36	39	39	48	40
Danubius/Class Hírek	50	100	100	*	*	*	100	*	*	100	*	*	70
Sláger/Neo Hírek	41	48	41	47	13	44	27	47	30	36	42	27	39
Tények este (TV2)	44	40	52	37	49	53	42	37	38	44	36	51	44
ATV Híradó	41	35	42	31	31	37	28	23	23	33	24	25	32
Híradó 21 (Hír TV)	42	32	47	33	42	46	32	35	39	47	40	37	40
Echo TV Híradó	64	58	69	54	70	70	71	68	69	69	64	59	65
Hírháló (HTV)	*	36	49	31	40	49	43	29	24	31	18	40	36
Reggeli Drive Time (Inforádió)	*	28	51	42	49	50	42	36	37	47	33	44	42
Reggeli Expressz (Lánchíd Rádió)	*	55	63	49	56	65	60	54	47	56	49	58	56
Reggeli gyors (Klubrádió)	*	40	59	39	41	39	36	14	7	38	17	22	39
összesen	42	39	50	39	47	50	42	39	38	45	39	40	43
közzszolgálati adók	37	37	46	37	47	48	38	38	34	39	38	34	40
kereskedelmi adók	39	37	49	39	46	51	41	33	37	43	37	45	42
közéleti adók	48	40	53	40	47	50	44	41	41	49	39	43	45

3. táblázat A hírműsorok első 20 leggyakoribb szereplőjének neve, pártkötődése, illetve a nem párttag politikusok esetében közjogi beosztása, szerepléseinek száma és aránya, valamint nyilatkozatainak részaránya

helyezés	név	pártkötődése, közjogi beosztása	szereplések száma	szereplések aránya (%)	nyilatkozatok aránya (%)
2009.					
1.	Bajnai Gordon	miniszterelnök	3030	2,1	40
2.	Gyurcsány Ferenc	volt miniszterelnök, volt pártelnök (MSZP)	1827	1,3	49
3.	Orbán Viktor	pártelnök (Fidesz)	1333	0,9	53
4.	Sólyom László	köztársasági elnök	1223	0,8	25
5.	Székely Tamás	egészségügyi miniszter	1087	0,7	58
6.	Szijjártó Péter	(Fidesz)	1064	0,7	69
7.	Oszkó Péter	pénzügyminiszter	987	0,7	47
8.	Szollár Domokos	kormányzóvivő	825	0,6	63
9.	Falus Ferenc	országos tisztifőorvos	754	0,5	73
10.	Draskovics Tibor	volt igazságügyi és rendészeti miniszter	706	0,5	56
11.	Demszky Gábor	főpolgármester (SZDSZ)	693	0,5	52
12.	Fodor Gábor	volt pártelnök (SZDSZ)	691	0,5	58
13.	Lendvai Ildikó	pártelnök (MSZP)	671	0,5	55
14.	Navracsics Tibor	(Fidesz)	625	0,4	71
15.	Budai Bernadett	volt kormányzóvivő (MSZP)	591	0,4	65
16.	Bencze József	országos rendőrfőkapitány	578	0,4	49
17.	Szili Katalin	az Országgyűlés volt elnöke (MSZP)	550	0,4	48
18.	Cser-Palkovics András	(Fidesz)	508	0,3	60
19.	Dávid Ibolya	pártelnök (MDF)	490	0,3	47
20.	Tarlós István	(Fidesz)	442	0,3	72

A szereplők pártkötődése/közjogi beosztása az MTI „A magyar közélet kézikönyve” alapján készült.

Nézettségi és hallgatottsági adatok

Az országos sugárzású televíziós csatornák hírműsorainak nézettsége havi bontásban

műsor címe	nézettség (AMR)		közönségarány (SHR)	a műsor egy nézőjére jutó nézett idő százalékos aránya (ATS)
	százalék	fő	százalék	százalék
2009. január				
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	17,8	1 649 198	36,5	75,2
TV2 Tények (18 ³⁰)	14,7	1 357 822	30,1	73,0
MTV1 Híradó (19 ³⁰)	7,3	678 582	13,5	62,0
MTV1 Híradó (12 ⁰⁰)	3,7	345 915	23,9	82,2
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	1,2	110 404	2,7	44,3
Magyar ATV Híradó (19 ³⁰)	1,6	143 908	3,1	55,1
Echo TV (19 ³⁰)	0,4	36 746	0,7	48,0
Tények este	2,1	196 304	20,4	65,9
2009. február				
	százalék	fő	százalék	százalék
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	16,4	1 517 153	34,2	72,6
TV2 Tények (18 ³⁰)	15,4	1 427 802	32,4	75,0
MTV1 Híradó (19 ³⁰)	7,5	696 864	14,0	61,2
MTV1 Híradó (12 ⁰⁰)	4,0	370 742	26,0	82,6
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	1,2	108 081	2,7	42,6
Magyar ATV Híradó (19 ³⁰)	1,6	148 759	3,2	55,0
Echo TV (19 ³⁰)	0,5	46 263	0,9	47,0
Tények este	1,8	162 428	21,0	68,8

2009. március				
	százalék	fő	százalék	százalék
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	17,9	1 656 072	35,6	69,2
TV2 Tények (18 ³⁰)	14,7	1 359 451	32,5	74,1
MTV1 Híradó (19 ³⁰)	6,6	613 789	12,6	58,2
MTV1 Híradó (12 ⁰⁰)	3,7	346 958	26,8	81,2
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	1,1	106 363	2,8	46,4
Magyar ATV Híradó (19 ³⁰)	1,6	146 415	3,3	55,0
Echo TV (19 ³⁰)	0,6	51 783	1,1	45,8
Tények este	1,7	160 360	22,8	73,3
2009. április				
	százalék	fő	százalék	százalék
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	11,9	1 107 404	35,8	69,9
TV2 Tények (18 ³⁰)	10,8	996 593	32,6	74,0
MTV1 Híradó (19 ³⁰)	5,3	495 741	12,2	58,4
MTV1 Híradó (12 ⁰⁰)	2,9	270 994	24,8	82,0
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	0,7	67 634	2,6	47,5
Magyar ATV Híradó (19 ³⁰)	1,2	107 911	3,2	53,9
Echo TV (19 ³⁰)	0,5	41 835	1,0	47,6
Tények este	1,7	161 318	22,6	74,7
2009. május				
	százalék	fő	százalék	százalék
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	11,2	1 039 704	34,9	71,1
TV2 Tények (18 ³⁰)	10,6	984 690	33,1	67,2
MTV1 Híradó (19 ³⁰)	5,3	494 593	13,3	58,4
MTV1 Híradó (12 ⁰⁰)	3,1	284 650	25,0	81,8
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	0,7	61 839	2,4	46,6
Magyar ATV Híradó (19 ³⁰)	1,0	92 622	2,9	51,7
Echo TV (19 ³⁰)	0,4	34 731	0,9	45,9
Tények este	1,9	173 394	17,8	65,8

2009. június				
	százalék	fő	százalék	százalék
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	10,6	984 781	32,5	12,7
TV2 Tények (18 ³⁰)	10,8	1 000 453	33,3	66,9
MTV1 Híradó (19 ³⁰)	6,1	565 924	15,6	62,5
MTV1 Híradó (12 ⁰⁰)	3,0	276 030	21,9	80,4
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	0,7	67 753	2,6	42,9
Magyar ATV Híradó (19 ³⁰)	1,2	107 605	3,4	53,4
Echo TV (19 ³⁰)	0,4	36 478	1,0	43,0
Tények este	1,9	179 805	19,6	67,0
2009. július				
	százalék	fő	százalék	százalék
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	9,6	889 120	32,8	73,9
TV2 Tények (18 ³⁰)	9,2	854 438	31,6	64,5
MTV1 Híradó (19 ³⁰)	5,8	536 280	16,8	67,0
MTV1 Híradó (12 ⁰⁰)	3,1	283 636	21,1	78,9
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	0,9	79 819	3,1	44,0
Magyar ATV Híradó (19 ³⁰)	1,0	69 306	3,4	51,2
Echo TV (19 ³⁰)	0,4	38 327	1,2	47,9
Tények este	2,0	184 001	21,4	70,8
2009. augusztus				
	százalék	fő	százalék	százalék
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	9,9	916 439	33,3	73,9
TV2 Tények (18 ³⁰)	9,0	834 252	30,4	66,6
MTV1 Híradó (19 ³⁰)	6,3	580 988	17,5	64,4
MTV1 Híradó (12 ⁰⁰)	3,0	279 597	20,2	79,9
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	1,0	92 606	4,1	54,0
Magyar ATV Híradó (19 ³⁰)	1,0	88 570	3,0	50,8
Echo TV (19 ³⁰)	0,3	24 941	0,7	40,7
Tények este	0,4	36 878	0,9	32,2
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	1,8	164 928	20,3	66,0

2009. szeptember				
	százalék	fő	százalék	százalék
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	11,2	1 041 972	33,8	68,2
TV2 Tények (18 ³⁰)	10,4	961 856	31,5	71,7
MTV1 Híradó (19 ³⁰)	6,4	594 912	14,5	58,9
MTV1 Híradó (12 ⁰⁰)	3,0	277 514	25,6	79,5
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	0,9	79 799	3,3	46,4
Magyar ATV Híradó (19 ³⁰)	1,0	91 664	2,7	49,9
Echo TV (19 ³⁰)	0,3	29 838	0,7	43,7
Tények este	0,4	37 451	0,8	29,9
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	1,8	170 674	17,9	65,5
2009. október				
	százalék	fő	százalék	százalék
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	14,0	1 301 185	34,0	66,7
TV2 Tények (18 ³⁰)	13,1	1 216 409	31,8	75,4
MTV1 Híradó (19 ³⁰)	6,6	611 478	13,1	60,5
MTV1 Híradó (12 ⁰⁰)	3,1	287 361	23,9	79,1
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	1,0	90 441	2,8	42,7
Magyar ATV Híradó (19 ³⁰)	1,3	121 124	2,9	52,3
Echo TV (19 ³⁰)	0,3	31 389	0,7	43,7
Tények este	0,3	30 829	0,6	29,4
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	1,6	144 325	17,8	67,7
2009. november				
	százalék	fő	százalék	százalék
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	16,0	1 480 198	34,3	68,8
TV2 Tények (18 ³⁰)	14,6	1 355 716	31,5	77,7
MTV1 Híradó (19 ³⁰)	5,4	502 397	10,2	58,6
MTV1 Híradó (12 ⁰⁰)	3,2	293 868	23,0	78,6
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	1,2	107 703	2,8	46,1
Magyar ATV Híradó (19 ³⁰)	1,4	127 704	2,8	50,3
Echo TV (19 ³⁰)	0,3	29 377	0,6	44,6
Tények este	0,3	31 459	0,6	31,7
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	1,9	173 447	18,2	66,8

2009. december				
	százalék	fő	százalék	százalék
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	16,4	1 518 803	35,6	72,7
TV2 Tények (18 ³⁰)	13,7	1 273 983	29,9	76,3
MTV1 Híradó (19 ³⁰)	6,2	574 101	12,0	61,5
MTV1 Híradó (12 ⁰⁰)	3,4	312 351	22,1	78,0
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	1,4	125 634	3,3	48,9
Magyar ATV Híradó (19 ³⁰)	1,3	124 281	2,8	50,6
Echo TV (19 ³⁰)	0,3	25 769	0,5	42,2
Tények este	0,3	27 039	0,5	28,6
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	2,2	208 432	16,5	63,2
2009. éves				
	százalék	fő	százalék	százalék
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	13,5	1 252 936	34,6	71,4
TV2 Tények (18 ³⁰)	12,1	1 125 046	31,7	71,6
MTV1 Híradó (19 ³⁰)	6,2	578 801	13,5	60,9
MTV1 Híradó (12 ⁰⁰)	3,3	301 371	23,6	80,2
Duna TV Híradó (18 ⁰⁰)	1,0	94 568	3,1	48,4
Magyar ATV Híradó (19 ³⁰)	1,3	116 325	3,1	52,4
Echo TV (19 ³⁰)	0,4	35 549	0,8	45,0
Tények este	0,3	31 494	0,7	31,0
RTL Klub Híradó (18 ³⁰)	1,9	172 919	19,5	68,1

Az országos sugárzású televíziós csatornák politikai magazinműsorainak nézettsége havi bontásban

műsor címe	nézettség (AMR)		közönségarány (SHR)	a műsor egy nézőjére jutó nézett idő százalékos aránya (ATS)
2009. január				
	százalék	fő	százalék	százalék
MTV1 Este	3,8	352 521	10,8	53,8
MTV1 Nap-kele	2,5	229 570	25,7	25,6
MTV1 A szólás szabadsága	6,5	606 078	12,1	46,2
RTL Klub Házon kívül	4,9	451 215	27,6	67,2
Magyar ATV Egyenes beszéd	1,4	128 870	2,6	49,7
TV2 Mokka	2,4	226 877	22,0	27,3
TV2 Napló	17,3	1 601 698	30,6	55,3
2009. február				
	százalék	fő	százalék	százalék
MTV1 Este	4,2	393 645	12,8	54,9
MTV1 Nap-kele	2,5	232 355	24,2	25,3
MTV1 A szólás szabadsága	7,3	680 242	13,9	47,9
Duna TV Közbeszéd	0,3	32 175	0,7	20,5
RTL Klub Házon kívül	6,1	567 552	34,1	74,1
Magyar ATV Egyenes beszéd	1,4	125 391	2,5	33,7
TV2 Mokka	2,7	252 312	23,0	29,5
TV2 Napló	17,4	1 614 602	30,6	54,9
Magyar ATV Pont7	1,4	125 490	2,4	37,5
MTV1 Szempont	6,0	553 215	10,9	44,8
Echo TV Heti mérleg	0,6	59 433	1,2	33,4
2009 . március				
	százalék	fő	százalék	százalék
MTV1 Este	4,3	401 084	13,6	55,4
MTV1 Nap-kele	2,6	241 549	24,5	24,9
MTV1 A szólás szabadsága	7,9	727 565	15,3	43,5
Duna TV Közbeszéd	0,4	38 672	0,8	24,5
RTL Klub Házon kívül	5,8	536 297	32,7	73,3

Magyar ATV Egyenes beszéd	1,5	137 206	2,8	34,8
TV2 Mokka	2,4	225 516	21,5	28,2
TV2 Napló	15,6	1 442 642	28,5	53,4
Magyar ATV Pont7	1,3	123 565	2,4	35,6
MTV1 Szempont	5,8	539 602	10,9	41,7
Echo TV Heti mérleg	0,6	52 719	1,1	34,2
2009. április				
	százalék	fő	százalék	százalék
MTV1 Este	3,6	330 556	11,4	51,7
MTV1 Nap-kele	2,1	194 392	22,2	23,1
MTV1 A szólás szabadsága	7,0	653 332	14,1	45,2
Duna TV Közbeszéd	0,4	37 642	0,8	25,4
RTL Klub Házon kívül	4,9	454 130	25,3	66,0
Magyar ATV Egyenes beszéd	1,1	105 784	2,5	34,1
TV2 Mokka	2,3	210 622	22,1	28,4
TV2 Napló	12,6	1 168 999	28,1	52,8
Magyar ATV Pont7	0,9	84 450	2,0	37,2
MTV1 Szempont	5,3	493 631	10,5	41,6
Echo TV Heti mérleg	0,5	42 455	1,0	29,5
2009. május				
	százalék	fő	százalék	százalék
MTV1 Este	3,4	318 734	11,1	49,7
MTV1 Nap-kele	2,1	190 935	22,7	23,9
MTV1 A szólás szabadsága	5,6	522 257	11,6	41,7
Duna TV Közbeszéd	0,3	27 791	0,7	21,0
RTL Klub Házon kívül	5,4	496 873	29,6	74,6
Magyar ATV Egyenes beszéd	1,0	96 641	2,5	34,2
TV2 Mokka	2,0	181 710	20,7	26,6
TV2 Napló	11,9	1 105 399	31,0	55,0
Magyar ATV Pont7	0,8	72 156	2,0	44,6
MTV1 Szempont	4,9	455 621	10,2	42,7
Echo TV Heti mérleg	0,4	34 964	0,9	29,2

2009. június				
	százalék	fő	százalék	százalék
MTV1 Este	2,9	270 873	8,4	43,1
MTV1 Nap-kelte	2,0	181 950	21,6	24,0
MTV1 A szólás szabadsága	-			
Duna TV Közbeszéd	0,4	33 959	0,8	21,1
RTL Klub Házon kívül	-			
Magyar ATV Egyenes beszéd	1,1	106 536	2,9	36,0
TV2 Mokka	2,1	191 413	20,5	26,8
TV2 Napló	11,9	1 100 964	28,0	51,9
Magyar ATV Pont7	0,9	84 270	2,2	40,9
MTV1 Szempont	-			
Echo TV Heti mérleg	0,3	27 543	0,7	25,0
2009. július				
	százalék	fő	százalék	százalék
MTV1 Este	2,7	248 413	8,1	42,8
MTV1 Nap-kelte	1,7	159 942	21,3	22,8
MTV1 A szólás szabadsága	-			
Duna TV Közbeszéd	0,4	37 422	1,1	23,1
RTL Klub Házon kívül	-			
Magyar ATV Egyenes beszéd	1,1	97 576	3,0	34,8
TV2 Mokka	1,6	150 899	17,5	24,4
TV2 Napló	10,9	1 009 258	29,4	51,8
Magyar ATV Pont7	0,9	84 002	2,4	48,1
MTV1 Szempont	-			
Echo TV Heti mérleg	0,2	21 478	0,6	25,6
2009. augusztus				
	százalék	fő	százalék	százalék
MTV1 Este	2,9	267 213	8,5	42,2
MTV1 Nap-kelte	1,9	172 449	22,1	23,2
MTV1 A szólás szabadsága	-			
Duna TV Közbeszéd	0,4	36 425	1,0	22,5
RTL Klub Házon kívül	-			

Magyar ATV Egyenes beszéd	0,9	86 801	2,5	28,7
TV2 Mokka	1,7	157 197	17,1	24,7
TV2 Napló	10,8	998 275	28,1	46,9
Duna TV Heti Hírmondó	0,3	32 052	0,9	14,9
Magyar ATV Pont7	0,9	81 486	2,2	38,3
MTV1 Szempont	-			
Echo TV Heti mérleg	0,2	16 247	0,4	21,9
2009. szeptember				
	százalék	fő	százalék	százalék
MTV1 Este	2,7	251 347	7,9	46,7
MTV1 Nap-kelte	1,9	172 197	21,9	23,0
MTV1 A szólás szabadsága	3,9	357 679	8,6	37,9
Duna TV Közbeszéd	0,3	31 124	0,7	19,6
RTL Klub Házon kívül	5,1	472 915	26,2	67,3
Magyar ATV Egyenes beszéd	0,8	78 371	1,8	27,6
TV2 Mokka	1,9	172 669	20,3	26,4
TV2 Napló	12,0	1 112 896	26,4	47,5
Duna TV Heti Hírmondó	0,5	46 891	1,0	16,8
Magyar ATV Pont7	0,8	75 388	1,8	33,5
MTV1 Szempont	4,8	442 231	9,4	39,5
Echo TV Heti mérleg	0,2	21 472	0,5	23,9
2009. október				
	százalék	fő	százalék	százalék
MTV1 Este	2,7	252 395	6,9	47,0
MTV1 Nap-kelte	1,5	143 556	16,9	20,1
MTV1 A szólás szabadsága	3,8	352 320	7,9	38,3
Duna TV Közbeszéd	0,3	24 775	0,5	18,9
RTL Klub Házon kívül	4,9	458 707	24,3	65,9
Magyar ATV Egyenes beszéd	1,0	92 964	2,0	30,3
TV2 Mokka	2,0	189 351	20,3	25,6
TV2 Napló	15,7	1 453 590	30,2	51,1
Duna TV Heti Hírmondó	0,4	32 628	0,6	12,2
Magyar ATV Pont7	0,9	83 927	1,7	36,7

MTV1 Szempont	4,8	445 685	9,1	40,0
Echo TV Heti mérleg	0,2	15 791	0,3	21,8
2009. november				
	százalék	fő	százalék	százalék
MTV1 Este	3,0	281 516	7,2	49,5
MTV1 Nap-kele	1,7	158 623	18,8	21,2
MTV1 A szólás szabadsága	4,1	381 930	8,2	34,5
Duna TV Közbeszéd	0,3	27 793	0,6	18,6
RTL Klub Házon kívül	4,9	458 465	26,6	67,6
Magyar ATV Egyenes beszéd	1,1	103 879	2,1	33,3
TV2 Mokka	2,0	188 938	19,8	26,2
TV2 Napló	16,7	1 550 313	30,0	52,6
Duna TV Heti Hírmondó	0,4	33 325	0,6	12,8
Magyar ATV Pont7	1,1	103 860	2,0	35,7
MTV1 Szempont	4,4	407 470	8,1	39,0
Echo TV Heti mérleg	0,2	15 609	0,3	17,7
2009. december				
	százalék	fő	százalék	százalék
MTV1 Este	3,1	289 331	7,4	50,6
MTV1 Nap-kele	1,9	174 174	19,1	21,8
MTV1 A szólás szabadsága	3,9	356 966	8,3	40,5
Duna TV Közbeszéd	0,3	26 159	0,5	18,2
RTL Klub Házon kívül	6,2	579 198	32,5	73,2
Magyar ATV Egyenes beszéd	1,1	101 559	2,1	31,6
TV2 Mokka	2,1	195 037	18,7	25,4
TV2 Napló	16,1	1 495 711	30,2	52,7
Duna TV Heti Hírmondó	0,3	28 783	0,6	10,4
Magyar ATV Pont7	0,9	85 604	1,7	33,1
MTV1 Szempont	4,7	431 557	8,6	41,9
Echo TV Heti mérleg	0,1	9 957	0,2	13,7

2009. éves				
	százalék	fő	százalék	százalék
MTV1 Este	3,3	306 796	9,5	49,1
MTV1 Nap-kele	1,7	159 293	18,3	21,2
MTV1 A szólás szabadsága	5,6	515 452	11,2	41,6
Duna TV Közbeszéd	0,3	32 322	0,7	21,5
RTL Klub Házon kívül	5,3	493 929	28,5	69,7
Magyar ATV Egyenes beszéd	1,1	103 719	2,4	33,3
TV2 Mokka	2,1	194 908	20,4	26,6
TV2 Napló	14,1	1 308 301	29,3	52,1
Duna TV Heti Hírmondó	0,5	48 914	1,1	18,9
Magyar ATV Pont7	1,0	92 427	2,1	38,0
MTV1 Szempont	5,1	476 387	9,8	41,5
Echo TV Heti mérleg	0,3	28 461	0,6	25,0

AMR: a műsor nézőinek teljes lakosságon belüli részaránya viszonyítva a nézésével eltöltött idő hosszához, például: ha egy néző a műsorszám 50 százalékát látta, akkor csak „fél nézőnek” számít,

SHR: a műsor nézőinek aránya az adott intervallumban televíziót (illetve videót nézők) csoportján belül,

ATS: műsor teljes adásidejéből egy nézőre jutó nézett idő százalékos aránya.

2.2. A POLITIKAI MAGAZINMŰSOROK TÁJÉKOZTATÁSI GYAKORLATA

Az ORTT 2000-től vizsgálja kvantitatív tartomelemzéssel a fontosabb közszolgálati funkciót betöltő rádiós és televíziós magazinműsorokat, illetve műsorblokkokat (riportokat, összeállításokat). Magazinműsoroknak tekinthetők azok a közérdeklődésre számot tartó hazai és külföldi eseményekkel kapcsolatos háttérműsorok, amelyek az aktuális politikai, társadalmi, gazdasági stb. kérdésekben vitára, beszélgetésre, kommentárra adnak lehetőséget. Míg a hírműsorok az események, történések, problémák rövid, tényyszerű bemutatására törekednek, addig a magazinműsorokban több idő jut az eltérő nézetek, vélemények és azok mögöttes tartalmának bemutatására. 2009-ben a következő műsorszámokat vizsgálta az ORTT Monitoring Szolgálat: (MTV1); (Kossuth Rádió); (RTL Klub), (TV2); (Magyar ATV), (Duna Televízió), (Hír TV), Szempont (MTV1), Heti Hírmondó (Duna Televízió), Pont 7 (Magyar ATV), Célpont (Hír TV), Heti mérleg (Echo TV), Aréna (Inforádió), Kontra, Hetes stúdió (Klubrádió),

Szabad gondolat (Lánchíd Rádió)¹⁰. Az analízisek során 2.023 óranyi műsorszámot, közel 11.000 műsoregységet elemezett a Szolgálat. Az országos sugárzású televíziós csatornák magazinműsorai közül idén is a TV2 Napló rendelkezett a legnagyobb nézőszámmal és közönségaránnyal, a műsor eredménye az előző évhez képest minimálisan csökkent (1,4 millió vs. 1,3 millió). A félmillió nézőszámot az említett programon kívül csak A szólás szabadsága tudta meghaladni **(9. táblázat)**. Az előbbi műsor (550 ezer vs. 490 ezer) és az Este (360 ezer vs. 310 ezer) jelentősen veszített népszerűségéből 2008-hoz képest. A Nap-kele adását felváltó Ma reggel nézettsége elődjéhez hasonló eredményeket produkált, minimális csökkenés volt tapasztalható.

9. táblázat A magazinműsorok nézettsége

műsor címe	súlyozott nézettség a teljes lakosság körében (AMR)		közönségarány (SHR)	a műsor egy nézőjére jutó nézett idő százalékos aránya (ATS)
	százalék	fő	százalék	százalék
MTV1 Este	3,3	306 796	9,5	49,1
MTV1 Ma reggel	1,7	159 293	18,3	21,2
MTV1 A szólás szabadsága	5,6	515 452	11,2	41,6
Duna TV Közbeszéd	0,3	32 322	0,7	21,5
RTL Klub Házon kívül	5,3	493 929	28,5	69,7
Magyar ATV Egyenes beszéd	1,1	103 719	2,4	33,3
TV2 Mokka	2,1	194 908	20,4	26,6
TV2 Napló	14,1	1 308 301	29,3	52,1
Duna TV Heti Hírmondó	0,5	48 914	1,1	18,9
Magyar ATV Pont7	1,0	92 427	2,1	38,0
MTV1 Szempont	5,1	476 387	9,8	41,5
Echo TV Heti mérleg	0,3	28 461	0,6	25,0

A Szolgálat munkája során kitért arra is, hogy a politikai magazinműsorokban az események milyen színterekhez és társadalmi intézményekhez kötődtek; a különböző eseményekre, szereplőkre, milyen mértékű médiafigyelem irányult; milyen témák jelentek meg a műsorokban, melyek voltak a leginkább sikeres, illetve kudarteli kérdéskörök. A tanulmányban használt kategóriák, meghatározások megegyeznek

10 2009-ben a Testület kibővítette a magazinműsor-elemzés mintáját, ezért nem minden műsorszámmal kapcsolatban rendelkezünk 2008-as adatokkal.

a hírműsorokról készült elemzés definícióival, így a két kutatás eredményei összevetethetők egymással.

A televíziós és rádiós politikai háttérműsorok szinte csak hazai vonatkozású történekeket tártak a nézők/hallgatók elé (98%). A határon túli magyarok helyzetével a leggyakrabban a Duna Televízió programjai foglalkoztak, az említett műsorszámok adták az összes e kategóriába sorolható tudósítás 72 százalékát.

Részletes elemzés csak a magyar vonatkozású műsoregységekről készült, ám rögzítésre kerültek a külföldi eseményekkel foglalkozó tudósítások helyszínei is, így képet kaphattunk arról, hogy elsősorban mely országok, illetve régiók kerültek a televíziók és rádiók figyelmének középpontjába **(10. táblázat)**. A tavalyi évben is Románia volt a leggyakrabban előforduló külföldi helyszín (1,3%), jelentőségét elsősorban a legnagyobb lélekszámú határon túli magyar népességnek köszönhette. A szomszédos országok közül a vizsgált periódusban csak Szlovákia (0,9%) kapott kiemelt figyelmet, aminek hátterében a két ország között kialakult diplomáciai pengeváltások álltak. Az előző év adataihoz képest Észak-Amerika prezentációja a felére csökkent (1,5% vs. 0,8%).

10. táblázat A műsoregységek geopolitika szóródása (%)

	százalék
Magyarország	93,1
Románia	1,3
Szlovákia	0,9
USA	0,8
uniós országok	0,5
Belgium, Brüsszel, EU-központ	0,4
Közel-Kelet	0,4
Szerbia	0,2
Németország	0,2
Oroszország	0,2
Közép- és Dél-Amerika	0,2
Kína	0,2
Ukrajna	0,2
meghatározhatatlan	0,2
Franciaország	0,1
Ausztria	0,1
Nagy-Britannia	0,1
az Unión kívüli európai ország	0,1
egyéb (Antarktis, világűr)	0,1
Olaszország	0,1
Ázsia	0,1
Csehország	0,1
Lengyelország	0,1

A magazinműsorok műsoregységeinek 62 százalékában nem jelölték meg a magyarországi vonatkozású események helyszínét. A történesek hét százaléka külföldi helyszínhez kötődött. Azokban az esetekben, amikor ismertették a színteret, a legtöbbször szereplő régió Budapest volt, amelynek részesedése 2008-hoz képest három százalékkal csökkent (15% vs. 12%) **(11. táblázat)**.

11. táblázat A műsoregységek földrajzi kötődése (%)

	MTV	Kossuth	Duna TV	RTL Klub	TV2	ATV
Budapest	14	4	11	20	12	10
megyeszékhely	4	3	4	3	4	2
vidéki város	3	3	5	7	8	1
község	3	2	3	12	8	1
egyéb terület	1	0	1	3	1	0
nem magyar	8	6	22	3	3	1

	Hír TV	Echo TV	Inforádió	Klubrádió	Lánchíd Rádió	összesen
Budapest	11	5	11	15	3	12
megyeszékhely	4	1	2	4	2	4
vidéki város	4	3	2	5	2	4
község	2	1	1	3	0	3
egyéb terület	2	1	1	0		1
nem magyar	2	4	10	6	2	7

A műsoregységekben tárgyalt főbb témacsoportok közül kiemelkedett a belpolitika (100%), amelyet a gazdasági szféra és a botrányok kérdésköre (20-20%) követett **(12. táblázat)**. Utóbbi témakör előfordulása négy százalékkal emelkedett (16% vs. 20%). (Az összegek nem adják ki a 100 százalékot, mivel egy műsoregység több témát is tárgyalhatott, a híregységek számát a témák gyakoriságához viszonyította az elemzés. A magazinműsorok témáinak rögzítésénél ugyanazokat a változtatásokat léptette életbe a Monitoring Szolgálat, mint a hírműsorok esetében.¹¹) A szentelte

¹¹ 2005 szeptemberében a Szolgálat változtatott az eddig alkalmazott módszertanon, és bevezette az ún. napirend-vizsgálatot. Ennek lényege, hogy a műsoregységek témáinak nyitott változót szentelt – a kódolók nem különböző kategóriákból választanak, hanem röviden összefoglalják, hogy milyen témákat érintettek a műsoregységben. Annak érdekében változtatott a metodikán a Szolgálat, hogy pontosabb leírását adja a hírekben felvetődött kérdésköröknek, továbbá képes legyen megjeleníteni a kurrens problémákat.

az elmúlt évben is a legtöbb műsoregységet a hazai történéseknek. Országunk politikai eseményei iránt a mutatta a legkisebb érdeklődést (23%), még a katasztrófák, balesetek témakörének előfordulása is jócskán megelőzte a témakör részesedését (35%), ehhez hasonló alacsony arányt csak a (32%) esetben lehetett regisztrálni. A gazdasági kérdéseknek is a 8 biztosította a legtöbb teret (32%). A botrányok témakörét a (90%) favorizálta.

12. táblázat A műsoregységekben tárgyalt főbb témacsoportok (százalékban)

téma	átlag
belpolitika	100
gazdaság	20
botrányok	20
külpolitika	19
szociális szféra	17
kultúra	12
katasztrófa, baleset, bűncselekmény	12
önkormányzatok	5
egyéb	1

A belpolitikai témacsoporton belül kiemelt figyelem övezte a kormány tevékenységi körébe tartozó kérdéseket, közülük is a gazdaságpolitikai intézkedések, az adópolitika és Gyurcsány Ferenc lemondása kerültek leginkább reflektorfénybe. A háttérműsorok szerkesztői a pártpolitikai ügyekben főként a kormány és az ellenzéki erők viszonyának bemutatására összpontosítottak **(13. táblázat)**. A botrányok témakörében főként az antiszemitizmus, rasszizmus kérdését tárgyalták - a romák ellen elkövetett gyilkosságok és a Magyar Gárda tevékenysége számított a leggyakrabban érintett kérdéskörnek a kategórián belül.

13. táblázat A műsoregységekben tárgyalt főbb témák (%)

Téma	átlag
a kormány gazdaságpolitikai intézkedései	4,5
a kormány és a Fidesz-MPSZ ellentétei, viszonyuk	8,1
a kormány adópolitikája	2,9
a tőzsde helyzete, gazdasági válság	2,7
az MSZP ügyei	2,6
Gyurcsány Ferenc lemondása, új kormány felállítása	2,5
antiszemizmus, rasszizmus	2,0
a kormány és az ellenzéki pártok ellentétei, viszonyuk	1,8
az MSZP és a Fidesz-MPSZ ellentétei, viszonyuk	1,8
a kormány szociális és családpolitikai intézkedései	1,8

2009-ben mintegy 55 ezer szereplőt regisztrált a Monitoring Szolgálat, a legtöbb aktor a jelent meg. A nemek arányait vizsgálva az egyes műsorok között komoly egyenlőtlenségek mutathatók ki. A Házon kívül és a Napló vendégeinek több mint negyede hölgy volt. Az Egzenes beszéd műsoraiban találkozhatott a néző a legtöbb férfival, arányuk majdnem elérte a 70 százalékot (69,8%). Az Aréna adásában és a Nap-keletben feltűnően magas volt azon műsoregységek hányada, amelyekben az események generálói intézmények, csoportok voltak (44,4 % és 43,2%). A magazinműsorokban minimálisan csökkent a nők előfordulása (12,1% vs. 11,1%) (14. táblázat). A női politikusok közül Lendvai Ildikó, Dávid Ibolya és Szili Katalin szerepelhetett a leggyakrabban.

14. táblázat A szereplők neme (%)

	férfi	nő	csoport
	százalék	százalék	százalék
Nap-kelet / Ma reggel	49,9	6,9	43,2
Este	61,0	11,9	27,1
Közbeszéd	65,4	13,7	21,0
Parlamenti ütköző	63,0	8,9	28,1
Mokka	68,4	13,4	18,2
Egyenes beszéd	69,8	9,0	21,2
Rájátszás	66,5	8,2	25,3
Kontra	65,1	14,2	20,7

Aréna	49,1	6,5	44,4
A szólas szabadsága	55,6	11,4	33,0
Szempon	56,1	21,9	22,0
Heti Hirmondó	68,1	13,3	18,6
Vasárnapi újság	69,4	13,6	17,0
Házon kívül	53,2	30,2	16,6
Napló	66,8	27,4	5,8
Pont 7	58,4	8,1	33,5
Péntek 8	58,0	7,0	34,9
Célpont	58,4	10,7	30,9
Heti mérleg	65,7	5,7	28,6
Hetes stúdió	59,2	8,3	32,4
Szabad gondolat	66,3	14,4	19,3
összesen	60,1	11,1	28,9

A bemutatás módját vizsgálva a háttérműsorokban leggyakrabban megjelent szereplőtípusnak a kormány politikai vezetői számítottak (11,4%). A második helyen a külföldi szereplők álltak (8,1%). A harmadik helyet az MSZP képviselői szerezték meg (8,1%), majd a Fidesz tagjai következtek (7,3%).

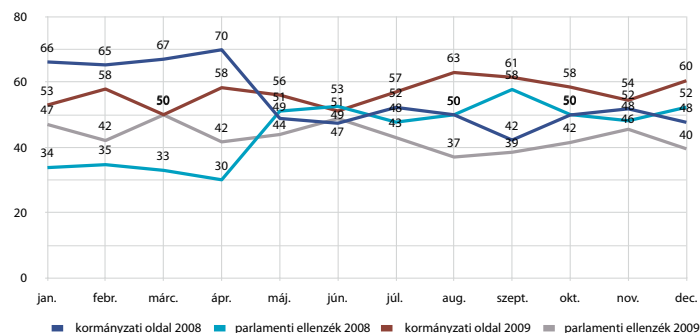
2009-ben a nevesített közszereplők közül a miniszterelnök, Gyurcsány Ferenc szerepelt a leggyakrabban a háttérműsorokban (2,7%), a volt kormányfő utódja, Bajnai Gordon követte (2,5%). A harmadik helyen Orbán Viktor a Fidesz elnöke állt (1,5%). A háttérműsorokban az MSZP (1,6%) és a Fidesz (1,5%), illetve az SZDSZ (1,2%) megjelenései domináltak. Az MDF a most vizsgált periódusban is jóval nagyobb arányban tűnt fel a programokban, mint a KDNP (0,6% vs. 0,2%), azonban a demokrata fórumot idén maga mögé utasította a Jobbik (0,7%).

A szereplők médiahasználatának megítélésénél fontos szempont a verbális megjelenítés formája. A szereplők 62 százalékának csak a nevét említették vagy véleményét narrátor foglalta össze, 21 százalékuknak saját hangon előadott álláspontjából, beszédéből lehetett hallani részleteket, a szereplők kevesebb mint ötödével (17%) készült stúdióbeszélgetés, vita, interjú.

A Szolgálat vizsgálta, hogy mennyiben érvényesült a tájékoztatás kiegyensúlyozottságának törvényi követelménye a politikai háttérműsorokban. A hatalmi aktorok három különböző csoportját különböztette meg: kormánytagok, kormányoldal, illetve ellenzéki politikusok.

2009-ben a politikai oldalak megoszlása erősen ingadozott (10. ábra), márciusban fele-fele arányban osztoztak a szerepléseken a kormányfő lemondásának és az MDF

frakciójának megszűnése következtében. Ezt megközelítő arányt ért el júniusban, amikor az EP-választás kampánya és a voksolás eredménye kapcsán szerepeltek hasonló arányban. Novemberben a költségvetés vitája miatt irányult nagyobb figyelem az ellenzékre. A kormányzat szereplésének csúcspontját augusztusban érte el (63%).

10. ábra Politikusok médiahasználat a magazinműsorokban 2008-2009 (%)

A vizsgált évben a kormányzat szereplése nem változott (56% vs. 56%) (15. táblázat). A 2008-ban vizsgált műsorszolgáltatók felénél a kormányoldal előfordulása jelentősen mérséklődött. A legnagyobb arányú csökkenést az RTL Klub háttérműsoránál lehetett regisztrálni (78% vs. 70%). Az opposíció legjelentősebb térvessztése a Hír TV esetében volt, itt részesedésük öt százalékkal csökkent (47% vs. 42%). A kereskedelmi csatornán kívül az Inforádió és a Lánchíd Rádió haladta meg a kormányzat aránya a 60 százalékot.

15. táblázat A kormányzati oldal és a parlamenti ellenzék médiahasználat a (%)

	MTV	Kossuth	Duna TV	RTL Klub	TV2	ATV
kormányzati oldal	59	49	57	70	53	56
parlamenti ellenzék	41	51	43	30	47	44

	Hír TV	Echo TV	Info-rádió	Klubrádió	Lánchíd Rádió	összesen 2009	összesen 2008
kormányzati oldal	58	43	67	45	74	56	56
parlamenti ellenzék	42	57	33	55	26	44	44

A két politikai oldal megoszlása stagnált (16. táblázat). A műsorok többségénél a kisebbségi kormány részesedése 50 és 60 százalék között mozgott. Két műsor esetében a kormányzat visszaesése meghaladta a tíz százalékot (Vasárnapi újság: 49% vs. 39%; Napló: 65% vs. 54%), de a Házon kívül adásában is hasonló nagyságrendű tér-

vesztésüket lehetett tapasztalni (78% vs. 70%). A Szolgálat megjegyzi, hogy a műsorok közel harmadánál a politikai szféra előfordulása nem érte el a 20 százalékot. A hetente jelentkező magazinműsorok hanyagolták leginkább a parlamenti erők képviselőinek megjelenítését, az „egyéb szereplők” a legnézettebb műsor, a adásaiban domináltak (9%). A legtöbb politikust ezzel szemben a adása vonultatta fel (59%).

16. táblázat A kormányzati oldal és a parlamenti ellenzék politikusainak médiajelenléte az egyes magazinműsorokban (2008-2009)

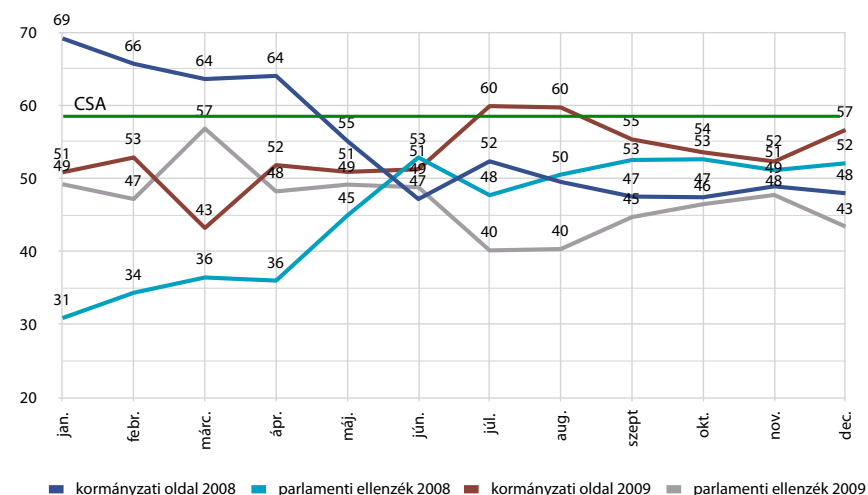
	kormányzati oldal 2008	parlamenti ellenzék 2008	kormányzati oldal 2009	parlamenti ellenzék 2009
Nap-kele / Ma reggel	60	40	61	39
Este	58	42	56	44
Közbeszéd	61	39	57	43
Parlamenti ütköző	48	52	51	49
Mokka	51	49	52	48
Egyenes beszéd	56	44	56	44
Rájátszás	53	47	54	46
Kontra	*	*	43	57
Aréna	*	*	67	33
A szólás szabadsága	64	36	64	36
Szempont	*	*	58	42
Heti Hirmondó	*	*	57	43
Vasárnapi újság	49	51	39	61
Házon kívül	78	22	70	30
Napló	65	35	54	46
Pont 7	*	*	51	49
Péntek 8	52	48	44	56
Célpont	*	*	87	13
Heti mérleg	*	*	43	57
Hetes stúdió	*	*	52	48
Szabad gondolat	*	*	74	26

A magazinműsorok esetében a politikusok élőszóbeli szereplései nagyobb jelentőséggel bírnak, mint a hírműsoroknál. A háttérműsorok többségében ugyanis a politikai felek hosszabb lélegzetű interjúk során fejthetik ki a véleményüket, míg a hírósszefoglalóknál sok esetben csak rövid idézet, bejátszás útján jelenhetnek meg a hazai

politikum reprezentánsai. Az összes szereplés szempontja ezért – amelynél a Szolgálat figyelembe vette, amikor a kommunikátor megemlítette valakinek a nevét, vagy idézte a véleményét – a magazinműsorok esetében torzíthat, mivel sok esetben oly módon beszélnek egy politikai csoport tevékenységéről, hogy az érintett fél részéről nem hívtak meg senkit, vagy ugyan felkérték, de a képviselője nem kívánt részt venni a műsorban. E tekintetben külön is elemezte a Monitoring Szolgálat a politikusok által adott nyilatkozatokat, egyfelől a megszólalók politikai összetétele, másfelől a nyilatkozatok időtartama szempontjából (11. ábra).

2009-ben a politikai csoportok szóbeli megnyilatkozásaiban mért különbségek jelentősen csökkentek, az előző évhez képest három százalékkal esett a kormánypártokra jutó műsoridő (56% vs. 53%). A parlamenti opposíció képviselői csak márciusban kaptak nagyobb teret véleményük kifejtésére, mint kormánypárti társaik (43% vs. 57%).

11. ábra A kormányzati oldal és a parlamenti ellenzék összes beszédidejének százalékos

megoszlása a magazinműsorokban 2008-2009

A műsorszolgáltatók közül 2009-ben is a TV2 háttérműsoraiban oszlott meg közel egyenlően a politikai oldalak médiahasználata a rivális csoportok között (17. táblázat). A kabinet egyedül az RTL Klub adásaiban birtokolta a műsoridő több mint kétharmadát. (Ehhez jelentősen hozzájárult a műsor azon szerkesztési elve, hogy összeállításaikban általában a hétköznapi emberek véleményét ütköztetik a hatalmat gyakorlókéval.) A kormányzat szereplése az RTL Klubon kívül egyedül az MTV1 háttérműsoraiban érte el a kétharmados arányt. A közszolgálati csatorna műsorai

közül a Nep-keltét megszűnéséig bojkottálta a Fidesz és a KDNP, így nem meglepő, hogy jelentős alulreprezentáltságukat rögzítette az elemzés a műsorban (6%). A képernyőre kerülése után viszont a nekik szánt műsoridő már elérte a 30 százalékot. Ezzel szemben műsorában egész évben jóval 20 százalék alatt maradt részesedésük (13%). A Fidesz reprezentánsainak hasonlóan alacsony aránya volt még a Klubrádió mindkét műsorában (: 5%, : 11%) és az ATV-n jelentkező adásában (3,1%). Az előbb említett műsorokra jellemző volt még, hogy az SZDSZ és az MDF politikusainak az átlagtól eltérően nagyobb teret biztosítottak a megszólalásra. A Hír TV-n és az Echo TV-n az opposíció beszédideje meghaladta a 90 százalékot (94% ill. 98%). A két csatorna minden műsorában a Fidesz jelentős felülreprezentáltsága volt megfigyelhető, az ellenzéki párt részesedése meghaladta a 80 százalékot. Rajtuk kívül még a esetében lehetett regisztrálni az ellenzéki pártok szembetűnő előnyét (19% vs. 81%).

17. táblázat A kormányzati oldal és a parlamenti ellenzék összes beszédidejének megoszlása (%)

műsorszolgáltató	kormányzati oldal	parlamenti ellenzék
MTV1	67	33
Kossuth	40	60
Duna TV	59	41
RTL Klub	74	26
TV2	49	51
ATV	57	43
Hír TV	6	94
Echo TV	2	98
Inforádió	59	41
Klubrádió	47	53
Lánchíd Rádió	58	42

Az MSZP politikusai nyilatkozhattak a legtöbbször (46%), őket a Fidesz követte (32%). Az SZDSZ szereplései öt százalékkal mérséklődtek (16% vs. 11%). A KDNP élőszóbeli megjelenéseinek száma nem változott (4% vs. 4%), míg az MDF előfordulásai 2007-es szintjükre estek vissza (9% vs. 7%) (18. táblázat).

18. táblázat A pártok képviselőinek élőszóbeli megnyilatkozásai (%)

	MSZP	SZDSZ	Fidesz-MPSZ	KDNP	MDF	összesen
január	45	10	33	3	9	100
február	48	8	30	4	10	100
március	44	14	27	4	12	100
április	43	17	30	5	6	100
május	46	13	33	3	6	100
június	43	11	32	4	10	100
július	55	12	25	4	4	100
augusztus	48	8	33	6	4	100
szeptember	44	9	38	5	4	100
október	47	6	40	4	4	100
november	44	10	36	6	4	100
december	48	7	37	4	4	100
átlag	46	11	32	4	7	100

A pártok médiahasználatát műsorszolgáltatók szerinti bontásban is vizsgálta a Szolgálat. Az MSZP – a műsorszolgáltatók kétharmadában az első helyen szerepelt, a legnagyobb előnyre az MTV1 műsoraiban tett szert (54,0%). A Hír TV, az Echo TV és a Lánchíd Rádió a Fidesz képviselőinek kedvezett, az Echo TV adásaiban a Fidesz és a KDNP nyilatkozatain kívül a többi parlamenti párt minimális megjelenési felülethez jutott (**19. táblázat**). A műsorok jelentős részénél a szocialisták és a Fidesz parlamenti képviselői számítottak meghatározó szereplőnek. Az SZDSZ képviselői a Klubrádió háttérműsoraiban kapták a legtöbb lehetőséget a megszólalásra, ahol a Fidesznél háromszor gyakrabban fordulhattak elő (34,6% vs. 10,8%). Az MDF részvételük az előbbi műsorszolgáltató (10,3%) és az ATV esetében (11,0%) haladta meg a tíz százalékot. A KDNP politikusi legtöbbszor a Kossuth Rádió (11,8%) és az Echo TV (14,1%) műsoraiban szerepelhettek. Kiemelésre érdemes, hogy az RTL Klub és a Lánchíd Rádió nem készített interjút a kereszténydemokratákkal, és utóbbi műsor az MDF padsoraiban ülők közül sem szólaltatott meg senkit.

19. táblázat A pártok képviselőinek élőszóbeli megnyilatkozásai az egyes műsorszolgáltatóknál (%)

	MSZP	SZDSZ	Fidesz-MPSZ	KDNP	MDF	összesen
MTV1	54,0	12,7	22,1	2,1	9,1	100
Kossuth	40,2	8,8	35,7	11,8	3,5	100
Duna TV	43,3	9,4	36,0	4,1	7,3	100
RTL Klub	53,7	12,2	29,3	*	4,9	100
TV2	39,8	7,8	44,2	1,7	6,5	100
ATV	53,3	12,5	20,6	2,5	11,0	100
Hír TV	32,1	3,7	55,4	7,2	1,7	100
Echo TV	1,6	1,6	81,3	14,1	1,6	100
Inforádió	51,9	11,5	30,5	4,6	1,5	100
Klubrádió	43,2	34,6	10,8	1,1	10,3	100
Lánchíd Rádió	46,9	3,1	50,0	*	*	100

A következőkben a beszédidő megoszlását vette górcső alá az elemzés (**20. táblázat**).

A 2008-as évhez képest jelentős változásokat regisztrált, az MSZP (40% vs. 47%) és a Fidesz megoszlása (24% vs. 30%) nőtt, miközben az SZDSZ (16% vs. 12%) és az MDF részére (12% vs. 8%) biztosított műsoridő látványosan visszaesett. Egyedül a KDNP aránya nem változott (3%). Az év első harmadában a legnagyobb ellenzéki párt aránya még nem ért el 30 százalékot, ezután viszont – a két nyári hónapot kivéve – felvette alakult. Az szabaddemokraták és az MDF prominenseire az év első felében irányult nagyobb figyelem. Gyurcsány Ferenc utódkeresésében játszott szerepük miatt áprilisban még a 20 százalékot is meghaladta a rájuk szánt műsoridő (21%). Az MDF prominensei parlamenti frakciójuk megszűnésének hónapjában adták a leghosszabb interjúkat (14%).

20. táblázat A pártok képviselőinek összes beszédideje (%)

	MSZP	SZDSZ	Fidesz-MPSZ	KDNP	MDF	összesen
január	48	12	26	3	12	100
február	48	10	26	4	12	100
március	42	15	27	2	14	100
április	44	21	25	3	7	100
május	41	15	32	2	10	100
június	47	11	30	2	10	100
július	52	14	25	2	6	100
augusztus	54	10	26	5	5	100
szeptember	48	9	32	6	5	100
október	49	4	39	4	4	100
november	43	8	39	5	4	100
december	49	5	37	3	5	100
átlag	47	12	30	3	8	100

Három műsorszolgáltatónál a szocialista politikusok tudhatták magukénak a beszéd-idő több mint felét (**21. táblázat**). Az SZDSZ frakciójának tagjai a Klubrádióban (38,3%) fejthették ki leghosszabban a véleményüket. A szabaddemokraták az előző évhez képest minden műsorban jelentős mértékű térvessztést könyvelhettek el. A legnagyobb ellenzéki párt részesedése a műsorok közel harmadában nem érte el a 30 százalékot. A legsúlyosabb aránytalanságot azonban a Hír TV és az Echo TV programjaiban regisztrált a Szolgálat, ahol szinte csak a Fidesz reprezentánsai juthattak szóhoz (83,8% ill. 83,4%). (Mindkét csatornát a kormányoldal és az SZDSZ politikusa-inak többsége bojkottálja.) A kereszténydemokratáknak a Hír TV, a Kossuth Rádió és az Echo TV (11,1% ill. 12,9% ill. 12,9%), az MDF tagjainak (13,1%) a Klubrádió biztosított kiemelt figyelmet.

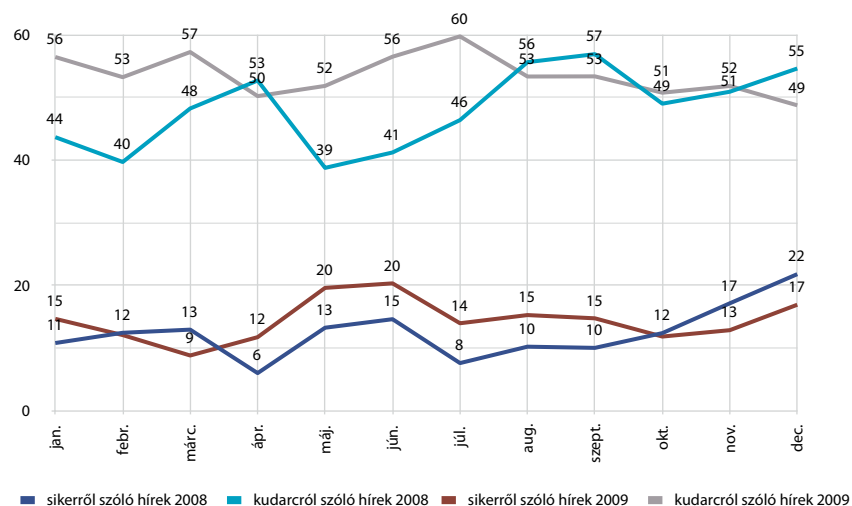
21. táblázat A pártok képviselőinek összes beszédideje az egyes műsorszolgáltatóknál (%)

	MSZP	SZDSZ	Fidesz-MPSZ	KDNP	MDF	összesen
MTV1	61,4	14,7	11,0	0,9	12,0	100
Kossuth	36,5	5,1	43,2	12,9	2,2	100
Duna TV	48,3	4,1	34,2	3,8	9,7	100
RTL Klub	62,2	6,4	24,1	*	7,4	100
TV2	39,8	8,6	45,2	0,4	6,0	100
ATV	53,1	12,7	22,3	1,8	10,1	100
Hír TV	4,2	0,8	83,8	11,1	0,1	100
Echo TV	0,3	1,5	83,4	12,9	1,9	100
Inforádió	49,6	11,4	33,7	3,2	2,2	100
Klubrádió	41,1	38,3	7,3	0,3	13,1	100
Lánchíd Rádió	49,0	2,1	48,8	*	*	100

A politikusok szereplése mellett azt is rögzítettük, hogy a különböző témákban milyen arányban nyilatkozhattak a szemben álló felek. A témák többségében a kormányoldal kapott lehetőséget a véleménynyilvánításra. Az egész évre jellemző volt, hogy a magazinműsorokban az ellenzék képviselőit a kabinettel azonos arányban szólaltatták meg a belpolitikai események (48,3% vs. 51,7%) és a kultúra (49,0% vs. 51,0%) kapcsán. A kabinet legnagyobb előnyét az önkormányzati szféra kérdéseiben regisztrált a Szolgálat (69,7% vs. 30,3%).

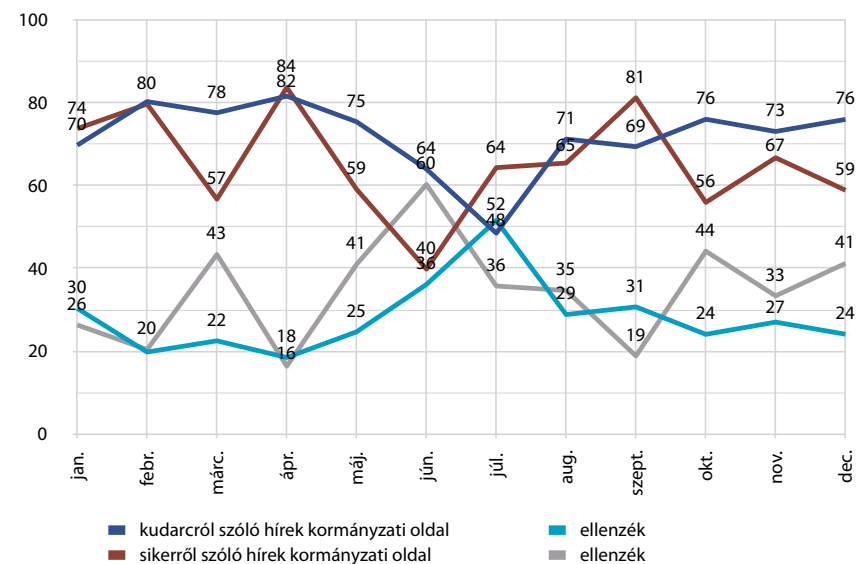
A műsorok feldolgozásakor rendszeresen használt mutató a sikerekről (pozitívumokról, eredményekről), illetve kudarcokról (negatívumokról, problémákról) szóló hírek megjelenésének aránya. 2009-ben a hírek 53,5 százaléka számolt be fiasokról, 14,2 százaléka eredményekről (**12. ábra**), előbbi részesedése közel hat (47,8%), utóbbi két százalékkal emelkedett az előző évhez képest (12,2%). Az év egészében a balsikerekkel kapcsolatos műsoregységek domináltak, arányuk egyedül decemberben csökkent 50 százalék alá (48,7%), megoszlásuk júliusban tetőzött (59,7%). Az eredmények prezentációja márciusig folyamatosan csökkent, majd áprilistól júniusig emelkedett, júliustól nem lehetett mérni jelentős eltéréseket. A sikerek az EP-választás eredményének kihirdetése kapcsán érték el az év hatodik hónapjában csúcspontjukat (19,6%). Kudarcok főként a (99%), a sikerek elsősorban adásaiban (27,8%) jelentek meg.

12. ábra A kudarcról és sikerről szóló műsoregységek aránya (%)

2009. nagyobb részében mind a kudarc, mind a siker dimenziójában a kormányzati oldalt érintő események számítottak meghatározónak (**13. ábra**). A kabinet sikertelenségei márciusban (81,5%) érték el tetőpontjukat, ami Gyurcsány Ferenc lemondására vezethető vissza. Az ellenzék ominózus eseményei július hónapban (51,5%) tetőztek. A hetedik hónapban az SZDSZ frekvenciája volt magas az ilyen típusú összeállításokban, mivel az uniós választási kudarcuk után újból elnököt kellett választaniuk. Az opposzció eredményei június érték el csúcspontjukat (60,2%) - a Fidesz megnyerte az EP-választást, az MDF-nek pedig sikerült képviselőt juttatnia Brüsszelbe.

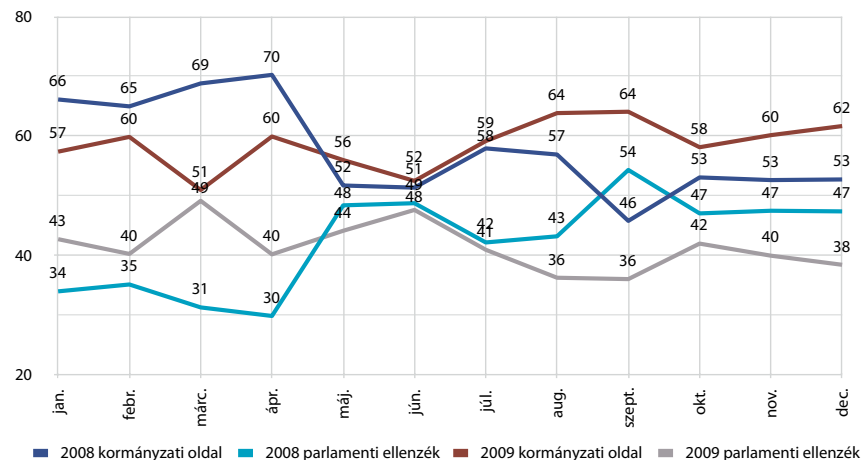
13. ábra A sikerről és kudarcról szóló műsoregységek aránya a kormánykoalíció és a parlamenti ellenzék viszonylatában (%)

Összefoglalás

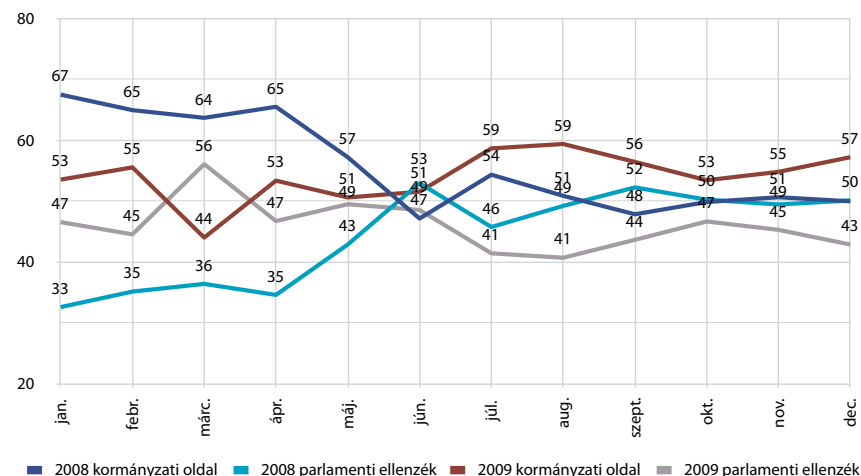
2009-ben a kormányzati oldal médiahasználatát a hír- és politikai magazinműsorokban nem változott (58% vs. 58%) (**14. ábra**). A parlamenti ellenzék szereplései a kormányzati oldal megjelenéseivel összefüggésben alakultak, összesítve 42 százalékot tettek ki.

14. ábra A kormánykoalíció és a parlamenti ellenzék médiahasználatja a hír- és magazinműsorokban 2008-2009. (százalékban) N=48.912

2009-ben 2008-hoz képest a kormányzat és az ellenzék közötti különbség tovább csökkent (56-44% vs. 54-46%). Az opposíció az év teljes egészében 40 százalékot meghaladó arányban részesedett a műsoridőből (15. ábra). A kormányzatra jutó beszédidő márciusban nem érte el az 50 százalékot.

15. ábra A kormánykoalíció és a parlamenti ellenzék összes beszédidejének százalékos megoszlása a hír- és magazinműsorokban 2008-2009. (%) N=22.561

A hírműsorokban 2009-ben megtorpant a politikai szféra csökkenése (26% vs. 26%). A közszolgálati csatornák műsorainak többségében a civil szféra jelenléte meghaladta a három százalékot, a leglátványosabban az MTV1 déli Híradójában növekedett arányuk (5%). Ezzel szemben a kereskedelmi csatornákon enyhén nőtt a parlamenti politikusok jelenléte, hasonló tendenciákkal lehetett találkozni a közéleti csatornáknál is. Az „egyéb” szereplők aránya ebben az évben is az RTL Klub hírműsorában volt a legmagasabb (86%). A két legnézettebb hírműsor (RTL Klub Híradó, Tények) témakínálatában is érzékelhető volt a közélettől történő elfordulás, mivel a leggyakrabban előforduló témakörnek a katasztrófák, bűncselekmények számítottak - tudósításaik közel 40 százaléka ebből a kérdéskörből toborzódott. A 2009-es év első fele eseményekben gazdag volt. Márciusban az MDF EP-listájának élére Bokros Lajost jelölte, ennek következtében a frakció felbomlott. Ugyanebben a hónapban Gyurcsány Ferenc megvált miniszterelnöki székétől és pártelnöki posztjától, rövid „interregnum” után az MSZP és az SZDSZ Bajnai Gordonban találta meg utódját. Májusban a pécsi polgármester-választás, júniusban az uniós voksolás tartotta izgalomban a közéletet. Az év második felében elcsúsztak a politikai hullámok, és a hírműsorok a két nagy párt versengésének bemutatására helyezték a hangsúlyt. A legfontosabb ismérvnek tekintett beszédidő tekintetében a közszolgálati és a kereskedelmi csatornák műsorai között a Szolgálat nem talált olyan műsort, amelyik valamely oldalnak túlzott teret biztosított volna. A legtöbb problémát a közéleti csatornák esetében lehetett tapasztalni. Az ATV Híradójában a kormányoldal szereplése meghaladta a kétharmados arányt (71% vs. 29%). Az Echo TV (29% vs. 71%) és a Lánchíd Rádió hírműsora (34% vs. 66%) ezzel ellentétben az ellenzékét, ezen belül a Fideszt részesítette jelentős előnyben. A Híradó 21 (Hír TV) adásaiban ugyan a kormányzat nagyobb teret kapott véleményének kifejtésére, mint az ellenzék (57% vs. 43%), azonban ezen megjelenések kontextusa az esetek többségében hátrányosnak számított. A Klubrádió hírműsorában az ellenzék megoszlása elérte az egyharmados arányt (66% vs. 34%), azonban ez a legnagyobb ellenzéki párt alulreprezentáltságával járt együtt (16%). A hetente jelentkező magazinműsoroknál 2009-ben is az a tendencia volt megfigyelhető, hogy a politikai témákkal kapcsolatban nem politikusokat, hanem legtöbbször politológusokat, szakértőket szólaltattak meg, vagy a kulturális témákra helyezték a hangsúlyt. Minden évben a magazinműsorok között lehet találni a legnagyobb számban azokat a programokat, amelyek hegemon szerepet biztosítanak az ellenzék vagy a kormányoldal számára. Ehhez nagyban hozzájárul, hogy – a hírműsorokkal ellentétben – a pártok bojkottálnak bizonyos háttérműsorokat. Az idei évben a szólás szabadsága (73% vs. 27%), a Hetes stúdió (71% vs. 29%) a kormány, a Rájátszás (5% vs. 95%), a Péntek 8 (2% vs. 98%), a Heti mérleg (2% vs. 98%) és a Vasárnapi újság (19% vs. 81%) az ellenzék számára allokált kiemelkedő médiafelületet. A legnagyobb ellenzéki párt részesedése három műsorban nem érte el a tíz százalékot (Nap-kele / Ma reggel: 6%, Kontra: 5%, Pont 7: 3%). (Az MTV1 reggel jelentkező magazinműsorá-

nak adatai jelentősen megváltoztak a Nap-kele műsorkészítőinek távozása után, és a Fidesz aránya az utolsó három hónapban már elérte a 30 százalékot.) Kvantitatív szempontból nehezen volt elemezhető a Hír TV Célpont című műsora, hiszen nyíltan vállalják, hogy eltérnek egy megszokott politikai háttérű műsor jellegétől¹². A műsorban ugyan azt lehetett regisztrálni, hogy a megszólalások tetemes többségét a kabinet tagjai birtokolták (87% vs. 13%), azonban ez azzal járt együtt, hogy az adások többségében az ő botrányait, kudarcaikat ecsetelték. A magazinműsorok között külön kategóriát alkottak azok a műsorok, amelyekben a politikai hatalmat gyakorlók véleményét a hétköznapi emberekkel ütköztették, és éppen ezért a kormányzat prominenseinek megszólalásai többségbe kerültek (Házon kívül: 74% vs. 26%).

12 „A különféle műfaji jegyeket felvonultató kisfilmjeik olykor kemény, kritikus hangvételűek, de nem mellőzik a humoros és paródiába hajló elemek vakmerő használatát sem.” Forrás: http://www.hirtv.hu/?tPath=/musorok/&article_id=87728

2.3. A POLITIKUSOK MÉDIAHASZNÁLATA AZ EP-VÁLASZTÁS KAMPÁNYIDŐSZAKÁBAN

Hírműsorok

Az ORTT az 1998-as országgyűlési választás óta fokozott figyelemmel kíséri a hír- és magazinműsorokban szereplő politikusok megjelenését a korteshadjáratok alatt. Az elemzések legfőbb kérdése az, hogy a médiumok milyen mértékben tesznek eleget azoknak a műsorszerkesztési követelményeknek, amelyek az országos médiumokkal szemben támaszthatók, és amelyek közül többet a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény is nyomatékosan kiemeli (kiegyensúlyozottság, tényyszerűség, objektivitás stb.). Az EP-választás kampányidőszakában – tájékoztató jelleggel – ábrák és táblázatok formájában, heti periodicitással publikáltuk nyolc hírműsor (MTV1 esti Híradó, Duna TV Híradó, Déli Krónika, RTL Klub Híradó, Tények, ATV Híradó, Híradó 21, Echo TV Híradó) adatait, amelynek segítségével az ORTT honlapjának látogatói nyomon követhették a kampányban szereplő politikusok megjelenésének főbb paramétereit.

A 2004-es EP-választás feldolgozása során egy hosszabb terminust elemeztünk. A könnyebb összevethetőség kedvéért most csak az utolsó egy hónap adatait hasonlítjuk össze a 2009-es eredményekkel. A vizsgált hetek 2004-ben és 2009-ben a következő intervallumokat ölelték fel (**1. táblázat**):

1. táblázat Az EP-választások alkalmával elemzett periódusok

	2004	2009
1. hét	május 17-23.	május 11-17.
2. hét	május 24-30.	május 18-24.
3. hét	május 31-június 6.	május 25-31.
4. hét	június 7-13.	június 1-7.
5. hét	június 14-20.	június 8-14.

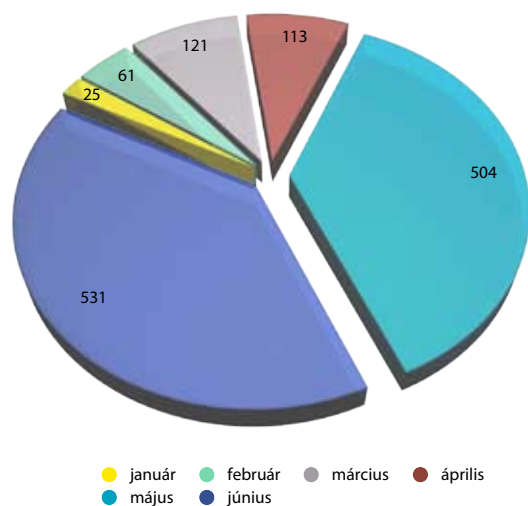
A vizsgált hírműsorok 2009-ben a következők voltak: MTV1 esti és déli Híradó, Duna TV Híradó, 180 perc, Déli és Esti Krónika, RTL Klub Híradó, Tények, Tények este, Sláger és Danubius Rádió reggeli hírblokkjai, ATV Híradó, Híradó 21, Echo TV Híradó, Hírháló, Reggeli Drive Time, Reggeli Expressz és Reggeli gyors.

Az EP-kampány prezentációjának főbb karakterisztikái

A hírműsorok kínálatában már az év első hónapjában megjelentek a korteshadjárat egyes eseményei. Januárban szinte kizárólag a Fidesz listájának nyilvánosságra hozatalával foglalkoztak a programok, a többi párt februárban véglegesítette je-

löltejének névsorát. Az év második hónapjában a legnagyobb figyelem az MDF listavezetőjének kiválasztását kísérte, a párt vezetése végül Bokros Lajost kérte fel a feladatra. A listavezető személyének kijelölése még márciusban is éreztette a hatását, mivel ennek következményeként lépett ki a demokrata fórum parlamenti frakciójából Csáky András országgyűlési képviselő, aminek eredményeként a csoport feloszlott. Ebben a hónapban hirdette ki Sólyom László köztársasági elnök a voksolás időpontját is, ami szintén az EP-választásra irányította a médiafigyelmet. Áprilisban a pártok kopogtatócédula gyűjtése számított a fő témának, ezen kívül a legnagyobb érdeklődést a különféle visszaélések kapták. (A XIII. kerületben fideszes aktivistákra támadtak egy ház őrző-védői, Szendrőn pedig étkezési jeggyel vásároltak ajánlószelvényeket.) Májusban és júniusban már több mint 500 műsoregységben számoltak be a kampány eseményeiről (1. ábra).

1. ábra Az EP-választással foglalkozó műsoregységek száma az év első felében N=1355

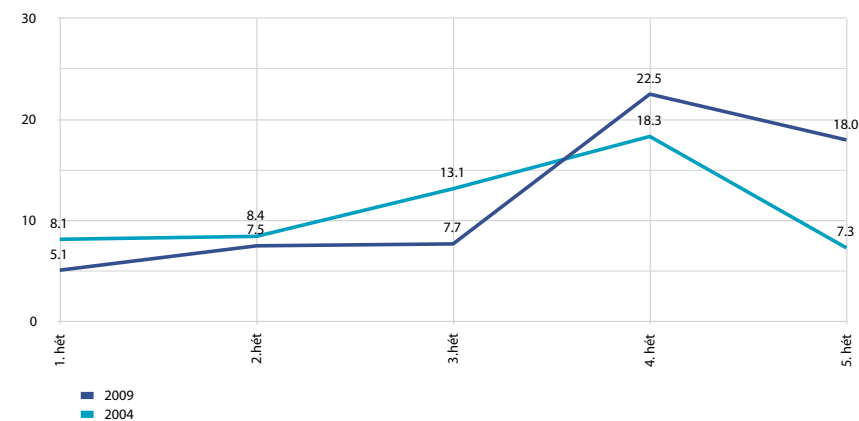
2009 elején, méréseink kezdetekor, az EP-kampány témájának részesedése jóval kisebb volt a hírkínálatból a négy évvel ezelőtti voksoláshoz képest (2. ábra). E tendencia a harmadik hétig konzerválódott. A szavazás végkimenetele jelentős belpolitikai átrendeződéseket eredményezett (a Jobbik sikere, az SZDSZ kiesése, a szocialisták rossz szereplése stb.), így érthető módon a téma megoszlása a voksolást követően sem változott. Mind a közszolgálati, mind a kereskedelmi, mind pedig a közéleti programokban a kampány időszaka alatt jóval kevesebbet foglalkoztak a pártok versengésével, mint 2004-ben (2/a. táblázat). A kereskedelmi csatornákon, a

harmadik héten a téma megoszlása nem érte el még az egy százalékot sem (0,9%), a programok szerkesztői csupán az eredmények megismerését követően biztosítottak nagyobb figyelmet a kérdéskörnek (11,5%).

Az EP-választás – programok műsoridejére vetített – részesedése a műsorok kétharmadában meghaladta a tíz százalékot, a legrészletesebben az Echo TV (19,6%) tudósított a kampány eseményeiről (2/b. táblázat). A legnagyobb eléréssel rendelkező, profitorientált csatornák híresszefoglalói közül egy sem volt, amely jelentősebb hangsúlyt szentelt volna a kérdésnek. A legalacsonyabb részesedést a Sláger Rádió hírműsorában mértük (4,0%). A közszolgálati médiumok közül az MTV1 (8,5%) és a Kossuth rádió déli híresszefoglalója (8,8%) mellőzte leginkább a témát. A műsorok többségénél a kérdéskör előfordulásának frekvenciája és az EP-kampányra fordított programidő aránya megegyezett, a Kossuth Rádió két programjánál azonban ezzel ellentétes tendenciát figyelhattunk meg. A 180 perc adásaiban a téma megoszlása 7,4 százalék körül mozgott, ezzel ellentétben a „műsoridő” 13,1 százalékát alakították a kérdéskörnek. Ezzel szemben az Esti Krónikában jóval kevesebb időt biztosítottak a kérdéskörnek, mint azt a téma súlya indokolta volna (15,5% vs. 21,5%). A közéleti csatornák kivétel nélkül a műsoridejük több mint tíz százalékát szentelték a korthadjárat történéseinek.

A szavazásról szóló tudósításokat külön blokkban, önálló főcímmel elválasztva az MTV1, a Duna TV, az ATV, a Déli és az Esti Krónika közölt a kampányról. A beszámolók ötöde adott hírt a pártok közötti konfliktusokról (886 esetből 175 eset), ezen belül legrészletesebben a kormány és az ellenzék vitáit taglalták.

2. ábra Az EP-választás témájának előfordulása a hírműsorokban heti bontásban, 2004.-2009. (a műsoregységek százalékában) N=7473

2/a. táblázat Az EP-választás témájának előfordulása hírműsor típusokként heti bontásban, 2004-ben illetve 2009-ben (a műsoregységek százalékában) N=7473

	1. hét.	2. hét	3. hét	4. hét	5. hét
közszerződési csatornák 2009	5,4	6,8	5,7	23,1	12,2
közszerződési csatornák 2004	10,8	13,9	17,9	21,8	9,3
kereskedelmi csatornák 2009	1,5	1,8	0,9	8,1	11,5
kereskedelmi csatornák 2004	4,0	1,9	4,7	12,0	5,6
közéleti csatornák 2009	4,9	8,0	9,9	20,6	19,3
közéleti csatornák 2004	12,1	6,5	20,5	22,3	3,7

2/b. táblázat Az EP-választás témájának előfordulása a hírműsorokban (a műsoregységek és azok hosszának százalékában) N=7473

	nem fordul elő	előfordul	a műsoridő megoszlása
MTV1 esti Híradó	80,5	19,5	15,7
MTV1 déli Híradó	90,9	9,1	8,5
Duna TV Híradó	83,9	16,1	16,3
180 perc	92,6	7,4	13,1
Déli Krónika	90,8	9,2	8,8
Esti Krónika	78,5	21,5	15,5
Tények (TV2)	94,6	5,4	5,6
RTL Klub Híradó	94,3	5,7	5,3
Danubius Rádió Hírek	94,9	5,1	6,9
Sláger Rádió Hírek	95,5	4,5	4,0
Tények este (TV2)	93,0	7,0	5,7
ATV Híradó	85,1	14,9	13,9
Híradó 21 (Hír TV)	88,7	11,3	11,2
Echo TV Híradó	80,0	20,0	19,6
Hírháló (HTV)	92,3	7,7	10,5
Reggeli Drive Time (Inforádió)	84,1	15,9	17,4
Reggeli Expressz (Lánchíd rádió)	87,2	12,8	11,9
Reggeli gyors (Klubrádió)	85,1	14,9	12,8
összesen	88,1	11,9	12,0

Az EP-választás kampányeseményeiről szóló tudósításokat négy nagyobb csoportba lehet rendezni. Az első csoportba a választások előkészületeinek, lebonyolításának technikai részleteiről szóló beszámolók kerültek (jelöltállítás menete, a külföldi voksolás lebonyolítása, általános tudnivalók a szavazásról). A második kategóriába azok a témák tartoztak, amelyek a pártok kampányeseményeit és az egyes politikai csoportok közötti viszonyokat dolgozták fel. A harmadikba azokat a híreket soroltuk, amelyek valamely párt számára egyértelműen hátrányosak lehettek (pl. a Jobbik és a Tettrekész Magyar Rendőrség Szakszervezetének együttműködése, Orbán Viktor kijelentése a határon túli magyarokról Esztergomban, illegális Fidesz adatgyűjtés, kifogásolt MSZP-s szórólapok stb.). A negyedik kategóriát a szavazás utáni események alkották (pl. a választás eredményeinek kommentálása, kampánycsend-sértések stb.).

Az adatok szerint a második csoportba, azaz a pártokhoz köthető kampányeseményekkel találkozhattunk a leggyakrabban (42,4%), a műsorok közel felénél részesedésük meghaladta a 40 százalékot. A legkisebb figyelmet a negatív kampány hírei (harmadik csoport) kapták (10,5%). A Sláger Rádió híresszefoglalójában és a Hírháló adataiban egyáltalán nem fordult elő ilyen híradás, és mindössze az MTV1 déli Híradó (20,1%), a Danubius Rádió (26,9%) és a Reggeli gyors esetében (25,8%) haladta a meg a témakör részesedése a 20 százalékot (**3. táblázat**). Ki kell emelnünk, hogy a köztelevízió délben jelentkező híresszefoglalójában egyáltalán nem jelent meg választási küzdelemről szóló tudósítás. A kereskedelmi csatornákon – a Sláger Rádió kivételével – a választási eredmények prezentálásának biztosították a legnagyobb figyelmet.

A hírműsorokban leggyakrabban az EP-választás eredményével foglalkoztak (234 eset), amitől jelentősen elmaradva, a Fidesz korteshadjáratával (126 eset) és a választási tudnivalókkal (125 eset) kapcsolatos ügyek következtek. A negyedik helyen az MSZP rendezvényeiről szóló tudósítások álltak (76 eset). Az SZDSZ (37 eset) és az MDF kampányára (39 eset) közel azonos figyelem irányult. A negatív visszhangot kiváltó eseményekről szóló tudósítások közül Orbán Viktor esztergomi kijelentése jelent meg a leggyakrabban (62 eset). A legnagyobb támogatottsággal rendelkező ellenzéki párt elnöke a szlovák határ mellett fekvő városban az MKP-val tartott közös rendezvényen kijelentette, hogy „**az európai parlamenti választáson eldől: a kárpát-medencei magyarságot hányan képviselhetik Brüsszelben**”. A szlovák politikai elit az elhangzottakat úgy értékelte, mintha a Fidesz elnöke nyíltan kétségbe vonta volna Szlovákia szuverenitását. Ennek hatására június 4-én a szomszédos állam parlamentjében rendkívüli ülést tartottak, ahol – az MKP kivételével – közös nyilatkozatot fogadtak el, amelyben deklarálták szembenállásukat a nacionalista kijelentésekkel szemben. Ezen kívül a Jobbik és a Tettrekész Magyar Rendőrség Szakszervezetének együttműködése váltott ki nagyobb médiavisszhangot (30 eset). A parlamenten kívüli párt a listája negyedik helyén indította az érdekvédelmi szervezet elnök asszonyát. Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium vizsgálatot indított az ügyben, amelynek során

megállapította, hogy az együttműködés részben politikai tevékenységre irányul, amit a hivatásos szolgálatban állók számára a törvény tilt, így meg kell szüntetni a törvénytelen állapotot. Ez utóbbi témával a Klubrádió reggeli híresszefoglalójában foglalkoztak a leggyakrabban (8 eset).

Az előző EP-választással szemben, most új elemként jelent meg a határon túli magyarok aktív részvétele a kampányban. Északi szomszédunkkal együtt ugyanabban az évben csatlakoztunk az EU-hoz, de 2007 óta már Románia is tagja a szövetségnek. Ez volt az első alkalom, hogy mindhárom országban egy időben tartották a voksolást. A Fidesz politikusai ki is használták a lehetőséget (mivel mindkét ország magyar pártjai az Európai Néppárt tagjai), és többször megjelentek a romániai Magyar Összefogás, valamint az MKP kampányeseményein, amiről a hazai média is beszámolt. Ezen kívül előfordultak olyan esetek, amikor csak az ország határain kívül élő jelöltek jelentek meg, ilyen volt például Tőkés László és Bauer Edit közös meghallgatása a köztársasági elnöknel.

A beszámolók több mint negyedében a politikai szféra egyetlen reprezentánsa sem jelent meg (886 esetből 249 eset). Leginkább a Hálózat TV mellőzte a politikusok megjelenítését, híreik közel felében kizárólag a hatalmi szférán kívüli aktorok véleményét ismerhettük meg (33 esetből 16 eset). A Hírhálón kívül a Déli Krónika negligálta leginkább a politikusok szerepeltetését (34 esetből 15 eset). A pártkötődéssel nem rendelkező szereplők közül Rytkó Emília, az Országos Választási Iroda vezetője jelent meg a leggyakrabban (33 eset). Őt Robert Fico, Szlovákia miniszterelnöke követte (20 eset) a sorban, míg a harmadik helyen Jan Slotát találtuk (17 eset). Utóbbi két politikus Orbán Viktornak Esztergomban tett kijelentéseire adott szlovák reakciók kapcsán szerepelhettek a hírműsorokban.

3. táblázat Az EP-választás témakörére fordított műsoridő megoszlása a hírműsorokban (műsoronként, a műsoregységek százalékában) N=886

	választás technikai lebo- nyolítása	pártok versen- gése, pártok programja	negatív tartal- mú választási hírek	EP-választás utáni esemé- nyek
MTV1 esti Híradó	11,6	50,4	11,8	26,1
MTV1 déli Híradó	30,7	*	20,1	49,1
Duna TV Híradó	20,4	56,2	17,8	5,6
180 perc	19,8	47,4	0,6	32,1
Déli Krónika	23,4	30,5	8,8	37,2
Esti Krónika	19,6	45,6	16,6	18,2
Tények (TV2)	12,0	19,4	9,5	59,1
RTL Klub Híradó	18,2	26,4	12,1	43,3
Danubius Rádió Hírek	11,4	26,3	26,9	35,3

Sláger Rádió Hírek	30,0	38,7	*	31,3
Tények este (TV2)	1,3	9,1	9,7	80,0
ATV Híradó	25,7	35,8	10,1	28,3
Híradó 21 (Hír TV)	6,2	61,7	15,3	16,8
Echo TV Híradó	6,8	46,6	16,1	30,5
Hírháló (HTV)	27,4	32,3	*	40,3
Reggeli Drive Time (Inforádió)	14,5	48,7	4,1	32,7
Reggeli Expressz (Lánchíd Rádió)	2,8	44,3	6,0	47,0
Reggeli gyors (Klubrádió)	4,5	26,6	25,8	43,1
összesen	14,6	42,4	10,5	32,5

Politikusok médiahasználata

A közszolgálati hírműsorokban szereplő politikusok alig több mint negyede jelent meg az EP-választás ügyében (1702 főből 443 fő), a többiek az éppen aktuális belpolitikai kérdésekben nyilváníthattak véleményt. A politikusok több mint a fele két műsorban tűnt fel (MTV1 esti Híradó: 168 eset; Esti Krónika: 112 eset).

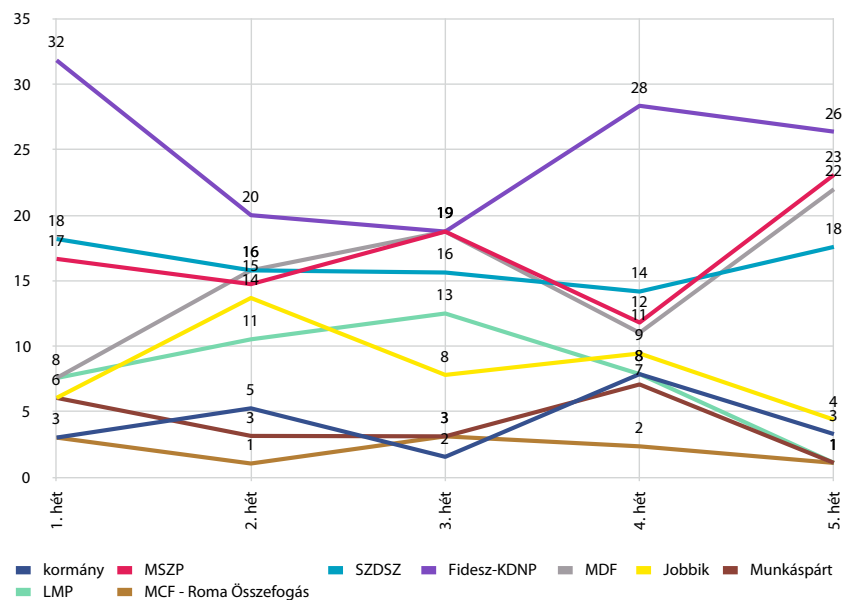
A legnagyobb nyilvánosságot a Fidesz-KDNP¹³ politikusai kapták (25,3%), legtöbbször az MTV1 déli Híradójában szerepelhettek (36,4%), de ettől alig maradt el a Duna TV Híradója (34,9%), igaz, ez utóbbi műsorszolgáltatónál nagyságrendekkel több politikus jelenhetett meg (11 eset vs. 83 eset). A Fidesz-KDNP szövetség részesedése a kampány első három hetében csökkenő tendenciát mutatott (31,8% vs. 20,0% vs. 18,8%), majd a korteshadjárat utolsó hetében közel tíz százalékkal megemelkedett az előfordulása (18,8% vs. 28,3%) **(3. ábra)**. Az emelkedés egyértelműen Orbán Viktor már említett beszédének a következménye volt (117 esetből 54 eset). A kormány szereplési aránya ugyanezen okból tetőzött (7,9%) - Bajnai Gordon a védelmébe vette a volt miniszterelnököt. A szocialisták részesedése egyedül a választási vereségük után haladta meg a 20 százalékot (23,1%), továbbá csak a harmadik héten érték utol a Fidesz megoszlását (18,8% vs. 18,8%). Az MSZP szerepléseit leginkább a Déli Krónika hanyagolta (7,9%). A szabaddemokraták (16,0%) és a demokrata fórum (14,9%) tagjai a vizsgált öt héten közel ugyanannyiszor szerepelhettek, mint a szocialisták (16,5%).

Az előző EP-választáshoz képest a parlamenten kívüli pártok szereplése több mint megkétszereződött (10,2% vs. 22,6%). A közszolgálati műsorszolgáltatók a Jobbik (8,6%) és az LMP (7,7%) tevékenységére fókuszáltak a leginkább, a két párt megjelenési körülményei között azonban jelentős különbségeket észleltünk. A Jobbik tagjai szerepléseik több mint 40 százalékában (44,1%) negatív kontextusban fejthették ki

13 A Fidesz és a KDNP politikusai szereplését összesítettük, mivel jelöltjeik közös listán indultak az EP-választáson.

a véleményüket a választási kampány első négy hetében, ezek közül a rendőrszakszervezettel kötött együttműködésüket kísérte a legnagyobb figyelem. A vizsgálat második hetében, amikor a szereplésük elérte a csúcspontját (13,7%), ugyanebben a témában szerepeltek a leggyakrabban. Ezzel szemben az LMP az említett időszakban szinte kivétel nélkül a programjának ismertetésével kapcsolatban jelenhetett meg a műsorokban (93,9%), mindössze egyszer kellett magyarázkodnia a fővárosi lámpaoszlopokra kiragasztott matricái miatt az Esti Krónikában. A közszolgálati csatornák a legkisebb figyelmet az MCF – Roma Összefogás pártjának szentelték (2,0%), az MTV1 déli Híradójában, a Duna TV Híradójában és a Déli Krónikában egyáltalán nem jutottak megjelenési lehetőséghez. A köztelevízió déli hírösszefoglalója az LMP és a Munkáspárt szerepeltetését hanyagolta. Ez utóbbi párt az összes szereplés több mint négy százalékát tudhatta magáénak (4,3%).

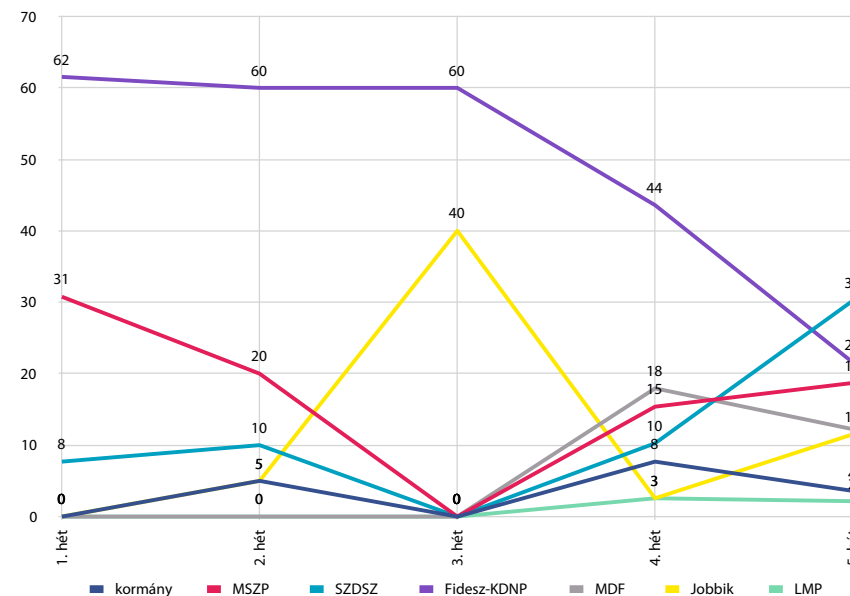
3. ábra A kormány és a pártok szereplésének megoszlása az EP-választás témájában a közszolgálati adók hírműsoraiban, heti bontásban (a szereplések százalékában) N=443

A profitorientált csatornák híradásaiban a politikai szereplők több mint ötöde az uniós választással kapcsolatban jelenhetett meg a vizsgált időszakban (958 esetből 216 eset). Az RTL Klub (38 eset) és a Sláger Rádió hírműsora (20 eset) biztosította a legcsekélyebb lehetőséget a politikusok véleményének kifejtésére. Kiemelésre érdemes,

hogy a kereskedelmi csatornák a voksolás előtti egy hónapban csak feleannyi politikust szerepeltettek, mint az utána következő héten (77 eset vs. 139 eset). A TV2 és a Sláger Rádió hírműsora volt a legjellemzőbb a fenti szerkesztési elv (Tények: 17 eset vs. 45 eset; Tények este: 14 eset vs. 35 eset; Sláger rádió: 7 eset vs. 13 eset). A legkevesebb politikust a kampány harmadik hetében szerepeltették, ekkor mindössze három Fidesz és két Jobbik képviselő véleménye jelenhetett meg a kereskedelmi csatornák tájékoztató műsoraiban (4. ábra). A Fidesz megjelenései számítottak a legmeghatározóbbnak, három héten át 60 százalék felett alakult az aránya, de a voksolás előtti héttől a részesedése meredeken csökkent. A szocialisták szereplése a korteshadjárat időszakában 20 százalék alatt maradt (18,2%), az SZDSZ (9,1%) és az MDF (9,1%) azonos arányban jelenhetett meg. Igaz, a demokrata fórum tagjai csak a kampány hajrájában fejtették ki a véleményüket. A listát állító parlamenten kívüli erők közül mindössze a Jobbik és az LMP kapott megjelenési lehetőséget a június 7-ét megelőző időszakban, előbbinek egyedül a Danubius rádió, utóbbinak pedig a Tények este adott alkalmat a szereplésre.

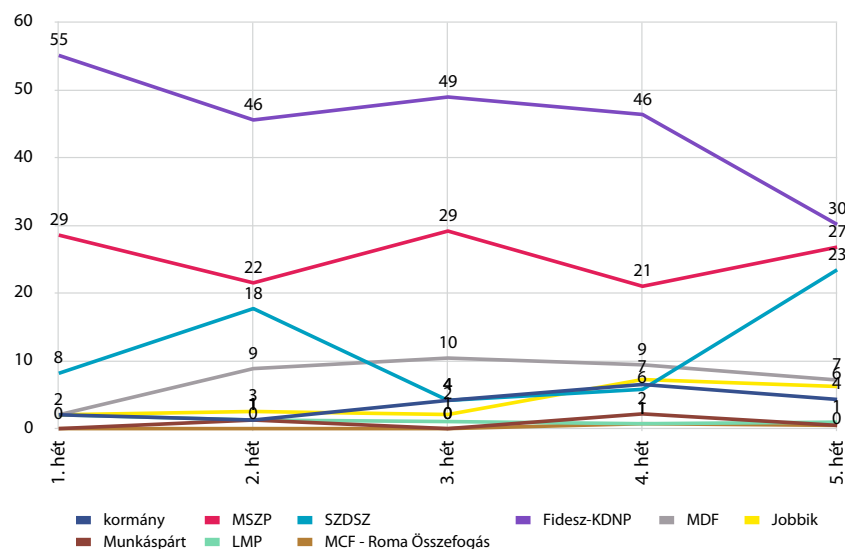
4. ábra A kormány és a pártok szereplésének megoszlása az EP-választás témájában a kereskedelmi adók hírműsoraiban, heti bontásban (a szereplések százalékában) N=216

A közéleti műorszolgáltatók híradásaiban szintén a szereplések több mint ötöde volt az uniós voksolással kapcsolatba hozható. A vizsgált öt héten mindvégig a Fidesz

tevékenységét követte a legnagyobb figyelem (5. ábra), aránya csak a június 7-ét követő héten csökkent 40 százalék alá (30,1%). A legnagyobb frakcióval rendelkező ellenzéki pártot a szocialisták követték a sorban, akiknek tagjaival a Híradó 21 (34,1%) és a Reggeli gyors (34,1%) foglalkozott a leginkább, míg az Echo TV Híradójában (14,3%) és az Inforádió reggeli hírósszefoglalójában (18,7%) az arányuk nem érte el a 20 százalékot sem. Az SZDSZ részesedése a második (17,7%), míg az MDF-é (10,4%) a harmadik héten haladta meg a tíz százalékot a voksolást megelőző időszakban. A parlamenten kívüli pártok közül a Jobbik tudott egyedül a vizsgálat teljes időszakában médiafelülethez jutni. Megjegyezzük, hogy a Hírháló és a Reggeli gyors adásaiban egyszer sem idézték a véleményüket. Az utóbbi műsor tekintetében ez azért feltűnő, mivel a többi műsorhoz képest kiemelten foglalkozott a radikális párt és egy rendőrszakszervezet között létrejött egyezséggel (8 eset). A szerkesztők mégsem idézték egyszer sem a politikai erő egyik képviselőjét sem, kizárólag a „szövetség” kritikusi nyilatkozhattak. A Hálózat TV és a Klubrádió hírműsorával kapcsolatban azonban a többi listát állító „kis” párt is elmondhatta magáról, hogy egyáltalán nem biztosítottak teret álláspontjaik kifejtésére. Az MCF – Roma Összefogás Párt június 7-e előtt csak a Lánchíd Rádióban kapott szereplési lehetőséget, megjelenésének apropója ekkor az volt, hogy az egyik füzesabonyi politikusukat egy helyi szocialista életveszélyesen megfenyegette.

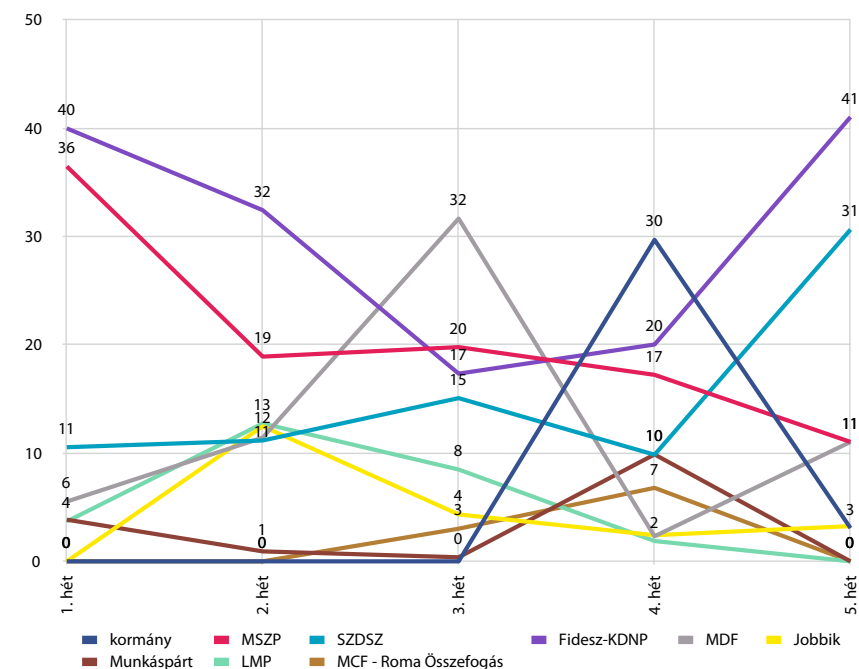
5. ábra A kormány és a pártok szereplésének megoszlása az EP-választás témájában a közéleti adók hírműsoraiban, heti bontásban (a szereplések százalékában) N=571

A közszolgálati hírműsorokban a beszékidő megoszlása nem mutatott egyenletes képet (6. ábra). A korthadjárát első két hetében és a voksolást követő héten a Fidesz tagjait szólaltatták meg a leghosszabban. 2004-hez képest a szocialisták most jóval kevesebb megszólalási lehetőséget kaptak, míg öt évvel ezelőtt arányuk egyszer sem csökkent 20 százalék alá, addig most az első hetet kivéve végig alatta maradtak. A két kisebb ellenzéki párt szereplése éppen olyan hektikus volt, mint öt évvel ezelőtt. A szavazást megelőző egy hónapban egyedül az MTV1 déli Híradójában nem regisztráltunk politikusi megszólalást.

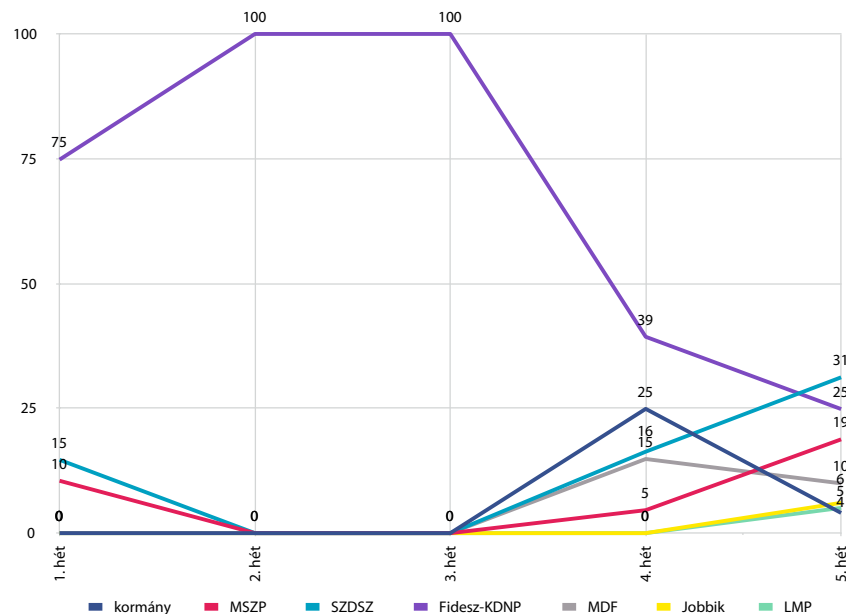
A közszolgálat hírműsorokban Bajnai Gordon szólalhatott meg a leghosszabban (1189 mp), ennek több mint 80 százalékát a június 3-án, a 180 percben közölt hosszabb interjúja tette ki, amelyben érintette a választást is (1034 mp). A miniszterelnököt Orbán Viktor követte (1093 mp), aki szintén az előbb említett műsorban (június 4-én) kapott tág médiafelületet (502 mp). Tőlük messze lemaradva Lendvai Ildikó következett a sorban (704 mp).

6. ábra A kormány és a pártok beszédeidejének megoszlása az EP-választás témájában a közszolgálati adók hírműsoraiban, heti bontásban $\Sigma=6890$ mp

A kereskedelmi csatornák hírműsoraiban a politikusok háromnegyede csak a szavazás után szólalt meg (121 esetből 92 eset). Két héten át csak a Fidesz reprezentánsai adtak interjút, azonban ezekben az időszakokban mindössze hat, illetve két nyilatkozó politikusot regisztráltunk a kérdéskörben. A korteshadjárat alatt kizárólag a parlamenti pártoknak alakítottak műsoridőt, így csak a szavazás után ismerhettük meg a Jobbik és az LMP véleményét élőszóban (**7. ábra**). A politikusok megszólaltatását leginkább a két országos kereskedelmi rádió hanyagolta, a Sláger Rádióban mindössze kettő, a Danubius Rádióban pedig egyetlen politikus sem szólalt meg. A profitorientált csatornákon a leghosszabban Orbán Viktor beszélhetett (422 mp), a volt miniszterelnököt Fodor Gábor követte (167 mp).

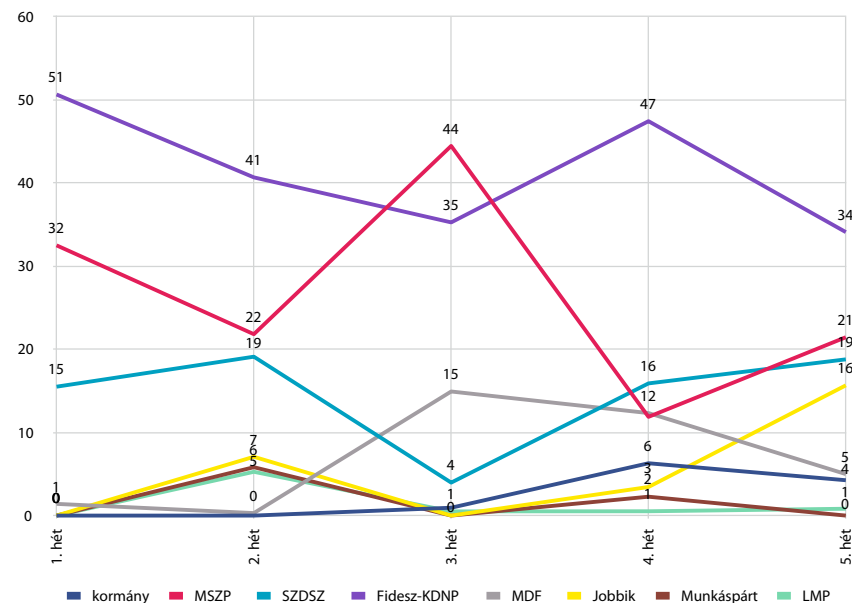
7. ábra A kormány és a pártok beszédidejének megoszlása az EP-választás témájában a kereskedelmi adók hírműsoraiban, heti bontásban $\Sigma=1434$ mp

A közéleti csatornák szolgáltatták meg a legtöbb politikusot (324 eset), jócskán megelőzve a közszolgálati (232 eset) és a kereskedelmi társaikat (121 eset). Igaz, ezekben a műsorokban is a választást követően ugrott meg jelentősen a politikai aktorok száma, amikor egy hét alatt 140 prominens kapott lehetőséget a megszólalásra. A beszédidő meghatározó részét a Fidesz birtokolta, az MSZP csak a kampány harmadik hetében tudta megelőzni legfőbb riválisát (**8. ábra**).

Az egyes műsorok között jelentős különbségeket regisztráltunk. A választást megelőző négy hétben az Echo TV Híradójában (79,6%), a Lánchíd Rádió hírműsorában (84,2%) és a Híradó 21-ben (Hír TV) (64,2%) a Fidesz-KDNP szövetség jelentősen felülreprezentáltnak mutatkozott. A Klubrádió reggeli hírfolyamában az SZDSZ tiszter több teret kapott a véleményének kifejtésére, mint az ellenzéki szövetség (41,3% vs. 4,7%). A politikai spektrum legszélesebb körű megszólaltatására az Inforádió törekedett, ahol egyedül az MCF – Roma Összefogás nem jelent meg élőszóban a Reggeli Drive Time című műsorban. Az ATV Híradójában a május 15-től június 7-ig tartó időszakban a Fidesz beszédideje ugyan meghaladta a 30 százalékot (32,0%), ugyanakkor a nyilatkozataik felét számukra negatív kontextusban tehették, miközben a náluk magasabb arányban nyilatkozó MSZP részéről egyetlen egy hasonló esetet sem regisztráltunk (44,9%). A Hírhaló adásaiban a voksolás utáni időszakban biztosítottak hosszabb lehetőséget a pártok tagjainak a megszólalásra (14 eset vs. 17 eset), itt lényegében ugyanazt a metodikát követték, mint a kereskedelmi társaik. A közéleti csatornákon Orbán Viktor kapta a leghosszabb műsoridőt (1928 mp), a Fidesz elnökét pedig Lendvai Ildikó követte a sorban (510 mp).

8. ábra A kormány és a pártok beszédidejének megoszlása az EP-választás témájában a kereskedelmi adók hírműsoraiban, heti bontásban $\Sigma=9910$ mp

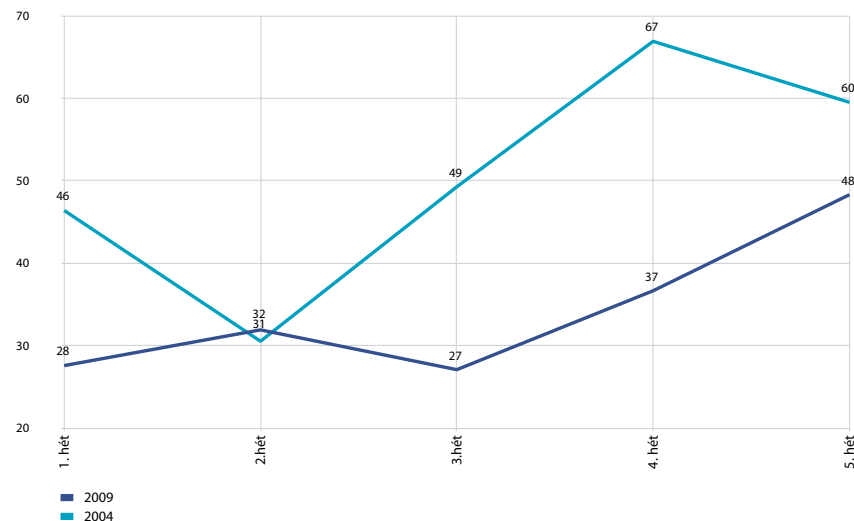

Magazinműsorok

A háttérműsorok adatainak összehasonlítása nehézségekbe ütközik, mivel a vizsgált műsorok kínálata gyakorta változik. 2009-ben jelentősen kibővítettük a politikai háttérműsorokkal foglalkozó vizsgálataink mintáját. Az elmúlt évben a következő műsorokat vettük górcső alá: MTV1: Nap-kele, Este, Szempont, A szólás szabadsága; Duna TV: Közbeszéd, Heti Hírmondó; Kossuth Rádió: Ütköző, Vasárnapi újság; RTL Klub: Házon kívül; TV2: Mokka, Napló; ATV: Egyenes beszéd, Pont7; Hír TV: Rájátszás, Péntek 8, Célpont; Inforádió: Aréna; Lánchíd Rádió: Szabad gondolat; Klubrádió: Kontra, Hetes stúdió. Ezek közül 2004-ben mindössze három műsor elemzésére nyílt mód: Nap-kele, Vasárnapi újság és A szólás szabadsága.

2004-hez képest a magazinműsorok is jóval kisebb teret szenteltek a műsoridejükből a választási kérdéseknek (9. ábra). Egyedül vizsgálatunk második hetében egyezett meg a témának szentelt műsoridő aránya az öt évvel korábbi adatokkal (31,9% vs. 30,5%). Hasonlóan a hírműsorokhoz, a háttérműsorok esetében is csak a választás után érte el csúcspontját a kérdéskör előfordulása. Két műsor egyáltalán nem tűzött műsorára kampánnyal kapcsolatos összeállítást (Házon kívül, Célpont), de a programok felében is 30 százalék alatt maradt az arányuk. A legnagyobb részesedést a Péntek 8 adásában mutattuk ki (4. táblázat). A magazinműsorok esetében is a legnagyobb nézettséggel rendelkezők hanyagolták leginkább a téma bemutatását (Napló, Házon kívül). A naponta jelentkező háttérműsorok közül egyedül az Ütköző adásaiban nem érte el a kérdéskör részesedése a 20 százalékot.

9. ábra Az EP-választás témájának előfordulása a magazinműsorokban heti bontásban 2004-2009 (a ráfordított műsoridő százalékában)

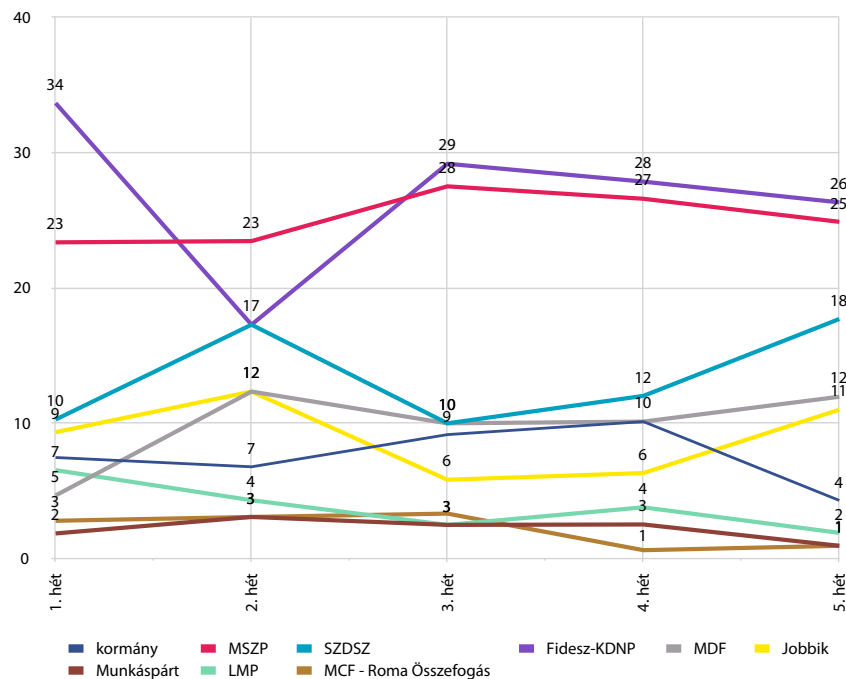

4. táblázat Az EP-választás témájának előfordulása a magazinműsorokban (a műsoregységek hosszának százalékában)

	előfordul	nem fordul elő
Nap-kele	42,6	57,4
Este	36,1	63,9
Közbeszéd	56,2	43,8
Ütköző	16,2	83,8
Mokka	41,9	58,1
Egyenes beszéd	27,8	72,2
Rájátszás	22,7	77,3
Kontra	29,4	70,6
Aréna	41,5	58,5
A szólás szabadsága	25,3	74,7
Szempont	21,9	78,1
Heti Hírmondó	34,3	65,7
Vasárnapi újság	24,2	75,8
Házon kívül	*	100,0
Napló	10,9	89,1
Pont 7	55,8	44,2
Péntek 8	89,6	10,4
Célpont	*	100,0
Heti mérleg	50,9	49,1
Hetes stúdió	14,2	85,8
Szabad gondolat	23,2	76,8
összesen	34,2	65,8

Az összesített adatokat tekintve a két legnagyobb politikai rivális közel azonos arányban részesedhetett a szereplésekből (10. ábra). A Fidesz előfordulása egyedül a második héten csökkent 20 százalék alá (17,3%). Az SZDSZ és az MDF aránya stabilan tíz százalék felett alakult. A parlamenten kívüli erők közül a Jobbik tevékenységét kísérte a legnagyobb figyelem, a kampány második hetében (12,3%) és a választást követő periódusban is tíz százalék fölött alakult a részesedése (11,0%), a többi „kis” párt azonban meg sem tudta közelíteni ezt az arányt. Az országgyűlési képvisellel nem rendelkező csoportosulások főként a közszolgálati médiumokban jelenhettek meg, ettől egyedül az Ütköző gyakorlata tért el, ahol egyáltalán nem ismertethették a véleményüket a kérdéskörrel kapcsolatban, igaz, ez a műsor az MDF reprezentánsainak szerepeltetését is hanyagolta. A hetente jelentkező magazinműsorok közül csak a Szempont biztosított teret az összes választáson induló párt számára.

10. ábra A kormány és a pártok összes szereplésének megoszlása az EP-választás témájában a magazinműsorokban, heti bontásban (a szereplések százalékában) N=756

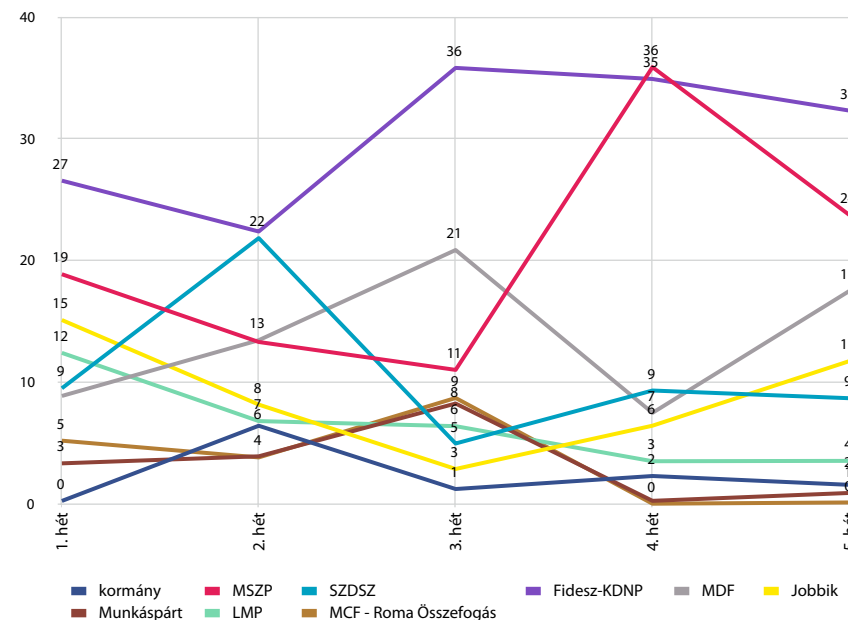
A magazinműsorok esetében a politikusok élőszóbeli szereplései nagyobb jelentőséggel bírnak, mint a hírműsoroknál. A háttérműsorok többségében ugyanis a politikai felek hosszabb lélegzetű interjúk során fejthetik ki a véleményüket, míg a híresszefoglalóknál sok esetben csak rövid idézet, bejátszás útján jelenhetnek meg a hazai politikum reprezentánsai. Az összes szereplés indikátora ezért – amelynél figyelembe vettük, amikor a kommunikátor megemlítette valakinek a nevét, vagy idézte a véleményét – a magazinműsorok esetében torzíthat, mivel sok esetben úgy beszélnek más politikai csoportok tevékenységéről, hogy az érdekelt fél részéről nem hívnak meg senkit, és ez meg is mutatkozik az általunk regisztrált adatokban.

Míg az összes szereplés esetében a Fidesz és az MSZP megoszlása nem különbözött jelentősen egymástól, a beszéddidő arányában már a Fidesz-KDNP részesedése jócskán meghaladta a vetélytársait (11. ábra). A szocialisták egyedül a kampány utolsó hetében tudtak minimális előnyre szert tenni, vagyis megelőzni a Fideszt (35,9% vs. 34,9%). Az SZDSZ-nek és az MDF-nek juttatott műsoridő aránya igen hektikusan alakult. Az előbbi párt beszéddideje a kampány második (21,8%), míg utóbbié a harma-

dik héten (20,9%) haladta meg a 20 százalékot, de részesedésük többször még a tíz százalékot sem érte el. A parlamenten kívüli pártok közül ebben a dimenzióban is a Jobbik reprezentánsai voltak meghatározóak. A naponta jelentkező magazinműsorok közül, a választást megelőző négy hétben a Nap-kele (10,3%), a Közbeszéd (11,0%), az Este (11,2%) és az Aréna adásaiban (12,5%) is ők birtokolták a témának biztosított műsoridő több mint tizedét. A TV2 Napló adásában még a parlamenti pártokat is jócskán megelőzték ebben a periódusban (34,6%). A Jobbikon kívül még az LMP kapott lehetőséget több műsorban a bemutatkozásra.

Az egyes műsorok szerkesztési elvei között jelentős különbségeket regisztráltunk. Az Este és a Közbeszéd a választást megelőző periódusban minden listát állítani tudó pártnak közel azonos teret biztosított a megszólalásra. A Nap-kele csak azért jelentett kivételt, mivel a legnagyobb ellenzéki párt és a KDNP bojkottálta a műsort. A magazinműsorok meghatározó része csak a parlamenti pártok képviselőire összpontosított. A közéleti műsorszolgáltatók gyakorlata volt a leginkább szélsőséges. A Hír TV, az Echo TV és a Lánchíd Rádió háttérműsorai szinte kivétel nélkül csak a Fidesz-KDNP pártszövetségnek engedtek teret a véleményük kifejtésére. Az ATV műsorai közül a Pont 7 ezzel szemben kizárólag az MSZP és az SZDSZ politikusait szólaltatta meg a szavazás előtti hetekben.

11. ábra A kormány és a pártok beszéddidejének megoszlása az EP-választás témájában a magazinműsorokban, heti bontásban

Összegzés

A politikai hír- és magazinműsoroknál közel azonos tendenciákkal szembesülhettünk a 2009-es EP-választás kampányidőszakában. A műsorok szerkesztői 2004-hez képest jóval kisebb figyelmet szenteltek az eseményeknek. Ahogyan az előző választás során tapasztaltuk, a voksolás belpolitikai vetülete került a középpontba, most azonban ez még hangsúlyosabb volt. A szavazóközetek zárása után emelkedett meg ugrásszerűen a műsorok figyelme a pártok versengésére, mivel ekkor derült ki, hogy a pártok erőssorrendje gyökeresen megváltozott. 1998 után ismét felmerült annak a lehetősége, hogy a 2010-es országgyűlési választásokon egy új politikai alakulat is bekerülhet a parlamentbe.

A három műsorszolgáltató típusnál jelentős eltéréseket tapasztaltunk. A közszolgálati adók hír- és magazinműsorai próbáltak megfelelni a velük szemben felállított elvárásoknak, így mindegyik listát állított pártok médiafelületet kívántak nyújtani. Ettől egyedül a Kossuth Rádió magazinműsorai tértek el. A kereskedelmi csatornák ezzel szemben szinte alig foglalkoztak a korteshadjárat eseményeivel, de ha mégis megtették, akkor csak a parlamentben megjelenő politikai erők szerepeltetésére koncentráltak. Ez abból a szempontból tűnik problematikusnak, hogy a legnézettebb és leghallgatottabb műsorok a profitorientált csatornákhöz kötődnek, ám mégis ezekből lehetett a legkevesebb információt kinyerni a kampánnyal összefüggésben. Az általunk közéleti csatornáknak nevezett médiumoknál teljesen más gondokkal szembesülhettünk. A Hír TV, az Echo TV és a Lánchíd Rádió hír- és magazinműsorai – főként a legfontosabbnak tartott beszédidő megoszlásánál – a Fidesz jelentős felülreprezentáltságát tapasztaltuk. A Klubrádió ezzel szemben a Fidesz-KDNP megjelenéseit szorította háttérbe, a kampányt megelőző négy hétben a szabaddemokratáknak tízszer nagyobb teret biztosítottak, mint a Fidesznek. Az ATV-re az volt a jellemző, hogy a Fidesz-KDNP szövetség véleményét kedvezőtlen kontextusban tárta a közvélemény elé. Az Inforádió tűnt ki egyedül a közéleti csatornák közül, e médium törekedett a legszélesebb politikai spektrum megszólaltatására.

Az elemzés végén kiderül, hogy milyen kategóriákat (közszolgálati, közéleti, kereskedelmi) állított fel a Monitoring, de ezt szerintem jobb lenne az elején tisztázni, és szerintem jó lenne arra is törekedni, hogy a kategóriák szinonimái (pl. profitorientált) ne szerepeljen az elemzésben, mert megtévesztő lehet, egy-egy műsorszolgáltató akár ebbe és a közéleti csatornák kategóriába is sorolható.

3. Az MTI tájékoztatási gyakorlata

Az elemzésben az ORTT Monitoring Szolgálat az MTI hírszolgáltatásának számszerű értékekkel legpontosabban kifejezhető jellemzőit (a „pluralizmust” és az üzenetek prezentálását) vizsgálta. 2009-ben öt százalékponttal több hírt regisztrált az MTI Sajtóadatbankjában, mint 2008-ban (1363 vs. 1297 hír). A két adatfelvételi időszak némiképp hasonló volt, mivel mindkét esztendőben a költségvetési vita első hete mellett egy-egy kiemelt jelentőségű belpolitikai esemény – 2008-ban a szociális népszavazás, míg 2009-ben az európai parlamenti választás – médiabemutatóját is görcső alá vette.

2001 óta a hazai gazdaság és az államháztartás helyzete áll az MTI hírszolgáltatásának fókuszában. Ez alól csupán a 2002-es országgyűlési és önkormányzati választások időszaka jelentett kivételt. 2009-ben szintén ez a témakör dominált az MTI hírkínálatában.

Az MTI hírei alapján a Bajnai-kormány tűnik az elmúlt évek legaktívabb kabinetjének. 2009 októberében a kormány működésével, döntéseivel szokatlanul gyakran, a hírek negyedében foglalkozott a nemzeti hírügynökség. Az MTI sztenderdjeit mutatja, hogy a kormány bemutatásának „szerkezete” nem változott: a döntések, intézkedések, valamint az azokra vonatkozó vélemények ismertetése nagyjából azonos arányban jelentek meg.

A Bajnai-kormány működésére rányomta a bélyegét a 2010-es országgyűlési választás kampánya. A fenti jelenség egyik indikátora, hogy – a Szolgálat tapasztalata szerint – az MTI-SAB a kampányidőszakokra jellemzően, kiugró gyakorisággal közölt a pártok viszonyáról, illetve a közéleti vonatkozású konfliktusokról, kudarcokról szóló híreket. Mindeközben jelentősen csökkent a kormány és ennek következtében a kormányzati oldal szerepléseinek gyakorisága (56%, 55%), ami szintén a korteshadjárat velejárója.

2009 másik novuma, hogy – 2001 óta először – érzékelhető mennyiségben jelentek meg az infrastruktúra fejlesztés fontos kérdései, ez különösen az EP-kampány hírügynökségi prezentációját jellemezte (4%). A pártok viszonya (27%) szintén kiugróan magas publicitást kapott a tudósításokban.

A választási kampányok időszakára jellemző, hogy ilyenkor közel kétszeresére emelkedik a sikerekről, illetve konfliktusokról szóló beszámolók aránya, majd ezt követően a részesedésük visszaesik. Ettől a trendtől a konfliktusokról szóló hírek gyakorisága annyiban tért el a vizsgált évben, hogy az EP-választási kampány csúcspontja (24%) után, ősszel (21%) sem regisztrált a Szolgálat érdemi mérséklődést. Pozitívumokról az EP-választási kampány alatt leggyakrabban a fejlesztések (23%), az EU-kapcsolatok (15%) és az államigazgatás működése (15%) vonatkozásában esett szó. Kudarcokat

elsősorban a civil szféráról, az érdekképviselőiről (42%), a pártok ügyeiről (37%), valamint a szlovák–magyar viszonyról (37%) szóló beszámolók hordoztak.

Az elmúlt években a politikai pártok megjelenítésében az MTI világos normákat követett. Az általa megteremtett szereplési lehetőségeket nagyjából kétharmad-egyharmad arányban osztotta meg a kormányzati oldal és az ellenzék között, függetlenül az aktuális erőviszonyoktól. 2009-ben azonban mind az EP-választási kampány (56%) alatt, mind az őszi (55%) parlamenti ülésszakon az ellenzék szokatlan mértékű térnyerése volt megfigyelhető.

A parlamenti erők szereplési gyakoriságát pártok szerinti csoportosításban is vizsgálta a Monitoring Szolgálat. 2008 őszétől nagyjából 15–20 százalékkal csökkent a kormány megjelenése a 2005–2007 közötti (2006 októbere kivételével) időszakhoz képest. A kormány térvessztésével párhuzamosan a Fidesz szereplési frekvenciája nőtt (2009: 29%–32% vs. 2008: 22%–23%), míg az MSZP eredményei stagnáltak (2009: 23–26% vs. 2008: 22%–24%).

A gazdaság és a kormány működése kapcsán szokatlanul ritkán nyilvánultak meg a kormányzati oldal reprezentánsai, de a kisebb publicitású témákban, mint például az aktuális belpolitikai vagy szociális ügyekben is felerősödött az ellenzék hangja.

A „legértékesebb” szereplési formában, a szó szerinti idézetekkel megjelenített szereplők megoszlásában, jelentős ellenzéki fölény volt mérhető a vizsgált időszakokban (2009. június: 48% vs. 31%, 2009. október: 52% vs. 35%).

A 2009-es adatok a politikai közbeszéd feszültebbé válását jelzik: az EP-választás időszakában a politikai szereplők negyede (27%), míg az őszi vitahétén már a harmada élt bírálattal. A kritikák elsősorban pártpolitikai (67%) vonatkozásúak voltak, míg a gazdaság működése, az államháztartás helyzete (38%), a kormány tevékenysége (38%) és a parlament működése (27%), illetve a szociális szféra eseményei (26%) lényegesen kevesebb negatív véleményt indukáltak.

Az MTI hírszolgáltatási gyakorlata

Az ORTT az 1996. évi CXCVII tv. alapján vizsgálja a Magyar Távirati Iroda politikai hírszolgáltatási tevékenységének kiegyensúlyozottságát. Az MTI híreinek jelentőségét az adja, hogy ez a szervezet rendelkezik a legkiterjedtebb hírgyűjtési hálózattal, ezért hírsztruktúráját lehet a politikai/közéleti valóságot leginkább modellező hírkínálatnak tekinteni, emellett a televíziós és rádiós hírműsorok is jelentős részben a nemzeti hírügynökség hírkínálatából tallóznak.

A tartalomelemzés az MTI hírszolgáltatását a pluralizmus és a politikai szereplők prezentálása szempontjából vizsgálja. Az MTI-SAB elektronikus adatbázisában – az OS, a rövid hírek, a belpolitikai tükrök, lapszemle, bűnügyi hírek, balesetek kivételével – közzölt valamennyi magyar vonatkozású beszámolót elemezte a Szolgálat.

A felmérés minden évben kiterjed az aktuális kormányzat egyik legfontosabb feladatának, a költségvetés elfogadását megelőző vita médiaképének vizsgálatára. Emel-

lett azokban az években, amikor valamilyen kiemelt jelentőségű politikai esemény is történik, az adatfelvétel egy-egy hete ezek elemzésére is irányul. Így 2002-ben az országgyűlési választások utolsó hetét, 2006 őszén az október 23-i tüntetéseket és a tömegoszlatás körülményeit, 2008-ban a tavaszi három-kérdéses népszavazás kampányának utolsó hetét, míg 2009 júniusában az EP-választás prezentációját is vizsgálta a Szolgálat. (Az **1. táblázatban** sorolta fel a korábbi felmérések adatfelvételi időszakait, a továbbiakban az évre és a hónapra történő hivatkozások a táblázatban szereplő periódusokat jelölik.)

A magyar vonatkozású híryanagokat sztemderd kódlapokkal jellemezte, majd a kódlapok alapján adatbázist hozott létre. Az adatokat statisztikai szempontok szerint elemezte, azaz minden esetben arra voltunk kíváncsiak, hogy az egyes témakörök, valamint a politikai paletta különböző pontjain elhelyezhető szervezetek megjelenítésében kimutathatóak-e statisztikai értelemben relevánsnak mondható különbségek. (A táblázatokban dőlt betűvel jelölte a Szolgálat a 2009-es vizsgálat két almintájának adatait. Ha az egyes kategóriákba egyetlen műsoregység sem sorolható, a táblázatokban „–” jel szerepel, a „0” a fél százaléknál kisebb gyakoriságot jelzi. A táblázatokban és az ábrákban közzölt százalékos adatok összege a kerekítések miatt eltérhet a 100 százaléktól.)

1. táblázat: Az MTI-vizsgálatok adatfelvételi időszaka

Adatfelvétel időpontja	Belpolitika esemény
2001. szeptember 24–30.	országgyűlés plenáris ülése
2002. március 23–29.	országgyűlési választások első fordulóját megelőző kampány
2002. szeptember 20–28.	önkormányzati választási kampány
2003. szeptember 15–21.	országgyűlés plenáris ülése
2004. szeptember 27–október 3.	országgyűlés plenáris ülése, valamint kormányfő-váltás
2005. szeptember 12–25.	országgyűlés plenáris ülése
2006. október 16–30.	országgyűlés plenáris ülése, október 23-ai tüntetések, rendőrakciók
2007. október 8–21.	országgyűlés plenáris ülése
2008. február 29–március 7.	2008-as népszavazási kezdeményezés kampánya
2008. november 3–10.	országgyűlés plenáris ülése, IMF-kölcsön, válságthatások
2009. június 2–10.	EP-választás
2009. október 6–12.	országgyűlés plenáris ülése

A HÍREK TARTALMI JELLEGZETESSÉGEI

Elsőként az MTI napirendjének vizsgálatára került sor, konkrétan arra, hogy mely témákról közölt leggyakrabban beszámolókat a nemzeti hírügynökség és melyek szorultak hírszolgáltatásának periferiájára (**2. táblázat**). 2009-ben öt százalékponttal több hír volt regisztrálható az MTI Sajtóadatbankjában, mint 2008-ban (1363 vs. 1297 hír). A két adatfelvételi időszak némiképp hasonló volt, hiszen mindkét évben a költségvetési vita első hete mellett egy-egy kiemelt jelentőségű politikai esemény – 2008-ban a szociális népszavazás, 2009-ben pedig az EP-választás – médiabemutatóját is elemezte a Szolgálat. 2009 annyiban tekinthető mégis egyedinek, hogy a 2001 óta regisztrált témakörök közül néhány esetében megdőlték a korábban mért arányok.

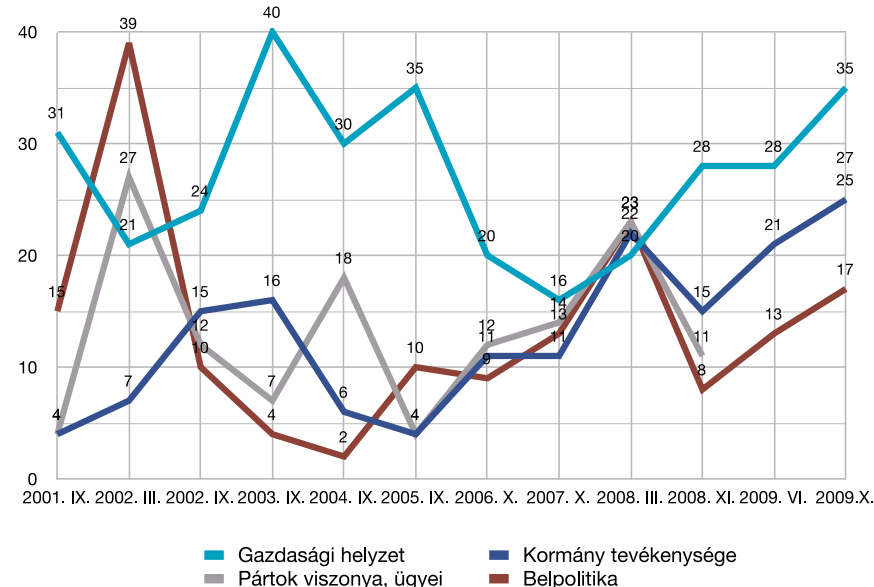
2001 óta a gazdaság teljesítményének és az államháztartás helyzetének bemutatása állt az MTI hírszolgáltatásának fókuszában. Ez alól csak a 2002-es országgyűlési és önkormányzati választások időszakai jelentettek kivételt (**1. ábra**). 2009 újdonsága, hogy az infrastruktúra fejlesztése a vizsgálatok kezdete óta először érzékelhető nagyságú publicitást ért el. A kérdéskör különösen az EP-kampány (4%) időszakában volt népszerű. Az MTI hírei alapján a Bajnai-kormány tűnik az elmúlt nyolc év legaktívabb kabinetjének, (ez a három sor ismétlés, de akár maradhat is) 2009 októberében a kormány működésével, döntéseivel ugyanis szokatlanul gyakran, a hírek negyedében foglalkozott a nemzeti hírügynökség. A kormány bemutatásának „szerkezete” nem változott, az elmúlt évekhez hasonlóan a döntések és intézkedések, valamint az azokra vonatkozó vélemények ismertetése azonos arányban jelentek meg.

2009 őszén a parlament tevékenységéről szóló beszámolók (22%) magas számban jelentkeztek, igaz, hasonlóan kiemelkedő érték volt egy évvel korábban is (24%). A Bajnai-kabinet a szociális szféra témáinak (21%) előfordulását is átalakította. Az elmúlt tíz évben (6%-15%), ide számítva a 2008-as szociális népszavazási kampányt is (15%), soha nem foglalkozott ilyen kimagasló arányban a szóban forgó témákkal az MTI. A civil szféra (10%) történéseit bemutató tudósítások aránya - nem számítva a 2006-os tüntetéssorozat - szintén elérte a csúcspontját. Az önkormányzatok működésének bemutatása 2006-tól (10%) vált lényegessé, az azt megelőző években – természetesen a 2002-es önkormányzati választás (24%) kivételével – az MTI meglehetősen ritkán, a hírek mindössze 3-6 százalékában foglalkozott a témával. 2006 óta a tudósítások 11-17 százaléka szól a települési önkormányzatok eseményeiről, és ez a tendencia 2009-ben is folytatódott (17%). A kultúra, az egyházak, a média eseményei - más médiumokhoz képest - nagy jelentőséggel bírnak a hírügynökség kínálatában, 2001 és 2005 között a beszámolók 12-20 százaléka tárgyalta e kérdéskört. 2006-ban a tüntetések hatására a témacsoport ideiglenesen háttérbe szorult, ám 2007-ben ismét visszanyerte a korábbi jelentőségét (10%), és 2009 őszén (8%) is hasonló súllyal bírt. A környezetvédelem (1-4%) és a rendvédelmi szervezetek (1-6%)

helyzetének „jelenléte” – eltekintve a 2006-os zavargásoktól – alig változott a vizsgált években.

A 2009-es EP-választási kampány (21%) és a 2008 márciusában lebonyolított (22%) szociális népszavazási korteshadjárat annyiban hordoztak egyedi jellemzőket, hogy a kormány működéséről, intézkedéseiről szóló hírek gyakorisága emelkedett (**1. ábra**). A kampányok közül a 2009-es EP- és a 2002-es országgyűlési korteshadjáratra nagyobb figyelmet fordított az MTI, mint a 2008-as népszavazásra.

1. ábra MTI-hírek legfontosabb témáinak részaránya 2001-2009 (hírek százaléka) N= 1363

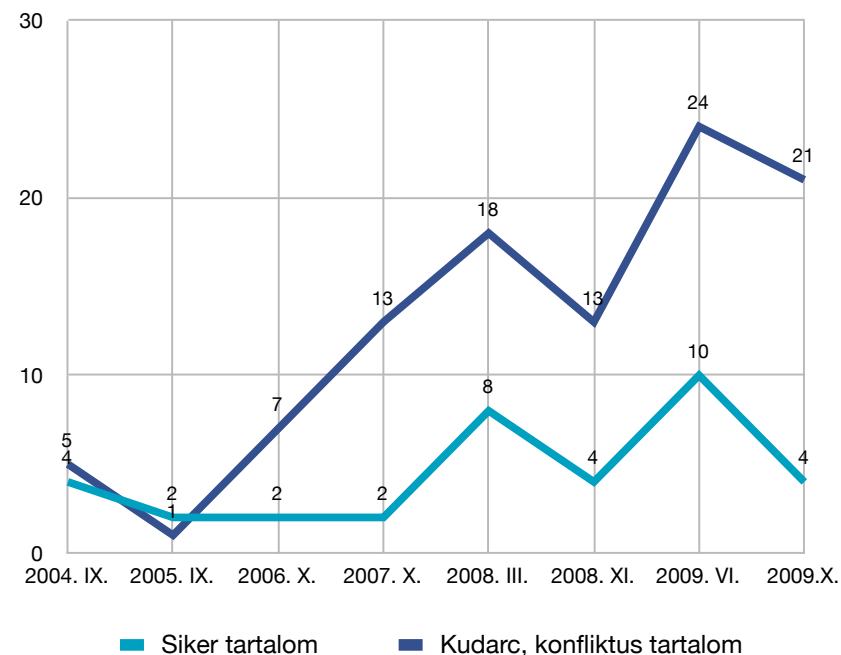

2. táblázat: Az MTI-hírek témái, százalék (egy tudósítás több témát is érinthet) N=1363

	2009. X.	2009. VI.	2009 átlag	2008. XI.	2008. III.	2007. X.	2006. X.	2005. IX.	2004. IX.	2003. IX.	2002. átlag	2002. IX.	2002. III.	2001. IX.
Gazdaság helyzete	35	24	29	27	20	16	20	35	30	40	22	24	21	31
Infrastruktúra fejlesztése	2	4	3	1	0	1	–	–	–	–	–	–	–	–
Pártok viszonya, ügyei	27	28	28	11	23	14	12	4	18	7	19	12	27	4
Kormány tevékenysége	25	21	23	15	22	11	11	4	6	16	10	15	7	4
Parlament tevékenysége	22	4	13	24	10	10	11	5	8	4	9	17	2	4
Szociális szféra	15	7	11	7	13	7	9	12	11	10	7	7	8	6
Érdekvédelem	6	6	6	1	2	3	–	–	–	–	–	–	–	–
Önkormányzatok	17	12	14	17	17	11	10	4	6	3	12	24	2	5
Civil szféra	10	7	8	7	8	7	35	0	0	0	0	–	–	0
Külpolitikai kapcsolatok	9	8	8	21	12	5	4	3	5	13	11	11	7	8
Belpolitika	8	3	9	5	19	8	9	10	2	4	25	10	39	15
Állam- és közigazgatás működése	5	5	–	3	4	5	–	–	–	–	–	–	–	–
Európai Unió működése	7	3	5	4	5	4	8	7	–	–	–	–	–	–
Kultúra, egyházak, média	8	7	8	6	4	10	3	12	15	20	18	18	18	15
Közéleti botrány	6	2	4	1	4	6	0	2	6	9	8	6	10	2
Oktatás	5	3	4	4	6	4	3	0	0	0	0	–	–	0
Megemlékezés	4	1	–	3	2	4	15	0	0	0	0	0	0	0
Szlovák–magyar viszony	1	2	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
H1N1 influenza	2	0	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Válság, IMF-kölcsön	–	–	–	21	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
EP-választás	0	32	17	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Népszavazási kezdeményezés	–	–	–	1	18	4	–	–	–	–	–	–	–	–
Rendvédelem, jogszolgáltatás	2	3	3	3	4	2	15	1	4	4	3	6	2	1
Dunaszerdahelyi brutalitás	–	–	–	7	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Környezetvédelem	3	1	2	2	4	5	4	2	5	4	3	3	3	2
Bűnözés	2	1	2	5	1	7	3	4	1	0	1	1	1	4
Katasztrófa, baleset	0	0	0	0	1	1	0	2	1	0	1	1	1	3
Rendőrségi brutalitás	–	–	–	–	–	–	5	–	–	–	–	–	–	–
Tüntetés	–	–	–	–	–	–	26	–	–	–	–	–	–	–
Egyéb, nem besorolható téma	–	–	–	2	1	1	11	4	12	14	13	11	15	9

Az MTI hírszolgáltatását abból a szempontból is vizsgálta a Szolgálat, hogy milyen gyakran közöl sikerként, illetve kudarcként értékelhető híreket. A siker-tartalmú hírek a sikerpropaganda jelenlétét hivatott mérni, a kudarc-tartalmú beszámolók magas részaránya pedig a közélet, illetve a politikai közbeszéd feszültségére utal. Évekig az volt a jellemző, hogy a nemzeti hírügynökség neutrális stílusban tájékoztatott a közélet történéseiről. A tendencia 2007-ben megszakadt, azóta a híradások gyakrabban számolnak be mind a konfliktusokról, mind a sikerekről (**2. ábra**). A választási kampányok megkétszerezik a sikeréről, illetve a konfliktusról szóló tudósítások arányát. A 2008-as népszavazási (8%) és a 2009-es EP-kampányban (10%) mért csúcspontok után, a közéleti sikerekről szóló politikai üzenetek aránya visszaállt az átlagos szintre. A kudarcról, bírálatról szóló hírek megjelenése annyiban mutat eltérést, hogy 2009-ben, az EP-választási kampány csúcspontja (24%) után, ősszel (21%) ismét kiugró értékeket lehetett mérni.

2. ábra Sikerről, illetve kudarcról szóló hírek aránya 2009. VI. N=725, 2009. X. N=638

Pozitívumról a 2009-es EP-választási kampány alatt leggyakrabban a fejlesztések (23%), az EU-kapcsolatok (16%) és a köz- és államigazgatás működése (15%) kapcsán esett szó (**3. táblázat**). Az önkormányzatok működéséről (11%), a kormány tevékenységéről

ról (8%), a gazdaság teljesítményéről, az államháztartás helyzetéről (9%) átlagos gyakorisággal közölt „jó híreket” az MTI. Az őszi költségvetési vita hetében ugyanezek a témák lényegesen kedvezőtlenebb képet mutattak. Különösen a fejlesztések (7%), illetve Magyarország és az EU viszonya (7%) területén lehetett mérni jelentős visszaesést, de a kormány tevékenységéről, illetve a gazdaság helyzetéről (4%) is kevesebb siker-tartalmú hír jelent meg.

A konfliktusokról, bírálatokról szóló hírek száma alapján az EP-kampány különösen feszült időszaknak tűnt **(3. táblázat)**. Elsősorban a civil szféráról, érdekképviselésekről (42%), a pártok ügyeiről (37%), valamint a szlovák–magyar viszonyról (37%) szóló beszámolók hordoztak sikertelenséget. Nem meglepő, hogy a válság második évében a szociális szféra is (26%) kudarcos témának számított. Ezzel szemben a 2009-es őszi parlamenti vitahétén a pártok kapcsolatáról (26%) és a magyar–szlovák viszonyról (16%) kevesebb negatívumot közölt az MTI. A kormány működése (15%, 16%) és a gazdaság helyzete (16%, 16%) sem a nyári kampány alatt, sem az őszi vitahétén nem számított az átlagosnál kudarcral jobban terhelt témának.

3. táblázat: Közéleti vonatkozású sikerről, illetve kudarcról szóló hírek aránya a legfontosabb témákban, százalék N=1363

	Sikerről szóló hírek aránya		Kudarcról szóló hírek aránya	
	2009. VI.	2009. X.	2009. VI.	2009. X.
Infrastruktúra fejlesztése	23	7	3	14
Európai Unió működése	16	7	11	7
Közigazgatás működése	15	14	15	16
Önkormányzatok	11	4	20	19
Kormány tevékenysége	8	4	15	16
Gazdaság helyzete	9	4	16	16
Civil szféra	6	3	42	15
Pártok viszonya, ügyei	8	2	37	26
Szlovák–magyar viszony	0	0	37	16
Szociális szféra	7	3	26	27
Átlag:	10	4	24	21

A CIVIL SZFÉRA ÉS A POLITIKUM MÉDIAHASZNÁLATA

A továbbiakban a hírekben megnevezett szereplők jellemzőit írja le a Monitoring Szolgálat. Először arra kereste a választ, hogy a politikai intézmények, illetve a civil szféra képviselői milyen mértékben kaptak lehetőséget az álláspontjuk ismertetésére **(4. táblázat)**.

Az elmúlt öt évben a politikus szereplők enyhe felülreprezentáltságáról lehetett beszélni, 2005 és 2009 között az MTI híreiben megnevezett személyek vagy szervezetek fele-kétharmada rendelkezett politikai kötődéssel. Nagyobb súllyal - magától értetődő módon - a kampányok idején tettek szert. A nevesített aktorok közül a parlamenti politikusok szerepeltek a leggyakrabban.

A 2006-os év a települési önkormányzatokhoz kötődő szereplők megjelenéseiben is változást hozott, mivel a 2001–2005 között jellemző kettő-négy százalékos előfordulási sávból érzékelhető gyakoriságba emelkedett a képviselők részaránya, ami 2009-ben öt-hat százalékon stagnált. Az állam- és közigazgatási intézmények képviselői és vezetői általában a szereplők tizedét tették ki, az érdekvédelmi szervezetek, szakszervezetek reprezentánsai pedig három-öt százalékos részesedést értek el. A rendvédelmi szervezetek, valamint az egészségügy képviselőinek médiahasználata esetleges volt, ez alól 2006 ősze a tüntetések és a rendőri túlkapások révén (6%), míg 2008 tavasza (3%) a szociális népszavazás miatt jelentett kivételt.

A továbbiakban az elemzés a hazai politikusok körére szűkül le, azaz a civil szféra képviselőinek szerepléseitől eltekint **(5. táblázat)**. 2001 (29%) óta általában a kormány volt a politikai kommunikáció meghatározó tényezője, ez alól 2002–2003 folyamán a Medgyessy-kabinet jelentett kivételt (7-9%). 2004-től a Gyurcsány-kabinet „javított” a pozícióján (14%), mi több, 2005-ben ismét megkésztette a médiahasználatát, és így már minden harmadik magyar politikai szereplő a kormány álláspontját képviselhetett. 2006 őszen a végrehajtó hatalom szerepléseinek súlya átmenetileg csökkent (23%), majd ezt követően egy magasabb szinten állandósult (25-27%). Ennek megfelelően a szocialista politikusok a Medgyessy-kabinet időszakában érték el a szerepléseik csúcspontját (43%-44%), ami a kormányfőváltást követően, 2005–2008 között közel felére, a 21-27 százalékos sávba süllyedt. Ezzel párhuzamosan a Fidesz reprezentánsainak aránya 2005 ősztől alig változott. A rendkívüli miniszterelnök-váltás heteinek (21%) kivételével, a politikai szereplők negyede képviselte a legnagyobb ellenzéki párt véleményét. 2009 őszen (33%) a párt szokatlanul gyakran szerepelt az MTI híreiben. Az SZDSZ médiahasználata korábban egyenletesen alakult. A liberális pártot - a 2002. évi (13%) önkormányzati választási kampány kivételével - általában a szereplők tizede képviselte, 2009 ősze azonban az arányszámuk öt százalékra mérséklődött. Az MDF médiahasználata sem mutatott jelentős ingadozásokat, 2001 óta általában a négy-hét százalék közötti sávban ingadozott, de 2009-ben a demokrata fórum megoszlása is a mélypontjára süllyedt. A KDNP prominenseinek médiajelen-

léte 2007 őszétől emelkedett érzékelhető szintre, 2009-ben az arányuk öt százalékot tett ki.

4. táblázat: Az MTI híradások szereplőinek intézmények szerinti megoszlása az összes szereplő között, százalékban N=3495

	2009. X.	2009. VI.	2009	2008. XI.	2008. III.	2007. X.	2006. X.	2005. X.	2004. IX.	2003. IX.	2002. IX.	2002. III.	2001. IX.
Köztársasági elnök	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
Parlamentari politikus	53	40	46	46	39	43	47	52	46	54	58	62	45
Egyéb országos politikus	2	5	3	2	2	1	2	2	1	1	1	4	2
Önkormányzati politikus	5	6	6	3	8	5	8	4	3	2	2	2	4
Magyar diplomácia	1	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	1	0
Közigazgatási v. helyettes államtitkár	1	1	1	1	1	0	1		2	2	3	3	1
Állam-és közigazgatás	8	13	11	5	10	11	7	10	14	11	11	8	9
Külföldi magyar politikus	2	2	2	4	0	0	0	1	0	0	0	1	0
Egészségügy	1	0	0	0	3	1	1	0	0	0	0	1	1
Rendvédelem	1	2	2	3	2	6	6	0	3	0	1	1	3
Szakszervezet	4	5	5	3	4	4	5	0	4	0	2	3	2
Etnikai kisebbségek	1	1	1	1	2	1	1	0	1	1	0	0	0
Nem politikai vonatkozás	11	16	13	16	21	21	16	24	20	22	19	11	22
Külföldi szereplő	8	8	8	14	7	6	4	6	4	5	2	2	10
Összesen:	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Politikusok médiahasználat a magyarországi politikusok között, százalékban N=1860

Parlamentari politikusok szereplései

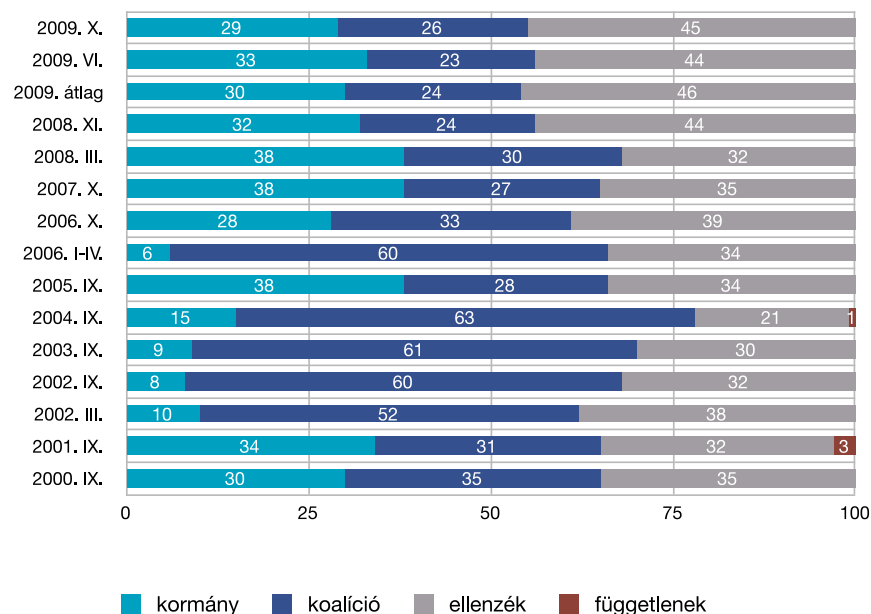
A következőkben kizárólag a parlamentari politikusok médiahasználatának elemzésére kerül sor, azaz e helyütt nem szerepelnek az uniós, az önkormányzati politikusok és a parlamentből kiszorult pártok, valamint a köztársasági elnök megjelenései. A nemzeti hírugynökség a parlamentari erők megjelenítésében a CSA elvéhez¹⁴ hasonló gyakorlatot követett. Az általa megteremtett szereplési lehetőségeket nagyjából kétharmad-egyharmad arányban osztotta fel a kormányzati oldal és az ellenzék között, függetlenül attól, hogy mely pártok voltak éppen kormányon vagy ellenzékben (3. ábra).

2000-2001 között a parlamentari politikusok szerepléseiben a kétharmad-egyharmad arányú felosztás érvényesült. A 2002-es országgyűlési választási kampány az ellenzéki pártok (38% vs. 62%) előretörését eredményezte. 2003 őszén az új összetételű kormány és koalíció képviselőit a megszokottnál kissé gyakrabban említette az MTI (70%). 2004 szeptemberében, a Gyurcsány-kormány megalakulásának heteiben ez a gyakorlat ideiglenesen felborult, hiszen a kormánykoalíció a szereplési lehetőségek négyötöde felett rendelkezett. A következő vizsgálati (2005: 66%) időszakban azonban „visszaállt a status quo”, mi több, a 2006-os tavaszi parlamentari választási kampány (66%) alatt is a kétharmad-egyharmad arányú felosztás volt a jellemző. 2006 őszén (61%) változás történt, az őszi tüntetéssorozat, a rendőri brutalitás heteiben a kormányzati oldal „defenzívába” szorult, képviselői a 2002-es országgyűlési választási kampányhoz (62%) hasonló arányban léphettek a nyilvánosság elé. 2007-ben (65%) a kormány és kormánypártok médiahasználat ismételt elérte a kétharmados arányt. 2008 ellentmondásos év volt: tavasszal, a népszavazási kampányban (68%) még az általában jellemző értékek voltak, az őszi viszont az ellenzék szokatlan mértékű előretörését, és így a kormányzati oldal visszaszorulását (56%) hozta. Ennek az volt az oka, hogy 2008. április 30. után az SZDSZ kilépett a koalícióból, így ekkortól a liberális képviselők szereplései a parlamentari ellenzék erősítették. Ennek eredményeként a kormányzati oldal és az ellenzék közel azonos gyakorisággal szerepelt az MTI híreiben. Az ellenzék ilyen magas médiahasználati aránya példa nélkülinek tekinthető. 2009-ben mind az EP-választási kampány (56%) alatt, mind az őszi (55%) vitahétén tetten érhető volt az ellenzék szokatlan térnyerése.

¹⁴ „Az aktuális hírek által indokolt kivételektől eltekintve, a parlamentari ellenzék személyiségeinek megszólalási ideje nem lehet kevesebb, mint a kormány tagjai és a parlamentari többséghez tartozó személyiségek összehozott megszólalási idejének a fele. Ezt az elvet kell betartani a politikai pluralizmus kérdésében, érvényessége valamennyi audiovizuális szerkesztőre fennáll.” (forrás: http://www.csa.fr/infos/AWSDtextes/textes_detail.php?id=8546)

2000 és 2001 folyamán a kormány, a koalíciós pártok és az ellenzék nagyjából azonos jelentőségű és súlyú szereplőként jelent meg a hírügynökség tudósításaiban. 2002 márciusában, az országgyűlési választási kampány utolsó szakaszában a kormányt alkotó pártok is igyekeztek a nyilvánosság elé lépni, ezért a koalíciós pártok részaránya közel kétszeresére emelkedett (31% vs. 52%), míg a kabineté (34% vs. 10%) a harmadára esett vissza. A Medgyessy-kormány az elődjétől eltérő kommunikációs gyakorlatot követett, ugyanis a politikai PR meghatározó tényezőjévé a koalíció lépett elő. 2002-2003 (60%-63%) között a koalíciós pártok szerepléseinek gyakorisága a 2002-es választási kampányra jellemző szinten állandósult (8%-10%). A 2004-es miniszterelnök-váltás ismét áthelyezte a politikai kommunikáció súlypontját, a kormány egyre fontosabb szereplővé vált (15%), ennek jegyében a kabinet 2005-ben (38%) ismét megkértszerezte a médiahasználatát, így már minden harmadik politikai szereplő a kormány véleményét képviselte. A 2006-os választási kampány során a kabinet (6%) – csakúgy, mint négy évvel korábban – háttérbe szorult. Az őszi tüntetössorozat hatására az új kormány ritkábban lépett a nyilvánosság elé (28%), de 2007 (38%) és 2008 tavaszán (38%) ismét meghatározó szerephez jutott az MTI híreiben. A kormányzati oldal médiajelenlétének 2008 őszén indult erőzója a kabinetet (32%) is érintette, később a médiahasználati arányok stabilizálódtak.

3. ábra N=886

A parlamenti erők reprezentációját pártok szerinti csoportosításban is vizsgálta a Szolgálat (6. táblázat). 2001 őszén a kormány (34%) dominanciája mellett a Fidesz (20%) és az MSZP (20%) azonos jelentőséggel bírt. A kormányváltás után, 2002-2006 között a „kommunikációs küzdőtéren” egyértelműen az MSZP (44%-48%) volt a legfontosabb szereplő, s ez alól a Gyurcsány-kormány első éve jelentett kivételt, amikor a kabinet szerepe felértékelődött. A 2002-es választásokat követően a Fidesz fokozatosan csökkenő (16%-25%), míg az SZDSZ (14%-15%) stabil médiajelenlétet ért el. A két Gyurcsány-kormány időszakában (a 2006-os választást nem számítva) áthelyeződtek a súlypontok. Elsőként a kabinet kapott lényegesen nagyobb figyelmet, de a Fidesz képviselői is gyakrabban szerepelhettek. A kormány dominanciája mellett a két legnagyobb párt újfent közel azonos gyakorisággal jelent meg a nyilvánosság előtt.

5. táblázat: A kormány és a parlamenti pártok médiahasználat az MTI-hírekben, százalékban, N=1363

	2009. X.	2009. VI.	2009. átlag	2008. XI.	2008. III.	2007. X.	2006. X.	2006. III.	2005. IX.	2004. IX.	2003. IX.	2002. IX.	2002. III.	2001. IX.
Kormány	29	33	30	32	38	38	28	6	38	15	9	8	10	34
MSZP	26	23	24	24	22	22	23	44	23	48	47	46	26	20
Fidesz	32	29	31	22	23	23	28	29	29	16	23	25	42	20
KDNP	5	2	4	7	5	4	5	0	0	0	0	0	0	0
SZDSZ	5	8	7	8	8	5	10	16	5	15	14	14	8	11
MDF	3	5	3	6	5	7	6	5	6	5	7	7	3	7
Független	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3
FKgP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	6
MIÉP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4
Összesen:	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

2009-ben leggyakrabban a gazdaság helyzetével (37%), a pártok viszonyával (27%), a kormány (25%), illetve a parlament tevékenységével (22%), szociális vonatkozású témákkal, (21%) az önkormányzatok helyzetével (17%) és aktuális belpolitikai eseményekkel (13%) foglalkozott az MTI. Az alábbiakban annak vizsgálatára kerül sor, hogy a hírügynökség az egyes témák bemutatása során milyen eséllyel idézte a szemben álló politikai oldalak képviselőinek véleményét (7. táblázat).

A 2009-es év megerősítette a kormányzati oldal, és ezen belül főként a kormány médiahasználatának 2008 őszén kezdődő változását. Az elmúlt években a gazdaság témájában - 2006-2007 kivételével - nyilatkozók közel háromnegyede a kormány vagy a koalíció álláspontját képviselte, szemben 2008 (53%) és 2009 őszével (58%), amikor

a kormányzati, illetve az ellenzéki politikusok közel fele-fele arányban fejthették ki a véleményüket. A választási, illetve népszavazási kampányok alatt az ökonómia helyzete a kormányzat által preferált témának számított: így a 2002-es parlamenti (77%), a 2008-as népszavazási (74%) és a 2009-es EP-választási (72%) kampány egyaránt a kormányzat médiaaktivitását „emelete”. Az országgyűlés működése és a pártügyek, illetve a pártok kapcsolata hagyományosan ellenzéki témakörnek tekinthető, ezért nem meglepő, hogy 2009 őszén (51% vs. 49%) is közel azonos volt a két politikai oldal részesedése.

6. táblázat: Parlamenti politikusok szereplései az egyes témakörökön belül, százalékban
N=1271

	Kormánykoalíció										Ellenzék									
	2009. X.	2009. VI.	2008. X.	2008. III.	2007.	2006.	2005.	2004.	2003.	2002.	2009. X.	2009. VI.	2008. X.	2008. III.	2007.	2006.	2005.	2004.	2003.	2002.
EU működése	85	100	90	67	79	67	87	–	–	–	15	0	10	33	21	33	13	–	–	–
Gazdasági helyzet	58	72	53	74	65	65	71	74	78	77	42	28	47	26	35	35	29	26	22	23
Pártok viszonya, ügyei	51	37	43	60	56	53	58	74	50	68	49	63	57	40	44	47	42	26	50	32
Kormány tevékenysége	55	70	56	63	71	65	55	94	68	64	45	30	44	38	29	35	45	6	32	36
Parlament tevékenysége	53	60	49	67	57	56	57	89	61	53	47	40	51	33	43	44	43	11	39	47
Belpolitika	63	71	71	62	79	58	55	95	39	83	37	29	29	38	21	42	45	5	61	17
Kultúra, egyházak, média	59	50	64	100	85	40	80	79	73	69	41	50	36	0	15	60	20	21	27	31
Környezetvédelem	56	57	57	77	72	63	0	83	83	61	44	43	43	23	28	38	0	17	17	39
Külpolitikai kapcsolatok	71	77	63	77	81	69	77	83	68	85	29	23	37	23	19	31	23	17	32	15
Önkormányzatok működése	52	55	59	68	68	72	59	81	72	59	48	45	41	32	32	28	41	19	28	41
Szociális szféra	56	81	56	53	63	54	63	77	67	78	44	19	44	47	37	46	37	23	33	22
Közeleti botrányok			50	50	70	0	48	55	52	55			50	50	30	0	52	45	48	45
Rendvédelem, jogszolgáltatás	60	100	57	75	83	49	0	89	72	100	40	0	43	25	17	51	0	11	28	0
Válság, IMF-kölcsön			53	–	–	–	–	–	–	–			47	–	–	–	–	–	–	–
Államigazgatás	81	75									19	25								
Tüntetés			–	–	–	48	–	–	–	–			–	–	–	52	–	–	–	–
Népszavazás/választás	0	27	–	52	46	–	–	–	–	–	0	73	–	48	54	–	–	–	–	–
Átlag	55	56	56	68	65	61	66	79	70	65	45	44	45	32	35	39	34	21	30	35

PARLAMENTI POLITIKUSOK PREZENTÁCIÓJA: IDÉZÉSEK, BÍRÁLATOK, ELISMERÉSEK ARÁNYA

Az alábbiakban a parlamenti politikusok üzeneteinek prezentálásának bemutatására kerül sor. Ennek során olyan paramétereket használ a Szolgálat, amelyek az üzenetek torzulására, átalakulására utalhatnak. Az első mutató, a vélemények idézésének módja, meghatározza a közlés tartalmát - a tömörítés, összefoglalás során a nyilatkozó lényegesnek gondolt állításai elveszhetnek -, továbbá átalakíthatja a megnyilvánulás stílusát, hangulatát. A szereplők idézésének több formáját vizsgálta a Monitoring Szolgálat. A legegyszerűbb megjelenési mód nem jár együtt vélemény-ismertetéssel, mindössze a szereplő nevének említésére korlátozódik. Ennél „hatékonyabb” médiahasználatot jelent az újságírói összegzés. A legértékesebb megjelenésnek a közlés szó szerinti idézése minősíthető, mivel így a legkisebb az esélye az esetleges félreértéseknek és a legnagyobb a szerepe a nyilatkozó stílusának. A bírálatok aránya a politikai nyilvánosság egyik legfontosabb funkciójára, a kritikai attitűd erősségére utal. Az ígéretek megoszlása pedig a politikai elit kezdeményezőképességének és egyúttal a befolyásolási kísérleteinek a jelzőszáma.

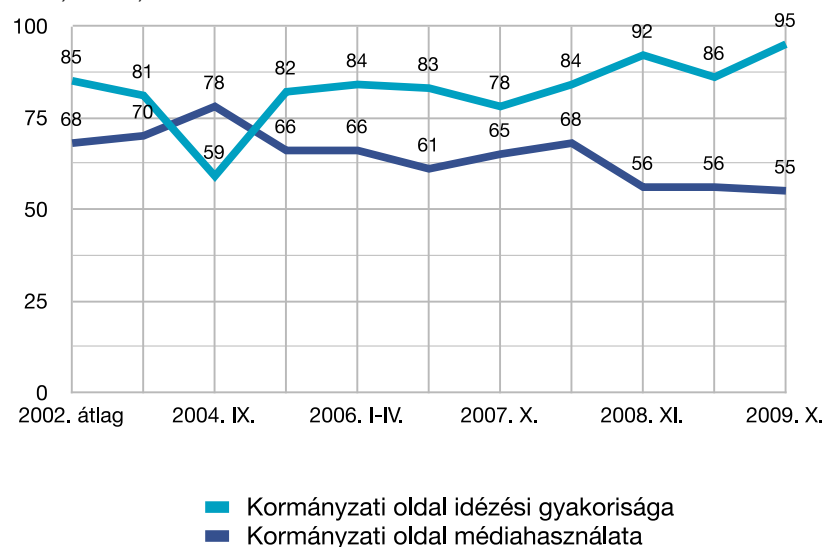
Az elmúlt évek gyakorlatára jellemző volt, hogy a Távirati Iroda valamivel gyakrabban idézte az ellenzék tagjainak véleményét, mint a kormányzati szereplőkéit. Azaz a kormánykoalíció tagjai között nagyobb arányban fordultak elő mindössze a nevükkel megjelenített politikusok (8. táblázat). Kiemelésre érdemes eltérés csak a fontosabb politikai események időszakában volt. Az viszont már nem csak a kiemelt politikai történésekre igaz, hogy a legértékesebb szereplési formában, a szó szerinti idézettel is megjelenített szereplők között jelentős az ellenzék előnye: így volt ez 2009 mindkét adatfelvételi időszakában (2009. VI.: 48% vs. 31%, 2009. X.: 52% vs. 35%).

7. táblázat: Kormányzati és ellenzéki politikusok véleményének idézése N=809

	Kormánykoalíció			Ellenzék		
	Szó szerinti idézet	Nem szó szerinti idézet	Nincs idézet	Szó szerinti idézet	Nem szó szerinti idézet	Nincs idézet
2009. X.	35	60	5	52	44	4
2009. VI.	31	55	14	48	38	14
2008. X.	23	69	8	29	64	7
2008. III.	30	54	16	49	41	10
2007. X.	23	55	22	29	51	20
2006. X.	32	51	17	36	52	12
2005. IX.	22	60	18	37	47	16
2004. IX.	32	27	41	47	23	30
2003. IX.	33	48	19	38	44	18
2002. IX.	35	41	24	40	42	18
2002. III.	39	42	19	39	34	27

A kormányzati oldal médiahasználatát és a politikusi vélemény - összefoglalt vagy szó szerinti - idézésének aránya általában ellentétes irányú, egymás változásait ellensúlyozó együttmozgást mutat (4. ábra). A 2002–2003-as időszak kisebb változásai után 2004 őszén, az első Gyurcsány-kormány megalakulásakor, a kormányzati oldal kiugró médiahasználatát a periódus legalacsonyabb idézettségi értékével járt együtt. A 2008-as őszi adatfelvétel idején – a költségvetés és az IMF-hitel vitájának hetében – a kormányzat médiahasználatát több éves mélypontjára zuhant, és ezzel párhuzamosan az összefoglalt vagy szó szerinti idézetek gyakoribbá váltak. 2009 őszén a kormányzat médiajelenléte megegyezett az egy évvel korábbival, és az idézések aránya sem változott érdemben.

4. ábra A kormányzati oldal idézésének és médiahasználatának alakulása, 2002-2009 (százalék) N=886, 809

Az elmúlt években a parlamenti politikum képviselőinek ötöde-tizede élt valamilyen kritikai megjegyzéssel, ez alól a 2001-es (6%) és a 2006-os (40%) év jelentett kivételt. 2008-ban – mindkét vizsgált időszakban – a korábbi évek átlagánál gyakrabban foglalmaztak meg bírálatokat a parlamenti politikusok (26%-28%). A 2009-es adatok is a politikai közbeszéd feszültebbé válását jelzik: az EP-választás időszakában a politikai szereplők negyede (27%), az őszi vitahétén már harmada élt bírálattal. A kritikák elsősorban pártpolitikai vonatkozásúak voltak (67%), míg a gazdaság működése, az államháztartás helyzete (38%), a kormány tevékenysége (38%) és a parlament (27%), illetve a szociális szféra működése (26%) lényegesen kevesebb bírálatot váltott ki.

Az ellenzéki pártok képviselői a kormányoldal politikusainál mindig sokkal erőteljesebben éltek a kritika lehetőségével (9. táblázat). 2001-ben az akkori ellenzéki képviselőinek ötöde fogalmazott meg valamilyen kifogást. 2002–2004 között az új összetételű ellenzék aktívabbá vált, de igazán jelentős áttörés először 2005 őszén volt. Ezt követte a 2006-os csúcspont, amikor az ellenzéki politikusok minden második szerepléséhez valamilyen kritikai üzenet kapcsolódott. 2007-ben valamivel gyengébb (44%), de még így is szokatlanul erős kritikai aktivitást mutatott a parlamenti ellenzék, ami 2008-ban tovább fokozódott (54%, 48%). 2009-ben az ellenzék kritikai ereje a 2006 óta tartó trendhez illeszkedett (45%, 51%). A Fidesz mind az EP-kampány alatt (55%), mind az őszi vitahétén (53%) háromszor gyakrabban élt kritikával, mint az MSZP (15%, 20%) képviselői, miniszterei. Ez utóbbi értéket még a kis pártok, az SZDSZ (33%, 36%), az MDF (33%, 38%) és a KDNP (86%, 63%) is felülmúlták.

8. táblázat: Bírálat, kritika megfogalmazása a parlamenti politikusok szerepléseiben, százalékban (egy szereplő több személyt, intézményt is bírálhatott) N=1271

	Kritikák aránya	Ebből,			Nincs kritika
		Kormányzat	Ellenzék	Egyéb	
	2009. X.				
Kormányzati oldal	16	1	14	1	84
Ellenzéki képviselő	51	46	2	3	49
	2009. VI.				
Kormányzati oldal	11	1	8	2	89
Ellenzéki képviselő	45	27	7	11	55
	2008. XI.				
Kormányzati oldal	10	0	5	4	90
Ellenzéki képviselő	48	42	0	6	52
	2008. III.				
Kormányzati oldal	16	1	13	3	84
Ellenzéki képviselő	54	46	1	7	46
	2007. X.				
Kormányzati oldal	11	3	6	2	89
Ellenzéki képviselő	44	40	3	1	56
	2006. X.				
Kormányzati oldal	17	3	11	5	83
Ellenzéki képviselő	50	40	1	9	50

	2005. IX.				
Kormányzati oldal	9	1	6	2	91
Ellenzéki képviselő	38	32	0	6	62
	2004. IX.				
Kormányzati oldal	2	0	2	0	98
Ellenzéki képviselő	29	26	0	3	71
	2003. IX.				
Kormányzati oldal	7	1	3	3	93
Ellenzéki képviselő	25	21	0	4	75
	2002. IX.				
Kormányzati oldal	12	1	7	4	88
Ellenzéki képviselő	27	22	0	5	73
	2001. IX.				
Kormányzati oldal	2	0	0	2	98
Ellenzéki képviselő	18	15	1	2	82

Végül a választók meggyőzésének egyik eszközét, a politikusoktól származó ígéreteket vizsgálta a Szolgálat, azt kereste, hogy a parlamenti politikusok megszólalásaiban szerepelt-e valamilyen (gazdasági, politikai, kulturális stb.) ígéret, jövőre vonatkozó vállalás **(10. táblázat)**.

A 2009-es kampányban az ellenzéki képviselők a szerepléseik hét százalékában éltek ezzel a kommunikációs eszközzel; az őszi vitahétre ez kb. a felére csökkent (4%). A kormányzat a kampány alatt kevésbé exponálta magát (3%), viszont a költségvetési vita első hetében aktívabbnak számított (12%). Ennek eredményeként a nyári EP-választási kampányban az összes ígéret kétharmadát ellenzéki képviselők vezették elő, ősszel viszont a kormányzat volt domináns, a fogadalmak 80 százaléka hozzá kötődött.

9. táblázat: Közéleti vonatkozású ígérek előfordulása a parlamenti politikusok szerepléseiben, 2006-2009, százalék N=1271

	Kormánykoalíció		Ellenzék		
	Volt ígéret	Nem volt ígéret	Volt ígéret	Nem volt ígéret	Átlag
2009. X.	12	88	4	96	8
2009. VI.	3	97	7	93	5
2008. X.	5	95	0	100	3
2008. III.	11	89	5	95	12
2007. X.	17	83	4	96	13
2006. X.	3	97	3	98	3

1. A Testület munkáját segítő vizsgálatok

1.1. Az országos televíziós műsorkínálat alakulása 2009-ben

Összefoglaló

- 2009 márciusában tovább folytatódott a műsoridő – egy-két százalékos – csökkenése. 2007 hasonló időszakához képest: a Viasat3 hét százalékkal, az RTL Klub öt százalékkal, az MTV1 négy százalékkal, a TV2 pedig két százalékkal rövidebb műsoridővel rendelkezett.
- Az általunk „megszakító műsorszámoknak” nevezett műsorelemek (reklámok, promóciók, inzertek) évek óta a teljes műsoridő közel hatodát teszik ki. A gazdasági válság 2009 márciusában már éreztette a hatását, hiszen az előző évhez képest kis mértékben csökkent a hét, általunk vizsgált csatorna átlagos reklámideje. A mérséklődés a Viasat3 esetében volt a legszembetűnőbb.
- Vizsgáltuk a televíziók műsorajánlókkal kapcsolatos stratégiáját is. A köztelevíziók kiugró arányban hívták fel a figyelmet művészeti, ismeretterjesztő, illetve dokumentum jellegű programjaikra. (A fenti állítás elsősorban az M2-re és a Duna TV-re volt igaz, az MTV1-re már kevésbé.) Az RTL Klub információs magazinjait, show-műsorait, illetve sportközvetítéseit, a TV2 viszont a filmsorozatait és a hírműsorát ajánlotta elsősorban a nézők figyelmébe.
- 2009 márciusában jelentősen nőtt az ismétlések aránya. Az M2 kivételével valamennyi csatorna lényegesen kevesebb premierrel rukkolt elő, mint 2008 vagy 2007 harmadik hónapjában.
- Az elemzett hónapban valamelyest csökkent a szórakoztató műsorok súlya. A show-műsorok és a reality show-k hosszabb adásidőt kaptak, ugyanakkor a mozifilmek

hátterbe szorultak. A televíziók ismeretterjesztő programjainak megoszlása a 2008-as mélypont után emelkedésnek indult, de a kulturális műsorok vonatkozásában is kedvező változást regisztrálhattunk.

- A kereskedelmi adók főként sorozatokat és mozifilmeket mutattak be. A Viasat3 a nettó adásidejének háromnegyedében, a TV2 és az RTL Klub a felében sugárzott fikciós műsorszámokat. Az elmúlt években az MTV1 folyamatosan emelte a szóban forgó műsorok részesedését, és e tendencia mostanra elérte az M2 csatornát is. A két televízió között az a különbség, hogy míg az MTV1 inkább a sorozatokat, addig az M2 a mozifilmeket preferálta. A TV2 a rajzfilmeket és a politikai háttérműsorokat favorizálta legfőbb versenytársához képest. Az RTL Klub a mozifilmek, valamint a nem fikciós szórakoztatás (információs magazinok, reality show-k és sportközvetítések) terén szerezte meg az „elsőséget”.
- A televíziók összességében egyre nagyobb figyelmet fordítottak a kulturális értékek bemutatására, ápolására. A klasszikus értelemben vett kulturális értékek prezentálása és az ismeretterjesztés részesedése 2006 márciusa óta folyamatosan nő, így 2009 tavaszára közel kétszeresére emelkedett mind a műsorok számát, mind az idejét tekintve. A kulturális értékek bemutatásában természetesen a közszolgálati televíziók jártak az élen. A legaktívabb a Duna TV volt, ahol a műsoridő ötödét e kategóriába sorolhatjuk. Az M2 és az MTV1 ennél ritkábban, közel azonos arányban foglalkozott a kultúrával. A TV2 az MTV1 és az M2 kínálatának a felét sugározta e tárgykörben, ugyanakkor szembetűnő, hogy az RTL Klub és a Viasat3 gyakorlatilag nem vállalt fel semmilyen kulturális „missziót”.
- Újdonságnak tekinthető a korábbi évekhez képest, hogy a köztelevíziók filmkínálata a krimik, thrillerek, akciófilmek, illetve a szappanoperák sugárzását tekintve közelített a kereskedelmiekéhez. Az M2 a profitorientált csatornákra jellemző arányban mutatott be bűncselekményekről szóló filmeket, ezzel párhuzamosan viszont az MTV1-en csökkent a részarányuk. A két legnagyobb kereskedelmi televízió filmkínálata annyiban különbözik, hogy a piacvezető az akciófilmeket, a horrort és a kalandfilmeket preferálta, míg a TV2 több szappanoperát, vígjátékot és sci-fit tűzött műsorra.
- Évek óta jellemző, hogy a közfinanszírozású csatornák lényegesen több hazai gyártású műsort szerkesztenek a programjukba, mint a kereskedelmi társaik. Ugyanakkor meg kell említenünk, hogy a nemzeti műsorkészítés zászlóshajójának a Hálózat TV számít. Meglepő, hogy adataink szerint a hazai gyártású programok aránya csak az MTV1 és az M2 kínálatában csökkent.

Kutatási előzmények

Jelen vizsgálat egy hosszabb távú, monitor jellegű kutatássorozat aktuális jelentését képezi. Az ORTT az MTA-ELTE Kommunikációelméleti Kutatócsoporttal együttműködve a nyolcvanas évek közepéig visszanyúló adatgyűjtést kezdeményezett annak feltérképezése céljából, hogy e meghatározó politikai-társadalmi változásokat hozó időszakban miképpen alakult Magyarországon az országos televíziós csatornák műsorkínálata. (A vizsgálat adatfelvételére minden év márciusában került sor.) A kutatássorozatot az a körülmény indokolta, hogy mind a nagyközönség, mind a kulturális környezet állapotáért aggódó társadalomkutatók, mind a média törvényes működéséért felelős hatóság számára talán az egyik legfontosabb kérdés, hogy a korszak a hazai televíziózást alapjaiban érintő politikai, intézményi, technológiai, gazdasági fejleményei miképpen hatottak arra a műsorkínálatra, amellyel a nézők a képernyő előtt ülve napról napra találkozhatnak. Ezek a jelentősebb történések a nyilvánosság helyreállítása, a médiatörvény megszületése, a kereskedelmi televíziózás megindulása, a műholdas, valamint a kábeles televíziózás elterjedése, végül a digitális televíziózás megszületése voltak.

Az elemzés négy kérdésre koncentrált. Azt vizsgáltuk, hogy a műsorok alapvetően kinek, mely (i) célcsoportoknak készültek. A televíziók (ii) milyen típusú műsorokat mutattak be, a programokat kik (iii) gyártották, végül a különböző műsorszámok milyen (iv) funkciót szolgáltak.

2006-tól az adatfelvétel mintáját két kisebb elérési csatornával (Viasat3 és Hálózat TV) bővítettük. Mindkettő a piacvezetőknél (RTL Klub, TV2) lényegesen alacsonyabb nézettséget ér el, közönségük nagysága leginkább az MTV1, az M2 és a Duna Televízió rating-jéhez hasonlítható. Szintén 2006-tól változtattunk az adatok forrásán is, a műsorúságok helyett az azoknál lényegesen pontosabb műsorszolgáltatási jegyzőkönyveket vettük alapul. A kínálat műsортípusok szerinti leírását a reality show, reklám, politikai hirdetés, míg a filmtípusokat a szappanopera kategóriákkal egészítettük ki.

A televíziók nézőtáborának jellemzői

A nagyobb általános tematikájú televíziók műsorstruktúrájának elemzése előtt a csatornák nézőközönségét vesszük nagyító alá. A 2009 márciusi adatok szerint piacvezetőnek az RTL Klub tekinthető, legfőbb vetélytársa a TV2, míg a legkisebb nézőtáborral az MTV1, az M2 és a Duna TV rendelkezik.

A nézőközönség specifikus jellemzőinek meghatározásához az AGB Affinitás¹⁵ indexét használjuk. Ez azt mutatja meg, hogy az adott célcsoport a műsor közönségében jobban vagy kevésbé van képviselve, mint a teljes (négy évnél idősebb) lakosságot reprezentáló mintában, azaz a társadalom egészében. A paraméter tehát egy csatorna nézőtáborának összetételét az alap populáció egészét jellemző értékekhez viszonyítja, és ehhez képest határoz meg alul- vagy felülreprezentációt. Ezért a 100 százaléknál lényegesen magasabb értékek azt jelentik, hogy a csatorna az országos átlagnál gyakrabban éri el a célcsoport tagjait, a 100 százaléknál lényegesen kisebbek pedig arra utalnak, hogy a televíziót – az országos előfordulási arányuktól – számottevően ritkábban választják az adott célcsoport (pl. nyugdíjasok, fővárosiak, diplomások) tagjai. A specifikus nézői csoportok leírását az alapvető szocio-demográfiai szempontok alapján végeztük el.

A kereskedelmi televíziók nézőtáborán belül lényegesen magasabb a gazdaságilag aktív korosztályok (18-59 éves) és a középfokú, valamint az ennél alacsonyabb végzettséggel rendelkezők aránya (1. táblázat).

Valamennyi csatornára jellemző, hogy kevésbé képesek elérni a fiatalabb korosztályokat – különösen a 18 éven aluliakat –, illetve a gyermek(ek)et nevelő családok tagjait, mivel a televíziók nézőtáborán belül e két célcsoport tagjai az országos átlagnál lényegesen ritkábban fordulnak elő. A 4-17 éveseket leginkább az RTL Klub és a TV2 műsorai érik el, bár a korcsoport nézőtáborokon belüli aránya csak az országos átlag felét teszi ki. A három közfinanszírozású csatorna műsorát még ennél is lényegesen ritkábban nézik a legfiatalabbak, arányuk mindössze az országos átlag hetede. Ugyanez a trend jellemzi a 18-39 évesek és a gyermeket nevelő családok tagjainak tévézési szokásait is azzal a megkötéssel, hogy az előbbieket szórakoztatásában a Viasat3 megelőzi a TV2-t és az RTL Klubot (1. táblázat).

A 40 év felettieket a kereskedelmi csatornák már az országos átlagnak megfelelően vagy annál – mint például a Viasat3 – akár nagyobb arányban is képesek megszólítani. Ezzel szemben a közfinanszírozású televíziók nézői között e korcsoportok gyakorisága messze elmarad az átlagtól, és különösen igaz ez az MTV1-re. Az államilag fenntartott televíziók specifikus közönségének egyértelműen a 60 évnél idősebbek számítanak, a Duna Tv és az MTV1 nézőtáborában a részesedésük az országos átlag kb. 2,5-szerese (M2: 2,2-szerese).

¹⁵ Célcsoport affinitása (AFF–Affinity): A vizsgált célcsoportnak az esemény közönségében levő aránya a célcsoportnak a mintabeli arányához viszonyítva. A program közönségprofilját jellemző adat, mely azt fejezi ki, hogy az adott célcsoport a műsor közönségében jobban vagy kevésbé van képviselve, mint a teljes mintában. A 100% fölötti indexű célcsoportok alkotják a műsor specifikus közönségét, tehát az e közönséget megcélzó reklámok, termékek a műsorhoz kapcsolódva jobb elérést biztosítanak. $AFF = \frac{AMR\% \text{ (célcsoport)}}{AMR \text{ (összes személy)}}$

A fővárosiak részaránya valamennyi köztelevízió, de mindenekelőtt az M2 nézői között haladja meg az országosan jellemző értéket. A vételi mód különbsége miatt az M2 és a Duna TV az MTV1-nél lényegesen esetlegesebben éri el a községekben lakókat. A kereskedelmi televíziók közül a két legnagyobb csatorna nézőtábora nagyban hasonlít. A Viasat3 specifikus közönségét a budapestiek, a Hálózat TV-jét pedig a nagyvárosiak jelentik (**1. táblázat**).

A felsőfokú végzettségűek az átlagnál gyakrabban tartoznak az MTV1 és az M2, illetve a Hálózat TV nézői közé. A három köztelevízió közül az M2 tábora tekinthető a legképzettebbnek, mivel itt a legmagasabb a diplomások és legalacsonyabb az alapfokú végzettségűek aránya. A két legnagyobb kereskedelmi csatorna mutatói ezen a téren nem térnek el lényegesen egymástól. A Viasat3 célcsoportjába elsősorban az érettségivel rendelkezők számítanak.

A vásárlóerővel azonosított ESOMAR besorolás alapján is vizsgáltuk a nézőtáborok jellemzőit. Az European Society for Opinion and Marketing Research (ESOMAR) által kialakított társadalmi-gazdasági-demográfiai osztályozási rendszer – a főkereső foglalkozása, a főkereső életkora az iskolai tanulmányainak befejeződések (TEA) és a háztartás vagyontárgy birtoklásával mért vagyoni helyzete alapján – öt kategóriát különböztet meg. Az ESOMAR „A” kategóriába tartozók aránya az M2 és a Duna TV táborán belül a legmagasabb, ugyanakkor ezek a legkisebb nézettségű csatornák. A nagyobbik közfinanszírozású televízió, az MTV1 a kevésbé képzett szakmunkásokat, az alacsonyan képzett, szakképzetlen fizikai munkásokat, a kisvállalkozások tulajdonosait és a mezőgazdasági termelőket (ESOMAR E) éri el az országos átlagnál magasabb arányban (**1. táblázat**).

1. táblázat – A műsorszolgáltatók nézőtáborainak jellemzői (Aff%, 2009 márciusa)

	MTV1	M2	DUNA TV	RTL KLUB	TV2	HÁLÓZAT TV	VIASAT3
Életkor							
4-17 éves	14	14	14	59	45	17	34
18-29 éves	22	22	24	67	62	41	105
30-39 éves	45	62	40	89	82	69	96
40-49 éves	60	84	76	106	108	123	148
50-59 éves	60	84	76	106	108	123	148
60-X éves	243	221	255	133	150	185	111
Lakóhely							
Budapest	111	155	119	85	82	94	176
Nagyváros	76	113	95	83	82	148	100
Kisváros	100	99	120	103	111	114	77
Község	109	65	74	115	110	60	82
Gyermekek nevelő család tagjai							
3-6 éves gyereket nevelő család	37	40	25	76	62	38	56
4-17 éves gyereket nevelő család	33	47	35	85	66	46	72
Iskolai végzettség							
Egyetem, főiskola	111	142	98	70	70	114	117
Középiskola	97	126	104	94	93	70	127
Szakképzőiskola, általános iskola	99	80	99	109	109	109	86
Társadalmi-gazdasági-demográfiai osztályozás							
Esomar A	78	104	102	71	60	48	100
Esomar BC1	114	138	101	81	81	106	98
Esomar C2	85	84	72	96	98	74	95
Esomar D	108	104	87	99	105	185	144
Esomar E	128	99	154	141	140	137	90

A műsoridő bővülése visszafordult

Az elmúlt néhány évben a televíziók műsorideje csökkent (**2. táblázat**). Ez alól az M2, a Duna TV és a Hálózat TV kivételnek számítanak, mivel gyakorlatilag 24 órás műsorrenddel működnek. 2007 márciusában – 2006 ugyanezen periódusához képest – a televíziók többsége egy-négy százalékkal bővítette a műsoridejét, 2008-ban viszont – szintén az előző évhez viszonyítva – már egy-két százalékos csökkenést tudtunk kimutatni. 2009 tavaszán tovább folytatódott a műsoridő – egy-két százalékos – szűkülése. Így az MTV1, a Viasat3, az RTL Klub és a TV2 esetében a programidő csökkenése 2009 tavaszára tendenciává vált. 2007 említett időszakához képest a Viasat3 hét, az RTL Klub öt, az MTV1 négy, a TV2 pedig két százalékkal rövidebb műsoridővel működött.

A legrövidebb műsoridővel évek óta az MTV1 rendelkezik. (Megjegyezzük, hogy az MTV1 műsorideje a BBC-vel összevetve is kifejezetten alacsonynak tűnik. 2008 márciusi adatok szerint ugyanis a BBC1 műsorkínálatának hossza (40400 perc) megegyezett a kereskedelmi vetélytársaiéval (ITV: 40230 perc, Channel4: 39870 perc).)

2. táblázat – A műsoridő terjedelme (1999-2009, percben)

Év	MTV1	M2	Duna TV	TV2	RTL Klub	Viasat3	Hálózat TV	összesen
1999	32650	29141	34193	33665	34086	–	–	163735
2000	33251	36897	36055	32743	34410	–	–	173356
2001	34244	44421	34689	38190	35130	–	–	186674
2002	34847	44504	35546	38205	35825	–	–	188927
2003	34967	44421	35281	39929	36145	–	–	190743
2004	35969	44123	36015	37860	37295	–	–	191262
2005	39391	43802	36090	37820	38370	–	–	195473
2006	37680	44406	44580	39849	40454	40377	44360	291706
2007	38396	44639	44636	41898	41230	41853	44443	297095
2008	37860	44546	44640	41421	41036	41257	44612	295372
2009	37037	44453	44600	41071	39022	39189	44637	290009

Az előbbiekkal párhuzamosan a produkciók száma is csökkent, bár a két paraméter között nincs szoros összefüggés. 2009 márciusában átlagosan hét százalékkal kevesebb műsorszám került adásba, mint egy évvel korábban (**3. táblázat**). Az MTV1, az M2, a TV2 és a Hálózat TV kevesebb műsort sugárzott, mint 2008 tavaszán, ezzel szemben a Viasat3 lényegesen többet – a csatorna egyperces „miniprogramjaival” növelte jelentősen műsorainak számát.

3. táblázat – A műsorszámok számának alakulása (1985-2009, esetszám)

Év	MTV1	M2	Duna TV	TV2	RTL Klub	Viasat3	Hálózat TV	összesen
1985	602	253						855
1986	691	313						1004
1987	549	294						843
1988	636	311						947
1989	719	454						1173
1990	699	471						1170
1991	847	543						1390
1992	847	554						1401
1993	813	736	261					1810
1994	942	668	497					2107
1995	959	633	633					2225
1996	914	700	701					2315
1997	879	613	822					2314
1998	832	731	981	833	749			4126
1999	911	655	982	766	902			4216
2000	928	787	1078	774	871			4438
2001	1003	999	986	742	914			4644
2002	991	1091	1056	753	838			4729
2003	864	879	1150	791	852			4536
2004	970	828	1085	627	749			4259
2005	1164	1030	948	643	681			4466
2006	1828	1951	1542	904	1087	618	1170	9100
2007	2057	2443	1744	1140	1496	700	1342	10922
2008	2169	2799	1783	1536	1830	724	1650	12491
2009	1977	2005	1826	1421	1835	1004	1496	11564

A reklámok, promóciók, inzertek részaránya nem elhanyagolható tétel, ugyanis évek óta a teljes műsoridő közel hatodát teszik ki (**4. táblázat**). Leggyakrabban a kereskedelmi csatornák sugároznak (2006. óta) e kategóriába tartozó műsorszámokat. Mindenekelőtt a Viasat3-at (24,4%-29,0%) kell kiemelnünk, amely műsoridejének legalább negyedét ezen programelemeknek szentelte. A TV2 (22,5%-24,4%), az RTL Klub (20,4%-23,1%) és a Hálózat TV (18,9%-21,8%) ennél valamivel ritkábban, a műsoridejük mintegy negyedében-ötödében mutattak be ún. „megszakító műsorszámokat”. A közfinanszírozású televíziók műsorrendje nagyjából fele annyi reklámot, promóciót tartalmazott, mint a kereskedelmi csatornáké. Az MTV1 (11,2%-12,8%) műsoridejének több mint tizedét, az M2 (5,9%-7,5%) és a Duna TV (4,3%-9,9%) pedig négy-tíz százalékát fordította reklámokra, promóciókra és inzertekre.

A kereskedelmi hirdetések műsoridőn belüli aránya alig változott az elmúlt esztendőben (2007:11,0%, 2008:10,9%, 2009:10,2%). Egyedül a Viasat3 volt képes felmutatni említésre érdemes csökkenést (2008:15,4% vs. 2009:11,8%) - megjegyezzük, hogy a fenti mérséklődés 2006-ig visszamenően megfigyelhető a műholdas csatorna kínálatában.

4. táblázat – A reklámok, promóciók, inzertek aránya a műsoridőn belül (2006-2009, %)

	MTV1	M2	Duna TV	TV2	RTL Klub	Viasat3	Hálózat TV	Átlag
2006								
Reklám	7,5	3,3	1	15,8	14,9	20,0	15,7	11,2
Promóció	4,9	4,2	3,3	5	5,3	6,3	4,7	4,9
Inzert	0,0	0,0	0,0	1,7	1,0	2,7	1,4	1,1
Összesen:	12,4	7,5	4,3	22,5	21,2	29,0	21,8	17,2
2007								
Reklám	6,9	3,2	2,5	17,8	15,1	18,1	13	11,0
Promóció	4,3	3,7	4,7	4,9	3,9	7,7	4,9	4,9
Inzert	0,0	0,0	1,7	1,7	1,4	2,5	1,0	1,3
Összesen:	11,2	6,9	8,9	24,4	20,4	28,3	18,9	17,2
2008								
Reklám	6,9	3,3	2,4	17,6	16,7	15,4	14,8	10,9
Promóció	5,6	3,0	6,0	3,9	3,7	9,2	4,7	5,2
Inzert	0,3	0,0	1,5	1,3	1,4	1,2	1,7	1,1
Összesen:	12,8	6,3	9,9	22,8	21,8	25,8	21,2	17,2
2009								
Reklám	6,5	3,0	2,0	18,0	16,8	11,8	14,6	10,2
Promóció	5,8	2,8	5,0	4,6	4,0	10,9	4,8	5,3
Inzert	0,1	0,1	1,6	1,6	2,3	1,7	1,1	1,2
Összesen:	12,4	5,9	8,6	24,2	23,1	24,4	20,5	16,7

A kereskedelmi televíziók az MTV-nél lényegesen hosszabb műsoridővel működtek – a TV2, az RTL Klub vagy a Hálózat TV az MTV1-nél öt-tíz százalékkal is hosszabb programidővel rendelkezett. A kereskedelmi csatornák „előnye” elsősorban a hirdetések-ből származott, ezért a továbbiakban a csatornák ún. nettó (a hirdetéseket, ajánlókat, közleményeket figyelmen kívül hagyó) műsoridejét vesszük alapul.

Vizsgáltuk a televíziók promótálási gyakorlatát is. Arra voltunk kíváncsiak, hogy milyen típusú műsorokat reklámoznak leginkább (5. táblázat). A mozifilmek és a sorozatok kapták a legtöbb figyelmet (44,9%), a nem zenei szórakoztatásra (18,7%) (vetélkedők, játékok, show-k, reality-k) és a művészeti, ismeretterjesztő filmekre, dokumentumfilmekre (11,8%) ennek a mennyiségnek körülbelül felét-harmadát fordították a televíziók. A közmédiaumok gyakorta hívták fel a figyelmet művészeti, ismeretterjesztő, illetve dokumentum jellegű programokra. Mivel a mozifilmek és a sorozatok

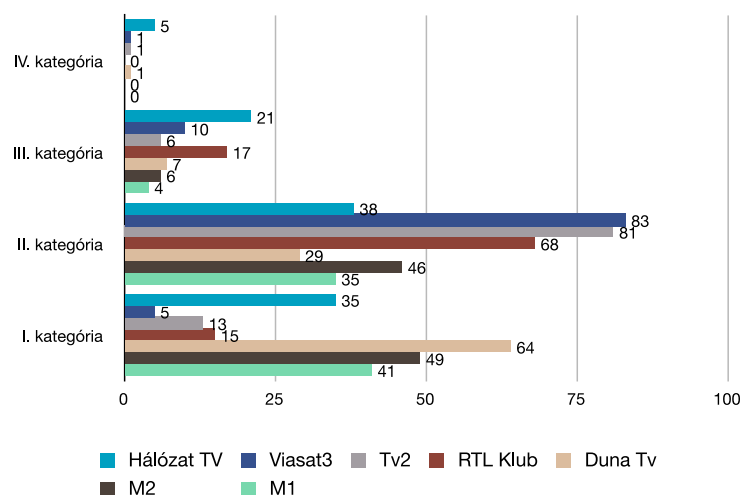
a kereskedelmi csatornák műsorstruktúrájának legfontosabb elemét jelentik, nem meglepő, hogy majd minden második promóciójukat ennek szentelték. Kiemelést érdemel, hogy a piacvezető RTL Klub (45,7%) ritkábban hirdette a bemutatásra váró mozifilmjeit, sorozatait, mint a versenytársa (TV2: 54,3%). Az RTL Klub és a TV2 reklámozási praxisa némileg eltért: a piacvezető társaság főként az információs magazinait (12,1%), show-műsorait (10,9%), illetve sportközvetítéseit (4,9%), míg a TV2 a filmsorozatait (34,1%) és a hírműsorait (3,8%) állította reflektorfénybe.

A reality show-k és show-műsorok promotálásában a kereskedelmi televíziók voltak a legaktívabbak, bár a show-műsorok népszerűsítésében az MTV1 a kereskedelmi-ekhez hasonló módon járt el. A Viasat3 fő attrakciói a reality show-k voltak, mivel promócióinak majdnem negyede (24,2%) ezekhez kötődött.

5. táblázat – Az egyes műsортípusok hirdetési gyakoriságának megoszlása (2009. március, %)

	MTV1	M2	Duna TV	TV2	RTL Klub	Viasat3	Hálózat TV	átlag
Politikai hírműsor	3,8	0	0,9	3,8	0,0	0,0	0,9	1,2
Politikai fórum, vita	12,1	1	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	2,1
Parlamentari közvetítés	0	0,8	0,3	0	0	0	0	0,2
Gazdasági műsor	0	0,2	0,1	0	0	0	1,8	0,2
Vetélkedő, kvíz, játék	3,9	0,3	0	7,6	7,2	0,2	0,3	1,7
Show-műsor, kabaré	9,6	3,8	0,2	7,2	10,9	14,6	8,3	8,6
Reality show	1,7	0,2	0	4,8	5,3	24,2	0,4	8,4
Moz- és tévéfilm	6,3	16,5	15,8	20,2	22,3	5,2	51,5	19,1
Ifjúsági műsor	0	0,2	0,9	0,3	0	0	0	0,2
(Film)sorozat	17,1	11,7	15,4	34,1	23,4	45,8	5,6	25,8
Dokumentumműsor	1,8	19,5	10,2	0	0	0	0	2,9
Rajzfilm	0,4	3,1	0,7	2,9	0,4	0	0,3	1,1
Színházi közvetítés	0,8	2,2	1,8	0	0	0	0	0,4
Zenei műsor	5,7	0,8	5,6	0	0	0	2,6	2,1
Kulturális magazin	8,3	18,8	5,8	0	0	0	0	3,1
Ismeretterjesztő műsor	5,4	7,1	21,8	1,1	3,3	0	5,6	5,8
Szolgáltató műsor	4,2	1,8	1,7	2,8	2,2	0	10,8	3,2
Információs magazin	3,7	0,3	1,2	4,2	12,1	0	4,3	2,9
Vallási műsor	0,3	0,2	0,4	0	0	0	0	0,1
Sportműsor	4,1	1,8	1,3	0,3	4,9	6,7	0,1	3,1
Egyéb műsor	10,6	9,7	15,1	10,6	8	3,3	7,5	7,8
Összesen	100	100	100	100	100	100	100	100

Mivel a promóció olyan műsortípus, amit a fiatalok is rendszeresen láthatnak, ezért az általuk ajánlott műsorokat ifjúságvédelmi kategóriák szerint is csoportosítottuk (**1. ábra**). Nem meglepő, hogy a köztelevíziók a bármely korosztály számára megtekinthető műsoraikat reklámozták a leggyakrabban, az MTV1 és az M2 a műsorajánlóinak felét, a Duna TV pedig a kétharmadát mindenki számára ajánlotta. A kereskedelmi – elsősorban a TV2 és a Viasat3 – viszont a 12 évnél idősebb nézők számára szóló produkciókra helyezték a hangsúlyt. A 16 éven felüliekhez szóló ajánlót az RTL Klub (17%) és a Hálózat TV (21%) szerkesztette műsorába a leggyakrabban. A felnőtt műsorok promotálása nem volt jellemző a hazai televíziózásra, ezzel a lehetőséggel csupán a Hálózat TV élt elenyésző alkalommal (5%).

1. ábra – A reklámozott programok korhatári besorolása (2009 márciusában, %)

A nagyobb nézettségű kereskedelmi csatornák gyakorlatilag kizárólag magyar és észak-amerikai produkciókat reklámoztak (**6. táblázat**). A kereskedelmi televíziók műsorstruktúrájának negyede, a Viasat3 esetében pedig háromnegyede az Egyesült Államokban készült produkció volt, egyúttal ez magyarázza az észak-amerikai műsorok népszerűsítésének kimagasló gyakoriságát is. Az államilag fenntartott csatornák közül az M2 és a Duna TV programján a magyar mellett az európai gyártású műsorokra is közel azonos arányban hívták fel a nézők figyelmét.

6. táblázat – A promotált műsorok származási helye (2009. március, %)

	MTV1	M2	Duna TV	TV2	RTL Klub	Viasat3	Hálózat TV
Magyar gyártású produkció	80,7	45,4	40,2	45,0	53,1	22,2	32,7
EU	16,4	38,2	39,1	1,0	6,1	2,9	3,5
USA	0	12,9	4,0	43,1	40,0	64,6	42,3
Egyéb	2,9	3,5	16,7	10,9	0,8	10,3	21,5
Összesen	100	100	100	100	100	100	100

A továbbiakban eltekintünk a reklámoktól, promócióktól és inzertektől. A műsorstruktúrák fontos jellemzője a premierként (azaz nem ismétlésként) bemutatott műsorok aránya. Ez a paraméter a műsorrend frissességére, esetleg sematikus jellegére enged következtetni. 2009-ben jelentősen nőtt az ismétlések (16,4%) aránya (**7-8. táblázat**). Hasonlóan magas ismétlési arányt 2006-ban és 2002-ben mértünk. Az M2 kivételével valamennyi csatorna lényegesen kevesebb premiert mutatott be, mint 2008-ban vagy 2007-ben. Annak ellenére, hogy évek óta a Viasat3 (2008: 23,8%, 2007: 23,7%) nézői találkozhattak a legtöbb megismételt produkcióval, a 2009 márciusi ismétlési arány (27,4%) mégis kiugróan tekinthető.

7. táblázat – Új, illetve ismételt műsorok aránya (2009 márciusában, %)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Premier	87,6	83,7	89,5	90,3	92,2	83,5	93,4	90,2	83,6
Ismétlés	12,4	16,3	10,5	9,7	7,8	16,5	6,6	9,8	16,4
Összesen	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	4644	4729	4536	4259	4466	9100	10609	14401	11564

8. táblázat – Új, illetve ismételt műsorok aránya (2009 márciusában, %)

	MTV1	M2	Duna TV	TV2	RTL Klub	Viasat3	Hálózat TV	összesen
Premier	77,0	96,0	70,0	76,6	84,6	72,6	98,0	83,6
Ismétlés	23,0	4,0	30,0	18,0	14,0	27,4	2,0	16,4
Összesen	100	100	100	100	100	100	100	100
N:	1977	2005	1826	1421	1835	1004	1496	11564

Évek óta tartó tendencia, hogy a műsorszolgáltatók kevésbé koncentrálnak jól körülhatárolható célcsoportokra, a műsorok 90 százaléka a nagyközönség számára készül¹⁶ (9. táblázat).

9. táblázat – A műsorok célközönsége (2001-2009, %)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Nagyközönség	88,0	87,7	88,9	87,9	87,8	89,6	92,4	92,3	91,5
Ifjúság	8,5	9,1	7,0	7,5	8,2	6,6	5,4	4,2	4,7
Idősek	0,3	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Nők	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	1,2	0,8	0,0	0,3
Nemzetiségek	2,1	1,6	1,6	1,6	1,5	0,8	1,0	1,6	1,5
Falusiak	1,1	1,4	2,4	2,8	2,4	1,0	0,3	0,3	0,2
Vallásos nézők	-	-	-	-	-	0,4	0,0	2	1,7
Hátrányos helyzetűek	-	-	-	-	-	0,4	0,0	0,0	0,2
Családok	-	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0
Összesen	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	4644	4729	4536	4259	4466	9700	10609	14401	15768

A TV2 az államilag finanszírozott televíziókhoz hasonló arányban sugárzott speciális célcsoportokhoz szóló műsorokat (10. táblázat). A közszolgálati csatornák jelentősebb műsoridőt biztosítottak a vallási, illetve a nemzetiségi műsoroknak. A köztelevíziók a nettó műsoridejük két-három százalékát vallási közösségek, három-öt százalékát pedig etnikai kisebbségek számára allokálták. Az államilag finanszírozott televíziók mellett az RTL Klub (0,4%), a TV2 (0,4%) és a Hálózat TV (0,6%) is sugárzott vallási műsorokat. Az RTL Klub (0,4%) nemzetiségi vonatkozású, míg a TV2 hátrányos helyzetűeknek szóló programokat is műsorrendjébe illesztett.

Szembetűnő, hogy az MTV két csatornája mennyire figyelmen kívül hagyta az elmúlt időszakban az ifjúsági és gyermekműsorokat. Mindezt annak ellenére tette, hogy az MTV Közszolgálati Műsorszolgáltatási Szabályzata leszögezi: az MTV „különös figyelmet fordít a gyermekek és az ifjúság erkölcsi és esztétikai nevelésére, problémamegoldó képességének fejlesztésére, szórakoztatására, továbbá iskolai oktatását elősegítő prog-

¹⁶ Megjegyezzük, hogy a műsorkínálat célcsoportjainak meghatározásakor egyértelmű műsorkészítési jegyeket kerestünk. Bizonyos műsortípusok azonban egyszerre szólnak több célcsoportnak. (Például a sitcom sorozatok elsősorban fiataloknak készülnek, de más korosztályokat is céloznak.) Ilyen esetekben, egyértelmű műsorkészítési, tartalmi jegyek hiányában, a produkciókat a nagyközönségnek szóló műsorként kódoltuk.

ramokra.”¹⁷ Az MTV1 (3,5%) és az M2 (3,1%) a fiatalokat leginkább negligáló műsorszolgáltatók közé tartoztak, ez azonban nem új keletű jelenség, a két csatorna a gyermek- és ifjúsági műsorszegmensben belül már évek óta a sereghajtók közé sorolható. Ezzel szemben a Duna Televízió (5,2%), illetve a TV2 (8,1%) és az RTL Klub (6,2%) fontos célcsoportként kezelte a gyerekeket, fiatalokat, hiszen az MTV1 gyermekműsorokra fordított műsoridejének a kétszeresét tette közzé. (A 2008-as brit adatok alapján is egyértelmű az MTV1 lemaradása, a BBC1 ugyanis az MTV1-nél vagy az M2-nél közel kétszer nagyobb arányban mutatott be ifjúsági, illetve gyermekműsorokat.)

10. táblázat – A műsorok célközönsége 2009 márciusában (%)

	MTV1	M2	Duna TV	TV2	RTL Klub	Viasat3	Hálózat TV	Összesen
Nagyközönség	89,4	89,7	89,1	89,7	93,7	95,6	99,2	92,1
Ifjúság	3,5	3,1	5,2	8,1	6,2	4,1	0,2	4,2
Idősek	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nők	0,0	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Nemzetiségek	2,9	4,5	3,1	0	0,4	0	0	1,7
Falusiak	0,8	0	1,1	0	0	0	0	0,3
Vallásos nézők	2,9	1,5	1,5	0,4	0,4	0	0,6	1,2
Hátrányos helyzetűek	0,3	0,5	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,2
Családi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Összesen	100	100	100	100	100	100	100	100
N:	1977	2005	1826	1421	1767	1004	1496	11496

A szórakoztatás és informálás dominanciája

Elemzésünk egyik legfontosabb kérdése az volt, hogy a kereskedelmi televíziók – amelyek vetélytárs nélkül uralják az információs piacot, továbbá amelyek befogadása a társadalom első számú szabadidős tevékenységét jelentik – milyen kulturális funkcióval bírnak. 2009-ben sem változott a tendencia, miszerint a műsorkínálat két alappillére a szórakoztatás (filmek, sorozatok, vetélkedők, játékok, show-műsorok) és a hírszolgáltatás (hírek, gazdasági, kulturális és egyéb információk) volt. Ez a megállapítás egyaránt vonatkozik a közfinanszírozású és a kereskedelmi csatornákra azzal a megkötéssel, hogy a kereskedelmi televíziókban a szórakoztatás, a közfinanszírozású csatornákon pedig az információközlés volt a hangsúlyosabb (11-12. táblázat).

A 2009-es műsorkínálatban valamelyest csökkent a szórakoztató műsorok (vetélkedő, show, sorozat, szappanopera, tévé- és mozifilm) jelentősége mind a műsoregységek

¹⁷ Magyar Televízió Zrt. Közszolgálati Műsorszolgáltatási Szabályzat 2. j pont.

számát (23,4% vs. 19,8%), mind a műsoridejét (49,5% vs. 47,4%) tekintve. A show-műsorok (2,7% vs. 4,7%) és a reality show-k (1,3% vs. 2,5%) hosszabb adásidőt kaptak, míg a mozifilmek (17,8% vs. 14,8%) némileg a háttérbe szorultak (**12. táblázat**). A politikai tájékoztatás szerepe (hírműsor, fórum és vita) 2006 óta 12-16 százalék között ingadozik, és 2009-ben sem változott a kategória részesedése. Kiemelésre érdemes, hogy a televíziók ismeretterjesztő programok számára allokkált műsorideje a 2008-as mélypont után emelkedésnek indult. 2009-ben újabb negatív rekordot ért el az ifjúsági- és gyermekműsorok adásidejének csökkenése, a legnézettebb televíziók a műsoridejüket három százalékát fordították átlagosan a legfiatalabb nézőkre.

11. táblázat – A műsortípusok megoszlása a programok számára vetítve (2001-2009, %)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Politikai hírműsor	12,2	11,7	12,4	12,1	11,9	13	11,8	8,9	10
Politikai fórum, vita	1,1	2,3	0,4	0,6	0,5	3,5	1,8	6,6	1,9
Parlamentari közvetítés	0,2	0	0,2	0,2	0,3	0	0,1	0,1	0,1
Gazdasági műsor	2	1,9	2,6	3,2	3,1	2,3	0,8	2	0,9
Vetélkedő, kvíz, játék	3,9	3,8	4,7	2,5	3,3	3,8	2,9	4,6	3,3
Show-műsor (valóság-show), kabaré	2,4	3,5	5,3	6,4	2,8	2,1	1,7	1,1	2
Mozi- és tévéfilm	6,8	5,6	5,7	6,6	8,3	4	5,8	4,1	3,5
Ifjúsági műsor	0,7	0,7	0,5	0,5	0,5	0,1	0,7	0,5	0,4
(Film)sorozat	17,5	17,3	15,2	15,4	12,5	13,6	13,4	13,6	11
Dokumentumfilm	2,4	5,3	2,4	5,7	2,6	5,1	4,1	1,3	1,7
Rajzfilm	3,2	2,8	4,4	4,1	3,7	4,3	3,8	4,1	4,5
Színházi közvetítés	0,3	0,3	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0	0,1
Zenei műsor	3,7	3,7	2,6	3,1	1,6	2,4	2,4	1,6	1,2
Kulturális magazin	13,7	11,2	9	7,4	16,9	2,4	2,1	3,1	4
Ismeretterjesztő műsor	8,9	6,9	7,3	7,4	9,7	9,7	7,9	4,7	6,4
Szolgáltató műsor	7,2	8,4	12,6	11,1	10,7	2,9	24,7	14,8	14,8
Információs magazin	5,3	6	6,7	6	6,2	16,6	8,5	7,2	10,4
Vallási műsor	3,4	4,5	3,6	3,5	2,1	1,8	1,2	1,7	2
Sportműsor	5,1	4,1	4,1	4,1	3,2	7,1	6,2	4,2	4,3
Reality show	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	1,1	1,3
Egyéb műsor (pl. TCR, ünnepi közvetítés)	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	14,1	16,1
Összesen	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N:	4644	4729	4536	4259	4466	9100	10488	14401	11496

12. táblázat – A műsortípusok megoszlása a nettó műsoridőre vetítve (2006-2009, %)

	2006	2007	2008	2009
Politikai hírműsor	6,3	8	5,9	5,6
Politikai fórum, vita	2,4	2,1	3,7	5,4
Parlamentari közvetítés	0,3	1	1	1,3
Gazdasági műsor	1	0,8	0,9	0,8
Vetélkedő, kvíz, játék	8,6	9,1	8	7,8
Show-műsor (valóság-show), kabaré	2,7	2,2	2,7	4,7
Mozi- és tévéfilm	13,5	16,1	17,8	14,8
Ifjúsági műsor	0,1	0,7	0,5	0,3
(Film)sorozat	21,2	14,9	21	20,1
Dokumentumfilm	4,3	3,7	1,9	2,4
Rajzfilm	2,8	2,9	3,5	3
Színházi közvetítés	0,2	0,4	0,1	0,3
Zenei műsor	2,8	3,5	2	2
Kulturális magazin	2,6	1,4	3	3,8
Ismeretterjesztő műsor	8,4	7,1	4,5	5,8
Szolgáltató műsor	2,2	10,9	5,4	5,6
Információs magazin	12,6	8,4	8,9	7,4
Vallási műsor	1,1	1,4	1,5	1,2
Sportműsor	4,6	4,4	4,1	3,3
Reality show	0	0	1,3	2,5
Egyéb műsor	2	1	1,7	1,9
Összesen	100	100	100	100
N:	9100	10488	14401	11496

A kereskedelmi adók főként sorozatokból és mozifilmekből építették fel a műsorkínálatukat (**13. táblázat**). Mindenekelőtt a Viasat3-at (78,0%) kell kiemelni, amely nettó adásidejének több mint háromnegyedét (2008-ban 61 százalékát), míg a TV2 (44,6%), az RTL Klub (38,0%) és a Hálózat TV (25,8%) ennek mindössze felét-harmadát „töltötte fel” sorozatokkal, tévé- és mozifilmekkel. Az elmúlt években az MTV1 folyamatosan növelte a sorozatok, tévé- vagy mozifilmek részesedését: 2009-ben a nettó műsoridejének 26,7 százalékát, 2006-2007-ben még csak 23 százalékát fordította e műsortípusra. Az utóbbi esztendőben az M2 is egyre több tévé- vagy mozifilmet, sorozatot mutatott be: 2006-ban még csak 12 százalék, 2008-ban 21,6 százalék,

2009-ben pedig már 25,1 százalék volt a részesedésük. A két csatorna között az a legfőbb különbség, hogy az MTV1 a sorozatokat, míg az M2 a mozifilmeket preferálta. A politikai tájékoztatás (hírműsorok, vitaműsorok, fórum jellegű műsorok, parlamenti közvetítés) időterjedelme szintén az MTV1 (23,7%) és – a parlamenti közvetítések miatt – az M2 (27,4%) műsorkínálatában volt a leginkább meghatározó. Az előző évhez képest mindkét csatorna több politikai vonatkozású műsort sugárzott (MTV1:20,2%, M2:19,7%). A többi televízió a műsoridejének hét-kilenc százalékát tartotta fenn a politikai tájékoztatás számára (a Viasat3 nem sugárzott hírműsort, politikai fórum vagy vita programot és parlamenti közvetítést sem).

Változást jelent a korábbi időszakokhoz képest, hogy 2009-ben már a Duna TV (23,0%) számított a kulturális magazinok, ismeretterjesztő műsorok bázisának, miután 2008-hoz (14%) képest közel kétszeresére emelte a kvótáját, miközben az M2 (18,3%) teljesítménye változatlan maradt. A legnézettebb közszolgálati adó (9,5%) lényegesen rövidebb műsoridőt biztosított a programoknak, bár az előző évhez képest (5,9%) ez is előrelépést jelent.

Az MTV1 továbbra is rendkívül alacsony arányban szerkesztett műsorába ifjúsági programokat (1%), gyermekeknek szánt animációs filmeket csak az M2 (2,6%) adott közre. Az MTV1 és az M2 rajzfilmek számára biztosított műsorideje messze elmaradt a TV2 (9,2%) és az RTL Klub (6,5%) kvótája mögött.

Az utóbbi években a sport már nem csak az államilag finanszírozott csatornák kínálatában kap jelentős szerepet, hiszen az RTL Klub is közel hasonló arányban sugárzott sportműsorokat.

A piacvezető kereskedelmi csatornák kínálatának különbsége leginkább a sorozatok terjedelmében jelölhető meg. A TV2 a versenytársánál közel kétszer több szériát mutatott be. A TV2 a rajzfilmeket kissé „felülsúlyozta”. Ezzel szemben az RTL Klub a mozifilmeket preferálta, valamint a nem fikciós szórakoztatás területén (információs magazinok, reality show-k) és a már említett sportműsorok tekintetében volt „előnyben”.

A közszolgálati csatornák közül a Duna TV és az M2 visszaszorította a sorozatokat, viszont több ismeretterjesztő filmet, illetve dokumentumfilmet sugárzott, mint az MTV1. A Duna TV a show jellegű műsorokra (pl. Kívánságkosár) fordított kiemelt figyelmet.

13. táblázat – A műsortípusok megoszlása a nettó műsoridőn belül (2001-2009, %)

	MTV1	M2	Duna TV	TV2	RTL Klub	Viasat3	Hálózat TV	2009
Politikai hírműsor	9,3	4,2	6,3	5	7,2	0	7	5,6
Politikai fórum, vita	14,4	15,9	2,7	1,8	0	0	0	5,4
Parlamenti közvetítés	0	7,3	0	0	0	0	0	1,3
Gazdasági műsor	1,3	0,1	2,6	0	0	0	0,8	0,8
Vetélkedő, kvíz, játék	1	0	0	8,5	10,3	0	36,2	7,8
Show-műsor, kabaré	2,5	0,5	12,5	3,7	5,5	6,9	1,5	4,7
Reality show	0,3	0	0	3,3	6,4	10	0	2,5
Mozi- és tévéfilm	6,3	18	8,7	19,4	24,3	9,8	18	14,8
Ifjúsági műsor	1	0,1	1,2	0	0	0	0	0,3
Sorozat	20,4	7,1	9,8	25,2	13,7	68,2	7,8	20,1
Dokumentumműsor	2,5	4,5	5,2	0	1,6	0,8	0,5	2,4
Rajzfilm	0	2,6	2,5	9,2	6,5	1,3	0	3
Színházi közvetítés	0,5	0	1,1	0	0	0	0	0,3
Zenei műsor	2,1	2,7	4,5	0	0	0	3,2	2,2
Kulturális magazin	6	7	9,9	0,1	0	0	0,1	3,8
Ismeretterjesztő műsor	3,5	11,3	13,1	1,3	1,2	0	5,6	5,8
Szolgáltató műsor	7,8	3,3	8,4	3,9	4,7	0	10,1	5,6
Információs magazin	8,6	6,5	3,2	12,2	18	0,9	4,2	7,4
Vallási műsor	2,9	2,3	1,5	0,4	0,4	0	0,6	1,2
Sportműsor	6	3	4,9	0	3,9	2,1	2,8	3,3
Egyéb műsor	3,8	3,2	1,6	0,5	0,7	0	1,6	1,7
Összesen	100	100	100	100	100	100	100	100

Vizsgáltuk a programok funkcióit¹⁸ is **(14-15. táblázat)**. A programok funkcióit nem a televízió önbesorolása, hanem a saját minősítéseink alapján határoztuk meg. A könnyű szórakozást (könnyű (egyéb)) – csakúgy, mint a múlt évben – a produkciók kétötöde (40,3%) biztosított, nem szórakoztató jellegű, aktuális (komoly aktuális) témákkal a műsorkínálat kb. negyede foglalkozott (28,7).

A komoly elitkultúra részesedése 2006 óta folyamatosan nőtt, 2009-re közel a kétszeresére, mind a műsorok számát (4,8% vs. 8,2%), mind a műsoridejét (6,2% vs. 11,7%) tekintve. Az adatok alapján úgy tűnik, hogy a televíziók egyre nagyobb figyelmet szentelnek az e kategóriába tartozó műsorszámok bemutatásának. A komoly elitkultúra bemutatásában a közszolgálati televíziók jártak az élen **(15. táblázat)**, a legaktívabb a Duna Tv volt (22,3%). Az M2 (15,6%) és az MTV1 (12,8%) ennél ritkábban, de közel azonos arányban adtak teret az elitkultúrával kapcsolatos műsoroknak.

14. táblázat – A műsorok funkció szerinti megoszlása a programok számára vetítve (2001-2009, %)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Praktikus	3,8	3,7	3,7	3,7	3,1	1,4	9,6	8	8,2
Komoly aktuális	26,0	29,9	29,4	30,6	28,0	31,3	38,4	31,7	28,7
(Komoly) elitkultúra	23,1	20,5	16,4	17,4	23,6	4,8	6,3	7,4	8,2
Könnyű aktuális	14,0	13,8	16,7	16,6	15,1	10,8	3,2	3,3	4,3
(Könnyű) egyéb	33,1	32,1	33,8	31,7	30,2	42	38,5	41,6	40,3
Egyéb	-	-	-	-	-	9,7	4,5	8	10,4
Összesen	4644	4729	4536	4259	4466	9100	10527	14401	15768
N:	100	100	100	100	100	100	100	100	100

18 A műsorok funkció szerinti osztályozása a következő szempontok szerint történt:

- *Praktikus: a mindennapok ügyeiben segítő, a hétköznapiakban hasznos, gyakorlatias információk (jelentős részt a szolgáltató műsorokkal átfedésben);*
- *Komoly aktuális: társadalmi, politikai, gazdasági, kulturális és egyéb ügyekkel komoly formában foglalkozó műsorok (politikai hírek, információs magazinok, politikai vitafórum, gazdasági műsorok stb.);*
- *(Komoly) elitkultúra: magas kulturális értéket képviselő műsorok (művészfilmek, kulturális magazinok, komolyzene, vers, ismeretterjesztés stb.);*
- *Könnyű aktuális: társadalmi, politikai, kulturális aktualitásokkal szórakoztató formában foglalkozó műsorok (például politikai kabaré, a szolgáltató műsorok egy része, a talk-show műsorok egy része stb.);*
- *Könnyű egyéb: az összes többi szórakoztató és egyéb műsor a sorozatoktól a játékokon keresztül a könnyűzenéig.*
- *Egyéb: sport, vallás*

A funkció szerinti besorolás nem minősíti a műsorokat színvonaluk szerint, tehát bármilyen funkciójú műsor lehetett jó, de lehetett gyenge is.

15. táblázat – A műsorok funkció szerinti megoszlása a nettó műsoridőre vetítve (2009, %)

	MTV1	M2	Duna TV	TV2	RTL Klub	Viasat3	Hálózat TV	összesen
Praktikus	1,2	1,4	6,8	3,9	3,2	0	4,2	3,1
Komoly aktuális	36	36	16,7	13,5	7,4	0	12,6	18,4
(Komoly) elitkultúra	12,8	15,6	22,3	5,6	0,8	0	18	11,7
Könnyű aktuális	3,1	0,5	0	2,0	8,3	0,9	0	1,9
(Könnyű) egyéb	36,7	31,7	38,6	74,4	74,3	97	55,4	55,9
Egyéb	10,2	14,8	15,6	0,6	6	2,1	9,8	9
Összesen	32426	41800	40762	31098	30052	29611	35432	241183
N:	100	100	100	100	100	100	100	100

A filmek és sorozatok műfaji jellemzői

A műsorkínálat legjelentősebb szegmensét kitevő sorozatokat és filmeket részletesebben is elemeztük. A filmeket műfajuk és történetük, cselekményük alapján kategorizáltuk **(16. táblázat)**. 2009 újdonsága, hogy a köztelevíziók filmkínálata a krimik, thrillerek, akciófilmek, illetve a szappanoperák vonatkozásában közelített a kereskedelmiekéhez. Az ország két vezető televíziójának filmkínálata annyiban tért el, hogy az RTL Klub az akciófilmeket (21,6% vs. 7,3%) és a kalandfilmeket (7,2% vs. 2,1%) preferálta, míg a TV2 több szappanoperát (13,3% vs. 4,2%), vígjátékot (18,8 vs. 13,0%) és sci-fit (5,5% vs. 0,8%) mutatott be versenytársánál.

Évek óta az erőszakos bűncselekményekkel foglalkozó filmek (krimik, thrillerek, akciófilmek) jelentik a filmkínálat legfontosabb elemét, közel harmadát (2007: 31%, 2008: 32,9%, 2009: 31,4%) **(16-17. táblázat)**. A krimik, thrillerek, akciófilmek a Viasat3 (51,4% vs. 47,3%) és a Hálózat TV (55,3% vs. 46,6%) filmkínálatában domináltak, de 2009-ben az RTL Klub (32,2% vs. 39,7%) is csatlakozott e csoporthoz, versenytársa nagyságrendekkel kisebb mértékben szerepeltette a filmtípust (TV2: 35,0% vs. 27,3%). Új jelenség, hogy az M2 (12,4% vs. 27,6%) is a kereskedelmi csatornákra jellemző arányban mutatott ilyen jellegű filmeket, ezzel párhuzamosan az MTV1-en (25,9% vs. 18,4%) csökkent a részarányuk. Az erőszakos bűncselekményekkel foglalkozó filmek kategóriáján belül a krimik kiugró részesedését kell kiemelni, a műfaj az utóbbi években a reneszánszát éli (2007: 11,8%, 2008: 18,2%, 2009: 17,9%). A háttérben a bűnügyi, katonai helyszínelőkről szóló sorozatok divatja áll. A krimiket főként a Viasat3 kedveli (38,4% vs. 37,8%), ugyanakkor az MTV1 és a TV2 is évek óta egymáshoz közelítő arányban szerkeszti műsorba őket.

A filmkínálat második legelterjedtebb eleme a vígjáték (11,9% vs. 15,2%), amelynek számaránya nőtt az előző évhez képest. A növekedés elsősorban a Viasat3 (9,3% vs. 24,2%) és kisebb részben a Duna TV (4,8% vs. 10,3%), a TV2 (16,4% vs. 18,8%) és a Hálózat TV (2,5% vs. 9,0%) műsorszerkesztési gyakorlatának tudható be.

A gyermekfilmek, rajzfilmek részesedése valamelyest csökkent (10,0% vs. 8,8%). Furcsa, hogy részarányuk az MTV1 és M2 filmkínálatában évek óta tíz százalék körül mozog, ami alulmúlja a két legnagyobb piaci részesedéssel rendelkező kereskedelmi televízió megoszlását is (13-17%). Az előző évhez képest a Duna TV lényegesen kevesebb gyermekprodukciót sugárzott (19,3% vs. 9,1%).

A televíziók nagyobb figyelmet fordítottak a vizsgált periódusban a természetfilmekre: 2009-ben a filmtípus részesedése a többszörösére emelkedett (1,5% vs. 7,2%). A tendencia éllovasa a Duna TV (28,8%) volt.

Szintén több szappanoperát láthattak a nézők 2009-ben (3,8% vs. 7,4%), mint egy évvel korábban. Az M2 kivételével valamennyi csatorna, így különösen a Hálózat TV (0,0% vs. 18,1%) és a TV2 (9,4% vs. 13,3%) növelte a részesedését, de szembeutó, hogy az MTV1 (7,8% vs. 12,9%) is szorosan követte a TV2-t.

16. táblázat – A sorozatok, filmek zsánerek szerinti megoszlása 2009 márciusában (%)

	MTV1	M2	Duna TV	TV2	RTL Klub	Via-sat3	Hálózat TV	2009
Akciónfilm	2,1	1,8	0	7,3	21,6	3,4	32,4	8,4
Krimi	16,3	11,3	5,8	17,1	11,9	37,8	10,3	17,9
Thriller, horror	0	14,5	0	2,9	6,2	6,1	3,9	5,1
Kalandfilm	10,9	2,7	1,9	2,1	7,2	4,3	2,4	4,1
Sci-fi	0	0,5	0,3	5,5	0,8	0,4	1,6	1,5
Romantikus, szerelmes film	9,1	1,4	1,7	2,3	2,9	8,1	1,5	4
Családi film	0	1,7	0,6	1,9	2,7	0	0,9	1,1
Történelmi film	5	3	4,8	1,7	0	0	0	1,9
Háborús film	1,4	0,4	0	0,6	1,5	0	0	0,5
Western	0	0	0,8	0	1	0	0	0,2
Vígjáték	8,0	12,4	10,3	18,8	13	24,2	9,0	15,2
Gyermek-, ifjúsági film, rajzfilm	8,5	8,6	9,1	13	17	5,1	0	8,8
Kórházi film	4	0	1,6	1	1,1	0	0	0,9
Filmdráma, játékfilm	11,8	18,8	10,2	9,1	3,1	1,6	2,4	7,8
Dokumentumfilm	5	12,4	13,6	0	3,8	0,9	1,6	5
Természetfilm	1,3	7,4	28,8	1,5	0	0	13,4	7,2
Erotikus film	0	0	0	0	0	0	0,8	0,1
Zenés film	2,5	2,6	1,3	0,5	0,7	0	0	0,9
Szappanopera	12,9	0	4,3	13,3	4,2	4	18,1	7,4
Egyéb film	1,2	0,5	4,8	1,4	1,3	4,1	1,7	2
Összesen	100	100	100	100	100	100	100	100

17. táblázat – A sorozatok, filmek zsánerek szerinti megoszlása 2008 márciusában (%)

	MTV1	M2	Duna TV	TV2	RTL Klub	Via-sat3	Hálózat TV	Átlag
Akciónfilm	2,9	1,4	0	14,9	20,3	8,6	27,5	10
Krimi	20,1	7,2	9	16,3	6	38,4	13,3	18,2
Thriller, horror	2,9	3,8	2,7	3,8	5,9	4,4	14,5	4,7
Kalandfilm	10,5	2,1	3	5,6	7	10,2	2,5	6,4
Sci-fi	0,7	0	0	1,9	2	3,7	3,5	1,8
Romantikus, szerelmes film	2,8	5,6	7,5	6,9	5,4	7,2	1,2	5,8
Családi film	0	0	2	2	3	0,3	0	1,2
Történelmi film	4,5	0,4	2,5	0	0	0	0	0,9
Háborús film	1,2	0	0	0	0,5	0	0	0,2
Western	0	0,9	0,8	0	2,2	0	4	0,8
Vígjáték	15,9	10,8	4,8	16,4	19,4	9,3	2,5	11,9
Gyermek- és ifjúsági film	8,9	10,4	19,3	12,2	15,2	2,5	0	10
Kórházi film	3,5	7,8	7,4	0,8	1,5	3,4	0	3,5
Társadalmi dráma	9,7	13,6	13	5,1	3,1	0	9,6	6,5
Dokumentumfilm	3,7	14,3	15,8	0,7	1,6	1,5	7,1	5,4
Természetfilm	3,6	4,7	2,2	0,3	0,6	0	1,5	1,5
Erotikus film	0	0	0	0	0	0	1	0
Zenés film	0	0,4	0,6	1	0	0	0	0,3
Szappanopera	7,8	0	0	9,4	2,8	3,3	0	3,8
Egyéb film	1,3	16,6	9,4	2,7	3,5	7,2	11,8	7,1
Összesen	100	100	100,0	100	100	100	100	100

A csatornák műsorkínálatában a nemzeti gyártás, illetve a külföldi produkciók arányát is regisztráltuk (**18. táblázat**). A műsorok négyötöde (79,5%) hazai készítésű volt, ami jelentős emelkedést mutat 2008-hoz képest, és amivel a televíziók visszatértek az évek óta jellemző arányokhoz. A magyar műsorszámok növekedése az USA-ból érkezett produkciók csökkenésével járt együtt, míg az európai gyártású produkciók aránya évek óta változatlan. (Megjegyezzük, hogy mind a médiatörvény, mind a műsorszolgáltatási szerződések, mind pedig az Európai Unió a csatornák számára gyártási arányokat ír elő, így ezzel is magyarázható az évek óta állandónak tekinthető megoszlás.)

18. táblázat – A produkciók származási hely szerinti megoszlása (2001–2009, %)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
magyar	76,1	78,2	80,5	78,2	75,7	78,1	77,8	72,2	79,5
európai	8,2	6,6	4,9	6,7	7,8	7,2	6,3	6,9	7,9
USA és Kanada	7,9	10,2	9,8	10,1	11,2	11	12	18,9	10,8
egyéb	7,8	5	4,8	5	5,3	3,7	3,9	2	1,8
összesen	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	4644	4729	4536	4259	4466	9100	10922	12491	11564

Az elmúlt években a közfinanszírozású csatornákon lényegesen több hazai gyártású műsort regisztráltunk, mint a kereskedelmieken (**19. táblázat**). Bár az is igaz, hogy a nemzeti gyártók „zászlóshajójának” nem ezek a televíziók, hanem a Hálózat TV számít, mivel ez utóbbi műsoridejének négyötödét magyar műsorkészítők állítják elő. Az államilag finanszírozott csatornák (reklámjait, műsorajánlóit nem számítva) produkcióinak általában 70 százaléka, az RTL Klub és a TV2 programjainak pedig fele magyar származású. A Viasat3 műsorstruktúrájában a magyar gyártás mindössze tíz százalék körül mozog.

Érdekes, hogy a nemzeti gyártású művek aránya csak az MTV1 (72,6% vs. 70,9%) és az M2 (76,5% vs. 66,7%) kínálatában csökkent. Az M2 az európai és észak-amerikai, az MTV1 pedig az európai készítésű produkciókból sugárzott többet, mint egy éve. Az amerikai produkciók aránya csak az M2-n és a Viasat3-on nőtt 2008-hoz képest. Ezzel szemben a Duna TV (68,4% vs. 78,0%), illetve a TV2 (50,6% vs. 59,3%) és az RTL Klub (50,9% vs. 55,1%) több magyar produkciót mutatott be, mint 2008-ban.

19. táblázat – A vizsgált műsorszolgáltatók programidejének megoszlása a műsorszámok származási helye szerint (2008 és 2009, %)

	MTV1	M2	Duna TV	TV2	RTL Klub	Viasat3	Hálózat TV	Átlag
2009								
Magyar	70,9	66,7	78,0	59,3	55,1	11,4	85,6	68,3
Európai	21,5	19,9	14,2	11,6	4,6	1,6	7,5	13,5
USA és Kanada	1,3	11,6	3,9	28,4	24,1	81,5	5,4	13,7
Egyéb	1,8	0	2,1	0	1,7	4,4	1	1,6
összesen	100	100	100	100	100	100	100	100
2008								
Magyar	72,6	76,5	68,4	50,6	50,9	7,7	83,5	58,8
Európai	17,1	14,7	24,4	16,6	10,5	11,3	0,3	13,3
USA és Kanada	5,5	5,7	4	32,4	33	76,9	5,8	22,5
Egyéb	4,8	3,1	3,2	0,4	4,6	4,1	10,4	5,4
összesen	100	100	100	100	100	100	100	100

A nemzeti gyártás előrelépése látványosan megmutatkozik a főműsoridős kínálatban is. A televíziók 2009-ben (52,2%) átlagosan hat százalékkal több hazai műsort mutattak be a legnézettebb műsorsávban, mint egy éve (**20. táblázat**). Ez főként a TV2-re és az RTL Klubra igaz, amelyek a magyar gyártás preferálása mellett kevesebb észak-amerikai programot tűztek műsorra. Ezzel ellentétes irányban mozdult el az MTV1 (77,2% vs. 59,4%) és az M2 (54,3% vs. 40,9%), amelyek csökkentették a magyar gyártású és emelték az európai műsorszámok részesedését. Az M2 (16,5% vs. 31,5%) esetében kiemelés érdemel az is, hogy a csatorna kétszer annyi észak-amerikai produkciót tűzött műsorra, mint egy évvel korábban, így az amerikai produkciók aránya lényegesen meghaladta az RTL Klubra (23,9%) és a TV2-re (12,7%) jellemző szintet.

20. táblázat – A vizsgált műsorszolgáltatók főműsoridejének megoszlása a műsorszámok származási helye szerint (2008 és 2009, %)

	MTV1	M2	Duna TV	TV2	RTL Klub	Viasat3	Hálózat TV	Átlag
2009								
Magyar	59,4	40,9	52,4	81,9	71,2	11,4	40,7	52,2
Európai	39,9	49,7	43,4	10	19	17,9	46,0	34,7
USA és Kanada	1,7	31,5	2,8	12,7	23,9	88,5	19,1	19,4
Egyéb	0	0	3,3	0	0	0	4,3	1,0
Összesen	100	100	100	100	100	100	100	100
2008								
Magyar	77,2	54,3	51	38,8	45,8	9,3	44,4	46,7
Európai	17	22,5	35,7	4,4	6,1	5,9	2,2	14
USA és Kanada	3,1	16,5	8,1	39,1	34,7	58,6	37,8	27,2
Egyéb	2,7	6,7	5,2	17,7	13,4	26,2	15,6	12,1
összesen	100	100	100	100	100	100	100	100

A filmek, sorozatokon belül viszont elsőpró a külföldi – mindenekelőtt az USA-ból származó (49,7%) – produkciók fölénye, és ez a főműsoridős alkotásokra is jellemző (21-22. táblázat). Egyetlen kivételként a Duna TV említhető, amely filmjeinek kb. kétötödét (44,1%) magyar gyártóktól szerezte be. Az ellenpéldát a Viasat3 jelenti, amely gyakorlatilag mellőzi a magyar (1,9%) és az európai filmeket (1,1%), de a piacvezető RTL Klub (6,1%) is csak esetlegesen ad teret a hazai játékfilmeknek. Korábban már jeleztük, de a filmek kapcsán is egyértelműen kimutatható az MTV1 (25,5% vs. 14,6%) és az M2 (31,5% vs. 18,6%) elfordulása a magyar gyártóktól. A két csatorna – csakúgy, mint a múlt évben – elsősorban európai filmeket tűzött műsorra, és az M2-n jelentős mértékben nőtt az észak-amerikai produkciók részesedése is. A kereskedelmi televíziók 2009-ben is – csakúgy, mint évek óta – elsősorban amerikai produkciókat mutattak be.

21. táblázat – A filmek és (film)sorozatok származási helyének megoszlása (2008 és 2009, %)

	MTV1	M2	Duna TV	TV2	RTL Klub	Viasat3	Hálózat TV	Átlag
2009								
Magyar	14,6	18,6	44,1	13,2	6,1	1,9	16,7	15,6
Európai	62,9	46,8	38,9	22,8	14,1	1,1	23,9	26,3
USA és Kanada	4	30,7	10,4	66,8	88,7	88,7	46,6	49,7
egyéb	18,3	3,7	6,4	2,2	10	8,4	12,8	7,9
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2008								
Magyar	25,5	31,5	28,6	10,7	3,5	2,8	19,2	14,8
Európai	47,5	42,3	54,9	24,9	20,6	8,8	4,1	27,5
USA és Kanada	15,5	16,9	10,2	63,4	68,1	83,7	71,3	51,4
egyéb	11,5	9,3	6,3	1	7,8	4,7	5,4	6,3
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

22. táblázat – A főműsoridőben bemutatott filmek és (film)sorozatok származási helyének megoszlása (2008 és 2009, %)

	MTV1	M2	Duna TV	TV2	RTL Klub	Viasat3	Hálózat TV	Átlag
2009								
Magyar	16,6	12	19,7	37	26,6	5,9	3,7	14,8
Európai	79,5	40,6	69,2	19,7	6,3	0	37	38,1
USA és Kanada	3,1	47	4,7	43,3	58,8	94	45,1	43,2
egyéb	0	0,4	6,4	0	8,3	0	14,2	3,9
Összesen	100	100	100	100	100	100	100	100
2008								
Magyar	22,7	13,3	14,5	13,3	11	4,6	14,8	12,8
Európai	59,2	41,6	62,3	8,5	13,2	3,3	4,5	26,1
USA és Kanada	11,9	32,1	15,8	75,8	75,5	92	75,3	56
egyéb	6,2	13	7,4	2,4	0,3	0,1	5,4	5,1
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1.2. KÖZVÉLEMÉNY-KUTATÁSOK AZ ORTT ISMERTSÉGÉRŐL ÉS MEGÍTÉLÉSÉRŐL

Bevezetés, módszertan

Az Ipsos Média-, Reklám-, Piac- és Véleménykutató Zrt. az ORTT felkérésére kutatást végzett annak érdekében, hogy a Testület minél teljesebb képet kapjon a 18 évnél idősebb lakosság médiafogyasztási szokásairól, az ORTT ismertségéről, valamint a Testület által alkalmazott büntetések és szankciók lakossági megítéléséről. A kutatás ezen kívül érintette a délutáni kibeszélő show-król alkotott lakossági vélemények témakörét is. A személyes megkeresés útján történő adatfelvételére (CAPI) 2009. október 28. és november 3. között került sor (18 éven felüli magyar lakosság, 1500 személy).

Médiafogyasztás

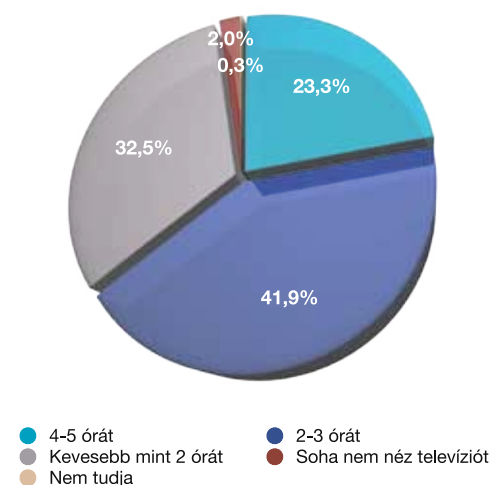
Magyarországon hagyományosan sokat tévéznek az emberek, minden negyedik 18 évnél idősebb személy naponta akár 4-5 órát is a képernyő előtt ül. E csoportba elsősorban az idősebbek és az alacsonyabb iskolai végzettségűek tartoznak. A fiatalabbak, a magasabb iskolai végzettségűek és a magasabb ESOMAR-státuszúak kevesebbet tévéznek, de csupán a megkérdezettek 2 százaléka állította azt, hogy sohasem néz tévét.

A televíziós csatornák közül a legnépszerűbb a két országos kereskedelmi csatorna, melyeket átlagosan a megkérdezettek mintegy fele néz napi rendszerességgel (RTL Klub: 56%, TV2: 46%). A nagyobbik közszolgálati csatornát minden ötödik felnőtt naponta nézi a saját bevallása szerint, s csupán minden hatodik jelezte, hogy sosem kapcsol az MTV1-re. Az M2 nézettsége lényegesen alacsonyabb, alig 5% követi figyelemmel műsorát napi rendszerességgel.

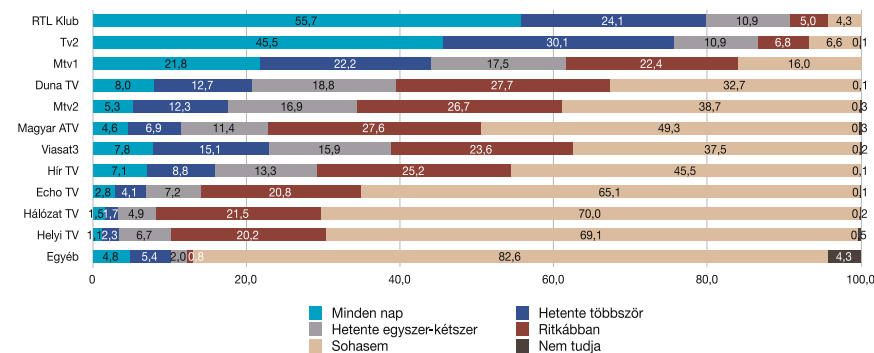
A csatornák népszerűségéhez hasonlóan, a hírműsorok közül is az RTL híradóját nézik a legtöbben, naponta 36%. A TV2 híradója, a Tények napi nézőtábora már csupán 23%, míg az MTV1 hírműsorát 15% követi figyelemmel.

Számos kutatás kimutatta, hogy a tévéműsorok közötti, de különösen a tévéműsorokat megszakító reklámok zavarják a tévézőket, nem látják szívesen őket. Ennek fényében nem meglepő, hogy a 18 év feletti lakosság 26 százaléka minden esetben, további 44 százaléka pedig az esetek többségében elkapcsol, ha reklámok következnek a tévében. Főként a 40-49 éves, magasabban iskolázott férfiak azok, akik hamarabb nyúlnak a távirányító után. A megkérdezettek alig nyolc százaléka jelezte, hogy nem zavarják a reklámok, nem kapcsol el a reklámblokkok alatt, körükben felülreprezentáltak az idősebbek és az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők.

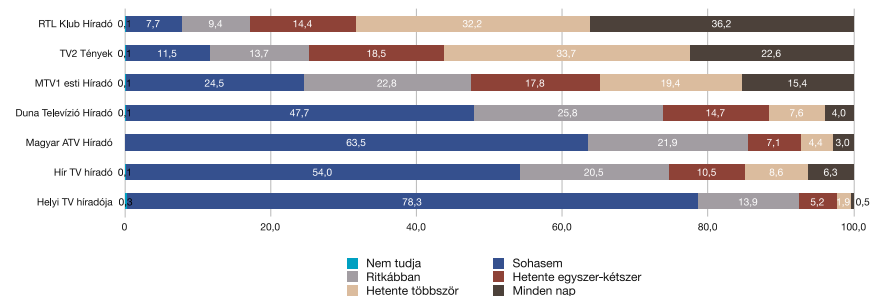
2. ábra – Tévénézéssel töltött idő

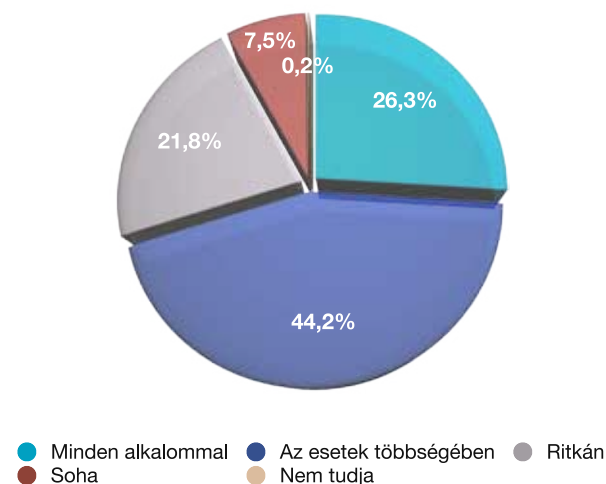
3. ábra – Csatornák nézettsége

4. ábra – Híradók nézettsége

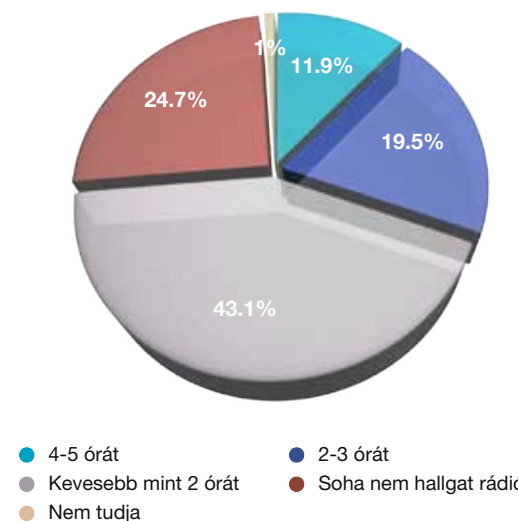
5. ábra – Csatornaváltás valószínűsége reklámok idején

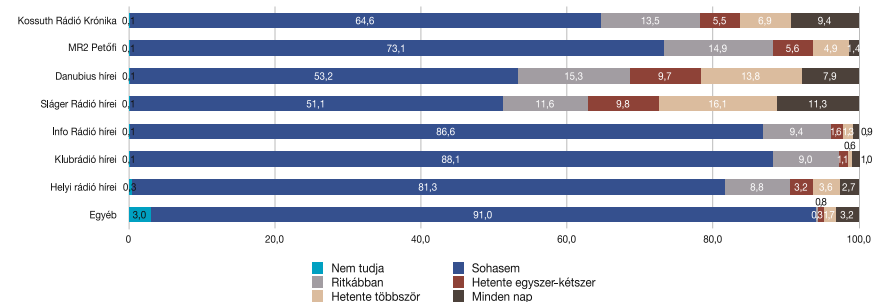
A rádióhallgatásra fordított idő lényegesen kevesebb, mint amennyit a tévé képernyője előtt töltenek az emberek. Minden negyedik magyar felnőtt sohasem hallgat rádiót, s alig több mint 30 százalékuk tölt naponta két óránál többet rádióhallgatással. Legtöbbet a 40-49 évesek rádióznak.

A rádiók hírműsorai kevésbé hallgatottak, mint a tévéhíradók. Legtöbbben a népszerű adók, mint a Sláger vagy a Danubius hírműsorait (legalább hetente 37 illetve 31%) követik figyelemmel, de a Kossuth és a Petőfi hírei (legalább hetente 22 illetve 12%) is sokakat érdekelnek. A helyi rádiók híreit a megkérdezettek 18 százaléka szokta hallgatni, de napi rendszerességgel csupán alig 3%.

6. ábra – Rádióhallgatással töltött idő

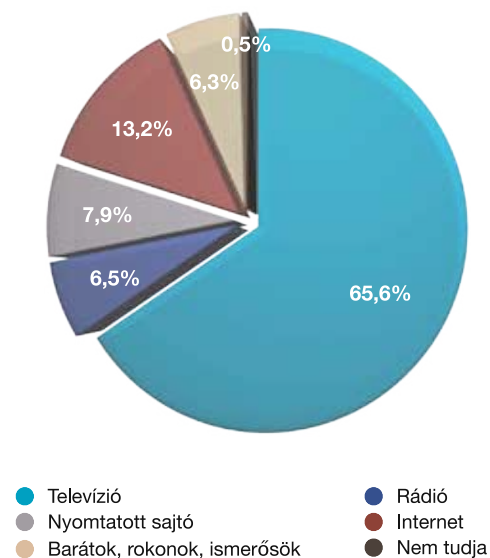

7. ábra – Hírműsorok hallgatottsága

A tévézési és rádióhallgatási adatok alapján nem meglepő, hogy a televízió a legfontosabb információforrás a 18 év felettiek mintegy kétharmadának. Főként az 50 év felettiek, a nők és az alacsony iskolai végzettségűek tekintik fő információforrásuknak a tévét. Ezzel szemben a rádiót csupán 7% sorolta a legfontosabb helyre, s így az internet, de még a nyomtatott sajtó is megelőzi a rangsorban. A rádió inkább a 18-29 évesek számára mérvadó információforrás, míg e két utóbbi médium elsősorban a férfiak és a magasabb iskolai végzettségűek számára nyújt megfelelő tájékoztatást.

8. ábra – Legfontosabb információforrás

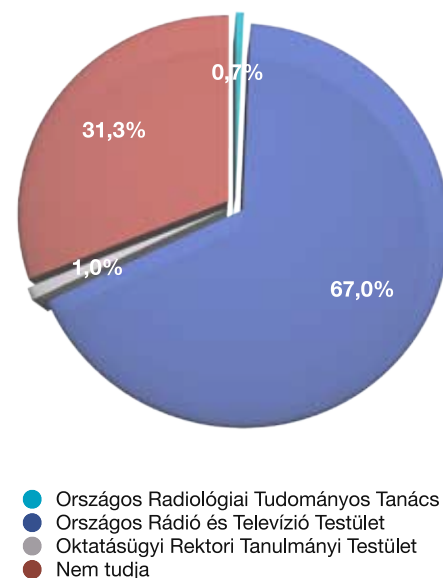

Az ORTT ismertsége, megítélése

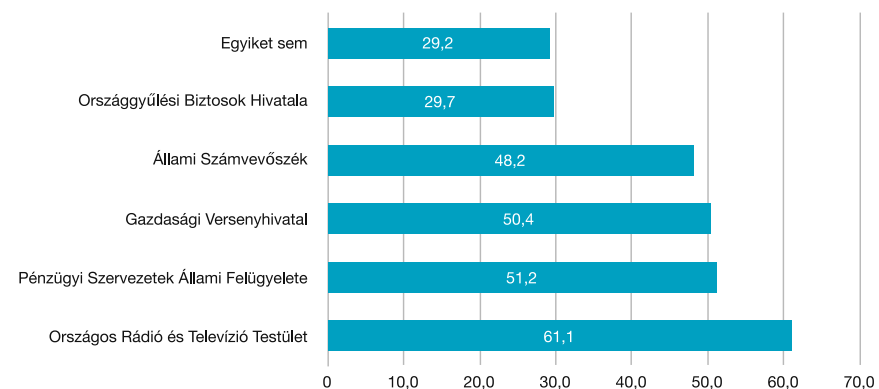
Az ORTT jelentése meglehetősen széles körben ismert, hiszen a felnőtt lakosság kétharmada helyesen válaszolt a kérdésre. Főként a budapestiek körében ismert a név jelentése, míg a községekben élők kevésbé tájékozottak e kérdésben. Hasonló arányban, a megkérdezettek 61%-a jelezte, hogy ismeri az ORTT-t, tudja, mivel foglalkozik, ezzel az aránnyal a legismertebb intézménynek bizonyult a vizsgáltak között (GVH, PSZÁF, OBH, ÁSZ). Főként a magasabb iskolai végzettségűek, a magasabb társadalmi státuszúak és a budapesti férfiak körében örvend nagyobb ismertségnek a Testület.

A vizsgált intézmények hasznosságát tekintve is az ORTT végzett az élen: a válaszadók (azok, akik ismerik az ORTT-t) háromnegyede inkább vagy nagyon hasznosnak találja létét.

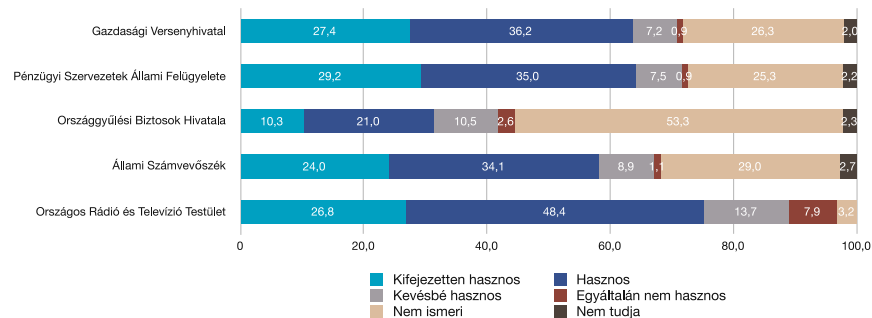
9. ábra – ORTT jelentése

10. ábra – Intézmények ismertsége

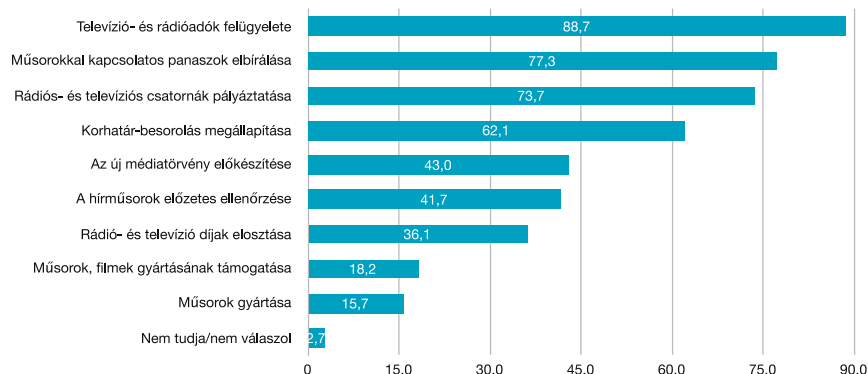
11. ábra – Intézmények megítélése

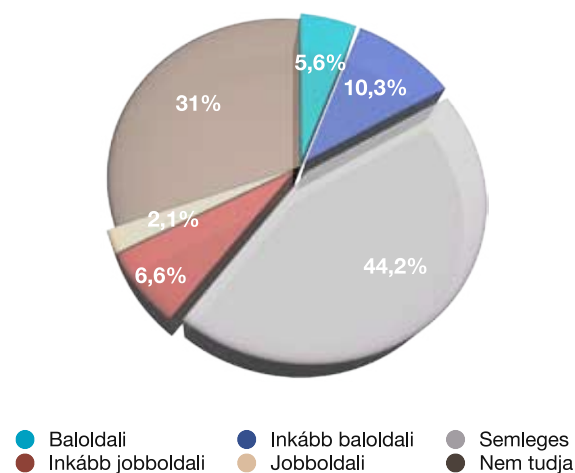
Az ORTT feladatai közül a legismertebb a televízió- és rádióadók felügyelete. A válaszadók háromnegyede említette az adók pályáztatását, 62% viszont hibásan jelölte meg a műsorok korhatár-besorolását a Testület feladatai között. A műsorokkal kapcsolatos panaszokat a válaszadók 77%-a szerint kell az ORTT-nek elbírálnia. A megkérdezettek ötödénél kevesebben vélik úgy, hogy műsorok gyártása vagy annak támogatása a Testület feladatai közé tartozna.

Az ORTT meglehetősen független szervezetként él a felnőtt lakosság fejében. Politikai irányultságát tekintve a többség semlegesnek tartja, csupán a megkérdezettek 16 százaléka véli úgy, hogy inkább a bal-, míg 9 százaléka, hogy inkább a jobboldalhoz húz. A jelenlegi közhangulatnak megfelelően ugyanakkor úgy véli a megkérdezettek mintegy 40 százaléka, hogy a pártok és a kormány képes hatást gyakorolni az ORTT munkájára. A pártok hatását azok ítélik erősebbnek, akik inkább jobboldalinak, míg a kormány hatását azok, akik inkább baloldalinak tartják a Testületet. Közepesenél erősebb befolyásoló tényezőnek tartják még a Testület által felügyelt rádiókat, tévéket és az Országgyűlést is, míg a bíróság, a köztársasági elnök és a rendőrség feltételezett hatása átlag alatti.

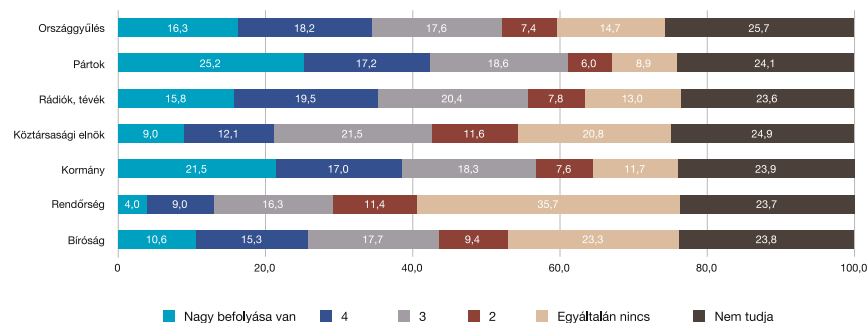
12. ábra – ORTT feladatai

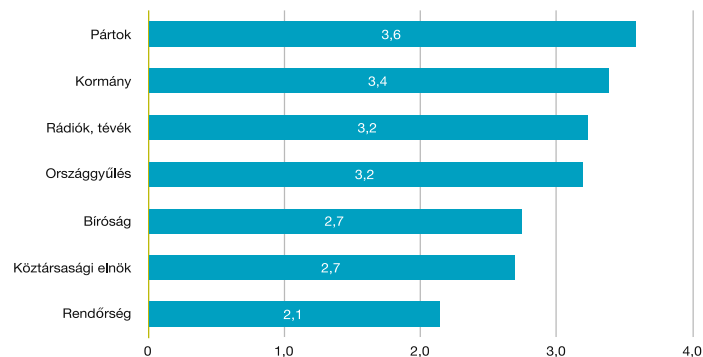
13. ábra – ORTT politikai hovatartozása

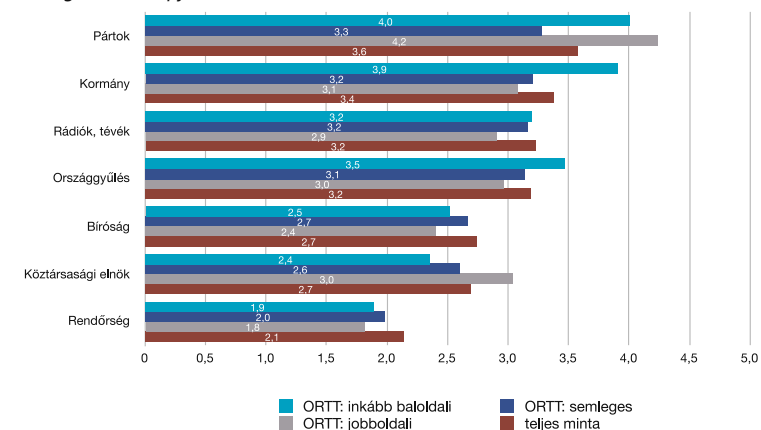
14. ábra – Személyek és intézmények befolyása az ORTT döntéseire

15. ábra – Személyek és intézmények befolyása az ORTT döntéseire – átlagok

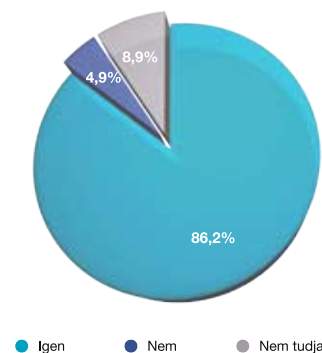
16. ábra – Személyek és intézmények befolyása az ORTT döntéseire – átlagok. Az ORTT politikai megítélése alapján.

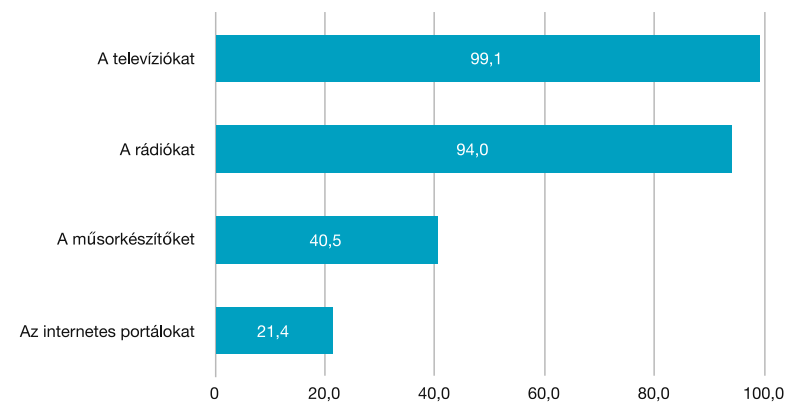
Büntetések, szankciók

Azon válaszadók döntő többsége, akik ismerik az ORTT-t, véli úgy, hogy a Testületnek jogában áll büntetni, szankciókat alkalmazni. Elsősorban a televíziókat és rádiókat említették, mint amelyekre büntetéseket róhat ki az ORTT, de ötből két válaszadó a műsorkészítőket és minden ötödik az internetes portálokat is e körbe sorolta.

17. ábra – Az ORTT szankcionálási joga

Kiket büntethet?

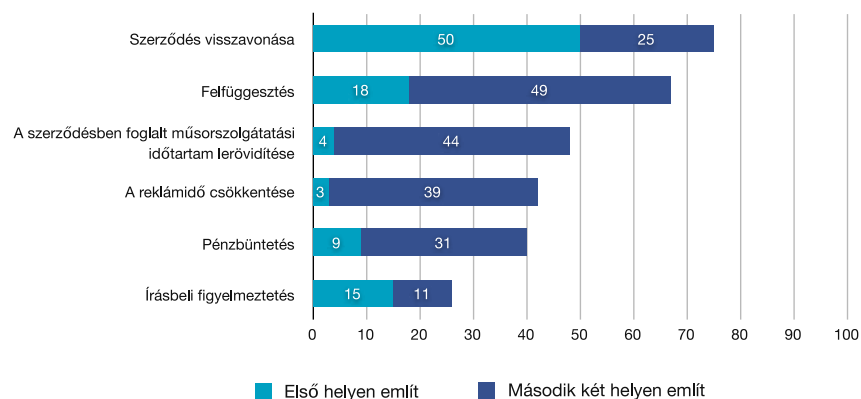
Az ORTT többféle típusú büntetést is alkalmazhat. Ezek rangsorolására kértük válaszadóinkat. Első helyen leggyakrabban a szerződés visszavonása szerepelt (50%), tehát ezt tekintik a legszigorúbb büntetési tételnek. Kevésbé drasztikus, de jellegében hasonló a felfüggesztés, melyet a megkérdezettek 18%-a jelölt meg legsúlyosabb, míg összesen 67%-a a legsúlyosabb három szankció között. A műsor-

szolgáltatási időtartam csökkentése a válaszadók mintegy felénél szerepelt a legszigorúbb három tétel között. Legkevésbé az írásbeli figyelmeztetést tartják szigorúnak, így visszatartó erejűnek a válaszadók.

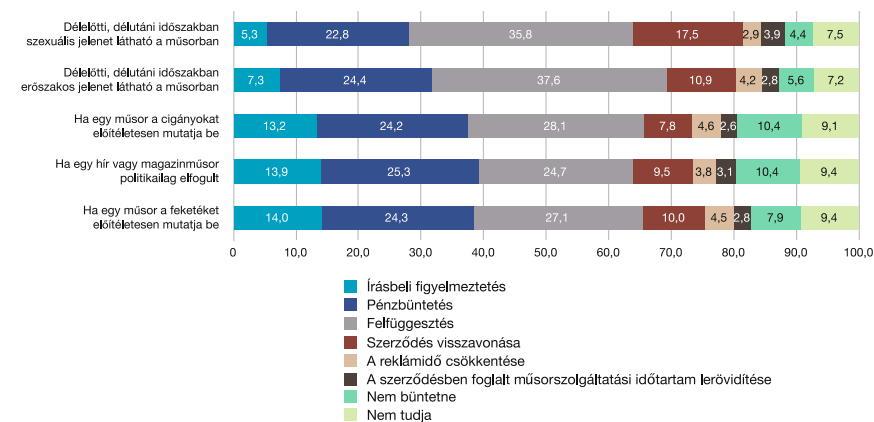
A szerződés visszavonását igen szigorúnak ítélik a válaszadók, hiszen nem sokan alkalmaznák még akkor sem, ha súlyosabb kihágásról lenne szó. A többség inkább ennek enyhébb formájához, a felfüggesztés eszközéhez nyúlna. Ezen szankciók alkalmazását leginkább erőszakos vagy szexuális tartalmú jelenetek délelőtti vagy délutáni sugárzása esetén tartják helyesnek. Ugyanakkor vannak, akik megelégednének az írásbeli figyelmeztetéssel. Egyéb típusú büntetéseket elenyésző arányban javasoltak a megkérdezettek a fenti két kihágás esetén. A politikailag elfogult, vagy egyes embercsoportokkal szemben diszkriminatív műsorokat a válaszadók közel ötöde nem büntetné (vagy nem tudja, hogyan büntetné). E kihágások kapcsán nagyobb szerephez juttatnák az írásbeli figyelmeztetést és a pénzbírságot a 18 évnél idősebbek, s a súlyosabb büntetéseket, mint a szerződés megszüntetése, felfüggesztése, ritkábban javasolják.

Az utóbbi időben a megkérdezettek több mint harmada egyik említett szankcióval sem találkozott, míg tízből hatan emlékeztek valamely adó műsorszolgáltatásának felfüggesztésére a közelmúltból. Az ORTT által alkalmazott szankciók a teljes minta alig több mint tizedét (a szankciókat érzékelők ötödét) érintették hátrányosan.

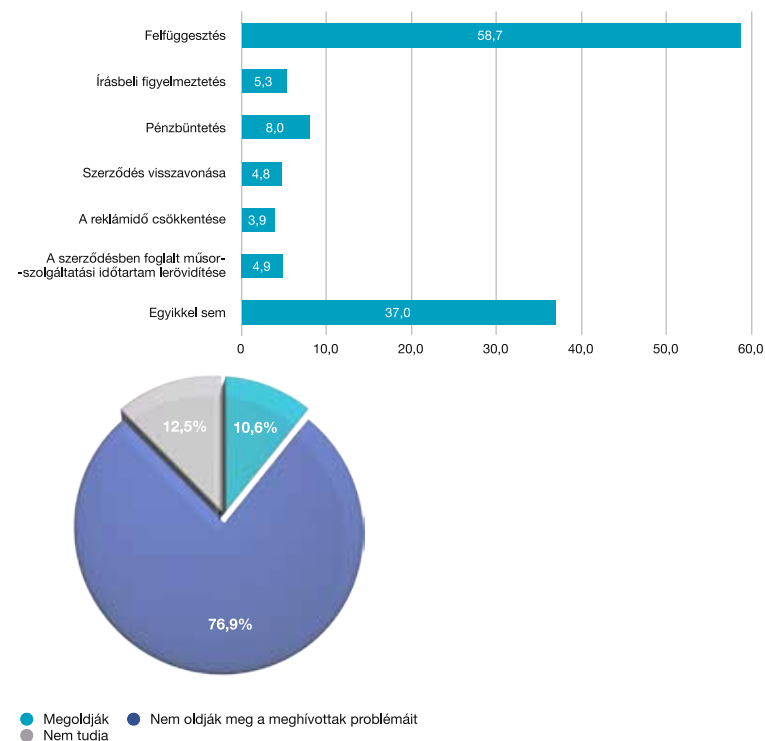
18. ábra – Büntetési tételek szigorúságának megítélése

19. ábra – Kihágások büntetése

20. ábra – Tapasztalt büntetések a közelmúltban

Kibeszélő show-k a magyar csatornákon

A délután sugárzott kibeszélő show-k, mint amilyen a Mónika show vagy a Joshi Bharat közössége, többé-kevésbé megegyezik azokkal (idősebb, alacsony iskolai végzettségű, alacsony társadalmi státuszú, kisebb településeken élő), akik valódi konfliktusokat, valódi problémákat sejtene a bemutatott jelenetek mögött, és úgy vélik, hogy ezek megoldódnak a műsorvezetők segítségével. Összességében azonban a felnőtt lakosság alig negyede véli úgy, hogy a bemutatott jelenetek valódiak és még kevesebben, alig minden tizedik megkérdezett gondolja, hogy meg is oldódnak a résztvevők problémái. Legtöbbször nem is vennének részt az ehhez hasonló műsorok felvételein (91%) még a közönség soraiban sem.

21. ábra

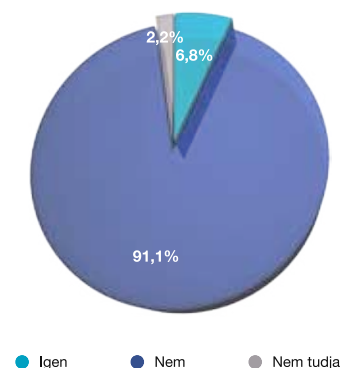
Valódiak, vagy megrendezettek a bemutatott jelenetek?

Megoldják a műsorvezetők a meghívottak problémáit?

22. ábra – Részvétel a közönség soraiban a Joshi Bharat vagy a Mónika Show felvételén

A „NE A TELEVÍZIÓ NEVELJE FEL A GYERMEKET!” KAMPÁNY FOGADTATÁSA

Az ORTT felkérésére a Szonda Ipsos közvélemény-kutató cég omnibuszos lekérdezés keretében – a Médiahatóság által megadott és a szakértőik által is relevánsnak ítélt kérdések alapján – feltárta a médiahatóság több hetet felölelő „Ne a televízió nevelje fel a gyermeket!” kampányának hatását.

Az ezer fős minta a 18 év feletti népességet reprezentálta. Az adatfelvételt standardizált kérdőíves módszerrel, laptopos megkeresésre kiképzett országos kérdezőbiztosi hálózat segítségével végezték el (CAPI). A lekérdezés célja az volt, hogy feltárja, a népesség hány százalékához jutott el az ORTT üzenete, továbbá milyen fogadtatásban részesültek a közérdekű közlemények.

A megkérdezettek egyharmada találkozott az ORTT kampányával. A válaszadók többsége nem látta a spotokat, vagy már nem emlékezett azokra (23. táblázat). E kérdésnél is visszaköszönt, hogy leginkább a magasabb jövedelemmel rendelkező, számos tartós fogyasztási eszközzel ellátott, urbánus környezetben élő, iskolázott személyek voltak képesek felidézni azokat. (A fenti jellemzők általánosnak tekinthetők a spotok felidézésével összefüggésben, és leginkább a különböző események memorizálásának képességéről mondanak valamit, és nagy valószínűséggel nem konkrétan az ORTT kampányfilmjének fogadtatásáról.)

23. táblázat– Találkozott-e az ORTT „Ne a televízió nevelje fel a gyereket!” kampányával?

	esetszám	%
Igen	337	33,69
Nem	637	63,71
Nem tudja/Választagadás	26	2,60
összesen	1000	100,00

A főiskolai végzettséggel rendelkezők több mint fele, a szakközépiskolai érettségivel bírók kétötöde ismerte az ORTT megbízásából sugárzott spotokat, továbbá az egyetemi diplomával és a gimnáziumi érettségivel rendelkezők is nagy számban voltak képesek visszaemlékezni azokra.

A válaszadók több mint 90 százaléka jó kezdeményezésnek tartotta a televíziózás káros hatásaira figyelmeztető hirdetéseket (**24. táblázat**).

24. táblázat – Jó kezdeményezésnek tartja-e a hirdetéseket?

	esetszám	%
Igen	307	91,2
Nem	18	5,4
Nem tudja/Választagadás	12	3,4
összesen	1000	100,0

Azon személyek 80 százaléka, akik állításuk szerint találkoztak az ORTT közleményeivel, legalább egy spotot jól jelöltek meg az öt alternatívából (**25. táblázat**), amelyek közül kettő kakukktójának számított. A spotokra emlékezők mindössze egytizede elevenítette fel helyesen mind a három színopszist, egyötöde kettőt volt képes felidézni, míg közel 50 százalékuk a három közül egyre emlékezett pontosan.

A válaszadók majdnem fele idézte vissza a születésnapj szcenét, amelyben az ünnepelt „felkaszabolta” a tortáját, míg kétötöde a televízió előtt szorongó kislány által félmjelzett jelenetet említette. A legkevésbé a metron rögtönzött tánc ragadt meg a befogadókban (33,8%). A magasabb iskolai kvalifikációk felé haladva nőtt azoknak a száma, akik képesek voltak feleleveníteni valamely spotot. A középfokú és felsőfokú végzettségűek legalább egyötöde tartozott e kategóriába, míg a szakmunkásoknak mindössze egyhatoda. A nyolc általánossal vagy annál alacsonyabb végzettséggel rendelkezők tizede volt képes ugyanerre a teljesítményre. A fentieken túl elmondható, hogy a háztartásukban tartós fogyasztási eszközökkel (digitális fényképezőgép, laptop, CD-lejátszó stb.) jól ellátott, magas jövedelemmel, új gépkocsival rendelkező háztartásokban élő személyek szignifikánsan élesebben emlékeztek.

25. táblázat – Kérem, idézze fel a közleményeket, és válassza ki azokat a témákat, amelyek szerepeltek a hirdetésekben

	esetszám	%
egyiket sem találta el	68	20,04
mindössze egy hirdetést jelölt meg korrekten	167	49,55
két reklámot talált el helyesen	68	20,28
mind a három hirdetést jól jelölte meg	34	10,14
összesen	337	100,00

A felmérés kiterjedt arra is, hogy a megkérdezettek szerint mi volt az üzenete a kampánynak. A válaszadók kb. egynegyede értett egyet azzal az alternatívával, miszerint a „médiahadjárat” azt sugallta, hogy követendő lenne, ha a gyermekek egyáltalán nem néznének televíziót. A szabadidős tevékenységek, a családi programok propagálása, valamint a káros tartalmak által megtestesített veszélyek a válaszadók 90 százalékának olvasatában voltak jelen (**26. táblázat**).

26. táblázat – Ön szerint a kampány arra hívta fel a figyelmet,

	esetszám	%
hogy a túlzott televíziózás káros lehet a gyermekek számára	318	94,31
hogy a gyermekek számára jó lenne, ha egyáltalán nem néznének televíziót	81	23,95
hogy a szülők igyekezzenek többet lenni gyerekeikkel	315	93,43
hogy a gyermekek a tévézés helyett más szabadidős tevékenységekkel foglalkozzanak	299	88,67
hogy vannak olyan műsorszámok, amelyek károsak lehetnek a gyerekek számára	316	93,91
összesen	337	-

A válaszadók több mint fele a televízió káros hatásairól szólva a tanulás, a testedzés, az olvasás elhanyagolását említette. Egyötödük véleménye szerint a családi normákat is erodálják a televízióban látottak (**27. táblázat**).

27. táblázat – A legnagyobb gond a gyermekekkel/gyermekével kapcsolatban,

	esetszám	%
hogya a televízió miatt elhanyagolják a tanulást	111	32,99
hogya a televízióban látottak arra készítik őket, ne fogadjanak szót szüleiknek	65	19,23
hogya a televízió miatt elhanyagolják a sportot és a testedzést	64	19,14
hogya a televízió miatt elhanyagolják az olvasást	58	17,33
hogya a televízió miatt nem tartják a kapcsolatot barátaikkal	16	4,69
hogya a televízió miatt nem járnak moziba, színházba, koncertre stb.	5	1,49
nem válaszolt/nem tudja eldönteni	17	5,14
összesen	337	100,00

Leginkább a 8 általánossal vagy annál alacsonyabb végzettséggel rendelkező személyek voltak arról meggyőződve, hogy a televíziózás elvonja a gyermekeket a tanulástól, valamint arra sarkallja őket, hogy ne fogadjanak szót a szüleiknek. A szakmunkásképzővel és a középfokú végzettséggel bírók leggyakrabban a testedzés elhanyagolását említették. A diplomás válaszadók az olvasás negligálását emelték ki.

Az ORTT kampányfilmjének fogadtatása az AGB Nielsen Médiautató Kft. adatainak tükrében

Az AGB adatai szerint az ORTT által közreadott spotok 2008. december 27. és 2009. február 28. között 613 esetben kerültek adásba – a szolgáltató adatbázisa alapján csak az általuk mért csatornákról volt gyűjthető információ.

A legtöbbször a Sport1 (190) és a Sport2 (193) adta közre az ORTT kampányfilmjeit. Az országos földi szórású médiumok közül a TV2 szerkesztette műsorba a legnagyobb esetszámban a spotokat (**28. táblázat**). Az egyes közlemények átlagos nézettsége szerénynek mondható – a legnépszerűbb csatornán a közönség mindössze átlagosan három-négy százaléka tekintette meg alkalmanként azokat –, ugyanakkor a repetíciónak köszönhetően az RTL Klubon és a TV2-n az összesített adatok szerint a teljes magyar népesség két alkalommal is láthatta a leadott spotok valamelyikét. Az MTV1 adatai ennél valamivel visszafogottabbak, itt csak a népesség 80 százalékát érték el a közlemények. (Az adatok természetesen torzítanak, ezért sem szerepelnek táblázatban.) A kampány szempontjából az RTL és a TV2 számított a legértékesebb partnernek, hiszen az említett csatornákon az adott pillanatban televíziót nézők egyhatoda-egyötöde tekintette meg az ORTT „Ne a televízió nevelje fel a gyermeket!” kampányfilmjét.

28. táblázat – Az ORTT kampányfilmjének fogadtatása az AGB Nielsen adatainak tükrében

	N	AMR		AMR%		SHR%	
		teljes népesség	14 év alatti gyermekkel rendelkező háztartások	teljes népesség	14 év alatti gyermekkel rendelkező háztartások	teljes népesség	14 év alatti gyermekkel rendelkező háztartások
MTV1	15	274 057	28 869	3,0	0,9	7,8	3,1
TV2	42	397 188	96 924	4,3	3,1	17,4	16,9
RTL KLUB	20	309 954	86 335	3,3	2,7	20,6	22,0
DUNA TV	62	20 991	2 916	0,2	0,1	0,6	0,3
HÁLÓZAT TV	34	46 986	5 599	0,5	0,2	1,0	0,4
M2	15	46 127	9 797	0,5	0,3	1,6	1,3
MAGYAR ATV	20	61 082	3 903	0,7	0,1	1,4	0,3
SPORT1	190	21 512	2 651	0,2	0,1	0,7	0,3
SPORT2	193	8 815	1 681	0,1	0,1	0,3	0,2
VIASAT3	22	179 488	46 336	1,9	1,5	5,2	5,1

A spotok több mint kétharmadát az éjszakai műsorsávban tették közzé, a reggeli vagy a délutáni programsávban a műsorszolgáltatók kevesebb, mint hatoda sugározta azokat (**29. táblázat**).

29. táblázat – A hirdetések műsorsáv szerinti megoszlása

Időszak	esetszám	%
06:00-18:30	94	15,3
18:30-21:30	98	15,9
21:30-06:00	421	68,7
Összesen:	613	100,0

Főként a sportcsatornák jeleskedtek a hajnali műsorsávtól eltérő programkörnyezetben történő sugárzásban, a többiek kizárólag 21 óra után tűzték műsorra a hirdetéseket (**30. táblázat**).

30. táblázat – A hirdetések műsorsáv szerinti megoszlása a médiumok tükrében

		MŰSORÁVOK		
		06:00-18:30	18:30-21:30	21:30-06:00
Duna Televízió	esetszám	0	0	62
	a műsorsávok közötti megoszlás	0	0	100
Hálózatos Televízió	esetszám	0	0	34
	a műsorsávok közötti megoszlás	0	0	100
MTV1	esetszám	0	0	15
	a műsorsávok közötti megoszlás	0	0	100
M2	esetszám	0	0	15
	a műsorsávok közötti megoszlás	0	0	100
Magyar ATV	esetszám	0	4	16
	a műsorsávok közötti megoszlás	0	20	80
RTL Klub	esetszám	0	0	20
	a műsorsávok közötti megoszlás	0	0	100
Sport1	esetszám	40	53	97
	a műsorsávok közötti megoszlás	21,1	27,9	51,1
Sport2	esetszám	54	37	102
	a műsorsávok közötti megoszlás	28,0	19,2	52,8
TV2	esetszám	0	0	42
	a műsorsávok közötti megoszlás	0	0	100
Viasat3	esetszám	0	4	18
	a műsorsávok közötti megoszlás	0	18,2	81,8

2. A RENDSZERES MŰSORFIGYELÉS TAPASZTALATAI

Az ORTT rendszeresen vizsgálja az Rttv. – és más vonatkozó törvények – előírásainak betartását az országos, körzeti és helyi (ezeken belül: közszolgálati, kereskedelmi, közműsor-szolgáltató, nem nyereségérdekelt és hálózatban működő) médiumok műsorszolgáltatásában. Az elmúlt év során nem változott az ellenőrzés módszertanát érintően a jogszabályi háttér, és nagy érdeklődésre számot tartó médiaesemény (olimpia, labdarúgó világbajnokság stb.) vagy média jelenség sem fordult elő 2009-ben. Újdonságnak számított viszont a munkánkban, hogy a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság, a Gazdasági Versenyhivatal és a Pénzügyi Szervezetek Állami Fel-

ügyelete mellett az év második felétől a Nemzeti Örökségvédelmi Hivatal munkáját is információkkal segítettük.

2009-ben 71 vizsgálattal többet (1513) folytattunk le, mint a megelőző esztendőben (1442), és ezzel párhuzamosan 3546 órával emelkedett az analizált műsorórák száma is (19.200 vs. 22.746 óra) (**31. táblázat**).

31. táblázat – A 2009-ben lefolytatott vizsgálatok

Az ellenőrzés típusa	Vizsgálatok száma	Vizsgált műsorórák száma
Rendszeres ellenőrzés keretében		
a) országos műsorszolgáltató (9 médium)	455	1820
b) körzeti műsorszolgáltató (37 médium)	116	464
c) helyi frekvenciás műsorszolgáltató (147 médium)	158	632
d) helyi vezetékes műsorszolgáltató (371 médium)	364	364
e) hálózatos műsorszolgáltató (18 hálózat - 128 tag)	19	2532
f) közműsor-szolgáltató (190 médium)	207	2070
g) nem nyereségérdekelt/kisközösségi műsorszolgáltató (82 médium)	100	1000

Megjegyzés: a)-c) = véletlenszerű sorsolással kiválasztott nap négy műsorórája

d) = véletlenszerű sorsolással kiválasztott nap egy műsorórája

f)-g) = véletlenszerű sorsolással kiválasztott nap teljes műsora

Az AGB Nielsen Média Kutató Kft. és a RadioMonitor adatai alapján lefolytatott vizsgálatok		
a) AGB Nielsen: országos és körzeti televíziók (14 médium)	12	480
b) RadioMonitor (53 körzeti és helyi rádió)	12	7776
Testület által elrendelt vizsgálatok		
c) Közműsor-szolgáltatók kontroll-vizsgálata	23	2584
d) Nem nyereségérdekelt médiumok kontroll- vizsgálata	21	2425
Egyéb kontroll-vizsgálat	7	599
Panaszok vizsgálata	19	
Összesen	1513	22746

Megjegyzés: a)-b) = egy teljes hónap műsorszolgáltatása

c)-d) = egy teljes hét műsorszolgáltatása

A műsorfigyelés tapasztalatai szerint az alábbi törvénytértések fordultak elő a leggyakrabban az elmúlt évben (**32. táblázat**):

32. táblázat – A legnagyobb számban szankcionált törvénytértések

Érintett törvényhely	89. § (1)	90. § (2)	15. § (1) és (2)	10. § (5)	18. §	25. §
Szankcionált jogsértések száma	177	119	64	81	19	8

A Testület összesen 701 határozattal szankcionálta a műsorszolgáltatók törvénytértéseit. A felsorolt típushibák közül az Rttv. 89. §-ának (adatmegőrzési és -szolgáltatási kötelezettség) megsértése (177) a helyi vezetékes médiumokra, a közműsor-szolgáltató és a nem nyereségérdekelt kisközösségi rádiókra volt leginkább jellemző, és előfordulása növekedést mutat 2008-hoz képest (149). Az Rttv. 90. § (2) bekezdésének (műsorszolgáltatási szerződés előírásainak kötelezettsége) sérelme (119) közel kétszeresére emelkedett egy év alatt (2008: 65 eset). Ez a jogsértés tipikusan a közműsor-szolgáltató és a nem nyereségérdekelt médiumoknál volt megfigyelhető. Az Rttv. 15. § (1) és (2) bekezdés (reklám, közérdekű közlemény, jótékonyági felhívás, politikai hirdetés felismerhető elkülönítésének és forrásmegjelölésének kötelezettsége) figyelmen kívül hagyása (64) alig változott a korábban tapasztaltakhoz (55) képest. Ezzel szemben ugyancsak nőtt (2008: 51, 2009: 81) az Rttv. 10. § (5) bekezdésében (burkolt reklám közzététele) foglaltak figyelmen kívül hagyása. Ez utóbbinak az előírásait legtöbbször az országos és a körzeti műsorszolgáltatók negligálták. Csökkenő tendenciát regisztrálhattunk viszont az Rttv. 18. §-ának (műsorszám támogatása) (2008: 25, 2009: 19 eset) és 25. §-ának (közszolgálati műsorszolgáltatásban és köz-műsor-szolgáltatásban történő támogatás) be nem tartása során (2008: 15, 2009: 8).

2.1. Az országos vételkörzetű műsorszolgáltatók vizsgálatának tapasztalatai

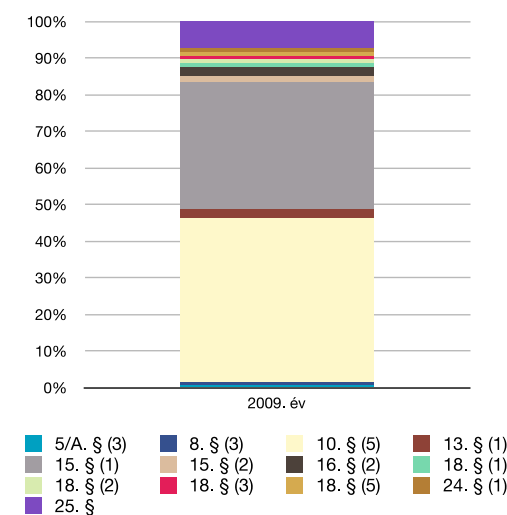
Az országos műsorszolgáltatók köre november közepén megváltozott, hiszen a Danubius Rádió és a Sláger Rádió befejezte a működését, ellenben a Class FM és a Neo FM kereskedelmi rádiók megkezdték a műsorszolgáltatásukat. Az országos közszolgálati és kereskedelmi médiumok rendszeres figyelése véletlenszerű sorsoláson alapul, ami mindig már adásba került időpontot érint. Nem változtattunk a korábbi évek bevett gyakorlatán, azaz a ritkábban hibázó médiumok hetenként csupán egy alkalommal, míg a gyakrabban vétők naponta kerültek kisorsolásra. Az analízis minden alkalommal négy órányi programidő (a főműsoridő három órája plusz egy véletlenszerűen kisorsolt óra) elemzését jelentette (**33. táblázat**).

33. táblázat – Az országos műsorszolgáltatók mintába kerülési gyakorisága 2009-ben

	Class FM	Danubius Rádió	Duna Televízió	Kossuth Rádió	M2	MTV1	Neo FM	Petőfi Rádió	RTL Klub	Sláger Rádió	TV2	Összesen:
Vizsgálatok száma	2	30	59	70	28	62	5	26	56	56	61	455
Vizsgált órák száma	8	120	236	280	112	248	20	104	224	224	244	1820

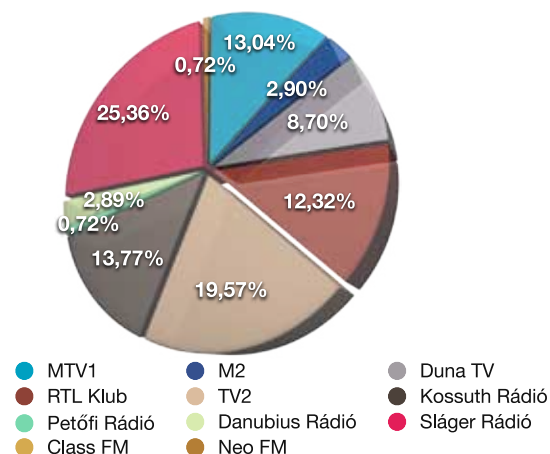
A 455 vizsgálat révén összesen 1820 műsoróra részletes elemzésére került sor. Az elemzések 24 százaléka (110) nem tárt fel normaszegést. A regisztrált problémák közül a burkolt reklámozás (59), a kereskedelmi üzenetek főcímének elhagyása (50), illetve a közszolgálati műsorszámok támogatási szabályainak figyelmen kívül hagyása (11) fordult elő a legtöbbször. A feltárt összes törvénytértés (137) megoszlását az alábbi ábrán mutatjuk be (**23. ábra**):

23. ábra – Az országos műsorszolgáltatók normaszegéseinek megoszlása 2009-ben

A legtöbb normaszegés a Sláger Rádió és a Kossuth Rádió műsoraihoz kötődött. A televíziók közül a TV2, az MTV1 és az RTL Klub számított élvadásznak. Az egyes műsorszolgáltatók vélelmezett törvénytértéseinek arányát a következő diagram szemlélteti (**24. ábra**).

24. ábra – Az országos műsorszolgáltatók normaszegéseinek alakulása csatornák szerint 2009-ben

2.2. A körzeti és helyi műsorszolgáltatók vizsgálatának tapasztalatai

A körzeti műsorszolgáltatók közül a Budapest TV-től a Testület megvonta a műsorszolgáltatási jogot, a Viasat3 pedig májustól kezdődően már nem magyar joghatóság alá tartozik. A körzeti médiumok ellenőrzése során a rendszeres kontrollra javasoltakra kéthavonta, az időszakos ellenőrzésre javasoltakra pedig negyedévente került sor. A csoporton belül összesen 116 vizsgálat indult, ami 464 műsoróra analízisét jelentette. A vizsgálatok 72 százalékában (84 eset) nem tártunk fel törvénytértést. A kifogásolható műsorszolgáltatás elsősorban a közszolgálati tartalom hiányára (Rttv. 8. § (2)), a burkolt reklámozásra (Rttv. 10. § (5)) és a főcímek rosszul értelmezett használatára (Rttv. 15. § (1) a) és b)) volt visszavezethető.

A helyi műsorszolgáltatók mindegyike egyszer került górcső alá az elmúlt évben. A lefolytatott 158 vizsgálat 632 műsoróra elemzését jelentette. Az ellenőrzések 73 százaléka (115 eset) nem tárt fel normaszegést, a regisztrált hibák nagy része a kereskedelmi üzenetek jellegét kifejező főcímek helytelen használatából (Rttv. 15. § (1) és (2)), illetve az adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésének elmulasztásából (Rttv. 89. § (1)) eredt.

A vezetékes műsorszolgáltatókat (364) szintén egy alkalommal, egy órányi műsor áttekintésével ellenőriztük. Ezen a területen a vizsgálatok 61 százaléka (221 eset) zárult úgy, hogy törvénytértést nem regisztráltunk. A legtöbb normasértés az adatszolgáltatási kötelezettség nem teljesítéséből fakadt, de észleltünk képűtségben megjelent

tiltott hirdetést (pl. magas alkoholtartalmú ital), valamint képűség alatti rádiózással is találkoztunk.

A hálózatos médiumok ellenőrzésének tapasztalatai

A hálózatba kapcsolódás feltételeként a jogszabály napi négy órányi saját műsor közvetítését várja el a csatlakozó médiumtól. A saját műsor esetén követelmény, hogy az őrizze meg a műsorszolgáltató egyéni arculatát, valamint szolgálja ki a helyi közönség tájékoztatási és kulturális igényeit. Az elmúlt évben kissé lelassult a korábbi évekre jellemző „hálózatosodási” folyamat. 2009-ben a Dél-Baranya TV-hálózata megszűnt, és több műsorszolgáltató is kivált az FM 95-hálózathoz. Tovább zsugorodott a Juventus- és a HTV-hálózat is, ám ezzel ellentétben négy rádióval gyarapodott a Mária-hálózat létszáma. A megszűnéseket kompenzáló új hálózatok az elmúlt évben nem jöttek létre.

A lefolytatott 19 vizsgálat 2532 műsoróra elemzését jelentette. Az ellenőrzések közel fele (47%, 9 eset) nem tárt fel törvénytértést. A hálózatban működő médiumok másik fele azonban figyelmen kívül hagyta a saját műsoridőre vonatkozó alapvető szabályokat, és közülük számosan – egyedi arculatukat teljesen feladva – a hálózatos médium tulajdonképpeni mutációjaként működtek. Tapasztalataink szerint számos hálózatba kapcsolódás nem a programkínálat színesítésének szándékával, hanem költségsökkentési megfontolásból jön létre.

A közműsor-szolgáltatók vizsgálatának tapasztalatai

A közműsor-szolgáltatói státusz elnyerése szigorú feltételek betartására kötelezi a műsorszolgáltatókat. Egyfelől a műsorszolgáltatásuk több mint felében közszolgálati műsorszámokat kell közzétenniük, másfelől a reklámozási és támogatási szabályok jelentősen korlátozzák a bevételi forrásaikat. A csoport tagjait egyszer vizsgáltuk az év során, ilyenkor – sorsolás alapján – egy egész napjuk került elemzésre. A 207 vizsgálat 2070 műsoróra elemzésének felelt meg. 130 kontroll nem hozott felszínre problémát. A vitatható esetekben (77) a közszolgálati műsorkvóta nem érte el a törvényben meghatározott minimum értéket (51%), vagy a műsorszolgáltató által vállalt arányt. Ki kell emelnünk azonban, hogy a normaszegő műsorszolgáltatók szinte mindegyike képes volt megfelelni a szigorú reklámozási és műsортámogatási szabályoknak.

A nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatók és a kisközösségi rádiók vizsgálatának tapasztalatai

A nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatók a helyi közösségek életében játszanak meghatározó szerepet. Önként vállalt célkitűzéseiket mindenkor a vételkörzetükben élők igényei alapján alakítják ki. A kisközösségi rádiók egy kilométeres vételkörzetet lefedve sugározzák műsorukat egy meghatározott (helyi, etnikai, vallási, kulturális

vagy életmódbeli) közösség (kisebbség) számára. Közös jellemzőjük, hogy a bevételeiket önmaguk fenntartására, működtetésére fordítják, a reklámidéjük pedig nem haladhatja meg a bármiként számított órában a három percet és nem kapcsolódhatnak hálózatba. A csoport tagjait egyszer vizsgáltuk az év során. A 100 vizsgálat ezer műsorórát fedett le. Az elemzések közel fele (46) nem tárt fel hiányosságot. A problematikus működés (Rttv. 90. § (2)) háttérében legtöbbször az állt, hogy a műsorszolgáltatás nem felelt meg a vállalt cél (kulturális cél, hátrányos helyzetű csoportoknak szóló műsorszolgáltatás, a lakóhelyi közösség közéleti fórumaként szolgáló műsorszolgáltatás) teljesítéséhez szükséges elvárásoknak.

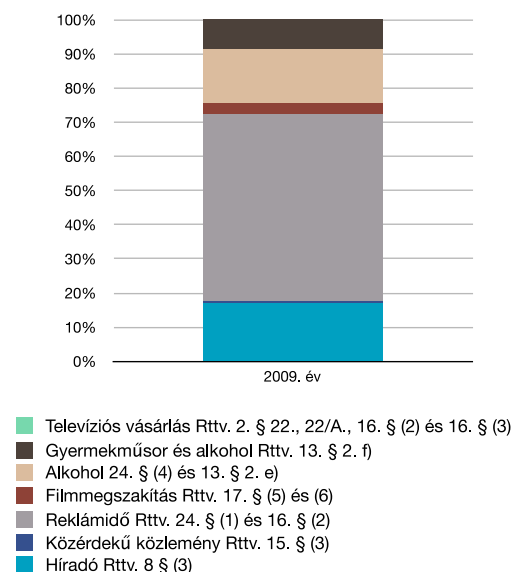
2.3. AZ AGB NIELSEN MÉDIAKUTATÓ KFT. ÉS A RADIOMONITOR ADATBÁZISA ALAPJÁN LEFOLYATOTT VIZSGÁLATOK TAPASZTALATAI

Az AGB Nielsen Média Kutató Kft. által létrehozott rendszer célja, hogy stratégiai marketing információkat nyújtson a televíziók és a hirdetőik számára. Az adatbázis segítségével az MTV1, M2, Duna TV, TV2, RTL Klub, Comedy Central, Dekó TV, Filmmúzeum, Hálózat TV, Magyar ATV, Paprika TV, Spektrum TV, Sport1, Sport2, Storytv és a Viasat3 tevékenysége követhető figyelemmel. Az analízisek során a hírműsorok és a reklámidők hosszára, az alkohol- illetve a magas alkoholtartalmú italok reklámjára, az alkoholtartalmú italok gyermekműsorok környezetében való bemutatására, a filmek reklámmal történő megszakításának gyakoriságára, valamint a televíziós vásárlási műsorablakok időtartamára vonatkozó adatok ellenőrzését végeztük el a műsorszolgáltatók valamennyi napjára (25. ábra).

A havi periodicitással lefolytatott ellenőrzések 654 alkalommal hoztak a felszínre normaszegéseket. A legproblematisabb területeknek a hírműsorok hosszára vonatkozó kvóták nem teljesítése (120 eset¹⁹ /Viasat3/), valamint a reklámidő-túllépések (356 eset /TV2, Filmmúzeum, Deko TV és Paprika TV/) számítottak. Ugyancsak gondot okozott az alkoholtartalmú és a magas alkoholtartalmú italok reklámjainak (94 eset /Sport1, RTL Klub, MTV1 és M2/) közzétételére, valamint az alkoholos italok gyermekeknek szánt műsorok környezetében történő sugárzására (62 eset /Comedy Central, RTL Klub és TV2/) vonatkozó elvárások betartása. A filmek reklámokkal történő megszakításának vizsgálatokor 19 esetben /Storytv/ szembesültünk helytelen műsorszolgáltatói gyakorlattal. Ezzel szemben a televíziós vásárlások bemutatásával összefüggésben normaszegést nem regisztrálhattunk az elmúlt esztendőben.

¹⁹ Ez a jogsértés 2009 I-IV. hónapjában fordult elő és csak a Viasat3 műsorszolgáltató esetében.

25. ábra – A feltárt normaszegések megoszlása 2009-ben

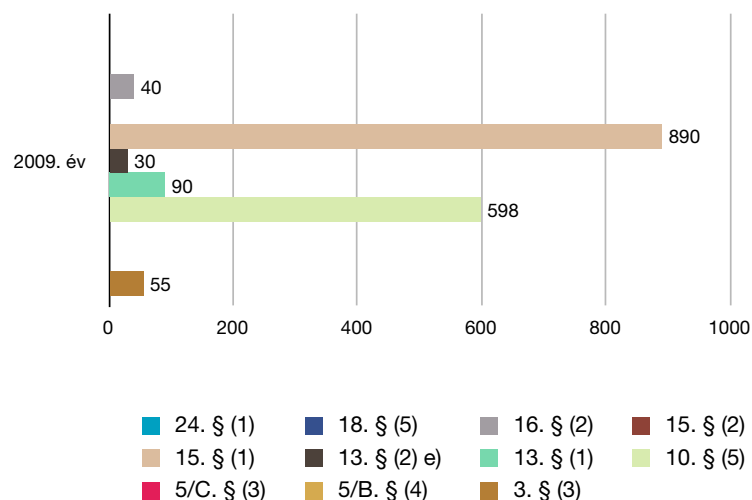
A RadioMonitor web alapú kontrollrendszerének célja, hogy minél részletesebb információkat nyújtson a rádiók műsorairól a hirdetőknél és a zenei piacnak. A RadioMonitor digitális hangfelismerő technológiáját a rádiók által sugárzott verbális elemek, zeneszámok és egyéb – 15 mp-nél hosszabb – audiojelek felismeréséhez alkalmazzák. Ez a technológia – az AGB által kifejlesztett szolgáltatáshoz hasonlóan – lehetőséget teremt a monitorozott rádióállomások műsorstruktúrájáról szóló információk megjelenítésére. Tekintettel arra, hogy a fent leírt szolgáltatás jól szolgálja az ORTT tevékenységét, az Iroda 2006-tól felhasználja az adatokat a rádiós műsorszolgáltatók ellenőrzésekor. A meta-adatbázis feldolgozását követően havi rendszerességgel készül összefoglaló a műsorszolgáltatók működéséről, a valószínűsíthető törvénysértésekről. A 48 (országos, körzeti és helyi) rádió műsorstruktúráját tartalmazó adatbázisból az alábbi információk nyerhetők ki:

- reklámidő-túllépés, reklámok aránya a napi műsoridőből (Rttv. 16. § (1)-(2)),
- reklámok megjelenésének formai hiányosságai (Rttv. 15. § (1) a), b)),
- közérdekű közlemények időtartama (Rttv. 15. § (3)),
- reklámok tartalma (különös tekintettel az Rttv. 10. §, 11. §, 13. § (1)-(2) a-h) pontja, 14. § (1)-(4) és 24. §), valamint a
- támogatással kapcsolatos szabályok (Rttv. 18. § (1)).

A vizsgálatok során 1680 esetben vélelmeztünk normaszegést. Kirívónak számított a kereskedelmi üzenetek elkülönítését szabályozó joghely (15. § (1)) sérelme (885),

illetve a burkolt reklámozás tilalmának (Rttv. 10. § (5)) megszegése (26. ábra). Ez utóbbit 596 esetben regisztráltuk. Számottevő volt a kereskedelmi rádiók műsorában megjelenő és nem megfelelő módon megvalósított alkoholtartalmú italok reklámozásával összefüggő törvénytörések (Rttv. 13. § e)) száma (89) is. További 56 esetben szembesültünk az Rttv. 3. § (3) bekezdésében foglaltak²⁰ megsértésével. Ez utóbbi jogsértést minden alkalommal egy-egy (sértő kifejezéseket is tartalmazó) zeneszám lejátszásakor valósították meg a rádiók. A vitatott esetek több mint fele a Rádió Plusz Szegedhez (561) és a Sláger Rádióhoz (336) kötődött.

26. ábra – A normaszegések megoszlása törvénytörések szerint 2009-ben

A Testület által elrendelt vizsgálatok tapasztalatai

2008 végén a Testület részéről megfogalmazódott az igény, hogy legyenek gyakoribb és átfogóbbak az analízisek a sokat hibázó médiumoknál. Ennek megvalósulása érdekében egy sor kontroll-vizsgálatot folytattunk le a közműsor-szolgáltató és nem nyereségérdekelte minősítéssel rendelkező azon médiumok körében, amelyek az elmúlt időszak ellenőrzései alkalmával jelentősen eltértek a médiatörvényben, illetve a műsorszolgáltatási szerződésükben rögzített paraméterektől. A kontrollvizsgálatok során elsősorban azt szeretnénk volna feltérképezni, hogy a kifogásolható

²⁰ Rttv. 3. § (3) A műsorszolgáltatás nem irányulhat semmilyen kisebbség, sem bármely többség nyílt vagy burkolt megsértésére, kirekesztésére, annak faji szempontokon alapuló bemu-tatására, elítélésére.

működés miatt korábban kiszabott szankciók (nem ritkán kötbér) visszatartó erőt jelentettek-e. Közös jellemzője ezeknek a vizsgálatoknak, hogy egy teljes műsorhét műsorszolgáltatását vettük górcső alá. Az analízisek során a közműsor-szolgáltatók esetében 2584 órát, a nem nyereségérdekelte médiumoknál pedig 2425 órát tekintet-tünk át. A mintába az alábbi médiumok kerültek:

34. táblázat

Nem nyereségérdekelte médiumok	Közműsor-szolgáltató médiumok
Abakusz Rádió	Csillaghang Rádió
Alfa Rádió	Filmmúzeum
Csobán Rádió	Híd Rádió Telkibánya
Diák Rádió Szerencs	Itt Mi vagyunk! Rádió Mi
Galaxis Rádió	Karcag FM
Hernád-völgye Rádió Aszaló	Kunság Rádió
Kis-Duna Rádió	Martfűi Városi Televízió
Mustár Rádió	Nyugat Rádió
Muzik Rádió	Parti Rádió Abádszalók
Rádió Füzes	Rádió 8 Körmen
Rádió Kerepes	Rádió Aktív FM 100 MHz Sátoraljaújhegy
Rádió Sansz – A lehetőség!	Rádió Aktív Pécs
Vörösmarty Rádió	Rádió Gerilla
Zagyvan Rádió	Rádió Express 93,6 MHz (szikszói vk.)
4-SSS Rádió	Rádió Express 95,4 MHz (encsi vk.)
Sulinfo Rádió	Rádió Express 101,8 MHz (sárospataki vk.)
	Rádió Express 89,8 MHz (tokaji vk.)
	Rádió Stúdió Zalaegerszeg
	Rádió 35 (Tiszaújváros)

A közműsor-szolgáltató médiumok ellenőrzését nehezítette, hogy az észak-magyaror-szági (Rádió Express) műsorszolgáltatók az adatszolgáltatási kötelezettségüket nem teljesítették. Ilyenkor a helyszínen rögzített felvétel jelentette az alapot a vizsgálat-hoz. Ugyancsak helyszíni ellenőrzéshez folyamodtunk a Parti Rádió esetében, hiszen a médium manipulált felvételeket adott át a hivatalnak. A 23 vizsgálat (a Rádió Exp-ress és a Parti Rádió ellenőrzésére többször is sor került) mérlege azt mutatja, hogy a korábbi ellenőrzések során kifogásolt működésén csupán két műsorszolgáltató (Filmmúzeum, Itt Mi vagyunk! Rádió Mi) tudott javítani. A Martfű Televízió időközben

megszüntette a működését, a Kunság Rádió csatlakozott a Mária Rádió-hálózathoz (így csökkenteni tudta a saját műsoridejét), a Rádió 8 Kőrmend és a Rádió Aktív FM pedig a kereskedelmi rádiók táborához csatlakozott. A többiek változatlanul nem tartották be az értékközvetítő tartalmak közzétételi kvótáit (min. 51% a teljes műsoridőre vetítve).

A nem nyereségérdekelte médiumok mintájába (eltekintve a Vörösmarty Rádiótól) szinte kizárólag kisközösségi rádiók tartoztak. A 21 kontroll-vizsgálat arra mutatott rá, hogy – a Kis-Duna Rádió, a Vörösmarty Rádió, a Rádió Sansz - A lehetőség! és a Best of Rádió kívül – az érintettek továbbra sem változtattak a már többször is kifogásolt műsorszolgáltatási gyakorlatukon, azaz a saját vállalásaikat figyelmen kívül hagyva (Rttv. 90. § (2) sérelme) folytatták a tevékenységüket.

Bejelentések, panaszok során szerzett tapasztalatok

A Testület 19 esetben állampolgári bejelentés, észrevétel kivizsgálását rendelte el:

- a Debrecen Városi TV beadványa az Alföld Televízió műsorával szemben,
- a Bajai Televízió 2009. április 13-i műsora (képűrság alatti rádiózás),
- a Budapest TV által 2009. január 13-án közzétett Hívja a 112-t! című és a március 2-án közzétett Több, mint egészség című műsor vizsgálata, különös tekintettel az Rttv. 10.§ (5) bekezdésére,
- az Echo Televízió által 2009. március 11-én közzétett A gumid kopjon...! című műsor vizsgálata, különös tekintettel az Rttv. 10. § (5) bekezdésére,
- az Echo Televízió által 2009. április 8-án közzétett A gumid kopjon...! című műsor vizsgálata, különös tekintettel az Rttv. 10. § (5) bekezdésére,
- az Egri Városi TV és a Líceum TV vizsgálata, különös tekintettel a hálózatra kapcsolódásra,
- az Erzsébetvárosi TV 2008. augusztus 4-i, 11-i, 18-i és 25-i műsorának vizsgálata,
- az INFO-24 TV (UPC Direct, Fibernet, Antenna Digital által továbbított) 2009. április 20-i műsorának vizsgálata,
- a Magyar ATV által 2009. május 27-én közzétett Többet ésszel! c. műsorszám vizsgálata,
- állampolgári panasz az MTV1 által 2009. november 11-én sugárzott Ma Reggel műsorszámmal kapcsolatban,
- az RTL Klub által 2009. február 5-én közzétett Esti Showder című műsor vizsgálata, különös tekintettel az Rttv. 10. § (5) bekezdésére,
- az RTL Klub által 2008. december 7-én közzétett Heti hetes című műsorban bemutatott könyvajánló vizsgálata, különös tekintettel az Rttv. 10. § (5) bekezdésére,
- az RTL Klub egyes műsorszámait alatt megjelenített „Ezt a műsort visszanezézheti a www.rtlmost.hu oldalon” felirat vizsgálata,
- az RTL Klub által 2009. május 31-én közzétett Heti hetes című műsorszám vizsgálata,
- az RTL Klub, a TV2, az MTV1 és az M2 egyes műsorszámait alatt a képernyősarkokban megjelenített feliratok megjelenítésének jogszerűsége,

- a Sláger Rádió és a Kossuth Rádió által 2009. április 24-én közzétett reklámszpot (Bors újság) vizsgálata, különös tekintettel az Rttv. 5/A. § (3) és 14. § (3) bekezdésében foglaltakra,
 - a Spektrum TV UPC- és T-Kábel-hálózaton továbbított műsorának vizsgálata (2009. január 6.),
 - a Spektrum TV – UPC Direct, Fibernet, Net-TV és T-Kábel hálózat által továbbított 2009. április 16-i műsorfolyamának vizsgálata és
 - a Viasat3 2009. februári műsoraiban bemutatott SZDSZ-es politikai hirdetések.
- A fenti vizsgálatok legtöbbször a burkolt reklámozás tényét állapították meg. A legváratlanabb eredménnyel az Info-24 TV és a Spektrum TV szolgált, hiszen beigazodott, hogy a különböző terjesztői hálózatokon közzétett műsoraik között jelentős tartalmi különbség figyelhető meg, és ezt a különbséget a terjesztők „műsorszolgáltatói tevékenysége” okozza.

Együttműködés a társhatóságokkal

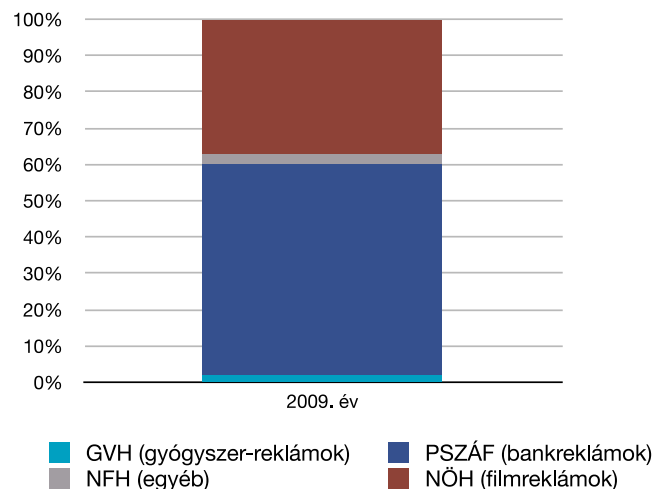
2009-ben is – havi periodicitással – vizsgáltuk, hogy a műsorszolgáltatók által sugárzott reklámok megfeleltek-e a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény, illetőleg a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény rendelkezéseinek. Ugyancsak havi rendszerességgel került analízisre, hogy a médiumok műsorfolyamában közzétett reklámok megfeleltek-e a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló 2006. évi XCVIII. törvény 17. § (1) bekezdésében, az emberi felhasználásra kerülő gyógyszerek és a gyógyászati segédeszközök reklámozásáról és ismertetéséről szóló 11/2007. (III. 6.) EÜM rendelet 5. § (1) bekezdése a) pontjában és (5) bekezdésében, valamint a 2008. évi XLVIII. törvényben foglalt rendelkezéseknek. Emellett összeállítást készítettünk arról is, hogy az egyes műsorszolgáltatók által közzétett reklámok megfeleltek-e a **betéti kamat, az értékpapírok hozama és a teljes hiteldíj mutató számításáról és közzétételéről** szóló **41/1997. (III. 5.) számú Korm. rendelet előírásainak**. A felsorolt törvénysértések esetében a Testület a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat esetén eljáró hatóságoknál kezdeményezett reklámfelügyeleti eljárást, így a Gazdasági Versenyhivatalnál, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeleténél és a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóságnál attól függően, hogy a vélelmezett törvénysértést a 2008. évi XLVII. törvény melyik szerv hatáskörébe utalja.

2009 augusztusától azt is vizsgáljuk, hogy a magyar joghatóság alá tartozó műsorszolgáltatók eleget tettek-e mozgóképéről szóló, 2004. évi II. törvény 24. § (1) bekezdésében előírt követelményeknek, melyek szerint „A filmterjesztő köteles a mozgóképsarkmai hatóság által megállapított kategória szerinti jelzést a filmalkotás minden nyilvános vetítésén, minden általa forgalomba hozott adathordozó csomagolásán, illetve borító-

ján, továbbá a filmalkotással kapcsolatos minden közleményben és hirdetésben, külön jogszabályban meghatározottak szerint, jól észlelhető módon feltüntetni.” Az eredményekről a Testület a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalt tájékoztatja – szintén havi bontásban.

Az alábbi ábra a társhatóságoknak továbbított normaszegő reklámok (6940 darab) megoszlását mutatja **(27. ábra)**.

27. ábra – A társhatóságoknak megküldött, kifogásolható kereskedelmi üzenetek megoszlása 2009-ben

Az ellenőrzés arra mutatott rá, hogy a rádiókban közzétett filmreklámok kivétel nélkül (2626 darab) figyelmen kívül hagyták a jogszabályi előírást, hiszen egyáltalán nem tartalmaztak utalást a filmalkotás korhatári besorolására, noha e nélkül ezek a kereskedelmi üzenetek meg sem jelenhettek volna. Ugyancsak a rádiók okolhatók a bankreklámok közzétételekor kimutatott (3945 darab) hibákért is. Ezeknek a hirdetéseknek ugyanis egyértelműen tartalmazniuk kellene a pénzügyi ajánlat mellett a THM%, EBKM% és EHM%-mutatók mértékét is, ám ezzel a fenti esetszámban adások maradtak a műsorszolgáltatók.

Végül meg kell jegyeznünk, hogy 2009 végére egyre sürgetőbb feladattá vált a műsorfigyelés, a kontroll során alkalmazott módszer újragondolása, hiszen az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló (2007/65/EK által módosított 89/552/EGK) irányelv egyes rendelkezéseinek bevezetése egyre időszerűbbé válik. A legszembetűnőbb különbség az Irányelv és a Rttv. között az alábbi területeken figyelhető meg:

- termék megjelenítés,
- televíziós reklámok és televíziós vásárlás elkülönítése a szerkesztői tartalomtól,
- műsorok megszakíthatósága televíziós reklámmal és
- a közzétehető reklámok mennyisége.

A termék megjelenítés a nem fikciós műsorszámokban jelenleg burkolt reklámozásnak minősül. Az Irányelv szerint a termék elhelyezés fizetés ellenében megengedett a mozifilmekben, az audiovizuális médiaszolgáltatások számára készült filmekben és sorozatokban, a sportműsorokban és a szórakoztató műsorszámokban (ide nem értve a gyermekműsorokat). A kereskedelmi üzenetek elkülönítésére vonatkozó szabályt (Rttv. 15. § (1)) oldja fel az Irányelv (10. cikk (1) és (2) bekezdés), miszerint: „az új reklámtechnikák használatának sérelme nélkül” és „képi és/vagy hangszelvényekkel és/vagy szünetekkel kellően elhatárolva kell megjelennie”. Ezen kívül további eltérést jelent az Rttv. szabályához képest, hogy az Irányelv az elkülönítés elvét csak a kereskedelmi üzenetekre terjeszti ki, így az ingyenesen közzétehető közleményekre nem terjed ki (Preambulum (26) bekezdés) a közösségi jogforrás hatálya. A műsorok megszakíthatósága televíziós reklámmal irányelvi szabálya jelentősen felülírja a műsorszolgáltatók eddigi lehetőségét. Így az Rttv. szerinti ún. „20 perces szabály”-t eltörli az Irányelv, így bármikor elhelyezhetők reklámok vagy reklámblokkok a műsorfolyamban. Nem szakítható meg reklámmal azonban a 30 percnél rövidebb gyermekműsor, mozifilm és televíziós bemutatásra szánt filmalkotás (kivéve a fikciós és nem fikciós sorozatokat és a dokumentum-műsorokat), a hírműsor és a vallási szertartás. A közzétehető reklámok mennyisége tekintetében az Irányelv eltörölte a reklámidőre vonatkozó napi korlátozást, továbbá az egész órától egész óráig tartó időtartamra írja elő a 12 perces szabályt (ami a műsorszolgáltatók számára kedvezőbb számítási módot jelent). A közösségi szabályozás szerint a reklámidőbe nem számít be az önreklám, a támogatás és a termék megjelenítés. Az Irányelv eltörölte továbbá a televíziós vásárlási műsorablakra vonatkozó napi korlátozást. A jelenlegi szabály szerint ezek száma naponta legfeljebb nyolc lehet, együttes időtartamuk pedig nem haladhatja meg a két órát.

3. A médiatörvény kiskorúak védelméről szóló rendelkezései betartásának ellenőrzése

3.1. AZ 5. § FIGYELÉSÉNEK TAPASZTALATAI (HATÓSÁGI KONTROLL) ÉS A KISKORÚAK VÉDELMEVEL FOGLALKOZÓ VIZSGÁLATOK (PANASZÜGYEK)

2009-ben a hatósági ellenőrzések egyre nagyobb szeletét képezték a bejelentésre indult eljárások, ezzel párhuzamosan a rendszeres figyelés által feltárt törvénysértések száma csökkent. A hatósági ellenőrzés – az előző évekhez hasonlóan – három pillérre támaszkodott:

- 1) a rendszeres, havi sorsoláson alapuló műsorfigyelésre,
- 2) a Testület által – panaszok alapján – elrendelt vizsgálatokra és
- 3) a helytelen korhatár-besorolással rendelkező filmalkotások filmadatbázison alapuló szűrésére.

A rendszeres műsorfigyelés módszertana és tapasztalatai

Az ORTT hatósági tevékenysége keretében ellenőrzi a kiskorúak védelmével kapcsolatos törvényhelyek betartását. E területen – a tapasztalatok szerint – a hazai lakosság jelentős részét elérő, általános tematikájú műsorszolgáltatókra érdemes koncentrálni. A fenti szempontok alapján a leggyakrabban nagyító alá kerülő médiumok csoportjába az MTV1-et, a TV2-t és az RTL Klubot lehet sorolni. Az összes többi televízió a második csoportba tartozott, amelynek tagjai az előző kategóriához képest ritkábban kerültek kisorsolásra. Az országos földi frekvencián terjesztett televízióknál havonta egy-egy napot vizsgált a Monitoring Szolgálat, míg a második csoportnál havonta egy csatorna egy napját választotta ki véletlenszerűen a számítógépes sorsolási program. A második csoportba sorolt műsorszolgáltatók körében változás történt az évben, hiszen a Viasat3 külföldi joghatóság alá került, így a magyar médiatörvény előírásai már nem vonatkoznak rá.²¹ Ilyen módon 2009-ben összesen 48 napot elemzett a Szolgálat.

²¹ A Testület 942/2009. (VI. 29.) számú határozata alapján a Viasat Hungária Műsorszolgáltató Zrt-t törölte a műholdas műsorszolgáltatói nyilvántartásból, mivel 2009. május 1-i hatállyal joghatóságot váltott.

1. táblázat - A kiskorúak védelmével kapcsolatos törvényi rendelkezések hatósági ellenőrzésének mintája

	1. csoport	2. csoport
Havonta vizsgált csatornák	MTV1, RTL Klub, TV2	Duna TV, Filmmúzeum, Magyar ATV, Hálózat TV, M2, Story TV, Viasat3, Viva TV
Vizsgált időszakok	16-21 óráig terjedő időszak	
Mintavétel módszere	havi egy alkalommal véletlenszerűen sorsolva	
Havonta vizsgált időszakok	csatornánként egy alkalom	csatornánként egy alkalom
Összesen	3 nap	1 nap
Mindösszesen	4 nap	

A számítógép által kiválasztott napon a kódolóknak a 16 és 21 óra közötti időszakot kellett megvizsgálniuk mind a két csoport esetében, ugyanis ebben az időszakban kerülnek adásba a délutáni talk-show-k, bulvár magazinok, azaz a nem fikciós műsorkínálat meghatározó része. Továbbá – figyelembe véve a kiskorúak televíziózási szokásait – a periódus átfogja a gyerekek szempontjából leginkább aggályos időszakot. Szintén nem elhanyagolható szempont, hogy a vizsgált időintervallum képviseli a legnagyobb közönségaránnyal rendelkező periódust.

Összesen 301 műsorszámot elemeztünk. A műfaj szerinti megoszlást tekintve leggyakrabban a nem zenei szórakoztató programokat vizsgálta a Szolgálat, majd a nem zenés fikciós programok, valamint a magazinműsorok következtek a sorban. (2. táblázat)

2. táblázat - A vizsgált programok műfaji megoszlása 2009-ben (esetszám)

	Nem zenés fikció	Mozifilm	Nem zenei szórakoztatás	Információ	Művészet, tudomány, kultúra	Zene	Egyéb
Duna TV	6				3		
Filmmúzeum	2	1					
Hálózat TV	1	1		4	2		
MTV1	24	3	14	8	15	1	4
M2	1	1	1		1	2	
Magyar ATV				3	1		
RTL Klub	23	6	34	22	5		2
Spektrum			5		13		
Story TV	1	2	2		1		
TV2	17	7	44	7			
Viva TV			5	2		3	1
Összesen	75	21	105	46	41	6	7

A mintába került programokat standardizált kérdőívek alapján analizálta a Monitoring Szolgálat. Az elemzés során a kiskorúak személyiségfejlődésére leginkább ártalmas hét fő tartalomtípust (problémás téma, erőszak, félelem, szex, meztelenség, kábító-szer, trágárság) vizsgálta, melyek kapcsán az alacsonyabb korhatár-kategória felé haladva, egyre szigorúbban értékelte a műsorszámok problémás elemeit. A potenciális veszélyeket hordozó szegmensek akkor is rögzítésre kerültek, amennyiben azok összességükben nem érték el azt a szintet, amely már korhatár-módosítást indokolt volna. Érdekes megvizsgálni, hogy miként alakult a problémás tartalmak és az erőszakos jelenetek előfordulásának aránya a vizsgált műsorszámok esetében. A 301 leködött műsorszámból 71 esetben (hét I., 64 II. kategóriába sorolt) megjelent valamilyen problémás motívum, mely nem megfelelő feldolgozás esetén veszélyeztethette a kisgyermek egészséges lelki fejlődését. A problematikus témák aránya a két országos földi sugárzású kereskedelmi műsorszolgáltatónál, valamint az MTV1-nél volt kimagasló a többi televízióhoz képest. A fő tartalomtípusok közül az erőszak a kódolt műsorszámok 21 százalékában volt jelen. Erőszakos jelenetet a korhatár nélkül megtekinthető műsoroknál összesen nyolc esetben regisztrált a Szolgálat, míg a II. kategóriába sorolt programokban ötvennégy alkalommal. A csatornánkénti megoszlást tekintve agresszió legtöbbször az RTL Klubon (18 eset) szerepelt, ezt követte a TV2 (15 eset) és az MTV1 (10 eset). A félelem előfordulása 30 esetben volt regisztrálható, többségében a II. kategóriába sorolt alkotásokban (24 esetben).

A rendszeres hatósági ellenőrzés során a tavalyi évhez hasonlóan, hét műsorszám esetében állapított meg a Szolgálat normaszegést, melyek egy eset kivételével II. kategóriába sorolt alkotások voltak, és többségében az országos kereskedelmi televíziók délutáni talk-show-iból toborzódtak (Joshi Bharat, Mónika show). 2009 februárjában a két nagy kereskedelmi csatorna nézettségi harcának eredményeképpen ugyanabban az időpontban kerültek sugárzásra az inkriminált műsorok, és a kiskorúak szempontjából egyre problémásabb témák kerültek előtérbe a „beszélgetések” során, továbbá a műsorszámokban megtárgyalásra kerülő konfliktusokat gyakran durva verekedések kísérték. A kibeszélő show-k már az indulásuk óta problematikusnak számítanak, a televíziók saját készítésű műsorai az elmúlt években, több esetben is figyelmen kívül hagyták az Rttv. rendelkezéseit. A 2009-es normaszegésekhez hasonló jelenség öt évvel ezelőtt már lejátszódott, ám akkor a Testület hatékony szankcionálási gyakorlata normalizálta a helyzetet. Mindkét hazai talk-show-nak a hétköznapi emberek különféle problémái adnak témát. A beszélgetések során családi, baráti konfliktusok, szerelmi problémák, vagy akár bűncselekmények is a felszínre kerülhetnek. Ezek az ügyek többször érintenek olyan érzékeny információkat, amelyek közreadásának lehetséges következményeivel maguk a szereplők nem számolhatnak. A műsor koncepciója szerint a vendégek a problémájuk megoldásához a műsorvezető segítségét kérik. A végeredmény azonban a legtöbbször nélkülöz min-

den hitelességet, a kamera előtt kikényszerített és elhadart ígéretek nem jelentenek valódi megoldást.

Az ORTT által felkért szakértő is indokoltnak tartotta ezen műsorszámok magasabb korhatári kategóriába történő átsorolását. Dr. Csapó Ágnes gyermekpszichiáter főorvos, 2009. február-március hónapban közvetített tíz-tíz adást elemezve kifejtette, hogy a kiskorúak személyiségfejlődését negatívan befolyásolhatja, ha a műsorszámban bemutatott erőszak, kötődési zavarok, verekedés, durvaság, megcsalás és kibogozhatatlan kapcsolatok, mint például apaság kétségbe vonása a gyermekek elsődleges szocializációs környezetében, a családban megjelenítve szerepel. Ilyen problémák indokolatlan mértékű bemutatása a kiskorúakban félelmet, szorongást válthat ki és a biztonságérzetükre is negatívan hathat. A kényes témák, még felnőtt segítségével sem dolgozhatók fel megnyugtatóan.

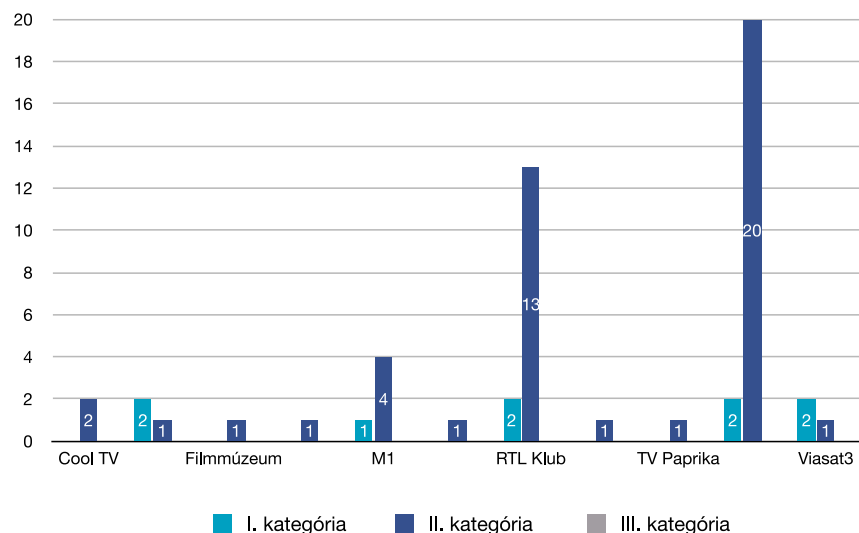
A rendszeres vizsgálatok szerint a TV2 klasszifikációs gyakorlata bizonyult leginkább problémásnak (5 eset). A műsorok műfaját tekintve négy talk-show-t kifogásolt a Szolgálat és egy bűnügyi filmsorozat esetében állapított meg normaszegést. A Joshi Bharat esetén a megjelenő problémás témák (pl. családon belüli erőszak, gyermekbántalmazás) és a szenzációhajhász közzététel módja miatt tartotta indokoltnak a magasabb korhatári kategória alkalmazását. Egy esetben az RTL Klubon sugárzott délutáni talk-show-ban előforduló felnőtt témák (pl. nemi identitás zavara, verekedés, szexualitás) és azok feldolgozási módja miatt érezte megalapozottnak a Monitoring Szolgálat a magasabb korhatár-kategóriába történő átsorolást.

Panaszügyek

A kiskorúak védelmét sértő műsorokkal kapcsolatos állampolgári bejelentések közül a TV2-t érintően 35, az RTL Klubot érintően 34 ügy került a Testület elé, ennek alapján 2009-ben összesen 59 műsorszám került elemzésre.

A kifogások 78 százaléka II. korhatári kategóriába sorolt alkotásokat érintett, míg a korhatárra tekintet nélkül befogadható műsorok az összes analízis 15 százalékát tették ki. Egyetlen bejelentés érkezett egy, a 16 éven aluliak számára nem ajánlott valóság-show miatt. Az állampolgárok legtöbbször a TV2 alkotásaival kapcsolatban fogalmazták meg aggályaikat (**1. ábra**), összesen 22 nézői bejelentés kapcsán indult vizsgálat. Az előző évhez képest a TV2 produkcióival kapcsolatos panaszok aránya stagnált. A második legtöbbször érintett műsorszolgáltató az RTL Klub (16 bejelentés) volt, a piacvezető televíziót a legnagyobb közönségaránnyal rendelkező közszolgálati televízió követte a sorban.

1. ábra - A bepanaszolt műsorszámok korhatári besorolása (esetszám)

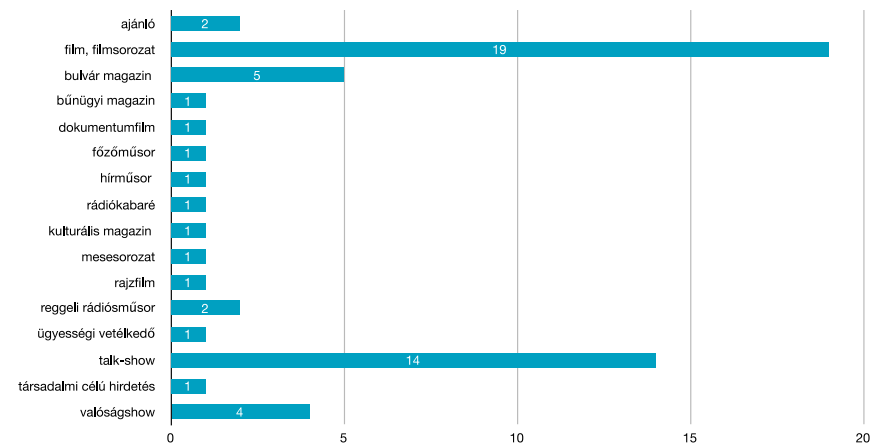

Egy alkalommal állampolgári bejelentés érkezett a román joghatóság alá tartozó Cool TV-n futó Csajok, szilikon, ez lesz a paradicsom c. műsorszámmal összefüggésben, amelyet a román klasszifikációs rendszernek megfelelően AP (12 éven aluliaknak csak szülői engedéllyel vagy nagykorú felügyelete mellett ajánlott) jelöléssel sugározott a műsorszolgáltató. A panaszos szerint a műsor délutáni időpontban történő sugárzása a fiatalok nevelése szempontjából problematikus. Az analízis megállapította, hogy az aggályos témák feldolgozása utalásszerűen történt, az erőszak és a nemiség nem jelent meg természetesként és kíváncsként történő bemutatása mindenképpen károsnak tekinthető a 16 év alatti korosztály számára. A műsorszámban számos olyan tartalmi elem szerepelt, melyek megfelelő értelmezéséhez, feldolgozásához a 16 éven aluli nézők még nem rendelkeznek kellő életpaszttal. A prostitúció, a promiszkuitás, továbbá a nyereségvágyból elkövetett gyilkosság és túszejtés ellenpontozás nélkül történő prezentációja károsan befolyásolhatja a serdülők erkölcsi és pszichológia fejlődését.

A nézők leggyakrabban a filmekkel, filmsorozatokkal, illetve a Cool TV műsorszolgáltatója kapcsán a műsorelőzetesekkel, ajánlókval szemben fogalmaztak meg aggályokat (2. ábra), melyek kapcsán elsősorban az erőszakos tartalmak ellen emeltek kifogást. A második leggyakoribb problémának a szexualitás számított, amely elsősorban a talk-show-kban és a szórakoztató magazinműsorokban fordult elő. A trágár nyelvezet főként a filmekben, magazinműsorokban sértette a befogadókat, de az ártalmas magatartásminta kritika nélküli megjelenése, valamint a szexuális tartal-

om is többször szerepelt a panaszosok által felvonultatott kifogások között. Rádiós program kapcsán az állampolgárok 2009-ben háromszor (2008-ban egy eset) adtak hangot a felháborodásuknak, elsősorban a kereskedelmi rádiók reggeli műsoraival szemben fogalmaztak meg aggályokat.

2. ábra - A bepanaszolt műsorszámok műfaji megoszlása (esetszám)

A talk-show-kkal kapcsolatos panaszok 2009-ben megsaporodtak – minden ötödik állampolgári megkeresés tárgya kibeszélő-show volt. A panaszosok elsősorban a műsorokban megjelenő verbális és fizikai erőszakot, a kiskorúak szerepeltetését, valamint a romák sztereotip reprezentálását kifogásolták. A Testület az egyre inkább eluralkodó normaszegések miatt konzultációt kezdeményezett az érintett műsorszolgáltatókkal. A konzultáció során a televíziók ígéretet tettek arra, hogy szakítanak a korábbi programszerkesztési praxisukkal, továbbá – önszabályozás keretében – megalkotnak egy, a műsorokkal összefüggésben kidolgozott etikai kódexet, melyben vállalják pl. a fizikai és verbális agresszió megszüntetését, a kiskorúak szerepeltetésének minimalizálását, a depresszált társadalmi rétegek humánusabb bemutatását. Az ORTT ezt követően kvantitatív tartalomelemzési módszer segítségével nagytó alá vette az etikai kódex 2009. október 1-jei hatályba lépését követő hónapot, amelynek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a kibeszélő show-k műsorszerveztési gyakorlata ugyan az előnyére változott, ám a korábban kifogásolt tartalmi elemek még továbbra is fellelhetők. Szeptembertől kezdődően a kiskorúak védelme szempontjából legtöbbet kifogásolt stúdióbeli verekedések száma – a konzultáción tett ígéretnek megfelelően – jelentősen csökkent mind a Mónika show-ban, mind a Joshi Bharat-ban. Az elemzés rámutatott arra is, hogy a délutánonként sugárzott kibeszélő show-k hozzájárulnak a romákkal szembeni sztereotípiák erősödéséhez,

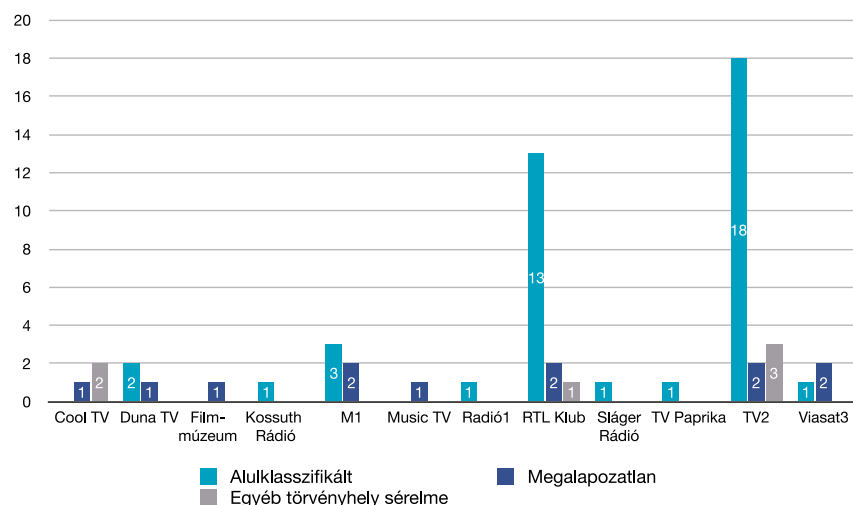
konzerválásához, továbbá sérthetik az Rttv. kiskorúak védelméről szóló rendelkezéseit, valamint felmerült, hogy a műsorkészítők a személyes és különleges adatok kezelésénél sem járnak el körültekintően. Az adatok szerint a Joshi Bharat és Mónika show októberi adásaiban összesen kilenc műsorszámot **(3. táblázat)** talált problematikusnak a Szolgálat – a kifogásolt adások közül hét a Joshi Bharat, kettő pedig a Mónika show programjai közül került ki.

3. táblázat - A vélelmezett törvénytisértéseket megvalósító kibeszélő show-k 2009 októberében

Csatorna	Dátum	Cím	Kezdés	Vége
TV2	2009. 10. 1.	JOSHI BHARAT /TALK-SHOW/	17:26:02	18:21:54
	2009. 10. 12.	JOSHI BHARAT /TALK-SHOW/	17:24:06	18:21:01
	2009. 10. 13.	JOSHI BHARAT /TALK-SHOW/	17:24:21	18:20:30
	2009. 10. 16.	JOSHI BHARAT /TALK-SHOW/	17:23:38	18:21:11
	2009. 10. 19.	JOSHI BHARAT /TALK-SHOW/	17:22:55	18:21:08
	2009. 10. 20.	JOSHI BHARAT /TALK-SHOW/	17:20:43	18:20:57
RTL Klub	2009. 10. 21.	JOSHI BHARAT /TALK-SHOW/	17:22:07	18:20:58
	2009. 10. 2.	MÓNKA /TALK-SHOW/	17:21:54	18:20:20
	2009. 10. 29.	MÓNKA /TALK-SHOW/	17:27:16	18:19:33

A kivizsgált panaszok és bejelentések többsége joggal kifogásolt valamilyen káros tartalmat, hiszen az esetek 80 százalékában visszaigazolást nyert, hogy a műsorszolgáltatók helytelenül klasszifikálták a közreadott programjaikat **(3. ábra)**. Az eredmények alapján leszögezhető, hogy leggyakrabban a TV2 tévedett a műsorszámok besorolásakor, a műsorszolgáltatót az RTL Klub követte.

3. ábra - A kivizsgált panaszok megalapozottsága (esetszám)

A műsorszolgáltatók a filmek és a talk-show-k korhatár-besorolásakor vétettek a leggyakrabban, de a szórakoztató magazinműsorok és a reality programok műsorba szerkesztésével összefüggésben is számos normaszegés volt. A legtöbb tévesen klasszifikált műsorszámot a harmadik kategóriába sorolta át a Szolgálat. A bepanaszolt műsorszámok 34 százalékában az erőszakos jelenetek, 23 százalékában pedig a túlzott szexualitás előfordulása miatt sérültek az Rttv. kiskorúakra vonatkozó előírásai.

A televíziók klasszifikációs gyakorlata

2009-ben is megvizsgálta a Monitoring Szolgálat a három közszolgálati és a három legnézettebb kereskedelmi csatorna klasszifikációs praxisát. Az eredmények alapján elmondható **(4. táblázat)**, hogy a közszolgálati televíziók besorolási gyakorlata igen hasonlós. Mindhárom adó a kínálatának többségét korhatárra tekintet nélkül befogadhatónak minősítette, sőt a Duna Televízió a korhatárra tekintet nélkül befogadható programok a kínálat majd' háromnegyedét biztosították. Ezzel szemben a legmagasabb, IV. kategóriába a műsoraik csupán töredékét, egy százalék körüli részét sorolták. A két országos földi sugárzású kereskedelmi csatorna praxisa szintén nagyfokú egyezőséget mutatott. Mindkét műsorszolgáltatónál a II. kategóriába sorolt alkotások tették ki a műsorok legnagyobb részét (RTL Klub: 46,4%, TV2: 53,5%). A IV. kategóriába sorolt programok esetén szembeötlő, hogy a TV2 magasabb arányban (3,1%) sugárzott 18 éven aluliak számára nem ajánlott műsorszámokat, mint az RTL Klub (1,3%), azonban kínálatuknak közel azonos részét tették ki a III. kategóriába sorolt programok (RTL Klub: 9,9%, TV2: 9,8%). Mindezekről karakteresen különbözött a Viasat3 klasszifikálási gyakorlata, ahol a műsoridő több mint 97 százalékát korhatári megszorításokkal rendelkező műsorok tették ki, továbbá a II. kategóriába sorolt programok adták a műsorszámok legnagyobb hányadát (73,9%).

4. táblázat - Az országos televíziók klasszifikációs gyakorlata (2009)

	I. kategória		II. kategória		III. kategória		IV. kategória		II-IV. kategória	
	ó:p:mp	%	ó:p:mp	%	ó:p:mp	%	ó:p:mp	%	ó:p:mp	%
MTV1	4430:11:19	66,2	1929:59:40	28,8	312:49:17	4,7	23:28:21	0,4	2266:17:18	33,9
M2	5673:05:18	70,8	1562:14:48	19,5	725:02:26	9,1	50:20:54	0,6	2337:38:08	29,2
Duna TV	4834:24:41	74,8	1105:08:26	17,1	402:42:11	6,2	121:55:36	1,9	1629:46:13	25,2
RTL Klub	2473:46:43	42,4	2708:59:36	46,4	576:21:25	9,9	78:13:44	1,3	3363:34:45	57,6
TV2	2005:09:00	33,7	3183:51:28	53,5	582:40:27	9,8	182:00:17	3,1	3948:32:12	66,4
VIASAT3	49:21:12	0,8	1588:26:00	73,9	445:08:48	20,7	67:54:00	3,2	2101:28:48	97,8

A televíziós műsorszolgáltatók klasszifikált műsoridejének kategóriákon belüli megoszlását vizsgálva megállapítható **(5. táblázat)**, hogy - a korábbi évek gyakorlatának megfelelően - 2009-ben is a közszolgálati csatornák sugározták a legtöbb, minden

korosztály számára „fogyasztható” programot. A korhatári megkötöttséggel rendelkező alkotások elsősorban a kereskedelmi televíziók műsorkínálatát jellemezték.

5. táblázat - A klasszifikált műsoridő kategóriákon belüli megoszlása (2009)

	I. kategória		II. kategória		III. kategória		IV. kategória		II-IV. kategória	
	ó:p:mp	%	ó:p:mp	%	ó:p:mp	%	ó:p:mp	%	ó:p:mp	%
MTV1	4430:11:19	22,8	1929:59:40	16,0	312:49:17	10,3	23:28:21	4,4	2266:17:18	14,5
M2	5673:05:18	29,1	1562:14:48	12,9	725:02:26	23,8	50:20:54	9,6	2337:38:08	14,9
Duna TV	4834:24:41	24,8	1105:08:26	9,2	402:42:11	13,2	121:55:36	23	1629:46:13	10,4
RTL Klub	2473:46:43	12,7	2708:59:36	22,4	576:21:25	18,9	78:13:44	14,9	3363:34:45	21,5
TV2	2005:09:00	10,3	3183:51:28	26,4	582:40:27	19,1	182:00:17	35	3948:32:12	25,2
VIASAT3	49:21:12	0,3	1588:26:00	13,2	445:08:48	14,6	67:54:00	13	2101:28:48	13,4
Összesen	19465:58:13	100	12078:39:58	100	3044:44:34	100	523:52:52	100	15647:17:24	100

A filmadatbázison alapuló vizsgálat eredménye

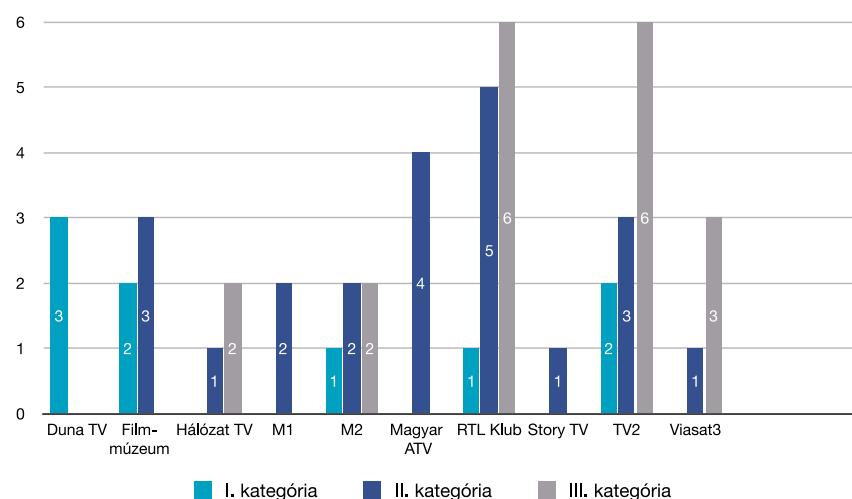
Az Rttv. 5. § normáinak betartását ellenőrző rendszeres műsorfigyelés keretében az esetlegesen helytelen klasszifikációval rendelkező filmalkotások kiszűrése 2008 óta új módszernek számít, amely a műsorszolgáltatók által beküldött jegyzőkönyvek és a honlapon keresztül elérhető filmadatbázis²² összevetése alapján realizálódik. Tekintettel arra, hogy a rendszeres figyelés során az elmúlt években regisztrált helytelen besorolásból adódó törvénytértések 90 százaléka filmalkotás volt, célszerűnek tűnt a játékfilmek ellenőrzését kiemelten kezelni. Ez a módszer speciális szempontok figyelembe vételével képes célzottan kiválasztani a problematikus műsorszámokat. A metodika egy számítógépes alkalmazáson alapszik, amely havonta hasonlítja össze a műsorszolgáltatók jegyzőkönyveiben foglalt korhatár-besorolásokat a filmadatbázisban jegyzett klasszifikációs kategóriákkal. Amennyiben a software a filmcím alapján egyezést talált, úgy a konkrét alkotásra megadott korhatárok átlagát (FSK, MPAA, BBFC, Nemzeti Filmiroda) és a műsorszolgáltató által jelölt kategóriát összehasonlítja, és azokat az eseteket, ahol szignifikáns különbséget észlel, kilistázza. Öt százalé-

²² Az ORTT filmadatbázisának elsődleges célja, hogy érdemi információkkal – hazai és nemzetközi precedensek felvonultatásával – segítse a műsorszolgáltatók klasszifikációs tevékenységét. Az adatbázis magjának a Magyarországon 1982 óta bemutatásra kerülő mozifilmek számítanak, az említett filmkincset folyamatosan frissítjük az újonnan bemutatott filmalkotásokkal, valamint egyéb DVD megjelenésekkel (e platformon már televíziós sorozatok is megjelenhetnek). Az adattár alapját a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, illetve 2004-től a Nemzeti Filmiroda által megállapított korhatár-kategóriák képezik, amelyek kiegészítésre kerültek az amerikai (Motion Picture Association of America), az angol (British Board of Film Classification) és a német (Freiwillige Selbstkontrolle der Filmwirtschaft) filmklasszifikációért felelős szervezet korhatári ajánlásaival.

kos túréshatár mellett, az átlagértéknél alacsonyabb korhatár-kategóriával ellátott filmalkotásokat – a film sugárzási idejét, időpontját is figyelembe véve – összesíti a program. A jegyzőkönyv és a műsorszám felvételének összehasonlítását követően a műsorszámok ellenőrzésre kerülnek. Amennyiben egy olyan műsorszám akad fenn a szűrőn, amellyel szemben már született elmarasztaló testületi határozat, és a műsorszolgáltató nem támadta meg bíróság előtt a döntést, vagy jogerős, az ORTT határozatot megerősítő végzés áll a Szolgálat rendelkezésére, akkor az adott programról, a regisztrált vélelmezett törvénytértésről „automatikusan” vizsgálati jelentés készül.

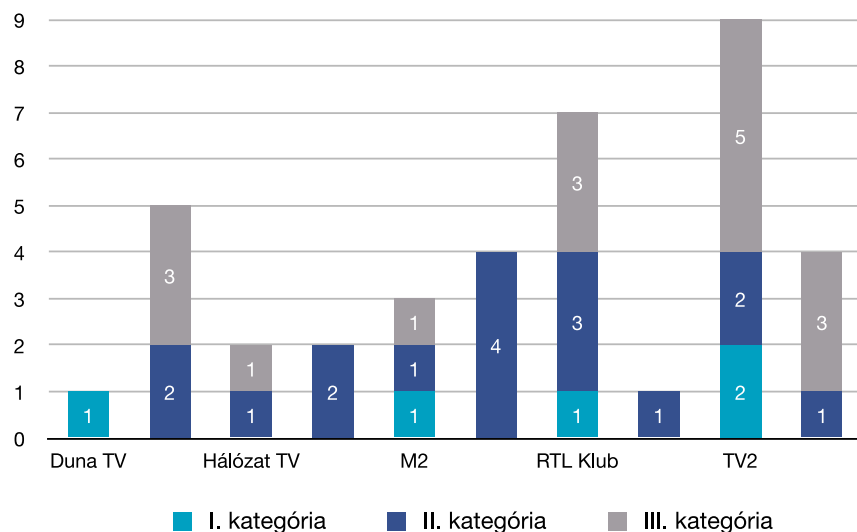
A fenti módszer alapján 2009-ben 50 műsorszámot analizált a Monitoring Szolgálat. Három műsorszámról már a korábbi években elmarasztaló testületi határozat született, valamennyi esetben a műsorszolgáltatók a bemutatott filmalkotást a III. kategóriában tették közzé, azaz 16 éven aluliak számára nem ajánlott jelöléssel látták el. A vizsgált filmek többsége (22 eset) II. korhatár-kategóriába sorolt alkotás volt (**4. ábra**), 19 esetben III. kategóriába sorolt, további kilenc esetben pedig korhatárra tekintet nélkül megtekinthető program került elemzésre.

4. ábra - Az elemzett műsorszámok korhatári besorolása (esetszám)

A legproblematisabb műfaji kategóriáknak a filmdrámák és az akciófilmek számítottak. A két országos kereskedelmi csatorna programjai közül toborzódott az aggasztóan számító műsorszámok többsége, míg a harmadik helyre a Filmmúzeum, a negyedikre a Magyar ATV került (**5. ábra**).

5. ábra - A vizsgálat alá vont műsorszámok és korhatári besorolásuk (esetszám)

A legtöbb törvénytörtőnek tekinthető műsorszám júniusban és júliusban (5-5 eset) került közzétételre (6. táblázat).

6. táblázat - A törvénytörtő műsorszámok aránya 2009-ben

Időpontok	Esetszám
január	4
március	3
április	5
május	3
június	5
július	5
augusztus	2
szeptember	4
október	1
november	3
december	3

Az aggályosnak minősített műsorszámok többsége 20 és 21 óra között, tehát a legnézettebb időszámban került adásba.

A műsorszámok vizsgálata után 38 esetben volt meg állapítható, hogy a műsorszolgáltató nem megfelelő korhatári besorolással sugározta a filmalkotást – mivel a benne megjelenő témák feldolgozási módja problematikus volt, a kényes kérdésköröket nem kezelte kellő érzékenységgel, központi témaként szerepelt benne az erőszak vagy halmozottan tartalmazott félelemkeltő jeleneteket – így az alkalmasak lehetett a gyermekek biztonságérzetének megzavarására, a szellemi és erkölcsi fejlődésük károsítására. Emellett arra is volt példa, amikor III. kategóriába sorolt műsorszámban a deviáns magatartásforma és szexuális minta válogatás nélkül került bemutatásra, ami – a Szolgálat álláspontja szerint – indokoltta tette a filmalkotás IV. korhatári kategóriába történő átsorolását.

3.2. BRUTALITÁS A HÍRMŰSOROKBAN

A Monitoring Szolgálat által végzett kutatás főbb megállapításai

- 2009 első félévében négy kereskedelmi (RTL Klub, TV2, Magyar ATV és a Hálózat TV), két közszolgálati (MTV1, Duna TV) és két hírtelevízió (Hír TV, Echo TV), összesen 223 híradóját, több mint 91 órnyi híryanagát, azaz 3472 műsoregységet elemzett a Szolgálat. Az esti beszámolók jelentős része az erőszak-ábrázolás szempontjából problémásnak minősült, így 933 tudósítás, vagyis a hírek több mint egynegyede tartalmazott agresszív reprezentációkat. A korábbi évek gyakorlatával ellentétben, idén az RTL Klub Híradója mutatta be a legtöbb erőszakos jelenetet, átvéve ezzel a vezetést a több éve első helyen álló Tényektől (TV2). A mintánkban új szereplőként feltűnő Hálózat TV szerkesztősége törekedett leginkább arra, hogy mellőzze az erőszakos híreket. 2009-ben a hírműsorok átlagosan 1 perc 21 másodpercet szántak egy-egy híryanagra, amennyiben azonban az erőszakot is tartalmazott, három másodperccel rövidebben számoltak be róla.
- 2009-ben a bűncselekmények aránya rekordot döntött. A nemzetközi és hazai politikai, társadalmi konfliktusok jelenléte a hírszolgáltatónak köszönhetően kapott nagyobb figyelmet. A megrázó történetek elszenvedőivel folytatott beszélgetéseket főként a Magyar ATV és a „hírtévék” jelenítették meg, míg az elkövetők megszólaltatása a Tények műsorát jellemezte.
- Az elemzett hírek többsége valamilyen szándékos brutalitást taglalt, a műsorszolgáltatók közül leginkább a hírszolgáltatónak „mozdultak el” a direkt módon elkövetett agresszió bemutatásának irányába. A Hír TV mellett a két közszolgálati adó műsorában volt nagyobb hangsúly az áldozatok szenvedésén, míg az anyagi kárral járó, illetve az állatok halálát követelő tragédiák prezentációja az RTL hírműsorában jelent meg a leghangsúlyosabban.

- A megrázó híregységek negyedéhez csatoltak olyan képes összeállítást, melyben valamilyen erőszakos jelenet volt látható. A sokkoló képsorok közreadása legkevésbé a Hírháló c. műsort jellemezte. A megrázó képek átlagos hosszát tekintve az RTL Klub „kímélte” leginkább a nézőket. A személyeket ért agresszió során elsősorban sebesült embereket ábrázoltak, az elhunytak letakart vagy fedetlen holtteste jóval kisebb időtartamban terhelte a befogadókat. A rendkívül erős érzelmi hatást kiváltó következményekről készült felvételekkel főként a hírtelvisíókban találkozhattunk. A vezető kereskedelmi adók mellett a Duna TV képsorait uralta leghosszabban a fedetlen holttestek látványa. A Magyar Televízió hírműsora került az emberi tetemek, sérült testrészek és a vér prezentációját, visszafogottabb képi ábrázolásra törekedett. 2009-ben a beszámolók több mint tizedéhez csatoltak valamilyen animációt, figyelemfelkeltő illusztrációt. A hírsatornák nem éltek ilyen hatásfokozó eszközzel, a kéltárat elsősorban a földi sugárzású televíziók alkalmazták.

Az erőszakos eseményekkel kapcsolatos hírszerkesztési gyakorlat

Az Rttv. 5/A. § (1) bekezdése értelmében a híradót - mint időszerű eseményekkel foglalkozó műsorszámot - nem kell korhatári kategóriába sorolni, ám az e típusba tartozó műsorokra is vonatkozik az a megkötés, miszerint nem tehetők közzé olyan időszakban, amikor a tartalmuknak megfelelő kategóriába sorolás esetén előreláthatóan nem lenne helyük. Amennyiben a gyermekek számára ártalmas tartalom jelenik meg a hírekben, úgy a nézők figyelmét fel kell hívni arra, hogy a nyugalom megzavarására alkalmas képsorok következnek. A törvényi előírások mellett a szerkesztőségi irányelvek is szabályozzák az említett jelenetek bemutatási módját, a BBC pl. az Editorial Guidelines: Harm-Violence fejezetében fejtette ki a kérdéskörrel összefüggő elvárásait.

A hírigazgatók 2009-ben a hazai hírműsorokban bemutatott megrázó beszámolókról készített tanulmányra reflektálva bontották ki az álláspontjukat az eMasa újságíróinak.²³ Állásfoglalásukat összegezve elmondható: az erőszak prezentációját általában ún. íratlan szabályok befolyásolják. Bódis Gábor, a Duna TV hírigazgatója szerint a csatorna tudatosan arra törekszik, hogy a lehető legkevesebb nyílt erőszakot mutassa be, és ennek jegyében nem forgatnak „véres képeket”. A hírigazgató a brutális tartalmak viszonylag alacsony arányát a televízió műsorszerkesztési elveivel, továbbá a konzervatívabb nézőközönség igényeivel magyarázta. Vizsgálatunk megállapította, hogy bár az erőszakos hírek előfordulása a Duna TV-nél tényleg alacsonyabb volt a többi híradóban mérthez képest, ezzel szöges ellentétben, a megrázó események vizuális megjelenítésében a legproblematisabb elemek itt jelentek meg (a

rendkívül erős érzelmi hatást kiváltó következmények, a fedetlen holttestek látványa a Duna TV képsorain tűntek fel a leghosszabban).

A TV2 hírigazgatója, Bárdos András véleménye szerint a Tényekben évek óta szabály, hogy sem holttestet, sem vért, sem látható szenvedést nem mutatnak be, és egy-két hibától eltekintve, ezt az irányelvet be is tartották. A külföldi hírügynökségektől kapott anyagok - például a merényletekről szóló tudósítások - kapcsán megemlítette, kifejezetten gondot okoz, hogy nem tudják felhasználni a képanyagot, mivel a saját mércéjük lényegesen szigorúbb, mint az európai és amerikai híradóké. A hírműsorok készítőinek felelősségét abban határozta meg, hogy a riportok ne öncélú szenzációhajhász beszámolók legyenek, hanem valóban objektív, hiteles és tartalmas bemutatói a világban történeteknek. A Szolgálat elemzése alapján kimutatható volt, hogy a Tények minden harmadik esetben megrázó hírt prezentált, a témaorientációt nézve pedig az erőszakos cselekményeket feldolgozó műsoregységek között a bűncselekmények itt számítottak a legnépszerűbb kérdéskörnek.

Bednár Imre, az MTV hírigazgatója szerint a hírszerkesztési gyakorlatuk alapján mind a belföldi, mind a nemzetközi beszámolók esetében a nap valóban legfontosabb politikai, gazdasági és közéleti eseményei kerülnek a műsorba, ám ez nem zárja ki, hogy más érdekes, populáris téma is szerephez jusson. Ennek szellemében az erőszakos hírek is a súlyuknak megfelelő terjedelemben szerepelhetnek az adásokban, nem „bulváros” feldolgozásban. Az erőszakos képsorok közzététele kapcsán egyedül az MTV hírigazgatója emelte ki a megrázó képsorokra történő felhívás fontosságát. Úgy vélte, amennyiben egy esemény súlya, „hírértéke” elkerülhetetlenné teszi az erőszakos, tragikus történések bemutatását, úgy a műsorvezető kötelessége erre előzetesen felhívni a néző figyelmét. Hangsúlyozta továbbá, hogy a csatorna belső szabályrendszere szerint a tudósítások sem teljességükben, sem elemeiben nem sérthetik az emberi méltóságot, illetve az erőszak öncélú alkalmazását nem állíthatják be követendő példaként. Alapelv továbbá az MTV-nél, hogy halottról, eszméletlen személyről nem közölnek azonosításra alkalmas felvételt, és amennyiben lehet, kerülnek a személyes vonásokat fel nem vonultató felvételek közzétételét is, továbbá az áldozatok hozzátartozóit, illetve a nyilatkozatait csak a hozzájárulásuk esetén mutatják be. A Szolgálat vizsgálata alátámasztotta, hogy a csatorna hírműsora került az emberi tetemek, sérült testrészek és a vér látványát, és az erőszak képi megjelenítésében a visszafogottabb vizuális alátámasztásra törekedett.

Az utóbbi időszakban a hírműsorok gyakorlatában tetten érhető az a trend, miszerint egy többnyire erőszakos vagy bulvár hír után tájékoztatják a nézőket, hogy további felvételeket, illetve a teljes képanyagot a csatorna honlapján megtekinthetik. Ám ez a gyakorlat - sajnálatos módon - nem vonta magával a megrázó képsorok teljes negligálását.

²³ Tófalvy Tamás – Vorák Anita: „A világ brutális, nem a tévé” forrás: <http://www.emasa.hu/cikk.php?id=4736>, megtekintve: 2009-09-30

A vizsgálat metodikája

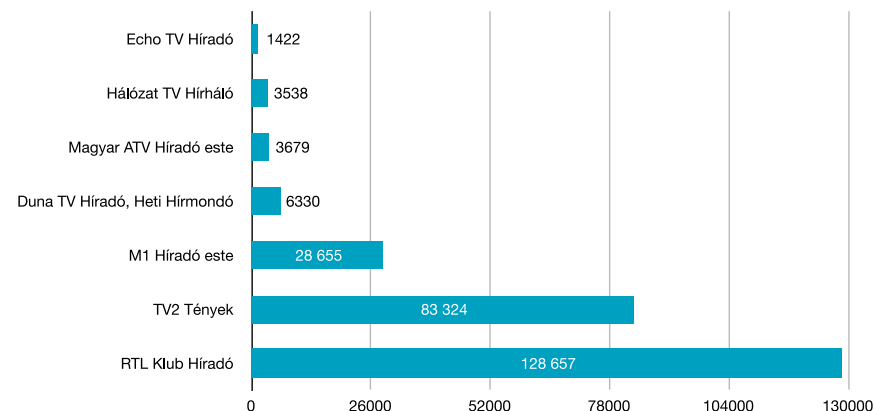
2009-ben az évente ismétlődő hírerőszak vizsgálat mintáját kibővítette a Monitoring Szolgálat. A kereskedelmi (RTL Klub, TV2) és közszolgálati adók (MTV1, Duna TV) híradói mellett a Hír TV és az Echo TV, továbbá a Magyar ATV és a Hálózat TV programjait is elemezte a Szolgálat. Az elmúlt évekhez hasonlóan, most is féléves mintavétellel dolgozott: a hat hónapos terminusban véletlen kezdőpontú szisztematikus kiválasztással minden hetedik hét került górcső alá. 2009 első felében nyolc csatorna egy havi híryanagát tárta fel, ami 223 hírműsor és több mint 91 órányi műsoridő analízisát jelentette.

A korábbi kutatásoknak megfelelően, az erőszak meghatározásának tágabb definíciója szerint folytatta le a vizsgálatot a Monitoring Szolgálat. Az elemzés egyaránt kiterjedt a szándékos (pl. bűncselekmény) és a nem szándékos (pl. katasztrófa), illetve a mulasztásból elkövetett erőszakra, a legalizált és nem legalizált agresszióra, függetlenül attól, hogy a károkozás maga, esetleg annak szándéka vagy következménye jelent meg képen vagy szövegben. Megrázó hírek tekintett a Szolgálat minden olyan eseményt, amely az emberek szenvedését, halálát ábrázolta, függetlenül attól, hogy annak ki vagy mi volt az okozója. Erőszaknak tekintette a testi erő nyílt alkalmazását, az illető akarata ellenére véghezvitt kényszerített cselekvést, a fájdalom okozásával vagy megöléssel, illetve az ezekkel való fenyegetést. A fentiekén túl, erőszakként határozta meg a természeti katasztrófákat (pl. földrengés), valamint a tárgyak ellen irányuló szándékos és nem szándékos agresszió csoportos vagy egyéni formáit.

Az esti főműsoridős híradók a műsorszolgáltatók legnézettebb programjai közé tartoznak. A gyermekek hírfogyasztási szokásait az AGB Nielsen Média kutató Kft. műszeres adatgyűjtésének eredményei alapján elemelve megállapítható, hogy a mintákban szereplő és az AGB által mért hét híradó (a Hír TV-ről nincs ilyen információ) közül - a felnőtt lakosság nézettségi trendjének megfelelően - a gyermekközönség is a két vezető kereskedelmi adó híradóját követi a leginkább figyelemmel. A két piacvezető közül az RTL Klub esti főműsoridős kiadása éri el őket a legnagyobb mértékben, hiszen közel 130 ezer 18 év alatti néző látott a vizsgált adásokból legalább egy percet (1. ábra). A 4-17 évesek korcsoportjának jelentős hányada, 38 százaléka a két, egy időben futó kereskedelmi híradót nézi esténként (SHR%: RTL Klub 23,8% és TV2 14,2%), míg a közszolgálati programok mindössze 3 százaléknál részesedést tudhatnak a magukénak. A kisebb televíziók és hírcsatornák híradói nehezen tudnak versenyezni a fiatalok nézőkért. Továbbra is tartja magát a trend, miszerint a gyermekek sokkal inkább felnőtt kíséretével nézik a híradásokat, mint egyedül.²⁴

²⁴ Közönségarány/részesedés (SHR%): RTL Klub Híradó egyedül: 16% vs. felnőtt felügyeletével: 35%, TV2 Tények egyedül: 9% vs. felnőtt felügyeletével: 22%, M1 Híradó egyedül: 1% vs. felnőtt felügyeletével: 5%

1. ábra A híradók által elért gyermekközönség (RCH abs. a 4-17 évesek körében)

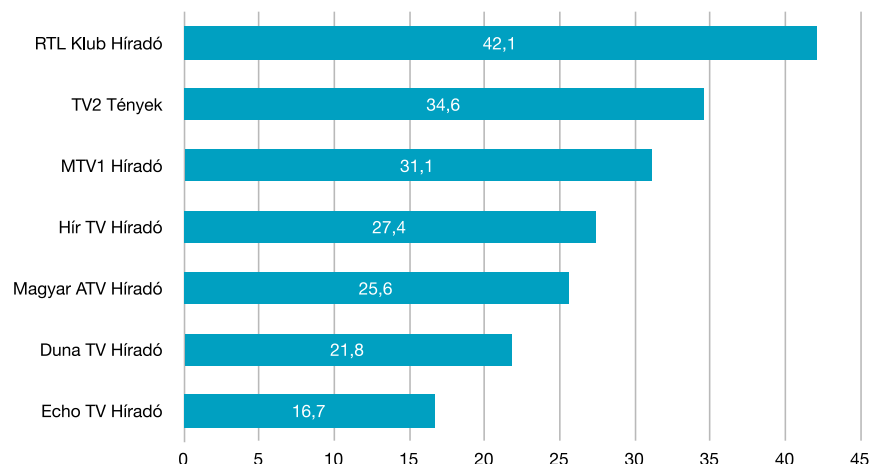
Eredmények

A 2009-ben vizsgált nyolc csatorna főműsoridőben sugárzott 223 hírműsora, összesen 3472 műsoregységben számolt be a hazai és külföldi eseményekről. A legtöbb hír a TV2 műsorán szerepelt (15%). A Hír TV esti kiadású híradójában kevesebb eseményegység volt a többi adóhoz képest, ám műsoridő tekintetében ez a csatorna jóval több teret szentelt egy-egy beszámolónak, így egy hírre több mint 100 másodperc jutott, szemben az átlagos 83 másodperccel.

A jelenlegi vizsgálat ismét alátámasztotta azt a közel egy évtizedes trenden alapuló megállapítást, miszerint az esti beszámolók legalább negyede az erőszak-ábrázolás szempontjából problémásnak minősül (1998-2008: 26,9%, 2009: 26,9%). 2009-ben az erőszakot megjelenítő beszámolók az összes hír (3472 eseményegység) 27 százalékát fedték le, másképpen megfogalmazva, 933 hír tartalmazott agresszív reprezentációt (3. ábra). A mintákban új szereplőként feltűnő műsorok kevésbé minősültek problémásnak, leginkább a Hálózat TV szerkesztősége törekedett arra, hogy kerülje az erőszakos hírek bemutatását, csak minden tizedik esetben számolt be megrázó eseményről. Az Echo TV szintén a képzeletbeli lista végén szerepel (16,7%). Mindkét csatorna alulmúlta erőszak ábrázolásban a Duna TV-t, amelynél minden ötödik hír valamilyen formában agresszióról számolt be. A Magyar ATV és a Hír TV minden negyedik tudósításával fennakadt a szűrőn. A korábbi évek gyakorlatával ellentétben, 2009-ben már az RTL Híradója tartalmazta a legtöbb erőszakos reprezentációt, átvéve ezzel a vezetést a több éve első helyezettnek számító Tényektől. A TV2 az utolsó vizsgálati időszakban láthatóan arra törekedett, hogy kerülje az erőszakos tudósítá-

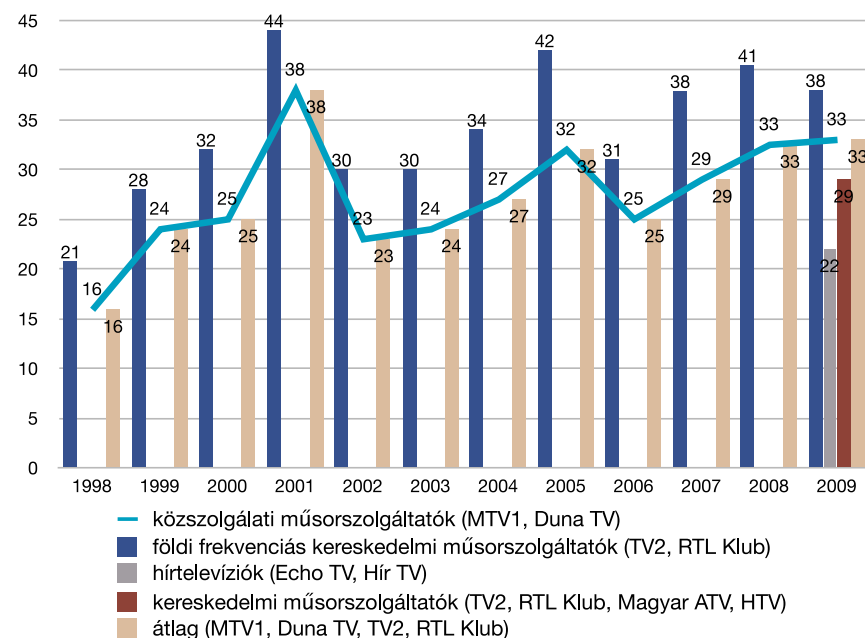
sokat, és ennek eredményeképpen 2008-hoz képest hat százalékkal csökkentette is az arányukat. Ezzel szemben az RTL Klubnál a korábbiakhoz képest két százalékkal több problémás műsoregység volt mérhető. A Duna TV szerkesztősége az elmúlt tíz évben – a 2001-es évet kivéve – 20 százalék alá szorította a megrázó hírek arányát, ám 2009-ben hét százalékos növekedéssel átlépte az említett határt.

3. ábra – Az erőszakot tartalmazó hírek aránya csatornák szerint

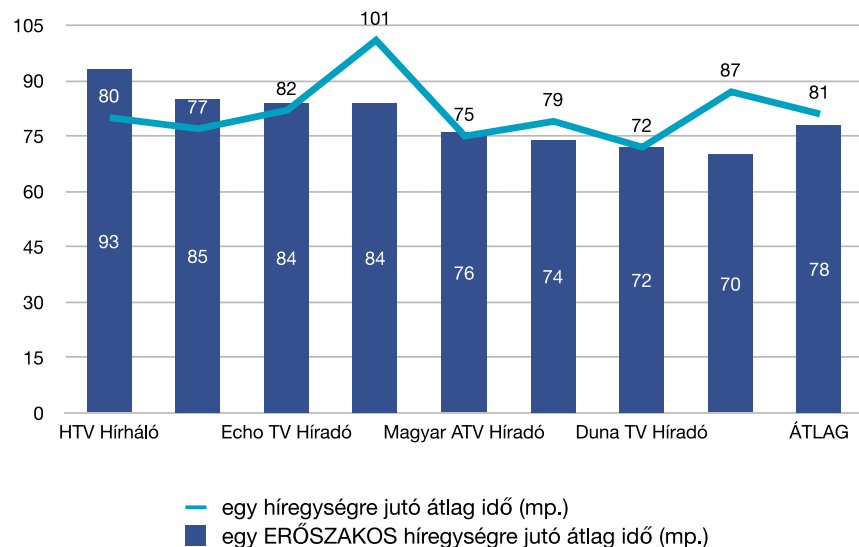
A vizsgálat alá vont új hírcsatornák közül a Hír TV felvette a versenyt a földi frekvenciás társaival (27,4%), míg az Echo TV műsorkészítői próbálták mellőzni az agresszív események prezentációját (16,7%).

4. ábra – Az erőszakot tartalmazó hírek aránya csatornatípusok szerint

2009-ben a nyolc híradó átlagosan 1 perc 21 másodpercet szánt egy-egy híryanagra. Amennyiben a tudósítás erőszakot is tartalmazott, úgy három másodperccel rövidebben számoltak be a történésről (**5. ábra**). A megdöbbentő események átlagos hosszát elemezve általánosságban elmondható, hogy 2006-tól egyre kevesebb időt biztosítottak az e típusba tartozó beszámolóknak a szerkesztők (2006: 74 mp, 2007: 68 mp, 2008: 66 mp), ellenben 2009-ben átlagosan már 78 másodpercig sokkolták a nézőket megrázó események képsoraival. A „versenyben” a hírtelevíziók jártak az élen, átlagosan 84 másodpercig mutattak tragédiákat, a közszolgálati társaik 11 másodperccel kevesebb időt biztosítottak a megrázó eseményeknek (közszolgálati adók: 73 mp, kereskedelmiek 78 mp). A Tények műsorának három éve tartó elsőségét a Hálózat TV szerkesztői megtörték, mivel átlagosan több mint másfél percben (93 mp) adtak közre egy-egy erőszakos hírt.

5. ábra – Az agresszív beszámolók átlagos hossza (mp)

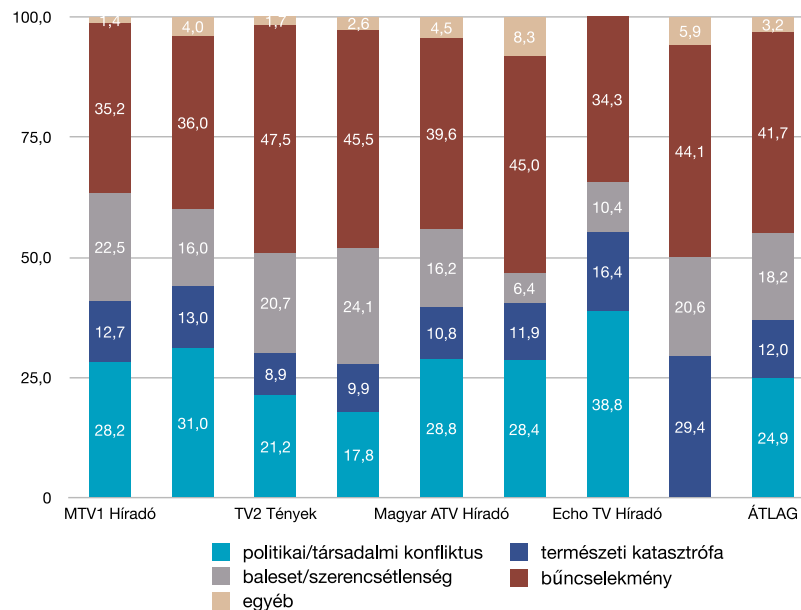

Az RTL Klub szerkesztősége tárgyalta a legrövidebb terjedelemben a megdöbbentő híreket, és hasonlóan a Hír TV gyakorlatához, az erőszakos beszámolókra átlagosan 17 másodperccel kevesebb időt biztosított. Megjegyzendő, az RTL Klub Híradója hívta fel a nézők figyelmét először egy-egy megrázó hír kapcsán arra, hogy a csatorna honlapján bővebb információt kaphatnak, és további felvételeket láthatnak a szomorú történetekről. Ezt a figyelemfelkeltő gyakorlatot később a TV2 és az MTV1 is a magáévá tette.

Az erőszakot tartalmazó híradások tematikája és hangsúlyozottsága

Az erőszakot tartalmazó hírek előfordulásának változásairól sokkal árnyaltabb képet lehet kapni, a műsoregységek kérdésköreinek analízisével. Az elemzések kezdete óta a balesetekről, az emberi mulasztások okozta szerencsétlenségekről és a bűncselekményekről szóló híradások a napi hírerőszak-dózis stabil részét képezik. 2009-ben a bűncselekmények egyre inkább teret nyertek, 42 százalékos részesedésükkel új rekordot állítottak fel (6. ábra).

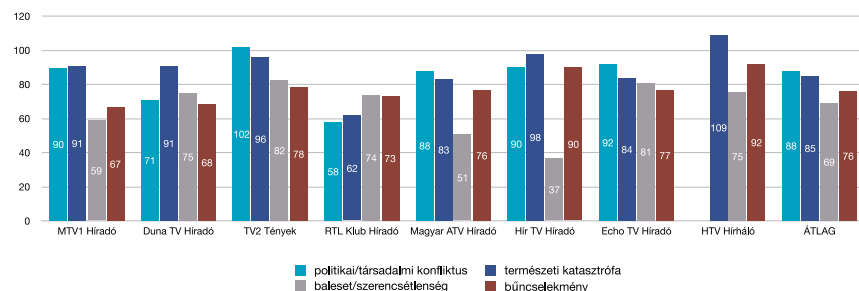
6. ábra – Az erőszakos hírek témáinak megoszlása (%)

A nemzetközi és hazai politikai, társadalmi konfliktusok jelenléte - elsősorban a terrorizmus, a tüntetések és a civil engedetlenségek, a világban zajló kisebb-nagyobb háborúk - főként a hírcsatornáknak köszönhetően, 2008-hoz képest nagyobb figyelmet kaptak (22% vs. 25%). A háborúk és a terrorizmus kérdéskörében az Echo TV szerkesztősége (39%) a Duna TV-nél is magasabb arányban tett közzé megrázó beszámolókat (31%), így az egyedüli csatorna volt, amely nem a bűncselekmények bemutatására helyezte a hangsúlyt. A Hálózat TV hírműsorából teljesen száműzték az agresszióval telt aktuális politikai, társadalmi történeteket, ezzel szemben a különböző természeti katasztrófákról, földrengésekről, szökőárról és szélsőséges időjárási viszonyokról, jégesőről készült anyagokkal majdnem háromszor olyan gyakran lehetett találkozni, mint más adóknál (29% vs. 12%). A vezető kereskedelmi csatornák híradóiban közreadott hírek közel felét a bűncselekmények tették ki, mellyel csak a Hír TV és a Hálózat TV szerkesztősége tudta felvenni a versenyt. A verekedést, rablótámadást, vagy az erőszak súlyosabb formáit, mint az emberölést, sorozatgyilkosságot megjelenítő események, 2003 óta leginkább az RTL Klub műsorán sokkolták a nézőket (2003-2008: 19-33%). 2009-ben a piacvezető televíziós csatorna a vetélytársát, a Tényeket két százalékponttal múlta felül e tekintetben (48%). A közúti balesetek, szerencsétlenségek és járványok ismertetésében már az MTV1 híradójának esti kiadása is a vezető kereskedelmiek méltó ellenfelének bizonyult.

A különböző erőszak tematikák megjelenési frekvenciája mellett az ezek bemutatására szánt műsoridő hossza is a hangsúlyozottságra utal (**7. ábra**). Bár a Tények műsora átlagon aluli előfordulással mutatott be társadalmi és politikai konfliktusokat taglaló erőszakos beszámolókat, ezek hossza túlszárnyalta a többi műsorszolgáltató esetében regisztrált átlagot (100 másodperc). Az elemzés korábban utalt rá, hogy leginkább az Echo TV Híradója koncentrált a társadalmi ellentétekre, ami az említett műsoregységeknek szentelt időben is tükröződött (92 mp). A Hír Televízió és az MTV1 is a kérdéskör hangsúlyos megjelenítésére törekedett, és ugyancsak másfél perces beszámolókat tett közzé a témában. A legkurtább – közel egyperces – híreket az RTL Klub adta közre, azonban ez nem meglepő, hiszen az agresszív prezentációk hossza ebben a híradóban számított a legrövidebbnek, átlagosan 70 másodpercesek voltak a műsoregységek. A vizsgálat mintájában a legterjedelmesebb, több mint másfél perces híreket (93 mp) a Hálózat TV sugározta, a csatorna a természeti katasztrófákról szóló hírekre koncentrált elsősorban (109 mp). A megrázó beszámolók között leggyakrabban bűncselekmények szerepeltek 2009-ben, mely hírek bemutatási idejében ugyancsak a Hálózat TV jeleskedett. Balesetekről és szerencsétlenségekről a Hír TV igyekezett a legszűkszavúbban tájékoztatni, alig valamivel több, mint fél percben (37 mp).

7. ábra – Az erőszakos tematikákra jutó átlagos műsoridő (mp)

Az elmúlt hat évben a külföldi helyszíneken játszódó erőszakos események kerültek túlsúlyba (2003-2008: 53% vs. 47%). A trend az idén mintába került műsorszolgáltatóknak köszönhetően megfordult, így 2009-ben már minden második agresszív reprezentáció (51%) magyarországi eseményt taglalt. Míg a közszolgálati adók a külföldi események felé fordultak (MTV1: 61%, Duna TV: 59%), addig a vezető kereskedelmiek inkább a hazai történeteket preferálták (TV2: 54%, RTL Klub: 57%). A vizsgálatba újonnan bevont híradók közül az ATV kényesen ügyelt arra, hogy megtartsa az egyensúlyt a hazai és a külföldi beszámolók között (50-50%). A Hálózat TV az erősa-

kos híreiben kizárólag magyarországi eseményekkel foglalkozott (100%). A belföldi erőszakos hírek témáját zömmel a bűncselekmények adták, külföldről többnyire a nagyhatalmak közti konfliktusokról, különböző terrorcselekményekről és katasztrófákról szóltak a hírek. A szerkesztőségek most is arra törekedtek, hogy időben is nagyobb súllyal, átlagosan 86 másodpercben jelenhessenek meg a hazai események. Az utolsó mintavételkor elemzett és erőszakot tartalmazó híradások túlnyomó többsége rendelkezett valamiféle aktualitással (84%), mivel egy hónapnál „frissebb” eseményekhez kötődtek. A csatornák közül az Hálózat TV-n sugárzásra kerülő Hírháló nyúlt elsősorban archív anyagokhoz, minden harmadik megrázó beszámolója (32%) egy hónapnál régebbi eseményt tárgyalt, és leginkább a bűncselekmények közül toborzódtak a beszámolók (1. táblázat).

1. táblázat – Az erőszakos hírek hangsúlyozottsága a hírműsorokban (%)

	hír szerepel a headline-ban	hír szerepel az összefoglalásban	headline után első a műsor-számban	headline után az első tíz hír-ben szerepel a műsor-számban	aktuális hírek aránya
MTV1 Híradó	29	30	7	47	89
Duna TV Híradó	32	25	10	62	85
TV2 Tények	29	20	8	57	83
RTL Klub Híradó	24	16	9	39	84
Magyar ATV Híradó	24	3	7	56	90
Hír TV Híradó	21	21	3	28	78
Echo TV Híradó	36	36	3	39	85
HTV Hírháló	50	41	24	82	68
ÁTLAG	28	21	8	48	84

Az adatok szerint az összes erőszakos hír nyolc százaléka közvetlenül a headline után került képernyőre. Első hírként a Hálózat TV szerkesztősége publikálta leggyakrabban a brutális cselekményeket megjelenítő összefoglalókat. A Hírháló „jeleskedett” leginkább abban is, hogy a megrázó történeteket mind a műsor elején, mind a műsor végén újra bemutassa, továbbá igyekezett a műsor kiemelt helyei közé, az első tíz hírbe beválogatni őket. Az erőszakos hírek arányát tekintve a középmezőnyben álló Hír TV az említett eszközökkel nem élt.

Az erőszakos beszámolók vizualizációja

A közreadott megrázó hírek mindössze egy százaléka került vizuális megjelenítés nélkül, kizárólag hír formájában sugárzásra, további három százalékhoz csatoltak fotót, állóképet, grafikát vagy ábrát. A mozgókép nélküli (filmbejátszás, interjú, tudósítás) bemutatást a Magyar ATV alkalmazta a leggyakrabban (9%). 2009-ben elsősorban az MTV1 műsora törekedett arra, hogy a történeteket mozgóképen is megjelenítse (99%). A Hírhaló hazai összeállításokat szerepeltetett főként, de a vezető kereskedelmiek közül az RTL Klub is a hazai felvételek bemutatására törekedett. A külföldről kapott tudósításokat az MTV1 mellett az Echo TV Híradója preferálta (2. táblázat). Viszonylag elenyésző volt a hivatalos szervektől, a rendőrségtől, tűzoltóságtól kapott, vagy az ipari kamerával készített felvételek aránya, ám mellettük az amatőr kópiák is egyre bővülő teret kaptak a híradásokban. Archiv képanyagokhoz minden ötödik (22%) esetben nyúltak, a kereskedelmiek közül a Tények utalt vissza gyakrabban a korábbi történetekre, és ugyancsak a TV2 szerkesztősége élt az amatőr és hivatalos szervektől kapott felvételek adta lehetőséggel.

2. táblázat – Az erőszakos hírek prezentációja (%)

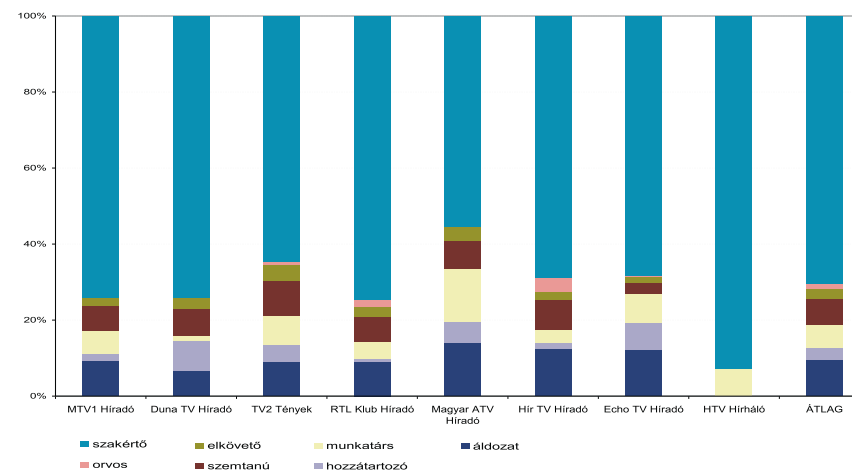
	MTV1 Híradó	Duna TV Híradó	TV2 Tények	RTL Klub Híradó	Magyar ATV Híradó	Hír TV Híradó	Echo TV Híradó	HTV Hírhaló	ÁTLAG
csak hír, felolvasott híryanag	1	0	2	1	4	2	0	3	1
hír és állókép/háttér-fotó	1	8	1	1	5	4	4		3
hír és mozgókép	99	92	98	98	91	94	96	97	96
helyszíni tudósítás	11	22	10	17	11	3	2	3	11
interjú	49	72	56	50	39	47	52	49	52
filmbejátszás	100	100	100	100	98	99	98	100	100
hírműsor stábja által készített	47	49	56	62	43	55	34	94	53
külföldről kapott felvétel	56	45	45	37	40	37	57	0	43
hivatalos szerv (rendőrség, tűzoltóság), ipari kamera	3	7	11	9	5	4	5	0	6
amatőr felvétel	2	4	8	3	3	3	2	0	4
archív bejátszás	22	25	41	28	4	6	15	9	22

A híradókban bemutatott erőszakos beszámolók felében szerepeltettek (52%) olyan interjút, amelyben az áldozatok, a szemtanúk, hozzátartozók vagy maguk az elkö-

vetők, továbbá a szakértők mondhatták el a történetekkel kapcsolatban álláspontjukat. Ezen interjúk a megrázó hírek műsoridejének hetedét tették ki (14%), átlagos hosszuk pedig 17 másodperc volt. A leghosszabb, közel fél perces interjúkat a Hír TV stábja készítette (25 mp). A vizsgált műsorok szerkesztői kerülték a tragikus beszámolók kapcsán, hogy kiskorút szólaltassanak meg akár áldozatként, akár hozzátartozóként vagy szemtanúként. Hasonlóan ritkán szerepeltek az elkövetők is (4%), akik átlagosan tíz másodpercnyi nyilvánosságot kaptak (8. ábra). Az erőszak elszenvetőivel közel ugyanannyi beszélgetés készült (12%). Az erőszakos cselekmények és történetek mélyebb boncolgatására a szakértőknek volt a legtöbb lehetőségük, akik a tragikus esetek kapcsán készített interjúk több mint felében fejthették ki az álláspontjukat (57%), továbbá az átlagos megszólalási idő tekintetében is ők jártak az élen (21 mp).

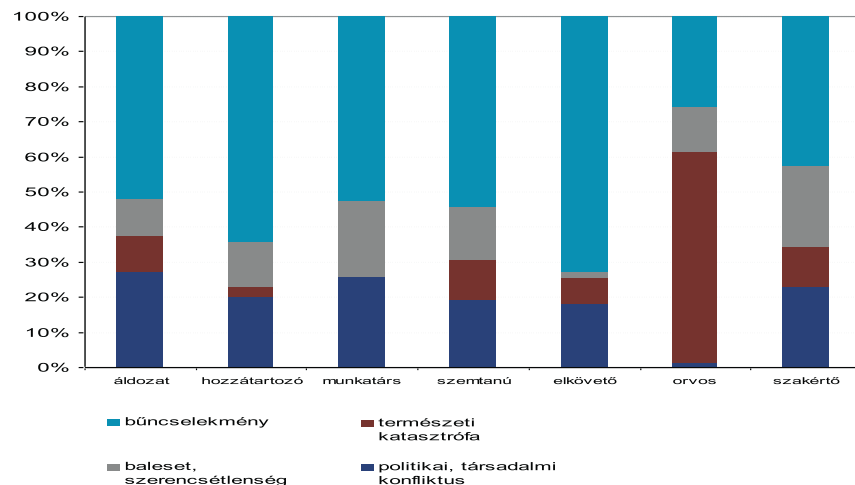
Az interjúk bejátszásában is tetten érhető a közszolgálati és a kereskedelmi televíziók szerkesztői gyakorlatában megmutatkozó különbség. Eszerint az MTV1 és a Duna Televízió kevesebb alkalommal készített interjút a beszámolóíhoz (27%), mint a kereskedelmiek (55%). A legkevesebb interjút a hírtévék szerkesztették műsorukba (18%), átlagos hosszuk azonban kiemelkedőnek számított (22 mp). Az áldozatokkal folytatott beszélgetések a Magyar ATV és a hírtévék programjaiban voltak népszerűek. Az elkövetők megszólaltatása a Tények műsorát jellemezte, ahogy a szemtanúk is. Az orvosok a Hír TV adásaiban beszélhettek kiemelkedő arányban. A Hírhaló pedig teljes egészében a szakértők és az ismerősök véleményére támaszkodott egy-egy tragikus hír kapcsán, míg az ATV az áldozatokat, az elkövetőket, valamint az érintett személyeket is szerepeltette.

8. ábra – A megszólaltatott személyek megoszlása az interjúk időtartama szerint

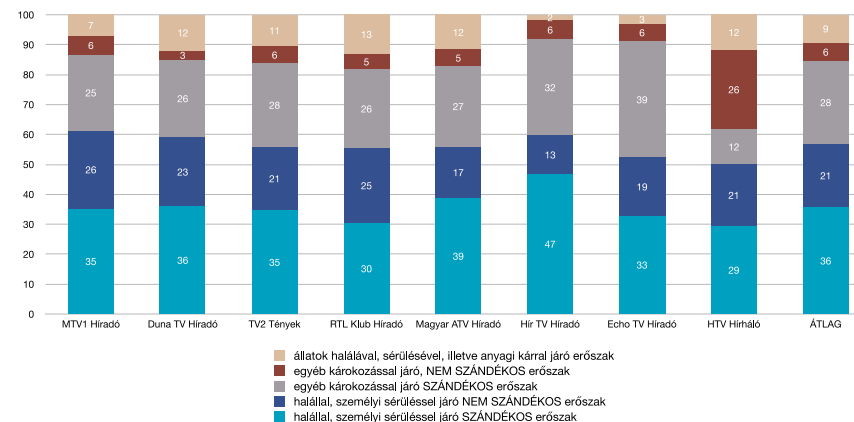
A leghosszabb interjúkat a bűncselekményekkel összefüggésben lehetett regisztrálni (46%). A politikai és társadalmi konfliktusok előszóbeli elemzésére fele ennyi időt szántak a szerkesztők (23%). Az orvosokat leggyakrabban a természeti katasztrófákkal összefüggésben szólaltatták meg. A bűncselekményeket taglaló hírekben a leghosszabb megszólalási időt az elkövetőknek biztosították (9. ábra).

9. ábra – Az egyes tematikákra jutó interjúk időtartama

A 2009-es vizsgálat a korábbi esztendőkhöz hasonló eredményeket produkált, hiszen az erőszak kapcsán elemzett hírek többsége - 2009-ben közel kétharmada (64%) - valamilyen szándékos károkozással foglalkozott (10. ábra). A műsorszolgáltatók közül a hírcsatornáknál lehetett találkozni leggyakrabban ezen erőszak típussal - ezen belül is az emberek halálát és sérülését okozó szándékos agresszió került előtérbe.

10. ábra – Az erőszak típusok megoszlása (%)

Az erőszak típusok bemutatására szánt műsoridőben nem volt kiugró különbség az agresszió szándékos, illetve véletlen kiváltást tekintve, hiszen a direkt károkozással szóló hírek átlagosan csak négy másodperccel voltak hosszabbak (79 mp vs. 75 mp). A szerkesztők az emberi tragédiáknak hosszabb műsoridőt szenteltek, mint az anyagi kárral, vagy az állatok elhullásával kapcsolatos beszámolóknak (3. táblázat).

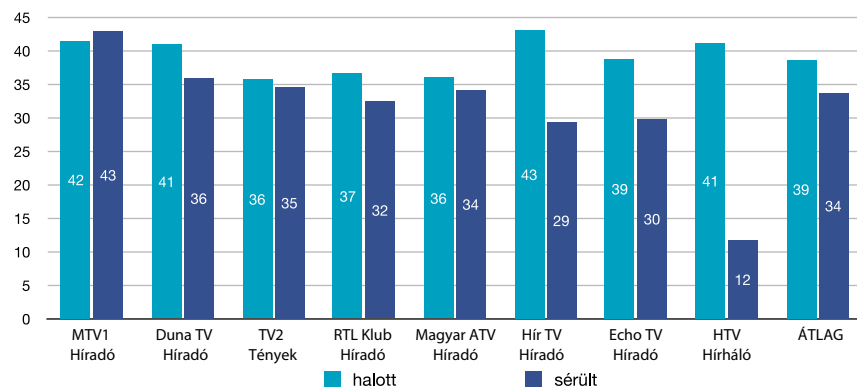
3. táblázat – Az egyes erőszak típusokra jutó átlagos műsoridő (mp)

	halállal, személyi sérüléssel járó SZÁNDÉKOS erőszak	halállal, személyi sérüléssel járó NEM SZÁNDÉKOS erőszak	egyéb károkozással járó SZÁNDÉKOS erőszak	egyéb károkozással járó NEM SZÁNDÉKOS erőszak	állatok halálával, sérülésével, illetve anyagi kárral járó erőszak
MTV1 Híradó	79	68	81	66	54
Duna TV Híradó	69	84	71	99	57
TV2 Tények	93	94	77	45	87
RTL Klub Híradó	77	74	58	70	67
Magyar ATV Híradó	84	66	70	43	95
Hír TV Híradó	88	87	80	49	164
Echo TV Híradó	102	94	69	61	64
HTV Hírháló	114	108	53	83	75
ÁTLAG	85	80	72	63	75

A személyi sérülést taglaló erőszakos beszámolóknak 2009-ben is a halottakról (39%) adtak leggyakrabban hírt. A Hír TV megelőzte a két közszolgálati csatornát az elhunyt személyekről szóló hírek közzétételének gyakoriságát tekintve, ám a sérüléssel összefüggésben az MTV1 és a Duna Televízió számított a listavezetőnek (11.

ábra). A vezető kereskedelmi médiumok és az ATV kerülte az agresszív cselekedet vagy tragikus esemény következtében elhunyt emberekről szóló hírek bemutatását.

11. ábra – A hírekben előforduló halottak és sérültek megoszlása (%)

A megrázó hírekben az áldozatokról gyakrabban közöltek valamilyen információt (78%), mint az elkövetőkről (59%). A szándékosan okozott végzetes kimenetelű károsodás esetében volt a leginkább beazonosítható mind az áldozat (93%), mind az elkövető személye (82%). Az áldozatok az esetek negyedében (26%) voltak felismerhetők, leggyakrabban a nemük (64%) és a koruk (34%) került nyilvánosságra, az elkövetők kapcsán viszont kevesebb információt közöltek, mindössze hatoduk volt jól beazonosítható.

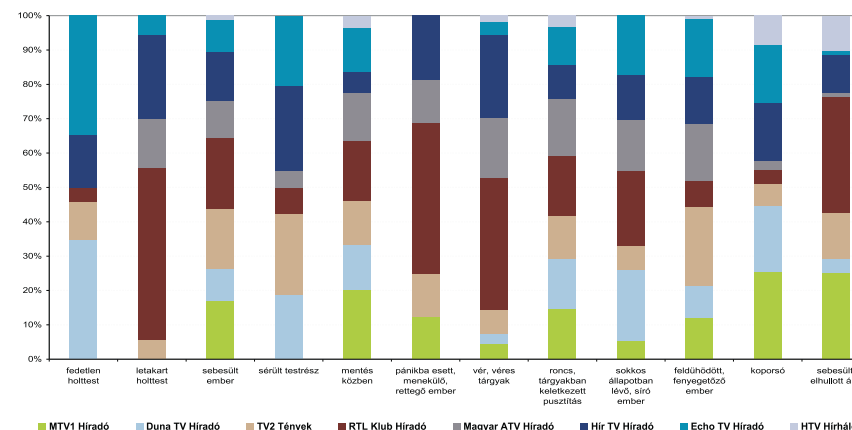
A hírműsorok agressziótartalmával összefüggésben kiemelt vizsgálati szempont, hogy a tudósítások az erőszakot, a tragikumot milyen képi megjelenítéssel illusztrálták. Bemutattak-e, és ha igen, milyen gyakran, milyen hosszban különösen felkavaró erejű képeket. Öröndetes, hogy gyilkosságot és magát a halált ábrázoló képsorok 2009-ben sem jelentek meg. A megrázó híregységek negyedéhez (26%) csatoltak olyan képes összeállítást, melyben valamilyen akció formájában megnyilvánuló erőszakos jelenet volt látható. A tragikus jelenetek fele (53%) a kereskedelmi csatornákon volt látható, ám az erőszakos ábrázolások csak két másodperccel voltak hosszabbak itt (14 mp), mint a közszolgálati adókon. A hírcsatornák a képi megjelenítésben a kereskedelmi példáját követték, és bár kevesebb beszámolóban mutattak be problémás jelenetet (19%), esetükben is átlagosan 14 másodpercig terheltek a nézőket (4. táblázat). A megrázó képsorokból a legkevesebbet a Hírhaló szerkesztette műsorába (6%), míg a sokkoló képek átlagos hosszát tekintve az RTL Klub kímélte leginkább a nézőit (9 mp).

4. táblázat – Az erőszak vizuális ábrázolása a hírműsorokban

	erőszakos jelenetek megjelenési gyakorisága (%)	erőszakos jelenetek átlagos hossza (mp)	erőszakos hírek idejéhez viszonyított időbeli arány (%)
MTV1 Híradó	30,3	13	5,2
Duna TV Híradó	25	10	3,5
TV2 Tények	34,6	15	6,1
RTL Klub Híradó	23	9	3,1
Magyar ATV Híradó	17,1	19	4,2
Hír TV Híradó	22,9	15	4
Echo TV Híradó	29,9	13	4,5
HTV Hírhaló	5,9	16	1
ÁTLAG	25,7	13	4,3

Az agresszív beszámolókhöz csatolt sokkoló képanyag műsoridejének zömében (56%), tárgyakban keletkezett pusztítások nyomait lehetett felfedezni (12. ábra). A személyeket ért agresszió során elsősorban sebesült embereket ábrázoltak (10%), és szerezcsés módon jóval kisebb időtartamban terhelte a nézőket az elhunyt áldozatok letakart (0,8%) vagy fedetlen (0,5%) holtteste, sérült testrésze (1,4%).

12. ábra – Az erőszak vizuális ábrázolása az egyes műsorszolgáltatóknál (idő %)

A felhasznált szemléltető anyagokban sokkos állapotban lévő, síró embereknél hosszabban mutattak be feldühödött, fenyegetőző érintetteket (2,3-6,3%). A rendkívül erős érzelmi hatást kiváltó következményekről készült felvételek döntően (50%) a hírtelevíziók műsorában voltak. Letakart hullák és személyek sérült testrészei az RTL Klub esti híradójában jelentek meg hosszabban a képernyőn, továbbá a pánikba

esett, rettegő, menekülő emberek, a vér és véres tárgyak látványa is kiemelkedően magas volt ebben a programban a többi csatorna illusztrációjához képest. A képi kiemelés kapcsán érdemes megemlíteni az illusztrációk és animációk alkalmazását is, bár ezek a bulvárműsorok tipikus jellemzői, térhódításuk már a hírműsorokban is tetten érhető. 2009-ben a beszámolók 13 százalékához csatoltak valamilyen animációt, figyelemfelkeltő illusztrációt. A hírcsatornák nem éltek ezen hatásfokozó eszközzel, sokkal inkább élt viszont a Tények műsora (23%), az RTL Klub Híradója (17%), továbbá az MTV1 (17%). Leggyakrabban a súlyos, végzetes kimenetelű, nem szándékos agressziótípust, az ipari (gázcsőtörés) vagy légi katasztrófákat, továbbá a járványok, fertőzések terjedését modellálták (5. táblázat).

5. táblázat – Figyelemfelkeltő elemek előfordulása a hírekben (%)

	figyelemfelkeltő elem, mint animáció, illusztráció	ismétlés	lassítás	felhívás
MTV1 Híradó	16,9	0,7	0,7	0,7
Duna TV Híradó	11,0	2,0	0	0
TV2 Tények	22,9	5,6	0	0,6
RTL Klub Híradó	16,8	1,0	0,5	0,5
Magyar ATV Híradó	13,5	0	0	0
Hír TV Híradó	0	0,9	0	0
Echo TV Híradó	1,5	0	0	0
HTV Hírháló	0	0	0	0
ÁTLAG	13,3	1,7	0,2	0,3

3.3. AZ ERŐSZAK, VALAMINT EGYÉB, A KISKORÚAK SZÁMÁRA ÁRTALMAS ELEMEL JELENLÉTE A MŰSORELŐZETESÉKBEN

Az ORTT-hez évente több száz panasz érkezik, közülük a kiskorúak védelmével összefüggésben 2009-ben 59 esetben folytatott le vizsgálatot az Iroda. A panaszok meghatározó részében a beadványtevők a műsorelőzetesekben bemutatott ártalmas tartalmak kapcsán éltek kifogással. A felháborodott nézők helytelenítették – többek közt – a bulvármagazinok ajánlóit (Aktív, Fókusz, Cool Night Extra), melyekben prostitúció, erotikus és szex jelenetek, aktfotózás, illetve bűncselekmények következményei (Kétfény) jelentek meg a gyermeknézők szempontjából elérhető, aggályos időpontokban. A fentiekén túl a talk-show-k (Joshi Bharat) és reality show-k (Győzike, Benkő feleséget keres) képanyagából is készítettek problémás trailereket, melyeket a nézők nem találtak helyénvalónak.

Az ORTT 1999 óta folyamatosan ellenőrzi a műsorelőzetesekben fellelhető ártalmas elemeket. 2009-ben összesen hat csatornát, a három földfelszíni terjesztésű országos műsorszolgáltatót (MTV1, TV2, RTL Klub), a közszolgálati Duna TV-t, továbbá a kereskedelmi Viasat3-at és Hálózat TV-t vette nagytitka alá. 2009 első két hónapjában a műsorszolgáltatók – a saját dokumentációjuk alapján – összesen több mint 47 ezer előzetest mutattak be. A csatornák számára különösen fontos saját műsoraik népszerűsítésére az elemzett televíziók a műsoridejük hat százalékát alakították. A Viasat3 messze felülmúlta a többi adót, hiszen a műsoridejének 12 százalékát fordította műsorelőzetesek közzétételére, a közszolgálatiak ennek felét, öt-hat százalékot, a Hálózat TV ugyancsak öt százalékot, míg a földi kereskedelmi adók csupán négy százalékot.

MÓDSZERTAN

Véletlen kezdőpontú szisztematikus adatmerítéssel vizsgáltunk egy félévben egy művi hetet oly módon, hogy egy random kezdőponttól a rákövetkező hetekből addig sorsoltunk be egy-egy napot, amíg össze nem állt a művi hét. 2009-ben a mintanapok a következők voltak:

2009. január 7., szerda 2009. január 15., csütörtök 2009. január 23., péntek 2009. január 31., szombat 2009. február 8., vasárnap 2009. február 9., hétfő 2009. február 17., kedd	Adatfelvételeinkben a hétköznap 16-24 óra, hétfőn 8-11 óra és a 16-24 óra közötti időszakok szerepeltek, egy hét 62 óráját vizsgáltuk csatornánként. A műsorelőzetesek tartalmi jellemzőinek rögzítése számítógépes programmal - kódutasítás alapján történt.
A vizsgálat szempontjából műsorelőzetesnek minősül az ajánlószignálók közt közzétett előzetes, csatorna-promóció, önpromóció. A műsorelőzetes olyan műsorszám, amely a műsorszolgáltató által a későbbiekben közzétenni kívánt műsorszámáról, műsorszámokról, vagy azok tematizált válogatásáról közöl információt (így többek között tallóz azok témái közül, részleteket sugároz vagy közöl, tartalmi összefoglalót ad, ismerteti a sugárzás időpontját). A műsorelőzetes csak és kizárólag jövőbeni sugárzáshoz köthető, utólagos összefoglalókra, visszatekintésekre nem vonatkozhat.	Erőszaknak tekintettük George Gerbner definíciója értelmében a testi erő nyílt alkalmazását, az illető akarata ellenére véghezvitt kényszerített cselekvést, halál vagy fájdalom okozását, illetve az ezekkel történő fenyegetést. A fentiekén túl, erőszakként határoztuk meg a természetes erőszakot, valamint a tárgyak ellen irányuló szándékos vagy nem szándékos agresszió csoportos vagy egyéni formáit. Az erőszakos cselekményeket megjelenítő kategóriák közé felvettük továbbá a baleseteket is. Egy eseményegységnek tekintettük az időben és térben láthatóan természetes egységet alkotó jelenetet, amely a többi eseményegységtől éles vágásokkal különült el. Erőszakos eseményegységként határoztuk meg azokat a vágóképeket, amelyekben felismerhető módon erőszakos jelenet került bemutatásra.

A műsorelőzések vizsgálata

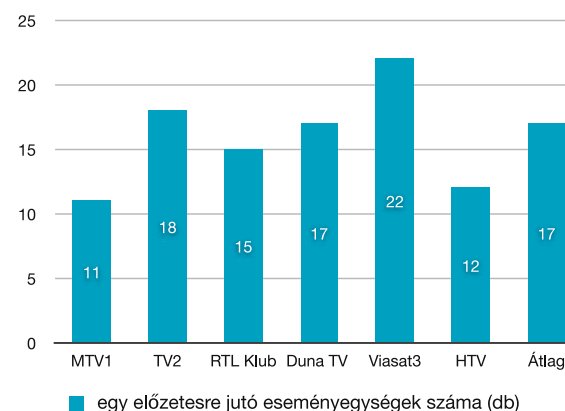
2009-ben összesen 2639 műsorelőzetes került kódolásra a hat csatorna kínálatában, mely 1411 percnyi, azaz közel egy napnyi vizsgált műsoridőt jelent. A Viasat3 a többiekhez mérten kétszer több ajánlót szerkesztett műsorába. A Duna TV az elemzett 62 órából csak két órában promotálta a műsorait, átlagosan a legrövidebben. A Viasat3 ennek kétszeresét fordította műsorelőzetekekre, így egy nap akár több mint száz ajánlót is regisztrálhattunk, óránként 13-at, átlagosan 7 és fél percben (**1. táblázat**). A Viasat3 előzeteseinek napi időtartama elérte az egy órát, míg a többi televízió maximum fél órát szentelt a műsorelőzetekeknél. A médiumok többségében óránként három percnyi ajánlót láthattunk, átlagosan hat-hét előzetessel. Az MTV1 szerkesztési gyakorlata nagyban hasonlított a piacvezető kereskedelmi adókéhoz.

1. táblázat – A műsorelőzetekek megoszlása és átlagos hossza

	előzetesek száma (db)	előzetesek átlagos hossza (mp)	előzetesek hossza (óra)	egy napra jutó előzetesek száma (db)	egy napra jutó előzetesek hossza (perc)	egy órára jutó előzetesek száma (db)	egy órára jutó előzetesek hossza (perc)
MTV1	420	30	4	60	30	7	3
TV2	373	34	4	53	30	6	3
RTL Klub	363	31	3	52	27	6	3
Duna TV	317	27	2	45	20	5	2
Viasat3	793	35	8	113	66	13	7
HTV	373	31	3	53	27	6	3
ÁTLAG	440	32	24	63	34	7	4

A 2639 műsorajánló több mint 44 ezer időben és térben összefüggő, vágással elkülönített jelenetet, azaz eseményegységet tartalmazott. Egy előzetesben átlagosan 17 jelenetet különített el a vizsgálat, ami azt jelenti, hogy a szcénák nagyjából két másodpercenként követték egymást. A legkevesebb jelenetet, azaz előzetesenként 11 egységet – ahogy korábban – most is az MTV1 szerkesztette ajánlóiba, így e médium esetében három másodpercenként követték egymást a vágóképek (**1. ábra**).

1. ábra – A műsorelőzetekek átlagos jelenetszáma (db)

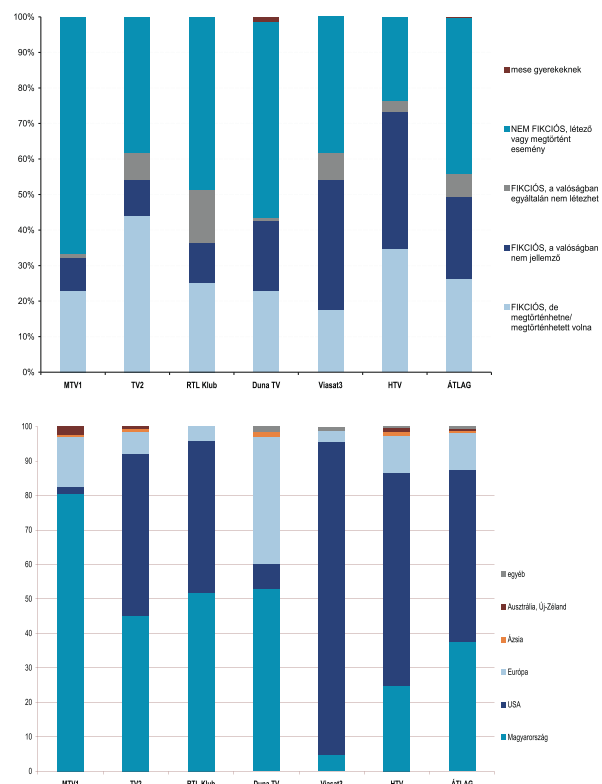

Ahogy 2003 és 2008 között, úgy 2009-ben is az elemzett előzetesek több mint fele (56%) valamilyen fikciós²⁵ műsorszámot ajánlott a nézők figyelmébe, és ezen belül is olyan történetet mesélt el, amelynek jelenetei magas realitásfokkal rendelkeztek (hétköznapi környezetben, napjainkban játszódott, 44%). A fikciós műfajon belül filmekkel és sorozatokkal ugyanolyan arányban találkozhattunk (28-28%), legtöbbször a krimikre, bűnügyi történetekre (23%), illetve a vígjátékokra és kabarékra (21%) hívták fel a nézők figyelmét (**2. ábra**).

Az előzetesek fele az Egyesült Államokban készült műsorokra hívta fel a figyelmet, amit elsősorban a Viasat3 sorozatainak és a Hálózat TV filmjeinek köszönhetünk. A hazai készítésű produkciók a háttérbe szorultak (38%), egyedül az MTV1 kezelte kiemelten az itthon gyártott show- és információs műsorok trailereinek bemutatását. Az ajánlók tizede Európában készült filmekre, sorozatokra irányította a tévénézők figyelmét, a kontinensen készült művek közül többnyire a Duna TV válogatott.

²⁵ Az alábbi műfajok kerültek ebbe a kategóriába: film, tévéfilm, játékfilm, mozifilm, sorozat, teleregény, szappanopera, rajzfilm, animáció.

2. ábra – A műsorelőzetesek megoszlása jelleg és származás szerint (%)

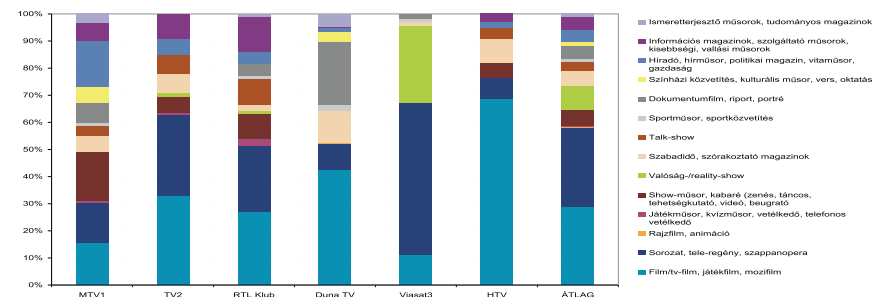

A filmek a Hálózat TV előzeteseiben, míg a sorozatok a Viasat3 kínálatában domináltak. Minden negyedik ajánló a nézők könnyű szórakoztatását szolgáló műsorszámot hirdetett²⁶ (25%), a műfajon belül minden harmadik valamely éppen futó reality-show aktuális epizódját népszerűsítette. A kabarék és zenés vagy táncos tehetségkutató, illetve videó- és beugrató show-k (23%) mellett népszerűek voltak még a szabadidős életmódmagazinok is (21%). Az MTV1 leggyakrabban zenés show-műsorait ajánlotta, míg a piacvezető kereskedelmi adók leginkább a talk-show-kra hívták fel a figyelmet. A klasszikusan közszolgálati, elsősorban a nézők tájékoztatását szolgáló, vala-

26 Az alábbi műfajok kerültek ebbe a kategóriába: játékműsor, kvízműsor, vetélkedő, show-műsor, talk-show, kabaré, valóság show, szabadidő és szórakoztató magazin.

mint az ismeretek és a magas kultúra terjesztését célzó műsorszámok²⁷ valamivel kevesebbszer, csak minden hatodik alkalommal kerültek ajánló blokkba. A híradók, vitaműsorok és információs magazinok, szolgáltató műsorok ajánlói hasonló mértékben jelentek meg a kínálatban, elsősorban a földi sugárzású televíziókban, legnagyobb súllyal az MTV1-en. Színházi közvetítést csupán a közszolgálati, dokumentumfilmet, riportot pedig szinte kizárólag a Duna TV ajánlott a nézőknek (3. ábra).

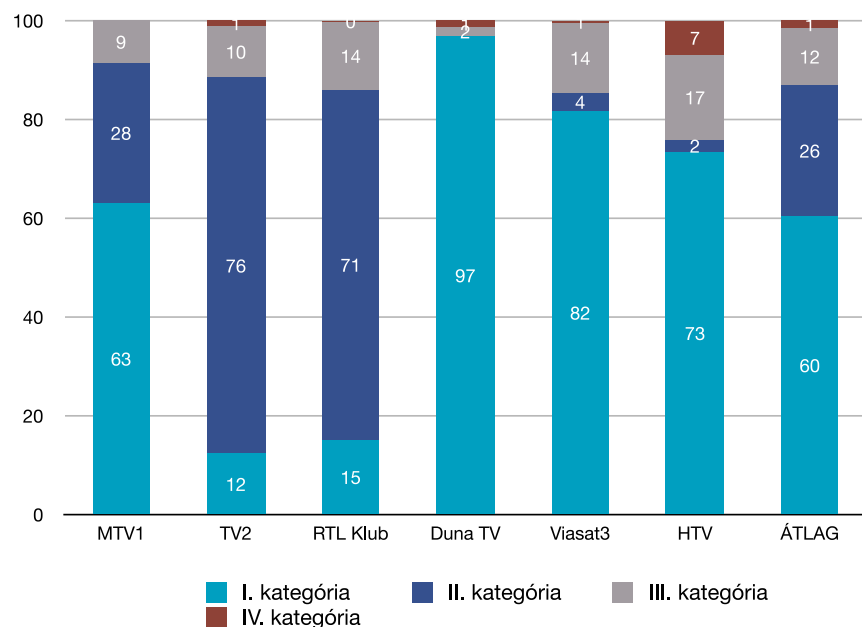
3. ábra – A műsorelőzetesek megoszlása műfaj szerint (%)

Az Rttv. 2002-ben hatályba lépett módosítása értelmében a műsorszolgáltatók kötelesek a műsoraikat korhatárhoz kötni, illetve a korhatár-besorolásnak megfelelő sugárzási időt választani. A korhatár-jelölésnél a két legnagyobb példányszámban eladott műsorújságban (Színes RTV, RTV Részletes) közzétett besorolást vette figyelembe a Monitoring Szolgálat, amennyiben azt az ajánlott műsorszám mellett feltüntették. Elsőként arra igyekeztünk választ kapni, milyen kategóriájú műsorszámokat ajánlottak a leginkább a műsorszolgáltatók (4. ábra).

27 Az alábbi műfajok kerültek ebbe a kategóriába: dokumentumfilm, portré, riport, színházi közvetítés, kulturális műsor, vers, oktatás, híradó, hírműsor, politikai magazin, vitaműsor, gazdasági-, információs magazin, szolgáltató műsor, kisebbségi és vallási műsor, ismeretterjesztő műsor, tudományos magazin.

4. ábra – Az ajánlott műsorszámok korhatári megoszlása csatornánként (%)

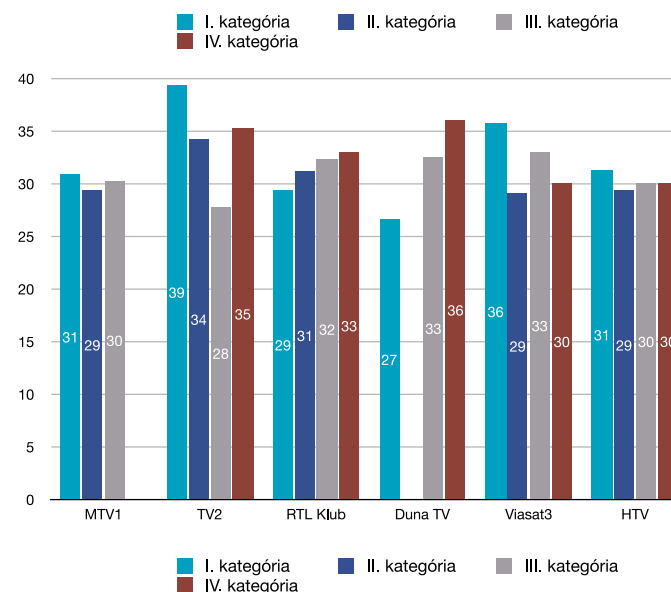
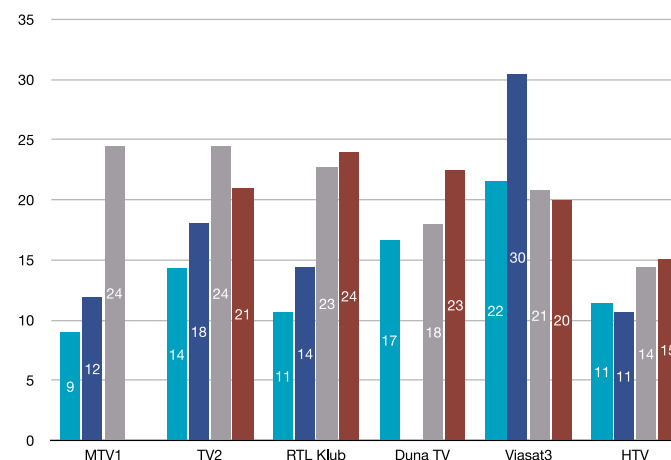

Az esetek jelentős részében nem szerepelt semmilyen jelölés az ajánlott program mellett, azaz a promóciók 60 százalékában korhatár-megkötés nélküli műsort népszerűsítettek, vagy nem derült ki, hogy a nézők figyelmét milyen kategóriájú műsorszámra hívják fel. Minden negyedik esetben 12 éven aluliak számára nagykorú felügyelete mellett ajánlott művek beharangozóját (26%) regisztráltuk. A TV2 és az RTL Klub műsorainak 70 százalékát a II. kategóriába sorolta. Jóval ritkábban figyelhattunk meg 16 vagy 18 éven felüli nézők figyelmére apelláló műsorelőzeteseket: a trailerek 12 százaléka 16 éven felülieknek ajánlott programot, míg egy százaléka felnőtteknek szóló alkotást népszerűsített (5. ábra). A magasabb korhatárhoz kötött sorozatok ajánlói a Viasat3 és az RTL Klub kínálatán azonos arányban (14-14%), míg a Hálózat TV-n valamelyest nagyobb súllyal jelentek meg (17%). A felnőtteknek készült filmek népszerűsítésében is a Hálózat TV járt az élen (7%).

A különböző korhatár-kategóriákhoz kötött műsorok ajánlóinak átlagos hosszát tekintve nem mértünk jelentős különbséget, a 16 és 18 éven felülieknek ajánlott alkotások promóciói mindössze egy másodperccel voltak rövidebbek az alacsonyabb kategóriákba tartozó társaiknál. Az első két korhatár-kategóriába sorolt műsorok előzetesei átlagosan 32 másodpercesek voltak és 16 jelenetet tartalmaztak. Az ajánlott életkor növekedésével emelkedett az egy előzetesbe szerkesztett eseményegységek száma

is, a 16 éven felülieknél így már 21 jelenetet regisztráltunk. Ám a felnőtt filmek ajánlói már csak 17 eseményegységet számoltak. Az RTL Klub mellett a Duna TV és a Hálózat TV élt azzal a gyakorlattal, miszerint a magasabb életkori megkötéssel párhuzamosan az egy előzetesre jutó eseményegységek száma is nőtt.

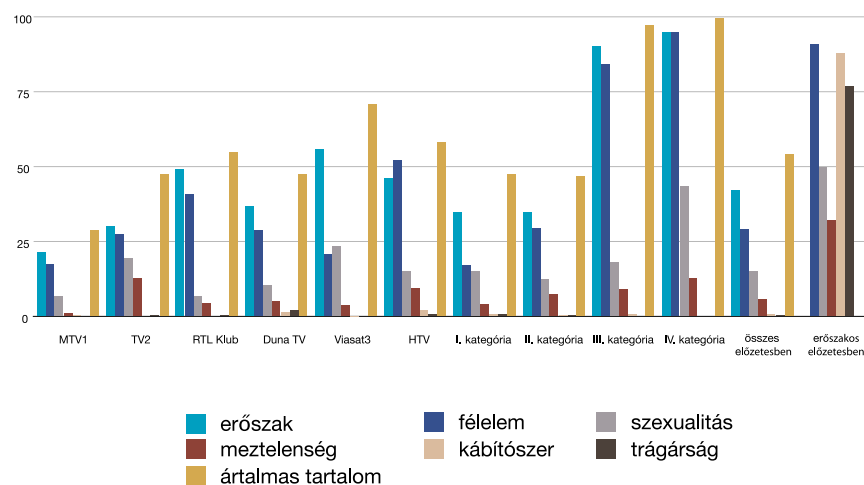
5. ábra – A műsorelőzetesek hossza és eseményegységeik száma korhatár-kategóriánként

A műsorelőzetesek ártalmas elemei

A kiskorúak számára ártalmas médiatartalmak közül az erőszak mértéke csak az egyik, bár bizonyára a leginkább kutatott területe a tartalomelemzéseknek. Ugyanakkor a televíziós műsorszámok esetleges negatív hatásainak mérlegelésénél egyéb problémás elemeket – mint például meztelenség, drogfogyasztás, trágárság, szexualitás ábrázolása, félelem- és feszültségkeltő elemek jelenléte – is figyelembe kell venni, ezért a kutatás igyekezett az ilyen típusú tartalmak megjelenésének gyakoriságára vonatkozóan is adatokkal szolgálni. A vizsgált mintánk 46 százalékában nem jelent meg egy sem a fent említett káros tartalmak közül. Az előzetesek 42 százalékában az erőszak figyelemfelkeltő szerepét használták fel, félelem- és feszültségkeltő elemekkel, illetve egyéb sokkoló képsorokkal csak az esetek közel 30 százalékában éltek. Általánosságban elmondható, hogy minél magasabb az életkori megkötés, annál inkább feltételezhető az ártalmas hatás a káros tartalmak emelkedő jelenléte miatt. Az adatok arra is rámutatnak, hogy amennyiben erőszakos volt egy beharangozó, úgy nagy valószínűséggel sokkoló, félelemkeltő effektusokat is tartalmazott, illetve a kábítószer-használat mellett durva, trágár beszéd is jellemezte. A szexualitás és a meztelenség ábrázolása az agresszív előzetesekben már kevésbé jellemző, e két-három ártalmas elem kombinációja ritkán jár együtt (**6. ábra**).

6. ábra – A kiskorúakra ártalmas elemek előfordulása a műsorelőzetesekben (%)

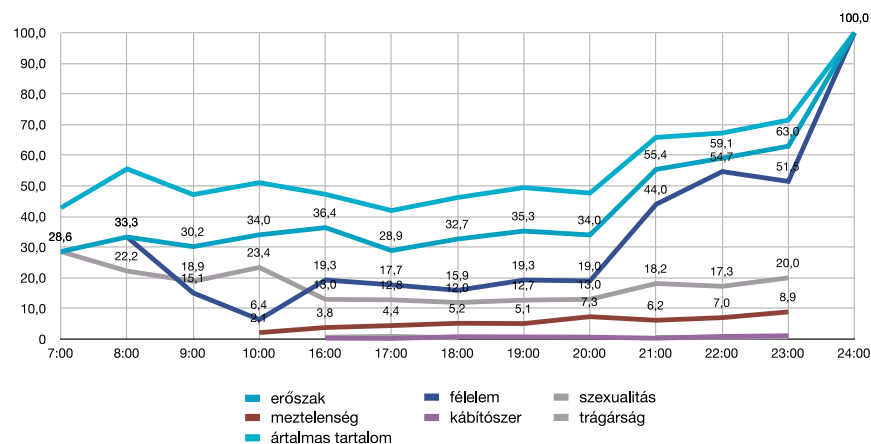
Az agresszió minden harmadik korhatár nélküli vagy felnőtt felügyeletéhez kötött műsor trailerében jelen volt, továbbá szinte minden 16 éves kor felett ajánlott programban megtalálhattuk, ugyanúgy, ahogy a félelmet és a feszültségkeltést is. A félelem

kategóriáján belül tízből hét esetben a baljós, sötét alaphangulattal igyekeztek a készítők elérni a „megfelelő” feszültség szintet, minden harmadik alkalommal rémült, pánikba esett emberek látványával vonták magukra a figyelmet. Az előzetesek ötöde az izgalmat növelő zenei aláfestéssel, baljós, sötét alaphangulattal váltott ki félelmet a nézőből. Elsősorban a fikciós műfajra, a filmekre és sorozatokra jellemző a feszültségkeltés e módszere (95%). Érdekes adalék, hogy a csatornák közül egyedül a Hálózat TV élt többször a félelemkeltés eszközével, mint az erőszak sokkoló hatásával. Az erőszak is döntően a fikciós műfaj sajátja, így a filmek és sorozatok ajánlóiban láthattuk a legtöbb agresszív szcénát.

Humán szexualitás az előzetesek majdnem hatodához kötődött, döntően a Viasat3 kínálatában megjelenő felnőtt műsorokhoz. Az emberi test pörése az esetek hat százalékában volt látható, leginkább a TV2 műsorán. Mindkét nemiséget hangsúlyozó elem a magasabb életkori kategóriákkal járt együtt. Szerencsés módon elenyésző volt a műsorelőzetesekben a drogfogyasztás és a trágár beszéd, azonban ezen tartalmak többnyire a korhatár-nélküli műsorok velejárói voltak. A kábítószerhasználat a műsorelőzetesekben zömmel útmutató részletek nélkül került bemutatásra. Legtöbbször a Hálózat TV szerkesztői gondolták úgy, hogy a drogfogyasztás direkt vizuális ábrázolása életkori megkötés feltüntetése nélkül is megengedhető. A csúnya, durva beszéd enyhébb káromkodásban megnyilvánuló formáit a Duna TV, az erősebb, ám megszokott szófordulatokat a Hálózat TV és az RTL Klub tartotta „mindenki számára befogadhatónak”. A humán szexualitás a filmek és sorozatok ajánlóiban leginkább a nemi szenvedély lágyabb megnyilatkozási formáin keresztül jutott kifejezésre, mint például az ölekezés vagy csókolózás (45%), az esetek közel harmadában találkoztunk a szexuálisan kihívó viselkedés vagy öltözködés formáival. A nemi izgalom visszafogottabb bemutatása a Viasat3-at jellemezte. A szexualitás erősebb tüneteivel, a szenvedély bemutatásával csak az esetek három százalékában szembesülünk. Sokkal inkább meghatározó volt a nemi aktus képi ábrázolása akár direkt (11%), akár utalásszerű (10%) módon. Az indirekt bemutatásban a Duna TV késő esti filmjei jeleskedtek, míg a közvetlenül látható nemi aktusok a női közönségnek szánt – TV2 által sugárzott – Rúzs és New York, Született feleségek trailereire volt a legjellemzőbb. Ugyancsak a filmek, sorozatok sajátja volt az emberi test pörésének bemutatása (75%). Hasonlóan a szexualitáshoz, itt is elsősorban az enyhébb bemutatási mód dominált (38%), így a meztelenség, az elsődleges nemi szervek látványa nélkül került ábrázolásra természetes kontextusban.

Este kilenc óráig nem volt domináns az ártalmas elemek megjelenése, csak ezt követően haladta meg a 60 százalékot. A délelőtti időszakban az erőszak jelenléte mellett a szexuálisan kihívó viselkedés és öltözködés a Viasat3, a félelem mértéke viszont a Hálózat TV filmelőzeteseiben számított aggályosnak. Az agresszió problematikus bemutatása úgyszintén a Viasat3 sorozatainak promotálásában tekinthető aggályosnak (**7. ábra**).

7. ábra – Az ártalmas tartalmak időbeli megoszlása (%)

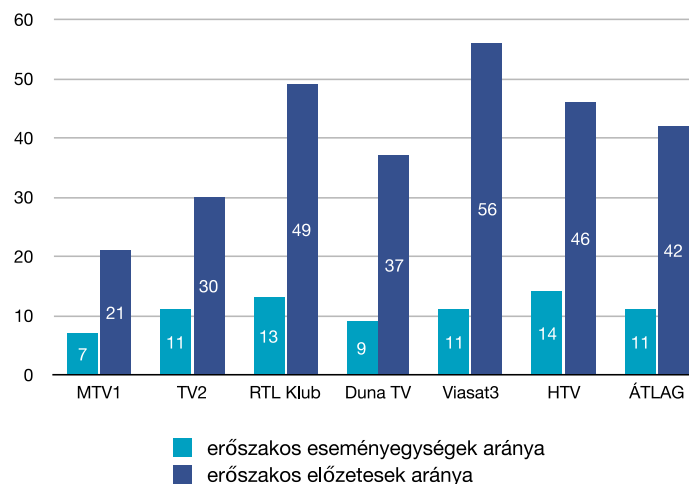

A problematikus előzetesek átlagosan három másodperccel tovább terhelték a nézőket és héttel több eseményegységet tartalmaztak, mint a társaik. A humán szexualitást bemutató ajánlók voltak a leghosszabbak (37 másodperc), míg a jelenetszám tekintetében az erőszakos promóciók felé billent el a mérleg nyelve (14 vs. 20 eseményegység).

Az erőszakos műsorelőzetesek vizsgálata

Az 1999 óta folyó vizsgálatok eredményeit tekintve, az előzetesekben mért „erőszakarány” 39 százalék volt. 2005-ben mértük a legmagasabb – 45 százalékos – értéket, majd 2008-ra a megoszlás 35 százalékra esett vissza. 2009-ben a megfigyelt 2639 műsorajánló közül 1113 tartalmazott erőszakos jelenetet, azaz az ajánlók 42 százaléka a vizsgálat szempontjából problémásnak minősült. A 2639 beharangozóban több mint 44 ezer jelenetet rögzítettünk, melynek 11 százaléka, azaz 4797 eseményegység tartalmazott brutális cselekményt. 1999 és 2008 között egy erőszakos előzetesben átlagosan öt agresszív jelenetet kódoltunk, 2009-ben csökkenést regisztráltunk, ekkor négy erőszakos jelenetet figyelhattunk meg (8. ábra).

8. ábra – Az erőszakot tartalmazó műsorelőzetesek aránya (%)

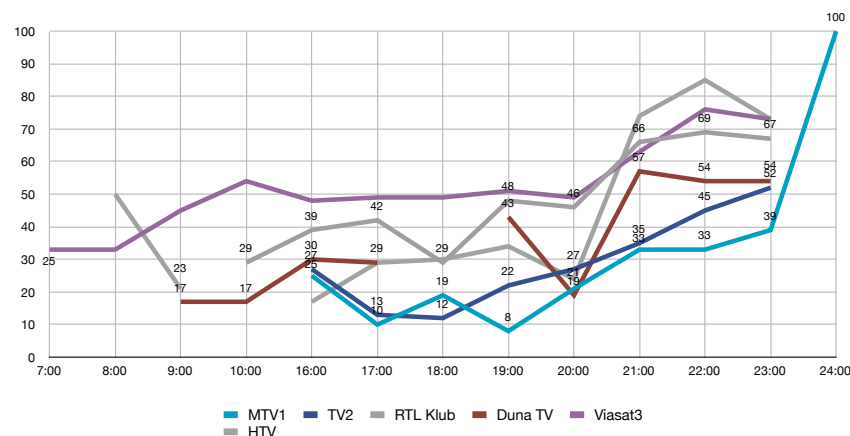

Érdekes trendre figyelhattunk fel 2009-ben. Eszerint a kereskedelmi adók gyakorlatától eltérve, a TV2 a közszolgálati műsorszolgáltatók alacsonyabb erőszakhányadát közelítette meg, ugyanis 2008-hoz képest még inkább visszaszorította kínálatában az agressziót (30%). A Viasat3 esetében minden második előzetes agresszív tartalmú volt, míg 2008-ban csak tízből négy. A fenti eredménnyel messze a többi csatorna fölé emelkedett, és átvette a Hálózat TV-től a vezetést, amely adó most több mint 10 százalékkal csökkentette az erőszak jelenlétét. A közszolgálati csatornák folyamatosan arra törekedtek, hogy alacsony szinten tartsák az erőszakos szcénákat tartalmazó beharangozók arányát. A legkedvezőbb statisztikát az MTV1 mutatta fel.

A továbbiakban az erőszak jelenlétének egy másik indikátorát, az erőszakos eseményegységek arányát elemezte a vizsgálat. Eseményegységnek nevezzük a térben és időben összefüggő „jelenetet”, amely a többi eseményegységtől éles vágásokkal különül el. A mérőszám megmutatja, hogy az erőszakos előzetesekben bemutatott vágóképek hány százaléka agressziótartalmú. Korábban utaltunk már rá, hogy az elemzett egységek valamivel több, mint tizede akadt fenn a szűrőn. A televíziók között különbséget téve megállapítható, hogy a közszolgálatiak terheltek meg legkevésbé erőszakkal az ajánlóikat, bár a 2007-2008-as öt százalékos eredményhez képest esetükben is emelkedést figyelhattunk meg. A kereskedelmi médiumok közül a négy százalékpontos csökkenés ellenére még mindig a Hálózat TV emelkedett ki a sorból, amely adót az RTL Klub követte a sorban. A TV2 mellett a Viasat3 is emelte az erőszakos jeleneteinek arányát az utolsó vizsgálathoz képest, így esetükben is minden tizedik szcena minősült agresszívnek.

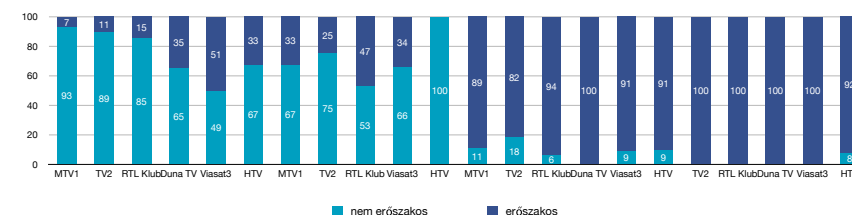
Naponta csatornánként átlagosan 63 előzetest láthattunk, és ebből 27 volt erőszakos (9. ábra). Amennyiben egy órára vetítjük ki ezt, úgy hét előzetesből legalább három agresszív tartalmú volt. Természetesen az óránkénti átlag a nap folyamán változott, és elsősorban a késő esti órákban emelkedett meg. A hétvégi délelőtti időszakban a Viasat3 és a Hálózat TV kiemelkedő eredményei mellett az RTL Klubon és a Duna TV-n sugárzásra került előzetesek agressziótartalma is említésre méltó. A Viasat3 egészen este nyolc óráig tartotta a vezető pozícióját, majd a Hálózat TV kerekedett felül.

9. ábra – Az erőszakot tartalmazó műsorelőzetesek aránya óránként

A valamilyen formában erőszakot tartalmazó műsorelőzetesek klasszifikációs vizsgálata kapcsán már említettük, hogy a magasabb, 16 év feletti életkori megkötéssel járt együtt az erőszak domináns jelenléte. A korhatár nélküli programok trailereiben a Viasat3 után meglepő módon a Duna TV kínálata hozott még a Hálózat TV-nél is magasabb erőszakarányt. A 12 éven aluli gyermekeknek szülői felügyelettel ajánlott műsorok promóciójánál az RTL Klub statisztikája megdöbbentő, hiszen majdnem minden e kategóriába sorolt műsorszám előzetese brutális jelenetet is tartalmazott. Ezen eredmények értelmezésénél figyelembe kell vennünk azt is, hogy a műsorszolgáltatók az I. és a II. kategóriába sorolt műsorszámokat egész nap hirdethetik (10. ábra).

10. ábra – Az erőszakot tartalmazó műsorelőzetesek megoszlása korhatár-kategóriánként

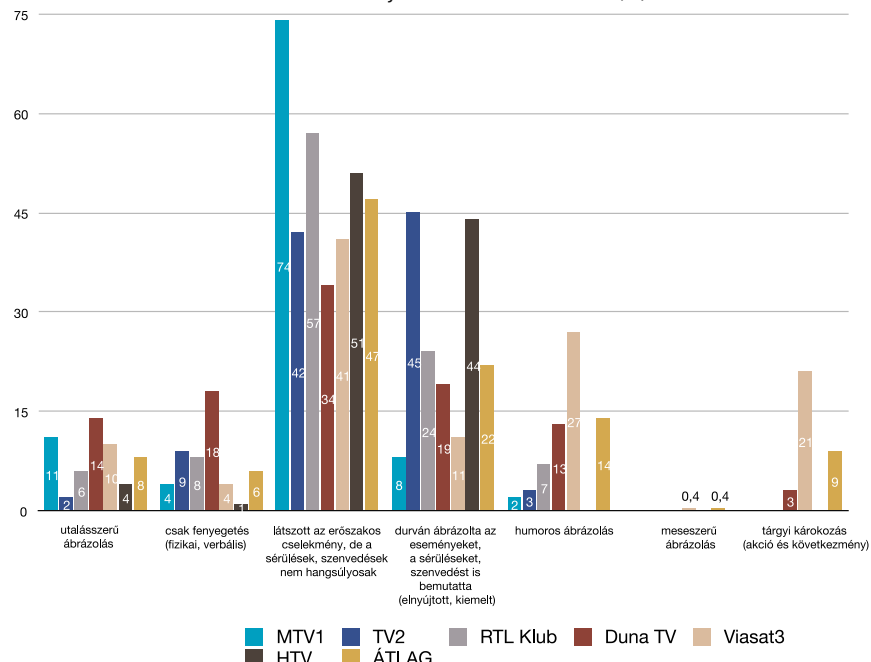

Az előzetesek erőszaktartalmának vizsgálata

Az erőszak hatásának megítélése kapcsán az egyik kiemelkedő elemzési szempont, hogy milyen módon ábrázolták az agresszív cselekményeket. Az agresszió utalásszerű vagy durva ábrázolása igencsak eltérő befolyást gyakorolhat a nézőkre, a vér és a sérülések látványa sokkal inkább sokkolóan hat, mintha azt következmények nélkül jelenítik meg. Felmérésünkben ezért kitértünk arra is, hogy milyen részletességgel és milyen módon mutatták be a trailerekben az erőszakos cselekedeteket.

A 2009-es vizsgálatban az agresszív előzetesek vágóképein majdnem minden második alkalommal látszott az erőszakos cselekmény, ám az okozott sérülés, illetve a szenvedés ábrázolása nem volt hangsúlyos. Az agresszív aktust előtérbe helyező ábrázolásban a kevésbé intenzív és hangsúlyos jelenetek dominanciája az MTV1 kínálatát uralta. Bár a csatornák ábrázolásmódját ez a típusú képi megjelenítés jellemezte, mégis a TV2 esetében a durva, elnyújtott, kiemelt prezentációt alkalmazták a vágók nagyobb súllyal, így majdnem minden második előzetesében bizonyultak a sérülések és szenvedések hangsúlyosnak. A Duna TV-nél majd' minden ötödik esetben az intenzívebb hatást kiváltó ábrázolást részesítették előnyben. Az utalásszerű és csak fizikai, illetve verbális fenyegetés formájában tetten érhető erőszak, továbbá a tárgyi károkozás kevésbé jellemezte a műholdas közszolgálati csatorna előzeteseit. A TV2 és a Hálózat TV szerkesztőinek köszönhetően durva, elnyújtott, kiemelt prezentáció az esetek ötödében sokkolta a befogadókat. A humorba ágyazott erőszak eszközével a Viasat3 keltette fel leginkább a nézők figyelmét. Meseszerű prezentációval, melyben a sérülések nem léteztek, vagy irreálisan gyorsan gyógyultak, alig találkozhattunk (11. ábra).

11. ábra – Az erőszak ábrázolásának módja a műsorelőzetesekben (%)

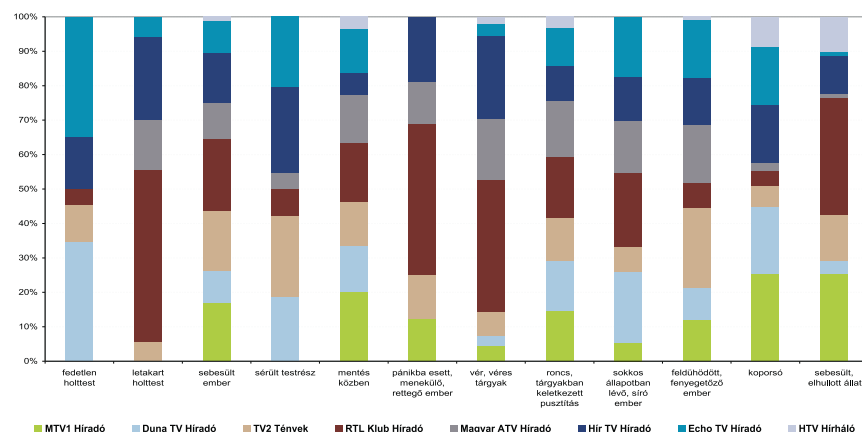
Tekintettel arra, hogy egy előzetesen belül több eseményegység is megjelenhet, és ezek ábrázolásmódja különböző lehet, a százalékok összege több mint 100 százalék. 2003-ban a tárgyi károkozás csak következményként szerepelt, így ebben az elemzési kategóriarendszerben arra az évre nem áll adat rendelkezésre.

A különböző ábrázolásmódok közt különbséget tehetünk aszerint is, hogy az agresszív beharangozók adott megjelenítési mód mellett átlagosan hány erőszakos eseményegységet tartalmaztak. A legkevesebb agresszív scénát, átlagosan kettőt, most is az utalásszerű ábrázolást bemutató előzetesekben mértük. A fizikai vagy verbális fenyegetést megjelenítő ajánlókban átlagosan három erőszakos vágóképet fedeztünk fel. Ahogy az agresszió erősebb kifejeződése felé haladunk, úgy igyekeztek a készítőik egyre több sokkoló jelenetet a trailerbe szerkeszteni. A kevésbé hangsúlyos, de az erőszakos cselekményt direkt módon ábrázoló ajánlónál átlagosan négy, míg a sérülések, szenvedések és egyéb események hangsúlyosabb, durva megjelenítésénél már hét jelenettel kellett számolnunk. A humoros bemutatási módnál most sem halmozták az agresszív scénákat (három eseményegység), szemben a meseszerű ábrázolással, ahol a legtöbb, átlagosan tíz vágóképpel szembesülhettünk. Bár ezek

az ajánlók ebből a szempontból rendkívül „akciódúsak” mondhatók, szerencsés módon csak 16 óra után láthatták a kiskorú nézők. A humorba ágyazott erőszak esz-közével azonban sokkal inkább a hétvége délelőtti gyermekszávát átfogó időszakban éltek (46%), ahogy a tárgyi károkozás is ekkor kapott hangsúlyt az erőszakos előzetesekben (43%). Az intenzív, durva megjelenítés a „vízválasztó” utáni időpontra tolódott, ekkor már minden harmadik agresszív beharangozó hangsúlyosan mutat-ta a sérüléseket. A műsorok promócióinak bemutatási időpontjával átfedést mutat az ajánlott adások életkori megkötés szerinti erőszak-ábrázolása. Így az utalásszerű bemutatás szinte csak a korhatár nélküli, illetve a szülői felügyelettel ajánlott alko-tások trailereit jellemezte (98%), míg a durva, elnyújtott és kiemelt cselekmények következményeivel minden második esetben szembesülhettünk a 16, illetve a 18 éven felülieknek szánt műsorok előzeteseiben (60%).

Amennyiben a károkozás eredménye látható volt, vizsgálatunkban a személyi sérü-lésekre is rákérdeztünk. Arra szerettünk volna választ kapni, hogy milyen gyakran jelent meg a promócióban személyi sérülés vagy halott, vagyis nem elsősorban a sebesültek és hullák számszerű előfordulására került a hangsúly, hanem a megjelen-ítés arányára. A korábbi évek tapasztalatához képest most megfordult a trend, mivel 2009-ben magasabb számban regisztráltunk elhunyt személyeket. A beharangozók 36 százalékában ábrázoltak egy vagy több halottat. A vizsgált médiumok közül a végzetes kimenetelű agresszió elhunyt áldozatával és sérült emberekkel, ahogy azt már az erőszak ábrázolás is sejtette, a TV2 műsorán találkozhattunk gyakrabban, tíz-ből hat esetben regisztráltunk halottakat vagy sebesülteket a képkockákon. Bár a Viasat3 vezető szerepet vitt az erőszak megjelenítésében, ám annak ábrázolásában visszafogottabb volt, kevésbé hangsúlyos módszert választott, hiszen leginkább ez a csatorna kerülte a halott és sérült emberek látványát. A műsorszolgáltatók több-sége – az RTL Klubot kivéve – a hullákról készült felvételekre helyezte a hangsúlyt. A műsorok életkori megkötésének emelkedésével egyre inkább valószínű, hogy az előzetesében vagy egy sebesült, vagy egy holttest megjelenik, de aggasztó ezek ará-nya a mindenki számára ajánlott, vagy jelölés nélküli alkotások esetében is. Ameny-nyiben a sugárzási időt is figyelembe vesszük, ennél némileg kedvezőbb, de még így is aggasztó statisztikát kapunk, mivel a délelőtti ajánlók 8-8 százalékában találtunk halottat vagy sérültet ábrázoló képsort. A délutáni és kora esti időszakban (16-20 között) csak minden ötödik ajánló volt ebből a szempontból problémás (12. ábra).

12. ábra – A halottak és sérültek előfordulása az erőszakot tartalmazó előzetesekben (%)

A beharangozóban alkalmazott fegyverhasználat tekintetében megállapítható, hogy minden második erőszakos cselekményt úgy követték el, hogy maga a károkozás eszköze is megjelent (52%) a képernyőn. A televíziók közül a Hálózat TV előzeteseiben láthattunk leggyakrabban valamilyen fegyvert (67%), míg a Viasat3 mellőzte leginkább ezek alkalmazását (37%). A vágóképeken túlnyomórészt kézi lőfegyverek szerepeltek (44%), csak ezután következtek a robbantásra alkalmas technikák és kézi szűrő- vagy vágó fegyverek (6-6%). Az agresszorok az esetek csupán négy százalékában követték el valamilyen háztartásban fellelhető tárggyal, illetve sporteszközzel az erőszakos tettüket - a médiumok közül a Duna TV mutatott be leggyakrabban olyan jelenetet, amelyen a kiskorúak otthonában is könnyen elérhető tárgyakat alkalmaztak (25%).

Tekintettel arra, hogy a képeken megjelenített erőszak hatásának mértéke a prezentáción keresztül befolyásolható, analizáltuk az agresszió, valamint a kiváltott következmény képi megjelenítésének módját is. Egy agresszív beharangozóban az erőszakos aktusok és azok hatása halmozottan is megjelenhetett, így egy erőszakos előzetesre átlagosan másfél (157%) általunk vizsgált cselekmény jutott. Ezen agresszív történetekkel és következményekkel leginkább terhelt ajánlókat a TV2 és a Hálózat TV adta közre, itt kettő és fél, illetve kettő érzelmi reakciót kiváltó agresszív cselekmény és károkozás terhelt a nézőket. A különösen felkavaró és megrázó következmények sorából a halott és véres emberek látványa sokkolta a nézőket minden harmadik, valamint negyedik agresszív trailerben. Ugyancsak minden negyedik erőszakos ajánló élt a robbanást és lángokat ábrázoló képsorok figyelemfelkeltő eszközével. A Duna TV esetében a gyöttrődő, szenvedő emberek megjelenítése is meghatározó volt, de az embereket ért súlyos és brutális következményekre egyértelműen a TV2 hívta

fel előzeteseiben a figyelmet. Itt találkoztunk a legtöbb szenvedő (29%), haldokló, agonizáló (9%) áldozattal, illetve a súlyosan roncsolt testek nyomasztó látványával (6%). Bár az agresszió arányánál már utaltunk rá, hogy a Viasat3 vezető szerepet vitt a kérdésben, ám az erőszak ábrázolásnál láthattuk, hogy nála a kevésbé intenzív mód volt a meghatározó. Így nem meglepő, hogy a szerkesztők robbanásokkal, épületek romba dőlésével, összetört járművekkel és lángba borult tárgyakkal próbálták felhívni a nézők figyelmét a műsorszámokra (2. táblázat).

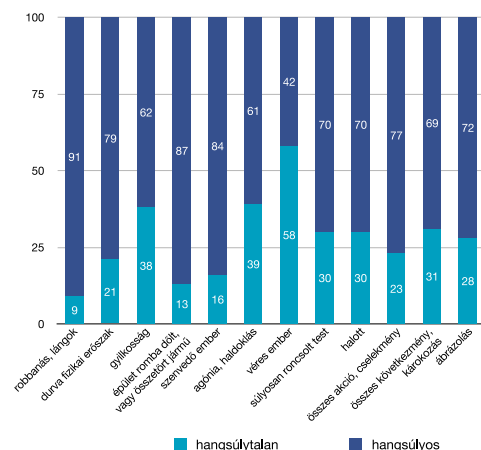
2. táblázat – Az erőszakos cselekmény és a károkozás kép megjelenítési módja (%)

		MTV1	TV2	RTL Klub	Duna TV	Viasat3	HTV	ÁTLAG
akció, cselekmény	robbanás, lángok	9	34	33	16	19	41	25
	durva fizikai erőszak	3	17	8	24	14	15	14
	gyilkosság	19	19	13	8	9	46	17
következmény, károkozás	épület romba dől, vagy összetört jármű	4	23	16	16	29	4	19
	szenvedő ember	1	29	6	27	10	8	12
	agonia, haldoklás	3	9	3	5	2	6	4
	véres ember	28	57	42	26	14	38	29
	súlyosan roncsolt test	4	6	3	3	1	3	2
	halott	43	62	37	35	20	55	35
összes cselekmény és károkozás*		116	255	161	160	117	216	157

*Az összes műsorelőzetes, amelyben az erőszakos események valamelyike legalább egyszer képi megjelenítésre került. Az összeg nem egyezik meg az egyes aktusok előfordulásának összegével, miután egy előzetesben több erőszakos esemény is megjelenhet.

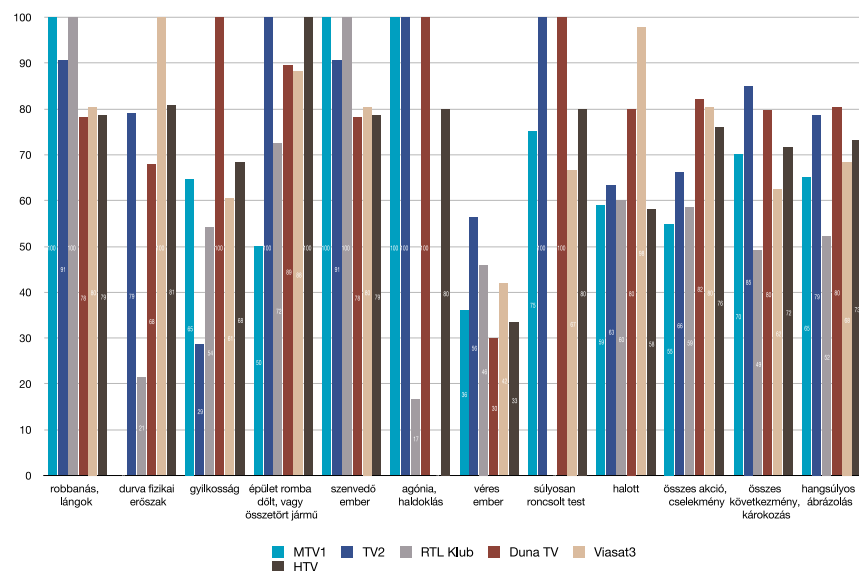
A képi megjelenítés vizsgálatakor a látottak intenzitása fontos elemzési szempont. 2008-ra már megerősödött a hangsúlyos bemutatás, ám ez 2009-re meghatározóvá vált. Így a képsorok 70 százalékában a vizsgált agresszív cselekményeket és a következményeiket különböző vizuális technikákkal nyomatékosították. A vizsgálat alá vont trailerekben a tárgyakkal szembeni agresszió következményeire összpontosítottak a szerkesztők. Amennyiben emberek sérüléseit ábrázolták, úgy igyekeztek háttérbe szorítani a közeli, elnyújtott természetes bemutatási módszereket (13. ábra).

13. ábra Az erőszak és a károkozás képi megjelenítésének módja (%)

Az agresszív akciójelenetek műsorba szerkesztésétől leginkább az MTV1 ódzkodott (55%), míg a károkozás kiemelt bemutatását az RTL Klub kerülte. A Viasat3 számos alkalommal mutatott be halottakat, továbbá a durva fizikai erőszak reprezentációja is gyakorinak számított (14. ábra).

14. ábra – Az erőszak és a károkozás hangsúlyos, intenzív ábrázolása (%)

Az előzetesek kétharmadában kiderült, hogy ki volt az agresszor és ki volt az áldozat. Továbbra is tipikus agresszornak és tipikus áldozatnak számít a fiatal, fehér bőrű férfi.

3.4. A TEMATIKUS GYERMEKCSATORNÁK MŰSORAINAK VIZSGÁLATA

Bevezetés

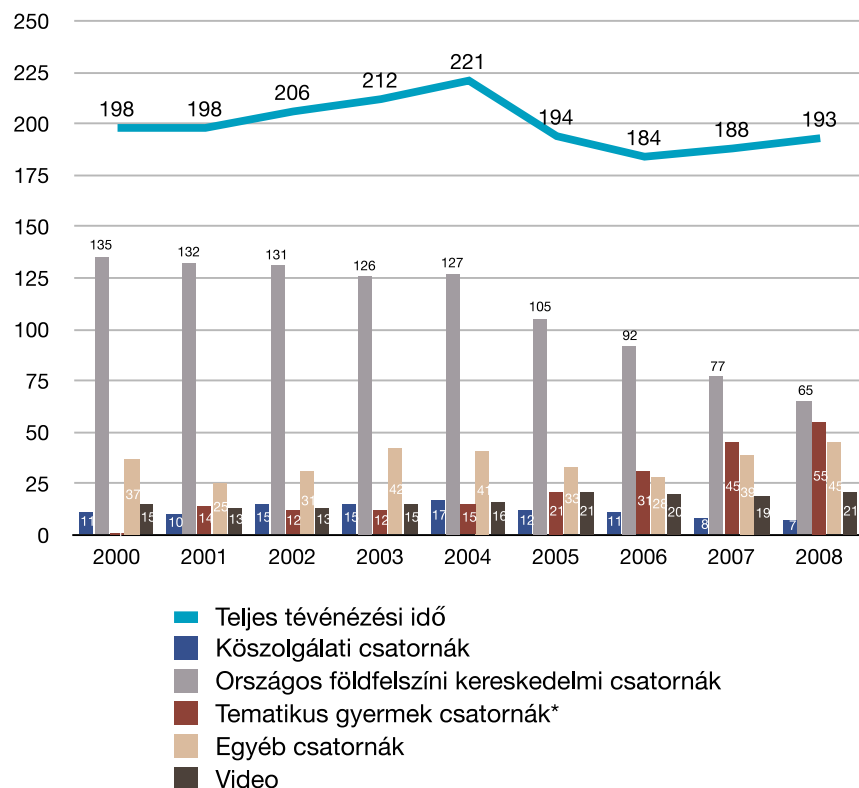
Az utóbbi évtizedben a műsorszolgáltatók részéről számottevően megnőtt az érdeklődés a fiatal közönség iránt, melynek háttérében a 18 év alatti korosztályra irányuló fokozott marketingtevékenység áll. Ennek eredményeként hazánkban is számos tematikus gyermekcsatorna kínálja magyar nyelven műsorát. A szülők többsége azonban nem feltétlenül gondol úgy a gyermekcsatornákra, mint amelyek tartamuknál fogva a gyermekek számára esetleg problémát jelenthetnek. Hiszen a szolgáltatásuk lényege éppen abban rejlik, hogy a gyermekek számára megfelelő, életkorukra szabott kikapcsolódást nyújtanak, ellentétben az általános tematikájú adókkal. A csatornáknak és műsorkészítőknek azonban egy komoly problémával kell szembenézniük, mégpedig a gyermekek egyre gyorsabb ütemű fejlődésével. Annak érdekében, hogy az alkotók a gyermekek érésével lépést tartsanak, vagy egyre agresszívabb gyermekműsorokkal jelentkeznek, vagy még jobban szegmentálják a televízióadásokat. Van, ahol külön csatornával rendelkeznek az óvodáskorúak és a kisiskolások, kiskamaszok is a saját műsoraikat élvezhetik, anélkül, hogy a kínálaton más korosztállyal osztozniuk kellene. Mivel a gyermekek egyre hamarabb kinövik a gyermekműsorokat, a szolgáltatók az egyre fiatalabb gyermekeket célozzák meg. Ennek eredményeként jöttek létre az utóbbi időben az ún. baby-tévék.

Egy, a kábelcsatorna trendeket vizsgáló hazai kutatás²⁸ eredményei szerint a 4-14 éves korosztály 2008-ban átlagosan 102 percet fordított a kábelcsatornák kínálatára, míg az előző évben mindössze 87 percet. Ez azt jelenti, hogy 2008-ban a gyerekek tévé-nézéssel töltött idejének több mint 50 százalékát a kábelcsatornák kínálata kötötte le. Bár a kábelcsatornák minden korosztály körében egyre népszerűbbek, a leglátványosabb növekedés – a gyermekcsatornák szélesedő kínálatának köszönhetően – a gyerekeknel tapasztalható. Míg az első számú közszolgálati csatorna 2005 óta folyamatos közönségvesztést produkál, s a két országos földfelszíni sugárzású kereskedelmi műsorszolgáltatónak is évek óta csökkenő nézőszámmal kell szembenéznie a 4-14 éves korosztály körében, a tematikus gyermekcsatornáknak a piacra lépésük óta évről évre sikerült növelniük az egy főre jutó nézett időt (1. ábra). Úgy tűnik, a kiskorú nézőkért folytatott küzdelem igazi nyertesei azok az új, feltörekvő csatornák, amelyek kizárólag a gyermekkorú közönséget célozzák meg. A Minimax a temati-

²⁸ Kábelcsatorna trendek 2008. Az R-time, tanulmánya. <http://www.r-time.hu/files/Kabelcsatorna-trendek-2008.pdf>

kus szolgáltatásával 1999-ben úttörőként jelent meg a piacon, s két évvel később már meghaladta az MTV mindkét csatornájának a korosztály körében mért együttes közönségarányát. A Jetix és a Cartoon Network belépésével a tematikus csatornák előnye behozhatatlanná vált a közszolgálati adókéval szemben. Bár a gyermekek körében még mindig az országos földi sugárzású kereskedelmi csatornák a legnépszerűbbek (33,7%), de a tematikus gyermekcsatornák együttes részesedése 2008-ra már meghaladta a célcsoport egynegyedét (28,5%). A legnagyobb lefedettséggel a Minimax rendelkezik, őt a Cartoon Network, majd a Jetix követi. Mindhárom csatorna 2007-hez képest növelni tudta a potenciális elérhetőségét. A gyerekek célcsoportjában a Cartoon Network stabilan őrzi a vezető pozícióját, míg a Minimax az erős verseny ellenére is a második legnézettebb gyerekcsatorna. A Jetix, bár jelenleg a harmadik a sorban, de 2007-ről 2008-ra sikerült megdupláznia a közönségarányát a 4-14 éves korosztályon belül (4,4%-ról 9,1%-ra).

1. ábra – A közönségarány megoszlása a 4-14 éves korosztály körében (percben)

A tematikus gyermekcsatornák fokozatos térhódítása nagy valószínűséggel nem tekinthető lezárult folyamatnak, népszerűségük a gyermekek körében a jövőben továbbra is növekszik. A szülők jó „pesztrának” tartják a gyermekcsatornákat, miközben ők például a háztartási feladataikat végzik, hiszen a műsoraik kifejezetten a gyermekeket célozzák, így vélhetően nem kívánnak szülői felügyeletet. De vajon valóban így van ez? Milyen kínálattal rendelkeznek ezek a csatornák, s a gyermekek milyen jellegű igényeit elégítik ki? Milyen különbségeket lehet felfedezni az egyes tematikus csatornák kínálata között, s milyen korosztályokhoz szólnak a műsorok?

A 2009 elején közzétett tanulmányunk az általános tematikával bíró csatornák (MTV1, M2, Duna TV, RTL Klub, TV2, Viasat3) hétvégi délelőtti kínálatával foglalkozott. A gyermekműsorok meghatározásánál egy olyan megoldást követtünk, amely lehetőséget nyújtott mind az explicit gyermekeknek szóló művek, mind azon alkotások vizsgálatára, amelyek valamilyen szempontból számukra érdekesek vagy szórakoztatóak lehetnek, ezért implicit gyermekprogramokká válnak, annak ellenére, hogy nem speciálisan az ő igényeiket szolgálják. Jelen elemzés, amely a tematikus gyermekcsatornák műsoraival foglalkozik, vizsgálatunk második szakaszát képezi. Mivel a jelenleg fogható gyermekcsatornák nem magyar joghatóság alá tartoznak, így kínálatuk a rendszeres hatósági ellenőrzésből – legalábbis az Rttv. kiskorúak védelmét célzó rendelkezéseit illetően – kiesik. Ugyanakkor a tévézéséssel töltött idő csatornák közötti megoszlását tekintve meghatározó részesedéssel bírnak, így indokoltnak tűnik a gyermekcsatornák kínálatát – a magyar joghatóságú, általános tematikával rendelkező műsorszolgáltatók gyermekműsorainak elemzése kapcsán kimunkált szempontokkal megegyezően – egyszeri célvizsgálatnak alávetni.

Eredmények

A vizsgálati minta²⁹ 35 órányi bruttó műsoridőt tett ki, amely a műsorszámokon kívül tartalmazta a reklámokat, műsorajánlókat, csatornapromóciókat és egyéb műsorelemeket is (pl. inzertek). Mivel mindhárom csatorna közzétesz kereskedelmi hirdetéseket is, a filmalkotásokkal, zenei és nem zenei szórakoztató, valamint információs műsorokkal kitöltött tartalom aránya valamennyinél közel azonosan alakult. Ugyan-

²⁹ Bár a magyar háztartásokban - ismereteink szerint - több gyermekcsatorna is elérhető, az AGB Nielsen Médiautató Kft. műszeres közönségmérése csupán a Minimax, Jetix (időközben Disney Channel) és Cartoon Network kínálatára terjed ki. A korlátozottan rendelkezésre álló adatokra tekintettel, továbbá a 4-14 éves korosztály hétköznapi és hétvégi nézettségi görbéit figyelembe véve - amelyen jól láthatók a munkanapokon késő délután/kora este, illetve szombat és vasárnap délelőtt mért csúcsidőszakok -, a mintavétel az említett tematikus adók egy véletlenszerűen kiválasztott átlagos hétköznapi 17-20 óra közötti időszakára, valamint egy-egy véletlenszerűen kiválasztott hétvégi nap (szombat/vasárnap) 8-12 óra közötti terminusára esett. A minta alapadatait a melléklet tartalmazza.

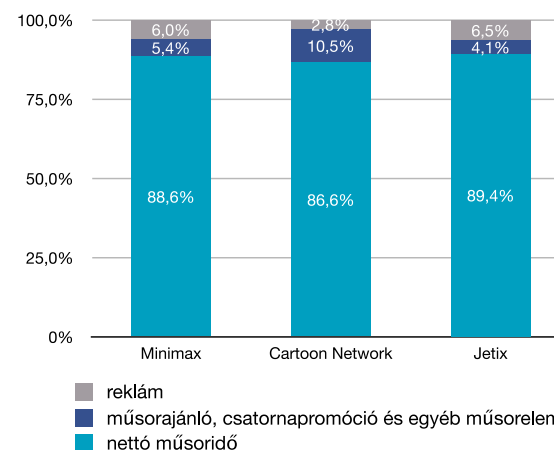
akkor a Minimax másfélszer annyi műsorszámot tett közzé a vizsgált időszakban, mint a Cartoon Network, ennek megfelelően a műsorszámái is jóval rövidebbek voltak. Ennek magyarázata az lehet, hogy a Minimax a műsorszerkesztésnél feltehetően inkább tekintettel van arra, hogy a gyermeki figyelem terjedelme még erősen korlátozott. Az ebből adódó torzulások elkerülése végett elemzésünkben a nettó műsoridőhöz viszonyítjuk a megoszlásokat.

A reklámok és promóciók aránya

A kiskorúakat célzó intenzív marketingtevékenység az egyik leggyakrabban hangoztatott kritika, amely a gyermekcsatornákkal szemben megfogalmazódik. Az aggódó szakemberek főképp azt nehezmenyezik, hogy a gyermekműsorok környezetében elhelyezett reklámüzenetekkel a fiatal, könnyen befolyásolható nézőket bombázzák, tisztességtelen módon visszaélve a kiszolgáltatottságukkal. Az ilyen jellegű félelmeket elemzésünk eredményei nem igazolták vissza **(2. ábra)**. Sőt, a Cartoon Network esetében kifejezetten alacsonynak bizonyult a hirdetések aránya (2,8 %), bár ezt némiképp ellensúlyozta, hogy a csatornapromóciók és ajánlók aránya egyúttal itt volt a legmagasabb (10,5%). A Minimax és a Jetix ugyan több mint kétszer annyi reklámot tett közzé (6% és 6,5%), mint az amerikai rajzfilmcsatorna, a kapott értékek azonban lényegesen alulmúlták a jogszabályban maximalizált 12 percet, és meg sem közelítették a kereskedelmi csatornákon korábban mért paramétereket.³⁰ Amennyiben valamiképpen szemléltetni szeretnénk a csatornák közötti különbségeket, akkor az eredmények alapján azt mondhatjuk, hogy óránként átlagosan 1,7 percnyi reklám volt látható a Cartoon műsorán, míg a Minimax 3,6 percnyi, a Jetix pedig 3,7 percnyi hirdetést sugárzott.

³⁰ A 2008-as gyermeksv-célvizsgálat, amely az általános tematikájú adók műsorkínálatával foglalkozott a hétvégi reggeli/délelőtti időszakban, a kereskedelmi csatornáknál 10,6% és 16,2 % közötti reklámarányokat állapított meg.

2. ábra – A vizsgált műsorfolyam programelemeinek megoszlása

A csatornák közül egyikre sem volt jellemző, hogy reklámmal szakította volna meg a műsorait, ellenben a programok között eltérő módon használták ki a reklámozási lehetőségeket. A Jetix reklámblokkjai voltak a leghosszabbak, átlagosan két perces tömbökben tette közzé a szpotokat, nem egészen fél óras időközönként. Hasonlóan fél óránként követték egymást a Cartoon Network blokkjai, de átlagos időtartalmukat tekintve azok alig haladták meg az egy percet. A Minimax szerkesztette ugyan a legrövidebb blokkokat a műsorába (átlagosan 56 másodperceseket), a nézők azonban itt találkozhattak leggyakrabban kereskedelmi hirdetésekkel. Ugyanakkor érdemes kiemelni, a szpotok sugárzása előtt a csatornák szóban is felhívták a figyelmet, hogy reklám következik, szemben a hazai kereskedelmi csatornák gyakorlatával, amely a lehető legkisebb betűméretet alkalmazva írja ki a szöveget - a gyakran még olvasni sem tudó gyermek nézőknek.

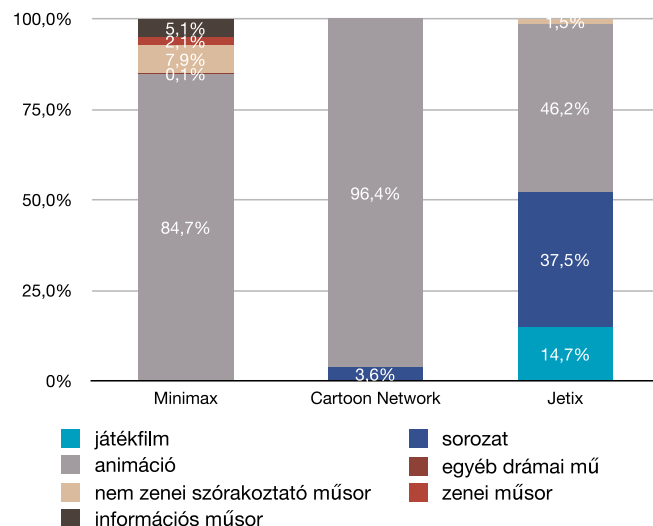
A műsorszámok műfaji és gyártási jellemzői

A gyermekműsorokkal szemben gyakorta megfogalmazott elvárás, hogy műfaj és tartalom tekintetében legyenek változatosak.³¹ Ennek ellenére a műsorszolgáltatók többnyire kizárólag animációs alkotásokból állítják össze a gyermekeknek szóló kínálatot, mivel ezek igen kedveltek a körükben. Ez a megfigyelés a vizsgált gyer-

³¹ 1995-ben tartották az első gyermek-televíziós világtalálkozót (World Summit on Children and Television) Ausztráliában, amelyen elfogadták a gyermek-televíziózás chartáját. A charta 4. pontja tartalmazza a változatosság követelményét.

mekcsatornára is igaz, hiszen a kínálat túlnyomó többségét animációs technikával készült művek tették ki (**3. ábra**). A Cartoon Network, amint neve is elárulja, egyértelműen rajzfilmcsatornaként tartható számon, műsorkínálatának 96 százaléka rajzfilmekből tevődött össze. A Minimaxon ugyancsak animációk képezték többségében a kínálatot, s egyedül a Jetix csatornáján találkoztunk számottevő arányban egyéb fikciós alkotásokkal (televíziós sorozatok, játékfilmek). A nem fikciós produkciók, mint például az ismeretterjesztő műsorok, zenei művek, mára szinte teljesen kiszorultak a gyermekeknek szánt programokból. Ez nyilvánvalóan a televíziós piac szakosodásával függ össze, hiszen az ilyen irányú igényeiket sok esetben más tematikus csatornák kínálatából elégítik ki, míg a gyermekcsatornák szinte kizárólag a gyermekek fikciós alkotásokon keresztüli szórakoztatására helyezik a hangsúlyt.

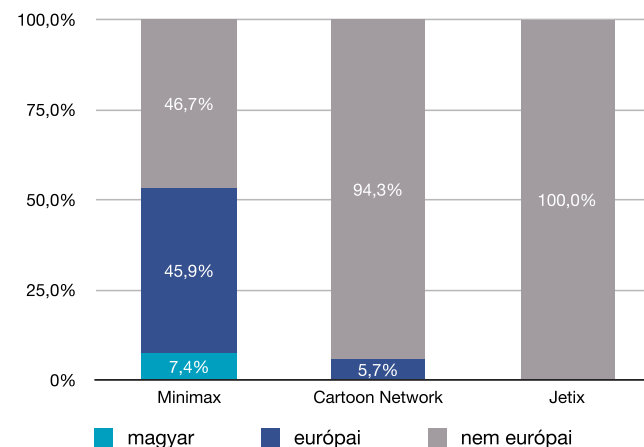
3. ábra – A műsoridő műfaji megoszlása

Amikor a gyermekcsatornák kínálatát a műsorok származási helyének aspektusából vizsgáljuk, elkerülhetetlenül szembesülünk a tévézési szokások változásának egyik igen kedvezőtlen következményével, mégpedig a külföldi produkciók egyöntetű dominanciájával. Az összes vizsgált műsoridő mindössze két százaléka volt magyar produkció és 17 százaléka készült valamely európai országban. Még drasztikusabb deficitet mutatkoznak a gyártás helyének összetételében az egyes csatornákon (**4. ábra**). A két amerikai televízió repertoárjában – nem meglepő módon – egyáltalán nem szerepelt magyar produkció, de az európai művek tekintetében is hasonlóan alakultak az adatok. A Jetix kínálatában a vizsgált időszakban nem tűnt

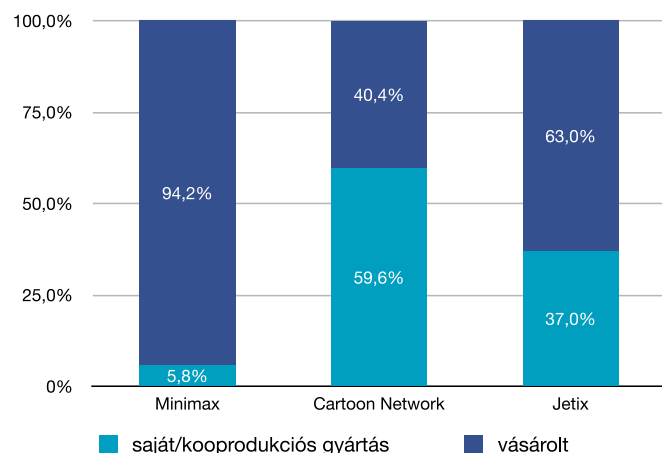
fel az öreg kontinensen készült alkotás, a Cartoon Network műsoridejének pedig mindössze elenyésző, 5,7 százaléka készült Európában. Mindkét csatornát Londonban szerkesztik, és Magyarországon csak a terjesztésben segítő munkatársak dolgoznak. Egyedül a Minimax, amely a '90-es évek végén Magyarországon kezdte meg a sugárzását, vonultatott fel a kínálatában magas arányban hazai és európai gyártású alkotásokat. Ugyanakkor hozzá kell tennünk, hogy az eredetileg a magyar animáció nagy lehetőségeként beharangozott adó egyetlen magyar rajzfilmet sem tűzött műsorára a vizsgált időszakban, a hazai gyártásban készült művek mindössze rövid zenei klipekre, mondókákra, illetve információs műsorokra szorítkoztak. Az adatok ismeretében joggal merülhet fel a kérdés, hogy a gyermekcsatornák kínálatában valóban mennyire illeszkedik a magyar gyermekek elvárásaihoz, ha az túlnyomó részben távoli, idegen országokból származik. Annak érdekében, hogy a kérdés megválaszolásra kerülhessen, egy korábbi, a magyarországi általános tematikával rendelkező csatornák gyermekműsoraival foglalkozó célvizsgálat eredményeit is figyelembe vettük. Ennek alapján egyértelműen megállapítható, hogy az országos kereskedelmi csatornák kínálatában is hiába keresnénk hazai gyártású gyermekműsorokat, leginkább a közszolgálati adók nézői találkozhatnak magyar készítésű programokkal. Ez annál is inkább aggodalomra adhat okot, mivel a közszolgálati médiumok éves közönségaránya az adott korosztálynál mindössze négy százalék, szemben a két országos kereskedelmi adó 41 százalékaival, illetve a gyermekcsatornák 25 százalékaival. A hazai gyártású műsorok kiszorulása a kínálatból nemcsak a változatosságot veszélyezteti, de a nemzeti értékrend és a magyar kultúra közvetítése is háttérbe szorul, a gyermekek példaképei pedig amerikai és japán rajzfilmhősök lesznek.

4. ábra – A műsoridő megoszlása a gyártás helye szerint

Akárcsak a műsorszámok gyártási helyének, a beszerzés módjának is abban áll a jelentősége, hogy támpontot nyújt annak tekintetében, a műsorszámok mennyire állnak közel vagy távol a fiatal közönséget közvetlenül körülvevő világtól és tapasztalatoktól. Bár a Cartoon Network esetében a saját, illetve a koprodukciós gyártásban készült műsorok aránya magasnak mondható (60%) és az arányszám a Jetix esetében is meghaladja a kínálat egyharmadát, mégsem feltételezhető olyan szerkesztőségi befolyás, amely a magyar közönség igényeit is figyelembe venné (**5. ábra**). (A Cartoon vagy a Disney által előállított filmek elsődlegesen az amerikai piacra készültek, illetve olyan nemzetközi standardok alapján kerültek gyártásra, amely lehetővé teszi a nemzetközi értékesítést.)

5. ábra A műsoridő megoszlása a gyártás típusa szerint

Érthetőség, gyermekközpontúság

A gyermekműsorok meghatározása kapcsán fontos hangsúlyozni, némi zavart okozhat, hogy melyek azok a programok, amelyeket a gyermekek szeretnek és melyek készültek kifejezetten nekik, mivel az előbbi nem feltételezi szükségszerűen az utóbbit. A gyermekek által kedvelt műsorok nem biztos, hogy az igényeiket szolgálják. Különösen tetten érhető ez a diszkrépancia a kereskedelmi műsorszolgáltatók kínálata tekintetében, esetükben ugyanis más intencióról, mint a magas nézettség elérésére történő törekvés, nem igen lehet beszélni. A gyermek-televíziózás a kereskedelmi adók megjelenésével komoly átalakuláson ment át, a kezdetben elsődlegesen pedagógia-orientált médium releváns gazdasági faktorrá vált. A rajzfilmek sem automa-

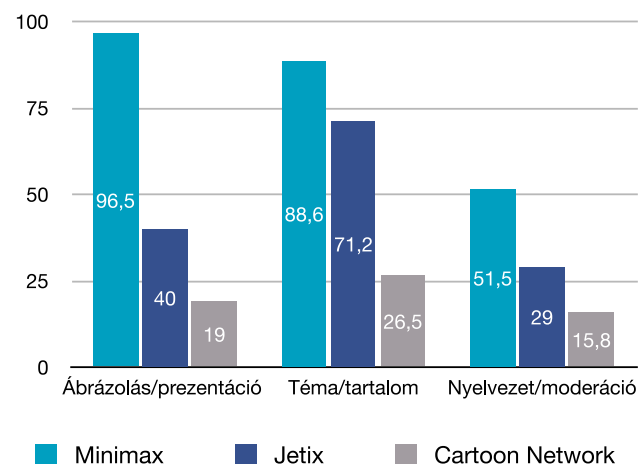
tikusan sorolhatók a gyermekműsorok közé. Amellett, hogy készülnek kifejezetten a felnőtt korosztálynak készült művek, előfordulnak olyan „kevert” produkciók is, amelyeknek stílusa a gyermekközönségnek szól, azonban a koncepció és a nyelvezet az idősebb korosztályhoz igazított.

A gyermekműsorokkal szemben jogosan megfogalmazott elvárás, hogy vegye figyelembe a gyermek életkori sajátosságait. A gyermek növekedésével párhuzamosan nemcsak az információ befogadási képessége, hanem a mesékkel szembeni igénye is változik. Kezdetben azok a történetek kötik le a figyelmét, amelyek hasonló korú gyermekekről, illetve saját vagy ismerős élethelyzetekről szólnak, 5-6 éves kortól már a csodák, a különlegességek világa áll az érdeklődésük középpontjában, 8-9 éves kor környékén pedig a valósághű meséket kedvelik jobban, azok a történetek kerülnek előtérbe, amelyek elképzelhetők a hétköznapi életben is. Tíz éves kortól a gyermekek többé-kevésbé birtokában vannak azon készségeknek, amelyek a bonyolultabb cselekményszöveget, a komplexebb ábrázolásmódok helyes értelmezését teszik lehetővé. Anélkül, hogy a szűkebb korcsoportokhoz köthető elvárásokba (3-5, 6-9, 10-13 év) konkrétan belemennénk, három dimenzió – a téma/tartalom, a moderáció/nyelvezet, valamint az ábrázolás/prezentáció – mentén vizsgáljuk a tematikus gyermekcsatornák kínálatát. Ezen szempontok segítségével igyekeztünk képet kapni arról, hogy milyen mértékben érthetőek és gyermekekre szabottak (gyermekközpontúak) a bemutatott műsorok. Mindhárom szempont alapján a Minimax kínálata volt a leginkább tekintettel a gyermeki fejlődés sajátosságaira, valamint a gyermekek érdeklődési körére (**6. ábra**). Műsorai szinte kivétel nélkül könnyen követhető, logikusan felépített cselekménnyel bírtak, az elbeszélés módja összefüggő és kronologikus volt, az idősíkok keveredése nem volt jellemző az alkotásokra. Az átmenet nélküli, gyors helyszínváltások, hirtelen plánváltások, ráközelítések, vágási trükkök ritkán jelentek meg, a vizuális technika kevésbé törte meg a jelenetek egymásutániságát. A tartalom, a témaválasztás tekintettel volt a gyermekek érdeklődési körére. A műsorszámok nyelvezete megfelelt a célközönségnek, nem tartalmazott olyan kifejezéseket, amelyeket kizárólag egy idősebb korosztály érthetett volna meg. A vizsgált műsorok felében megszólították a gyerekeket, vagy a nyelvhasználat volt a korosztályra jellemző.

A legkevésbé a Cartoon Network kínálata mutatta fel a gyermekspecifikusság jegyeit. A filmes eszközök, mint a ráközelítések, a kameraállások váltakozása ugyan fontos jelentéshordozók, melyek segítik a nézőt az összpontosításban és az üzenet dekódolásában, a kisgyermekek ellenben még nem értik ezeket a technikákat: „összezavarodnak az átmenet nélküli gyors helyszínváltásoktól, hosszú részletekre és közelítésekre van szükségük, hogy megértsék a történéseket, és nem képesek egyik nézőpontból a cselekmény másik mozzanatának a helyzetére következtetni. [...] A megértés sokat javul iskoláskorra, de a 9-10 évesek is nehezen értik azokat a gyorsan pergő műsorokat, ahol nem mutatják meg egyértelműen a cselekmény folyamatát

egyik lépésről a másikra.”³² A fentiek tekintetében kijelenthető, hogy a Jetix csupán részben, a Cartoon Network kínálata ellenben alig tartalmazott az óvodás és kisiskolás korú gyermekek számára is érthető, követhető műsorokat. Különösen a Cartoon kapcsán fordulhat elő, hogy a fiatalabb nézők nem képesek az eseményeket követni, így a műsorok sokkal inkább az akciójelenetekkel és a speciális effektekkel vonzzák a gyermekek figyelmét.

6. ábra – A gyermek-specifikus jellemzőkkel rendelkező műsorszámok előfordulása (%)

Ártalmas tartalmak jelenléte

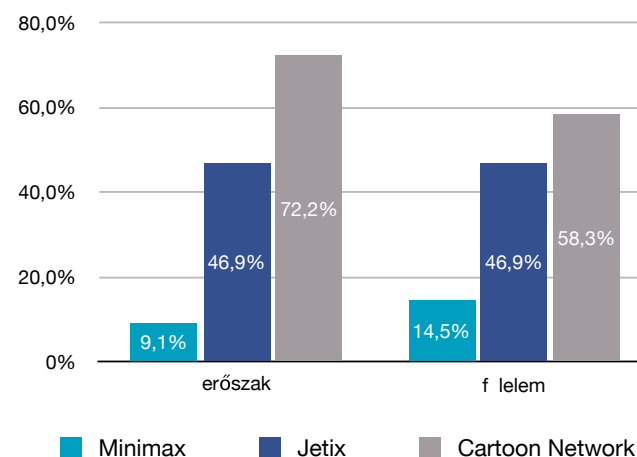
Bár a tematikus gyermekcsatornák külföldi joghatóság alá tartoznak, így az Rttv. szerinti klasszifikációs kötelezettség nem terheli őket, mintánkat a hatósági kontroll bevált módszertani eszközeivel is vizsgáltuk. A műsorszámok kvantitatív vizsgálatok szokásos hét tartalmi elem mentén – problémás és felnőtt témák, erőszak, félelem, szexualitás, meztelenség, kábítószer és közönséges, trágár nyelvezet – írtuk le a műsorszámokat, melyek esetleges előfordulása esetén az alkotásokat az egyes témakörökön belül mélyebb elemzésnek vetettük alá. Problémás téma, melyet a gyermek nem érthet, vagy félreérthet, meztelenség, szexualitás, továbbá kábítószer-használat egyáltalán nem fordult elő a műsorszámokban. Durvább kifejezések is mindössze a Jetix két műsorszámában bukkantak fel.³³ Lényegesen gyakoribbak voltak ellen-

³² Michael Cole/Sheila R. Cole: *Fejlődéslélektan*. Budapest, 2002. 435-436 p.

³³ A Született kék című műsorban a kretén kifejezés fordult elő többször, míg az Andy, a vagány elnevezésű rajzfilmben „a fafej, pofa be” nyelvi durvaság kifogásolható.

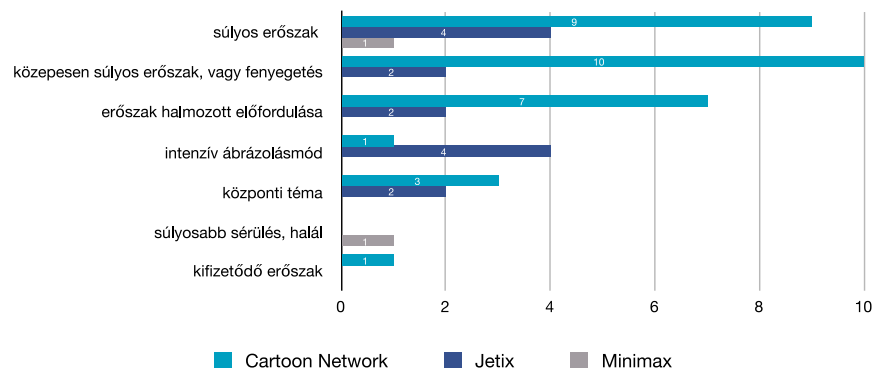
ben az erőszakot és a félelemkeltő elemeket tartalmazó műsorok, bár a csatornák összehasonlítása e szempontból nagy különbségeket mutat (7. ábra). A Minimax kínálata alapján elmondható, hogy műsorainak túlnyomó többsége erőszakmentes volt, nem tartalmazott olyan elemeket, amelyek a gyermekekben félelmet kelthettek volna. A Jetix esetében azonban már nem érvényesült ilyen kedvező tendencia, a Cartoon Network kínálata pedig kifejezetten erőszakosnak mondható, hiszen programjainak majdnem háromnegyedében valamilyen formában megjelent az agresszió, félelmet kiváltó elemet pedig a műsorok 58 százaléka tartalmazott.

7. ábra – Az ártalmas elemeket tartalmazó műsorszámok előfordulása

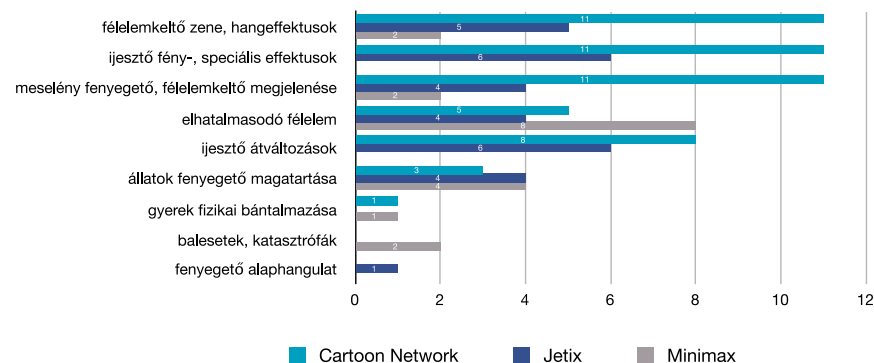
Az erőszakos elemek típusainak előfordulását tekintve jól látható, hogy leggyakrabban viszonylag súlyos erőszak típusokat, mint robbantást, emberrablást, durva harci elemeket találtunk, de a kevésbé durva agressziómódok, mint a verekedés, fizikai fenyegetés sem volt ritka a műsorokban, főképp a Cartoon Network kínálatában (8. ábra). Az erőszakos elemek többnyire nem elszigetelten jelentek meg, az erőszak halmozott jelenléte volt a harmadik leginkább előforduló probléma. Összességében ritkábban találtunk példát az erőszakos cselekmény, illetve következményeinek intenzív, részletező jellegű ábrázolására – mint a sérülés, szenvedés kiemelt, elnyújtott megjelenítésére – bár hozzá kell tennünk, hogy az ilyen típusú prezentációk egy kivételével a Jetix kínálatára korlátozódtak.

8. ábra – Erőszakos elemek előfordulása (esetszám)

A félelemkeltő elemek szintén gyakori szereplői voltak a Cartoon Network kínálatának (9. ábra). Ijesztő zenei- és hanghatások, valamint fény- és speciális effektusok jellemezték a csatorna műsorainak közel egyharmadát. Más esetet képviselt, amikor a mesélények, humanizált szereplők megjelenése, magatartása volt különösen félelemkeltő vagy fenyegető. A mesék egyik visszatérő motívuma az átváltozás. Míg az írott meséknél a hallgató fantáziájának fejlesztésére szolgál ennek elképzelése, addig a rajzfilmekben egyik pillanatról a másikra, hirtelen történnek meg a többnyire szörny képébe történő átalakulások, sokszor ijedséget okozva a kisebbeknek. A két amerikai tulajdonú csatorna nézői gyakorta lehettek tanúi a szereplők ijesztő átváltozásainak, például a Ben 10 című sorozatban rendszeresen visszatérő, helyenként ijesztő transzformációknak (Cartoon Network), de említhetnénk az elhíresült sorozat, a Power Rangers egy újabb verziójának főhőseit is a Jetixen. Az előbbieken túl, leginkább a Minimaxon regisztráltunk olyan műsorszámokat, amelyekben a szereplőkön mások erőszakos cselekedeteinek vagy fenyegetéseinek, illetve balesetek, katasztrófák hatására hatalmasodott el a félelem, de ezek felében nem regisztráltunk szándékos agressziót.

9. ábra – A félelemkeltő elemek előfordulása (esetszám)

Bár a külföldi joghatóságú műsorszolgáltatókra a hazai klasszifikációs kötelezettségek nem vonatkoznak, a 123 vizsgált műsorszámból összesen 19 esetben merült fel annak a gyanúja, hogy olyan mértékben tartalmaztak félelmet és támadó indulatot keltő jelenetet, amelyek önálló feldolgozására a 12 év alatti korosztály még nem képes.³⁴ A hazai szabályozás szerint ezek a műsorok ugyan napközben közzétehetők, de a megtekintésükhöz nagykorú felügyelete ajánlott. A potenciális ártalommal bíró műsorok előfordulása a csatornák kínálatában igen egyenlőtlenül alakult. Míg a Minimaxnál mindössze egyetlen műsorszám kapcsán merült fel annak a gyanúja, hogy az azonosulásra alkalmas főhős veszélybe kerülése, amely a nyitott vég miatt nem zárult megnyugtató megoldással, szorongást válthatott ki a kisebb gyermekekben, a Cartoon Network esetében az esetleges káros hatást hordozó alkotások száma elérte a tizenkettőt. Viszonyítási alapként az amerikai rajzfilmcsatorna nettó műsoridejét tekintve, a műsorainak feléről állítható nagy valószínűséggel, hogy a kisebb gyermekek számára a megtekintése nem javallott, mivel ezen akció-rajzfilmek gyakorta emberfeletti képességekkel rendelkező hősei, bár egytől egyig az igazság bajnokai, durva, erőszakos eszközöket alkalmaznak az egyébként jó cél elérése érdekében. Az erőszakot tartalmazó jelenetek az előfordulás gyakorisága és ábrázolásmódja szempontjából túlságosan drasztikusak, a képi hatás tekintetében nagymértékben feszültség- és szorongásfokozók voltak. A harcokat kísérő irritáló fény- és hangeffektusok – lángcsóvák, villanások, becsapódások, dörrejek – a gyermekeknél növelhetik a cselekvési készenlétet, az izgatottság állapotát, amely a tévénézést követő élethelyzetekben az arra hajlamos gyermekeknél szorongást, másoknál hiperaktivitást, figyelemzavart provokálhat ki. Hasonló megállapításokat tehetünk a Jetixnél, bár itt kisebb mértékben fordultak elő problémás alkotások – a nettó mű-

³⁴ A 12 év alatt önálló megtekintésre nem alkalmas adások listáját a melléklet tartalmazza.

solidót tekintve a műsorszámok egyötöde kerülhetett volna magasabb korhatár-kategóriába. A vélelmezhető hatás szempontjából aggályosnak ítélt hat műsorszámból kettő egy valós szereplőkkel eljátszott sorozat, a Power Rangers Mystic Force epizódjai voltak, amelynek tulajdonképpen cselekményét a legendás Rangerek és a sötét erőt képviselő pokolbéli szörnyek misztikus történetbe ágyazott küzdelme adta, négy műsorszám pedig az ORTT által korábban II. kategóriába sorolt Született kékem című rajzfilmsorozat részei közül toborzódott.

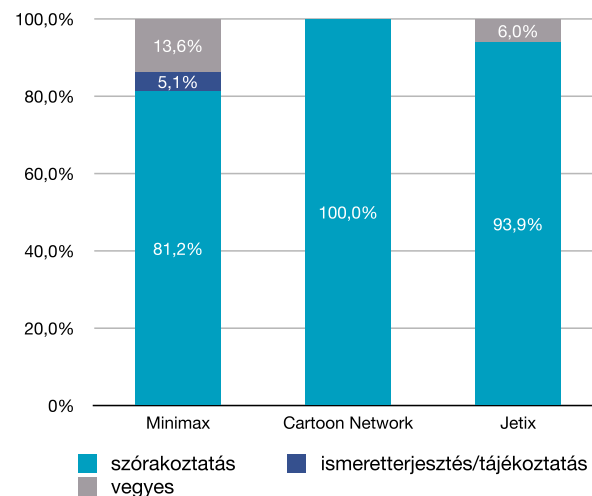
Az akció-rajzfilmekben általában megfigyelhető egy, az agresszió legitimnek tűnő változata, amikor a károkozás feljogosítja a szereplőt arra, hogy igaza, esetleg mások életének védelme érdekében erőszakhoz forduljon. Ez a viselkedés azonban magában hordozza azt a veszélyt, hogy a gyermekek felé olyan mintát közvetít, melyben a konfliktusok megoldásának egyetlen lehetséges eszköze az erőszak alkalmazása. Az ilyen minta pedig igen fogékony talajra talál az olyan gyermekek személyében, akik kedvezőtlen családi háttérrel rendelkeznek, akiknek szülei nem nézik együtt a tévét a gyermekkel és nem kapnak a szülőtől alternatív információkat. Néhány vizsgálat azt mutatja, a televíziós agresszió extenzív nézése megváltoztathatja a gyermekeknek azt a véleményét, hogy mikor elfogadható az agresszió, így az az erkölcsi fejlődést gátolhatja. Az olyan fantázia erőszak a legerősebb hatású, amelyet hősiessnek vagy elfogadhatónak ábrázolnak. Ezeknél fennáll a veszélye, hogy a gyermekek egy része megtanulja úgy értékelni az agresszív viselkedést, mintha az normális és elfogadható válaszreakció lenne. Toleránsabbá válhatnak az agresszivitással szemben, az erőszak is jogos válaszként épülhet be a cselekvéseik közé.

Információs, edukációs tartalom

A vizsgált műsorszolgáltatóknál elsődlegesen a gyermek szórakoztatása a cél, amely nem meglepő, tekintettel arra, hogy nyereségérdekelt csatornákról van szó. A fikciós szórakoztató műsorok dominanciája nem feltétlenül jelent problémát, hiszen ezeken a műsorokon keresztül a gyermekekben olyan proszociális viselkedésmódok rögzülhetnek, mint a segítőkészség, a csapatmunka, javaink megosztása, mások elfogadása stb. A gyermekek azonban rendkívül érdeklődőek is, hatalmas tudásvágygal rendelkeznek, s a televíziótól a szórakozáson és a kikapcsolódáson túl információt, ismereteket várnak. Elemzésünk alapján kijelenthetjük, hogy a két amerikai tulajdonú tematikus médium ezen igényt nem képes kielégíteni. A Cartoon Network esetében teljes mértékben hiányoztak a gyakorlati ismereteket közvetítő, illetve a gyermekek tárgyi tudását, esetleg kreativitását növelő műsorok. A Jetixen pl. a werkfilmek biztosították a „nem fikciós” kínálatot (10. ábra). Bár ezek a műsorok nyújtanak némi betekintést a kulisszák mögé, mindenekelőtt promóciós célokat szolgálnak. A Minimax ellenben programjainak közel egyötödében nyújtott valódi információs műsorokat (Híradó, Mininews), valamint olyan műveket, amelyek kombinálták a szórakoztató és az ismeretterjesztő elemeket, illetve a gyermeki kreativitás előmozdítását célozták

(pl. Játszunk a Szezámm utcában, Mondókák, Pingu). Kiváltképpen oktatási célt vállalt fel a csatorna, amikor a Symfollies című sorozata révén a komolyzene világát mutatta be a gyermekeknek játékos, számukra is érthető formában.

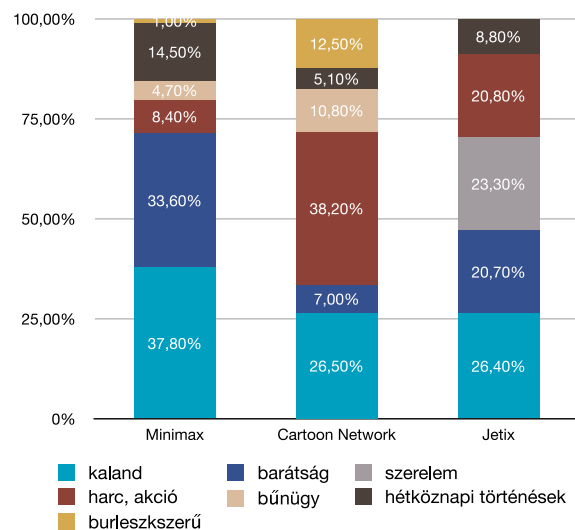
10. ábra – A műsoridő megoszlása a műsorszámok funkciója szerint

A témák sokszínűsége

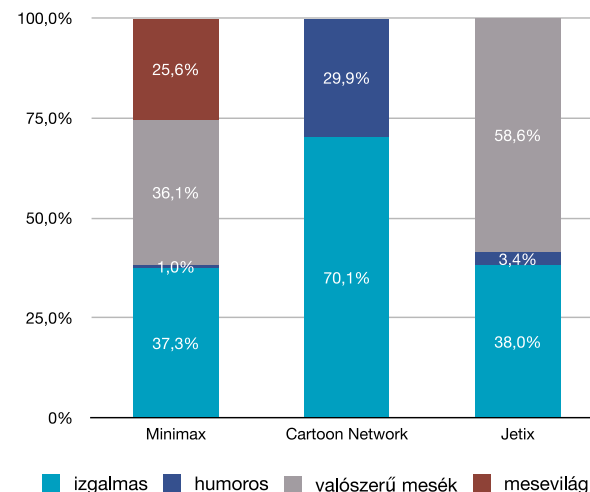
A gyermekeknek szóló műsorok elvileg a témák széles skáláját kínálják, hiszen a gyermekek rendkívül kíváncsiak és érdeklődőek, legyen szó kalandos történetekről, emberi kapcsolatokról vagy csupán a mozgalmas hétköznapiak élményeiről. Ennek tükrében vizsgáltuk meg a tematikus csatornák fikciós műsorait, milyen témákat nyújtanak a gyermeknézőik számára, s ezek mennyire mondhatóak változatosnak. A legkiegyenlítettebb kínálattal a Jetix rendelkezett, ahol közel egyenlő arányban szerepeltek a kalandot, a barátságot, a szerelmet középpontba helyező, valamint az akcióorientált történetek (11. ábra). A Minimax esetében ezzel szemben a műsoridő kétharmadát a kalandos, valamint a barátság fontosságát hangsúlyozó alkotások foglalták el. Kínálatának 15 százalékát a kevésbé egy témára fókuszáló, inkább a hétköznapi történéseit ábrázoló műsorok alkották. A harcot és az akciót tematizáló művek a Cartoon Network műsoridejének 38 százalékát tették ki, így ez tekinthető a csatorna legnépszerűbb kérdéskörének. A második helyen álltak a kalandos cselekménnyel bíró történetek, amelyek valamelyest több, mint negyedét fedték le a választéknak, míg a kizárólag a csatornára jellemző harsány, burleszk-szerű műsorok több mint egytizedét adták a műsoridőnek.

11. ábra – A fikciós kínálat megoszlása a műsorszámok témái szerint

Amennyiben a televíziós műsorszolgáltatók fikciós kínálatát a szórakoztatás domináns jellege szempontjából négy nagyobb csoportba soroljuk – mely egyúttal konkrétan jelzi a lehetséges nézői korosztályokat is –, nyilvánvalóvá válnak az eddig is sejthető különbségek a csatornák között. A Minimax egyedülálló repertoárral rendelkezik annak tekintetében, hogy az óvodások számára is nyújt az érdeklődésüknek megfelelő programokat, sőt eredményeink szerint fikciós kínálatának negyedrészt nekik szentelte a gyermeki mesevilágot megjelenítő műsorszámok révén (12. ábra). A műsoridő fennmaradó részén fele-fele arányban az elsősorban izgalmas, illetve a még mesés jegyeket felmutató, de életszerűbb, a valósághoz időben, helyben közelebb álló történetek osztoztak, amelyek amellet, hogy fontos, az emberi viselkedéssel és az erkölcsi szabályokkal kapcsolatos ismereteket hordoznak, az idősebb gyermekek részére kapcsolódást nyújthatnak. A Jetix programjában ezek a „reális mesék” képezték a kínálat legjavát (58,6%), kisebb részben pedig elsősorban az izgalmas szórakozást kínáló műsorok kaptak helyet. Ez utóbbi típus a Cartoon Network műsoridejének már a 70 százalékát adta, a többiben a humor, a komikum játszotta a főszerepet.

12. ábra – A fikciós kínálat megoszlása a szórakoztatás jellege szerint

A gyermekcsatornák közönsége

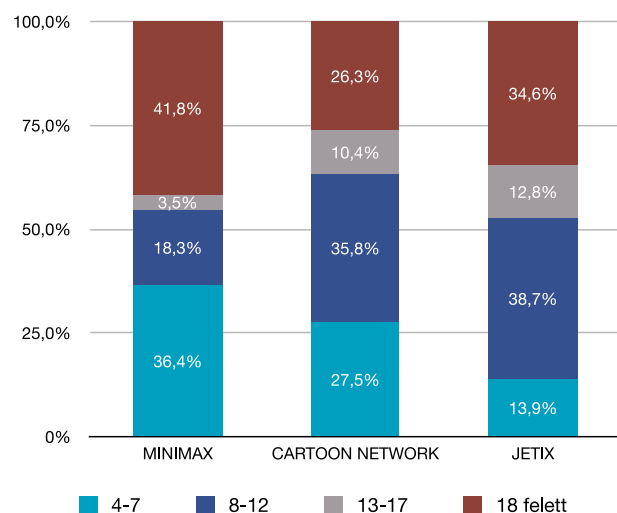
Végül a csatornák közönségét vizsgáltuk annak tekintetében, hogy a korosztályi összetételük mennyiben tükrözi vissza elemzésünk eredményeit. Ennek meghatározásához a két ismertebb mutató, a nézettség (AMR%) és a közönségarány (SHR%) mellett, az adhéziót (ADH%) is felhasználtuk. Ez utóbbi paraméter az adott célcsoport százalékos arányát mutatja meg a csatorna közönségében.

A Minimax egyértelműen a legkisebbek csatornája. Az éves közönségarányt nézve 2008-ban a 4-7 éves korosztály egyötöde (SHR 19,5%) választotta a valamikor budapesti székhelyű csatornát, megelőzve ezzel a többi tematikus gyermekadót. Kínálata jól tükrözi a csatorna közönségének összetételét, hiszen kiskorú nézőinek legnagyobb hányada a 4-7 évesek csoportjából került ki (36,4%) (13. ábra). Ennél jóval kevesebben képviselték magukat a 8-12 évesek (18,3%) közül, az ennél idősebb gyerekek pedig már nem ezt a televíziót választották. Ugyanakkor meglepően magas volt a csatorna felnőtt közönségének aránya, amely inkább a szülői jelenlét tényére utal.

A Jetix az AGB Nielsen Médiautató Kft. adatai szerint leginkább a 8-12 évesek körében kedvelt. 2008-ban tíz nézőből négy ehhez a korosztályhoz tartozott. Mind az óvodáskorú, mind a serdülőkorú nézők ennél jóval alacsonyabb (13,9%-12,8%) arányban fordultak elő a közönség soraiban. Némiképp meglepő, hogy a felnőttek itt is meglehetősen nagy számban voltak jelen, amely feltehetően a Disney produkciók családi televíziózásra alkalmas jellegéből adódott.

A Cartoon Network mindkét korcsoport tekintetében jól pozicionálta magát, az éves közönségarányokat nézve a 4-7 évesek 15,3 százaléka, míg a 8-12 évesek 13 százaléka a csatornát preferálta. 2008-ban a legnézettebb tematikus gyermekcsatorna volt a piacon. Közönségében legnagyobb részben a 8-12 évesek fordultak elő (35,8%), de komoly nézői bázist jelentettek számára a 4-7 évesek is (27,5%). A serdülés időszakában a tévézésre fordított idő csökken, az érdeklődés más témák felé tolódik el, amely tükröződik a csatornaválasztásban is. Ez a korosztály sem a Jetix, sem a Cartoon Network közönségének összetételében nem bizonyult meghatározónak, arányuk csupán tíz százalék körül mozgott. Érdemes kiemelni, hogy a Cartoon Network nézői között voltak a legritkábbak a felnőtt nézők, mindössze minden negyedik volt nagykorú. Ugyanakkor a legtöbb agresszív, félelemkeltő műsort is ezen a csatornán láthattuk, amelyek megtekintésénél a 12 év alatti gyermekek - azaz a nézők 63 százaléka - még igényelné a szülők jelenlétét.

13. ábra – A gyermekcsatornák közönségének összetétele 2008-ban (8-20 óra között) (ADH%)

Forrás: ORTT Monitoring/AGB Nielsen Mediakutató Kft.

3.5. AZ RTL KLUB, A TV2 ÉS A VIASAT3 ÁLTAL 2009. MÁRCIUS 14. ÉS JÚNIUS 28. KÖZÖTT HÉTVEGENKÉNT DÉLELŐTT SUGÁRZOTT GYERMEKMŰSOROK CÉLVIZSGÁLATA

Az ORTT 2003 januárjától rendszeresen vizsgálja az Rttv. kiskorúak védelmét szolgáló normáinak betartását. A hatósági ellenőrzés keretében a hangsúly egyre inkább a délutáni, illetve a főműsoridős alkotásokra tevődött át, és kisebb súllyal szerepeltek a hétvégi kora reggeli műsorsávok, ezért a korábbi években az ellenőrzést rendszeres időközönként a gyermekműsorokra is kiterjesztettük. Ennek megfelelően a médiahatóság 2004-ben és 2006-ban is elvégezte a hétvégi gyermekműsorok célvizsgálatát. A 2006-os vizsgálat kifejezetten az országos földi terjesztésű kereskedelmi műsorszolgáltatók hétvégi kínálatára koncentrált. A szakértői véleménnyel megerősített elemzés hat akciósorozat összesen 29 epizódja kapcsán állapított meg helytelen korhatár-besorolást, amely a vizsgált műsorszámok ötödének felelt meg. Az eddigi eredmények fokozatosan fejtették ki a pozitív hatásukat, melynek következtében a műsorszolgáltatók normakövető magatartása – legalábbis a gyermekműsorok tekintetében – mindinkább tetten érhető. A korábbi gyakorlattól eltérően, az animék többségét a 12 éven felüli korosztálynak ajánlják, így azok a klasszikus gyermekműsorban – néhány kivételtől eltekintve, mint például a sport-animék, vagy a kifejezetten kisgyermekeknek szánt fantasy-animék – nem kerülnek beszerkesztésre. A 2008-as felmérés a tavaszi hónapok egy-egy hétvégéjének (március 22-23., április 19-20., május 10-11.) délelőtti kínálatát elemezte. A 472 klasszifikált alkotásból 27 esetében (6%) merült fel annak a gyanúja, hogy a műsorszolgáltató az elvárhatónál alacsonyabb korhatár-kategóriát alkalmazott.

A Testület – intézkedései hatásának megismerése érdekében – 2009. március 14-től folyamatos (több mint három hónapon át tartó) ellenőrzést rendelt el az RTL Klub, a TV2 és a Viasat3 hétvégi gyermekműsorjainak kiskorúakat érintő működésének feltárása tekintetében.

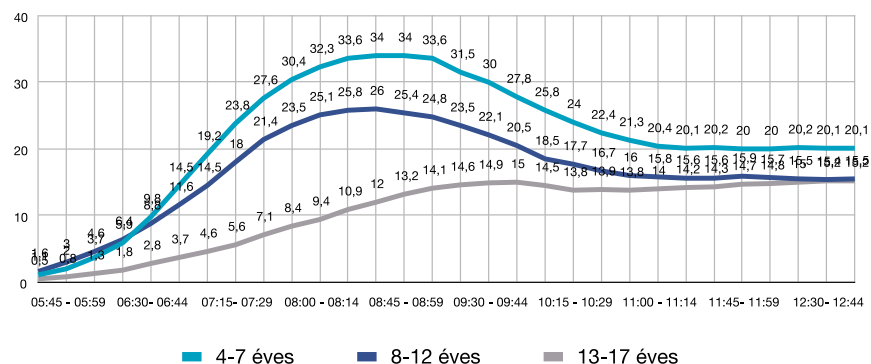
A kiskorúak médiafogyasztása a hétvégi időszakban

A vizsgálat eredményeinek bemutatása előtt fontosnak tartjuk felvázolni a védendő korosztály tévézési szokásait a hétvégi délelőtti időszávban. Az AGB Nielsen Média-kutató Kft. műszeres mérésének eredményei alapján kijelenthető, hogy a 13-17 éves nézők a hétvégéken reggel 6 és 12 óra között átlagosan 101 percet tévéznek, de a fiatalabb társaik akár 40 perccel többet ülnek a televízió előtt.

A hétvégi délelőtti gyermekműsor-kínálata átlagosan 2,2 millió 18 év alatti nézőt vonz. A legfiatalabb vizsgált korcsoport (4-7 évesek) több mint ötöde nézi a műsorokat (22,6%), a magasabb életkor felé haladva azonban csökken a jelenlét. A vizsgálatunk mintájában szereplő műsorok már reggel háromnegyed hatkor elkezdődtek, ám a műszeres mérés azt mutatja, hogy valamivel később, háromnegyed hét és

hét óra körül kezd nagyobb arányban a 4-7 és a 8-12 éves korcsoport tévézni, ekkor már legalább egytizedük bekapcsolja a készüléket. Az idősebb generáció valamivel később csatlakozik hozzájuk, a 13-17 évesek tizedét csak fél kilenctől találjuk a képernyők előtt, és 15 százalékuk egészen a déli órákig ott is marad. A 8-12 évesek legnagyobb arányban kilenc óra körül kapcsolódnak be az adásba (134 ezer fő), ekkor minden negyedik csoporttag a képernyő előtt ül. Fiatalabb társaik már jóval nagyobb arányban és hosszabb ideig maradnak a tévé előtt, a 4-7 évesek harmada (117 ezer fő) háromnegyed kilenctől egészen fél tízig a televízió nézésével tölti a szabadidejét **(1. ábra)**.

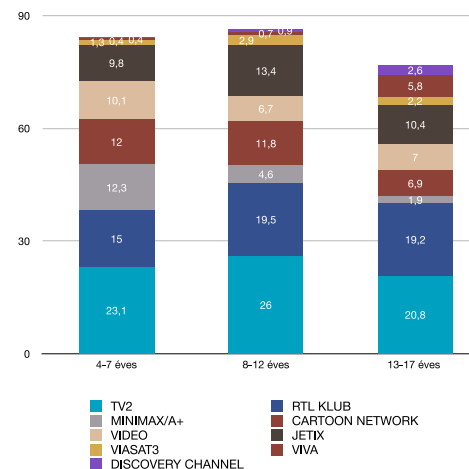
1. ábra: A nézettség (AMR%)³⁵ alakulása az egyes korcsoportokban hétvégén délelőtt

A magyar joghatóság alá tartozó műsorszolgáltatók közül a vizsgálat tárgyát szolgáló médiumok a legkedveltebbek a 4-12 évesek körében. A 13-17 évesek 40 százaléka a két kereskedelmi adó kínálatát választja hétvégén délelőtt. A külföldi érdekltségű műsorszolgáltatók közül a tematikus rajzfilmcsatornákra fordítanak nagyobb figyelmet a gyerekek (elsősorban a 12 év alattiak) **(2. ábra)**.

³⁵ Nézettség (Average Minute Rating/AMR%): egy esemény (műsor vagy időszáv) közönségének egy percre jutó átlagos számának százalékos aránya a célcsoporton belül. Pl.: AMR=10% jelentése: a műsor egy átlagos percét a célcsoport 10%-a látta.

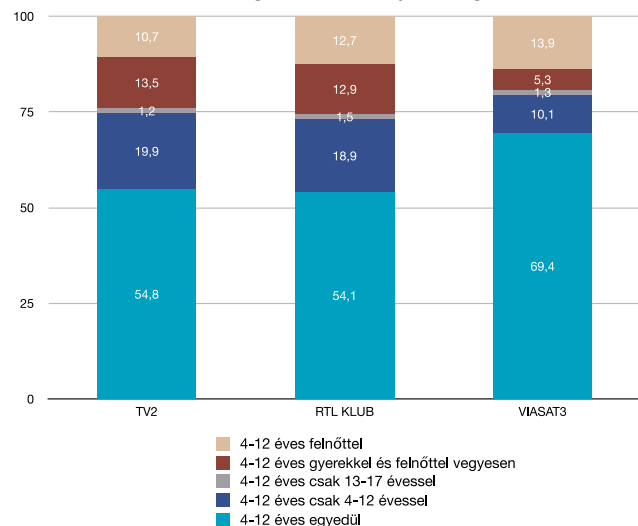
2. ábra: A műsorszolgáltatók részesedése hétvégén délelőtt (SHR%)³⁶

A célvizsgálatban szereplő három csatorna tekintetében elemeztük, vajon az egyes napszakokban milyen valószínűséggel ülnek a gyerekek egyedül a tévé képernyője előtt. A teljes délelőtti időszakot vizsgálva (6-12 óra között) azt tapasztaltuk, hogy a 12 év alattiak többsége – közel 60 százaléka (59,4%) – egyedül tévézik és csak minden ötödik gyermek (23%) mellett ül felnőtt is. Az esetek hatodában (17,6%) a 12 év alattiak a saját korosztályukkal vagy 13-17 éves társukkal együtt nézik a televíziót **(3. ábra)**. A háztartások felnőtt és idősebb gyermek tagjai hétvége délelőtt az RTL Klub kiskorú nézői mellé ülnek le leginkább (RTL Klub: 26%, TV2: 24%, Viasat3:19%).

³⁶ Közönségarány (Share/SHR%): a nézett idő csatornák (ill. egyéb tévéhasználat*) közötti megoszlása, azaz az esemény ideje alatt az összes tévénézéssel töltött időnek mekkora részét fordították a nézők a vizsgált esemény nézésére. Pl.: SHR=35% jelentése: a műsor ideje alatt televíziót nézők 35%-a a vizsgált programot nézte. A share magas értéke a műsorra nézve kedvező (értéke max. 100%: ez azt jelenti, hogy minden tévéző ezt a programot nézte). Értékéből ugyanakkor nem következtethetünk a nézőszám (AMR) tényleges értékére, mivel 40% share jelenthet néhány tízezer nézőt, de több milliót is (pl. főműsoridőben, amikor 4-5 millió ember néz tévét). *: A SHR nem csak a csatornák nézésére vonatkozik, hanem minden tévéhasználatra is, azaz videojátékokra, DVD nézésre stb.

3. ábra: A 4-12 évesek befogadási szituációja hétfő délelőtt (SHR%)

Összefoglalva, a műszeres mérés alapján megállapítható, hogy a 12 éves és annál fiatalabb gyermekek jelentős része a hétfői délelőtti időszakban felügyelet nélkül tévéz, és legnagyobb arányban hét és tíz óra között választja a kikapcsolódás eme formáját. Az elemzett televíziók közönségaránya – az erősen szegmentált befogadói kör dacára, a gyermekek jelentős tábora ugyanis a külföldi tematikus csatornákat követi figyelemmel³⁷ – meghatározó, a vizsgált korcsoport csaknem fele ezek kínálatát követi figyelemmel.

³⁷ Fontos megemlíteni, hogy a tematikus csatornák számának növekedésével a gyermekeknek szánt műsorkínálat is folyamatosan bővül, így nemcsak az országos kereskedelmi műsorszolgáltatók gyermekműsorainak megtekintésére nyílik lehetőség. A Walt Disney Company 2009. szeptember 19-én indította el például a Disney csatornát Magyarországon. Sajtóértesülések szerint a csatorna két megkülönböztetett korcsoportot céloz meg: a 2-5 éveseket, illetve a 6-14 éveseket és a szüleiket. Az óvodások számára minden nap vetítik majd a Playhouse Disney műsorblokkot olyan szórakoztató és tanító-nevelő programokkal, mint a Mickey Egér Játszótere és a Manny Mester. A nézettségi adatok szerint a külföldi érdekltségű tematikus rajzfilmcsatornákra fordítanak nagyobb figyelmet a gyerekek (elsősorban a 12 év alattiak), ám jelentős a videózással töltött idő aránya is - főként a legfiatalabbak körében figyelemre-méltó, hogy a tévézési idejük tizedét a nem szerkesztett programoknak szentelik.

A célvizsgálat mintájának összetétele

A vizsgálat 2009. március 14. és június 28. között az összes hétfőjére kiterjedt. Miután a mintanapok (33 nap) között szerepelt áprilisban a húsvét, májusban pedig a gyermeknap, így a műsorszolgáltatók ünnepi gyermekműsor-kínálatáról is képet kaphattunk.

A két országos földi sugárzású kereskedelmi médium és a Viasat3 szombat és vasárnap reggeli gyermekcsatornájából azok a műsorszámok kerültek a mintába, amelyeket a televíziók „gyermek- és ifjúsági műsorok, valamint a gyermekvédelem céljait szolgáló ismeretterjesztő, felvilágosító műsorok” körébe utaltak a jegyzőkönyveikben.

A vizsgálat során közel 274 műsorórát ellenőriztünk, amelynek keretében 924 műsorszám korhatár-besorolásának helyességét kontrolláltuk. Az RTL Klubon 360, a TV2-n 456, míg a Viasat3 csatornán 108 alkotást elemeztünk.

A gyermekcsatornákban közzétett produktumok döntő többségét, 74 százalékát a műsorszolgáltatók az I. korhatári kategóriába sorolták, azaz „korhatárra tekintet nélkül megtekinthetőnek” minősítették. A műsorok 26 százalékát II. kategóriásként klasszifikálták. A műsorszolgáltatók a terminusban elsősorban animációs filmeket sugároztak. A Viasat3 valamennyi műsorszámát a II. kategóriába sorolta.

A műsorok műfaji jellemzői

A bemutatott alkotások elsősorban a gyermekeknek szánt animációk közül toborzódtak (808 darab), amelyek az elemzett műsorok 87 százalékát, az I. kategóriás programoknak pedig a 72 százalékát alkották. A TV2-nél fordultak elő leggyakrabban animációs rajzfilmek, kínálatának 96 százalékát e produkciók tették ki (RTL Klub 95%, Viasat3 26%). A második legnépszerűbb műfaj a sorozat volt, amelynek döntő többsége a Viasat3 (74%) kínálatában kapott helyet.

A műsorok tartalmi jellemzői

A műsorszámok kvalitatív vizsgálatakor hét tartalmi elem mentén – problémás és felnőtt téma, erőszak, félelem, szex, meztelenség, kábítószer és közönséges, trágár nyelvezet – írtuk le az alkotásokat, melyek esetleges előfordulása esetén a programokat az egyes témakörökön belül mélyebb, részletesebb elemzésnek vetettük alá. Továbbra is a félelemkeltő jelenetek előfordulása számított a leggyakoribb aggályos elemnek. Emellett meghatározó számban az erőszak és a problémás, felnőtt témák előfordulása miatt tekintettük indokoltnak az egyes gyermekműsorok magasabb korhatár-kategóriába történő besorolását. Ritkán – csupán a műsorszámok 0,9 százalékában – regisztrálhattunk durva indulatszót, vagy csúnya kifejezést. A három vizsgált műsorszolgáltató közül a Viasat3-nál volt a legmagasabb – a kizárólag II. kategóriába sorolt műsoraiban – a közönséges kifejezések aránya.

Az agressziót tartalmazó műsorok előfordulása az RTL Klub kínálatában tekinthető gyakorinak. A Viasat3 kevéssel elmaradva követte a versenytársát, majd a TV2 zárta a sort. A problémás témák előfordulását vizsgálva viszont a TV2 vezette a „rangsort”.

A leggyakoribb problémás elem a félelemkeltő képsorok előfordulása volt. Arányuk a TV2 és az RTL Klub műsoraiban azonos volt (54%), míg az említett részleteket a Viasat3 műsorainak 29 százaléka tartalmazta.

A Viasat3 műsoraiban – egyedülálló módon – az intim szexuális tevékenység ábrázolása direkt formában, hanghatások bemutatása útján, valamint az intim együttlét-re vonatkozó szóbeli utalásként is megjelent. Az eredmények alapján kijelenthető, hogy leginkább a félelemkeltés és az agresszív szcénák jelentettek problémát a műsorszámok korhatári ellenőrzése során.

Törvénysértő alkotások

A kiskorúak védelmét szolgáló kategóriarendszer oly módon került kialakításra, hogy a II. kategóriába sorolt műsorszámok napközben is közzétehetőek, tehát az I. kategóriás műsorszámoktól mindössze a figyelmeztetés és a jelölés különbözteti meg őket, ezért igen nagy jelentőséggel bír, hogy a szülő, nevelő bizonyos lehessen abban, I. kategóriás műsorban nem fordul elő problémás tartalom, amely a kiskorú gyermekre kedvezőtlen befolyást gyakorolhatna. Annak érdekében, hogy ez a védelem a 12 éven aluli különböző fejlődési szakaszoknak, illetve az eltérő szülői világnézeteknek, nevelési stílusoknak megbízhatóan megfeleljen, az I. kategóriához kapcsolt szempontokat a műsorszolgáltatóknak különösen megszorítóan kell értelmezni.

A 924 ellenőrzött alkotásból csupán 30 esetében (3%) merült fel annak a gyanúja, hogy a műsorszolgáltató nem megfelelő korhatár-kategóriát alkalmazott. A törvénysértő műsorszámok aránya a 2009. március 28-29-i, az április 11-12-13-i és az április 18-19-i napokon volt a legmagasabb, minden esetben négy vélelmezett törvénysértést állapítottunk meg. A törvénysértő műsorszámok 80 százaléka gyerekeknek szóló animáció volt, emellett tíz százalékot tett ki a sorozatok aránya, míg legkisebb mértékben a tudományos ismeretterjesztő műsorok korhatár-besorolása volt kifogásolható (7%).

Huszonnégy I. és hat II. kategóriás gyermekműsor esetében javasoltuk a magasabb korhatár-kategóriába történő átsorolást. Műfaji szempontból az animációs programokban volt a legmagasabb a törvénysértő műsorszámok megoszlása (RTL Klub 8 eset, TV2 15 eset). Az alulklasszifikált alkotások között szerepelt három sorozat is (Robin Hood legújabb kalandjai, Degrassi gim, Ókori harcosok).

Fél tucat műsorszám esetében a III. kategóriába történő átsorolásra tettünk javaslatot. A vizsgálat alapján megállapítható, hogy a műsorszolgáltatók az alábbi esetekben helytelenül sorolták be II. kategóriába a műsorszámot, így vélhetően sérültek az Rttv. 5/B. § (3) és 5/C. § (2) bekezdései:

Műsorszám címe, epizódcíme	Dátum	Kezdés-Vége	Csatorna
Robin Hood legújabb kalandjai, Törvényen kívüliek	2009. március 21.	9:01:21-9:58:15	Viasat3
Robin Hood legújabb kalandjai, A vadász	2009. március 29.	9:02:16-9:59:01	Viasat3
Degrassi gim, Suttogástól sikoltásig	2009. április 18.	7:01:14-7:29:09	TV2
A klónok háborúja, A gonoszság fájának gyökere a kapzsiság és a félelem	2009. május 3.	9:50:51-10:12:35	RTL Klub
Ókori harcosok, Az asszírok, a háborúzás mesterei	2009. június 6.	6:25:14-6:49:19	RTL Klub
Ókori harcosok, Az aztékok	2009. június 27.	6:32:01-6:55:59	RTL Klub

Mindegyik esetben a félelemkeltő jelenetek naturalisztikus előfordulása miatt vált indokolttá a III. kategóriába történő átsorolás. A mintában május elsejéig szereplő Viasat3 műsorkínálatát tekintve kijelenthető, hogy a 108 műsorszám közül csupán kettő esetében volt indokolható a korhatár-kategória módosítása. A Robin Hood legújabb kalandjai című tévésorozat 14 epizódja közül kettő a korhatár-besorolás szempontjából problematikus volt mind a filmalkotásban megjelenő tartalmi elemek, mind az alkalmazott formai megoldások miatt. A sorozat Törvényen kívüliek c. részének központi témája az erőszak volt, a történet lényegében a rabok által elkövetett erőszakos cselekedetek ismételt bemutatására épült. Annak ellenére, hogy a sorozat a szegényeket oltalmazó Robin Hood történelmi legendájának popularizált filmes adaptációja, a műfajt tekintve pedig kalandfilm, az epizódban – és kiemelten az erőszakos jelenetekben – másodlagossá vált az időben és térben való eltávolítás és a stilizált jelleg, viszont előtérbe kerültek a verekedések, valamint az összecsapások közvetlen, részletező bemutatásai. Az erőszakos cselekedetek halmozott előfordulása, valamint a szexuális erőszak utalásszerű megjelenítése miatt a filmet a III. kategóriába javasoltuk átsorolni. A másik műsorszám központi témája egy ún. Vadász szellemi lény általi kiszámíthatatlan támadássorozat volt, és ebből adódóan az erőszakos módon megoldott konfliktus és a folyamatos félelemkeltés, amely korhatáremelő tényezőnek minősült. Az ábrázolásmódot tekintve pedig a suspense technika, a néző állandó bizonytalanságban tartására épülő, feszültségfokozó dramaturgia speciális felhasználása indokolta a magasabb korhatárt. Problémát jelentett továbbá, hogy a Vadász szubjektív perspektíváján keresztül követhettük figyelemmel a harci eseményeket, valamint nem derült ki, hogy ki ő, és mit akar.

A Discovery Channel ismeretterjesztő sorozata (Ókori harcosok c.) az ókori világ katonai civilizációinak történetét dolgozta fel, egy-egy önálló epizódot szentelve a különböző harcias népeknek. A védendő korosztály tévévezéslési szokásainak feltérképezése során megállapítást nyert, hogy leginkább a kora reggeli órákban ülnek felügyelet nélkül a 12 év alattiak a képernyő előtt, hét óráig 70 százalékuk magányosan nézi a műsorokat. A tapasztaltak alapján az asszírokról és az aztékokról reggel fél hét körül bemutatott összeállításokat javasoltuk magasabb korhatári kategóriába sorolni, mert az erőszakos

történelmi események feldolgozási módja meghaladta a II. kategóriában még elfogadható mértéket. A harci események részletei helyenként nem a védendő korosztály életkori sajátosságainak megfelelő visszafogottsággal, hanem a mézárások véres, kegyetlen jellegét túlságosan is kiemelve, a gyermekbefogadók számára feldolgozható mértéknél intenzívebb, naturalisztikusabb formában kerültek elbeszélésre.

Huszonnégy esetben az Rttv. kiskorúak védelmével kapcsolatos rendelkezéseit enyhébb formában sértették meg a műsorszolgáltatók. Az alábbi táblázatban felsorolt műsorszámok nem feleltek meg az I. kategória kritériumainak, így álláspontunk szerint sérültek az Rttv. 5/B. § (2) és 5/C. § (1) bekezdései:

Műsorszám címe, epizód címe	Dátum	Kezdet-Vége	Csatorna
Tintin kalandjai, A fekete sziget I.	2009. március 14.	9:49:51-10:11:08	TV2
Mizújs Scooby-Doo?,	2009. március 21.	8:37:06-8:56:50	TV2
Tintin kalandjai, A fekete sziget II.	2009. március 21.	9:21:28-9:42:49	TV2
Mizújs Scooby-Doo?, A Kentaur rejtélye	2009. március 28.	8:55:05-9:14:43	TV2
Tintin kalandjai, A Calculus affér I.	2009. március 28.	9:43:04-10:04:30	TV2
Mizújs Scooby-Doo?, Új-Mexikó régi szörnye	2009. március 29.	8:20:13-8:40:09	TV2
Mizújs Scooby-Doo?, A katasztrófa titkos receptje	2009. április 4.	8:41:34-9:01:23	TV2
Tintin kalandjai, A Calculus affér II.	2009. április 4.	9:25:08-9:46:28	TV2
Mizújs Scooby-Doo?, Scooby bácsi és az Antarktisz	2009. április 11.	8:21:54-8:41:45	TV2
Tintin kalandjai, A meteor	2009. április 11.	9:07:49-9:29:07	TV2
Mizújs Scooby-Doo?, San Fran Pszicho	2009. április 12.	7:28:59-7:48:47	TV2
Rocky és Bakacs kalandjai	2009. április 13.	9:20:51-10:43:42	TV2
Mizújs Scooby-Doo?, Halloween Doo	2009. április 18.	8:05:59-8:26:34	TV2
Tintin kalandjai, A törött fül I.	2009. április 18.	8:52:17-9:13:44	TV2
Mizújs Scooby-Doo?, A világítótorony ördögi óre	2009. április 19.	8:51:27-9:11:28	TV2
Pokémon, A titkok barlangja	2009. május 9.	8:03:10-8:23:51	RTL Klub
Pokémon, Az igazság pillanata	2009. május 10.	8:21:12-8:41:53	RTL Klub
SpongeaBob, kockanadrág, Csígyeszettség	2009. május 10.	8:05:24-8:15:46	TV2
Pokémon, Kaland a múzeumban I.	2009. június 7.	8:35:08-8:55:47	RTL Klub
Pokémon, Hol van Joy nővér?	2009. június 13.	8:00:09-8:20:50	RTL Klub
Pokémon, A legenda beteljesül	2009. június 14.	8:14:44-8:35:25	RTL Klub
Pokémon, A trükkös ház kalandjai	2009. június 20.	8:05:01-8:25:35	RTL Klub
SpongeaBob, kockanadrág, Hullámvásút	2009. június 27.	8:55:57-9:07:10	TV2
Tsubasa kapitány, A párharc	2009. június 28.	6:58:10-7:20:44	RTL Klub

Néhány animációs sorozat esetében csupán egy-egy epizóddal összefüggésben volt megállapítható, hogy a műsorszolgáltatónak magasabb korhatári kategóriába kellett volna sorolnia a programot, az évad más vizsgált részei már nem vetettek fel hasonló problémát. Jó példa erre a SpongeaBob, kockanadrág c. gyermekeknek szóló rajzfilmsorozat. A vizsgált közel 60 epizód közül csupán kettő esetében merült fel a magasabb korhatári kategóriába történő átsorolás lehetősége. A szakértői vélemény szerint a SpongeaBob, kockanadrág tévésorozat Csígyeszettség című epizódjának témaválasztása és feldolgozásmódja a 12 éven aluli gyermekekben félelmet kelthetett, olyan tartalmi és formai elemekből épült fel, amelyek a gyermekközönség számára pszichésen megterhelők lehetnek. A műsorszám cselekményének alapkonfliktusát jelentő fertőző betegség megjelenése és elterjedése következtében kialakuló katasztrófahelyzet olyan téma, amely a kiskorú nézők számára nem érthető és fokozottan félelemkeltő. A pániksituáció audiovizuális ábrázolása a szorongáskeltő ingerek és reakciók felnagyított, valamint részletező bemutatása révén csak tovább fokozta a tévéző által megélt emocionális feszültséget. Az egyes makrodramaturgiai egységekben megjelenő félelemkeltő és erőszakos tartalmakon túl, a korhatár-besorolás szempontjából problémásnak számított számtalan, a dramaturgiában alkalmazott tartalmi, valamint formai elem is. Az ismétlődő audiovizuális effektek közül különösen félelemkeltő volt Csígyusz harapásának ábrázolása. A másik kifogásolt epizódban a cselekmény alapkonfliktusát jelentő hullámvásúttól való elhatalmasodott félelem és a pániksituáció audiovizuális ábrázolása – a szorongáskeltő reakciók bemutatása révén – szintén az emocionális feszültséget fokozta a kiskorú nézőkben. Számszerűleg több alulkategorizálást tapasztaltunk a TV2 műsoraiban (TV2 18 rajzfilm, RTL Klub 10 alkotás), és a csatornák saját kínálatához képest viszonyított arány szintén ennél a műsorszolgáltatónál volt valamelyest rosszabb (RTL Klub 2,8%, TV2 3,9%). A május 1-jéig feldolgozott Viasat3 esetében a megvizsgált 108 alkotásból csak két esetben állapítottunk meg normaszegést (Viasat3 1,9%).

Összegzés

A két országos kereskedelmi csatorna és a Viasat3 gyermekműsorainak vizsgálata alapján megállapítható, hogy az Rttv. kiskorúak védelmét szolgáló rendelkezései nem teljesültek maradéktalanul. Ugyanakkor a korábbi években feltárt törvénysértések számához képest – nagyobb merítés alapján – a jelen vizsgálat által feltárt normaszegések csökkenő tendenciát mutatnak.

A sorozatok és a gyermekeknek szóló animációk esetében megállapíthatjuk, hogy a magas epizód számú mintából a mélyebb, részletező analízis során alacsony számú normaszegés volt kiszűrhető.

A TV2 esetében megfigyelhető, hogy május óta a Mizújs, Scooby-Doo? és a Tintin kalandjai című rajzfilmsorozat II. kategóriába történő átsorolása – a célvizsgálat terminusa alatt, az ORTT határozatait figyelembe véve – megtörtént. Emellett kiemelhető,

hogy az RTL Klub megfelelő besorolással látta el azokat a műsorokat, amelyeknek meghatározó eleme az erőszakos módon megoldott konfliktus, és amelyek nagyban hasonlítanak azokhoz a gyermekprogramokhoz, melyek korábban a kínálatában szerepeltek és amelyeket dr. Csapó Ágnes szakértő a II. kategóriába javasolt klaszifikálni (pl. Pokemon, Született kék, Star Wars: A klónok háborúja, Winx Club3, W.I.T.C.H. Tiniboszorkányok).

Végezetül meg kell említenünk, hogy a Viasat3 2009. május 1-jével joghatóságot váltott, továbbá az RTL Klub június 30-ával módosította a műsorszolgáltatási szerződését, amely ezt követően lehetővé teszi a kiskorúak védelmével összefüggő törvénytérsekek árnyaltabb szankcionálását.³⁸

4. A kisebbségek médiaképe

4.1. A TELEVÍZIÓS HÍRMŰSOROK ROMAKÉPE A KONFLIKTUSOK TÜKRÉBEN

A társadalmi kontextus és az előzmények

A magyar társadalomban a romákkal szembeni előítéletesség hosszú évtizedek óta jelen van, és Magyarországon a többségi társadalomban messze a legelutasítottabb kisebbségi csoport a cigányság. Az utóbbi két évtized empirikus előítéletesség-kutatásai alapján erőteljes konszenzus mutatkozik abban, hogy a többségi társadalom egyfajta abszolút külsoportként és negatív referenciaként tekint a hazai cigány kisebbségre, illetve dominál az egyfelől túltámogatott, segélyekre berendezkedett, másfelől a társadalmi normákat, jogszabályokat nem tisztelő cigányság képe. A témában folytatott vizsgálatok válaszadóinak nagy többsége egyetért az olyan megállapításokkal, miszerint: „a cigányok sohasem fognak beilleszkedni a magyar társadalomba”; „a romák nem szeretnek dolgozni”; „az etnikai hovatartozás befolyásolja a

bűnözési hajlandóságot”.³⁹ A Tárki 2005 decemberében végzett közvélemény-kutatása szerint a megkérdezettek 62 százaléka teljesen vagy inkább egyetértett azzal a kifejezetten rasszista állítással, hogy a bűnözési hajlam a cigányok vérében van.⁴⁰ A Nézőpont Intézet 2008. augusztusi reprezentatív felmérése kimutatta, hogy a magyarok 91 százaléka szerint létezik „cigánybűnözés”, 77 százaléka pedig úgy gondolja, hogy a romák hajlamosabbak a bűnelkövetésre a nem romáknál.⁴¹ A Progresszív Intézet által készített legutóbbi (2009. február 15-i) kutatás szerint a magyar lakosság 81 százalékának vannak cigányellenes attitűdjei.⁴²

A magyarországi romák által elkövetett bűncselekmények politikai kontextusba helyezése, illetve a „cigánybűnözés” kifejezés politikai használata és beemelése a szélesebb közbeszédbe, a 2006-ban országos felháborodást kiváltó olaszliszakai bűncselekmény nyomán indult el. A Jobbik Magyarorszáért Mozgalom kampányt indított a „cigánybűnözés” ellen. Ennek leglátványosabb megnyilvánulásai a párthoz kötődő Magyar Gárda egyenruhás, a „cigánybűnözés” által sújtott, jelentős roma lakossággal rendelkező településeken rendezett felvonulásai voltak, amelyek a cigány kisebbségben félelmet keltettek, ugyanakkor támogatásra találtak a krónikus rendőrhánnnyal küszködő kistépülések fenyegetettség-érzésben élő többségi lakosságának egy részénél.

A vizsgálat aktualitása

2009 első negyedéve a cigányellenes közbeszéd eszkalációját hozta Magyarországon. Jól példázta ezt három emblematikus, a hazai sajtóban és médiában kiemelt nyilvánosságot kapott ügy:

2009. január 30-án dr. Pásztor Albert miskolci rendőrkapitány a következő nyilatkozatot tette: „a közterületi rablások – amik ilyen erőszakos jellegű rablások – elkövetői cigány emberek. Igazából Miskolcon azt kell, hogy mondjam, hogy legfeljebb pénzintézetet vagy benzinkutat rabol ki magyar, minden más rablás viszont az ő részük.” A kijelentés miatt Draskovics Tibor igazságügyi és rendészeti miniszter a rendőrkapitány lemond

39 Lásd például: Lázár Guy: A felnőtt lakosság nemzeti identitása a kisebbségekhez való viszony tükrében In: *Többség – Kisebbség. Tanulmányok a nemzeti tudat témaköréből*. Osiris Kiadó – MTA–ELTE Kommunikációelméleti Kutatócsoport, Budapest, 1996; A Kód Piac-, Vélemény- és Média-kutató Intézet elemzése, *Magyar Hírlap*, 1998. január 13.; Erőss Ferenc: Előítélet és etnicitás. In: *Magyar Tudomány*, 1997/6.

40 Lásd: <http://www.tarki.hu/tarkitekinto/20060201.html>

41 A kulcsszó: közbiztonság? Nézőpont Intézet, 2008. augusztus 27. (www.nezopontintezet.hu)

42 Progresszív Intézet: Cigányellenesség a magyar társadalomban. 2009. február 15. (<http://portal.c-pess.hu/200902154240/belfold/progressziv-intezet-ciganyellenesség-a-magyar-tarsadalomban.html>)

38 A szerződésbe egy új passzus is bekerült a gyermekszávvval összefüggésben, amely a megfelelő irányba terelte a műsorszolgáltató programszerkesztési gyakorlatát: „A Műsorszolgáltató a jelen Szerződés fennállása alatt végzett Műsorszolgáltatás során vállalja, hogy hétvégén és ünnepnapokon reggel 7:00 és 10:00 óra között nem vetít olyan műsorszámot, amely nem alkalmas gyermekek számára az önálló, azaz nagykorú felügyeletét mellőző megtekintésre.”

datását kezdeményezte, azonban a közvélemény és a pártok helyi szervezeteinek nyomására visszahelyezték tiszttségébe a kapitányt.

2009. február 7-én éjjel egy szórakozóhely előtt megkéselték Marian Cozmát, az MKB Veszprém kézilabdázóját. A gyanúsítottak „cigány” elkövetőként jelentek meg a nyilvánosságban, és a gyilkosság által kiváltott felháborodás a sajtóban-médiában cigányellenes kirohanásokhoz, az internetes fórumokon rasszista gyűlöletkampányhoz vezetett. A magyar nyilvánosságban tényként jelent meg az információ, hogy a veszprémi gyilkosok és egy tavaly nyáron Siófok belvárosában erődemonstrációt tartó szervezett bűnözői csoport tagjai között jelentős az átfedés. Mindez további munícióval szolgált a „cigánybűnözés” létezését és a romák által elkövetett bűncselekmények elviselhetetlen növekedését vizionáló politikusi és értelmiségi körnek.

2009. február 23-án hajnalban Tatárszentgyörgyön vadászpuskával agyonlőttek egy 27 éves roma férfit és ötéves kisfiát, miután Molotov-koktélt dobtak a házukba. Két másik gyermek súlyos sérüléseket szenvedett. A rendőrség a támadás okaként rasszista indítékot feltételez.

Vizsgálatunk a Cozma-gyilkosság és a tatárszentgyörgyi támadás médiareprezentációját célozza. Konkrétan, hogy ezek a nagy társadalmi visszhangot kiváltó események hogyan jelentek meg a legfontosabb magyarországi televíziók hírműsoraiban. Az események bemutatása mennyiben felelt meg a korrekt szerkesztői gyakorlatnak, a hazai és nemzetközi sajtóetikai kódexek ajánlásainak, illetve az információk feldolgozása és prezentálása, valamint a műsorkészítői interpretációk milyen cigányképet közvetítettek a médiafogyasztóknak.

A vizsgálat mintájába a Duna TV, Echo TV, Hír TV, Magyar ATV, MTV, RTL Klub és a TV2 a vizsgálandó események utáni egy-egy hetének (2009. február 8-14., valamint február 23-március 1.) hírműsorai kerültek be (Duna TV 18:00-kor, Echo TV 19:30, Hír TV 19:00, Magyar ATV 18:55, MTV 19:30, RTL Klub 18:30, TV2 18:30).

A kisebbségek, illetve a konfliktushelyzetek bemutatására vonatkozó alapelvek

Általánosan elfogadott alapelv, hogy a kisebbségek médiabeli ábrázolása kifejezetten szenszitiv terület. Ennek ellenére a magyar újságíró szervezetek etikai kódexei nem foglalkoznak külön a területtel. Egy korábbi felmérés szerint a hazai szerkesztők nem is tartják szükségesnek a kifejezetten a kisebbségek ábrázolását szabályozó irányelvek kidolgozását, kielégítőnek tartják az általános szakmai és etikai követelmények alkalmazását a kisebbségekről szóló tudósításaiknál is.⁴³ A négy hazai újságíró-szer-

vezet⁴⁴ által kidolgozott közös etikai alapelvek megfogalmaznak a kisebbségek bemutatására, illetve a társadalmi feszültségek kezelésére vonatkozó (témánk szempontjából szintén releváns) előírásokat:

- Az újságíró nem maradhat semleges, ha a demokratikus értékek védelméről van szó! Kötelessége fellépni a terrorizmus, a bármilyen szempontú – faj, vallás, kultúra, nemzetiség, nem, életkor stb. miatti – gyűlöletkeltés ellen.
- A tömegtájékoztatási eszközöknek, és személy szerint az újságíróknak is etikai kötelességük szerepet vállalni társadalmi összeütközések esetén a feszültségek feloldásában, a bizalomra, a türelemre való ösztönzéssel.⁴⁵

A BBC szerkesztőségi irányelvei nem foglalkoznak önállóan az etnikai kisebbségek ábrázolásával, ugyanakkor általánosságban kimondják, hogy a másságuk alapján csoportot alkotó „emberek csak abban az esetben jellemezhetők kor, szexuális orientáció, fogyatékoság stb. alapján, ha ez a témából kifolyólag elkerülhetetlen”.⁴⁶ A nemzetközi gyakorlatban ugyanakkor megtalálhatók a különböző kisebbségek reprezentációját szabályozó irányelvek is. Ezek kidolgozásának fontosságára az Európa Tanács „Közöségi és etnikai viszonyok Európában” című dokumentumában is felhívta a figyelmet.⁴⁷ A brit és magyar újságírók által kidolgozott *Visegrádi irányelvek*⁴⁸ kisebbségekre vonatkozó része kimondja:

- Az etnikai kisebbségekről szóló műsorok nem zárhatják médiagettóba a csoport tagjait.
- Kerüljük az előítéletes vagy pejoratív utalást egy személy származására, bőrszínére, vallására vagy szexuális beállítottságára vagy bármilyen fizikailag megnyilvánuló betegségére illetve fogyatékoságára.
- Ne részletezzük semmilyen műsorban vagy más nyilvános módon egy személy származását, bőrszínét, vallását, szexuális beállítottságát, fizikai, szellemi betegségét vagy fogyatékoságát, hacsak nem bizonyul fontosnak a történet szempontjából.⁴⁹

44 Ezek a Magyar Újságírók Országos Szövetsége, a Magyar Újságírók Közössége, a Magyar Katolikus Újságírók Szövetsége, valamint a Sajtószakszervezet.

45 Lásd Közös etikai alapelvek, 8.§. a; d.
(http://www.makusz.hu/index_new.php?mode=static&id=makusz_etikai_kodex)

46 BBC Editorial Guidelines, Harm and Offence, Portrayal.
(<http://www.bbc.co.uk/guidelines/editorialguidelines/edguide/harm/portrayal.shtml>)

47 Bernáth Gábor - Messing Vera: „Vágóképként, csak némában” - Romák a magyarországi médiában. Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal, 1998. 35.

48 A Visegrádi irányelvek című, a hírműsorok szerkesztésére vonatkozó újságíró-szakmai és etikai ajánlás a BBC és a Baltic Media Centre Oktatási Részlegének együttműködésével készült.

49 Charles Fletcher: Visegrádi irányelvek. British Embassy, Budapest, 2001. 89.

43 Bernáth Gábor - Messing Vera: „Vágóképként, csak némában” - Romák a magyarországi médiában. Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal, 1998. 35-36.

A brit National Union of Journalists⁵⁰ etikai kódexe részletes útmutatót tartalmaz a kisebbségek, köztük az etnikai kisebbségek médiabeli bemutatására vonatkozóan.⁵¹ Ebből esetünkben az alábbiak lehetnek fontosak:

- A szereplő faji (etnikai) hovatartozása csak abban az esetben említendő, ha az valóban fontos.
- Kerülni kell a szenzációhajhász bemutatást a faji (etnikai) kisebbségekkel foglalkozó ügyeknél; ezt árt a kisebbségnek.
- Körültekintőnek kell lenni a szóhasználatnál. A korábban általánosan használt szavak egy része mára sértővé, bántóvá alakult. Célszerű a kisebbségek megnevezésénél azokat a kifejezéseket használni, ahogyan ők nevezik magukat.
- Ne éljünk előfeltevésekkel, feltételezésekkel a szereplők kulturális háttéréről.

Az etnikai hovatartozás megjelölése különösen aggályos a bűnelkövetők, illetve a bűncselekménnyel gyanúsított személyekkel kapcsolatban, mivel egyrészt alkalmas lehet a meglévő előítéletek megerősítésére, másrészt azt sugallhatja, hogy közvetlen összefüggés van az etnikai csoporttagság és a bűnözési hajlam között. Holott tudományos közhelynek számít, hogy az etnikai hovatartozás nem befolyásolja a bűnözési hajlamot, ezzel szemben a társadalmi státusz igen.⁵²

Alapesetben a bűncselekményeknél az elkövetők és a sértettek nemzetiségi-etnikai hovatartozása semmilyen relevanciával nem bír, kivéve, ha az indíték valamilyen nemzetiségi-etnikai ellentétre vezethető vissza. Kizárólag ez utóbbi esetben indokolt az etnikai identifikáció. A fentiek alapján vezette be a németországi sajtó önszabályozó nonprofit szervezete, a Német Sajtótanács (Deutscher Presserat) azt a gyakorlatot, hogy a bűnügyi tudósításoknál nem jelölik az etnikai hovatartozást.⁵³ A magyar kisebbségi törvény vonatkozó része kimondja, hogy „*valamely nemzeti, etnikai csoporthoz, kisebbséghez való tartozás vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga*.”⁵⁴ Az adatvédelmi törvény pedig különleges adatként határozza meg a faji eredetre, a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozásra vonatkozó adatokat, amelyek akkor kezelhetők, „*ha adatkezeléshez az érintett írásban*

hozzájárul, vagy nemzetközi egyezmény elrendeli, vagy Alkotmányban biztosított alapvető jog érvényesítése, továbbá a nemzetbiztonság, a bűnmegelőzés vagy a bűnüldözés érdekében törvény elrendeli.”⁵⁵ A kisebbségi, valamint az adatvédelmi törvénnyel összhangban született 1997-ben a kisebbségi és adatvédelmi ombudsman közös állásfoglalása, amely a nemzeti és etnikai kisebbségekről szóló, valamint az adatvédelmi törvénnyel ellentétesnek ítélte a bűnügyi tudósításoknál az etnikai hovatartozás nyilvánosságra hozatalát.⁵⁶ A magyar médiatörvény⁵⁷ általánosságban szabályozza a kisebbségek megjelenítését:

„Rttv. 3. § (2) A műsorszolgáltató köteles tiszteletben tartani a Magyar Köztársaság alkotmányos rendjét, tevékenysége nem sértheti az emberi jogokat, és nem lehet alkalmas a személyek, nemek, népek, nemzetek, a nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbségek, továbbá valamely egyház vagy vallási csoport elleni gyűlölet keltésére.

3. § (3) A műsorszolgáltatás nem irányulhat semmilyen kisebbség, sem bármely többség nyílt vagy burkolt megsértésére, kirekesztésére, annak faji szempontokon alapuló bemutatására, elítélésére.”

Egy tömegkommunikációs üzenet, amennyiben legalább részben igazodik a néző „elvárásaihoz”, és számol a befogadói recepció különböző (társas, pszichológiai, diszkurzív) kontextusaival, képes meggyőzni, motiválni, manipulálni és elsősorban megerősíteni a befogadói előítéleteket.⁵⁸ A bevezetőben vázlatosan bemutatott magyarországi cigányellenes hangulatban az etnikai alapú előítéleteket a média azzal is erősítheti, hogy anélkül számol be a romákkal kapcsolatos konfliktusokról, hogy azok mélyebb társadalmi okait (integráció nehézségei, mélyszegénység, iskolázatlanság, iskolai és lakóhelyi szegregáció, munkaerőpiaci diszkrimináció stb.) felfedné.⁵⁹ Még inkább viszszaigazolja a rasszista sztereotípiákat az a fajta szerkesztői gyakorlat, amikor romák által elkövetett egyedi agresszív cselekedeteket, bűncselekményeket narratívába fűzve, mintegy egymásra halmozva mutatnak be az etnikai hovatartozás és a bűnelkövetés összefüggéseit sugallva.⁶⁰ További problémát jelent, amikor a kisebbségi szereplők névtelenek maradnak, elsősorban nem az egyéniségük, hanem a csoporttagságuk

50 A világ egyik legnagyobb és legbefolyásosabb újságíró szervezete, mintegy 38 000 taggal.

51 NUJ guidelines on race reporting. http://www.mediawise.org.uk/display_page.php?id=648

52 Lásd pl. az Országos Kriminológiai Intézet állásfoglalását: *Állásfoglalás a magyarországi bűnözési helyzetéről, az elkövetők etnikai hovatartozásának nyilvántartásáról és a „cigánybűnözésről.”* http://www.okri.hu/images/stories/doc_files/allasfoglalas_hossz.doc

53 Bernáth Gábor - Messing Vera: „Vágóképként, csak némában” - Romák a magyarországi médiában. Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal, 1998. 48.

54 1993. évi LXXVII. törvény a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól. (<http://www.mtaki.hu/docs/cd2/Magyarország/6-1-2.htm>)

55 1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról. (http://www.fvm.hu/doc/upload/200601/1992_63_torveny_avtv.pdf)

56 Lásd: Bernáth Gábor: Hozott anyagból. A magyar média romaképe. Beszélő, 2003/6.

57 1996. évi I. törvény a rádiózásról és a televíziózásról.

58 László Miklós. Hírműsorok generációs szemmel. Médiakutató, 2005. tél.

59 Lásd például: Gyűlöletbeszéd a mai magyar sajtóban. Gerő András, Szilágyi-Gál Mihály, Bernáth Gábor és Monori Áron beszélgetése. Médiakutató, 2002. tavasz.

60 Pócsik Andrea: Közszolgálatosság és diskurzus. Az olaszliszkai tragédia a médiában. Beszélő, 2007. május.

(„cigányok”) alapján definiálódnak, így a személyükhöz kötődő, adott esetben negatív megítélés a teljes kisebbségi csoportra rávetül.⁶¹ Az etnikai hovatartozás hangsúlyozása a bűnelkövetés – áttételesen a bűnözés – etnicizálásához vezethet, így a történetek egy tágabb kontextusba helyeződnek, a nézőkben a romákról általában alkotott képet negatív irányba befolyásolhatja. Az ilyen típusú ábrázolásban megjelenhet a homogén csoport képzésére irányuló szándék, amely kategorizációhoz vezet. A csoportközi kategorizáció a kisebbségekkel szembeni előítéletesség egyik feltétele.⁶² Amennyiben ez a többségi és kisebbségi szereplők közötti kapcsolatok konfliktusorientált bemutatásával párosul, illetve a kisebbség negatív sztereotip szerepekben való bemutatásával jár együtt, a nézői recepció szempontjából egyértelműen az előítéletes gondolkodást erősíti. Mindezt súlyosbíthatja a konfliktusban érintett „oldalak” csoportkülönbségeinek hangsúlyozása.

Szociálpszichológiai megfigyelések szerint a médiafogyasztói információfeldolgozást erőteljesen befolyásolja az információk emocionális keretezése. Az érzelmekre ható megfogalmazások és szóhasználat a befogadó izgalmi szintjét megemeli, s ezzel erősíti az információk rutinszerű, gondolkodást nélkülöző, automatikus értelmezését, illetve gátolja az elhangzottak tényszerű feldolgozását, amely oda vezet, hogy a néző a befogadásnál az előítéleteire fog hagyatkozni.⁶³ A hazai romákról bemutatott tudósításoknál – figyelembe véve a mai magyar társadalmat jellemző előítéletes cigányellenes konszenzus körülményeit – az ilyen típusú információközlés jó eséllyel a meglévő előítéletek visszaigazolásához és erősítéséhez vezet.

A Cozma-gyilkosság médiareprezentációja

2009. február 7-én éjjel egy szórakozóhely előtt megkéselték Marian Cozmát, az MKB Veszprém kézilabdázóját. A bűncselekmény rendkívül nagy teret kapott a nyilvánosságban, azon belül a televíziók hírműsoraiban, amit a hírszelekció általános alapelvei természetes módon indokolnak. A hírérték-növelő tényezők⁶⁴ közül az eseménynél a negativitás, a normasértés és a prominencia együttes megléte biztosította, hogy az esetről szóló információk vezető hírként és folyamatosan kerültek be a híradókba. A bűncselekmény gyanúsítottjai „cigány” elkövetőkként jelentek meg a nyilván-

nosságban. A médiában az eset tálalása nem önmagában állt. Folyamatosan újabb adalékok és „ügyek” kapcsolódtak a bűncselekményhez. Ilyenek voltak a „siófoki vonulás”⁶⁵, a bűncselekményekre adott politikusi reakciók és az azokról szóló diskurzus, a „cigánybűnözés narratíva”, a roma politikusok ez ellen történő tiltakozása, az elkövetők előélete („cigánymaffia”), általában az erőszakos bűncselekményekre adandó társadalmi-, rendészeti- és büntetőjogi válaszok megfogalmazása (rendőri jelenlét fokozása, a rendőrségi költségvetés növelése, büntetési tételek emelése, „három csapás”⁶⁶), illetve azok kritikája. Külön kategóriát képez az eset kapcsán a közbiztonság „hanyatlásáért” a kormányt célzó ellenzéki kritika reprezentációja, valamint a rendőrséget ért bírálatok (pl. a nemzetközi elfogatóparancs kiadásának időpontja, az „enyingi banda” elleni korábbi fellépés hiánya).

A vizsgált híradók mindegyike több napon keresztül a legfontosabb hírként számolt be a gyilkosságról és az ahhoz kapcsolódó egyéb eseményekről. A hírműsorokat végignézve rendkívül feltűnő, hogy a gyilkosságot közvetlenül megelőző konfliktus okairól kifejezetten ellentmondó információk jelentek meg a hírekben. Az egyik verzió szerint a szórakozóhelyre érkező későbbi elkövetők egy konkrét személyt kerestek, akivel elszámolni valójuk volt, nem találták, inni és randalírozni kezdtek, majd belekötöttek a sportolókba (MTV1 február 8., TV2 február 8.). Több híradás azt emelte ki, hogy a társaság nem akart fizetni távozáskor, és amikor a pultos lány ezt szóvá tette, megütötték. A sportolók megpróbálták megvédeni, és ebből indult a konfliktus. (Hír TV február 8., Magyar ATV február 8.). Egy másik információ szerint félreértés okozta a tragédiát: „a támadók valószínűleg összekeverték a szerencsétlenül járt Marian Cozmát, illetve a kézilabdázókat” (RTL Klub február 8.). Az is felmerült, hogy a sportolók véletlenül kerültek egy bandaháború közepébe (TV2 február 11.). A TV2 első híradásában (február 8.) az szerepelt, hogy a bárban tömegverekedés tört ki („legalább harmincan verekedtek”), az RTL Klub (február 9.) híradójában a rendőrség vezetője ezzel szemben arról beszélt, hogy három férfi kivált a társaságból, és kizárólag ők vettek részt a támadásban. A Duna TV tudósítása szerint is (február 8.) „3-4 fős csapattal kerültek a sportolók összetűzésbe”. A Magyar ATV február 9-én, az előző napi tudósításával

61 Messing Vera: *A nemzeti és etnikai kisebbségek képe a magyar sajtó híreiben*. Jel-Kép. 1998/4.

62 Messing, 1998.

63 A befogadásvizsgálattal foglalkozó szakirodalom a „mindless reading” kifejezéssel írja le a jelenséget, amelynek lényege, hogy az érzelmekre ható megfogalmazás a befogadóból annak előítéletein alapuló automatikus reakciót vált ki, ami felszínes, gyors és torzított információfeldolgozáshoz vezet, és ellehetetleníti a tárgyilagos mérlegelést. Részletesen lásd Siklaci István: A főcímelek demagógiája. Jel-Kép, 1997/2.

64 Ezekről részletesen lásd Bajomi-Lázár Péter: *Média és társadalom*. Antenna Könyvek. 2006. 79-83.

65 2008 júliusában egy kb. 150 főből álló társaság vonult végig a siófoki Petőfi sétányon, ahol a város legnépszerűbb szórakozóhelyei vannak. Híradások szerint az erődemonstrációval a későbbi védelmi pénzt követelő akciójukat készítették volna elő, más információk arról szóltak, hogy egy korábbi konfliktus (a biztonsági személyzet az előző napokban kidobott egy roma férfit az egyik szórakozóhelyről) folytatása volt. A magyar nyilvánosságban tényként jelent meg, hogy a veszprémi gyilkosok és az erődemonstrációt tartó Enyinghez és környékéhez kötődő szervezett bűnözői csoport tagjai között jelentős az átfedés.

66 A „három csapásként” ismertté vált fideszes elképzelés lényege, hogy aki háromszor követ el erőszakos bűncselekményt, a harmadik esetben mérlegelés nélkül a büntetési tétel maximumának a kétszeresét kapja.

ellentétben arról számolt be, hogy a szórakozóhely személyzetét nem érte atrocitás (a pultos lányt sem). A fentiekből kitűnik, hogy a szerkesztőségek nem mindig győztek meg az egyes információk megalapozottságáról, és a hírvetési esetenként felülírta a tárgyszerűsége és a pontosságra vonatkozó hírszerkesztési alapelveket, valamint azt az alapvető szakmai előírást, hogy az információ hitelességét több forrásból kell ellenőrizni. Az egymásnak ellentmondó tudósításokból látszik, hogy a hírgyártók egy része nem volt képes teljesíteni a médiatörvénynek a hírek tárgyszerűségére vonatkozó előírásait.⁶⁷ Mindez azért is problematikus, mivel a gyilkosság jelentős részben „roma-ügyként” jelent meg a nyilvánosságban, s mint ilyen, a mai magyarországi társadalmi kontextusban kiemelt körülményt igényelt volna.

Az MTV vizsgált híradásai (a többi hírműsorról összevetve) műsoridejük kisebb hányadát szentelték az ügynek, elkerülve azt a látszatot, hogy a világon és Magyarországon történt események közül messze a legfontosabb és a leginkább részletezendő hír a tárgyalt bűncselekmény. Az elkövetők etnikai hovatartozását direkt módon nem említették, és az közvetlen is alig jelent meg a műsorokban. Tényszerűen és visszafogottan számoltak be a bűncselekményről és az azt követő reakciókról. Megszólaltattak politikusokat, veszprémi sportvezetőket, gyászolókat, ugyanakkor nem idéztek tőlük olyan mondatokat, amelyek a gyanúsítottak etnikai hovatartozásáról, illetve a „cigánybűnözésről” szóltak volna. Az első nemzetközi sajtóreakciók ismertetésénél is kerülték az etnikai identifikációról szóló információkat. A műsorokból az is kiderült, hogy szemben az általános vélekedéssel, az utóbbi időben a bűncselekmények száma csökkent, kiegészítve azzal, hogy az elkövetési módok egyes régiókban brutálisabbak lettek. A műsorszolgáltató bemutatta a cigányellenes megnyilvánulások megjelenését, ugyanakkor az uszító feliratokat nem idézte, a helyzetet nem dramatizálta. A gyilkosságot követő gyászról szóló tudósítások visszafogottak voltak, a szerkesztőség került a túlzó dramatizálást és a gyász képeinek végtelen ismétlését.

A Duna TV műsoraiban a gyanúsítottak etnikai hovatartozása csak közvetve jelent meg, a feltételezett elkövetők roma származását nem hangsúlyozták. A hazai erőszakos bűncselekmények állítólagos növekedésével kapcsolatban kriminológus szakértő fejtette ki, hogy valójában Magyarország ebben a tekintetben jó helyen áll az EU-ban, és a bűnözés növekedésének érzetét sokkal inkább a hisztérikus közhangulat befolyásolja, mintsem a valós kriminálstatisztikai adatok. Ugyanakkor problematikusnak tekinthető, hogy anélkül ismertették a Fidesz elnökének a „cigány származású emberek” által elkövetett súlyos bűncselekmények emelkedéséről szóló nyilatkozatát, hogy kísérletet tettek volna a kijelentésben foglaltak valóságtartalmának tisztázására, különösen annak fényében, hogy a rendőrség ilyen adatokat etnikai alapon nem

67 Rttv. 4. § (1) „A közérdeklődésre számot tartó hazai és külföldi eseményekről, vitatott kérdésekről a tájékoztatásnak sokoldalúnak, tényszerűnek, időszerűnek, tárgyilagosságnak és kiegyensúlyozottnak kell lennie.”

gyűjt⁶⁸, és az állítólagos növekedést alátámasztó adatok forrását sem nevezték meg. Beszámoltak az Országos Cigány Önkormányzat részvétnyilvánításáról, illetve arról, hogy a szervezet elítél minden erőszakos bűncselekményt. Bemutattak romaellenes megnyilvánulásokat is, és ismertették az ezeket elítélő közszereplők véleményét. A tudósításokból kiderült, hogy a fenti jelenségekkel szemben az OCÖ mellett a rivális Cigány Önkormányzatok Országos Szövetsége is tiltakozik. Kifejezetten pozitív kontextusban is megjelent a magyarországi roma közösség: cigány fiatalok rendőrré válását segítő rendőrségi ösztöndíjprogram ismertetése kapcsán tudósítottak az elsősorban roma gyerekeket képző pécsi Gandhi Gimnázium munkájáról. A gyászt feldolgozó tudósítások az MTV műsoraihoz hasonlóan visszafogottak voltak, és nem éltek a redundáns ismétlések keltette érzelmefokozással.

A két közszolgálati televízióban tapasztaltakkal szemben a kereskedelmi médiumok kevésbé felelősségteljesen dolgozták fel a gyilkosságot és az ahhoz kapcsolódó reakciókat, történeteket. Ugyanakkor a kifejezetten problémás hírműsorok között is jelentős megközelítésbeli különbségeket érzeltünk. A Magyar ATV, az RTL Klub és a TV2 műsoraiban a gyilkosság kapcsán alapvetően negatív kép jelent meg a hazai cigányságról. Ez azonban nem egy tudatosan felépített cigányellenes narratíva eredménye volt, sokkal inkább a hírvetési diktálta szenzációkeresés és a kisebbségi tematika nem elég elmélyült ismerete okozta.

A Magyar ATV esetében a gyanúsítottak etnikai hovatartozása közvetve jelent meg, azt a műsorvezetők, narrátorok nem hangsúlyozták. A támadás és a nyomozás részleteinek bemutatásán túl, foglalkoztak az ennek kapcsán megjelenő cigányellenes jelenségekkel is. Utóbbiak bemutatása elméletileg segíti a nézők alaposabb tájékozódását, azonban a feldolgozás módja (a cigányellenes megnyilvánulások többször ismételt, redundáns bemutatása) erőteljesen a kriminalitás szempontjából prezentálta a többségi-kisebbségi együttélést. Ezzel a magyarországi romákról a többségi sztereotípiáknak megfelelő, azokat erősítő képet mutatott.⁶⁹ Ugyancsak problémás volt a kisebbség bemutatásának szempontjából, hogy a Fidesz elnökének a „cigány bűnözők” által elkövetett bűncselekmények növekedéséről, valamint ehhez kapcsolódva a roma bűnelkövetők kormány általi mentegetéséről szóló kijelentéseit anélkül mutatták be, hogy szembesítették volna a tényekkel, vagy rákérdeztek volna az információk forrására. A gyilkosság kapcsán kibontakozó cigányellenes jelenségekre reflektáló, azokat elítélő nyilatkozatok nem kerültek etnikai gettóba, miután roma vezetők mellett többségi közszereplők ilyen megnyilvánulásait is közölték (február

68 Az Országos Rendőr-főkapitányság mellett az ügyészség és az Országos Kriminológiai Intézet sem készít ilyen statisztikákat. Lásd <http://www.police.hu/statisztika>; <http://www.mklu.hu>; <http://www.okri.hu>.

69 Vö. Messing 1998. 77.

12-én pl. Kolompár Orbán mellett a miniszterelnök és Horn Gábor SZDSZ-es parlamenti képviselő elítélő nyilatkozatait közölték egymás mellett).

A TV2 Tények című programjában is megjelentek problematikus szerkesztői gyakorlatok. A szerkesztők közvetve, de egyértelműen romaként azonosították a gyanúsítottakat. A bűnelkövetés etnicizálásához vezető „cigánybűnözés narratíva” is megjelent a műsorokban. Ez elsősorban a különböző riportalanyok mondatainak, a sajtótájékoztatók és közlemények szövegeinek idézésében volt explicit módon tetten érhető, illetve abban, hogy a műsorkészítők csak esetenként reflektáltak ezekre. Nem hangzott el például az MKB Veszprém társadalmi elnökének a „cigánybűnözés” létét kifejtő véleményére semmilyen szakértői reakció, kriminálstatisztikai adat, így a műsorszolgáltató kísérletet sem tett arra, hogy ellensúlyozza a sportvezető rendkívül súlyos kijelentéseit. Az általános magyarországi, valamint a gyilkosság utáni felfokozott cigányellenes hangulatban ez a szerkesztői gyakorlat kifejezetten erősíthette a romaellenes előítéleteket. Hasonlóan problematikus volt, amikor első alkalommal ismertették a Fidesz elnökségének a „cigány származású emberek” által elkövetett súlyos bűncselekmények emelkedéséről, valamint a bűnözők származási alapon történő (kormány általi) mentegetéséről szóló nyilatkozatát, de nem próbálták tisztázni a kijelentések valóságtartalmát (TV2 február 10.). Ugyanakkor pozitívumként említendő, hogy a következő nap (február 11.) már reagáltak a fenti kijelentésekre. Orbán Viktor (és pártja elnökségének) véleményét a szerkesztőség szembesítette a rendőrség által készített statisztikával (Samu István, az ORFK rendészeti igazgatója elmondta, hogy „a rendőrség ilyen statisztikát nem gyűjt”), illetve bemutatta, hogy civil jogvédők véleménye szerint a nyilatkozat a kriminalitás etnicizálását jelenti, s mint ilyen, káros és veszélyes. Ezzel a műsorszolgáltató, ha korlátozottan és nem a valós kriminalisztikai helyzet ismertetésével, de mégiscsak lehetőséget nyújtott a hírfogyasztónak az elhangzottak racionális értékelésére.

Általában problémát jelentett a bemutatott tartalmak emocionális keretezése,⁷⁰ dramatizálása, de a félelemkeltő videofelvételek folyamatos ismétlése⁷¹ is gátolhatta a nézők racionális hírfeldolgozását, s így a befogadókba jó eséllyel azok (cigányellenes) előítéletein alapuló automatikus reakciót válthatott ki. Ugyancsak a romákat sújtó sztereotip képzetek visszaigazolásához vezethetett az a fajta szerkesztői gyakorlat, amely szerint interjúrészletet közöltek az egyik gyanúsított anyjával, aki elmondta, hogy a fia szerényen él, egyszerű ember, s közben ezt cáfoló képeket⁷² mutattak a

70 Pl. a gyász és a temetés előkészületeinek többletinformációt nem tartalmazó végtelen ismétlése, vagy az olyan személyes, az ügy lényegéről semmit nem mondó információ, miszerint: „Cozma anyja elájult, mikor megtudta a hírt” (TV2 február 9.).

71 A TV2 február 12-i adásában pl. négyszer (!) ismételték meg a „síófoki vonulásról” készült felvételt.

72 Több millió forint értékű autó, vastag aranylánc, kigyúrt, félelmet keltő külső.

feltételezett elkövetőről. Az interjú releváns információt nem tartalmazott, viszont alkalmas volt a „hazudós cigány” sztereotip kép megerősítésére.⁷³

Az RTL Klub híradójában szintén tapasztaltunk a cigány kisebbségre nézve problematikus feldolgozási módokat. A műsorokban közvetve, nem hangsúlyosan került szóba a feltételezett elkövetők etnikai hovatartozása. A Fidesz elnökségének a „cigány származású emberek” által elkövetett súlyos bűncselekmények emelkedéséről, valamint a bűnözők származási alapon történő (kormány általi) mentegetéséről szóló nyilatkozatát a műsorszolgáltató nem szembesítette a tényekkel. A nyilatkozat ismertetését követő adásban sem próbálták tisztázni a kijelentések valóságtartalmát, de legalább rákérdeztek, hogy milyen adatokon alapul a kijelentés. Majd ismertették a Fidesz sajtóosztályának közleményét, miszerint arra, hogy „a Fidesz nagy néppártként állandó, napi kapcsolatban áll az emberekkel”.

A Cozma-gyilkosság híradós feldolgozásánál felelős szerkesztői hozzáállást is tapasztalhatott a néző. Az RTL Klub február 11-i adásában rövid összeállítást láthattunk a sárbogárdi romákat sújtó munkahelyi diszkriminációról, a február 12-i műsorban pedig Ladányi János szociológus fejtette ki, hogy a rendszerváltás óta egyetlen kormány sem foglalkozott megfelelően a cigányság problémáival (mélyszegénység, iskolázatlanság, iskolai és lakóhelyi szegregáció, munkaerőpiaci diszkrimináció stb.). Emellett a „cigánybűnözés narratíva” elleni tiltakozást nem etnicizálták a műsorokban, az ilyen megnyilvánulások visszautasítói között nem romák is megjelentek. Így a cigányellenes kijelentések elleni fellépést azok tartalma, nem pedig a tiltakozók etnikai hovatartozása dominálta.

Az előző műsorokkal szemben az Echo TV és még inkább a Hír TV adásaiban a bűncselekmények etnicizálásával és a cigánybűnözés-narratíva koncepciózus bemutatásával találkozhattunk.

Az Echo TV híradóiban a gyanúsítottak „cigányként” való azonosítása természetes és hangsúlyos módon jelent meg. Az első tudósításban a gyilkosság tényén kívül a bemondó rögtön közölte, hogy „a Magyar Hírlap információi szerint az elkövetők enyingi cigányok voltak.” Majd többször ismételve, variálva hangsúlyozták a feltételezett elkövetők etnikai hovatartozását („egy enyingi cigánycsapat”; „roma támadók”). Az etnikai identifikációt ismétlő, kifejezetten redundáns információközléssel a műsorkészítők egyfajta esszenciális lényegyet adtak az elkövetők származásának. Annak ellenére, hogy ezt a hatóságok nem erősítették meg, illetve az érintettek sem nyilatkoztak az identitásukról, valamint, hogy általában a bűncselekményeknél az elkövetők és a sértettek nemzetiségi-etnikai hovatartozásának semmilyen relevanciája nincs, kivéve, ha az indíték valamilyen nemzetiségi ellentétre vezethető vissza. Ez utóbbi a gyilkosnál nem állt fenn, illetve erre vonatkozó információt nem közöltek, így az etnikai hovatartozás nyilvánosságra hozatala önmagában aggályos volt. Tetézte

73 Lásd pl. a TV2 február 10-i és 12-i műsorát.

mindezt, hogy a Cozma-gyilkosságot összekapcsolták a miskolci rendőrkapitány januári kijelentésével, miszerint Miskolcon cigányok követték el az elmúlt hónapok utcai rablásait, s ezzel etnikai színezetet adtak a bűnözésnek, a bűncselekményt egy szélesebb narratívába, értelemszerűen a „cigánybűnözés” narratívájába helyezték. A már említett fideszes kijelentést a „cigány bűnözők” által elkövetett bűncselekmények növekedéséről, a műsorszolgáltató úgy idézte, hogy nem vetette össze statisztikai adatokkal, tényekkel, illetve annak forrására nem kérdezett rá. Ugyanez igaz a párt azon kijelentésére is, miszerint a kormány etnikai alapon mentegeti a bűnözőket.

A műsorszolgáltató a cigányellenes jelenségek térnyerésével érdemben nem foglalkozott, ugyanakkor a roma politikusok és szervezetek cigányellenességgel szembeni fellépését úgy mutatta be, hogy azt egyúttal hitelteleníteni is próbálta. A hangsúlyt az OCÖ elnökének büntető ügyére, valamint a roma politikusok és szervezetek közötti vitára helyezte. Emellett a roma eliten belüli általános hatásköri-politikai vitákat (kisebbségi önkormányzat vs. vajdarendszer) a bűncselekmények kontextusában mutatta be az egyik tudósítás, amely a bűncselekményeket etnicizáló narrátori mondatral zárult: *„Az elmúlt hetek bűncselekményei rávilágítanak, minél előbb cselekedni kell.”* Ugyanakkor az OCÖ cigányellenes előítéleteket elítélő fellépéséhez nem kapcsolódott a többségi társadalom, többségi politikai vezetők, közéleti személyiségek hasonló véleményét bemutató anyag. Ezzel a tiltakozás mintegy etnikai gettóban, nem mint a társadalom egészét érintő ügy jelent meg.

A bűncselekmény kapcsán a műsorszolgáltató társadalomkutatókat is megszólaltatott. Az események ilyen fajta feldolgozása általában segíti a hírfogyasztók tárgyilagos információfeldolgozását, a jelenségek mögött rejlő társadalmi folyamatok megértését. Ugyanakkor, amennyiben nem lényegi kérdéseket vet fel (akár a kérdezett, akár a koncepciózus vágás miatt), a hatás ellenkező is lehet, hiszen a riporter által az interjúk összefoglalásában használt szavak kiválasztása, az eredeti kontextusok bizonyos elemeinek kiemelése vagy elhallgatása megváltoztathatja az eredeti üzenet egyes részeit, vagy egészét.⁷⁴ A szakértői nyilatkozatok szelektív felhasználásával, a felvetett problémák nyitva hagyásával bizonyos szerkesztői prekonceptiók is könnyen igazolhatóak. Ilyen módszerrel elérhető, hogy a szakmai autoritással rendelkező társadalomkutatóra hivatkozva mondjuk ki, amit valójában gondolunk. Az Echo TV esetében felmerülhet a szakértői interjú manipulatív felhasználása. Jó példa erre az a narrátori mondat, miszerint *„Sík Endre szerint alapvető gondok vannak a cigánysággal, ezeket hosszú távon kezelni kell.”* A mondat nyelvtani jelentése szerint a roma társadalom egészével vannak súlyos és kezelendő problémák. Ugyanakkor mivel az idézett mondatnak a műsorban folytatása nem volt, a néző nem tudhatta meg, hogy konkrétan mik ezek és a szociológus milyen terápiát javasol. A médiaüzenet,

ami – nem mellékesen – egy súlyos bűncselekmény kontextusában a befogadóhoz eljutott, itt kizárólag az volt, hogy „a cigányokkal” van a baj és mindezt egy autentikus forrásból, a tudomány képviselőjétől hallhatjuk. Így az összeállítás nem segítette a hírfogyasztók tárgyilagos információfeldolgozását, ehelyett a romákkal szemben meglévő előítéleteket erősíthette.

A Hír TV vizsgált műsoraiban az Echo TV-nél tapasztaltaknál is nagyobb hangsúlyt fektettek a gyilkosság feltételezett elkövetőinek etnikai azonosítására. A szerkesztők folyamatosan és egy-egy híren belül is többször ismételve emelték ki, hogy az elkövetők romák voltak, azt sugallva, hogy az etnikai hovatartozásnak valamilyen különleges és fontos szerepe van a bűncselekményben. A műsorszolgáltató kifejezetten élt a cigánybűnözés-narratíva felállításának eszközével: a műsorokban általános gyakorlat volt, hogy a Cozma-gyilkosságról szóló információkat a hírfolyamban egyéb, a hazai romákhoz kötődő bűncselekmények környezetében mutatták be. Ezek egy része logikailag is kapcsolódott a konkrét esethez, másoknál viszont kizárólag a „cigánybűnözés” fogalomkörébe tartozás volt az egyetlen közös pont. A bűncselekmények gyanúsítottjainak etnikai megjelölése ezekben az esetekben is explicit módon történt. Az így megjelenő diskurzus legfontosabb jellemzője az volt, hogy a romákkal kapcsolatos állítások döntően egy-egy bűncselekmény kontextusában jelentek meg. A fent bemutatott célzatos hírszerkesztési gyakorlat a hírek speciális szelektálásával és csoportosításával, a roma elkövetőkhöz kötődő bűncselekmények egymásra halmozásával a cigány kisebbséget kifejezetten a bűnözés kontextusába helyezte. Ezzel növelte a hírfogyasztó veszélyérzetét, és erősíthette a romákkal szembeni előítéleteket.

A Hír TV a magyarországi cigány vezetők által a bűncselekmények nyomán kibontakozó romaellenes diskurzusra adott válaszait úgy mutatta be, hogy a cigányellenességgel szembeni fellépésüket azonnal hiteltelenítette egy másik cigány vezető kijelentésével. Az, hogy a megszólaló roma politikusok a cigányellenes jelenségekről egyébként hasonlóan nyilatkoztak, a Hír TV műsorából nem derült ki.⁷⁵ Így a hangsúly az eredeti tartalomról a roma eliten belüli ellentétekre helyeződött át.

Hasonlóan más műsorszolgáltatókhoz, idézték Orbán Viktor kijelentését, miszerint aggasztónak tartja a cigány bűnözők által elkövetett bűncselekmények számának rendkívüli arányú emelkedését, valamint hogy cigánybűnözésről nem beszélhetünk, de cigány bűnözők vannak, és hogy a kormány etnikai alapon mentegeti a bűnözőket. A szerkesztőség a teljes vizsgált időszakban egyik állításról sem közölt semmilyen konkrétumot, kutatási eredményt vagy adatot, nem próbált meggyőződni annak igazságtartalmáról, nem kérdezett rá az állítás forrására.

74 Vö. Bajomi-Lázár Péter: *Média és társadalom*. Antenna Könyvek. 2006. 71.

75 Más műsorszolgáltatók ismertették ezeket a nyilatkozatokat lásd pl. a Duna TV anyagát az ügyről.

A bemutatott hírfeldolgozási és prezentálási módszerrel a műsorszolgáltató a cigányokról bemutatott előítéletes képet egy tágabb kontextuális keretbe helyezve megalapozta a műsorkészítők által preferált olvasat célba érkezését, továbbá a létező cigányellenes előítéletek kiszolgálását.

A tatárszentgyörgyi gyilkosság médiareprezentációja

2009. február 23-án hajnalban Tatárszentgyörgyön sörétes puskával agyonlőttek egy 27 éves roma férfit és öt éves kisfiát, miután Molotov-koktélt dobtak a házukba. Két másik gyermek súlyos sérüléseket szenvedett. A támadás körülményei egy sorozatba illeszkedtek: 2008. július 21-én Galgagyörkön, augusztus 8-án Piricsén, szeptember 5-én Nyíradonyban, szeptember 29-én Tarnabodon, november 3-án Nagycsécson, december 15-én Alsózsoltán ért hasonló támadás roma családokat.⁷⁶ A rendőrség a támadás okaként rasszista indítékot feltételez. A gyilkosság után a kivonuló dabasi rendőrök a helyszínelésnél több szakmai hibát is elkövettek: nem vizsgálták át megfelelően a kigyulladt ház környezetét, nem fedezték fel az ottmaradt tölténnyűveket és vérnyomokat. Később a forrónyomos parancsnok és a helyszíni szemle vezetője ellen fegyelmi eljárás indult. A rendőrség vizsgálata szerint ugyancsak hibázott a halál okát füstmérgezőként megállapító ügyeletes orvos, valamint a tűzvizsgáló. Még február 23-án újra kezdték a helyszínelést, amit a nyomozással együtt a Nemzeti Nyomozó Iroda vett át.⁷⁷ A szakmai hibák felelősei között élénk vita bontakozott ki a nyilvánosságban.

A hazai sajtó és média nagy terjedelemben foglalkozott magával az eseménnyel, illetve az azt követő nyomozati cselekményekkel, valamint a történeteket értékelő reakciókkal, politikusok, civil jogvédők, roma vezetők nyilatkozatainak ismertetésével és értékelésével. A nyilvánosságban az áldozatok romaként jelentek meg. Az etnikai azonosítás ebben az esetben indokolt volt, mivel a konfliktus hátterében nagy valószínűséggel faji-etnikai gyűlölködés állt.

A vizsgált hírműsorok mindegyike több napon keresztül rendkívül részletesen, első számú vezető hírként számolt be a támadásról és az ahhoz kapcsolódó eseményekről. Magáról a gyilkosságról az adott időszakban megismerhető információkat a híradók tárgyilagosan közölték, ugyanakkor rendkívül terjedelmesen, sok ismétléssel adtak hírt az eseményről. A tények ismertetésén túl, általában több rendőrségi illetékest, orvost, tűzoltót, bűnügyi szakértőt, cigány vezetőt, többségi politikust és

tatárszentgyörgyi romát szólaltattak meg. A műsorok mindegyikében – indokoltan – romaként jelentek meg az áldozatok. Az ügygel kapcsolatos leghosszabb összeállítások nem magáról a támadásról, hanem a helyszínelésnél (elsősorban a rendőrök, kisebb mértékben az ügyeletes orvos és a tűzoltók által) elkövetett szakmai hibákról és azok hatósági magyarázatairól, valamint a közbiztonság általános kérdéseiről szóltak. Ugyanakkor a híradásokból pontosan nem derült ki, hogy mi vezetett a sokat emlegetett szakmai hibákhoz. Általános hiányosság volt, hogy a szerkesztőségek nem kérdeztek rá a helyszínelők motivációjára, hogy miért ignorálták a helyszínen nekik lövésekről, megtalált tölténnyűvelekről beszélő romák beszámolóit. Ez az ügy szempontjából fontos lett volna, miután ezeknek az okoknak a felfedése információkkal szolgálhatott volna a rendőri szervezetben meglévő, cigánysággal kapcsolatos attitűdökről. Az események közvetlen ismertetésén túl bemutatásra kerültek az esetre adott politikusi reakciók is. Ezek egyfelől a kormányzat által a közbiztonság javítását célzó tervek és intézkedések ismertetései, másrészt az ezekre reflektáló ellenzéki kritikák és javaslatok voltak.

A Duna TV a bűncselekmény tényeinek ismertetésén túl beszámolt a további sérültek állapotáról, idézte a tatárszentgyörgyi polgármesternek a megtámadott családról szóló nyilatkozatát (rendes, dolgozó emberek voltak), hosszan ismertette a közbiztonságot érintő politikai vitákat, megemlítette, hogy az OCO gyertyagyújtással emlékezik az áldozatokra, valamint a miniszterelnök rasszizmus elleni társadalmi fellépést ösztönöz. Kisebbségi hibaként róható fel, hogy úgy számoltak be a kisebbségi ombudsman parlamenti felszólalásáról, hogy annak fontos részletei nem lettek tisztázva. Elsősorban a politikusok felelősségére vonatkozó kijelentésekről nem derült ki, hogy konkrétan mire és kikre gondolt Kállai Ernő. Ugyancsak problémás volt, hogy a híradóban a tatárszentgyörgyi gyilkosságról szóló információk környezetében megjelent másik hírben az hangzott el, hogy rendőrökre támadt „egy roma család”. Ennél a bűncselekménynél az etnikai hovatartozásnak nem volt relevanciája, így a bevezetőben felvázolt szakmai és etikai előírások alapján fölösleges és káros volt annak megnevezése. Pozitívként említhető ugyanakkor, hogy több másik esetben kerültek az elkövetők származásának ismertetését (a pécsi kézigrántós robbantás gyanúsítottai és az Aranyosapátiban intézkedő rendőrökre támadó esetében). Azaz a roma bűnelkövetők etnikai identifikációját a műsorszolgáltató nem használta célzatosan és tendenciaszerűen.

A Duna TV-hez hasonlóan dolgozta fel a témát az MTV is. Tényszerű beszámolókat készített az eseményekről, az ahhoz kapcsolódó politikai és szakmai vitákról. Ezek mellett bemutatta az Európa Tanács, az EU és az Egyesült Államok részéről a magyarországi rasszizmus terjedését nehezményező kritikákat, valamint a miniszterelnök nyilatkozatát a gyűlöletbeszéd ellen. A műsorokban megjelenő egyéb, romákhoz köthető bűncselekményeknél kerültek a származás megjelölését. Egy esetben, a

⁷⁶ A tatárszentgyörgyi gyilkosság után a merényletsorozat tovább folytatódott: 2009. április 22-én Tiszalökön, augusztus 3-án Kislétán követtek el hasonló bűncselekményeket. 2009. augusztus 21-én a rendőrség a támadássorozat elkövetésének alapos gyanújával őrizetbe vett négy személyt, akiket a bíróság előzetes letartóztatásba helyezett.

⁷⁷ Lásd pl. <http://www.origo.hu/itthon/20090227-hibaztak-a-tatarszentgyorgyi-tamadasnal-helyszinelo-rendorok.html>

pécsi kézigránátos támadás gyanúsítottjainak előzetes letartóztatásáról szóló hírnél hangzott el, hogy az egyik gyanúsított „roma önkormányzati képviselő”.

A kereskedelmi médiumok egy része a két közszolgálati televízióban tapasztaltakhoz hasonlóan felelősségteljesen dolgozta fel a gyilkosságot és az ahhoz kapcsolódó reakciókat, történéseket. Ugyanakkor kisebb-nagyobb szakmai hiányosságokat ezeknél is észleltünk.

A Magyar ATV, az RTL Klub és a TV2 műsoraiban alapvetően tényszerűen számoltak be a gyilkosságról, a nyomozás állásáról és a történéseket követő szakmai és politikai reakciókról. A kisebbségi ombudsman parlamenti felszólalásában tett kijelentésénél (amelyben Kállai Ernő a politikai elitet illetve egyes politikusok roma ügyben tett nyilatkozatait is felelőssé tette a kialakult helyzetért) a Magyar ATV és a TV2 nem kérdezett rá a részletekre, holott fontos lett volna ismertetni, konkrétan mire gondolt a kisebbségi biztos.

Az RTL Klub műsorában a tudósító rákérdezett, hogy kire és milyen nyilatkozatokra gondol Kállai, de miután a kisebbségi ombudsman kitérő választ adott („*pontosan tudja mindenki, hogyha visszakeresi csak az elmúlt egy évnél a politikai nyilatkozatait*”), a szerkesztőség nem próbált utánajárni az egyébként alapvető fontosságú kérdésnek. Egyik műsorszolgáltató esetében sem próbálták tisztázni azt az államfői interjúból felolvasott (a cigányság kollektív normasértésére utaló) mondatot, miszerint „*a kisebbségnek pedig el kell fogadnia az ország jogi és erkölcsi normáit*”. A Magyar ATV egy esetben megemlítette, az Aranyosapátiban rendőröket ért támadás gyanúsítottjai romák. Ezt a headline-ban közölték, a hírbe azonban már nem került be az etnikai identifikáció. Szintén nem említették a pécsi kézigránátos támadás elkövetőinek származását. Az RTL Klub a fenti bűncselekmények bemutatásánál szintén kerülte a gyanúsítottak etnikai megjelölését, a TV2 a pécsi ügyben egy esetben „kisebbségi politikusnak” nevezte az egyik elkövetőt.

A gyilkosságról és az azt követő reakciókról, a nyomozás állásáról alapvetően az Echo TV és a Hír TV is tényszerűen számolt be. Ugyanakkor a témában megjelenő hírek keretezése, a kontextus felállítása, valamint egyes hírek esetében a nyelvhasználat hozzájárulhatott a hazai cigányellenes sztereotípiák megerősítéséhez. Ennek azért van kiemelt jelentősége, mert a hírek szelektálása és sorrendje újra-kontextualizálja a megtörtént eseményeket, és az egyes hírek „*attól függően, hogy milyen hírek előtt állnak és mi követi őket, különböző jelentéstöbbletet kaphatnak*”⁷⁸.

Mindkét műsorszolgáltató esetében tendenciózusan megemlítették (a tatárszentgyörgyi gyilkosságról szóló hírek környezetében megjelenő) egyéb bűncselekmények elkövetőinek (állítólagos) roma származását. A Hír TV esetében különösen nagy hangsúlyt fektettek a gyanúsítottak etnikai hovatartozásának felfedezésére, emellett pedig – más műsorszolgáltatókkal összevetve – jóval többször számoltak be romák

által elkövetett erőszakos bűncselekményekről. Így utóbbi műsorszolgáltatónál esetenként a cigánybűnözés-narratíva keretében jelent meg a tatárszentgyörgyi gyilkosság is. Előfordult, hogy a műsorszolgáltató „a cigányok” szavahihetőségét is megkérdőjelezte: az egyik hírben például elmondták, hogy míg a tűzoltók a Magyar Nemzetnek úgy nyilatkoztak: „*a gyilkosság hajnalán a helyi cigányok nem mondtak nekik semmit, azt állították aludtak*”, a család rokonai állítják, három lövést hallottak.

Az Echo TV híradóiban visszatérően próbálták bagatellizálni a rasszista indítékot: ilyen volt például, amikor pejoratív éllel tudósítottak arról, hogy a miniszterelnök elítélte a társadalmi csoportok elleni gyűlöletkeltést: „*Gyurcsány Ferenc (...) ismét a rasszizmusról elmélkedett*.” A pécsi ügyben mindkét televízió kiemelte, hogy az áldozatok és a gyanúsítottak egyaránt romák, és többször hangsúlyozták, hogy „*egyese-
sek*”, illetve a cigány vezetők ennek ellenére rasszista bűncselekményt emlegettek. A tatárszentgyörgyi támadás rasszista indítékának közvetett megkérdőjelezése volt, hogy mindkét műsorszolgáltató többször felvetette, lehetséges, hogy a gyilkosságok mögött külföldi titkosszolgálatok állnak, annak ellenére, hogy erre semmilyen körülmény, illetve hivatalos nyilatkozat nem utalt. A Hír TV-nél a koncepció kedvéért egyszerűen áthelyezték az egyik nyilatkozó mondandójának súlypontját: Kondorosi Ferenc riporter kérdésére adott nyilatkozatát, miszerint nem tartja valószínűnek a külföldi titkosszolgálatok szerepét az ügyben, de ezt az aspektust is végig kell gondolni, a bemondó így interpretálta: „*Meg kell vizsgálni, hogy nem külföldi titkosszolgálatok gerjesztik-e az etnikai feszültségeket Magyarországon, nyilatkozta a Hír TV kérdésére az Új Rend kormánybiztosa*.”

Az újabb tatárszentgyörgyi tüzesetről szóló beszámolókból mindkét televízió azt emelte ki, hogy a helyi romák és egyes cigány vezetők „*farkast kiáltottak*,” azaz annál az esetről is gyűjtogatásról, Molotov-koktélos támadásról beszéltek, amelynél kiderült, baleset okozta a tüzet. A Hír TV-ben ironikus hangnemben közölték, miután kiderült, hogy nincs idegenkezűség: „*az Országos Cigány Önkormányzat elnökének is magyarázkodnia kellett*.” Az ezt követő bejátszás „magyarázkodást” nem tartalmazott, Kolompár Orbán annyit mondott: „*örömmel hallok azt, hogy egy más jellegű tűz keletkezett, tehát nem idegenkezűség. Én bízom benne, hogy a romák megnyugszanak, de a temetésig biztos, hogy ilyen lesz a hangulat*.” Azzal, hogy a második tüzesetről a hangsúlyt „a romák” – a korábbi támadás fényében teljesen természetes és érthető – pánikreakcióinak bemutatására helyezték, kétféle hatással is járhatott: a nézőben kialakíthatta/megerősíthette azt a képet, hogy „a cigányok” hazudnak, valamint esetenként indokolatlanul vádolják rasszista támadással a többségi társadalmat.

Összegzés

A vizsgált hírműsorok cigányságról közvetített képe nem volt egységes. Az egyes műsorszolgáltatók feldolgozási módszerei és a két vizsgált téma bemutatásának problematikussága között egyaránt jelentős különbségek voltak. Általánosságban a témák

⁷⁸ Jenei Ágnes: Miből lesz a hír? *Médiakutató*, 2001, nyár. 30.

közül a Cozma-gyilkosság híradós feldolgozása volt inkább szakmailag kifogásolható. Ennek az ügynek a bemutatását elsősorban az MTV és valamelyest a Duna TV végezte a szakmai normáknak megfelelően. A veszprémi gyilkosság, illetve a médiában annak apropóján megjelent, a magyarországi romákhoz kapcsolódó egyéb bűncselekmények rendkívül alkalmasak voltak a cselekmények dramatizálására és azok érzelmi keretezésére. Ilyen téma volt egyfelől Marian Cozma búcsúztatása, temetése, másfelől a bűncselekmény brutalitása, az „enyingi cigánymaffia” leírása. Mindez a „mindless reading”-ként bemutatott befogadói attitűd erősítéséhez vezethet, amely a nézőből annak előítéletein alapuló automatikus, gondolkodás nélküli reakciót vált ki. Ez lehetetlenné teszi az információk racionális feldolgozását. A veszprémi kézilabdázó búcsúztatásával, a család és a barátok gyászána bemutatásával – az MTV kivételével – rendkívül sokat foglalkoztak a hírműsorokban. Általában (minden híradóban) aggályos volt, hogy a romákról szinte minden a bűnözés-bűncselekmények kontextusában jelent meg, mivel nem (vagy nem csak) a konkrét gyanúsítottakról hanem „a cigányokról” folyt a diskurzus.

A tatárszentgyörgyi és a veszprémi gyilkosság médiareprezentációját összehasonlítva – az MTV kivételével az összes vizsgált műsorszolgáltató esetében – feltűnő különbség volt tetten érhető a gyász kifejezésének bemutatásában. A Marian Cozma meggyilkolásáról szóló tudósításokban általában rendkívül sokszor (és sok ismétléssel) számoltak be a halálesetet követő országos gyászreakciókról, mutatták be a sportoló hozzátartozóinak fájdalmát. Ezt a tragédián túl, a szakirodalomban hírérték növelő tényezőként számon tartott prominencia is indokolta.⁷⁹ Ugyanakkor a tatárszentgyörgyi kettős gyilkosság esetében feltűnően kevés gyászreakcióról tudósítottak a híradók, holott elméletileg a gyermekgyilkosságoknál az ilyenek természetesek és gyakoriak. Tipikusak voltak az áldozatok bemutatása közötti konceptuális különbségek: míg a nem roma áldozatot társadalmi státusza, foglalkozása alapján ismerhettük meg, a roma áldozatok individuális szerepmegjelölés nélkül, kizárólag etnikai hovatartozásuk alapján lettek bemutatva. Ez a fajta különbségtétel problémás, mivel ezáltal a kisebbséghez tartozó szereplő fő „tulajdonságát”, mintegy esszenciáját nem az egyénisége, hanem az etnikai csoporttagsága határozza meg.⁸⁰ A csoportképzés a befogadóban a „mi-ők” csoportközi kategóriáinak felállításához és a másik csoport homogenizációjához vezethet, ami a kisebbségekkel szembeni előítéletesség kialakulásának egyik feltétele.

Általánosságban elmondható, hogy a vizsgált hírműsorok az Rttv. vonatkozó rendelkezéseit nem sértették, ugyanakkor többnyire negatív képet mutattak a cigányság-

ról és esetenként visszaigazolták a többségi társadalomban meglévő cigányellenes előítéleteket. Emellett a roma hírfogyasztókban fokozhatták a kirekesztettség és a megalázottság érzését.⁸¹ A műsorok elemzése alapján valószínűsíthető, hogy a romák ilyen fajta médiareprezentációját a műsorszolgáltatók többségénél nem konceptuális megfontolások okozták, hanem inkább a kisebbségi tematika érzékenysége nem elég elmélyült ismerete, az azzal kapcsolatos általános bizonytalanság, valamint a hírverseny által támasztott időhiány. Kivételt képez ez alól az Echo TV és a Hír TV szerkesztési gyakorlata. Ezeknél a műsoroknál tendenciaszerűen bontakozott ki a cigánybűnözés-narratíva, a bűncselekmények etnicizálása és a magyar társadalomban meglévő cigányellenes sztereotípiák visszaigazolását kiszolgáló, azokat megerősítő hírfeldolgozás.

Állampolgári bejelentés alapján a Testület elrendelte a Hír TV 2009. február 28-án sugárzott Hírek című műsorszámának vizsgálatát, melynek eredményeképpen közigazgatási eljárást indított, az Rttv. 3.§ (2) és (3) bekezdésének vélelmezett megsértése miatt. A Hírek tendenciózus műsorszervezési gyakorlatát panaszoló beadvány alapján indult közigazgatási eljárást a Testület 1556/2009. (VII. 29.) sz. határozatával megszüntette.

4.2. A KERESKEDELMI CSATORNÁKON SUGÁRZOTT TALK SHOW-K HATÁSAI

A Forsense közvélemény- és piackutató intézet az ORTT megbízásából átfogó felmérést készített a Mónika show és a Joshi Bharat nézői körében. A kutatások alapkérdése az volt, hogy a programok mennyiben járulnak hozzá a roma kisebbséggel szemben táplált sztereotípiák és előítéletek megerősítéséhez, valamint propagálásához. A vizsgálat három kutatási területet érintett: kvalitatív és kvantitatív, valamint mediációs elemzés segítségével tárgyalta a kérdéskört.

Kvalitatív kutatás

A kutatás kvalitatív részében (amelynek adatfelvétele 2009 novemberében zajlott) négy fókuszcsoportos megkérdezésre került sor, négy magyarországi városban (Budapest, Miskolc, Pécs és Szeged). A helyszíneken összesen öt, közel 90 perces páros mélyinterjúra is sor került gyakran internetező fiatalokkal, akik a kibeszélő műsorokkal főként szórakoztató linkek/videók formájában találkozhatnak.

A fókuszcsoportok résztvevőinek 18-59 év közötti, alacsony iskolai végzettségű, alacsony jövedelemmel rendelkező városlakókat kért fel az intézet, akik a TV2 Joshi Bharat és az RTL Klub Mónika show című műsorait legalább heti rendszerességgel nézik, azaz – az AGB Nielsen Médiautató Kft. adatai alapján – a szóban forgó műso-

⁷⁹ Az elhunyt és a gyászolók egy része is ismert sportoló, közéleti szereplő volt.

⁸⁰ Lásd pl.: Kjartan Páll Sveinsson: *The Tale of Two Englands - 'Race' and Violent Crime in the Press*. 25-26. <http://www.runnymedetrust.org/uploads/publications/pdfs/TwoEnglands-2008.pdf>

⁸¹ Vö. Bernáth Gábor - *Messing Vera*, 1998. 23.

rok tipikus nézői. A páros mélyinterjúkat nem roma származású, 16-25 éves város-lakó fiatalokkal folytattuk le, akik legalább naponta interneteznek, és videó megosztó oldalakon már több alkalommal néztek meg részleteket a TV2 Joshi Bharat, illetve az RTL Klub Mónika show című programjaiból.

A téma érzékenysége folytán első lépésként kvalitatív eljárásokat (fókuszcsoporthoz vizsgálat, páros mélyinterjú) alkalmazott a felmérés a mélyebb attitűdök feltárására. Mivel a témában érintett vélekedések súrolják a társadalmi konformitás határát, így került sor több, úgynevezett projektív eljárás (szabad asszociáció, montázsalkotás, „face játék”) alkalmazására a valós vélemények megismerése érdekében. A téma pontos feltárásához első lépésben a kibeszélő show-khoz való viszonyt kellett feltérképezni. Ezután következett a Mónika show és a Joshi Bharat című műsorokról alkotott vélemények vizsgálata, valamint az, hogyan befolyásolják ezek a műsorok a romák megítélését.

A kibeszélő műsorok főként a hétköznapi emberek problémáit dolgozzák fel, a műsorokon keresztül a néző bepillantást nyerhet mások életébe, nehézségeibe. A műsorok fő ereje a 'voyeur' élmény. A válaszadóknak tetszik, hogy néhány perc alatt érdekes történetek bontakozhatnak ki. A fentiekén túl, a műsorokkal kapcsolatban gyakran megfogalmaztak negatív érzelmeket is, amelyek elsősorban az elmúlt időszak szélsőséges, trágár jeleneteinek, az agresszió mindennaposá válásának voltak köszönhetőek.

Az egyes műsorok részletes feltárása során a Mónika show-val kapcsolatos asszociációk döntő többsége negatív volt. Az agresszivitás, a kárörvendő szórakozás és a roma kisebbség spontán módon kapcsolódott a műsorhoz. A műsor a válaszadók meghatározó többsége szerint az elmúlt időszakban a hátrányára változott, a program javarészt negatív műsorelemekből készített show jellegű programmá vált, amelyben kitüntetett szerepet kapnak pl. az erőszakos jelenetek, az obszcén beszéd és a faragatlan viselkedés. A kibeszélő show a nézők cirkusz iránti vágyát elégíti ki, vagyis javarészt azért kapcsolnak a csatornára, mert talán látnak valami „érdekeset”. Mivel ezeknek az extrém jeleneteknek markáns szereplői az etnikai kisebbség tagjai, ezáltal egy „negatív edukációt” nyújt a nézőknek.

A Joshi Bharat műsor vizsgálata során jóval árnyaltabb képet kaptunk. A műsor megítélésének középpontjában maga a műsorvezető személyisége, attitűdje áll, ezáltal a békítő, problémamegoldó és segítségnyújtó asszociációk szorosan kötődnek a programhoz. A válaszadók a Joshi Bharat esetében is negatív irányú változásokról számoltak be, egyrészt a műsor egyre gyakrabban választ ki szereplőként romákat, és mutatja be őket egyoldalúan, másrészt az agresszió ebben a műsorban is megvetette a lábát, amelyet főként a cigány kisebbség valósít meg a kamerák előtt.

A Mónika show fő veszélye, hogy a műsor szereplői javarészt a roma kisebbségből kerülnek ki, az általuk bemutatott történetek egyoldalúan negatívak. A nézők ezáltal hajlamosabbak feltételezni, hogy a látottaknak van valóságalapja, annak ellenére,

hogy tudják, a műsorban gyakoriak a megrendezett jelenetek. Ezt támasztja alá, hogy a Mónika show tipikus szereplőiként választott karakterek rendszerint roma származásúak, a való életben jellemzően lecsúszott, az illegalitás peremén élő emberek kerülnek vizionálásra a válaszadók részéről.

A Joshi Bharat fő kockázata, hogy amennyiben ebben a higgadt, problémamegoldó műsorban a roma szereplők agresszíven lépnek fel, akkor a néző hajlamos ezt a viselkedést valós érzelmeknek elkönyvelni. Továbbá a roma csoport megítélésében szintén káros lehet az a momentum, ha a műsorvezető (Joshi Bharat) nem tudja kibékíteni a szereplőket, mert ezzel a romák kezelhetetlenségét sugallja.

A műsorokban szereplők társadalmi hovatartozásának, nemzeti és etnikai identitásának meghatározásával összefüggésben a következő megállapítások tehetők. A roma kisebbség a Mónika show-hoz spontán kötődik, a válaszadók a műsor központi szereplőiként tartják számon őket. Ugyanakkor a Joshi Bharat műsor esetében a szereplőkről alkotott kép már kevésbé egyértelmű. A megkérdezettek szerint az utóbbi időben jelent meg egyre több roma szereplő, azonban ez még a műsor imázsába, megítélésébe nem épült be szervesen, a kérdezettek javarészt vegyes képet festenek a szereplők származását illetően.

Mindkét műsor tipikus szereplőinek meghatározása során a válaszadók gyakran választanak roma külsődleges jeggyel rendelkező karaktereket, a kisebbséghez köthető életkörülményeket a montázsokon. A programok közötti differenciák a következőkben összegezhetők: a Mónika show esetében túlnyomó többségben roma karakterek kerültek kiválasztásra, a montázsokon is többnyire őket jelenítették meg. A Joshi Bharat tipikus szereplőjének etnikai hovatartozása nem ennyire homogén, illetve amennyiben roma karaktert választanak ki, akkor gyakrabban tulajdonítanak neki dolgos, feltörekvő élethelyzetet, míg a Mónika show esetében jellemzően lecsúszott, az illegalitás peremén élő embereket vizionálnak. A roma származású szereplők a vizsgált kibeszélő műsorokban gyakran kárörvendő szórakozás tárgyát képezik a műsorok rendszeres nézői számára, a szórakozást többnyire szegényes kifejezőmódjuk, tájszólásuk, illetve képtelen történeteik adják.

A válaszadók romákról alkotott képét főként a személyes tapasztalatok alakítják. A romákról alkotott kép pólusát és érzelmi hőfokát nagymértékben befolyásolja, hogy a válaszadó közvetlen környezetében milyen gyakran érintkezik roma származású emberekkel. Azok, akik a mindennapjaik során érintkeznek velük, hajlamosabbak az előítéletes gondolkodásra. A kvalitatív kutatás nem tárt fel közvetlen kapcsolatot arra vonatkozóan, hogy a műsorok direkt módon erősítenék a roma származású emberek iránti előítéletességet, sztereotípiákat. Azonban a műsorok a már előítéletekkel, sztereotípiákkal rendelkezők számára megerősítést, visszaigazolást nyújtanak a romákról alkotott képpel összefüggésben. Továbbá a műsorok muníciót szolgáltatnak ahhoz, hogy különböző helyzetekben negatív viselkedési mintákat társítsanak a romákhoz,

illetve az egyes jelenetek jó alkalmat adnak arra, hogy negatív irányba színesítsék az emberek fantáziáját arra vonatkozóan, hogy mi mindenre lehetnek képesek.

Kvantitatív kutatás

A Forsense kérdőíves közvélemény-kutatást is végzett november 5. és 20. között, melynek során ezer véletlenszerűen kiválasztott felnőtt korú személyt kérdeztek meg CATI módszerrel. A mintavétel alapjául a telefon-előfizetőket tartalmazó adatbázis szolgált, a válaszadók meghatározása többszempontú rétegzett véletlen kiválasztással történt. Az adatok időbeli stabilitásának érdekében az adatfelvétel minimális időablakát két hétben határozták meg, napi száz fős lekérdezési limittel. A mintavételből fakadó hibák iteratív súlyozás segítségével kerültek korrigálásra. A minta összetétele a legfontosabb szocio-demográfiai tényezők szerint (nem, kor, régió, lakóhely településtípusa, iskolai végzettség) megfelel a felnőtt magyar lakosság arányainak. Az itt közölt adatok nagy valószínűséggel legfeljebb plusz-mínusz 3,1 százalékponttal térhetnek el a mintavételből fakadóan attól az eredménytől, ami az ország összes felnőtt lakosának megkérdezésével jött volna létre.

A kvantitatív kutatás egyrészt vizsgálta – több kérdésblokk segítségével – a kisebbségekkel szemben táplált sztereotípiákat és előítéleteket, ezt követően a lekérdezett adatokból két- és többdimenziós statisztikai modellek felállításával próbálta megállapítani, hogy van-e kapcsolat a negatív sztereotípiák és az említett műsorok nézése között. A kutatás több kérdés segítségével vizsgálta az előítéletességet.

Első esetben három magyarországi kisebbséget kellett a kérdezetteknek jellemezniük nyolc tulajdonság alapján. A német kisebbségnél minden kérdés esetében rosszabb átlagokat értek el a magyarországi kínaiak. Velük kapcsolatban ki kell hangsúlyoznunk, hogy a pozitív mutatók esetében közepesnél jobb értékelést kaptak (a tanult tulajdonságra közepes értékelést), míg a negatív tulajdonságok esetében a közepesnél rosszabb osztályzatokat kaptak, tehát a lakosság véleménye szerint inkább nem jellemzőek rájuk a negatív sztereotípiák. A romák minden mutató esetében jelentősen rosszabbul szerepeltek, mint a másik két kisebbség.

A vizsgálat kiterjedt arra is, hogy a válaszolók mennyire értenek egyet azzal a romákkal kapcsolatosan erősen sztereotip állítással, hogy a romák gondjai megoldódnának, ha végre elkezdene dolgozni. A kérdezettek 36 százaléka inkább egyetértett, 33 százaléka teljesen egyetértett ezzel a kérdéssel. A kérdés átlaga (ötfokú skálán mérve) 3,87 volt.

A diszkriminációs hajlandóságot egy kérdés mérte, miszerint a kutatás résztvevői szerint mennyire veszélyezteti az ország biztonságát a romák számarányának növekedése. A kérdéssel 29 százalék inkább egyetértett, 22 százalék pedig teljesen egyetértett, tehát a magyar lakosság több mint fele veszélyesnek érzi a romák számarányának növekedését a magyar lakosságon belül. A kérdésre adott osztályzatok átlaga 3,5 volt.

Az összes megkérdezett körében, akik minden nap nézik valamely műsort, nagyobb arányban voltak olyanok, akik Joshi Bharat (Joshi: 6,4% vs. Mónika 3,7%) műsorát nézték. Azok körében, akik hetente nézik valamelyik műsort, szintén magasabb volt a Joshi Bharat című adást nyomon követők aránya (Joshi: 17% vs. Mónika: 13%), és más arányokkal, de hasonlóan alakult a két műsor nézettsége, a legtöbbet televíziót néző 20 százalék körében is (Joshi: 28% vs. Mónika: 21%). Mindössze a válaszolók nyolc százaléka nézte mindkét műsort heti rendszerességgel.

A műsorokkal kapcsolatban kérdés volt azt is, hogy tudnak-e olyan műsort említeni, amelyben a romák nagyon gyakori szereplők. A romák gyakori megjelenését inkább a Mónika show-hoz kötötték a kérdezettek, az összes válaszoló 44 százaléka szerint az RTL műsorára jellemző ez, Joshi Bharat műsorát 37 százalék említette. Az említések aránya jóval magasabb, mint a két műsor rendszeres nézőinek száma, ez jól mutatja, hogy a „műsorok híre” a rendszeres nézőknél jóval tágabb körhöz jut el. A legtöbbet televíziózóknál nem változik jelentősen ez az arány, a Joshi Bharat esetében 43 százalék mondta azt, hogy a romák gyakori szereplők, a Mónika show esetében pedig 45 százalék (ez statisztikailag nem különbözik a teljes sokaság arányától). Érdekes eredmény, hogy a show műsorok rendszeres nézőinek esetében sem emelkedik jelentősen azok aránya, akik szerint a romák gyakori szereplők lennének ezekben a programokban.

Mediációs elemzés

A tanulmány (amelyet Balogh Eszter, a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Karának docense készített) azt is vizsgálta, hogy a kibeszélő show-ban bemutatott konfliktusok és a moderátorok által alkalmazott kezelési módszerek milyen társadalmi értékeket és üzeneteket hordoznak. Az elemzés véletlenszerűen kiválasztott húsz (tíz Joshi Bharat és tíz Mónika show) adás konfliktusait dolgozta fel. Az elemzés nem kívánt megfelelni a reprezentativitás követelményeinek. A konfliktusok analízise kvalitatív technikával történt. A vizsgálat elméleti keretét a konfliktuskezelésben leginkább elterjedt, ma legmodernebbnek tekinthető Alternatív Vitarendezés (ADR, Alternative Dispute Resolution) konfliktuskezelési iskola adta. Az elméleti háttér alapján konkrét esetek kapcsán vizsgálta, hogy mennyiben felelnek meg a műsorok a mediáció elméletben foglalt szakmai és erkölcsi sztenderdeknek.

A mediációs elemzés először is képet ad az ADR-ről, amelynek lényege, hogy a konfliktus résztvevői egy harmadik fél segítségével által rendezik problémáikat. A kibeszélő show-k esetében ez a struktúra leginkább a közvetítő személyén keresztül érzékelhető. Az ADR módszer sikerességéhez számos előfeltételre van szükség. Alapvetően szükséges, hogy a felek között függő helyzet álljon fent és legyen közöttük úgynevezett tárgyalási bizalom. Emellett fontos, hogy beazonosítsák a konfliktustípust és mellőzzék a nem kezelhető vitákat, valamint rendelkezésre álljanak a bővíthető javak, azaz létezzen jó megoldás a vita megoldására. Ezen kritériumok alapján a konf-

liktuskezelő el tudja dönteni, hogy a vita hasznos vagy alapvetően káros lesz a felek számára. A konfliktuskezelő kommunikációs stratégiák és kérdézési technikák segítségével próbál meg közvetíteni. A közvetítés célja lehet az empátia-építés, a közös pontok megkeresése, a jövőre fókuszálás, a támadó kommunikáció semlegesítése, az erőviszonyok egyensúlyban tartása, a megegyezés minden fél számára elfogadható feltételeinek és garanciáinak lefektetése. Alapvetően a konfliktuskezelő egyik legfontosabb feladata, hogy a vita során megőrizze a semlegességét.

A tanulmány első része két, a társadalmi diskurzusban kiemelt és számos érzelmeket váltó témát elemzett, a homoszexualitást és az alkoholizmust. Ezen kérdések társadalmi megítélése szempontjából a média állásfoglalásának kiemelkedő szerepe van. Az első kérdéskör kapcsán a Mónika show 2009. szeptember 8-ai adása kerül górcső alá, amelyben egy fiatalember bevallja családjának, hogy korábban biszexuális volt, és biztosítani kívánja őket arról, hogy a jövőben heteroszexuális életet fog élni. A műsorrészlet elemzése alapvetően a moderátor kommunikációs eszköztárának vizsgálata által történt.

A konfliktuskezelő alapvetően nem helyezkedett bele az alany szerepébe, hanem több esetben a „társadalom” számára tett kizólásokkal az alany elképzelésével és véleményével szembenálló álláspontot foglalt el, ezzel elbizonytalanította a szereplőt. Ennek veszélye abban áll, hogy megingatja az alany tárgyalási pozícióját, aki ezáltal olyan kompromisszumok elfogadására is hajlandó lesz, ami számára kedvezőtlen és túlzottan megerőltető. A család szerepe kiemelkedően fontos a vizsgált történet szempontjából. Összességében elmondható, hogy a műsorvezető nem használta ki a családi kapcsolatokban és a korábbi élményekben rejlő kapaszkodókat, valamint felszínesen kezelte ezen érzelmeket. A műsorvezető elfoglaltsága könnyen felismerhető, presszionálni kívánta a szülőket, hogy fogadják el a fiú tévelygéseit. Emellett számos esetben nyílt, stigmatizáló kérdéseket tett fel, amely által erősítette a zárkózottságot a vitapartnerek egyik csoportja részéről. Végül a moderátor kikényszerített egy olyan kompromisszumot, amely mindkét fél érdekeivel szembe megy, és alapvetően csak egy üres ígéret, mivel valójában nem tudják majd beilleszteni az adott társadalmi és családi állapotok közé. A megoldás összességében a moderátor preszcionáló magatartása miatt szinte kényszer hatására született meg. Következtetésképpen elmondható, hogy az ügyet a moderátor kiemelte a tényleges kontextusból, és társadalmi kérdésként kezelve olyan értékvitává alakította, amely figyelmen kívül hagyta a személyes esetet és az abból származó egyéni problémákat, viszont konkrét üzenetet fogalmazott meg a kérdés kapcsán a társadalom felé. Más, ugyanebben a témában zajló beszélgetés során is hasonló műsorvezetői attitűd volt megfigyelhető.

A másik téma, melynek kezelése a vizsgálat tárgya volt, a társadalom alsó rétegeit nagy arányban sújtó alkoholizmus. A kiinduló eset Joshi Bharat 2009. október 8-ai adása volt, amelyben olyan férfiak kerültek képernyőre, akik bántalmazták családjukat vagy a családi bevételt alkoholra költötték. Az esetek forgatókönyvszerű ismétlő-

déseket mutattak. A téma alapvetően olyan társadalmi nyúlványokkal rendelkezik, amelyeknek beláttatása a felekkel komoly társadalmi üzeneteket is hordoz. A műsorban azonban nem kerültek megfogalmazásra ilyen üzenetek, a műsorok morálja az, hogy az alkoholfogyasztás bűn és nem betegség, leszokni róla pedig nem kezeléssel, hanem tudatos döntéssel lehet.

A moderátor alapvetően passzív hallgatóként jelent meg minden esetben, és nem reagált a felek részéről elhangzó kiemelkedően fontos információkra. Ennél súlyosabb hiba, hogy akkor sem lépett közbe, amikor a vita elfajult, pedig ennek megakadályozása és mederben tartása is a moderátor feladata lenne. Az egyik alkoholista férfi nyilvánosan bocsánatot kért, de még ekkor sem kapta meg a támogatást a moderátortól, hanem továbbra is támadó és stigmatizáló maradt az alannyal szemben. A megállapodás ebben az esetben is olyan felhanggal bírt, hogy az „elítélt” alany belénkényszerült valamibe, amit alapvetően nem fogadna el, de a szituáció miatt nem tehetett mást. A konfliktuskezelő szakember ilyen könnyen nem adhat zöld lámpát a kapcsolat felbomlásának. A műsor ezzel elkövette az egyik legnagyobb hibát, amit egy szakember elkövethet: elfoglult konfliktuskezeléssel maga hozott egy olyan döntést, melyből mindkét fél vesztesként került ki, s amely teljesen nyilvánvaló, hogy nem végrehajtható. A műsorvezető számos technikai részletet figyelmen kívül hagyott, és ezek ismerete nélkül döntött.

Összességében nem történt meg a problémák részletes feltárása. Nem került megbeszélésre az elvonókúra és annak hatásai a családi viszonyokra. Egyik fél sem beszélt a probléma igazi okaival és annak egymásra gyakorolt hatásával, amelynek feltárása szintén a műsorvezető feladata lett volna. A műsor és a műsorvezető sztereotípiák alapján mondott ítéletet, és a nézők felé is ezt kommunikálta. A műsor szinte minden ilyen ügy kapcsán hasonlóan járt el. A moderátor pedig egyik feladatának sem tett eleget, így az ilyen esetek kapcsán megfogalmazott kritériumoknak sem tudott megfelelni a problémakezelési szituáció.

A tanulmány ezt követően a fenti két műsor konkrét eseteit kiválasztva azt kívánta vizsgálni, hogy a büntetőjogi ügyek kapcsán mennyire adekvátan tudnak fellépni a moderátorok, és mennyire tudják kezelni a konfliktusokat. A kiinduló ügyet Joshi Bharat 2009. március 9-i műsorának egyik esete adta, amely a családon belüli erőszakot választotta témájának. Alapvetően a szakma véleménye az, hogy ezekben az ügyekben hivatalos úton kell tisztázni a cselekmények büntetőjogi voltát, mert konkrét állásfoglalás nélkül nincs értelme a konfliktuskezelő beszélgetéseknek. Ha nem áll fenn konkrét büntetőjogi fenyegetettség, akkor csak az erőszakos kommunikáció marad, mint opció. A fentiek alapján az adás hibázott, hogy békítő jellegű kommunikációs csatornába akarta terelni a beszélgetést. A műsor a felelősségre vonandó fél távolmaradásakor szereptévesztésbe került, és kényszerítő eszközöket kívánt használni. A moderátor ezen eset kapcsán is elfoglultan állt a kérdéshez, és az áldozat álláspontját támogatta. A műsor nem tudott igazán fontos társadalmi üzene-

tet megfogalmazni, és alapvetően tényfeltárás nélkül mondott ítéletet az egyik alany felett, és erősítette a sztereotip gondolkodásmódot. Emellett nem vette figyelembe, hogy a morális felelősségre vonás mellett az ügynek vannak egyéb dimenziói is.

A mintába került műsorok alapján elmondható, hogy a Joshi Bharat sokkal több tárgyalásos technikával kezelhető ügyet mutatott be, mint a Mónika show. A verekedések kezelési technikája is teljesen más volt, mivel az első műsor esetében ennek a biztonsági örök hamar véget vetettek, és a műsorvezető összefoglalóan lezárta a témát, míg erre a Mónika show-ban nem került sor. Szakmailag sem elfogadható, hogy a konfliktuskezelő asszisztál a felek agresszív viselkedéséhez.

Joshi Bharat műsora sokkal kevésbé szókimondó, mint a Mónika show, de mindkettőben megjelent a trágárság. A legtöbb eltérést a moderátorok viselkedésében és kérdéses technikájában lehetett tapasztalni. Összességében annyi mondható el, hogy Joshi Bharat műsora nagyobb mértékben alkalmazta a konfliktuskezelés sztenderd eljárásait és normáit, mint a Mónika show. Az utóbbi esetében a szándékos eskalálásra is sor került.

Az eltérések mellett számos hasonlóságot is mutatott a két műsor, amelyek közül a leginkább megfogható és a szakma szempontjából legsúlyosabb hibának számít: az elfogultság. Joshi Bharat kérdéses technikája sok esetben jó irányba indult el, de ez megváltozott a második szereplő színrelépésekor. Emellett mindkét műsor esetében nagy jelentősége volt a szimbolikus cselekedeteknek (ölelés, ígérek), amelyek gyakran csak a látszatomegoldások megerősítésére szolgáltak.

Összességében elmondható, hogy szakmailag egyik műsor sem felelt meg a konfliktuskezelés sztenderd és korrekt módszereinek, ezek alkalmazása vagy teljesen hiányzott, vagy nem történt meg teljesen. Egyes adások esetében – főleg a Mónika show kapcsán – a mediációs eljárásokban megfogalmazott szakmai és erkölcsi elvekkel is szembe helyezkedve eskalálódnak a cselekmények a moderátor megnyilvánulásai, elfogultsága vagy a felszínes tényfeltárás okán.

4.3. A MÓNIKA SHOW ÉS A JOSHI BHARAT CÍMŰ MŰSOROK ROMAKÉPE

Előzmények

2009 tavaszától a kereskedelmi televíziókban sugárzott kibeszélő show-kkal kapcsolatos állampolgári panaszok a korábbiakhoz képest megszorodtak. A panaszosok egy része a magyarországi cigányság reprezentációját kifogásolta a programokban.⁸²

A leggyakoribb kritika szerint a nevezett műsorszámokban a romákat (vagy a né-

82 A további kifogások elsősorban a verbális és fizikai erőszak bemutatását, valamint a kiskorúak szerepeltetését érintették.

zők által jó eséllyel cigányként beazonosított szereplőket) ápolatlan, csúnya, buta, agresszív embereként mutatják be, akik a konfliktusait erőszakkal oldják meg, nem tisztelik a társadalmi együttélés normáit és gyakori köztük a bűnözői életvitel. A műsorok által sugalmazott romakép erősíti a többségi társadalomban meglévő cigányellenes előítéleteket,⁸³ így jelentősen hozzájárul a cigányság elleni intolerancia erősödéséhez.

Az ORTT az év folyamán többször vizsgálta a TV2 által sugárzott Joshi Bharat és az RTL Klubon közreadott Mónika show c. műsorokat, valamint közvélemény-kutatás, fókuszcsoportos és mediációs vizsgálat is készült a programokról.⁸⁴

A kibeszélő show-k műfaji sajátosságai

A kibeszélő show (vagy bulvár talk show) egy jól körülhatárolható műfaji „formátum”, amelynek forgatókönyve egyszerű sémákat használ, és alacsony gyártási költségek mellett viszonylag magas nézettséget produkál. *„Természetesen a spontaneitás minden látszata ellenére ezek a műsorok gondosan meg vannak tervezve, azaz – szemben a látszattal – nem közvetlenül, hanem a műfaj sablonjához igazítva találkozunk az emberekkel és a témákkal, ami lényegesen átalakítja a végeredményt.”*⁸⁵ A zsáner a néző voyeur hajlamaira építve hétköznapi emberek problémáival kíván foglalkozni, ugyanakkor a nézettségi versenyből adódóan meghökkentő, esetenként sokkoló, elborzasztó, hagyományosan magánügyeknek számító kérdéseket visz a nyilvánosság elé. A leggyakrabban használt technikája a szembesítés és a mesterséges helyzetben előidézett konfrontáció. Ilyenkor a moderátor kifejezetten kellemetlen szituációban szembesíti az érintetteket a korábbi, a társadalmi normákat, a jó ízlést stb. sértő cselekedeteikkel, azok lehetséges következményeivel. Témái között gyakori a promiskuitás, a családon belüli erőszak, a házastársi hűtlenség, az alkoholizmus, a kábítószer probléma.

Ugyanakkor a műfaj széleskörű elterjedése következtében a talk show-k legkülönbözőbb új típusai jelentek meg.⁸⁶ Ezek között könnyen megragadható társadalmi hasznossággal rendelkező programok is vannak. Ilyen koncepciót valósítanak meg az ún. konfliktusfeloldó és/vagy problémamegoldó műsorok, amelyek lényege a megol-

83 Részletesen lásd: IV. 4. 4. 1. A televíziós hírműsorok romaképe a konfliktusok tükrében c. fejezet társadalmi kontextusról szóló bevezetőjében.

84 Utóbbiakról részletesen lásd: IV. 4. 4. 2. fejezet, A kereskedelmi csatornákon sugárzott talk show-k hatásai.

85 LÁSD CSÁSZI LAJOS: A MÓNIKA-SHOW KULTURÁLIS SZOCIOLÓGIÁJA. MÉDIAKUTATÓ, 2005 ŐSZ. 25.

86 A talk show-k elterjedéséről, fejlődéséről és fajtáiról lásd pl.: Bernard Timberg: Television Talk: The History of Talk Shows. Austin, University of Texas Press. 2002.

dás-orientáltság és a megoldási lehetőségek felmutatása. Ennek tipikus példája a német RTL-en futó Raus aus den Schulden (Kifelé az adósságból) c. program, amely adósságcsapdába került családok körülményeit mutatja be, és problémájuk rendezésének folyamatát segíti, illetve követi végig.⁸⁷ A voyeur nézői igény az ilyen típusú programokban is kielégülést talál, ugyanakkor egyedi történetek bemutatásán keresztül kínál valódi megoldásokat a társadalomban meglévő általános problémára. Elméletben a két magyarországi földi sugárzású kereskedelmi televízió kibeszélő-show-i is az általuk „kibeszélt” problémák megoldását ígérik. Az RTL Klubon látható Mónika show ajánlata: „Jöjjön el Ön is, találkozzon Mónikával, oldjuk meg együtt a gondjait!”⁸⁸ hasonlóan a TV2-n futó Joshi Bharat c. programéhoz: „Kérje Bharat segítségét! Ha úgy érzi, hogy problémájával egyedül maradt, akkor Önnek Joshi Bharat segítségére van szüksége.”⁸⁹ Mindez azt ígéri, a nevezett műsorok úgy mutatnak be magánéleti konfliktusokat, hogy a vitákat egyúttal kezelik, a konfliktusban érintett oldalak kölcsönösen haszonnal jönnek ki a folyamatból, és a nézők hatékony konfliktuskezelési mintákkal szembesülhetnek, így a műsorok társadalmi haszna elméletileg magas.

A vizsgált műsorok cigányképe

Az utóbbi évtizedek empirikus előítéletesség-kutatásai alapján a többségi társadalom szerint a magyarországi romákat a bűnözésre és hazudozásra való hajlam, az erkölcstelenség, az erőszakosság, a társadalmi együttélési és jogi normák elvetése, az élösködés, munkakerülés, lustaság, a szegénység, primitívség és az alkoholizmus

jellemzi.⁹⁰ Az ORTT 2009-ben két hosszabb időintervallumot felölelő átfogó vizsgálatot folytatott annak megállapítására, hogy a műsorok mennyiben tükrözik vissza a többségi társadalomban uralkodó cigányellenes sztereotípiákat. Ezek során kvantitatív adatfelvételt végzett a Monitoring Szolgálat: március 19. és június 12. között 50-50, augusztus 31-október 30. között pedig 42-42 Joshi Bharat és Mónika show elemzésére került sor. A vizsgálatoknál a kódolókat arra kérte a Szolgálat, hogy azonosítsák be a szereplők nemzeti, etnikai hovatartozását, a külső jegyek alapján határozzák meg a társadalmi státuszukat, jellemezzék a viselkedésüket és regisztrálják a szegmensek által felvonultatott témákat.

A kibeszélő show-k tavaszi évadának kvantitatív analízise

A kódolók a tavaszi időszak vizsgálatakor a műsorokban megjelenő szereplők 41 százalékát azonosították cigányként. A romák 67 százaléka az RTL Klub, 33 százaléka a TV2 műsoraiban jelent meg. A szóban forgó etnikai kisebbség számos kérdéskör kapcsán felülreprezentáltak bizonyult. A vérfertőzés témájának felbukkanásakor a szereplők 76 százaléka, az iskolakerülés megjelenítésénél a meghívottak 61 százaléka volt roma. Az erőszakosan viselkedő vendégek között szintén szignifikánsan magasabb volt a kisebbséghez tartozók aránya (73%), de hasonló megoszlást figyelhattunk meg a fenyegető (71%), a trágár (60%) és az igénytelen beszéd (56%) esetében is. Csatornákra lebontva megállapítható, hogy ha a téma a vérfertőzés volt, akkor az RTL Klubon megjelenő szereplők 95, a TV2 esetében pedig 50 százalék volt a romák aránya.

Mind a Joshi Bharat, mind a Mónika show által közvetített cigánykép megerősítette a társadalomban meglévő előítéleteket. Az erőszakos, fenyegető viselkedés, az igénytelen beszédmód és ruházat, valamint a trágár nyelvhasználat a műsorokban elsősorban a romákat jellemezte. Az alábbi táblázatból látható, hogy a legtöbb, negatív

87 Részletesen: Új formátumok. Adósságkezelő műsor váltja le a bogárevést a tévében? http://hvg.hu/kultura/20090610_reality_show_tv2_bence_otto_adossag.aspx

88 Mónika - a kibeszélő show. <http://www.rtlklub.hu/musorok/monika/cikk/190895>

89 <http://tv2.hu/Nyitoidal/Musoraink/JoshiBharat>

90 Lásd pl. Lázár Guy: A felnőtt lakosság nemzeti identitása a kisebbségekhez való viszony tükrében In: *Többség – Kisebbség. Tanulmányok a nemzeti tudat témaköréből*. Osiris Kiadó – MTA–ELTE Kommunikációelméleti Kutatócsoport, Budapest, 1996.; A Kód Piac-, Vélemény-, és Média kutató Intézet elemzése, *Magyar Hírlap*, 1998. január 13.; Erőss Ferenc: Előítélet és etnicitás. In: *Magyar Tudomány*, 1997/6.; Hahn Endre - Tomka Miklós - Pártos Ferenc: A közvélemény a cigányokról. Budapest, TK., 1979.; Havas Gábor - Kemény István: A magyarországi romákról. *Szociológiai Szemle*. 1995. 3.; Erőss Ferenc: Pszichológiai szempontok és problémák a magyarországi cigányság helyzetére vonatkozó kutatásokban. In: Erőss Ferenc: *A válság szociálpszichológiája*. Budapest: T.Twins. 1993.; A kulcsszó: közbiztonság? Nézőpont Intézet, 2008. augusztus 27. (www.nezopontintezet.hu); Intézet: Cigányellenesség a magyar társadalomban. 2009. február 15. (<http://portal.c-press.hu/200902154240/belfold/progressziv-intezet-ciganyellenesség-a-magyar-tarsadalomban.html>)

tulajdonsággal rendelkező vendég meghatározó aránya roma származású volt (**1. táblázat**).

1. táblázat – A műsorok szereplőinek deviáns megnyilvánulásai, külső jegyei, valamint a szereplők etnikai hovatartozásának összefüggései

magatartási forma	TV2 (roma szereplők aránya)	RTL Klub (roma szereplők aránya)	Szignifikancia szint	ETA
erőszakosan viselkedett	71%	74%	0,00	0.287
fenyegetően beszélt	67%	74%	0,00	0.325
beszédmód igénytelensége	64%	54%	0,00	0.371
trágárság	60%	61%	0,00	0.308
igénytelenség (ruházat)	58%	65%	0,00	0.39
nyelvi igénytelenség	40%	55%	0,00	0.306
tetoválás	62%	79%	0,00	0.183

A kvantitatív felmérés eredményeit összefoglalva kijelenthető, hogy a vizsgált műsorokban megjelenő romák megoszlása egyrészt nagymértékben felülreprezentált volt a társadalmi arányukhoz képest, másrészt a megjelenéseik módja erősítette a társadalom többsége által a romákkal szemben táplált előítéleteket.

A kibeszélő show-k őszi évadának kvantitatív analízise

Az augusztus 31-október 30. közötti terminusban vizsgált műsorszámokban is nagy számban, a társadalmi arányukhoz képest felülreprezentáltak szerepeltek romák (**2. táblázat**). A programokban a kódolók megítélése szerint a megjelenő szereplők 51 százaléka a cigány etnikumból került ki. Csatornák szerinti bontásban szignifikáns különbség volt regisztrálható, a Mónika show-ban a szereplők 57 százaléka, míg a Joshi Bharat műsoraiban 45 százaléka tartozott a cigány etnikumhoz. Tavasszal a Mónika show-ban a szereplők fele volt roma, a Joshi Bharat esetében viszont az arány a tavasszal mért egyharmadról 45 százalékra emelkedett. A romák ilyen arányú felülreprezentáltsága önmagában alkalmas a kisebbség negatív színben való feltüntetésére, hiszen a vendégek általában a többségi értékrendszerrel és életstílussal ellentétes mintákat testesítettek meg.

2. táblázat – A roma szereplők aránya

	Mónika Show			Joshi Bharat		
	márc. 19-jún. 12. (n=477)	szeptember (n=231)	október (n=199)	márc. 19-jún. 12. (n=388)	szeptember (n=184)	október (n=179)
Roma szereplők aránya	49%	58%	57%	30%	46%	44%

A romák szereplése mindegyik időszakban többnyire a kifogásolt, problémás témák és viselkedési formák bemutatásához kapcsolódott. Abban az esetben, amikor valamilyen agresszív cselekmény állt a beszélgetés középpontjában, a szereplők 62 százaléka volt cigány, csatornára lebontva az RTL Klub esetében 71, a TV2 esetében pedig 53 százaléka volt roma származású. Még magasabb volt az arány, amikor a szexuális erőszak problémáját járták körül, ebben az esetben a vendégek 77 százalékát, míg a bűncselekményekről szóló műsorrészek szereplőinek kétharmadát azonosítottuk cigányként. Az erőszakosan viselkedő vendégek között szintén szignifikánsan magasabb volt a roma szereplők aránya, de ehhez hasonló eredményeket lehetett regisztrálni a fenyegető beszéd előfordulásánál is (**3. táblázat**).

3. táblázat – A problémásan viselkedő szereplők és azon belül a romák aránya

	Mónika Show						Joshi Bharat					
	márc. 19-jún. 12. (n=477)		szeptember (n=231)		október (n=199)		márc. 19-jún. 12. (n=388)		szeptember (n=184)		október (n=179)	
	eset	%	eset	%	eset	%	eset	%	eset	%	eset	%
Erőszakosan viselkedett (összes szereplőhöz viszonyítva)	91	19	1	0,4	8	4	35	9	7	4	9	5
- ezen belül a roma szereplők aránya	67	74	1	100	6	75	25	71	7	100	6	67
Fenyegetőzött (összes szereplőhöz viszonyítva)	70	15	10	4	15	8	57	15	35	19	17	9
- ezen belül a roma szereplők aránya	52	74	9	90	13	87	36	63	20	57	12	71
Trágárság (összes szereplőhöz viszonyítva)	183	38	53	23	29	15	72	19	53	29	57	32
- ezen belül a roma szereplők aránya	111	61	38	72	18	62	43	60	39	74	31	54

Szeptembertől kezdődően mindkét csatorna jelentősen visszaszorította az erőszak bemutatását, azonban a romák felülreprezentáltsága e kérdéskörben nem mutatott változást. A fizikai agresszió mellett a cigány kisebbség bemutatásánál hangsúlyosan jelent meg a verbális agresszió is. A Mónika show-ban a roma szereplők 61 szá-

zaléka, míg a Joshi Bharat-ban 60 százaléka használt trágár kifejezéseket. Az igénytelen beszéd, a nem vagy alig érthető kifejezésmód és artikuláció a felmérés szerint nagyobb arányban jellemezte a roma meghívottakat.

A fenti adatok alapján megállapítható, hogy a romák reprezentációja a talk show-kban az őszi időszakban is alátámasztotta a többségi társadalomban élő cigányellenes sztereotípiákat.

A kibeszélő show-k romaképéről és konfliktuskezelési technikáiról készült további kutatások eredményei

A két átfogó vizsgálaton kívül a talk show-król készült fókuszcsoportos kvalitatív kutatás és mediációs elemzés is.⁹¹

A fókuszcsoportos vizsgálat eredményei a fent leírtakhoz hasonlóan azt mutatták, hogy a szóban forgó műsorokban rendkívül negatív kép jelent meg a hazai cigányságról. A kutatás konklúziója szerint a műsorok rendszeres nézői számára a roma szereplők gyakran a kárörvendő szórakozás tárgyát képezik. Ugyanakkor a válaszadók romákról alkotott képét a saját bevallásuk szerint elsősorban a kisebbséggel kapcsolatos személyes tapasztalataik alakítják, a műsorok rendszeres nézése és a cigányok iránti előítéletes gondolkodás erőssége között közvetlen kapcsolat nem volt kimutatható. Emellett azonban a kutatás azt is feltárta, hogy a vizsgált talk show-k az előítéletes médiafogyasztók számára megerősítést, visszaigazolást nyújtanak a romákról alkotott sztereotip képzeteikről, véleményeikről, valamint muníciót szolgálnak ahhoz, hogy negatív viselkedési mintákat társítsanak a cigány kisebbség tagjaihoz. A fókuszcsoportok résztvevői a Mónika show tipikus szereplőiként általában romákat (vagy általuk romaként azonosított embereket) választottak, akikről kifejezetten negatívan nyilatkoztak. A roma szereplők által elbeszélte történetekkel kapcsolatban – amelyeket szintén negatívan értékelték – a médiafogyasztók azt feltételezik, hogy az elmondottak a valóságot tükrözik, annak ellenére, hogy egyébként tudnak arról, hogy a műsorokban gyakoriak a kitalált/kiszínezett történetek és a megrendezett jelenetek. A Joshi Bharat c. műsor esetében a megkérdezettek elmondása alapján a megjelenő romák megítélése kevésbé homogén, ezeknél a műsoroknál a fókuszcsoport tagjai időnként pozitív tulajdonságokat (dolgos, feltörekvő) is tulajdonítottak cigány szereplőknek. A kutatás konklúziója szerint a műsor fő kockázata, hogy ha – a kérdezett nézők szerint – higgadt, problémamegoldó műsorban a roma szereplők agresszíven lépnek fel, és – ami gyakran előfordul – a műsorvezető nem tudja kibékíteni a szereplőket, azzal a romák kezelhetetlenségét sugallja.

Az utóbbi megállapítással kapcsolatos problémát vetett fel a mediációs elemzés eredménye. E szerint a problémamegoldást ígérő műsorok a konfliktusokat érdemi és

⁹¹ Ezek eredményeit részletesen lásd: IV. 4. 2. fejezet, A kereskedelmi csatornákon sugárzott talk show-k hatásai.

ténylegesen megvalósítható megoldási javaslat/stratégia nélkül mutatták be. A moderátorok valódi konfliktuskezelési technikákat nem használtak, ilyeneket nagy valószínűséggel nem is ismernek. Magatartásukra alapvetően jellemző volt az empátia hiánya, a vitapartnerek valamelyike felé hajló elfogultság. Megszólalásaik – részben a műfaj sajátosságainak és a nézettségi verseny kényszerítő hatásának köszönhetőn – a nézőknek szóltak, nem törődve a segítségért a stúdióba érkezett szereplők leg-
elemibb érdekeivel, illetve a műsor által elvben felvállalt konfliktuskezelő szerepből adódó szakmai és etikai elvárásokkal.⁹² Miután – ahogyan azt a kvantitatív vizsgálat kimutatta – az agresszív viselkedés és trágárság a műsorokban elsősorban a roma szereplőkhöz kapcsolódott, a konfliktushelyzetek nem megfelelő kezelése (így azok további eskalálódása) a cigány kisebbség erőszakos, kezelhetetlen képét erősíthette a nézőkben, visszaigazolv a magyar társadalomban széles körben elterjedt cigányellenes előítéleteket.

Összegzés

Az ORTT által elvégzett vizsgálatok eredményei szerint 2009-ben az RTL Klub és a TV2 kibeszélő show-iban a hazai cigányság a magyar társadalomban szinte konszenzuálisan létező előítéleteket visszaigazolv a többségi néző számára kifejezetten negatív referenciacsoportként jelent meg. Ezt a koncepciózus szereplőválogatás és az ehhez kapcsolódó témaválasztás garantálta. A műsorok a cigányságot mint trágár, agresszív, a társadalmi együttélés normáit rutinszerűen áthágó, a konfliktusokat erőszakkal megoldó, összeférhetetlen, hűtlenségre és hazugságra hajlamos etnikai csoportot mutatták be. A talk show-k homogenizáló cigányképe csoportközi kategorizációhoz vezethetett, amely a kisebbségekkel szembeni előítéletesség egyik feltétele.⁹³ Mindez a kisebbség negatív sztereotip szerepekben való bemutatásával járt együtt, ami a nézői recepció szempontjából egyértelműen az előítéletes gondolkodást erősíthette. Figyelembe véve, hogy a műsorok nézői között erőteljesen felülreprezentált az alacsony iskolai végzettségű, inaktív, vidéki lakosság,⁹⁴ amely szociológiai jellemzőiben viszonylag közel áll a tárgyalt programokban megjelenő romákhoz, a talk show-k értékes muníciót szolgáltathatnak a csoportkép-

⁹² A konfliktuskezelési technikákról és az ezekkel a módszerekkel nem megoldható konfliktusokról, lásd Dr. Balogh Eszter: *Elemzés a talk show-k által közvetített értékekről és üzenetekről*. http://www.ortt.hu/elemezések/21/1261491115mediacio_elemzes_20091222.pdf

⁹³ Messing Vera: A nemzeti és etnikai kisebbségek képe a magyar sajtó híreiben. *Jel-Kép*. 1998/4.

⁹⁴ Az adatok az AGB Nielsen Médiautató Kft. reprezentatív mintán, műszeres méréssel készült kutatásán alapulnak.

zéshez és a csoportkülönbségek hangsúlyozásához.⁹⁵ Ezt a fókuszcsoportos vizsgálat is alátámasztotta. A más talk show-k esetében ténylegesen tetten érhető társadalomkritikai funkció – amelynek egyik lényeges vonása, hogy a műsorok szó-
rakoztató formában képesek megkérdőjelezni bizonyos, a társadalomban uralkodó
sztereotípiákat⁹⁶ – a vizsgált műsorokban nem jelent meg. Ellenkezőleg, a romákkal
kapcsolatos előítéleteket a két kibeszélő show egyaránt visszaigazolta és kiszolgálta.
Ugyanígy nem lehetett találkozni az elméletileg a zsánertől nem idegen általános
problémamegoldásokkal sem.⁹⁷ A műsorok „küldetésnyilatkozataiban” megígért
problémamegoldó funkciók nem működtek, az ígéretek szintjén maradtak, a konfliktuskezelésre vonatkozó elvárások látványosan nem teljesültek. Az elbeszélte törté-
netekből kibontakozó gondok megoldása, a konfliktustípusok megválasztása, vala-
mint a nem megfelelő konfliktuskezelési és moderálási módszerek alkalmazása miatt
eleve kudarcra volt ítélve, vagy ami valószínűbb, ilyen célja a műsoroknak kizárólag
a deklaráció szintjén volt. A vizsgált műsorok valódi célja a pusztán szórakoztatás, el-
sősorban a kínos helyzetbe hozott szereplők egymásnak eresztett parttalan indula-
tainak nézettség-generáló bemutatása lehetett. A nézettségért folyó versenyben a
műsorszolgáltatók nem foglalkoztak azzal, hogy produkcióik negatívan befolyásol-
hatják a hazai interetnikus viszonyokat. Mindezt egy olyan társadalmi kontextusban
hagyták figyelmen kívül, amikor a magyarországi romákat a hagyományos előíté-
letességen alapuló kirekesztésen (iskolai és lakóhelyi szegregáció, munkaerőpiaci
diszkrimináció stb.) túl, konkrét, halálos áldozatokkal járó támadások érték.⁹⁸

95 A saját csoport és a más csoportok közötti határvonal meghúzása és a különbségek meg-
fogalmazása elengedhetetlen része a csoporttudat kialakításának. A saját csoporthoz közeli
és sok mindenben hasonló más csoportok és egyének gyakran hevesebb reakciókat váltanak
ki, mint az egyértelműen különbözőek. A jelenséget nevezi Freud „a kis különbségek nárciz-
musának.” Lásd: Sigmund Freud: *Civilisation and its Discontents*. New York: Norton. 1962. 61.

96 Lásd Császi, 2005. 25.

97 Erről lásd a német példát a műfaj sajátosságairól szóló részben.

98 2009. február 23-án hajnalban Tatárszentgyörgyön sörétes puskával agyonlőtték egy 27 éves
roma férfit és öt éves kisfiát, miután Molotov-koktél dobta a házukba. Két másik gyermek sú-
llyos sérüléseket szenvedett. A támadás körülményei egy sorozatba illeszkedtek: 2008. július 21-
én Galgagyörkön, augusztus 8-án Piricsén, szeptember 5-én Nyíradonyban, szeptember 29-én
Tarnabodon, november 3-án Nagycsécen, december 15-én Alsózsoltán ért hasonló támadás
roma családokat. A merényletsorozat a tatárszentgyörgyi gyilkosság után is folytatódott: 2009.
április 22-én Tiszalökön, augusztus 3-án Kislétán követtek el hasonló bűncselekményeket. 2009.
augusztus 21-én a rendőrség a támadássorozat elkövetésének alapos gyanújával őrizetbe vett
négy személyt, akiket a bíróság előzetes letartóztatásba helyezett.

A MŰSORSZOLGÁLTATÓK TULAJDONOSI HELYZETE

1. A FÖLDFELSZÍNI ORSZÁGOS MŰSORSZOLGÁLTATÓK TULAJDONOSI HELYZETE

Danubius Rádió Műsorszolgáltató Zrt.

A földfelszíni országos kereskedelmi műsorszolgáltatók közül a Danubius Rádió Műsorszolgáltató Zrt. tulajdonosi szerkezetét érintően történt változás, a közvetett tulajdonosi struktúrával kapcsolatos módosulás következett be. A változások, illetve a műsorszolgáltató ehhez kapcsolódó bejelentése a médiatörvényben foglalt előírásoknak megfeleltek.

A Műsorszolgáltató közvetlen tulajdonosi szerkezete 2009-ben nem változott, így november 19-ig a következő volt:

1. táblázat

	cégnév	tulajdoni arány
1.	Danubius Kereskedőház Vagyonkezelő Zrt.	96,1 %
2.	Mezzanine Management Central Europe Investment S.A.	3,8 %
3.	LEG 2003 Vagyonkezelő Zrt.	0,01 %
	Összesen	100,00 %

A közvetett tulajdonosi szerkezetben bekövetkezett változások

A Műsorszolgáltató 2008. december 22-én kelt levelében tájékoztatta az ORTT-t közvetett tulajdonosi szerkezetében bekövetkezett változásról, mely a Műsorszolgáltató főtulajdonosának – a Danubius Kereskedőház Vagyonkezelő Zrt.-nek – 2008.

december 15-én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározott alaptőke-felemelés okán történt. E döntés következtében a Danubius Kereskedőház Vagyonkezelő Zrt. alaptőkéje 20.030.000,- Ft-ról 28.650.000,- Ft-ra felemelésre került – új részvények zártkörű forgalomba hozatalával. Ennek során a Danubius Kereskedőház Vagyonkezelő Zrt. 862 db új, dematerializált úton előállítandó, szavazatsöbbségi jogot biztosító elsőbbségi részvényt bocsátott ki, egyenként 10.000,- Ft névértéken. Az említett részvények átvételére a Mezzanine Management Bermuda SPV Limited vállalt kötelezettséget. Az új részvények ellenértékének megfizetésével a Mezzanine Management Bermuda SPV Limited 30,09 %-os arányban vált a Danubius Kereskedőház Vagyonkezelő Zrt. tulajdonosává.

A Műsorszolgáltató részvényeinek 96,1 %-át tulajdonló Danubius Kereskedőház Vagyonkezelő Zrt. részvényesei a 2009. március 23-án tartott rendkívüli közgyűlésen határozatot hoztak az alaptőke 28.650.000,- Ft-ról 28.750.000,- Ft-ra történő felemeléséről. Az alaptőke-emelésre 10 db új, dematerializált úton előállítandó, egyenként 10.000,- Ft névértékű törzsrészvény 73.510.000,- Ft kibocsátási értéken történő zártkörű forgalomba hozatalával került sor. A kibocsátásra kerülő új részvények átvételét a Mezzanine Management Central Europe Finance S. A. vállalta. Az ellenérték megfizetésével a Danubius Kereskedőház Vagyonkezelő Zrt. részvényeinek 70,02 %-a a részvénytulajdonos tulajdonába került. A Danubius Kereskedőház Vagyonkezelő Zrt. másik tulajdonosa a Mezzanine Management Bermuda SPV Limited – az alaptőke-emelés megvalósulását követően – 29,98 %-os arányban.

A Műsorszolgáltató részvényeinek 0,01 %-át tulajdonló LEG 2003 Vagyonkezelő Zrt. összes részvényére kiterjedő, 2009. március 25-i értékesítés következtében a Danubius Kereskedőház Vagyonkezelő Zrt. vált egyedüli részvényessé.

A Műsorszolgáltató 2009. augusztus 5-én kelt és eljuttatott levelében – a Műsorszolgáltató közvetett tulajdonosi szerkezetét érintő – alábbi változást jelentette be a Testületnek:

A Műsorszolgáltató részvényeinek 96,1 %-át tulajdonló Danubius Kereskedőház Vagyonkezelő Zrt. részvényesei a 2009. július 30-án tartott rendkívüli közgyűlésen határozatot hoztak az alaptőke 28.750.000,- Ft-ról 1.744.970.000,- Ft-ra történő felemeléséről. Az alaptőke-emelésre 171.622 db új, dematerializált úton előállítandó, egyenként 10.000,- Ft névértékű törzsrészvény egyenként 10.000,- Ft kibocsátási értéken történő zártkörű forgalomba hozatalával került sor. A kibocsátásra kerülő új részvények átvételére a Mezzanine Management Central Europe Finance S. A. (= részvénytulajdonos) vált jogosulttá. Az ellenérték megfizetésével a Danubius Kereskedőház Vagyonkezelő Zrt. részvényeinek 99,5 %-a a részvénytulajdonos tulajdonába került. A Danubius Kereskedőház Vagyonkezelő Zrt. másik tulajdonosa továbbra is a Mezzanine Management Bermuda SPV Limited – az alaptőke-emelés megvalósulását követően – 0,5 %-os arányban.

A Műsorszolgáltató 2009. augusztus 26-án kelt és eljuttatott levelében – a Műsorszolgáltató közvetett tulajdonosi szerkezetét érintő – alábbi változást jelentette be a Testületnek.

A Műsorszolgáltató részvényeinek 96,1 %-át tulajdonló Danubius Kereskedőház Vagyonkezelő Zrt. részvényesei – a Mezzanine Management Central Europe Finanee S. A. és a Mezzanine Management Bermuda SPV Limited – a 2009. augusztus 14-én tartott rendkívüli közgyűlésen határozatot hoztak az alaptőke 1.744.970.000,- Ft-ról 5.000.000,- Ft-ra történő leszállításáról.

Az alaptőke-leszállítás következtében a Danubius Kereskedőház Vagyonkezelő Zrt. alaptőkéje 350 db, egyenként 10.000,- Ft névértékű, névre szóló dematerializált törzsrészvényből; továbbá 150 db, egyenként 10.000,- Ft névértékű, névre szóló dematerializált szavazatsóbbbségi jogot biztosító elsőbbségi részvényből áll. A törzsrészvényekkel a Mezzanine Management Central Europe Finanee S. A. rendelkezik, amelynek következtében a Danubius Kereskedőház Vagyonkezelő Zrt.-t 70 %-ban tulajdonolja, s a szavazati jogok 43,75 %-ával rendelkezik, míg az elsőbbségi részvények a Mezzanine Management Bermuda SPV Limited tulajdonát képezik, amely társaság ezáltal 30 %-os arányban tulajdonosa a Danubius Kereskedőház Vagyonkezelő Zrt.-nek, s a szavazati jogok 56,25 %-át bírja.

Fontosabb Alapszabály-módosítások

A Műsorszolgáltató 2008. december 15-én kelt levelében tájékoztatta az ORTT-t Bartucz László előző vezérigazgató 2008. december 14-i lemondó nyilatkozata, valamint a Műsorszolgáltató 2008. december 15-i közgyűlésén meghozott döntés következtében történt adatváltozások alapján végrehajtott Alapszabály-módosításról. Az említett Alapszabály-módosítás következtében a Műsorszolgáltatónál a vezérigazgatói tisztség betöltésére az alábbi személyek kerültek kinevezésre

- László Géza, 2008. december 15. napjától 2009. március 9. napjáig;
- Földes Ádám, 2009. március 10. napjától 2012. március 10. napjáig.

(Az említett személyek képviseleti joga önálló.)

A Műsorszolgáltató egyúttal tájékoztatta az ORTT-t, hogy Bartucz László lemondó nyilatkozata kiterjed a Műsorszolgáltató főtulajdonosánál (Danubius Kereskedőház Vagyonkezelő Zrt.) fennállt igazgatói tisztségére is, amely szintén 2008. december 14-én szűnt meg.

A Műsorszolgáltató 2009. március 9-én kelt levelében tájékoztatta a Testületet arról, hogy a Műsorszolgáltató részvényesei – a 2008. decemberi bejelentésnek megfelelően – a 2009. február 27-i közgyűlésen megerősítették Földes Ádám 2009. március 10. napjától 2012. március 10. napjáig terjedő időszakra történő vezérigazgatói kinevezését.

A Műsorszolgáltató egyúttal tájékoztatta a Testületet arról is, hogy Földes Ádámot a Műsorszolgáltató többségi részvényese (Danubius Kereskedőház Vagyonkezelő Zrt.)

– a 2009. február 27-i rendkívüli közgyűlés döntésének megfelelően – cégvezetővé nevezte ki a 2009. március 10. napjától 2010. január 29. napjáig terjedő időszakra.

Sláger Rádió Műsorszolgáltató Zrt.

A Műsorszolgáltató tulajdonosi szerkezete nem változott, így 2009. november 19-ig a következő volt:

2. táblázat

cégnév	tulajdoni arány
1. Emmis International Holding B.V.	54,0 %
2. Credis Suisse First Boston Radio Operating B.V.	20,0 %
3. MEM Marquard Electronic Media Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	15,0 %
4. Sláger Rádió Értékesítési Kft.	5,5 %
5. CSFB Rádió (Hungary) Befektetési Kft.	5,5 %
Összesen	100,0 %

A Műsorszolgáltató 2009. március 31-én kelt levelében jelentette be az ORTT-nek, hogy a Társaságuk közgyűlése új igazgatósági tagot választott. Ennek oka és előzménye az egyik igazgatósági tag, Korda Sándor igazgatósági tagságáról történő lemondása. Az új igazgatósági tag: Gary Kaseff. A Műsorszolgáltató 2009. március 30-án nyújtotta be a Fővárosi Bíróság Cégbíróságára a fenti változás nyilvántartásba vételéhez szükséges változásbejegyzési kérelmet.

A Műsorszolgáltató a 2009. július 7-én kelt levélben bejelentette az ORTT-nek, hogy a Társaságuk közgyűlése új igazgatósági tagot választott, melynek oka és előzménye az egyik igazgatósági tag, Kozma Krisztina igazgatósági tagságáról történő lemondása. Az új igazgatósági tag: Kenneth Lohsen. A Műsorszolgáltató 2009. július 7-én nyújtotta be a Fővárosi Bíróság Cégbíróságára a fenti változás nyilvántartásba vételéhez szükséges változásbejegyzési kérelmet.

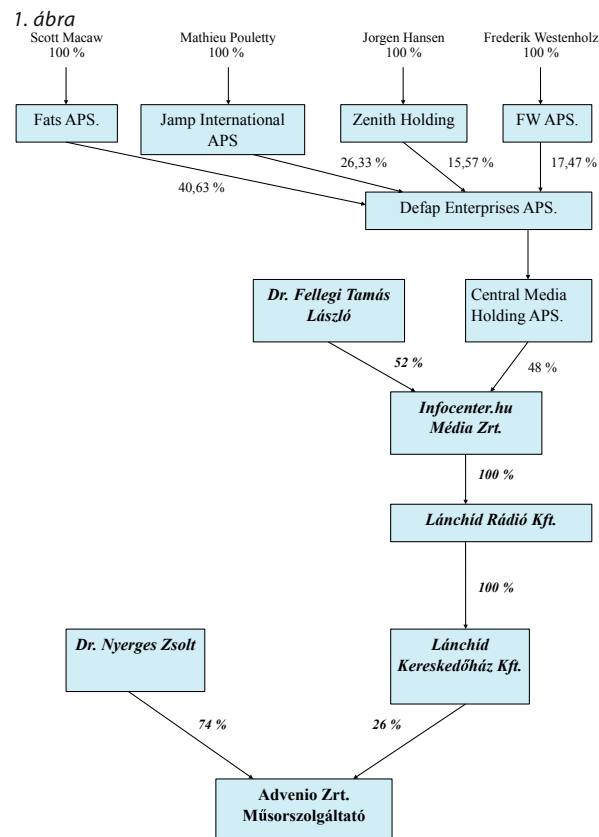
ADVENIO Zártkörűen Működő Részvénytársaság

Az Advenio Zrt. műsorszolgáltató a két országos analóg kereskedelmi rádiós jogsultságra kiírt pályázati eljárásban, a Testület 2009. október 28-án hozott döntése alapján, 2009. november 19-én kezdte meg műsorszolgáltatást Class Rádió néven, a korábban a Danubius Rádió Műsorszolgáltató Zrt. által működtetett frekvencián.

A műsorszolgáltatás megindulása idején a műsorszolgáltató befolyásoló részesedéssel rendelkező tulajdonosai a következők:

- Dr. Nyerges Zsolt (közvetlen tulajdonos: 74 %),
- Lánchíd Kereskedőház Kft. (közvetlen tulajdonos: 26 %)
- Lánchíd Rádió Kft. (közvetett tulajdonos: 26 %)
- Infocenter.hu Média Zrt. (közvetett tulajdonos: 26 %)
- Dr. Fellegi László Tamás (közvetett tulajdonos: 26 %)

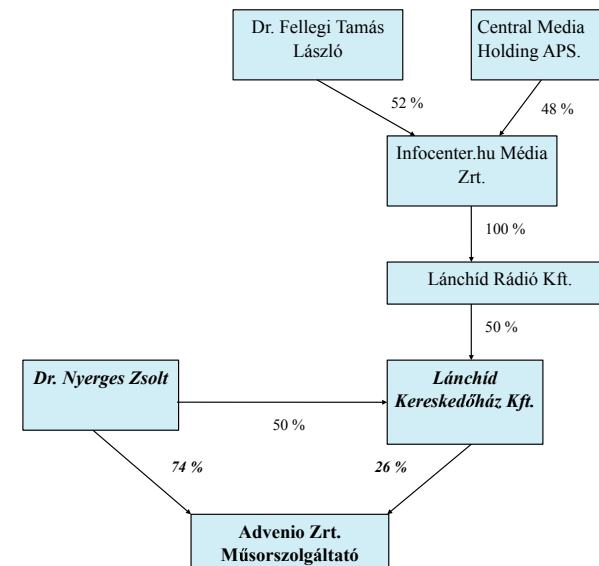
A műsorszolgáltató tulajdonosi szerkezetét az alábbi ábra mutatja:

Az ábrán a befolyásoló részesedéssel rendelkezők és a befolyásoló részesedés mértéke kiemelten, dőlt betűvel látható.

A műsorszolgáltató bejelentette, hogy közvetett tulajdonosi szerkezete 2009. november 4-én megváltozott, mivel a Lánchíd Rádió Kft. a Lánchíd Kereskedőház Kft.-ben fennálló 100 %-os üzletrésének felét átruházta dr. Nyerges Zsoltra, így a Lánchíd Rádió Kft., rajta keresztül az Infocenter.hu Média Zrt. és Fellegi Tamás befolyásoló részesedése megszűnt.

2. ábra

Az Advenio Zrt. befolyásoló részesedéssel rendelkező tulajdonosai jelenleg:

- Dr. Nyerges Zsolt (közvetlenül: 74 % és közvetetten: 13 %),
- Lánchíd Kereskedőház Kft. (közvetlenül: 26 %)

A Műsorszolgáltató tulajdonosi szerkezete (a közvetlen tulajdonosokat illetően) jelenleg a következő:

3. táblázat

	cégnév	tulajdoni arány
1.	Lánchíd Kereskedőház Kft.	26 %
2.	Dr. Nyerges Zsolt	74 %
	Összesen:	100 %

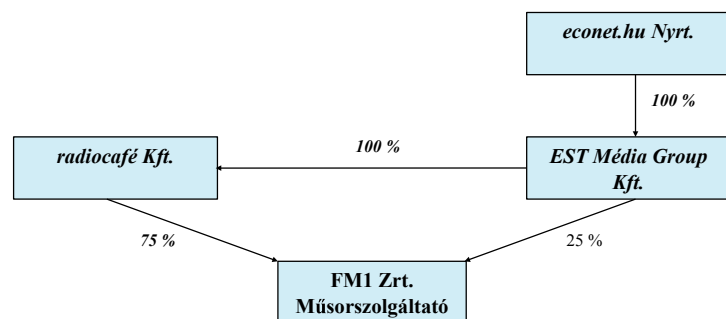
FM1 Kommunikációs és Kulturális Zártkörűen Működő Részvénytársaság

A két országos analóg kereskedelmi rádiós jogosultságra kiírt pályázati eljárásban a korábban a Sláger Rádió Műsorszolgáltató Zrt. által működtetett frekvenciát az FM1 Konzorcium nyerte el, amelynek tagjai válllásuknak megfelelően megalapították az FM1 Zrt-t. A műsorszolgáltató 2009. november 19-én NeoFM néven kezdte meg működését. A tulajdonosi szerkezet változását illetően az ORTT-hez azóta bejelentés nem érkezett.

Az FM1 Zrt-ben befolyásoló részesedéssel az alábbi cégek rendelkeznek:

- radiocafé Kft. (közvetlen tulajdonos: 75 %)
- EST Média Group Kft. (közvetett módon: 75 %)
- Econet.hu Nyrt. (közvetett módon: 75 %)

A műsorszolgáltató tulajdonosi szerkezetét az alábbi ábra mutatja:

3. ábra

Az ábrán a befolyásoló részesedéssel rendelkezők és a befolyásoló részesedés mértéke kiemelten, dőlt betűvel látható.

A Műsorszolgáltató tulajdonosi szerkezete (a közvetlen tulajdonosokat illetően) jelenleg a következő:

4. táblázat

	cégnév	tulajdoni arány
1.	radiocafe Kft.	75 %
2.	EST Média Group Kft.	25 %
	Összesen:	100 %

Magyar RTL Televízió Zrt.

A közvetlen tulajdonosi szerkezetben bekövetkezett változások

A Műsorszolgáltató 2009. május 26-án kelt levelében bejelentette, hogy a KOS Beteiligungs- und Verwaltungsgesellschaft mbH (KOS) 2009. május 8-án megszerezte a Pearsons Netherlands B.V. (PNBV) részvényestől 402.000.000 Ft összértékű törzsrészvényeit, amelyek átalakítását a Cégbíróság 2009. május 4-én bejegyezte, így

- 361.800 db szavazati jog nélküli likvidációs hányadhoz fűződő, egyenként 1000 Ft névértékű dematerializált elsőbbségi részvény,
- 40.200 db, egyenként 10 szavazatot megtestesítő, egyenként 1000 Ft névértékű szavazati joggal összefüggő dematerializált elsőbbségi részvény jött létre.

A KOS ezáltal megszerezte az M-RTL alaptőkéjének és szavazatainak 20 %-át közvetlenül, de nem szerzett az Rttv. rendelkezései szerinti közvetett vagy befolyásoló részesedést (Részvényes Változás).

A műsorszolgáltató kijelentette, hogy a Részvényes Változás nem sérti a Műsorszolgáltatási Szerződés 6. fejezetében és az Rttv. VIII. fejezetében foglaltakat.

A műsorszolgáltató a Szerződés 8.2.4 pontja és az ÁPF 56.1 pontja alapján az alábbi nyilatkozatot tette:

- A KOS cégneve: KOS Beteiligungs- und Verwaltungsgesellschaft mbH, székhelye: D-50667 Köln, Unter Sachsenhausen 4., Németország, és cégnyilvántartási száma: HRB 35177.
- A KOS az MRT Zrt. alaptőkéjének és szavazatainak 20 %-át szerezte meg közvetlenül, de nem szerzett közvetett vagy befolyásoló részesedést az Rttv. alapján.
- A KOS nem alapítványi formában működik.
- A KOS nem rendelkezik befolyásoló részesedéssel magyarországi műsorszolgáltatást, illetőleg műsorelosztást végző társaságban.
- A KOS nem áll bíróság által elrendelt végelszámolás alatt, ellene csőd- illetve felszámolási eljárás nincs folyamatban.
- A KOS-nak nincs egy évnél régebben lejáró adó-, vám-, illeték vagy tb járulék, vagy az elkülönített pénzalapokkal szembeni fizetési kötelezettsége Magyarországon, sem az ORTT Műsorszolgáltatási Alapjával szemben lejárt bármely fizetési kötelezettsége.
- A KOS üzletvitel körében elkövetett jogszabálysértést nem állapított meg öt évnél régebben jogerőre emelkedett magyar bírósági ítélet, magyarországi versenyfelügyeleti határozat, az ORTT által hozott határozat vagy az ORTT Panaszbizottsága által hozott állásfoglalás.
- A KOS-nak valamely műsorszolgáltatási szerződésben meghatározott bármely kötelezettsége megszegését nem állapította meg öt évnél régebben jogerőre emelkedett magyar bírósági ítélet, államigazgatási határozat vagy az ORTT által hozott határozat.

- A KOS-sal szemben Magyarországon öt évnél régebben végrehajtási eljárás nem folyt és ilyen eljárás jelenleg sincs folyamatban.
 - A KOS-sal szemben Magyarországon jelenleg nincs folyamatban olyan polgári per, amelyben a pertárgy értéke meghaladja a három évi műsorszolgáltatási díj 20 %-át.
 - A KOS bejegyzett vezető tisztségviselői: Renate Bieber és Wolfgang Jensen német állampolgárok.
 - A KOS megnevezett vezető tisztségviselői és azok közeli hozzátartozói nem rendelkeznek befolyásoló részesedéssel a KOS-ban.
 - Az alábbi gazdasági társaságok rendelkeznek a KOS-ban 5 %-ot meghaladó, vagy az Rttv. szerinti befolyásoló részesedéssel (KOS Részvényesek):
 - a) NEPTUNO Verwaltungs- und Treuhand-Gesellschaft mbH (a továbbiakban: **Neptuno**, amely a KOS 100 %-ának tulajdonosa)
 - b) sal. Oppenheim jr. & Cie. KGaA (a továbbiakban: **Sal. Oppenheim Germany**, amely a Neptuno 100 %-ának tulajdonosa) és
 - c) Sal. Oppenheim jr. & Cie. S.C.A (a továbbiakban: **Sal. Oppenheim Luxemburg**, amely a Sal. Oppenheim Germany 100 %-ának tulajdonosa)
 - A KOS Részvényesek vezető tisztségviselői az alábbi személyek:
 - a) Neptuno: Renate Bieber és Wolfgang Jensen;
 - b) Sal. Oppenheim Germany: Friedrich Carl Janssen, Matthias Graf von Krockow, Christopher Freiherr von Oppenheim és Dieter Pfundt német állampolgárok;
 - c) Sal. Oppenheim Luxemburg: Friedrich Carl Janssen, Matthias Graf von Krockow, Christopher Freiherr von Oppenheim és Dieter Pfundt német állampolgárok,
- és a vezető tisztségviselők nem rendelkeznek befolyásoló részesedéssel a KOS Részvényesekben.
- Nincs olyan gazdasági társaság – az M-RTL Zrt.-n kívül – és alapítvány, amelyben a KOS 5 %-ot meghaladó, vagy az Rttv. szerinti befolyásoló részesedéssel rendelkezik.

A műsorszolgáltató a bejelentésében foglaltak igazolására a szükséges dokumentumokat mellékelte.

A műsorszolgáltató közvetlen tulajdonosi struktúrája a 2009-es változást követően az alábbi:

5. táblázat

	cégnév	tulajdoni arány
1.	CLT-UFA S.A.	49 %
2.	IKO Média Holding Zrt.	31 %
3.	KOS Beteiligungs- und Verwaltungsgesellschaft mbH	20 %
	Összesen	100 %

Fontosabb Alapszabály-módosítások

A Műsorszolgáltató 2009. április 12-i keltezéssel adatváltozás-bejelentést tett az ORTT-nek, melyhez csatolta a Műsorszolgáltató egységes szerkezetbe foglalt Alapszabályát is. A bejelentett változásokról a Műsorszolgáltató 2009. március 20-án tartott rendkívüli közgyűlése döntött.

A rendkívüli közgyűlés az alábbi *igazgatósági tagokat* választotta meg határozatlan időtartamra: Gerhard Zeiler, Andreas Rudas, Kázmér Judit, Alan Charles Miller, dr. Péteri Attila, Pataki Róbert, Pados László, Daniel Menet, dr. Tétényi Attila és dr. Riesz Tamás.

A közgyűlés az alábbi *felügyelő bizottsági tagokat* választotta meg határozatlan időtartamra: Henning Tewes, Jennifer Burton, Marcus Oswald, Andrea Dreager, Andrew Buckhurst, dr. Fellegi Tamás, Rákosi Tamás, dr. Székelyhidi Tibor, Edouard de Fielant és Stephen Jones.

A Műsorszolgáltató 2009. május 11-én kelt bejelentésében előadta, hogy – a Társaság 2009. március 20-án tartott rendkívüli közgyűlése eldöntötte, hogy az Igazgatósági, valamint a Felügyelő Bizottsági tagokat határozatlan időtartamra választja. A Cégbíróság a változás bejegyzési kérelmet elutasította, tekintettel arra, hogy a tagokat nem szabályszerű határozattal választották meg.

Mindezekre tekintettel a műsorszolgáltató a 2009. május 8-án tartott éves rendes közgyűlésén ismét elhatározta az igazgatósági, valamint a felügyelő bizottsági tagok határozatlan időtartamra való választását.

A műsorszolgáltató Alan Charles Miller és dr. Tétényi Attila igazgatósági tagok helyett *Jochen Walter Schmidt*et és *Kovalcsik Józsefet* választotta az Igazgatóság tagjává, míg Henning Tewes, Jennifer Burton és Stephen Jones felügyelő bizottsági tagok helyett *Renate Biebert*, *Dirk Holger Köslert* és *Jean-Marie Bourhist* választotta a Felügyelő Bizottság tagjává.

A közgyűlés az alábbi *igazgatósági tagokat* választotta meg határozatlan időtartamra: Gerhard Zeiler, Andreas Rudas, Kázmér Judit, dr. Péteri Attila, Pataki Róbert, Pados László, Daniel Menet, dr. Riesz Tamás, Jochen Walter Schmidt és Kovalcsik József.

A közgyűlés az alábbi *felügyelő bizottsági tagokat* választotta meg határozatlan időtartamra: Marcus Oswald, Andrea Dreager, Andrew Buckhurst, dr. Fellegi Tamás, Rákosi Tamás, dr. Székelyhidi Tibor, Edouard de Fielant, Renate Bieber, Dirk Holger Köslert és Jean-Marie Bourhis.

MTM-SBS Televízió Zrt.

A Műsorszolgáltató közvetlen tulajdonosainak köre 2009-ben nem változott:

6. táblázat

	cégnév	tulajdoni arány
1.	MTM-TV2 Befektetési Kft.	16 %
2.	SBS Broadcasting Europe B.V	81,50 %
3.	Danube Broadcasting B.V	2,49 %
	Összesen	100,00 %

2. A földfelszíni helyi és körzeti műsorszolgáltatók tulajdonosi helyzete

Az ORTT Irodája több mint 200 helyi és körzeti műsorszolgáltatási jogosultságra vonatkozó műsorszolgáltatási szerződést kezel. 2009-ben nem jött létre új műsorszolgáltatási szerződés helyi, illetve körzeti jogosultságra. A jogosultságok döntő többsége helyi műsorszolgáltatás, a körzeti műsorszolgáltatások száma huszonöt, amelyeknek nagyobb része Budapest vételkörzetében működik.

A helyi és körzeti földfelszíni műsorszolgáltatók működési formája döntően korlátozott felelősségű társaság, csak egy kis részük – főként a körzeti műsorszolgáltatók – zártkörűen működő részvénytársaság. A nem nyereségérdekelt, valamint a közműsorszolgáltatók esetében előfordul az alapítványi és egyéb társadalmi szervezeti működési forma is. A külföldi tulajdoni részesedés néhány esetben, leginkább a körzeti műsorszolgáltatási jogosultságok vonatkozásában fordul elő, ezen belül is főként a budapesti vételkörzetben működő szolgáltatókra jellemző (pl. Rádió Juventus Zrt., Rádió 1 Kft.).

Önkormányzati tulajdonban lévő földfelszíni műsorszolgáltatók

Az Rttv. és az általános pályázati feltételekben (ÁPF) meghatározottak értelmében helyi, területi önkormányzat 100%-os tulajdonosa lehet egy műsorszolgáltatónak, illetve ha nem az, akkor a tulajdonost megillető szavazati jogokat úgy kell kialakítani, hogy az önkormányzati szavazati jogok legfeljebb 25%-ot érjenek el. Tekintettel a televíziózás magas üzemeltetési költségeire, az önkormányzati tulajdoni forma továbbra is elsősorban a helyi, városi televíziók esetében fordul elő.

A 100%-os (közvetlenül és közvetett módon) önkormányzati tulajdonban lévő földfelszíni műsorszolgáltatók:

1. Keszthelyi Városi Televízió Kft. (Balatonmárfürdő) 24. csatorna
2. Csepp TV-Dél-Pesti Televízió Kft. (Budapest-Csepel) 11. csatorna
3. Cegléd Városi Televízió Nonprofit Kft. (Cegléd) 48. csatorna
4. Dabas Sportcsarnok Kft. (Dabas) 93,4 MHz
5. Debreceni Városi Televízió Kft. (Debrecen) 50. csatorna
6. Városi Televízió Eger Nonprofit Kft. (Eger) 50. csatorna
7. Promotion Service Kft. (Érd) 101,3 MHz
8. Gyöngyösi Városi Televízió Nonprofit Közhasznú Kft. (Gyöngyös) 27. csatorna
9. Szabadhadjú Nonprofit Kft. (Hajdúböszörmény) 35. csatorna
10. Hajdúszoboszlói Városi Televízió (Hajdúszoboszló) 39. csatorna
11. Szerdahelyi József Nonprofit Kft. (Hódmezővásárhely) 34. csatorna
12. Városi Közművelődési Intézmények, Múzeum és TV (Kalocsa) 34. csatorna
13. Kapos TV és Rádió Nonprofit Kft. (Kaposvár) 42. csatorna
14. Somogyi Média Kft. (Kaposvár) 91,2 MHz
15. Kecskeméti Városi Televízió (Kecskemét) 31. csatorna
16. Halas Média Nonprofit Kft. (Kiskunhalas) 31. csatorna
17. Művelődési Központ Kiskunmajsza (Kiskunmajsza) 88,2 MHz
18. Makói Városi Televízió Nonprofit Kft. (Makó) 51. csatorna
19. Miskolci Kommunikációs Nonprofit Kft. (Miskolc) 55. csatorna
20. Kanizsa Televízió Nonprofit Kft. (Nagykanizsa) 55. csatorna
21. Város-Kép Szolgáltató Nonprofit Kft. (Nyíregyháza) 39. csatorna
22. Kölcsey Televízió Műsorszolgáltató Nonprofit Kft. (Nyíregyháza) 52. csatorna Mátészalka (39. csatorna)
23. Ózd Városi Televízió Nonprofit Kft. (Ózd) 51. csatorna
24. Telepaks Paksi Televízió Nonprofit Kft. (Paks) 31. csatorna
25. Pápa Városi Televízió (Pápa) 42. csatorna
26. Pécs TV Kommunikációs Kft. (Pécs) 36. és 46. csatorna
27. Kör TV Ráckeve Nonprofit Kft. (Ráckeve) 50. csatorna
28. Salgótarján Városi Televízió Nonprofit Kft. (Salgótarján) 29. csatorna
29. Sükösd-Érsekcsanak ÁMK (Sükösd) 37. csatorna
30. Halom Televízió Nonprofit Kft. (Százhalombatta) 48. csatorna
31. Városi Televízió Szeged Nonprofit Kft. (Szeged) 42. csatorna
32. Rádió Szentés Nonprofit Közhasznú Kft. (Szentés) 106,1 MHz
33. Fehérvár Televízió Kft. (Székesfehérvár) 48. csatorna
34. Kodolányi János Főiskola (Székesfehérvár) 99,2 MHz
35. Szolnok Televízió Zrt. (Szolnok) 59. csatorna

36. Szombathelyi Televízió és Rádió Nonprofit Kft. (Szombathely) 39. csatorna
37. Tapolcai Média Közalapítvány (Tapolca) 43. csatorna
38. Városi Televízió Várpalota (Várpalota) 43. csatorna
39. Veszprém Városi Televízió és Lapkiadó Kft. (Veszprém) 42. csatorna
40. Zalaegerszeg Televízió Kft. (Zalaegerszeg) 51. csatorna
41. Elektro-Szignál Kft. (Vác) 22. csatorna
42. Baja Hangja Kft. (Baja) 89,8 MHz
43. Szlovén Rádió Közhazsnú Nonprofit Kft. (Szentgotthárd) 106,6 MHz

A részben (közvetlenül és közvetett módon) önkormányzati tulajdonban lévő műsorszolgáltatók:

1. Parti Rádió Nonprofit Kft. (Abádszalók) 89,2 MHz
2. Zemplén TV Közhazsnú Nonprofit Kft. (Sátoraljaújhely) 50. csatorna
3. VIACOM Kft. (Szolnok) 92,2 MHz
4. Sárrét Rádió Bt. (Kapuvár) 94,5 MHz
5. Pannon-Sopron Kft. (Sopron) 94,1 MHz
6. Gong Rádió Kft. (Csongrád) 87,6 MHz, (Gyömrő) 97,2 MHz, (Kecskemét) 96,5 MHz, (Kecel) 99,6 MHz
7. Arany Rádió Kft. (Nagykőrös) 93,6 MHz (a Gong Rádió Kft-n keresztül)
8. Kapos Rádió Kft. (Kaposvár) 99,9 MHz (a Kapos TV és Rádió Nonprofit Kft-n keresztül)
9. Mediterrán Rádió Kft. (Pécs) 101,2 MHz (a Pécs TV Kommunikáció Kft-n keresztül)

3. Az Rttv. 113. §-a alapján nyilvántartásba vett (műholdas és vezetékes) műsorszolgáltatók tulajdonosi szerkezete

Az Országos Rádió és Televízió Testület az 1996. évi I. törvény 113. § (1) bekezdés alapján nyilvános nyilvántartást vezet a vezetékes és műholdas műsorszolgáltatókról. Valamennyi műholdas műsorszolgáltató zártkörű részvénytársasági formában működik, az Rttv. előírásaival összhangban. A részvénytársaságok tulajdonosai között legnagyobb számban Magyarországon bejegyzett gazdasági társaságok, valamint magánszemélyek vannak.

Az alábbi műholdas műsorszolgáltatók részvényesei között található külföldi tulajdonosok:

- az MTV Networks Magyarország Zrt. esetében az MTV Networks Productions B.V. (tt. Neveritaweg 6, 1033 WC Amsterdam, The Netherlands);
- az Al Rasheed Media Network Zrt. - kizárólag külföldre irányuló műsorszolgáltatást végző műsorszolgáltató - esetében Ali Aljanabi, Saad Aljanabi, Abdallah Aljanabi;
- a Chello Central Europe Zrt. esetében a Chellomedia CEE Holdco B. V. (NL-1119 PE Schiphol Rijk, Boeing Avenue 53.), Great Investment Limited (NL-1119 PE Schiphol Rijk, Boeing Avenue 53.);
- a Z+ Zrt. esetében a Viva Media AG (DE-51063 Köln, Schanzenstr 22.).

Az ORTT nyilvántartásában 2009. december 31-én 541 vezetékes műsorszolgáltatás szerepel. A műsorszolgáltatások jelentős része helyi műsorszolgáltató (536). Működési formájuk tekintetében a következő megoszlás szerint lehet csoportosítani a műsorszolgáltatókat: 56 % gazdasági társaság formájában működik, további 15 % egyéni vállalkozó, míg a fennmaradóak között zömében közalapítvány, egyesület, művelődési ház és könyvtár, iskola vagy egyéb intézmény található.

A MŰSORSZOLGÁLTATÁS GAZDASÁGI HELYZETE, PÉNZÜGYI FELTÉTELEINEK ALAKULÁSA

1. A hirdetési piac alakulása

A hirdetési piac a műsorszolgáltató szektor szereplői számára a legjelentősebb terület, hiszen bevételeik legnagyobb része innen ered. Legfőbb bevételforrásaik a szpot-reklámbevételeken túl a szponzoráció, illetőleg a vállalatokkal kötött kommunikációs szerződések.

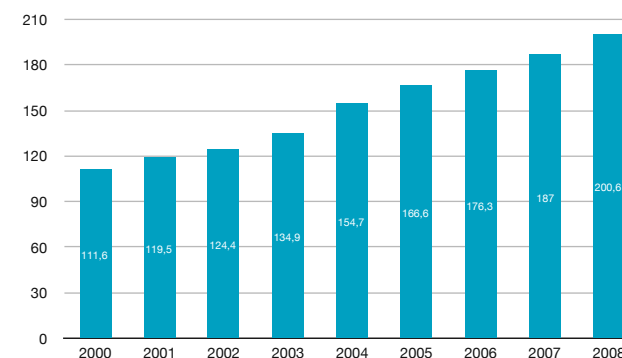
A jelen beszámolóhoz a műsorszolgáltatók által 2008. évre szolgáltatott adatok állnak rendelkezésre, részletesebb elemzés csak erre az évre készíthető, a 2009-es évre csupán a várható tendenciák jelezhetők.

A műsorszolgáltatók 2008. évi beszámolóiban kitöltött pénzügyi adatok szerint a rádiók közül mindössze 34, a műsorszolgáltatók csupán 13,28 %-a részesült szponzori támogatásban. E műsorszolgáltatók közül 8 kisközösségi formában működik.

A szponzoráció a helyi és körzeti médiapiac esetében tehát nem jelentős tényező, melynek legfőbb oka, hogy a vállalkozások célja az önálló, profitot realizáló működés.

A Magyar Reklámszövetség által nyilvánosságra hozott nettó reklámköltségeket 2000 és 2008 között az alábbi ábra mutatja:

1. ábra – A nettó reklámköltség alakulása Magyarországon 2000-2008, milliárd forintban

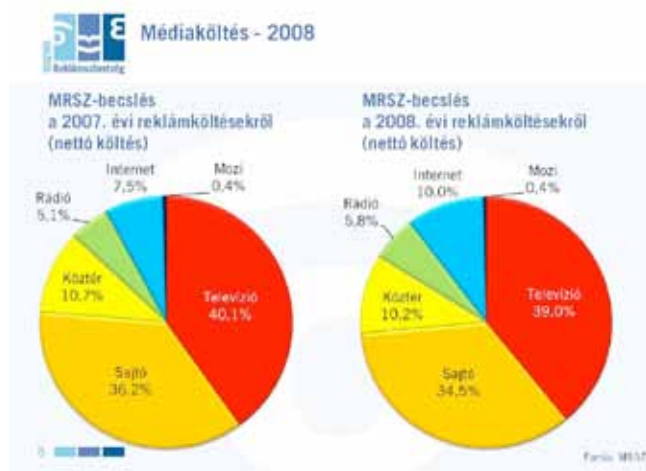

A Magyar Reklámszövetség (a továbbiakban: MRSZ) adatai szerint „tavaly 200,6 milliárd forint volt a nettó becslült reklámköltség a hazai hirdetési piacon, amely 6,24 %-os növekedést jelent az előző évhez képest. Az egyes médiatípusok közül a mozi a legnagyobb vesztes, a hirdetésekből 740 millió forint folyt be, ami több mint 12 százalékos csökkenés 2007-hez képest. Abszolút számokban minden egyéb médiatípusnál növekedés volt. A legnagyobb felfelé ívelést az online szektor könyvelhette el, mintegy 43,68 százalékkal többet, 20,13 milliárd forintot költöttek a hirdető e szektorban.”

2. ábra

Növekedés		
	Növekedés % nettó áron	
	2008	% növekedés
Télevízió	78,31	+ 4,48 %
Sajtó	69,27	+ 2,39 %
Közterület	20,40	+ 2,36 %
Rádió	(9,91+1,0) 11,71*	+ 2,08 %*
Mozi	0,74	- 12,99 %
Internet	20,13	+ 43,68 %
Összesen	200,56	+ 6,24 %*

A teljes reklámtorta nagyságán túl, a piac számára elsősorban a tortaszeletek nagysága érdekes, vagyis az, hogyan oszlik meg az egyes médiatípusok között a hirdető által reklámra költött pénz. Ez az MRSZ adatai alapján a következőképpen mutatható be:

Az egyes médiatípusok közül a legnagyobb növekedést tavaly is az internet érte el (43,68 %). A televízió, sajtó, közterületi és rádiós reklámköltségek csupán néhány százalékkal növekedtek (4,48 %, 2,39 %, 2,36 %, 2,08 %). A mozis hirdetések esetében jelentős visszaesés történt (-12,95 %). Az internet a teljes reklámtortából való részesedését 7,49 %-ról 10 %-ra növelte.

Az MRSZ által közzétett elemzések szerint: „a válság miatt nem osztódik újra a reklámpiac, hanem egy létező változás fog folytatódni, és a válság egyes jelenségei felerősíthetik a már érvényesülő tendenciákat. A válság győztese az internet lesz, amit a TNS és MRSZ adatok is alátámasztanak. Az internet azonban nem elsősorban a válság miatt növekedik, hanem egy tendencia folytatásaként. A válság ugyanígy nem elsődleges oka a nyomtatott sajtó visszaszorulásának, de felgyorsítja azt (pl. előfizetések lemondása)”.

Várható prognózis a 2009. évre, a 2008-as előrejelzések szerint

A ZenithOptimedia nyilvánosságra hozta legújabb becslését, mely szerint 2010-ben mutakozhatnak az első pozitív jelek a reklámpiacban. A 2008 decemberben kibocsátott médiapiaci előrejelzésben arra számított az ügynökség, hogy a fejlődő piacokat talán elkerülheti a mély válság, és Észak-Amerikát, illetve Nyugat-Európát érintheti a legsúlyosabban a visszaesés. Egy később készített előrejelzés pesszimistább jóslattal rukkolt elő, mely immár minden régióban csökkenésre számított, a fejlett piacokon

pedig a korábban vártnál is nagyobb mértékű lehet a lassulás. Összességében a médiaköltés 6,9 százalékos visszaesését várták a kutatók 2009-ben.

A Zenith szerint a reklámköltés erős korrelációt mutat a profit szintjével, így az ügynökség nem várt bővülést a médiapiacra, míg a vállalatok nyeresége nem kezd el ismét „normalizálódni”. Mindennek fényében a 2008-as visszaesést 2009-ben 1,5 százalékos, 2011-ben pedig 4,5 százalékos növekedés követheti.

2. A HELYI ÉS KÖRZETI MŰSORSZOLGÁLTATÓK HELYZETE AZ ÉVES BESZÁMOLÓK ALAPJÁN

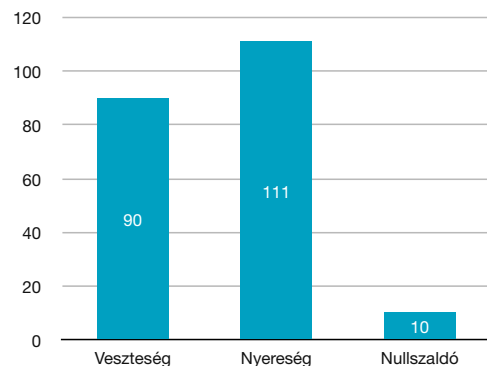
A médiatörvény adatszolgáltatásra vonatkozó előírásai, illetve szerződéses kötelezettség alapján 2009. május 31-i hatánapig összesen 256 műsorszolgáltatónak kellett volna eleget tennie beszámolási kötelezettségének. Ezzel szemben ténylegesen 211 műsorszolgáltató (ebből 39 kisközösségi) tett eleget a 2008. évre vonatkozó kötelezettségének. A beérkezett beszámolók közül 169 rádiós (helyi, körzeti, kisközösségi), 42 (helyi, körzeti) televíziós műsorszolgáltató.

1. táblázat

	Teljesítette kötelezettségét (2008. évi beszámoló)	Nem teljesítette kötelezettségét (2008. évi beszámoló)	Összesen
Helyi rádió	109	23	132
Helyi televízió	41	5	46
Körzeti rádió	21	2	23
Körzeti televízió	1	0	1
Kisközösségi	39	15	54
Összesen	211	45	256

A 2008. évi beszámolóban fel kellett tüntetni a bevételeket, kiadásokat és az elért eredményt. A beérkezett adatok szerint a műsorszolgáltatók közül 90 veszteséggel fejezte be az évet, 10 műsorszolgáltató esetén a bevételek éppen fedezték a kiadásokat és 111 műsorszolgáltató zárta nyereséggel a 2008. esztendőt. Az alábbi diagram a műsorszolgáltatók tavalyi évben elért összesített eredményét ábrázolja:

4. ábra

Tehát a 2008. év vonatkozásában a beszámolási kötelezettségüket teljesítő műsorszolgáltatók 52,61 %-a nyereségesen működött, 42,65 %-uk működése pedig veszteséggel zárult.

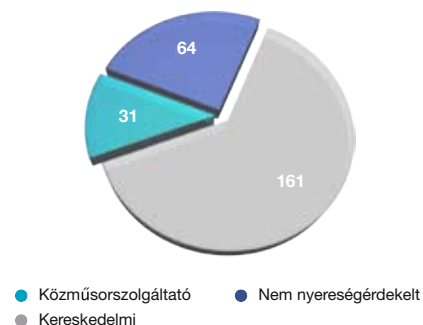
A műsorszolgáltatók működésének eredménye a 2007. évben a következő volt: a műsorszolgáltatók 63 %-a nyereséget, 35 %-a pedig veszteséget realizált.

Fentiek alapján megállapítható, hogy a 2008. évben a műsorszolgáltatók működésének eredményessége mintegy 10 %-kal csökkent.

Külön kiemelendő viszont az a sajnálatos tény, hogy a beszámolási kötelezettségüket teljesítő műsorszolgáltatók 42,65 %-a – a 2007. év után – a 2008. évben is veszteségesen működött.

A műsorszolgáltatók típus szerinti megoszlása 2008-ban az alábbiak szerint alakult: 31 közműsor-szolgáltató, 64 nem nyereségérdekelt és 161 kereskedelmi műsorszolgáltató működött, ahogy ezt az alábbi kördiagram is szemlélteti. A műsorszolgáltatók többsége tehát továbbra is kereskedelmi jellegű, azaz profit-orientált.

5. ábra

A beszámolók szerint 2008-ban 103 műsorszolgáltató a hálózatba kapcsolódás lehetőségét kihasználva működött. A hálózatba szerveződést a műsorszolgáltatók 40,23 %-a tartotta megfelelő működési módnak, amely arra utal, hogy a műsorszolgáltatók nagy részének gazdaságilag megéri a hálózatos szabályok, kötöttségek vállalása. A beszámolók alapján egyértelműen kimutatható, hogy a rádiós és televíziós műsorszolgáltatók közül a rádiók 40,24 %-a, a televíziók 83,34 %-a hálózatba kapcsolódással működött. Az adatok figyelembevételével megállapítható, hogy a televíziók közül mindössze 7, azaz e műsorszolgáltatók 16,67 %-a szolgáltatott egész műsoridejében saját műsort.

3. MŰSORSZOLGÁLTATÁSI DÍJTARTOZÁSOK

Az ORTT 2009. év végén, mintegy 512,4 millió forintot tartott nyilván követelésként.

Az elmúlt évektől eltérően, 2009-ben a legnagyobb tartozást a földfelszíni műsorszolgáltatók halmozták föl. A teljes tartozás 60 %-át kitevő összeg, mintegy 305,0 millió forint volt. Ebből több mint 180 millió forintot tett ki a helyi rádiók tartozása, különösen nagy tartozással rendelkezett az MTC Jonatán Rádió Kft., amely mindhárom jogosultságán jelentős összeggel maradt adós (Debrecen – 42 millió forint, Miskolc – 37 millió forint, Nyíregyháza – 26 millió forint). Az ORTT a műsorszolgáltató szerződéseit felmondta, és felszámolási eljárás kezdeményezésével próbálja követelését behajtani.

Több évet vizsgálva, 2009-ben a földfelszíni helyi rádiók tartozásai felülmúlták a lényegesen nagyobb éves műsorszolgáltatási díjjal rendelkező körzeti rádiók tartozásait. Az ORTT-nek több esetben kellett a műsorszolgáltatási szerződést biztosító óvadékot leemelni a műsorszolgáltatók számlájáról (Média-Cápa Bt., Contitrade Kft., Gondol-A Rádió Kft., Janita-Média Bt., Kelet Rádió Kft., Tandem 92 Kft., Rádió Infórum Kft., Vertum Média Kft., Marilyn B. Wodlinger), egy műsorszolgáltatónak kellett felmondani a szerződését (Cervinus Kft.-Szarvas) a műsorszolgáltatási díj nem fizetése miatt. Egy műsorszolgáltató esetében történt meg a benyújtott bankgarancia lehívása (Boland Kft.).

2009-ben ezek a folyamatok is jelezték, hogy e műsorszolgáltatási csoport tovább közeledett a díjfizetési képességének határához. Mindezekre tekintettel az ORTT a 2480/2009. (XII. 16.) számú határozatával arról döntött, hogy a földfelszíni műsorszolgáltatók gazdasági helyzetének könnyítése érdekében a műsorszolgáltatási díj egyszeri, két negyedévre (2010. első és második negyedévére) szóló 25 %-os csökkentését kezdeményezi.

A követelésállomány másik jelentős részét a műholdas műsorszolgáltatók tartozásai jelentik, csaknem 140 millió forinttal, amely a teljes követelés 27 %-a.

Ezen összeg meghatározó hányadát két műsorszolgáltató tartozása teszi ki. A Musicmax Zrt. (64,3 millió forint) külföldre helyezte át tevékenységét, így részére nem állít ki több számlát az ORTT.

A TVegy Műsorszolgáltató Zrt. (amelynek 54,3 millió forint tartozása van az ORTT-vel szemben) már nem működik. Felhalmozott tartozása behajtása érdekében, az ORTT részt vesz a műsorszolgáltató felszámolási eljárásában, amennyiben marad felosztható vagyon, úgy várható a követelés részbeni teljesülése.

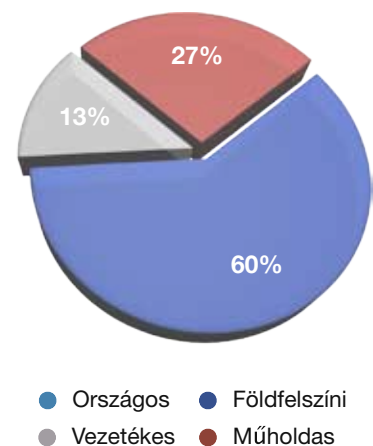
Az ORTT 2009-ben peren kívüli megállapodást kötött a Minimax Zrt.-vel, miszerint 53,6 millió forint megfizetése esetén, eláll a további követelésétől. A műsorszolgáltató 2009. decemberében teljesítette vállalását, ami 40 %-os megtérülést jelentett az ORTT eredeti követeléséhez képest.

A vezetékes műsorszolgáltatók tartozásai csaknem 87 %-át három műsorszolgáltató tartozása teszi ki (Humor1 TV Zrt., INFO-24 TV Zrt., 5 csatorna Zrt.). A fizetési fegyelem ennél a műsorszolgáltatói csoportnál a legrosszabb, bár összességében nem lehet komolyabb tartozásokról beszélni. Jellemző az egy-két negyedéves csúszás a befizetések tekintetében, melyek sokszor a 10.000 forintot sem érik el.

Összességében megállapítható, hogy a műsorszolgáltatói csoportok tartozásainak jelentős részét – olykor 80-90 %-át – három-négy műsorszolgáltató tartozása teszi ki.

Az ORTT 2009. évben felhalmozott műsorszolgáltatási díj követelésállományának – műsorszolgáltató típusonkénti – százalékos megoszlását a következő ábra mutatja:

6. ábra – A műsorszolgáltatók tartozásának megoszlása

4. A GAZDASÁGI VÁLSÁG GENERÁLTA MŰSORSZOLGÁLTATÁSI DÍJCSÖKKENTÉSI KÉRELMEK

A 2009. év folyamán számos műsorszolgáltatási díj csökkentésére irányuló kérelem érkezett az ORTT-hez.

Ezek, néhány kivételtől eltekintve, kizárólag a gazdasági válságot, illetve annak a médiapiacra gyakorolt negatív hatásait jelölték meg a kérelem indokaként. Elsőként a két földfelszíni terjesztésű országos kereskedelmi televíziós műsorszolgáltató nyújtott be a díjcsökkentési kérelmet. Április 3-án az ORTT mindkét kérelmet megalapozatlanság miatt elutasította.

Ezt követően 26 másik műsorszolgáltató, összesen 32 műsorszolgáltatási jogosultság vonatkozásában kérelmezte a díjcsökkentést. Ezek közül egy jogosultság országos, 7 körzeti és 24 helyi vételkörzetű. Műsorterjesztés módja szerinti megoszlásban: egy műholdas, egy vezetékes és 30 földfelszíni terjesztésű; a műsorszolgáltatás fajtája szerint pedig 3 televíziós és 29 rádiós szolgáltatás.

Az ORTT Irodája döntés-előkészítő anyagot készített a gazdasági válság miatti díjcsökkentés lehetséges módjáról, melyet a műsorszolgáltatók szakmai szervezetei is véleményeztek. Az ebben meghatározott díjcsökkentési koncepció a műsorszolgáltatók egyes homogén csoportjaira eltérő mértékű kedvezményt állapított meg. Szalai Anamária testületi tag módosító indítványában többféle rendezőelv alapján az egyes műsorszolgáltatókra vonatkozó egyéni kedvezmények bevezetésére tett javaslatot. A Testület végül 2009. december 16-án dr. Timár János testületi tag módosító indítványát alapul véve egységes 25%-os átmeneti díjkedvezményben részesítette a földfelszíni terjesztésű körzeti és helyi vételkörzetű kereskedelmi műsorszolgáltatókat a 2010. év első és második negyedévére. A kedvezmény érvényesítését feltételekhez kötötte. Ezek szerint amennyiben egy műsorszolgáltató jogosultsági ideje alatt már részesült díjkedvezményben, a kedvezmények együttes mértéke legfeljebb 25% lehet. Nem kaphat díjcsökkentési kedvezményt az a műsorszolgáltató, amelyik a 2009. év folyamán részletfizetési kedvezményben részesült, és az erre vonatkozó megállapodásban foglaltaknak 2010. január 15-ig nem tett eleget.

1. Fontosabb jogszabályváltozások 2009-ben

A rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvényt 2009-ben két törvényben módosította az Országgyűlés.

A 2009. évi LXXXV. törvény az Rttv. 73. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés szövegét módosította (a „bankszámla” szó helyett a „pénzforgalmi számla” került a szövegbe), illetve a 91. § (3) bekezdésének b) pontjában foglalt rendelkezés szövegét („bankigazolás” szó helyett „igazolás” és „bankszámla” szó helyett „pénzforgalmi számla” szavak kerültek a szövegbe). E változások 2009. november 1-jén léptek hatályba.

A másik módosítás az előbbinél lényegibb, s egy régi hiányt pótol. A magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról szóló 2009. évi CXXV. törvény a közszolgálati és országos televíziókra fokozatosan kibővülő feliratozási kötelezettséget ró annak érdekében, hogy a fogyatékkal élők, jelesül a siketek is hozzáférjenek a hírműsor-számokhoz, illetve a filmalkotásokhoz. E szabály 2010. július 1-jén lép hatályba, s az alábbiakat tartalmazza majd:

„Rttv. 8/A. § (1) A közszolgálati, illetve az országos televíziós műsorszolgáltató – a szakosított műsorszolgáltató kivételével – köteles biztosítani, hogy a műsorszolgáltatása során

- a) valamennyi közérdekű közlemény, illetve – amennyiben a műsorszám jellegéből más nem következik – hírműsorszám,
- b) a filmalkotás, valamint a 2. § 19. pontjának e) alpontjában meghatározott és a fogyatékos személyek számára készített közszolgálati műsorszám naptári naponként
 - ba) a 2010. évben legalább két órán keresztül,
 - bb) a 2011. évben legalább négy órán keresztül,
 - bc) a 2012. évben legalább hat órán keresztül,
 - bd) a 2013. évben legalább nyolc órán keresztül,

be) a 2014. évben legalább tíz órán keresztül,

bf) a 2015. évtől teljes egészében

magyar nyelvű felirattal vagy jelnyelvi tolmácsolással is elérhető legyen.

(2) A feliratozással, illetve jelnyelvi tolmácsolással megkezdett műsorszámot a műsorszolgáltató annak teljes időtartama alatt – a műsorszám egységét nem sértve – 6 óra és 24 óra közötti időszakban köteles feliratozni, illetve jelnyelvi tolmácsolással ellátni.”

Az ORTT hatósági tevékenységének szabályait meghatározó Ket.-et a 2009. október 1-jén hatályba lépett 2008. évi CXI. törvény (Ket. novella) nagymértékben átirta, modernizálta. A módosítás azonban a médiahatóság tevékenységét gyakorlatilag nem érinti.

Az Európai Parlament és a Tanács 2007. decemberében fogadta el az audiovizuális médiaszolgáltatásról szóló 89/552/EGK irányelv 2007/65/EK sz. módosítását, mely kimondja, hogy „a tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb 2009. december 19-ig megfeleljenek”. Magyarországon az irányelvi rendelkezések implementálása e határidőn belül nem történt meg.

2. A médiatörvénnyel kapcsolatos AB határozatok

2009-ben három esetben foglalkozott a médiatörvénnyel az Alkotmánybíróság. Két döntésben a közszolgálati médiumokat irányító testületek, illetve az ORTT megválasztásáról rendelkező szabályok alkotmányosságáról foglaltak állást az alkotmánybírák, egy határozat pedig a médiatörvényt módosító, ám a köztársasági elnök által előzetes normakontrollra küldött törvényt értékelt.

Az **57/2009. (V. 20.) AB határozatban** az Alkotmánybíróság négy társadalmi szervezet által az Rttv. médiakuratóriumi tagságra vonatkozó rendelkezéseivel (53-57. §) összefüggésben benyújtott kérelmet bírált el. A civil szervezetek azt sérelmezték, hogy az ORTT-nek a kuratóriumi jelentkezésük elutasításáról, azaz a nyilvántartásba vétel megtagadásáról szóló döntése nem támadható meg sem bíróság, sem más fórum előtt, ezáltal sérti az Alkotmány 57. § (5) bekezdése által garantált jogorvoslathoz való jogot. Mindezek alapján mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítását kérte az Alkotmánybíróságtól.

Az egyik indítványozó kifogásolta az Rttv. 57. § (7) bekezdésében a „vele azonos csoportba tartozó más szervezet” kifejezés használatát is, mert az álláspontja szerint nem differenciál kellőképpen a szakmai szervezetek között, viszont sérti az Alkotmány 2. §-ában foglalt jogbiztonság követelményét, a hátrányos megkülönböztetés-

nek az Alkotmány 70/A. §-ában foglalt tilalmát, és a „civil szervezetekre is irányadó esélyegyenlőség biztosítását”.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alkotmányvétséget követett el azzal, hogy az ORTT-nek az Rttv. 57. § (1) és (3) bekezdésein alapuló eljárását a médiatörvény 136. §-ában nem minősítette közigazgatási hatósági eljárásnak, így e hatósági döntéssel szemben nem teremtette meg az érintettek számára a jogorvoslati lehetőséget. Ezért az Alkotmánybíróság 2009. december 31-i határidővel felhívta az Országgyűlést a jogalkotói mulasztás megszüntetésére.

Az Alkotmánybíróság az Rttv. 57. § (7) bekezdésének a „vele azonos csoportba tartozó más szervezet” szövegrésze alkotmányellenességével kapcsolatban megállapította, hogy a szabály a jogalkalmazó számára felismerhető, egyféleképpen értelmezhető, világos és alkalmazható normatartalmat hordoz. A szabályozás rendszeréből, szövegkörnyezetéből egyértelmű, hogy a „vele azonos csoportba tartozó más szervezet” kifejezéssel a törvény az 56. §-a szerinti csoportokra utal. A rendelkezés a jogbiztonság követelményét tehát nem sérti, ezért az Alkotmánybíróság az indítványokat ebben a tekintetben elutasította.

A 2008-as frekvenciamoratórium „feloldásaként” az Országgyűlés a 2008. december 8-i ülésnapján elfogadott törvényben (Rttvm.) úgy módosította a médiatörvényt, hogy lehetővé tette, hogy a már egyszer megújított műsorszolgáltatási jogosultság lejártát követően az ORTT a műsorszolgáltató kérelmére pályázat nélkül ismételt megújíthatja a műsorszolgáltatási jogosultságot, ha a műsorszolgáltató kötelezettséget vállal a digitális átállásban való közreműködésre. Az Rttvm. 1. §-át a köztársasági elnök alkotmányellenesnek tartotta, ezért nem írta alá, előzetes alkotmányossági vizsgálatát kezdeményezte. Az indítvány szerint a vonatkozó szabály sérti az Alkotmány 61. § (2) bekezdését, és ellentétben áll a 37/1992. (VI. 10.) AB határozat, az 1/2007. (I. 18.) AB határozat, valamint a 46/2007. (VII. 2.) AB határozat (**Abh3.**) által megfogalmazott alkotmányossági követelményeknek. A köztársasági elnök szerint a műsorszolgáltatási jogosultság pályázaton kívüli, ismételt megújításának lehetősége a gazdasági versenyt (Alkotmány 9. § (2) bekezdés) korlátozó szabálynak minősül, amely nem felel meg az egyenlő bánásmód követelményének. Az indítvány felhívta a figyelmet arra, hogy az Abh3. által a műsorszolgáltatási jogosultságra vonatkozó pályázati rendszer átláthatóságával kapcsolatban megállapított alkotmányellenes mulasztást az Országgyűlés az előírt határidő elteltét követően nem pótolta.

Az Alkotmánybíróság a **71/2009. (VI. 30.) AB határozatában** az Rttvm. által módosított 107. § (1) és (6) bekezdésének alkotmányellenességét az Alkotmány 9. § (2) bekezdése és az Alkotmány 61. § (2) bekezdése alapján megállapította. Az AB határozat szerint az Abh3. által az ORTT döntéshozatalának átláthatóságára és követhetőségére vonatkozóan megállapított alkotmányos követelmények a jogosultság meghosszabbításakor is irányadóak. Az Rttvm. nem felel meg az átlátható döntéshozatal

Abh3.-ban megfogalmazott követelményeinek, mert nem rendelkezik arról, hogy a nem hatósági jogkörben eljáró ORTT a műsorszolgáltatási jog megújításakor hozott határozatait indokolni legyen köteles; az Országgyűlés az Abh3.-ban meghatározott 2007. december 31-i határidőt elmulasztva nem rendelkezett kifejezetten arról, hogy az ORTT-nek a műsorszolgáltatási jogra vonatkozó pályázati döntéseivel szemben az érintettek bírósághoz fordulhassanak.

Időről időre az Alkotmánybíróság elé kerülnek olyan indítványok, amelyek a médiairányítás szervezetének alkotmányosságát kérdőjelezik meg. A **972/B/2008. AB határozatban** 2009 áprilisában az Alkotmánybíróságnak az Rttv. 55. § (9) bekezdésének „ha ez az egyenlő arány fenntartása érdekében szükséges, új jelölés alapján új tagot vagy tagokat kell választani az elnökség megbízatásának hátralévő idejére” szövegrészét, illetve az Rttv. 33. § (4) bekezdésének „Ha a kormánypárti vagy ellenzéki oldalon csak egy képviselőcsoport van, az a képviselőcsoport két tagot jelölhet.” rendelkezését kellett értékelnie. Az indítványozó a hivatkozott szabályok megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott rendelkezés az Alkotmány 2. § (1) és (2) bekezdésének, 3. § (3) bekezdésének, 11. §-ának, 57. § (5) bekezdésének és 70/A. §-ának sérelmét okozza, ellentétes továbbá az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 9. és 10. cikkével. Az alkotmányellenesség okát abban látja, hogy szerinte nem egyértelmű, mely párt minősül kormánypártinak, illetve ellenzékinak, és hogy az egyenlő arány elve mennyiben vonatkozik az azonos oldalon álló frakciókra. Az indítványozó érvelése szerint a hatályos szabályok alapján előfordulhat, hogy egy, csak a „választópolgárok kisebbsége körében népszerű párt tesz szert aránytalan befolyásra a médiában”; illetve akár az is, hogy egyetlen párt dönthet „jelentős kérdések kimeneteléről”. Kifogásolta emellett az indítványozó a jogorvoslat hiányát is.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a magyar közjogban a kormánypártiság-ellenzéki kategóriái az adott parlamenti erőviszonyok között értelmezhetők: a kormánypárti-ellenzéki jelleg elsődleges, de nem egyetlen ismérve az, hogy egy adott párt dokumentált megállapodás alapján részt vesz-e a Kormányban vagy sem. Az Alkotmánybíróság ezért elutasította az Rttv. 33. § (4) bekezdésének, illetve 55. § (9) bekezdésének az indítványozó által támadott szövegrészei megsemmisítésére irányuló – az Alkotmány 2. § (1) bekezdésének sérelmére alapított – utólagos normakontroll iránti kérelmet. Továbbá ugyanezen okból a testület a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló kérelmet is elutasította.

Sem az Rttv. 33. § (4) bekezdésének, sem pedig az 55. § (9) bekezdésének támadott szövegrészei nem hozhatók alkotmányjogilag értékelhető összefüggésbe az Alkotmány 2. § (2) bekezdésével, az Alkotmánybíróság az indítvány ezen részét elutasította.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az Rttv. 55. § (9) bekezdésének – a kormányzati és ellenzéki oldal egyensúlyának biztosítására szolgáló, támadott – „de ha ez az

egyenlő arány fenntartása érdekében szükséges, új jelölés alapján új tagot vagy tagokat kell választani az elnökség megbízatásának hátralévő idejére” – szövegrésze és az Alkotmánynak a pártok és a közhatalom szétválasztásáról szóló 3. § (3) bekezdése között összefüggés nincs.

Az Rttv. 55. § (9) bekezdése idézett szövegrésze megsemmisítése iránt előterjesztett indítványt ezért az Alkotmánybíróság elutasította.

3. Szerződésmódosítások és a műsorszolgáltatási szerződések megújítása

3.1. AZ ORSZÁGOS MŰSORSZOLGÁLTATÓK MŰSORSZOLGÁLTATÁSI SZERZŐDÉSÉNEK MÓDOSÍTÁSA

Danubius Rádió Műsorszolgáltató Zrt. és Sláger Rádió Műsorszolgáltató Zrt.

A műsorszolgáltatók és az ORTT között 1997-ben létrejött – és időközben többször módosított – 2009. november 18-án lejárt műsorszolgáltatási szerződés módosítására 2009. évben nem került sor.

FM1 Zrt. és Advenio Zrt.

A két országos analóg kereskedelmi rádiós jogosultságra 2009-ben kiírt pályázati eljárásban a korábban a Sláger Rádió Műsorszolgáltató Zrt. által működtetett frekvenciát az FM1 Konzorcium nyerte el, amelynek tagjai vállalatuknak megfelelően megalapították az FM1 Zrt.-t, míg a korábban a Danubius Zrt. által működtetett országos frekvencia jogosultságát az Advenio Zrt. nyerte el. Mindkét műsorszolgáltatóval 2009. november 4. napján kötött műsorszolgáltatási szerződést az ORTT, amelyek alapján 2009. november 19-én az FM1 Zrt. NeoFM néven, az Advenio Zrt. pedig Class Rádió néven kezdte meg a műsorszolgáltatást. Az FM1 Zrt. műsorszolgáltatási szerződése annak létrejötté óta változatlan tartalommal van hatályban. Az Advenio Zrt. műsorszolgáltatási szerződése egy alkalommal került módosításra. A műsorszolgáltató a műsorszolgáltatás emblémájának megváltoztatását kérte, amely – mivel műsorszolgáltatás emblémájának meghatározása a műsorszolgáltatási szerződés részét képezi – a szerződés módosítását igényelte. A Testület 2270/2009. (XI. 18.) számú határozatával eleget tett a műsorszolgáltató kérelmének, és a műsorszolgáltatás emblémája tekintetében a műsorszolgáltatási szerződés módosításra került.

Magyar RTL Televízió Zrt.

A Testület 2003. évben kezdeményezte az M-RTL Zrt. műsorszolgáltatási szerződésének módosítását, a jogharmonizációs célú törvénymódosításnak megfelelően. A szerződésmódosítás folyamata 2009 közepén zárult le, sor került a módosított szerződés aláírására, amely 2009. június 30. napjától hatályos. A módosított szerződés – többek között – tartalmazza a médiatörvény jogharmonizációs célú változásának megfelelő előírásokat, továbbá megtörtént a szerződés aktualizálása.

A szerződésmódosítás lényegi elemei az alábbiak:

A legjelentősebb változás az Rttv. kiskorúak védelmére irányuló rendelkezéseinek (1/A. cím) szerződésbe történő átültetése, továbbá az egyes törvényi előírások megsértése esetén alkalmazható kötbér szankció mértékének meghatározása.

Az ORTT indítványára került a szerződésbe a „gyereksáv” meghatározása, melynek lényege az, hogy a műsorszolgáltató a hétvégi és ünnepnap gyereksávban, azaz reggel 7 és 10 óra között nem vetít olyan műsorszámot, amely nem alkalmas gyermekek számára az önálló, azaz nagykorú felügyeletét mellőző megtekintésre. A szerződés tartalmazza ezen rendelkezés figyelmen kívül hagyása esetében alkalmazható hatósági szankciót is.

Az Rttv. 2002. és 2007. évi módosításai okán több szerződéses rendelkezést törölni, vagy módosítani kellett, illetve új elemek beemelésére is szükség volt.

A fogalom-meghatározások körében szükség volt

- a magyarországi gyártású műsorszám, valamint az európai gyártású műsorszám, a műsorszétoztás, műsorterjesztés definíciójának törlésére,
- a hálózatba kapcsolódás, a klasszikus reklám, a műsorszolgáltatás, a reklám, a támogatás, az üzleti év fogalmának módosítására,
- az eredetileg magyar nyelven készült műsorszám, az európai mű, a magyarországi műsorszétoztás, a műsorelőzetes, a műsorszolgáltató, a televíziós vásárlás fogalmának beemelésére.

Az összeférhetlenségi szabályok szövegének módosítását érintően pl. az „állampolgári jogok” szövegrész elhagyása, ÁPV Rt. helyett a „Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt.”, Hírközlési Főfelügyelet helyett a „Nemzeti Hírközlési Hatóság” szerepeltetése mutatkozott szükségesnek.

A szerződésmódosítás átfogó jellegének megfelelően, az új szerződés részét képezi a 2005-ös szerződésmódosítás, mely a műsorszolgáltatási jogosultság időtartamának 2012-ig történt meghosszabbítását, továbbá a meghosszabbított műsorszolgáltatási jogosultság éveire fizetendő műsorszolgáltatási díjösszegeket, azok ütemezését, valamint bankgarancia adási kötelezettséget tartalmazta.

A szerződés műsorszolgáltatási jogosultságról szóló fejezetéből törlésre került a jogosultság további 5 évre történő megszerzése feltételeit tartalmazó rendelkezés, mivel az okafogyottá vált, alkalmazására lehetőség, mód nincs.

A médiatörvény kezdetektől hatályos rendelkezésének és az ÁPF-ben foglaltaknak megfelelően került sor a szerződés „Tevékenységi korlátozások”-at tartalmazó részének módosítására, mely alapján a műsorszolgáltató további műsorszolgáltatás végzésére *szakosított műsorszolgáltatásban* jogosultságot szerezhet, továbbá a műsorszolgáltató és az abban befolyásoló részesedéssel rendelkező *szakosított műsorszolgáltatásban* befolyásoló részesedést szerezhet.

A módosítás következtében megváltoztak a műsorszolgáltató tevékenységét érintő beszámolási kötelezettség szabályai, a műsorszolgáltatónak egy évben egy alkalommal kell számot adnia éves műsorszolgáltatói tevékenységéről. A beszámoló tartalmazza többek között közszolgálati vállalásainak teljesítéséről, egyes, szerződésben vállalt műsортípusok megvalósulásáról, továbbá eredetileg magyar nyelven gyártott, illetve európai művek sugárzásának időtartamáról szóló műsorszolgáltatói tájékoztatást.

Egy 2002-ben végrehajtott módosítás alapján átalakításra került a műsorszolgáltatási szerződés közszolgálati műsorarányokat tartalmazó 3.1 melléklete (Műsorszerkezet) és a műsor központi elemeit képező műsorszámokat magában foglaló 3.2 melléklete. Korábban e két melléklet nem fedte egymást, a jelenlegi változtatás következtében a Műsorszerkezetben vállalt arányok a 3.2 mellékletbe emelt közszolgálati műsorszámok sugárzásával teljesíthetők, így sokkal inkább számon kérhetők a vállalások teljesítésének vizsgálata során.

MTM-SBS Televízió Zrt.

A műsorszolgáltató és az ORTT között 1997-ben létrejött műsorszolgáltatási szerződés első, jelentős módosítására 2003-ban került sor. A módosított szerződés 2004. január 1. napjától lépett hatályba.

Az MTM-SBS Zrt. a versenytárs műsorszolgáltatási szerződésének átfogó módosítása okán egy újabb szerződésmódosítási folyamatot indított el, mellyel nem titkolt szándéka az volt, hogy az országos kereskedelmi televíziók műsorszolgáltatási szerződesei hasonló tartalmúak legyenek, a követelmények és az engedmények oldalán is.

Az ORTT 2009. november 11-én és december 16-án tárgyalta a műsorszolgáltató szerződésmódosításra vonatkozó felvetéseit: azokat elfogadta, tekintettel arra, hogy ugyanezen tartalommal változott meg az M-RTL Zrt. szerződése is. Az ORTT néhány olyan szerződéses rendelkezés módosítását, aktualizálását is kezdeményezte, melyek szerződésben való szerepeltetése indokolatlan, azok alkalmazása a megváltozott jogszabályi környezet okán már nem lehetséges.

A szerződő felek megállapodtak a műsorszolgáltatási szerződés módosított tartalmában, így az 2010. január 1-től lépett hatályba.

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek a szerződésmódosítás lényegi elemei:

Az Rttv. 2002. és 2007. évi módosításai okán több szerződéses rendelkezést törölni, vagy módosítani kellett. A „Fogalom meghatározások” című 1. Fejezet esetén

- a „magyarországi gyártású műsorszám”, a „magyarországi műsorszolgáltatás”, a „műsorszétoztás”, és a „műsorterjesztés” definíciójának törlésére,
- az „eredetileg magyar nyelven készített mű, műsorszám”, az „európai mű”, és a „műsorszolgáltatás” fogalmának módosítására került sor.

Az előző évek törvényt módosításai „A Műsorszolgáltatóra vonatkozó tulajdoni, szervezeti és tevékenységi korlátozások” című 6. Fejezet több pontjának szövegét érintették. Ennek keretében például szükség volt: az „*állampolgári jogok*” szövegrész elhagyására, ÁPV Rt. helyett a „*Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt.*”, Hírközlési Főfelügyelet helyett a „*Nemzeti Hírközlési Hatóság*” szerepeltetésére.

A szerződés műsorszolgáltatási jogosultságról szóló fejezetéből törlésre került a jogosultság további 5 évre történő megszerzése feltételeit tartalmazó rendelkezés, mivel az okafogyottá vált, 2007. július 9-én 24:00 órától hatályát veszítette.

A médiatörvény kezdetektől hatályos rendelkezésének és az ÁPF-ben foglaltaknak megfelelően került sor a szerződés „Tevékenységi korlátozások”-at taglaló részének olyan tartalmú módosítására, mely alapján a műsorszolgáltató további műsorszolgáltatás végzésére *szakosított műsorszolgáltatásban* jogosultságot szerezhet, továbbá a műsorszolgáltató és az abban befolyásoló részesedéssel rendelkező *szakosított műsorszolgáltatásban* befolyásoló részesedést szerezhet.

Az ORTT indítványára került a szerződésbe a „gyereksáv” meghatározása, melynek lényege az, hogy a műsorszolgáltató a hétfői és ünnepnap gyereksávban, azaz reggel 7 és 10 óra között nem sugároz olyan műsorszámot, amely nem alkalmas gyermekek számára az önálló, azaz nagykorú felügyeletét mellőző megtekintésre. A szerződés – szintén új elemként – magában foglalja ezen rendelkezés figyelmen kívül hagyása esetében alkalmazható hatósági szankciót is.

A két országos földi sugárzású kereskedelmi televíziós csatorna műsorszolgáltatási szerződése 2005-ben a műsorszolgáltatási jogosultság további öt évvel történt megújításakor néhány pontban módosult, aktualizálásra került. Az ORTT kezdeményezésére, a szerződés átfogó módosítása jegyében, a 2005. évi szerződésmódosítás beépítésre került a 2010. január 1-től hatályos szerződésbe. Ezen technikai változás nyomán módosult az „üzleti év” definíciója, a műsorszolgáltatási jogosultság időtartama (2012-ig), továbbá érintette a meghosszabbított műsorszolgáltatási jogosultság éveire fizetendő műsorszolgáltatási díjösszegeket, azok ütemezését, valamint bankgarancia adási kötelezettséget.

3.2. A HELYI ÉS KÖRZETI MŰSORSZOLGÁLTATÁSI SZERZŐDÉSEK MÓDOSÍTÁSA, FELMONDÁSA ÉS MEGSZÜNTETÉSE

A Testület 2009-ben az elmúlt évekhez képest jóval nagyobb számú szerződésmódosítást hajtott végre a helyi és körzeti földfelszíni műsorszolgáltatók műsorszolgáltatási szerződésein. A legtöbb szerződésmódosítás a műsortervet érintette, ideértve a hálózatba kapcsolódás miatt bekövetkezett műsorterv-módosítást is, de a korábbi évekhez képest számottevő volt a műsorszolgáltató jellegének (kereskedelmi, köz-műsor-szolgáltató) megváltoztatása miatt történő módosítás is.

Az alábbiakban összefoglaljuk, hogy 2009-ben milyen típusú szerződésmódosítások jöttek létre:

A műsorterv módosítása

A Testület minden esetben módosította azon műsorszolgáltatók szerződéseit, akik számára hálózatba kapcsolódást engedélyezett. A Testület a hálózatba kapcsolódás miatt módosította a hálózatos műsorszolgáltatók műsortervét, az alapvető jellegzetességek és a központi elemek meghatározása tekintetében. Több esetben engedélyezte a Testület a műsorterv ideiglenes jelleggel történő módosítását is, amelyet általában az évközi ünnepek, egy nagyobb jelentőséggel bíró kulturális esemény (pl. zenei fesztiválok) vagy karbantartás miatt kértek a műsorszolgáltatók.

A Testület 2009-ben számos esetben, a helyi, körzeti műsorszolgáltatók kérelmére módosította a műsorszerkezetet, műsortervet az alapvető jellegzetesség és központi elemek tekintetében. Az alábbi helyi és körzeti műsorszolgáltatók esetében került sor a saját műsortervre/saját műsoridőre vonatkozó szerződésmódosításokra:

- Aerial Kft. (Budapest 92,1 MHz)
- Baja Hangja Kft. (Baja 89,8 MHz)
- Elektro-Szignál Kft. (Vác 22. csatorna + Fót 48. csatorna)
- Európa Rádió Műsorszolgáltató Nonprofit Kft. (Nyíregyháza 100,5 MHz)
- Hangforrás Kft. (Miskolc 96,3 MHz + Ózd 99,5 MHz + Kazincbarcika 95,9 MHz)
- Kapos Televízió és Rádió Nonprofit Kft. (Kaposvár 42. csatorna)
- Magyar Jazz Rádió Kft. (Dél-Budapest 90,9 MHz)
- Miskolci Kommunikációs Nonprofit Kft. (Miskolc 55. csatorna)
- Média Csele Bt. (Miskolc 25. csatorna)
- Mediterrán Rádió Kft. (Pécs 101,2 MHz)
- Ózdi Kommunikációs Nonprofit Kft. (Ózd 51. csatorna)
- Pir Kft. – jogutódja: Rádió 96,3 Kft. (Paks 96,3 MHz, Bonyhád 94,0 MHz, Cece 91,6 MHz)
- Start Média Kft. (Budapest 99,5 MHz)
- Szombathelyi Televízió és Rádió Nonprofit Kft. (Szombathely 38. csatorna)
- X-Treme Spoiler Bt. (Dabas 97,5 MHz)

A Testület 2009-ben az alábbi műsorszolgáltatók esetében járult hozzá a műsorterv ideiglenes módosításához:

- Erasmus '2001 Kft. (Sopron 104,6 MHz)
- Ceglédi Városi Televízió Nonprofit Kft. (Cegléd 48. csatorna)
- Contitrade Kft. (Gödöllő 93,6 MHz)
- Halasmédia Nonprofit Kft. (Kiskunhalas 31. csatorna)
- Halom Televízió Nonprofit Kft. (Százhalombatta 48. csatorna)
- Kecskeméti Városi Televízió (Kecskemét 31. csatorna)
- Makói Városi Televízió Nonprofit Kft. (Makó 51. csatorna)
- Műsor-Hang Kft. (Budapest 95,7 MHz, Balassagyarmat 95,7 MHz, Eger 100,7 MHz)
- radiocafé Kft. (Budapest 98,6 MHz)
- Szerdahelyi József Nonprofit Kft. (Hódmezővásárhely 34. csatorna)
- Városi Televízió Eger Nonprofit Kft. (Eger 50. csatorna)

A műsorszolgáltatás állandó elnevezésének módosítása

- Contitrade Kft. (Gödöllő 93,6 MHz)
- Hangforrás Kft. (Miskolc 96,3 MHz + Ózd 99,5 MHz + Kazincbarcika 95,9 MHz)
- Rádió Direction Szolgáltató Kft. (Tatabánya 97,8 MHz)
- Média a Belvárosért Egyesület (Miskolc 99,5 MHz)
- Rádió Jam Zrt. (Veszprém 90,6 MHz + Ajka 88,8 MHz, Pápa 92,7 MHz, valamint a Balatonfüred 91,8 MHz + Keszthely 92,2 MHz)
- Rádió Infórum Kft. (Budapest 88,1 MHz, Göd 97,3 MHz)
- Vertum Média Kft. (Tatabánya 102,5 MHz)

A műsorszolgáltató jellegének módosítása

- Contitrade Kft. (Gödöllő 93,6 MHz) kereskedelmiből közműsor-szolgáltató
- Pécs TV Kommunikációs Kft. (Pécs 36. és 46. csatorna) kereskedelmiből közműsor-szolgáltató
- Rádió 8 Körmend Kft. (Körmend 99,8 MHz) közműsor-szolgáltatóból kereskedelmi
- Remény Rádió Kft. (Pécs 94,6 MHz) nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatóból köz-műsor-szolgáltató
- Rádió-Aktív Zrt. (Sátoraljaújhely 100,0 MHz) közműsor-szolgáltatóból kereskedelmi
- X-Treme Spoiler Bt. (Dabas 97,5 MHz) kereskedelmiből közműsor-szolgáltató

A szerződést biztosító mellékkötelezettség módosítása

- Szerdahelyi József Műsorszolgáltató Nonprofit Kft. (Hódmezővásárhely 34. csatorna) bankgarancia helyett óvadék
- EL-DO Rádió Kft. (Dunaújváros 93,1 MHz) bankgarancia helyett óvadék
- Tenkes Rádió Bt. (Siklós 88,6 MHz) bankgarancia helyett óvadék
- Média Mohács Kft. (Mohács 93,8 MHz) bankgarancia helyett óvadék

Vételkörzet bővítése

A Testület az alábbi műsorszolgáltatók szerződését módosította 2009-ben a vételkörzet bővítés miatt:

- Rádió Jam Zrt. (Veszprém 90,6 MHz) vételkörzet bővült az Ajka 88,8 MHz, Pápa 92,7 MHz, valamint a Balatonfüred 91,8 MHz + Keszthely 92,2 MHz jogosultságok vételkörzetével
- Revita Televízió Győr Zrt. (Győr 47. csatorna) vételkörzet bővült a ViDaNet Zrt. mosonmagyaróvári vételkörzetével

Egyéb jellegű szerződés-módosítások

A Testület minden esetben módosította a műsorszolgáltatási szerződéseket, amennyiben jóváhagyta

- a hálózatba kapcsolódott műsorszolgáltatók esetében a hálózatos és a saját műsoridő, illetve a műsorstruktúra módosítására irányuló kérelmeket,
- az embléma, a szignál, a név, valamint a műsorszolgáltatás állandó megnevezésének megváltozását.

Műsorszolgáltatási szerződések megszűnése, megszüntetése

A Testület 2009. május 20. napján azonnali hatállyal felmondta Cervinus Kft „f.a.” (Szarvas 95,2 MHz) helyi rádió műsorszolgáltatóval 1999. február 3. napján kötött műsorszolgáltatási szerződést tekintettel arra, hogy a műsorszolgáltató felszámolás alatt áll.

A Testület a Mixolid Zrt.-vel (Budapest 26. csatorna) 1999. március 3-án körzeti televízió jogosultságra kötött műsorszolgáltatási szerződést 2009. június 3. napján azonnali hatállyal felmondta, mivel a műsorszolgáltató a műsorszolgáltatás nyújtására vonatkozó kötelezettségét megszegte.

A Testület által a Duna-Mix Kft. (Dunaújváros 33. csatorna) 2006. január 19. napján helyi televízió jogosultságra kötött műsorszolgáltatási szerződést a felek 2009. november 26. napjával közös megegyezéssel megszüntették, tekintettel a műsorszolgáltató működésének anyagi ellehetetlenülésére.

3.3. A LEJÁRÓ MŰSORSZOLGÁLTATÁSI JOGOSULTSÁGOK MEGÚJÍTÁSA

Az Rttv. 107. § (1) bekezdés értelmében a műsorszolgáltatási jogosultságok érvényességi idejük lejártakor egy alkalommal „legfeljebb” további öt évre megújíthatók, amennyiben a műsorszolgáltatók megújításra vonatkozó szándékukat igénybejelentés formájában a lejárati előtt 14 hónappal a Testületnek bejelentik és működésük alatt nem követtek el súlyos vagy ismételt szerződésszegést. Amennyiben a megújít-

tás az Rttv. 107. §-a szerint kizárt, a Testület a műsorszolgáltatási szerződés lejárt előtt köteles az adott jogosultságra vonatkozó pályázati felhívást közzétenni.

Az ORTT tájékoztatta a műsorszolgáltatókat a műsorszolgáltatási jogosultságok érvényességi idejének lejártáról és arról, hogy a Dtv. és az Rttv. módosításáról szóló 2007. évi CLIV. törvény 9. § (1) bekezdésének c) pontjában rögzített frekvenciamoratórium lejártát követően – eltérő jogszabályi rendelkezés hiányában – lehetőség nyílik a televíziós műsorszolgáltatási jogosultságok megújítására.

A Dtv. 38. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a digitális televízió műsorok elérhetősége tekintetében a digitális átállásnak 2011. december 31-ig kell megvalósulnia a Magyar Köztársaság teljes területén úgy, hogy a lakosság legalább 94 %-át elérje a digitális televízió műsorszórás szolgáltatáson keresztül a közszolgálati műsorszolgáltatás, és ehhez rendelkezésre álljon a digitális műsorterjesztési szolgáltatás vételére alkalmas készülék.

A rádióműsorokkal kapcsolatban a Dtv. 38. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy a digitális átállás céldátuma 2014. december 31. napja. A Dtv. szerint az átállás csak akkor lehetséges, amennyiben e határidőig a lakosság legalább 94%-át eléri a digitális rádió műsorszórás szolgáltatáson keresztül a közszolgálati műsorszolgáltatás és a lakosság legalább 75%-a rendelkezik a digitális műsorszolgáltatás vételére alkalmas készülékkel. Amennyiben e feltételek 2014. december 31-ig nem biztosíthatók, úgy a rádióműsor terjesztés digitális átállásának határnapja a meghatározott feltételek teljesülésével esik egybe.

A 2009. évben megújított televíziós műsorszolgáltatási jogosultságok

Az Rttv. 107. § (3) bekezdése szerinti kizáró ok hiányában, a Dtv. 38. § (1) bekezdését figyelembe véve a Testület 2011. december 31. napjáig az alábbi televíziós műsorszolgáltatók jogosultságát újította meg:

1. táblázat

Műsorszolgáltató	Telephely	Csatorna	Szerző-déskötés dátuma	Szerződés eredeti lejártának dátuma	A jogosultságot megújító testületi határozat száma
Kecskeméti Városi Televízió	Kecskemét	31	1999.01.10.	2009.01.10.	91/2009. (I. 8.) sz. ORTT határozat
Kapos TV és Rádió Nonprofit Kft.	Kaposvár	42	1999.01.19.	2009.01.20.	90/2009. (I. 8.) sz. ORTT határozat
Városi Televízió Várpalota	Várpalota	43	1999.01.27.	2009.01.28.	92/2009. (I. 8.) sz. ORTT határozat
Boland Kft.	Fehérgyarmat	38	1999.01.28.	2009.01.29.	94/2009. (I. 8.) sz. ORTT határozat
Zalaegerszegi Televízió Kft.	Zalaegerszeg	51	2002.02.01.	2009.01.28.	93/2009. (I. 8.) sz. ORTT határozat
Városi Televízió Eger Nonprofit Kft.	Eger	50	1999.02.01.	2009.02.02.	95/2009. (I. 8.) sz. ORTT határozat
Gyöngyösi Városi Televízió Nonprofit Közhatszű Kft.	Gyöngyös	27	1999.02.01.	2009.02.02.	96/2009. (I. 8.) sz. ORTT határozat
Szombathelyi Televízió és Rádió Nonprofit Kft.	Szombathely	38	1999.02.03.	2009.02.04.	97/2009. (I. 8.) sz. ORTT határozat
Makói Városi Televízió Nonprofit Kft.	Makó	51	1999.02.04.	2009.02.05.	98/2009. (I. 8.) sz. ORTT határozat
Telepaks Paksi Televízió Nonprofit Kft.	Paks	31	1999.02.04.	2009.02.05.	99/2009. (I. 8.) sz. ORTT határozat
Sükösd-Érsekcsanak ÁMK	Sükösd	37	1999.02.05.	2009.02.05.	100/2009. (I. 8.) sz. ORTT határozat
Elektro-Szignál Kft.	Vác	22	1999.02.08.	2009.02.09.	101/2009. (I. 8.) sz. ORTT határozat
Salgótarjáni Városi Televízió Nonprofit Kft.	Salgótarján	29	1999.02.10.	2009.02.11.	102/2009. (I. 8.) sz. ORTT határozat
Csepp TV Dél-Pesti Televízió Kft.	Budapest	11	1999.02.17.	2009.02.18.	103/2009. (I. 8.) sz. ORTT határozat
Halom Televízió Nonprofit Kft.	Százhalombatta	48	1999.02.18.	2009.02.18.	104/2009. (I. 8.) sz. ORTT határozat
Halasmedia Nonprofit Kft.	Kiskunhalas	31	1999.02.18.	2009.02.19.	105/2009. (I. 8.) sz. ORTT határozat
Szolnok Televízió Zrt.	Szolnok	59	1999.03.01.	2009.03.02.	455/2009. (II. 25.) sz. ORTT határozat
Városi Közművelődési Intézmények, Múzeum és Tv	Kalocsa	34	1999.03.08.	2009.03.08.	456/2009. (II. 25.) sz. ORTT határozat
Szabadhajdú Nonprofit Kft.	Hajdúböszörmény	35	1999.03.09.	2009.03.09.	457/2009. (II. 25.) sz. ORTT határozat
Tapolcai Média Közalapítvány	Tapolca	43	1999.03.10.	2009.03.10.	458/2009. (II. 25.) sz. ORTT határozat
Város-Kép Szolgáltató Nonprofit Kft.	Nyíregyháza	39	1999.03.11.	2009.03.12.	459/2009. (II. 25.) sz. ORTT határozat

Műsorszolgáltató	Telephely	Csatorna	Szerző-déskötés dátuma	Szerződés eredeti lejártának dátuma	A jogosultságot megújító testületi határozat száma
Szerdahelyi József Nonprofit Kft.	Hódmező-vásárhely	34	1999.03.16.	2009.03.17.	460/2009. (II. 25.) sz. ORTT határozat
Miskolci Kommunikációs Nonprofit Kft.	Miskolc	55	1999.03.16.	2009.03.17.	461/2009. (II. 25.) sz. ORTT határozat
Pápa Városi Televízió	Pápa	42	1999.03.16.	2009.03.17.	462/2009. (II. 25.) sz. ORTT határozat
Fehérvár Televízió Kft.	Székesfehérvár	48	1999.03.23.	2009.03.24.	463/2009. (II. 25.) sz. ORTT határozat
Pannon Broadcast Televízió Kft.	Budapest	31	1999.03.24.	2009.03.25.	464/2009. (II. 25.) sz. ORTT határozat
Hajdúszoboszlói Városi Televízió	Hajdúszoboszló	39	1999.09.23.	2009.09.24.	465/2009. (II. 25.) sz. ORTT határozat
Kanizsa Televízió Nonprofit Kft.	Nagykanizsa	55	1999.09.23.	2009.09.24.	466/2009. (II. 25.) sz. ORTT határozat
Zemplén TV Közhatszű Nonprofit Kft.	Sátoraljaújhely	50	1999.09.23.	2009.09.24.	467/2009. (II. 25.) sz. ORTT határozat
Ózdi Városi Televízió Nonprofit Kft.	Ózd	51	2000.01.10.	2010.01.11.	1186/2009. (VI. 3.) sz. ORTT határozat
Kör TV Ráckeve Nonprofit Kft.	Ráckeve	50	2000.01.20.	2010.01.21.	1187/2009. (VI. 3.) sz. ORTT határozat
Média Csele Bt.	Mohács	25	2000.01.20.	2010.01.21.	1188/2009. (VI. 3.) sz. ORTT határozat
Városi Televízió Szeged Nonprofit Kft.	Szeged	42	2007.02.21.	2010.02.22.	1190/2009. (VI. 3.) sz. ORTT határozat
Trió-Média Kft.	Kiskunfélegyháza	50	2007.01.26.	2010.01.27.	1189/2009. (VI. 3.) sz. ORTT határozat
Revita Televízió Győr Kft.	Győr	47	2007.02.22.	2010.02.23.	1191/2009. (VI. 3.) sz. ORTT határozat

A 2009. évben megújított rádiós műsorszolgáltatási jogosultságok:

A Testület az Rttv. 107. § (3) bekezdése szerinti kizáró ok hiányában, a Dtv. 38. § (2) bekezdésének rendelkezéseit is figyelembe véve az Aerial Kft. jogosultságát további öt évvel, míg az Erasmus '2001. Kft. és a QPS Kft. jogosultságát a Dtv. 38. § (2) bekezdése alapján, 2014. december 31. napjáig – illetve a Dtv. 38. § (2) bekezdésében meghatározott együttes feltételek teljesülésétől függő hosszabb időtartamra, de legfeljebb öt évre – újította meg.

2. táblázat

Műsorszolgáltató	Telephely	Frekvencia	Szerződés-kötés dátuma	Szerződés eredeti lejártának dátuma	A jogosultságot megújító testületi határozat száma	Szerződés lejártának dátuma
Aeriel Kft.	Budapest	92,1 MHz	2002.11.08.	2009.11.09.	135/2009. (I. 14.) sz. ORTT határozat	2014.11.09.
Erasmus '2001 Kft.	Sopron	104,6 MHz	2003.08.08.	2010.08.10.	1764/2009. (IX. 9.) sz. ORTT határozat	2014.12.31.
QPS Kft.	Kazincbarcika	88,8 MHz	2003.10.29.	2010.10.31.	1766/2009. (IX. 9.) sz. ORTT határozat	2014.12.31.

A 2009. évben megújított kisközösségi rádiós műsorszolgáltatási jogosultságok:

Az Rttv. 107. § (3) bekezdése szerinti kizáró ok hiányában a Testület a táblázatban felsorolt kisközösségi rádiós műsorszolgáltatók jogosultságát újította meg további öt évre.

3. táblázat

Műsorszolgáltató	Telephely	Frekvencia	Szerződés-kötés dátuma	Szerződés eredeti lejártának dátuma	A jogosultságot megújító testületi határozat száma	Szerződés lejártának dátuma
Halics Attila	Berettyóújfalú	88,0 MHz	2007.03.23.	2010.03.24.	855/2009. (IV. 15.) sz. ORTT határozat	2015.03.24.
Mediorix Bt.	Szarvas	105,4 MHz	2007.05.02.	2010.05.03.	856/2009. (IV. 15.) sz. ORTT határozat	2015.05.03.
„A Tehetséges Zenészekért” Alapítvány	Székesfehérvár	102,9 MHz	2007.05.03.	2010.05.04.	857/2009. (IV. 15.) sz. ORTT határozat	2015.05.04.
Göőz József Általános Iskola, Napközi Otthonos Óvoda és Könyvtár	Aszaló	92,4 MHz	2007.05.21.	2010.05.22.	858/2009. (IV. 15.) sz. ORTT határozat	2015.05.22.
Média a Belvárosért Egyesület	Miskolc	99,5 MHz	2007.07.11.	2010.07.12.	859/2009. (IV. 15.) sz. ORTT határozat	2015.07.12.
Radio Studio Kft.	Zalaegerszeg	96,3 MHz	2007.07.04.	2010.07.05.	1269/2009. (VI. 17.) sz. ORTT határozat	2015.07.05.
Springer Krisztina	Kerepes	97,1 MHz	2007.09.17.	2010.09.18.	1270/2009. (VI. 17.) sz. ORTT határozat	2015.09.18.
Gordon Lajos	Csobánka	93,5 MHz	2007.09.17.	2010.09.19.	1271/2009. (VI. 17.) sz. ORTT határozat	2015.09.19.
Piliscsabáért Egyesület	Piliscsaba	107,4 MHz	2007.09.20.	2010.09.21.	1272/2009. (VI. 17.) sz. ORTT határozat	2015.09.21.

4. A KÖZSZOLGÁLATI MŰSORSZOLGÁLTATÓK KÖTELEZETTSÉGEI

A médiatörvény az általános rendelkezések mellett különös szabályokat is tartalmaz a közszolgálati műsorszolgáltatók tevékenységére. Ezek a szabályok a szervezeti előírásokon kívül egyrészt a műsorok tartalmára vonatkoznak, másrészt bizonyos szabályozási kötelezettséget írnak elő a műsorszolgáltatók számára, amikor közszolgálati műsorszolgáltatási szabályzat és archiválási szabályzat megalkotását rendelik el.

A Testület a közszolgálati műsorszolgáltatók műsorait rendszeresen ellenőrzi abból a szempontból, hogy azokban teljesülnek-e a médiatörvényben a közszolgálati műsorszolgáltatókra vonatkozó szigorúbb szabályok (pl. támogatási tilalmak, reklámidő), a sugárzott tartalom közszolgáltatóságát azonban – hatásköre hiányában – nem vizsgálja. (2007-ben folytatott ilyen vizsgálatot a Testület az mr2-Petőfi rádió arculatváltozásával összefüggésben, és 242/2008. (I. 30.) számú határozatában elmarasztalta a Magyar Rádió Zrt.-t a közszolgálati feladatai nem teljesítése miatt, ám – mint arra a beszámoló II. fejezetében utaltunk – az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a műsorszolgáltató nem sértett törvényt.)

Évek óta mindhárom közmédia rendelkezik közszolgálati műsorszolgálati szabállyal, amelynek megalkotásában az Rttv. 29. § (4) bekezdése szerinti egyetértési jog adta kereteken belül, az ORTT maga is vett részt. E szabályzatok érvényesülésének – a közszolgáltatóság követelményeinek – az értékelése azonban a kuratóriumok hatásköre az Rttv. 66. § (1) bekezdése alapján. Ugyancsak kompetencia hiányában nem foglalkozhatott a Testület azzal, hogy a Magyar Televízió 2008 márciusa óta elnök nélkül, a Legfőbb Ügyészség és a Cégbíróság által jogsértőnek talált módon működik.

Az Rttv. 27. §-a előírja a közszolgálati műsorszolgáltatók számára, hogy *a tevékenysége során birtokába került kulturális értékek és történelmi jelentőségű dokumentumok tartós megőrzéséről archívumában szakszerűen gondoskodik. Az archiválás szabályait és feltételeit, a hasznosítás módját pedig a kuratóriumnak a Testülettel egyetértésben, szabályzatban kell megállapítania.* Bár a rendelkezés 1996. óta szerepel a médiatörvényben, 2009 végén is csak a Duna Televízió rendelkezik olyan Archiválási Szabállyal, amellyel kapcsolatban a Testület (2008-ban) egyetértési jogát gyakorolta. Az elmúlt 13 évben sok egyeztetés zajlott ebben az ügyben az ORTT és a műsorszolgáltatók között, ennek eredménye volt a Duna Televízió szabályzata, a Magyar Rádió pedig 2009 őszén terjesztette be a szabályzatot, amelyet a Testület 2010 januári első ülésén értékelte, és 66/2010. (I.13.) számú ORTT határozatával úgy döntött, hogy levélben tájékoztatja a Magyar Rádió Közalapítvány Kuratóriumának elnökét arról,

hogya a Magyar Rádió Zrt.-nek a Kuratórium KH13/2009. (10.08.) számú határozatával jóváhagyott Archiválási Szabályzatával egyetért.

A Magyar Televízió ezirányú tevékenységéről – többszöri érdeklődés ellenére – nincsen információja az ORTT-nek.

2009-ben vita bontakozott ki a két közszolgálati televízió között abban, hogy az államnak kötelessége-e finanszírozni a műholdas terjesztést, s ennek a médiatörvény alapján milyen terjedelműnek kell lennie. Az ORTT megállapította, hogy döntési kompetenciája a közszolgálati televíziók tekintetében a médiatörvényben rögzített minimális terjesztési lehetőségek meghatározására és kontrolljára terjed ki. Mindemellett a Testület szükségesnek tartotta, hogy az érintett szereplők egyeztessenek egymással a témában. E párbeszédhez a Testület fórumot kívánt biztosítani, ezért meghívta a Duna Televízió Zrt., a Magyar Televízió Zrt., a Nemzeti Hírközlési Hatóság, a Pénzügyminisztérium, a Miniszterelnöki Hivatal, az Antenna Hungária képviselőit az ORTT székházában tartandó megbeszélésre. A konzultáció december 2-án került megtartásra.

Az MTV 2009 őszén bejelentette m2 műsorának műholdas terjesztési paramétereinek módosulását.

5. AZ ORTT PÁLYÁZTATÁSI TEVÉKENYSÉGE

5.1. A két analóg országos rádiós kereskedelmi jogosultság pályáztatása

E témát a Beszámoló II. Kiemelkedő jelentőségű ügyek című fejezete tartalmazza.

5.2. Az ORTT rendelkezésére álló helyi és körzeti műsorszolgáltatási lehetőségek pályáztatása

Az Országgyűlés 2007-ben fogadta el az Rttv.-t módosító 2007. évi CLIV. törvényt, amely szerint:

„9. § (1) A z Országos Rádió és Televízió Testület 2008. december 31-ig

b) nem fogadhat be, és nem bírálhat el műsorszolgáltatási jogosultság megszerzésére irányuló pályázatot;”

Tekintettel arra, hogy a törvénymódosítás 2009. január 1-jével hatályát veszítette, a Testület 2009-ben a médiatörvény alapján újra megkezdte a pályáztatási tevékenységét. Ennek keretében a következő pályáztatási eljárásokat indította meg:

5.2.1. Az Rttv. 41. §-a alapján pályáztatott műsorszolgáltatási jogosultságok

A két országos kereskedelmi rádiós jogosultság pályáztatása

A 313/2009. (II. 11.) számú határozatával a Testület megindította a **két országos kereskedelmi rádiós** jogosultság pályáztatási eljárást. A pályáztatás részleteit a Beszámoló II. Kiemelkedő jelentőségű ügyek című fejezete tartalmazza.

A Budapest 92,9 MHz körzeti rádiós műsorszolgáltatási jogosultság pályáztatása

A Testület 2269/2008. (XII. 10.) számú határozatával döntött a **Budapest 92,9 MHz** körzeti rádiós műsorszolgáltatási jogosultság pályáztatásáról. A jogosultság paramétereinek az NHH által történő megküldését követően 2009. május 18. és június 2. között sor került az Rttv. 52. § (4) bekezdése alapján a frekvenciatervek műszaki közszemlájére, majd június 15-én a nyilvános meghallgatásra. A Testület 1555/2009. (VII. 20.) számú határozatával elfogadta a pályázati felhívás tervezetét, amely az Oktatási és Kulturális Közlöny 2009. évi 27. számában jelent meg. A pályázati felhívás tervezetének nyilvános meghallgatására 2009. október 12-én került sor. A Testület a pályázati felhívás végső szövegét 2394/2009. (XII. 9.) számú határozatával fogadta el. A pályázati felhívás az Oktatási és Kulturális Közlöny 2009. évi 36. számában, december 28-án jelent meg. Az ajánlatok beadási határideje 2010. február 8-a.

7 helyi és egy körzeti rádiós jogosultság pályáztatási eljárása

A Testület 532/2009. (III. 4.) számú határozatával döntött **8 jogosultság** (Győr 100,1 MHz, Székesfehérvár 96,1 MHz, Fehérgyarmat 99,5 MHz, Karcag 93,8 MHz, Szolnok 102,4 MHz, Debrecen 94,4 MHz, Szombathely 107,4 MHz helyi jogosultság és Szeged 87,9 MHz körzeti jogosultság) pályáztatásáról. A jogosultságok paramétereinek az NHH által történő megküldését követően, 2009. június 16. és 30. között sor került az Rttv. 52. § (4) bekezdése alapján a frekvenciatervek műszaki közszemlájére, majd július 16-án a nyilvános meghallgatásra.

A Testület 2141/2009. (XI. 3.) számú határozatával elfogadta a pályázati felhívás tervezetét, amely az Oktatási és Kulturális Közlöny 2009. évi 36. számában, december 28-án jelent meg. Az ORTT a törvény rendelkezéseinek megfelelő határidőben, 2010. január 25-én tartotta meg a pályázati felhívás tervezet nyilvános meghallgatását.

A Miskolc 101,6 MHz körzeti rádiós műsorszolgáltatási jogosultság pályáztatása

A Testület 1184/2009. (VI. 3.) számú határozatával a **Miskolc 101,6 MHz** körzeti rádiós műsorszolgáltatási jogosultság pályáztatásáról. A jogosultság paramétereinek az NHH által történő megküldését követően, 2009. szeptember 2. és 16. között sor került az Rttv. 52. § (4) bekezdése alapján a frekvenciatervek műszaki közszemlájére, majd október 1-én a nyilvános meghallgatásra. A Testület 2141/2009. (XI. 3.) számú határozatával elfogadta a pályázati felhívás tervezetét, amely az Oktatási és Kulturális

lis Közlöny 2009. évi 36. számában, december 28-án jelent meg. Az ORTT a törvény rendelkezéseinek megfelelő határidőben, 2010. január 26-án tartotta meg a pályázati felhívás tervezet nyilvános meghallgatását.

A Püspökladány 91,8 MHz helyi rádiós műsorszolgáltatási jogosultság pályáztatása
A Testület 1916/2009. (X. 7.) számú határozatával a **Püspökladány 91,8 MHz** helyi rádiós műsorszolgáltatási jogosultság pályáztatásáról. A jogosultság paramétereinek az NHH által történő megküldését követően, 2009. november 20. és december 4. között sor került az Rttv. 52. § (4) bekezdése alapján a frekvenciatervek műszaki közszemléléjére, majd december 17-én a nyilvános meghallgatásra. Az ORTT 2010. január 20-án a 116/2010. (I. 16.) számú határozatával elfogadta a pályázati felhívást, amely várhatóan februárban jelenik meg az Oktatási és Kulturális Közlönyben.

Kisközségi rádiós jogosultságok pályáztatása

A Testület 854/2009. (IV. 15.) számú határozatával döntött a **kisközségi műsorszolgáltatási jogosultságok** pályáztatásának mielőbbi megindításáról és a pályázati felhívás tervezet elfogadásáról. A pályázati felhívás tervezet az Oktatási és Kulturális Közlöny 13., a végső felhívás a Közlöny 20. számában jelent meg. A pályázati felhívásra egy alkalommal, 2009. szeptember 1-én lehetett ajánlatot benyújtani.

A lefolytatott pályázati eljárás eredményeit a Beszámoló VII. fejezetének 8. pontja részletezi.

A Testület megbízásából az ORTT Irodája 2009. év őszén átdolgozta a kisközségi jogosultságok pályázati felhívását. Az 1916/2009. (X. 7.) számú határozattal elfogadott új pályázati felhívás tervezet az Oktatási és Kulturális Közlöny 36. számában, december 28-án jelent meg. Az ORTT a Törvény rendelkezéseinek megfelelő határidőben, 2010. január 26-án tartotta meg a pályázati felhívás tervezet nyilvános meghallgatását.

A 2010-ben lejáró helyi rádiós és a 2011-ben lejáró budapesti jogosultságok

A Testület 1867/2009. (IX. 30.) sz. határozatával úgy döntött megindítja az ismételten nem megújítható, 2010-ben lejáró helyi (Békés 94,4 MHz, Debrecen 95,0 MHz, Kecskemét 96,5 MHz, Miskolc 96,3 MHz, Kazincbarcika 95,9 MHz, Ózd 99,5 MHz) és 2011-ben lejáró budapesti (Budapest 95,3 MHz, Budapest 89,5 MHz, Budapest 103,9 MHz, Budapest 96,4 MHz.) jogosultságok pályáztatását.

A jogosultság műszaki közszemléléjére 2009. november 20. és december 4. között az Rttv. 52. § (4) bekezdése alapján, a nyilvános meghallgatásra 2010. január 18-án került sor.

5.2.2. Az Rttv. 102. § (5) bekezdése alapján pályáztatott műsorszolgáltatási jogosultságok

A Testület 366/2009. (II. 18.) számú határozatával döntött **kilenc ún. „talált”** (Ajka 93,2 MHz, a Győr 88,1 MHz, Veszprém 95,1 MHz Balatonfüred 96,2 MHz, Várpalota 90,0 MHz, Székesfehérvár 106,6 MHz, Nyíregyháza 91,1 MHz, Baja 88,7 MHz, Debrecen 104,6 MHz) rádiós műsorszolgáltatási jogosultság pályáztatásáról.

A jogosultság paramétereinek NHH által történő megküldését követően, 2009. március 30. és április 14. között sor került az Rttv. 52. § (4) bekezdése alapján a frekvenciatervek műszaki közszemléléjére, majd április 27-én a nyilvános meghallgatásra. A Testület 1232/2009. (VI. 10) számú határozatával elfogadta a pályázati felhívás tervezetét, amely az Oktatási és Kulturális Közlöny 2009. évi 22. számában jelent meg. A pályázati felhívás tervezetének nyilvános meghallgatására 2009. szeptember 7-én került sor. A Testület 2533/2009. (XII. 16.) számú határozatával fogadta el a pályázati felhívás végső szövegét, amely a beszámoló készítésekor az Oktatási és Kulturális Közlönyben történő megjelentetésre vár.

A Testület 659/2009. (III. 25.) számú határozatával megindította **tizenhét ún. „talált” jogosultság** (Celldömölk 92,5 MHz, Keszthely 93,4 MHz, Mór 92,9 MHz, Pápa 90,8 MHz, Zalaegerszeg 88,3 MHz, Sárvár 95,2 MHz, Békéscsaba 98,4 MHz, Hatvan 97,4 MHz, Százhalombatta 88,4, Zsámbék 88,4 MHz, Székesfehérvár 103,8 MHz, Szombathely 97,7 MHz, Tihany 105,7 MHz, Törökbálint 97,6 MHz, Veszprém 103,1 MHz, Zalaegerszeg 95,1 MHz, Zalaegerszeg 95,8 MHz, Mosonmagyaróvár 99,7 MHz) pályáztatását.

A frekvenciatervek műszaki közmeghallgatására az Rttv. 52. § (4) bekezdése alapján április 28. és május 13. között, a nyilvános meghallgatásra május 25-én került sor. A Testület 2139/2009. (XI. 3.) számú határozatával fogadta el a pályázati felhívás tervezetét, amely a az Oktatási és Kulturális Közlöny 36. számában, december 28-án jelent meg. Az ORTT a törvény rendelkezéseinek megfelelő határidőben, 2010. január 25-én tartotta meg a pályázati felhívás tervezet nyilvános meghallgatását.

5.3. Előkészület a 2010. évi pályáztatási tevékenységre

A Testület előző pontokban vázolt pályáztatási eljárásai közül, a már lezárult két országos kereskedelmi jogosultság kivételével valamennyi átnyúlik a 2010. évre.

A fentiekén túl, a Testület a 2009. évben megkezdte a 4. táblázatban szereplő jogosultságok pályáztatásának előkészítését is.

A 2010. évi pályáztatási tevékenység előkészítése céljából az ORTT Irodája 2011. évben végleg lejáró, azaz meg nem újítható 48 műsorszolgáltatási jogosultság pályáztatására vonatkozóan terjesztett javaslatot a Testület elé. A Testület 2531/2009. (XII.

16.) számú határozatával a következő műsorszolgáltatási jogosultságok pályáztatási eljárásának megindításáról döntött:

4. táblázat

Sorszám	Telephely	Frekvencia
1.	Ajka	88,8 MHz
2.	Baja	94,3 MHz
3.	Balatonfüred	91,8 MHz
4.	Cegléd	92,5 MHz
5.	Debrecen	92,3 MHz
6.	Derecske	94,7 MHz
7.	Dunaföldvár	106,5 MHz
8.	Eger	101,9 MHz
9.	Esztergom	98,1 MHz
10.	Esztergom	92,5 MHz
11.	Fonyód	101,3 MHz
12.	Göd	97,3 MHz
13.	Gyöngyös	101,7 MHz
14.	Hajdúböszörmény	98,9 MHz
15.	Hatvan	87,9 MHz
16.	Heves	93,7 MHz
17.	Hódmezővásárhely	97,6 MHz
18.	Jászberény	97,7 MHz
19.	Kalocsa	100,0 MHz
20.	Kaposvár	99,9 MHz
21.	Keszthely	92,2 MHz
22.	Kiskunfélegyháza	91,1 MHz
23.	Kiskunmajsa	88,2 MHz
24.	Orosháza	88,6 MHz
25.	Orosháza	90,2 MHz
26.	Paks	107,5 MHz
27.	Pápa	92,7 MHz
28.	Salgótarján	100,4 MHz
29.	Siófok	92,6 MHz

Sorszám	Telephely	Frekvencia
30.	Szeged	95,4 MHz
31.	Szeged	100,2 MHz
32.	Székesfehérvár	94,5 MHz
33.	Székesfehérvár	99,2 MHz
34.	Szekeşszárd	105,1 MHz
35.	Szekeşszárd	91,1 MHz
36.	Szentendre	91,1 MHz
37.	Szentes	95,7 MHz
38.	Szentes	106,1 MHz
39.	Szolnok	92,2 MHz
40.	Szolnok	90,4 MHz
41.	Tapolca	101,8 MHz
42.	Tatabánya	96,7 MHz
43.	Tatabánya	97,8 MHz
44.	Tatabánya	107,0 MHz
45.	Tiszaakécske	102,2 MHz
46.	Törökszentmiklós	96,4 MHz
47.	Veszprém	90,6 MHz
48.	Veszprém	94,6 MHz

A Testület határozatával a műsorszolgáltatási pályázat előkészítése érdekében – a hírközlésért felelős miniszter útján – felkérte a Nemzeti Hírközlési Hatóságot a fent említett rádiós jogosultságok aktuális műszaki paramétereinek megadására.

Az Rttv. 52. § (1) bekezdése szerint a frekvenciatervezés szempontjaként a Testület rögzítette, hogy a pályáztatás célja a jelenleg működő rádiózási lehetőségek folytatásának biztosítása, a frekvenciatervezésben alkalmazandó preferenciaként a műsorszolgáltatási lehetőségek műszaki paramétereinek változatlan, vagy javított minőségét jelölte meg.

A Testület a jogosultságok aktuális műszaki paramétereinek az NHH-tól történő megérkezését követően a pályáztatás médiatörvény szerinti szakaszairól (közszemle, nyilvános meghallgatás) fog majd dönteni.

Fentieken túl a Testület a 2010. évben a 2012-ben végleg lejáró rádiós műsorszolgáltatási jogosultságok újrapályáztatását, valamint a Testület által felmondott, illetve közös megegyezéssel megszüntetett jogosultságok pályáztatását, valamint az esetlegesen felmerülő igények alapján történő pályázati eljárások megindítását tervezi.

6. HÁLÓZATOS MŰSORSZOLGÁLTATÁSOK

A hálózatba kapcsolódás fogalmát a médiatörvény 2. § (8) bekezdése ekként határozza meg: „két vagy több műsorszolgáltató vagy műsorszolgáltatás összekapcsolódása ugyanazon műorszám, vagy műsor, egyidejű vagy csaknem egyidejű szolgáltatására”.

A hálózatba kapcsolódás törvényi feltétele, hogy a műsorszolgáltató legalább napi négy órában saját műsort sugározzon. A saját készítésű műsor legfőbb jellemzője, hogy megőrzi a műsorszolgáltató egyéni arculatát, továbbá a helyi közönség információs és kulturális igényeit szolgálja. Utóbbi feltételt a műsorszolgáltatási szerződés is rögzíti, hiszen saját műsorukban feltétlenül helyet kell kapniuk a regionális, helyi híreknek, a lokális közéleti eseményekről szóló beszámolóknak és magazinoknak, illetve a kívánságműsornak. Az átvett, vagyis hálózatos műsorok sugárzása pedig lehetőséget ad nézőnek/hallgatónak más régiók eseményeibe való betekintésre, színesebbé teszi a műsorszolgáltatási tartalmakat, és – nem utolsó sorban – csökkenti hálózatba kapcsolt műsorszolgáltatók üzemeltetési költségeit.

A Testület minden esetben módosítja azon műsorszolgáltatók szerződéseit, illetve nyilvántartott adatait (vezetékes műsorszolgáltatók), amelyek számára hálózatba kapcsolódást engedélyez. A testületi gyakorlatnak megfelelően a módosítás a hálózatba kapcsolódó műsorszolgáltatók műsortervét érinti, a közszolgálati arányszámok, valamint az alapvető jellegzetességek és a központi elemek meghatározása tekintetében.

A hálózatba kapcsolódni kívánó műsorszolgáltatók együttes kérése alapján a Testület nyilvántartásba veszi a műsort átadó médiumok hálózatos műsorszolgáltatóként való működésének tényét, valamint módosítja a hálózatba kapcsolt műsorszolgáltatók saját műsortervét/saját műsoridejét is.

A 2009. évben az alábbi esetekben engedélyezte az ORTT a hálózatba kapcsolódást:

139/2009. (I. 21.) számú ORTT határozat: A Testület a szerződésmódosítások elfogadásával a határozat meghozatalának napjával hozzájárult az FM-4 Rádió Kft. (Budapest 94,2 MHz + Komárom 88,3 MHz + Vác 94,1 MHz + Gyál 98,9 MHz + Monor 106,3 MHz + Pécel 91,7 MHz + Dömös 104,9 MHz + Komló 91,4 MHz + Piliscsaba 104,2 MHz + Esztergom 97,4 MHz + Zelka Zrt. zalaegerszegi hálózata) és a Remény Rádió Kft. (Pécs 94,6 MHz) hálózatba kapcsolódásához, valamint erre tekintettel a Remény Rádió Kft. műsortervének módosításához.

331/2009. (II. 11.) számú ORTT határozat: A Testület a szerződésmódosítások elfogadásával hozzájárult a Rádió Infórum Kft. (Budapest 88,1 MHz) műsortervének módosulásához 2009. január 30. napjával, a Füleky Rádió Kft. (Tihany 98,9 MHz) műsorter-

vének módosulásához, illetve a műsorszolgáltatók hálózatba kapcsolódásához 2009. február 21. napjával.

641/2009. (III. 18.) számú ORTT határozat: A Testület a szerződésmódosítások elfogadásával 2009. március 1. napjával hozzájárult a Művelődési Központ Kiskunmajsa (Kiskunmajsa 88,2 MHz) és az FM-4 Rádió Kft. (Budapest 94,2 MHz + Komárom 88,3 MHz + Vác 94,1 MHz + Gyál 98,9 MHz + Monor 106,3 MHz + Pécel 91,7 MHz + Dömös 104,9 MHz + Komló 91,4 MHz + Piliscsaba 104,2 MHz + Esztergom 97,4 MHz + Zelka Zrt. zalaegerszegi hálózata) hálózatba kapcsolódásához, valamint erre tekintettel a Művelődési Központ Kiskunmajsa műsortervének módosításához.

1338/2009. (VI. 24.) számú ORTT határozat: Páll József (Szolnok 90,4 MHz) és a Rádió 1 Kft. (Budapest 103,9 MHz) hálózatba kapcsolódás iránti kérelme tárgyában (667/2009.) a Testület szerződésmódosítások elfogadásával hozzájárult hálózatba kapcsolódásukhoz, valamint erre tekintettel a Páll József Szolnok 90,4 MHz jogosultsága vonatkozásában a műsorterv módosításához.

1779/2009. (IX. 9.) számú ORTT határozat alapján a Testület tudomásul vette a Szentgotthárd Városi Televízió és Kábelüzemeltető Nonprofit Kft. (vételi körzet: Szentgotthárd) nyilvántartásban szereplő adatainak (műsorszerkezet, hálózatos – HTV Zrt. – és saját műsoridő) 2009. július 25. napjától való változását.

2086/2009. (X. 28.) számú ORTT határozat alapján 2009. augusztus 17. napjával módosította Média Csele Bt. (Mohács 25. csatorna) műsortervét és a Hálózatos Televíziók Zrt. műholdas műsorszolgáltatótól átvett hálózatos műsoridejét.

2146/2009. (XI. 3.) számú határozatával a Testület a műsorszolgáltatók szerződésmódosításának elfogadása révén rendezte a Klubrádió Zrt. hálózatos és a Rádió Jam Zrt. (Veszprém 90,6 MHz + Ajka 88,8 MHz + Pápa 92,7 MHz + Balatonfüred 91,8 MHz + Keszthely 92,32 MHz) hálózatba kapcsolódó műsorszolgáltatók hálózatos viszonyait, miután Rádió Jam Zrt. vételi körzet bővítésessé alakult át.

2383/2009. (XII. 2.) számú határozatával 2009. július 25. napjával a Testület módosította a Szombathelyi TV és Rádió Nonprofit Kft. szerződését a műsorterv hálózatos és saját műsorideje tekintetében.

2541/2009. (XII. 16.) számú ORTT határozat alapján: a Testület hozzájárult az Ózdi Kommunikációs Nonprofit Kft. hálózatos műsoridejének csökkentéséhez a Hálózatos Televíziók Zrt. műholdas műsorszolgáltatótól átvett műsor tekintetében.

2547/2009. (XII. 16.) számú ORTT határozat alapján: a Testület hozzájárult a Klubrádió Zrt. (Budapest 95,3 MHz + Esztergom 98,1 MHz + Tatbánya 96,7 MHz) és a Parti Rádió Nonprofit Kft. (Abádszalók 89,2 MHz + Tiszafüred 88,7 MHz) műsorszolgáltatók hálózatba kapcsolódásához, ahol a Parti Rádió Nonprofit Kft. a hálózatba kapcsolt műsorszolgáltató.

Az elmúlt év folyamán egy esetben érkezett ideiglenes hálózatba kapcsolódás iránti kérelem, amelyet a Testület **1293/2009. (VI. 24.) számú határozatával** jóváhagyott az alábbiak szerint:

A Testület a kérelmezők szerződésmódosításainak elfogadásával hozzájárult a Kapos Rádió Kft. (Kaposvár 99,9 MHz) és a Helikon Rádió Kft. (Keszthely 99,4 MHz) 2009. június 12. napjától 2009. augusztus 21. napjáig, heti egy alkalommal, pénteken 22.00 órától szombaton 02.00 óráig, a „Black Magic Rádió Mátrix” c. műsorszám sugárzása idejére történő hálózatba kapcsolódásához.

A fentebb felsorolt eseteken kívül a hálózatos műsorszolgáltatási viszony felbontására irányuló kérelem is érkezett. Így az **1076/2009. (V. 20.) - 1077/2009. (V. 20.)** számú ORTT határozatok alapján a Testület hozzájárult a Média-Mix Kft. – Dél-Baranya TV – (vételkörzet: Ócsárd, Szigetvár, Magyarbóly, Pogány, Szentlőrinc, Bóly, Dunaszekcső, Bár, Szajk, Nagynyárad, Sátorhely, Majs, Töttös, Babarc, Liptód, Pócsa) vezetékes műsorszolgáltató Dunaszekcső Emlékeiért és Jövőjéért Alapítvány úgyszintén vezetékes műsorszolgáltatóval való hálózatba kapcsolódás megszüntetéséhez, és az adatában végbement változást tudomásul vette, nyilvántartásaiban átvezette.

Egy esetben a hálózatba kapcsolódás iránti kérelmet a Testület elutasította: **2147/2009. (XI. 3.), 2148/2009. (XI. 3.) és 2149/2009. (XI. 3.)** számú ORTT határozatokban a Testület rögzítette, hogy elbírált a Digitális Média Kft. (Várpalota 97,1 MHz) és a Gondol-A Rádió Kft. (Velence 90,4 MHz), Pelső Rádió Kft, valamint Alma Rádió Kft. hálózatba kapcsolódás iránti kérelmeit és elutasította ezeket, mert a műsorszolgáltatók jelentős díjtartozást halmoztak fel.

7. A NYILVÁNTARTÁSOK HELYZETE

Az ORTT az Rttv. alapján, annak megfelelő tartalommal vezeti nyilvántartását, melyet az interneten (www.ortt.hu) tesz elérhetővé. A vezetékes és műholdas műsorszolgáltatások 2009. december 31-i állománya az ORTT honlapján hozzáférhető.

Az ORTT Irodája a médiatörvény előírásainak megfelelően folyamatosan aktualizált papíralapú és elektronikus nyilvántartást vezetett a 2009. évben is.

A Testület közhiteles elektronikus nyilvántartása naprakész állapotot tükröz, az egyes adatok rögzítése, értékelése és az adatállományok aktualizálása folyamatos, elősegítve ezzel a gyorsabb és körültekintőbb előkészítői és döntéshozatali munkát. A nyilvántartás lényegesebb adatai az ORTT honlapján hozzáférhetőek a nyilvánosság számára is.

Az ORTT hatósági nyilvántartási jogkörének hangsúlya 2009-ben alapvetően a tartalomszolgáltatási kérdésekre helyeződött át.

A földfelszíni, műholdas és vezetékes műsorszolgáltatókról vezetett nyilvántartás, illetve adatbázis tartalmazza a műsorszolgáltatók azonosítására szolgáló általános alapadatokat, a konkrét tevékenységre vonatkozó speciális információkat, valamint azokat a közigazgatási határozatokat, amelyek a szolgáltatóknak jogot, illetve kötelezettséget állapítanak meg (pl.: nyilvántartásba vétel, nyilvántartásból való törlés,

nyilvántartásba vételi eljárás megszüntetése, nyilvántartásba vétel megtagadása, stb.).

A műsorterjesztés és digitális átállás szabályairól szóló 2007. évi LXXIV. **törvény** 12. § (2) és (3) bekezdései, valamint az ORTT és az NHH megállapodása értelmében, az ORTT a műsorszolgáltatókról vezetett nyilvántartás másolatát átadja, illetve a nyilvántartásban bekövetkezett változásokat rendszeresen megküldi az NHH-nak.

Az ORTT Irodája által vezetett nyilvántartás szerint 2009. december 31-ig 15 körzeti, 9 országos, és 3 kizárólag külföldre irányuló műholdas műsorszolgáltatás (összesen 27 műholdas műsorszolgáltatás), valamint 536 helyi és 5 körzeti vezetékes műsorszolgáltatás (összesen 541 vezetékes műsorszolgáltatás: 2 rádió, 539 televízió) rendelkezett műsorszolgáltatási jogosultsággal. A műsorszolgáltatók közül 371 kereskedelmi, 146 közműsor-szolgáltató, 24 pedig nem nyereségérdekelt státuszú [9. sz. melléklet: Műholdas műsorszolgáltatások (2009. december 31.), 11. sz. melléklet: Vezetékes műsorszolgáltatások (2009. december 31.)]

Az ORTT 2009. év folyamán összesen 71 vezetékes és 8 műholdas műsorszolgáltatót törölt nyilvántartásából. [10. sz. melléklet: 2009. év folyamán megszűnt műholdas műsorszolgáltatások, 12. sz. melléklet: 2009. év folyamán megszűnt vezetékes műsorszolgáltatások].

8. KISKÖZÖSSÉGI RÁDIÓZÁS

A Testület pályáztatási rendszerében a helyi műsorszolgáltatási lehetőségek egy speciális alrendszerét képezik a kisközösségi műsorszolgáltatások.

A kisközösségi rádiózást, annak feltételrendszerét a Testület hosszas előkészítő munkát követően, az NHH-val szoros együttműködésben dolgozta ki 2002-ben. E pályáztatás célja az volt, hogy lehetővé tegye olyan rádiók működését kistelepüléseken és kisebb közösségekben, ahol nem lehetséges helyi rádió gazdaságos működtetése, ám a helyi közösség igényelne neki szóló rádióadót, valamint, hogy lehetőséget nyújtson olyan intézményeknek, melyek a rádiózással egy speciális hallgatói kör igényeit elégítenék ki.

Mivel a kisközösségi rádiózás speciális igényeket elégít ki, ezért nemcsak jogi, hanem műszaki szempontból is külön szabályok vonatkoznak rá, az alábbiak szerint.

- A kisközösségi rádiózásnak nem célja a helyi rádiózással összemérhető nagyságú ellátottság biztosítása. Ezért a kisközösségi rádiók nem növelhetik utólag a vételkörzetüket, és nem alakulhatnak kereskedelmi rádióvá.
- A kisközösségi rádiók vételközrete kisebb a helyi rádiók megszokott vételkörzeténél. Sztereó vétel esetén a vételkörzet legfeljebb az adóállomástól számított 1 km sugarú körre terjedhet ki, a monó vétel határa ennél valamivel nagyobb lehet.

- Annak érdekében, hogy minél több kisközségi adóállomás egymás kölcsönös zavarása nélkül működhessen, szükséges az adóállomások sugárzási paramétereinek korlátozása. Ezért a kisközségi adóállomás maximális effektív sugárzási teljesítménye általában néhány Watt lehet, és nem haladhatja meg a 10 W értéket. Az antenna talajszint feletti magassága maximálisan 30 méter lehet.
- Az NHH rögzítette azt is, hogy az ország egyes részein – Budapesten és a nyugati országhatárhoz közel eső területeken – műszaki okok miatt nem minden esetben biztosítható kisközségi rádiózás céljára frekvencia.

A Testület elsőként 2003-ban tette közzé a kisközségi pályázati felhívást a Kulturális Közlönyben és honlapján. A pályázat meghirdetésekor a Testület alapvető célja az volt, hogy az ún. alulról jövő, nem profitorientált kezdeményezések, frekvenciaigények felszínre kerülhessenek, működhessenek.

A meghirdetett feltételek alapján évente kétszer lehet pályázati ajánlatot benyújtani (minden év március és szeptember 1. napján, 2010-től április és szeptember 1. napján), egyéb jogosultságokhoz képest lényegesen egyszerűbb feltételek mellett. A műsorszolgáltatási jogosultság 3 évre szól, mely az Rttv. alapján további öt évre megújítható.

Az Országgyűlés 2007-ben elfogadott törvénymódosításában, 2008. december 31-ig tartó időszakra előírt frekvenciamoratórium lejártát követően az ORTT az Rttv. 41. § (1) bek. a) pontja alapján az Oktatási és Kulturális Közlöny 2009/20. számában tette közzé pályázati felhívását a helyi rádiófrekvenciák hasznosítására kisközségi rádiók céljára. A pályázat tárgya a kisközségi rádiók céljára felhasználható 87,5-108,0 MHz frekvenciasáv.

A 2009. évben hatályos pályázati felhívás szövege a pályázó tekintetében speciális kitélt fogalmazott meg: a pályázó magánszemélynek a telephely szerinti településen állandó vagy ideiglenes lakóhellyel, a pályázó szervezetnek pedig az adott vételkörzetre bejegyzett székhellyel kell rendelkeznie. A kisközségi pályázatok tekintetében elvárás volt, hogy az ajánlat nem irányulhatott vételkörzet-bővítésre és/vagy földfelszíni hálózatba kapcsolódásra, valamint kizárólag nem nyereségérdekelt vagy közműsor-szolgáltatói státuszú műsorszolgáltatásra volt benyújtható. Az ajánlatban bemutatott műsortervnek, gazdálkodási és pénzügyi tervnek alá kellett támasztania, hogy a pályázó kisközségi rádiózás megvalósítása céljából nyújtotta be a pályázati ajánlatát.

A pályázati ajánlatban szükséges volt megjelölni a kívánt telephelyet.

Az ajánlat Testület általi nyertessé nyilvánítását követően, a pályázó által megadott telephelyre az NHH készíti el a szükséges frekvenciatervet, majd az átadott frekvencia vonatkozásában a Testület szerződést köt a nyertessé nyilvánított pályázóval, amely a rádióengedély kiadását követően kezdheti meg a műsorszolgáltatást az adott frekvencián.

A pályázati felhívás 3.4.5.1. pontja szerinti beadási határnapon 2009. szeptember 1-jén 34 pályázati ajánlat érkezett az ORTT-hez. A Testület 1995/2009. (X. 13.) számú határozatával nyertessé és közműsor-szolgáltatóvá nyilvánította a Lánosz Kornél Gimnázium pályázót (8000 Székesfehérvár, Budai u. 43.), Székesfehérvár telephellyel.

Az ORTT a 2001/2009. (X. 13.) számú határozatával kizárta és visszautasította az Eszterházy Károly Főiskola (3300 Eger, Eszterházy tér 1.) pályázati ajánlatát a pályázati felhívás 3.4.2.1. pontja alapján (tekintettel a pályázati felhívás 1.1.4. pontjára), mivel a pályázó cselekménye a pályázat tisztségéhez fűződő érdeket a Testület megítélése szerint súlyosan sérti.

A 2043/2009. (X. 21.) számú határozatával a Testület alakilag érvénytelenné nyilvánította és visszautasította az Extrém Business Kft. (Érd vételkörzet) pályázati ajánlatát a pályázati felhívás 3.4.1.1. c) pontja alapján, mivel a pályázó nem megfelelően teljesítette a pályázati felhívás 2.7.4. pontjában rögzítetteket.

A hiánypótlások és felvilágosítás kérések beérkezését követően a többi pályázó ajánlatáról a Testület várhatóan 2010. év januárjában hoz döntést.

A Testület a 2439/2009. (XII. 9.) számú határozatával elfogadta az Rttv. 41. § alapján pályázott helyi vételkörzetű kisközségi műsorszolgáltatási jogosultságok – előzőekhez képest – jelentősen átirított, 2010-re szóló pályázati felhívásának tervezetét.

Az új felhívás tervezet szerint a pályázati felhívás alapvető célja, hogy lehetővé tegye olyan rádiók működtetését, amelyek az NHH által meghatározott, sztereó vétel esetén legfeljebb az adóállomástól számított 1 km sugarú körrel jellemezhető vételkörzetben élő, dolgozó, tanuló, nyaraló, stb. meghatározott kisközséggé szerveződött csoportok igényeit szolgálják, valamint, hogy lehetőséget nyújtson műsorszolgáltatási tevékenység folytatására azon intézményeknek, vállalkozásoknak, amelyek a rádiózással egy speciális hallgatói kör igényeit elégítik ki.

Továbbra is kizárólag közműsor-szolgáltatói vagy nem nyereségérdekelt pályázati ajánlatok nyújthatók be, és a vételkörzet-bővítés, valamint a hálózatba kapcsolódás nem lehetséges e rádiók számára.

Az új kisközségi pályázati felhívás tervezet nyilvános meghallgatására 2010. január 26-án került sor. A végleges pályázati felhívás megjelenését követően, április 1. napján lehet benyújtani a pályázati ajánlatokat az újabb felhívás alapján.

A MŰSORSZOLGÁLTATÁSI ALAP

VIII

A Magyar Országgyűlés a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény megalkotásával hozta létre a Műsorszolgáltatási Alapot, amely 1997-ben önálló jogi személyként alakult meg és kezdte el működését. Az Alap tevékenységének ellenőrzését a vonatkozó jogszabályok szerint a könyvvizsgáló és az Alap Kezelési Szabályzatában foglaltak szerint a Felügyelő Bizottság végzi.

A Műsorszolgáltatási Alap pénzeszközeit kizárólag az Rttv.-ben meghatározott célokra lehet felhasználni. Az Alap törvényben rögzített feladata „a közszolgálati műsorszolgáltatás, a közműsor-szolgáltatók, a nem nyereségérdekeltektől műsorszolgáltatók, a közszolgálati műsorok és műsorszámok támogatása, a kultúra megőrzése és továbbfejlesztése, a műsorok sokszínűségének biztosítása, valamint a törvényben meghatározott egyéb célok támogatása”.

Ennek megfelelően az Alap pénzeszközeinek egy részét az Rttv. által meghatározott módon folyósítja a közszolgálati műsorszolgáltatóknak, valamint azok kuratóriumainak illetve az ORTT-nek; pénzeszközei másik részének elosztásáról pedig a kezelő ORTT nyilvános pályázatok útján dönt.

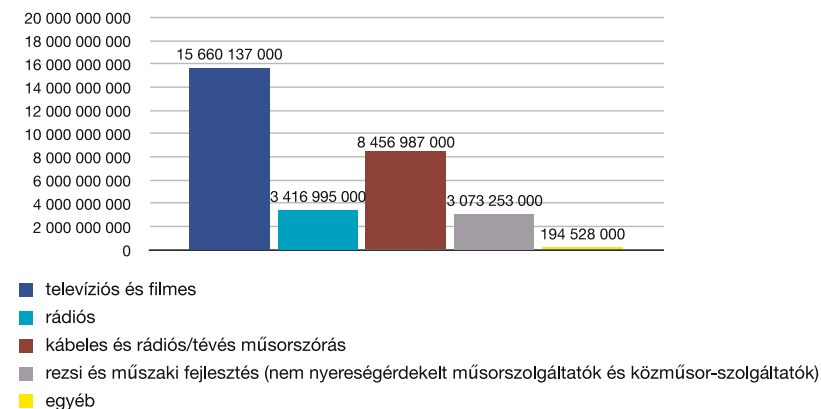
A pályázati eljárásokkal kapcsolatos teendőket a Műsorszolgáltatási Alap Igazgatósága végzi. A pályázati eljárás során a Testület által kiírt pályázati felhívásokra beérkezett kérelmeket, a testületi tagok által delegált bírálóbizottsági tagok értékelik, minősítik, támogatásukról a bírálóbizottságok ajánlása alapján a Testület dönt. A pályázati eljárások folyamatának (nyilvánosságra hozatal, elbírálás, bírálóbizottság ajánlásának elfogadása, szerződéskötés, a támogatás folyósítása, ellenőrzés) időtartama a határidők és a beadott pályázati kérelmek mennyiségének függvényében változik, ezért több pályázati eljárás a beadást követő évekre is áthúzódik.

Az ORTT 1997–2009. között 151 pályázati eljárást hirdetett meg, 30,8 milliárd Ft-ot (**1. ábra**) fordított a médiaszektor támogatására elsősorban az alábbi területeken:

- filmes, televíziós, rádiós műsorszámok létrehozása és bemutatása,

- helyi televíziós és rádiós műsorszolgáltatók számára műsorszórás korszerűsítése (2007-ig),
- műszaki fejlesztések (a kábelhálózatok fejlesztése és korszerűsítése 2007-ig),
- nem nyereségérdekeltektől műsorszolgáltatók és közműsor-szolgáltatók műszaki fejlesztése és működési költségeihez való hozzájárulás.

1. ábra

A Testület által támogatott alkotások közül számos film szerepelt és nyert díjat hazai és külföldi seregszemléken. Csak néhány cím az ismertebbek közül:

Almási Tamás: Sejtjeink
 Bacsó Péter: Hamvadó cigarettavég
 Bagó Bertalan: Vadászat angolokra
 Bereményi Géza: A Hídember
 Buzás Mihály: A kis utazás
 Deák Krisztina: Jadviga párnája
 Elek Judit: A hét nyolcadik napja
 Enyedi Ildikó: Simon mágus
 Fésős András: Balra a nap nyugszik
 Fliegauf Benedek: Dealer
 Gárdos Péter: Az utolsó blues
 Gárdos Péter: A porcelánbaba
 Goda Krisztina: Szabadság, szerelem
 Gothár Péter: Passzport
 Gothár Péter: Magyar szépség
 Gödrös Frigyes: Glamour

Groó Diana: Tarka képzelet – Renoir álmai
 Hegedüs Péter: Örökség: egy halász története
 Incze Ágnes: I love Budapest
 Janish Attila: Másnap
 Kamondi Zoltán: Az alkimista és a szűz
 Kamondi Zoltán: Kísértések
 Kocsis Tibor: Új Eldorádó
 Makk Károly: Egy hét Pesten és Budán
 Márton István: Buhera mátrix
 Mészáros Márta: A hetedik szoba – Hová tűnt József Attila édesapja?
 Miklauzic Bence: Ébrenjárók
 Mispál Attila: A fény ösvényei
 Mundruczó Kornél: Szép napok
 Pálfi György: Hukkle
 Páskándiné Sebők Anna: Erdély 1956
 Ragályi Elemér: Nincs kegyelem – fekete fehér
 Salamon András: Közel a szerelemhez
 Sas Tamás: Szerelemtől sújtva
 Sopsits Árpád: Torzók
 Szaladják István: Aranymadár
 Tímár Péter: Vakvagányok
 Tímár Péter: 6:3, avagy játszd újra Tutti
 Zsigmond Dezső: Élik az életüket
 Sipos József: Eszter hagyatéka

A fenti alkotások hazai és külföldi seregszemléken elért díjairól a 16. sz. mellékletben tájékoztatunk.

A Testület a pályázatokon túl egyedi döntésekkel is támogatja a magyar kultúra megőrzését és a továbbfejlesztését szolgáló törekvéseket. Kiemelendők azok a kezdeményezések, amelyek már több ízben nyerték el az ORTT támogatását, és mára rendszeresen megrendezésre kerülő médiarendezvényekké, eseményekké vagy folyamatos kutatási, archiválási projektté váltak:

- Göcsej Filmszemle (VI.)
- Kistérségi és Kisközösségi Televíziók Filmszemléje (X.)
- Magyar Kultúra Napja rendezvényei
- Nemzetközi Médiakonferencia – A média hatása a gyermekekre és fiatalokra (V.)
- Országos Diákfilmszemle (XVI.)
- Országos Széchényi Könyvtár – öt országos televízió hírműsorainak digitális rögzítése és feldolgozása

A Műsorszolgáltatási Alap 2004 decemberétől a támogatott és bemutatott műsorszámokat digitálisan rögzíti és metaadatokkal látja el, 2006 szeptemberétől e műsorszámok adatai az Alap és az ORTT honlapján is olvashatók. Az archívumban tárolt rádió- és televízióműsorok száma a 2009. év végén 2642, ami 45 054 archivált műsorórát jelent. A műsorszámok a rögzített metaadatok alapján (cím, műsorkészítő, pályázati eljárás, összköltség, támogatás mértéke) kereshetők és analóg vagy digitális hordozóra kiírhatók. 2005 decemberétől a Műsorszolgáltatási Alap archívumában megőrzi a nem műsorszám pályázatok főbb dokumentumait is.

1. A MŰSORSZOLGÁLTATÁSI ALAP PÁLYÁZATAI (1997–2009)

Az 1997 és 2009. december 31-e között az ORTT összesen 151 pályázati felhívást hirdetett meg. Ezek közül, 2009. év végén az Alapnál 17 folyamatban lévő pályázati eljárással kapcsolatban látja el a feladatát, 13 pályázat esetében visszakövetelés és igényérvényesítés miatt folyik eljárás, míg 121 pályázatot lezárt.

A mintegy 12000 beérkezett támogatási kérelemből a Testület 5840 kedvezményezett esetében 30,8 milliárd Ft támogatást ítelt meg és vállalt szerződéses kötelezettséget. A kedvezményezetté nyilvánítottak nem szerződészerű teljesítése miatt, 2009. év végén az Alap igényérvényesítési eljárás alatt, 189 497 666 Ft követelést tart nyilván.

2. A 2009. ÉVBEN KIBOCSÁTOTT PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

A Műsorszolgáltatási Alap a Testület döntése alapján 2009-ben összesen 11 pályázati felhívást bocsátott ki 1,48 milliárd Ft keretösszegben (melyből 2009 végéig 543,1 M Ft támogatást ítelt meg és vállalt szerződéses kötelezettséget) az alábbi támogatási célokkal.

Az ORTT az Rttv. 77. §-a alapján a helyi televíziók és rádiók, valamint a közműsorszolgáltatók és a nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatóknak nyújtott – többéves műltra visszatekintő – folyamatos pályázati formákon túl, 2009-ben a műsorok sokszínűségének biztosítása érdekében önálló pályázatot írt ki a rendszerváltást bemutató fikciós műsorszámok készítésének támogatására (FIKCIÓ2009), kortárs irodalmi művek gyermekek vagy felnőttek részére szóló rádiós adaptációinak elkészítésére (ADAPTÁCIÓ2009), valamint határon túli filmkészítő műhelyekkel együttesen is benyújtható ismeretterjesztő műsorszámok vagy műsorszámok sorozata készítésének támogatására (ISMERET2009). A gyermekekkel és ifjúsággal kapcsolatos támogatáspolitikája jegyében került sor a kulturális témájú gyermek- és ifjúsági televíziós műsorszámok készítésének támogatását célzó pályázat kiírására (TVGYEREK2009). A Testület az előző évhez hasonlóan 2009-ban is meghirdetett médiaelmélettel és mé-

diaismerettel foglalkozó tudományos és ismeretterjesztő kiadványok megjelentetésének támogatását célzó pályázatot (KÖNYV2009). A kultúra megőrzése érdekében került sor a magyarországi illetve határon túli magyar nyelvű színházi előadások televíziós közvetítésének vagy televíziós adaptációjának készítését támogató pályázati eljárás meghirdetésére (TVSZÍNHÁZ2009). A magyar irodalom népszerűsítését szolgálja a magyar irodalom kiemelkedő alakjai műveinek bemutatását célzó tévéfilmek készítésének támogatására meghirdetett pályázati eljárás (TVFILM2009).

Az ORTT 643/2009. (III. 18.) számú határozatával pályázati felhívást bocsátott ki az Rttv. 78. §-ának (1) bekezdése, illetve az Európai Bizottságnak az EK Szerződés 87. és 88. cikkének a csekély összegű (de minimis) támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 1998/2006/EK rendelete alapján a nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatók és köz-műsor-szolgáltatók műszaki fejlesztésének 2009. évi támogatására, elő- és utófinanszírozás formájában (NPMUSZ2009).

A pályázati eljárás célja a nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatói és közműsor-szolgáltatói működést biztosító, a pályázó későbbi digitális átállásához szervesen igazodó, azt elősegítő stúdiótechnikai háttér kialakításának támogatása, egyenként bruttó 30 000 Ft-ot meghaladó beszerzési árú, új, még nem használt stúdiótechnikai (ideértve a nemzetközi és hatósági elvárások megfeleléséhez szükséges berendezéseket is), stúdióakusztikai, műsorszolgáltatási működtetéshez indokolt számítástechnikai és a műsorkészítés célját szolgáló telekommunikációs célú stúdió szünetmentes működését biztosító műszaki berendezések megvásárlásához. Az eljárásban rendelkezésre álló keretösszeg a nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatók és a köz-műsor-szolgáltatók támogatásra **38 146 600 – 38 146 600 Ft**. Az egy pályázó által elnyerhető maximális támogatás rádiós műsorszolgáltatók esetében 4 000 000 Ft, televíziós műsorszolgáltatók esetében 7 000 000 Ft, kisközségi műsorszolgáltatók esetében 1 500 000 Ft. A stúdió(k) belső akusztikájának fejlesztésére legfeljebb 1 000 000 Ft igényelhető. A támogatott ráfordítási arány nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatók esetében 75%, közműsor-szolgáltatók esetében 67%, kisközségi (nem nyereségérdekelt és közműsor-szolgáltatói jogosultsággal rendelkező) műsorszolgáltatók esetében 90%.

A nyolcfordulós eljárás eredményeképpen, az 59 beérkezett kérelemből az Alap a 48 nyertessé nyilvánított közül év végéig 47 pályázóval, összesen 73 153 278 Ft összegben kötött szerződést.

1. táblázat

a kiírástól 2009. december 31-éig összesített adatok		támogatott	megítélt támogatás (Ft)
beérkezett pályázati kérelmek	59	–	–
elutasított (formai, tartalmi, forráshiány)	11	–	–
nyertessé nyilvánított		48	74 153 647
szerződést nem kötött		1	–
szerződést kötött		47	73 153 278

A támogatásban részesült pályázók:

a pályázó neve	megítélt támogatás (Ft)
nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatók	
ANDRYSOFT BT.	663 372
MATT-2004 Kft.	2 963 000
Máriaalmi Faluvédő Egyesület	1 030 950
BIHARI ANTAL	5 561 500
Szegváriak Szegvárért Közösségfejlesztők Egyesülete	2 897 250
Csoboth Zoltán	1 794 600
DOMBÓVÁR TV KFT.	2 099 175
RTV.Szekszárd KFT.	1 993 500
TILOS Kulturális Alapítvány	364 500
ALBA SANSZ Kulturális Alapítvány	988 821
Civil Rádiózásért Alapítvány	602 420
Gööz József Általános Iskola, Napköziotthonos Óvoda és Könyvtár	1 025 460
Dél Televízió Kft.	5 994 261
Diósgyőri Ady Endre Kulturális és Szabadidő Központ	1 013 941
MUZIKLAND Kft.	1 390 482
Szentgál Kultúrájáért és Közhasznú Tájékoztatásáért Alapítvány	317 655
Felső-Kiskunsági Községi Munkások Egyesülete	197 451
Media Universalis Alapítvány	763 731
Almás Ákos	789 889
“XEROPRESS” BT.	1 514 250
Springer Krisztina	624 193
TRIÓ-MÉDIA-KÖSZEG Kft.	3 556 199

közműsor-szolgáltatók	
MAGYAR JAZZ RÁDIÓ Kft.	656 808
Domino Tv ZRt.	1 993 660
SÁGHY-SAT Kft.	2 038 140
Tenkes Rádió Bt.	1 883 038
Média-Villány Kft.	702 495
ÉK-TV Kft.	2 257 900
Magyar Katolikus Rádió Alapítvány	538 614
Kistelek Város Művelődéséért és Sportéletéért Közhasznú Közalapítvány	3 038 106
TATAI TELEVÍZIO KÖZALAPÍTVÁNY	5 326 803
Városi Könyvtár és Művelődési Ház	1 206 000
MÉDIA CSELE Bt.	1 060 000
PANNON BROADCAST KFT.	1 337 591
Katolikus Rádió Zrt.	241 200
„G, mint Gondolat” Kft. (Szentendrei Médiaközpont Kft.)	886 410
ACTOR INFORMATIKA ÉS NYOMDA KFT.	684 819
Erményi Csaba	290 000
Túrkevei Városi Művelődési Intézmény és Könyvtár	1 313 736
Hajdúnánási Helyi Televízióért Alapítvány	1 599 156
Radio Studio Kft.	1 195 760
Remény Rádió Kft.	1 453 833
Rákosmente Rádió Kft.	219 519
FM 4 Rádió Kft.	2 330 528
Trial Média Kft.	1 297 941
Pilisabáért Egyesület	358 980
ERASMUS '2001 Kft.	1 095 641
MULTINET 99 Kft.	1 000 369

Az ORTT 873/2009. (IV. 15.) számú határozatával pályázati felhívást bocsátott ki az Rttv. 84.§-ának (2) bekezdése alapján kulturális témájú gyermek- és ifjúsági televíziós műsorszámok készítésének támogatására, elő- és utófinanszírozás formájában (TVGYEREK2009).

A pályázati eljárás célja a magyar kultúra témaköréből készített gyermek- és ifjúsági televíziós közszolgálati műsorszámok vagy tvfilmek készítése. Az eljárásban mindösszesen **100 000 000 Ft** keretösszeg áll a pályázók rendelkezésére. A támogatást az ORTT a

tervezett összköltség arányában ítéli meg a pályázónak úgy, hogy az ne haladja meg televíziós műsorszám esetében sem a tervezett összköltség külső hozzájárulások által nem fedezett hányadát, sem a tervezett összköltség 80 %-át, sem a 8 000 000 forintot; tvfilm esetében sem a tervezett összköltség külső hozzájárulások által nem fedezett hányadát, sem a tervezett összköltség 80 %-át, sem a 15 000 000 forintot.

Az ORTT 1783/2009. (IX. 9.) számú határozatával a pályázati eljárásban kiosztható keretösszeget 39 000 000 Ft-tal, majd az 1898/2009. (IX. 30.) számú határozatával 4 553 000 Ft-tal megemelte. A 47 beérkezett kérelem közül az Alap mind a 15 nyertessé nyilvánítottal megkötötte a szerződéseket, összesen 143 553 000 Ft összegben.

2. táblázat

a kiírástól 2009. december 31-éig összesített adatok		támogatott	megítélt támogatás (Ft)
beérkezett pályázati kérelmek	47	–	–
elutasított (formai, tartalmi, forráshiány)	32	–	–
nyertessé nyilvánított		15	143 553 000
szerződést nem kötött		–	–
szerződést kötött		15	143 553 000

A támogatásban részesült pályázók:

a pályázó neve	a műsorszám címe	megítélt támogatás (Ft)
Vox-Trade Zrt.	A hét nyolcadik napja	14 800 000
Városi Televízió Szeged Kft.	Kire ütött...? (Portréfilm Janikovszky Éváról)	4 696 000
PCN Kommunikációs Kft.	A biciklis túra	6 840 000
FILMNET IPTV Kft.	Az első...	14 864 000
MATT-2004 Kft.	„Kenyércsoda”	7 925 000
IUS IURIS Kft.	Arany János: Rózsa és Ibolya	14 800 000
ROPROD RÓZSA-PRODUKCIÓ Kft.	Benedek Elek mesemondó verseny	7 990 000
NEURÓPA Kft.	A titokzatos Zichy-gyémántok	8 000 000
Gyíkpohár Alapítvány	Bűvös Barangolások	2 260 000
Erdő P. R. Bt.	Feledésbe merült eszmék???	4 192 000
MEGAFILM Kft.	MATULA KALANDPARK	15 000 000
TV COM Kft.	ÉN A SZÍVEM HOZTAM EL	15 000 000
Editor Studio Bt.	Baltázár Színház	7 236 000
BOKORFILM Kft.	Hazám hazám...	8 000 000
G & B Variátor Kft.	Héjanász a hepehupán	11 950 000

Az ORTT 933/2009. (IV. 22.) számú határozatával pályázati felhívást bocsátott ki az Rttv. 84. §-ának (2) bekezdése alapján rádiós – sportműsort is tartalmazó – hírműsor, illetve közérdekű szolgáltató magazinműsor készítésének 2009. évi támogatására ütemezett elő- és utófinanszírozás formájában (RADIOALLANDO2009).

A pályázati eljárás célja a négy negyedéven keresztül minden hét azonos napjain, azonos időpontban rendszeresen jelentkező közszolgálati rádiós műsorszám készítésének támogatása az alábbi műsortípusokban: helyi eseményekről szóló – sportműsort is tartalmazó – hírműsor; helyi eseményekkel foglalkozó, helyi információkat közlő közérdekű szolgáltató magazinműsor. A nyertes állandó műsorok támogatására az ORTT beadási fordulónként legfeljebb 60 000 000 forintot, a három fordulóra mindösszesen **180 000 000 Ft**-ot ítél meg. Az egy pályázó által egy állandó műsorra adásonként elnyerhető maximális támogatás hírműsor esetén 7 000 Ft, magazinműsor esetén 40 000 Ft. Az ORTT egy állandó műsort tervezett összköltségének legfeljebb 50%-ával támogat.

A háromfordulós eljárás során a 174 beérkezett kérelemből, az ORTT 83 nyertest, 177 473 700 Ft támogatásban részesített. Az Alap év végéig 57 pályázóval, összesen 121 233 700 Ft összegben kötött szerződést (a szerződéskötések folyamatban vannak).

3. táblázat

a kiírástól 2009. december 31-éig összesített adatok		támogatott	megítélt támogatás (Ft)
beérkezett pályázati kérelmek	174	–	–
elutasított (formai, tartalmi, forráshiány)	91	–	–
nyertessé nyilvánított	83	177 473 700	
szerződést nem kötött	26	–	
szerződést kötött	57	121 233 700	

A támogatásban részesült pályázók:

a pályázó neve	az állandó műsor címe	megítélt támogatás (Ft)
„MAMBÓ RÁDIÓ” Kft.	Komlói Mozaik	2 120 000
RD.Kft.	Köztér	2 080 000
ACTOR INFORMATIKA ÉS NYOMDA KFT.	Helyi közélet	2 080 000
GONG RÁDIÓ KFT.	Mozaik	2 120 000
Lakihegy Rádió Bt.	Mozaik	2 038 400
TRÍÓ-Rádió Kft.	Napról-Napra	2 000 000
Radio Studio Kft.	Heti hírmondó	1 820 000
KUNSÁG-MÉDIA KHT.	Közérdekű szolgáltató magazin	2 080 000
FÉLEGYHÁZI HÍRLAP Kft.	Valaki mondja meg	2 080 000
Civil Rádiózásért Alapítvány	Péntek Reggeli Jóhír Magazin	1 960 000
Kisbíró Kft.	Napraforgó Magazinműsor	2 080 000
Nyugat Rádió Kft.	Nyugati Krónika Plusz	2 499 000
Szlovén Rádió Kht.	Tedensko ogledalo (Heti Magazin)	1 945 400
Magyar Katolikus Rádió Alapítvány	Regionális hírek	2 520 000
Dabas Sportcsarnok Kft.	Térségi Napló	2 080 000
Rádió 8 Körmeny Kft.	Hírek délben	2 555 000
Klubrádió Zrt.	„Ön-kormányzó plusz”	2 080 000
Rádió Szombathely KFT.	Vasi Kaleidoszkóp	2 080 000
MEDIORIX BT.	Vasárnapi Magazin	2 080 000
RÁDIÓ HORIZONT Kft.	Szentmiklósi Kaleidoszkóp	2 080 000
MAGYAR JAZZ RÁDIÓ Kft.	Budapesti Hírmagazin	1 840 000
Remény Rádió Kft.	Széchenyi tér	1 960 000
FM 4 Rádió Kft.	Napindító	1 960 000
Helikon Rádió Kft.	Fülbe-Való	2 038 400
Diósgyőri Ady Endre Kulturális és Szabadidő Központ	„Diósgyőri Hírmozaik”	2 160 000
Rádió 1 Kft.	Veszprémi Mozaik	2 080 000
„EURÓPA RÁDIÓ” Nonprofit Közhasznú Kft.	„Régió Krónika”	2 492 000
Rádió 1 Kft.	Veszprémi Krónika	2 492 000
„MAMBÓ RÁDIÓ” Kft.	Pécsi Mozaik	2 080 000
Diósgyőri Ady Endre Kulturális és Szabadidő Központ	„Diósgyőri Mozaik”	2 080 000

a pályázó neve	az állandó műsor címe	megítélt támogatás (Ft)
Pro 28 Kft.	VASI MOZAIK	2 120 000
Partner Rádió Kft.	Helyi érték	2 000 000
Helyi Rádió Kft.	Napjaink	2 040 000
GONG RÁDIÓ KFT.	Csongrádi hírfűzér	2 184 000
GONG RÁDIÓ KFT.	Kecskeméti napszemle	2 184 000
GONG RÁDIÓ KFT.	Korzó	2 080 000
Kisbíró Kft.	Helyi Hírösszefoglaló	2 513 000
PENTAFON Kft.	DUNA-MENTI MAGAZIN	2 080 000
ANDRYSOFT BT.	Női szemmel (nem csak nőknek)	1 222 000
Helikon Rádió Kft.	Helikon Krónika	3 001 000
Civil Rádiózásért Alapítvány	Civil- és városrészi hírek	1 729 000
START MÉDIA Kft.	Zebra	2 520 000
Rádió 8 Körmeny Kft.	Látószög	2 120 000
RÁDIÓ GYŐR Kft.	Győri Mozaik	1 865 000
Kalocsai Rádió Bt.	KORONA KRÓNIKA	2 555 000
NEWAVE Kft.	Summa	2 488 900
Lajta Rádió Kft.	Lajta Hírblokk	2 184 000
Tenkes Rádió Bt.	„Visszatekintő”	2 080 000
PANNON-SOPRON Kft.	Krónika	2 184 000
CONTITRADE Kft.	Regionális hírek	2 191 000
Magyar Katolikus Rádió Alapítvány	Szósztóló	2 080 000
MEDIORIX BT.	„Szarvasi hírek”	2 100 000
KISKUNMAJSA VÁROS ÖNKORMÁNYZAT MŰVELŐDÉSI KÖZPONT	Napraforgó	2 482 000
KAPOS RÁDIÓ Kft.	Helyi Érték	1 490 600
Tiszaújvárosi Községi Rádió Egyesület	Közéleti Koktél	2 080 000
Rákospente Rádió Kft.	Mozaik	2 080 000
Helyi Rádió Kft.	Nógrádi napló	1 813 000
Diórádió Gyöngyös Kft.	Itt történt	2 190 000
RÁDIÓ HORIZONT KFT.	RÉGIÓ HÍREI	2 191 000
Kalocsai Rádió Bt.	Turmix	2 080 000
Lakihegy Rádió Bt.	Sziget Krónika	2 464 000

a pályázó neve	az állandó műsor címe	megítélt támogatás (Ft)
Fehérvár Rádió Kft.	Hírek hatkor, megyei hírek 7 percben	1 778 000
Fehérvár Rádió Kft.	Városháza	1 920 000
Lánchíd Rádió Kft.	Déllelőtti Kalauz	1 920 000
Lánchíd Rádió Kft.	Lánchíd Expressz - Déli hírlátat	2 436 000
Dabas Sportcsarnok Kft.	Hírmondó	2 555 000
„EURÓPA RÁDIÓ” Nonprofit Közhasznú Kft.	Régió - Krónika	2 492 000
„EURÓPA RÁDIÓ” Nonprofit Közhasznú Kft.	„Közélet - Közérdek” Nyíregyháza	2 080 000
Tenkes Rádió Bt.	„Hírek a Tenkesalján”	2 191 000
Média-Villány Kft.	„Friss Újság”	2 191 000
Remény Rádió Kft.	A város hírei a Rádió Aktívban	2 114 000
Rádió 96,3 Kft.	AKT- Aktuális Közéleti Térkép	2 080 000
Klubrádió Zrt.	Klubrádió Regionális Hírei	2 520 000
Rádió JAM ZRt.	Pápai Anzix	2 080 000
KISKUNMAJSA VÁROS ÖNKORMÁNYZAT MŰVELŐDÉSI KÖZPONT	Majsa Paletta	2 080 000
„A-tól Z-ig” Beruházási és Szervezési, Lebonyolítási Bt.	Orosházi Mozaik	2 080 000
VARAGE Kft.	Debreceni Mozaik	2 080 000
Erasmus, 2001 Kft.	Hírpanoráma	2 100 000
Erasmus, 2001 Kft.	Soproni Panoráma	2 000 000
Rádió Szombathely Kft.	Vasi Hírcsokor	2 184 000
Rádió Szentes Nonprofit Közhasznú Kft.	Déli hírlátó	2 450 000
Tiszaújvárosi Községi Rádió Egyesület	Regionális Hírlátó	2 191 000
Nyugat Rádió Kft.	Nyugati Panoráma	2 000 000

Az ORTT 934/2009. (IV. 22.) számú határozatával pályázati felhívást bocsátott ki az Rttv. 84. §-ának (2) bekezdése alapján, televíziós közéleti magazinműsor, televíziós hírműsor (mely tartalmazhat sportműsort is) és kulturális magazinműsor készítésének 2009. évi támogatására, ütemezett elő- és utófinanszírozás formájában (TVALLANDO2009).

A pályázati eljárás célja a négy negyedéven keresztül minden hét azonos napjain, azonos időpontban rendszeresen jelentkező közszolgálati televíziós műsorszám készítésének támogatása az alábbi kategóriákban és műsorszámokban: A) kategória: helyi eseményekről szóló, saját gyártású közéleti magazinműsor B) kategória a.) helyi eseményekről szóló, saját gyártású – sportműsort is tartalmazó – hírműsor b.) helyi

eseményekről szóló, saját gyártású kulturális magazinműsor. A nyertes állandó műsorok támogatására az ORTT beadási fordulónként legfeljebb 90 000 000 Ft-ot ítél meg – a három fordulóban mindösszesen **270 000 000 Ft-ot** – az alábbi bontásban: az A) kategóriában nyertes állandó műsorok támogatására az ORTT egy beadási fordulóra legfeljebb 35 000 000 forintot, a B) kategóriában nyertes állandó műsorok támogatására az ORTT egy beadási fordulóra legfeljebb 55 000 000 forintot ítél meg. Az egy pályázó által egy állandó műsorra adásonként elnyerhető maximális támogatás: közéleti magazinműsorA esetén 50 000 Ft; hírműsorB esetén 27 000 Ft; kulturális magazinműsorB esetén 35 000 Ft.

A háromfordulós eljárás során, a 139 beérkezett kérelemből az ORTT 80 nyertest, 283 410 000 Ft támogatásban részesített. Az Alap év végéig 57 pályázóval, összesen 196 563 000 Ft összegben kötött szerződést (a szerződéskötések folyamatban vannak).

4. táblázat

a kiírástól 2009. december 31-éig összesített adatok		támogatott	megítélt támogatás (Ft)
beérkezett pályázati kérelmek	139	–	–
elutasított (formai, tartalmi, forráshiány)	59	–	–
nyertessé nyilvánítt		80	243 410 000
szerződést nem kötött		23	–
szerződést kötött		57	196 563 000

A támogatásban részesült pályázók:

a pályázó neve	az állandó műsor címe	megítélt támogatás (Ft)
KerKO-MÉDIA Szolgáltató Kft.	Barcsi Hírmagazin	2 300 000
MÉDIA CSELE Bt	DUNAVÖLGYE MAGAZIN	2 600 000
Csoboth Zoltán	"Hétközben"	2 450 000
SÁGHY-SAT Kft.	Napjaink	2 600 000
SZERENCSI Kulturális, Szolgáltató Betéti Társaság	Szerencsi Tükör	2 400 000
Szentgál Kultúrájáért és Közhasznú Tájékoztatásáért Alapítvány	"Táj - Kép" Magazin	2 500 000
Egy-Másért Ifjúsági és Közösségfejlesztő Közhasznú Egyesület	Hírek, Homokháttér	2 600 000
VSZ-KOMBI Bt.	Körkép	2 600 000
RTV.Szekszárd KFT.	Köz-tér	2 400 000

a pályázó neve	az állandó műsor címe	megítélt támogatás (Ft)
ERME-COMP BT.	Heti Magazin	2 600 000
TRIÓ-MÉDIA-JÁSZBERÉNY Kft.	Berényi Hírmondó	2 600 000
Szegváriak Szegváért Közösségfejlesztők Egyesülete	Térségünk	2 250 000
Debrecen Városi Televízió Kft.	Debreceni Színeképek	1 820 000
Zemplén Televízió Közhasznú Társaság	"Mecénás" - kulturális magazin	1 820 000
Szombathelyi Televízió és Rádió Nonprofit Kft.	Híradó	6 372 000
TRIÓ-MÉDIA KFT.	Közös Dolgaink	1 750 000
Városi Televízió Szeged Nonprofit Kft.	Körút-Kultúra	1 680 000
Szolnok TV Zrt.	Aktuális Hírmagazin	6 831 000
Keszthelyi TV. KFT.	SZIGNATÚRA	1 820 000
Gyöngyösi Városi Televízió Nonprofit Közhasznú Kft.	AKTUÁLIS	6 858 000
Halasmédia Non-profit Kft.	HÍRADÓ	6 210 000
KAPOS TV ÉS RÁDIÓ Nonprofit Kft.	Génusz	1 645 000
Veszprém TV Kft.	KILÁTÓ	1 820 000
"KÖLCSEY" Kht.	„Híradó”	7 020 000
REVITA TELEVÍZIÓ GYŐR Zrt.	Híradó	6 777 000
Marcali Városi Televízió	Kulturális Magazin	1 785 000
ETV Kht. (Erzsébetvárosi Televízió Kht.)	VII-es Krónika	2 600 000
DONKA-F Kft.	Közéleti Mozaik	2 600 000
Dunaszekcső Emlékeiért és Jövőjéért Alapítvány	Hazai Tükör	2 340 000
Baranya Televízió KFT.	Publikum	2 600 000
Sárvári Média Nonprofit Kht.	Hírek Hétkor - közéleti magazin-műsor	2 400 000
MAGYAR FERENC	7 NAP	2 600 000
LAVID Bt.	Bodajki Híradó	2 300 000
Kortye Vilmos	Vecsési magazin	2 500 000
Mátyus Lajos	VADKERTI KRÓNIKA	2 496 000
Mátyus Lajos	TÁZLÁRI KRÓNIKA	2 496 000
"ZSOLCA TV" Nonprofit Közhasznú Kft.	KözelKép	2 600 000
Sió Tv Kft.	Siófoki Krónika	2 600 000
TKTV Kft.	Jó estét Tatabánya!	2 250 000
Fanny-Film Kft.	Heti Krónika	2 600 000

a pályázó neve	az állandó műsor címe	megítélt támogatás (Ft)
Trial Média Kft.	Délipart	2 600 000
Trial Média Kft.	Boglári Krónikák	2 600 000
Debrecen Városi Televízió Kft.	Napszemle	6 885 000
Tatai Televízió Közalapítvány	"TATAI HÍRADÓ"	6 831 000
Keszthelyi TV. KFT.	KESZTHELYI HÍRADÓ	6 885 000
Zemplén Televízió Közhasznú Nonprofit Kft.	"Hír 7" - hírműsor	6 858 000
"CSABA TV" Kft.	KULTÚRMIX	1 820 000
KAPOS TV ÉS RÁDIÓ Nonprofit Kft.	Kapospont	6 561 000
Fehérvár Tv. Kft.	PALETTA	1 820 000
Ózdi Kommunikációs Nonprofit Kft.	Ózdi Krónika	6 777 000
Halas Média Non-profit Kft.	Kultúrkép	1 610 000
"ZTV Kft."	Itt történt	2 190 000
(Zalaegerszegi Televízió)	KultúRandevú	1 715 000
"Miskolci Kommunikációs" Nonprofit Kft.	Miskolc Ma	6 939 000
MARCALI VÁROSI TELEVÍZIÓ	Marcali Híradó	6 885 000
Dél Televízió Kft.	Kultúrsúgó	1 820 000
Kecskeméti Televízió	VÁROSON KÍVÜL	2 500 000
MÓRANET Nonprofit Közhasznú Kft.	Hírek, Hírháttér	2 600 000
GA-BU Média Szolgáltató Kft.	Csurgói Hírmagazin	2 350 000
Mór Városi Televízió Nonprofit Kft.	Köztér	2 650 000
Füzesabonyi Városi Televíziózást Segítő Közhasznú Társaság	Heti Krónika	2 350 000
"MÉDIA" 11. Kft.	Magazin 11	2 400 000
PÜSPÖKLADÁNYI TÁJÉKOZTATÓ KÖZPONT	"EGY HÉT"	2 496 000
Dienes Zoltán Gyula	"FÖLDESI ÉLETKÉPEK"	2 496 000
Pengő Ferenc e.v.	Nagykunsági Krónika	2 600 000
Szentendrei Média Központ Kft.	Hétközben	2 600 000
Kistelek Város Művelődéséért és Sportéletéért Közhasznú Közalapítvány	Heti Mozaik	2 600 000
MATT-2004 Kft.	Heti Közélet	2 600 000
CITY TV Kft.	MIT HOL HOGYAN	2 650 000
Sziget Produkciós Stúdió Kft.	Szigeti Krónika	6 966 000
Szombathelyi Televízió és Rádió Nonprofit Kft.	Műhely	1 750 000

a pályázó neve	az állandó műsor címe	megítélt támogatás (Ft)
Városi Televízió Szeged Nonprofit Kft.	Szegedi Hírek	6 831 000
"CSABA TV" Kft.	HÍRADÓ	7 047 000
Halom Televízió Nonprofit Kft.	PALETTA	1 855 000
Halom Televízió Nonprofit Kft.	HÍRADÓ	6 831 000
Veszprém TV Kft.	Híradás	7 020 000
"KÖLCSEY" Nonprofit Kft.	"Víg-kend"	1 820 000
"ZTV KFT"	Híradó	6 939 000
Gyöngyösi Városi Televízió Nonprofit Közhasznú Kft.	NÉZŐTÉR	1 750 000
Somogy Televízió Nonprofit Kft.	Híradó	6 966 000
Dél Televízió Kft.	Híradó	7 047 000

Az ORTT 1206/2009. (VI. 4.) számú határozatával pályázati felhívást bocsátott ki az Rttv. 77. §-ának (1) bekezdése illetve az Európai Bizottságnak az EK Szerződés 87. és 88. cikkének a csekély összegű (de minimis) támogatásokra való alkalmazásáról szóló 1998/2006/EK rendelete 2. cikke alapján a médiaelmélettel, médiaismerettel foglalkozó tudományos és ismeretterjesztő kiadványok megjelentetésének támogatására, elő- és utófinanszírozás formájában (KÖNYV2009).

A pályázati eljárás célja olyan magyar nyelvű kiadványok nyomtatott formában történő elkészítése és forgalomba hozatala, amelyek szakkönyv, tankönyv, monografikus vagy gyűjteményes mű formájában első magyar kiadásaként, folyóiratként vagy periodikaként jelennek meg; tudományos illetve ismeretterjesztő jelleggel vizsgálják és elemzik a média világát, és legkésőbb 2011. június 30-áig (megjelenési véghatáridő) a pályázati kérelemben vállalt példányszámban teljes egészében forgalmazásra kerülnek. A pályázati eljárásban a nyertes kiadványok támogatására az ORTT együttesen legfeljebb **10 000 000 Ft**-ot ítél meg. A támogatást az ORTT a tervezett összköltség arányában ítéli meg a pályázónak úgy, hogy az ne haladja meg sem annak a külső hozzájárulások által nem fedezett hányadát, sem annak a 67 %-át, sem a 2 000 000 forintot.

Az ORTT 2264/2009. (XI. 18.) számú határozatával a keretösszeget **6 000 000 Ft-tal** megemelte.

A kétfordulós eljárás során a 14 beérkezett kérelemből az ORTT 10 nyertest 16 000 000 Ft támogatásban részesített. Az Alap év végéig 6 pályázóval, összesen 8 630 000 Ft összegben kötött szerződést (a szerződéskötések folyamatban vannak).

5. táblázat

a kiírástól 2009. december 31-éig összesített adatok		támogatott	megítélt támogatás (Ft)
beérkezett pályázati kérelmek	14	–	–
elutasított (formai, tartalmi, forráshiány)	4	–	–
nyertessé nyilvánított	10		16 000 000
szerződést nem kötött	4		–
szerződést kötött	6		8 630 000

A támogatásban részesült pályázók:

a pályázó neve	a kiadvány címe	megítélt támogatás (Ft)
Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat Magyar Egyesület	A média hatása a gyermekekre és fiatalokra V. (KOBÁK sorozat 7. kötete)	2 000 000
Műcsarnok Nonprofit Kft.	Balázs Béla Stúdió - 50 év (munkacím)	2 000 000
Médiakutató Alapítvány	Médiakutató, 2009/IV., 2010/I., 2010/II.	2 000 000
Európai Gondolkodás Akadémiája Közhasznú Alapítvány	Dr. Aczél Petra: Médiaretorika	845 875
Filmvilág Alapítvány	FILMVILÁG FILMMŰVÉSZETI FOLYÓIRAT	2 000 000
GFK Hungária Kft.	Marketing & Menedzsment 2010/1. szám	586 000
MÉDIA CONNECTION Kft.	Média Kábel Műhold	2 000 000
PrintXBudavár Zrt.	Média és politika	1 370 000
Törökfürdő Irodalmi, Művészeti Kulturális Alapítvány	Esélyt a kommunikációnak! Esélyegyenlőségi kézikönyv egyetemek, főiskolák és médiumok számára	2 000 000
Debreceni Mozgóképkultúra Alapítvány	Digitális szép új világ	1 198 125

Az ORTT 2027/2009. (X. 21.) számú határozatával az Rttv. 84. §-ának (2) bekezdése alapján gyermekeknek és/vagy felnőtteknek szóló színházi előadások televíziós közvetítésének vagy televíziós adaptációjának támogatására elő- és utófinanszírozás formájában (TVSZÍNHÁZ2009).

A pályázati eljárás célja, legkésőbb a 2009/2010-es színházi évadig magyarországi vagy határon túli színházban magyar nyelven bemutatott, repertoáron szereplő prózai, zenés, táncos vagy báb előadások televíziós közvetítésének vagy televíziós adaptációjának elkészítéséhez nyújtott támogatás. A pályázati eljárásban mindösszesen **143 000 000 Ft** áll a pályázók rendelkezésére. A támogatást az ORTT a tervezett összköltség arányában ítéli meg a pályázónak úgy, hogy az ne haladja meg közvetítés esetében sem a tervezett összköltség külső hozzájárulások által nem fedezett hányadát, sem a tervezett összköltség 80%-át, magyarországi színházi közvetítés esetén

sem a 6 000 000 Ft-ot, határon túli színházi közvetítés esetén sem a 8 000 000 Ft-ot; adaptáció esetében sem a tervezett összköltség külső hozzájárulások által nem fedezett hányadát, sem a tervezett összköltség 80%-át, sem a 15 000 000 Ft-ot; több közvetítés vagy adaptáció vállalása esetén összesen a 30 000 000 Ft-ot.

A pályázatokat az Alap 2009. november 24-én vette át. A pályázati felhívásra 39 pályázó 62 db műsorszámra vonatkozó pályázati kérelme érkezett be. Az ORTT-től kért támogatás összesen: 453 651 900 Ft.

Az ORTT 2028/2009. (X. 21.) számú határozatával pályázati felhívást bocsátott ki az Rttv. 84. §-ának (2) bekezdése alapján kortárs magyar irodalmi művek adaptációja alapján kortárs magyar szépirodalmi művek gyermekek vagy felnőttek részére szóló rádiós adaptációjának támogatására, elő- és utófinanszírozás formájában (ADAPTÁCIÓ2009).

A pályázati eljárás célja a magyarországi országos műsorszolgáltatási jogosultsággal rendelkező közszolgálati vagy országos műsorszolgáltatási jogosultsággal rendelkező közműsor-szolgáltató rádiós műsorszolgáltatóknak kortárs magyar szerzők szépirodalmi műveiből, gyermekek vagy felnőttek részére készülő rádiós közszolgálati műsorszámoknak készítéséhez nyújtott támogatás. (Jelen felhívásban kortárs-szerzőnek azon alkotók minősülnek, akik a pályázati kérelem benyújtásának napján is élő, alkotó személyek.)

A pályázati eljárásban **20 000 000 Ft** keretösszeg áll a pályázók rendelkezésére. A támogatást az ORTT a tervezett összköltség arányában ítéli meg a pályázónak úgy, hogy az ne haladja meg sem a tervezett összköltség külső hozzájárulások által nem fedezett hányadát, sem a tervezett összköltség 67 %-át, sem önálló műsorszámoneként a 600 000 Ft-ot, vagy sorozat esetén epizódonként a 150 000 Ft-ot.

A pályázati felhívásra a 2009. december 2-ai beadási napon 66 pályázat érkezett be. Az ORTT-től kért támogatás összesen: 31 970 700 Ft.

Az ORTT 2128/2009. (X. 28.) számú határozatával pályázati felhívást bocsátott ki az Rttv. 78. §-ának (1) bekezdése, illetve az Európai Bizottságnak az EK Szerződés 87. és 88. cikkének, a csekély összegű (de minimis) támogatásokra való alkalmazásáról szóló 1998/2006/EK rendelete 2. cikke alapján a nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatók és közműsor-szolgáltatók 2010. évi fenntartási és üzemeltetési költségeinek támogatására, havonta folyósítandó előfinanszírozás formájában (NPREZSI2010).

A pályázati eljárás célja a nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatói és közműsor-szolgáltatói jogosultsággal rendelkező magyarországi műsorszolgáltatók folyamatos tevékenységének havi támogatása a 2010. január 1-je és 2010. december 31-e közötti, a pályázó elfogadott pályázati kérelme szerinti támogatott időszak műsorszolgáltatással kapcsolatos fenntartási és üzemeltetési költségeihez való hozzájárulással.

A Testület pályázati eljárásban rendelkezésre álló keretösszeget az alábbiak szerint osztja meg:

6. táblázat

közműsor-szolgáltatók 151 770 400 Ft (60-35-5%)	nem nyereségérdekeltektől műsorszolgáltatók 151 770 400 Ft (40-25-35%)
TV: 91 062 240 Ft R: 53 119 640 Ft KKR: 7 588 520 Ft	TV: 60 708 160 Ft R: 37 942 600 Ft KKR: 53 119 640 Ft

A jelen eljárásban **az első** beadási határnap **2009. december 15-e, a második és további forduló** beadási határnapja **tárgyhó 15-e**. Az első beadási napon összesen 89 pályázat érkezett be, az igényelt támogatás összesen 516 655 116 Ft. A kért támogatások megoszlása: közműsor-szolgáltató televíziók: 193 881 600 Ft, közműsor-szolgáltató rádiók: 85 494 000 Ft, kisközösségi közműsor-szolgáltató rádiók: 17 380 800 Ft, nem nyereségérdekeltektől televíziók: 110 200 200 Ft, nem nyereségérdekeltektől rádiók: 44 735 556 Ft, kisközösségi nem nyereségérdekeltektől rádiók: 64 962 960 Ft.

Az ORTT 2178/2009. (XI. 3.) számú határozatával pályázati felhívást bocsátott ki az Rttv. 84. §-ának (2) bekezdése alapján a rendszerváltást bemutató fikciós műsorszámok készítésének támogatására, elő- és utófinanszírozás formájában (FIKCIÓ2009).

A pályázati eljárás célja a rendszerváltást, annak folyamatát, politikai, kulturális és társadalmi hátterét és hatását bemutató televíziós közszolgálati önálló műsorszámok készítéséhez nyújtott támogatás. A pályázati eljárásban **100 000 000 Ft** keretösszeg áll a pályázók rendelkezésére. A támogatást az ORTT a tervezett összköltség arányában ítéli meg a pályázónak úgy, hogy az ne haladja meg sem a tervezett összköltség külső hozzájárulások által nem fedezett hányadát, sem a tervezett összköltség 80%-át, sem a 16 000 000 Ft-ot.

A pályázatokat az Alap 2009. december 15-én vette át. A pályázati eljárásban 9 pályázat érkezett be és az általuk igényelt támogatás együttes összege 134 320 000 Ft.

Az ORTT 2468/2009. (XII. 16.) számú határozatával pályázati felhívást bocsátott ki az Rttv. 84. §-ának (2) bekezdése alapján ismeretterjesztő műsorszámok vagy műsorszámok sorozata készítésének támogatására, elő- és utófinanszírozás formájában (ISMERET2009).

A pályázati eljárás célja olyan közszolgálati televíziós önálló műsorszám vagy sorozat készítéséhez nyújtott támogatás, amely a magyar kulturális, művészeti vagy tudományos élet jelenét vagy múltját kiemelkedő alakjain, személyiségeinek munkásságán keresztül közerthető formában, de tudományos igénytelenséggel mutatja be. A pályázati eljárásban **70 000 000 Ft** keretösszeg áll a pályázók rendelkezésére. A támogatást az

ORTT a tervezett összköltség arányában ítéli meg a pályázónak úgy, hogy az ne haladja meg önálló műsorszám benyújtása esetében sem a tervezett összköltség külső hozzájárulások által nem fedezett hányadát, sem a tervezett összköltség 80%-át, sem az 5 000 000 Ft-ot; sorozat benyújtása esetében sem a tervezett összköltség külső hozzájárulások által nem fedezett hányadát, sem a tervezett összköltség 80%-át, sem epizódonként a 3 000 000 Ft-ot, de sorozatonként legfeljebb a 15 000 000 Ft-ot. A pályázatokat az Alap 2010. február 23-án veszi át.

Az ORTT 2469/2009. (XII. 16.) számú határozatával pályázati felhívást bocsátott ki az Rttv. 84. §-ának (2) bekezdése alapján a magyar irodalom kiemelkedő alakjainak műveit bemutató tévéfilmek készítésének támogatására, elő- és utófinanszírozás formájában (TVFILM2009).

A pályázati eljárás célja a magyar irodalom kiemelkedő alakjai műveinek bemutatását célzó televíziós közszolgálati önálló műsorszámok készítéséhez nyújtott támogatás. A pályázati eljárás keretében több epizódból álló műsorszám (sorozat) készítésére pályázat nem nyújtható be. A pályázati eljárásban 160 000 000 Ft keretösszeg áll a pályázók rendelkezésére. A támogatást az ORTT a tervezett összköltség arányában ítéli meg a pályázónak úgy, hogy az ne haladja meg sem a tervezett összköltség külső hozzájárulások által nem fedezett hányadát, sem a tervezett összköltség 80%-át, sem legfeljebb a 80 000 000 Ft-ot.

A pályázatokat az Alap 2010. március 2-án veszi át.

3. A 2009. ÉV EGYEDI TÁMOGATÁSAI

Az Alaphoz 2009-ben 65 egyedi támogatási kérelem érkezett. Az egyedi támogatások kiemelt fontosságúak, mert olyan projektek számára biztosítanak finanszírozási lehetőséget a média területén, amelyek más, műsorszolgáltatók számára meghirdetett pályázati eljárások keretében nem illeszthetők. Az alábbi táblázat a 2009-ben kedvezményezetté nyilvánított 37, összesen 178 750 000 Ft támogatásban részesült egyedi kérelem benyújtóinak adatait tartalmazza:

7. táblázat

témakör	a kérelmező	a kérelem tárgya	megítélt támogatás (Ft)
fesztivál	Média Hungária Bt.	Kamera Hungária 2009.	20 000 000
digitalizálási program	Országos Széchényi Könyvtár Történeti Interjúk Társasága	Öt országos televízió-műsor adásfolyamatának digitális rögzítése 2009. december 31-éig és az I. félév textfile feldolgozása	15 000 000
rendezvény	Képeshang Bt.	Határon túli esemény a Költészet napján – 2009	15 000 000
konferencia	Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat	V. Nemzetközi Médiakonferencia	15 000 000
DVD-kiadás	PCN Kft.	Márai Sándor életrajzi film DVD kiadás	3 000 000
múzeumi megnyitó	Debrecen – Nagytemplomi Református Egyházközség	Csia Lajos Bibliai Múzeum megnyitása	1 000 000
műszaki fejlesztés	CSANTAVÉR Bt.	Dél-Alföldi Lokális Nyilvánosság Program	4 500 000
stúdió-fejlesztés	TV-COM Kft.	a magyar gyártású dokumentumfilmek digitalizálására és archiválására felállított stúdió továbbfejlesztése	500 000
fesztivál	„Nemzetközi Vizuális Művészeti” Alapítvány	MEDIAWAVE 2009 Nemzetközi Film és Zenei Fesztivál	2 500 000
CD-kiadás	KG STÚDIÓ Bt.	hanghordozó kiadás (Tóth Renáta / Fehér fény)	1 000 000
DVD-kiadás	FILMNET IPTV Kft.	Benedek Elek mesefilm DVD kiadása	2 000 000
médiaképzés	Nonprofit Média Központ Alapítvány	Nézőpont Váltás – médiaképzés fogyatékkal élők számára	1 900 000
riporterek versenye	Media Networking Kft.	European TV Reporter's Cup	1 000 000
rendezvény	Info13 Közhasznú Egyesület	Kárpát-medencei Palóc Ifjúsági és Kulturális Találkozó	500 000
(film) fesztivál díj	KECSKEMÉTFILM Kft.	a 9. Kecskeméti Animációs Filmfesztivál és a 6. Nemzetközi Animációs Játékfilm Fesztivál megvalósítása	200 000
könyv- és CD-kiadás	JEL Egyházi Könyvkiadó Betéti Társaság	támogatás könyv- és CD-kiadáshoz	700 000
televíziós szemle	Népfőiskola Alapítvány	Kistérségi és Kisközösségi Televíziók X. Szemléje	1 000 000
könyvkiadás	Pallas Páholy Kft.	Látás-viszonyok Angelusz Róbert 70. születésnapjára	150 000
gálaest	Opera&Press Bt.	Magyar Operettszínház – Gálaest megrendezésének támogatása	1 000 000
filmszemle	Ház a Réten Közhasznú Kulturális Egyesület	a 16. Országos Diákfilmszemle megrendezése	450 000
honlap-fejlesztés	FILM.HU Kft.	Magyar Filmtörténet adatbázis és a megújuló filmtörténeti portál előkészítése	1 500 000

témakör	a kérelmező	a kérelem tárgya	megítélt támogatás (Ft)
CD-kiadás	4CUT Kft.	Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem 40. évfordulójára készült film DVD verziójának gyártása	750 000
jogmegváltás	PCN Kft.	Márai Sándor: Kaland c. művének jogmegváltása	900 000
könyv-támogatás	„BT-PRESS” Bt.	könyvtámogatás	700 000
EU-támogatás önrésze	Színház- és Filmművészeti Egyetem	megnyert európai médiaképzési támogatás önrésze	10 000 000
filmszemle	Zalaegerszegi Televízió Kft.	a VI. Göcsej Filmszemle támogatása	1 000 000
sajtó-konferencia	Kisebbségekért – Pro Minoritate Alapítvány	sajtókonferencia	1 600 000
televíziós szemle	Népfőiskola Alapítvány	Kistérségi és Kisközösségi Televíziók X. és XI. szemléje	10 000 000
programsorozat	Református Egyházközség Sáránd	Adventi esték – karácsonyi ünnepség – Vallási műsor és kézműves karácsony-váró programsorozat	700 000
digitalizálási program	Országos Széchényi Könyvtár Történeti Interjúk Társasága	Öt országos televízió-műsor adásfolyamának 2009. II. félévi textfile feldolgozása, valamint a 2010. évi választások rögzítése és feldolgozása	20 000 000
rendezvény	Képeshang Bt.	határon túli kulturális rendezvény a Költészet napján - 2010	20 000 000
konferencia	Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat	a 2010-es Internet-konferenciához és a 2011-es VI. Nemzetközi Médiakonferenciához kapcsolódó kutatási, előkészítési, szervezési és megrendezési költségek támogatása	20 000 000
táborszervezés	Magyar Rádió Gyermekkor Alapítvány	anyagi támogatás a 2010. évi zenei kórustáborhoz	1 000 000
fesztivál-szereplés	PCN Kft.	részvétel a teheráni Fajr fesztiválon	1 000 000
programok	Széll Kálmán Alapítvány	támogatás az Alapítvány programjainak költségeihez	1 500 000
szervezési költségek	Közép-európai Média Intézet Kft.	a Magyar Média Iskola (MAMI) 2009-2010/I. szemeszterének szervezési és hirdetési költségeinek támogatása	500 000
filmek népszerűsítése	HungariCom Kft.	magyar filmek népszerűsítése külföldön	1 200 000

4. AZ ORTT TÁMOGATÁSPOLITIKÁJA

A Műsorszolgáltatási Alap tevékenységének indulásakor a rendelkezésre álló támogatások pályázati úton történő elosztása mellett hasonlóan fontos cél volt a kapcsolódó intézményi struktúra kialakítása és folyamatos működtetése. Ez is oka lehetett annak, hogy a kezdeti időszakban főleg kábelhálózatok fejlesztésére (bekötésszám növelése), valamint rádiós, illetve televíziós közszolgálati műsorszámok készítésére vonatkozó pályázati eljárások meghirdetésére került sor. Ez idő tájt a különféle pályázati eljárások támogatási céljának meghatározása elsősorban az Rttv. 2. §-ában található „*filmalkotás*”, valamint „*közszolgálati műsorszám*” definíciójában szereplő műfajok és témakörök alapján történt.

Az Alap intézményi struktúrájának kialakítása egyidejűleg a pályázati eljárások intézményesített bonyolítását is jelentette, azaz kiszámítható és mindenki számára kezelhető eljárások, egységes szerkezetű felhívások, formanyomtatványok, támogatási szerződések és a beszámolást segítő formanyomtatványok, valamint – ahol ez lehetséges volt – a *periodikusan ismétlődő* pályázatok meghirdetését. Ez utóbbira példák az alábbi eljárások:

- a nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatók és közműsor-szolgáltatók műszaki és üzemeltetési pályázatai,
- a helyi rádiós és televíziós műsorszolgáltatók állandó (hír-, sport- és magazin-) műsorainak készítését támogató pályázatok,
- kábeltelevízió-hálózatok építésének támogatása (2007-ig).

Ugyancsak a kiszámíthatóbb és „pályázó-barát” eljárások megjelenését mutatja az is, hogy számos pályázati eljárás hosszabb időtartamra kerül meghirdetésre oly módon, hogy havonta van lehetőség pályázati kérelem benyújtására; ilyen valamennyi műszaki pályázati eljárás, valamint a kiadványok megjelentetését támogató eljárás.

A Testület számos esetben tett közzé pályázati felhívást valamely *aktuális esemény* kapcsán. Példa volt erre az *Európai Unióhoz* történő csatlakozás tárgyában, a *2004. évi nemzeti ünnepek és emléknapok ünnepléséhez* kapcsolódó televíziós műsorszámok, az *1956-os forradalom feldolgozása és bemutatása* témájú televíziós, illetve rádiós műsorszámok, valamint a *Nyugat 100. évfordulója alkalmából televíziós portréműsorok* készítésére meghirdetett pályázati eljárás. Ebbe a körbe tartozik a *Millenniumi Kulturális Gyűjtemény* program keretében támogatott portréfilmek és filmszociográfiák készítése is.

Az ORTT *tematikus* pályázati felhívások kibocsátásával elsősorban *dokumentumfilmek* (többek között határon túli műhelyekben készült műsorszámok), *természetfilmek* (népszerű tudományos sorozatok és a környezetvédelmi szemléletet építő műsorszámok) elkészítéséhez, *magyar szerzők könnyűzenei felvételeinek televíziós megjelenítéséhez*, valamint *színházi-, sport- és kulturális események közvetítéséhez* járult hozzá az elmúlt években.

A Testület mindig fontosnak tartotta a *gyermeknek szóló* filmek és tévés műsorok, a *főiskolások vizsga-*, valamint *diplomafilmjeinek* elkészítését támogató, a saját nyelven készülő *nemzetiségi műsorok* megtartását szolgáló pályázati eljárásokat és a *fogyatékkal élőknek* készülő vagy az őket bemutató, társadalmi integrációjukat segítő műsorok létrehozásának, hírműsorok, ismeretterjesztő műsorszámok és filmek *teletextes feliratozásának* támogatását.

Az ORTT és a Magyar Mozgóképek Közalapítvány közös pályázati eljárás keretében, immár két alkalommal (2003-ban és 2005-ben) nyújtott támogatást tévéjátékok, tévéfilmek és tévéfilmsorozatok készítésére. Hasonlóan közös pályázati eljárásokat hirdetett meg a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumával gyermek- és ifjúsági tárgyú irodalmi művek televíziós feldolgozására, kulturális és történelmi témájú televíziós műsorszámok, valamint hazai zenei témájú műsorszámok sorozata készítésére 2005-ben. Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériummal közösen pedig jogi ismeretterjesztő műsorsorozat készítésének támogatására jelentetett meg pályázati felhívást 2006-ban.

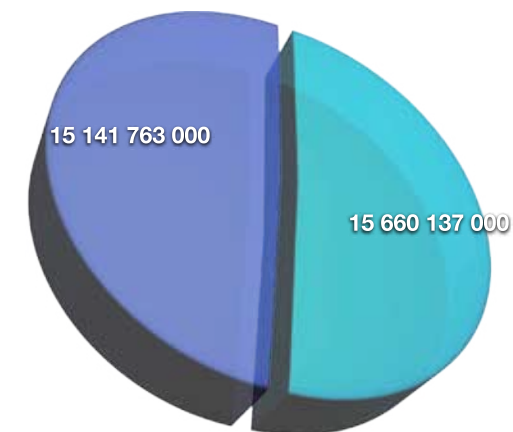
A tematikus és célcsoport-támogatás sajátos ötvözéseként jellemezhető az a kábelhálózatok megépítését szolgáló, többéves pályázatsorozat, amely a szegényebb és infrastrukturálisan kevésbé fejlett – 1250 állandó lakos alatti – kistelepüléseken segítette elő a korszerű adatátvitelre és internethasználatra egyaránt alkalmas kábelhálózatok megépítését.

Az Alap különösen nagy gondot fordít arra, hogy mind a pályázók, mind a kedvezményezettek (vagy az érdeklődők) számára nyilvánosságot biztosítson a különféle pályázati eljárások tekintetében. Ezért egy átlátható és könnyen kezelhető webes megjelenést alakított ki, s ennek révén időben és gyorsan tudja tájékoztatni a pályázókat valamennyi fontos eseményről, információról.

4.1. Film és televíziós műsorszámok támogatása

A Testület által támogatott filmes, televíziós műsorszámok közé elsősorban a játékfilmek, televíziójátékok, dokumentumfilmek és animációs filmek, valamint az országos sugárzású televízióműsorok tartoznak. 1997 és 2009 között 58 pályázati eljárás keretében a Testület 15,6 milliárd Ft támogatásra vállalt szerződéses kötelezettséget (**2. ábra**). A támogatott műsorszámok hossza e kategóriákban 27740 óra.

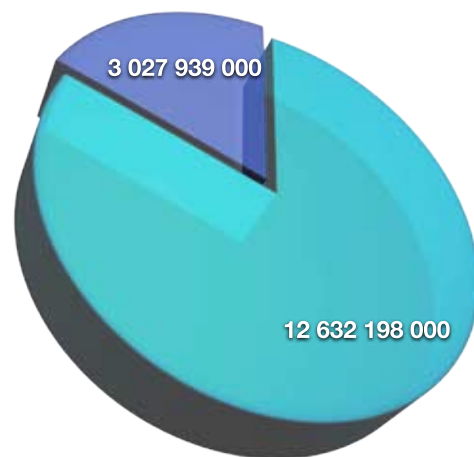
2. ábra

● televíziós és filmes ● további támogatások

Helyi televíziók műsorszám készítésére a Testület 2009 végéig 8 pályázati eljárás keretében, 3 milliárd Ft támogatást ítelt meg. A kedvezményezettek a támogatásokat elsősorban hír- sport- és magazinműsorok készítésére fordították (**3. ábra**).

3. ábra

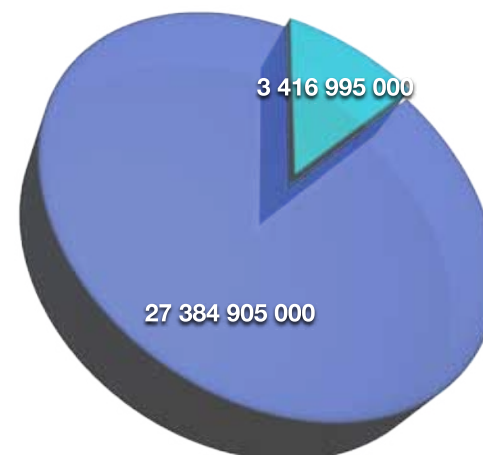

● televíziós/filmes műsorszámok
● helyi televíziók állandó műsorszámai

4.2. Rádiós műsorszámok támogatása

Rádiós műsorszámok készítésének támogatására 1997 és 2009 között, a Testület 22 pályázati felhívást bocsátott ki és 3,4 milliárd Ft támogatás folyósítására vállalt kötelezettséget (**4. ábra**). A támogatott produkcók hossza a rádiós műsorszám kategóriában 49130 óra.

4. ábra

● Rádiós ● További támogatások

Helyi rádiók műsorszám készítésére a Testület 2009 végéig 9 pályázati eljárás keretében 2,6 milliárd Ft támogatást ítelt meg. A kedvezményezettek a támogatásokat elsősorban hír- sport- és magazinműsorok készítésére fordították (**5. ábra**).

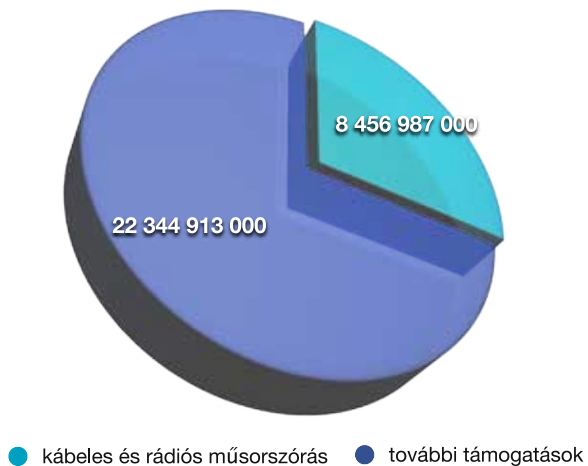
5. ábra

4.3. Kábelhálózatok, valamint helyi és körzeti rádiós és televíziós műsorszolgáltatók műsorszórásának fejlesztésére fordított támogatás

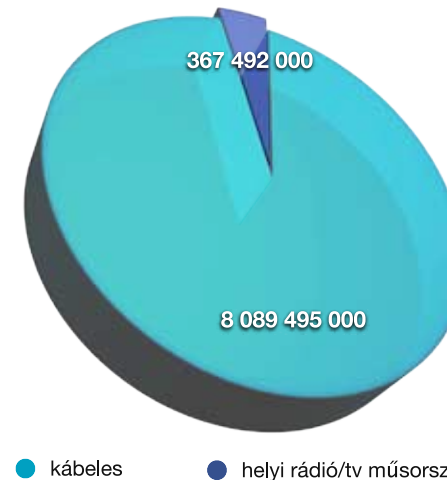
A műszaki fejlesztés során a Testület elavult kábelrendszerek korszerűsítését, új kábeltelevíziós rendszerek kiépítésével új háztartások bekötését, valamint a műsorszórás korszerűsítését összesen 8,456 milliárd Ft-tal támogatta a 2007-es törvénymódosításig (**6. ábra**).

6. ábra

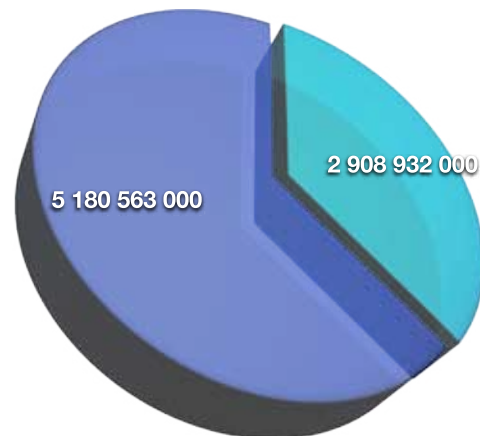
A magyarországi földfelszíni terjesztésű helyi és körzeti rádiós illetve a televíziós műsorszolgáltatók műsorszórásának elindításához vagy korszerűsítéséhez szükséges eszközök beszerzésének támogatására, a Testület 12 pályázat keretében, 367,5 M Ft-ot fordított (**7. ábra**).

7. ábra

Az ország egész területén a Testület az 1997 és 2009 közötti időszakban korszerűsítésekre és új bekötésekre, összesen 11 pályázati eljárás keretében, 8,09 milliárd Ft-ot fordított. E támogatások lehetőséget adtak régi rendszerek korszerűsítésére is, amelyeken így már a visszirányú adatátvitel is biztosított. Külön figyelmet érdemel az a többéves pályázatsorozat, melyet a szegényebb és infrastrukturálisan kevésbé fejlett 1250 fős lélekszámot meg nem haladó kistelepülések kábelhálózatának fejlesztésére hirdetett meg az ORTT. E településeken csaknem 3 milliárdos támogatás szolgált a korszerű adatátvitelre és internethasználatra egyaránt alkalmas kábelhálózatok megépítését (**8. ábra**).

8. ábra

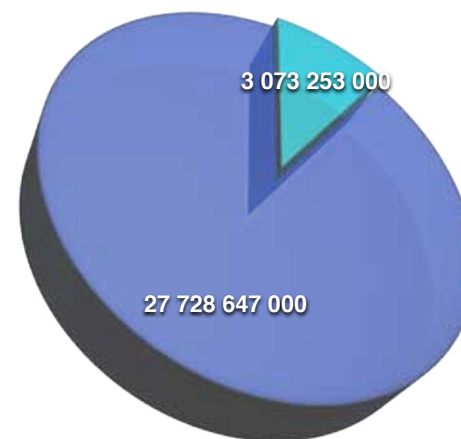
● Kistelepülési ● Egyéb kábel támogatás

Az országos méretű kábelhálózat-kiépítés és -korszerűsítés mára már települések százzai és háztartások tízezrei számára biztosíthatja a kétirányú adatátvitelt és ezzel az internethozzáférést is, amely jelentősen gyorsíthatja az információk áramlását és szabad hozzáférést, segítve ezzel az elmaradott települések felzárkóztatását.

4.4. Nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatók és közműsor-szolgáltatók támogatása

Külön figyelmet szentelt az ORTT a nonprofit szektor támogatására. Számukra 23 pályázati eljárás során, 3 milliárd Ft támogatást nyújtott, elősegítve ezzel kisközségek és a civil társadalom erősödését. A kedvezményezettek a támogatásokat stúdióberendezések vásárlására, korszerűsítésére és folyamatos működési költségek finanszírozására fordíthatták.

9. sz. ábra

● rezi és műszaki fejlesztés ● további támogatások

5. A MŰSORSZOLGÁLTATÁSI ALAP IGAZGATÓSÁGA

Szervezeti felépítés, főbb feladatok

A Műsorszolgáltatási Alap hivatali szervezete az Alap Igazgatósága. Az Igazgatóság az Alap Kezelési Szabályzata, valamint a Szervezeti és Működési Szabályzat által meghatározott feladat- és hatáskörrel működik. Legfőbb feladatai az ORTT támogatási tevékenységhez kapcsolódó döntések előkészítése és végrehajtása, a beérkező pályázatok feldolgozása, az eseti bírálóbizottságok munkájának támogatása, a támogatási szerződésekben rögzített feltételek támogatottak általi betartásának ellenőrzése.

Az Igazgatóság élén igazgató áll, a három referatúrát igazgatóhelyettesek irányítják. Az Alap Igazgatóságát 2005. szeptember 15-e óta dr. Dömény Péter vezeti. A Testület és az Igazgatóság között a kapcsolatot az igazgató tartja, aki tanácskozási joggal részt vesz a Testület ülésein. Az előterjesztések tárgyalásakor az igazgatót – megbízás alapján – a szakterületet irányító igazgatóhelyettes képviselheti.

Az Alap Igazgatósága Budapesten, a Váci utca 16/B. szám alatt működik. Az Igazgatóság létszáma 42 fő. Az Igazgatóság munkatársai a Munka Törvénykönyve alapján állnak alkalmazásban.

Az Igazgatóság szervezetéhez tartozik az ORTT által 2005-ben létrehozott Alkalmazott Kommunikációtudományi Intézet (AKTI), melynek irányítását a Testület által közvetlenül kinevezett igazgató végzi. Az Intézetnek az igazgatón kívül 7 munkatársa van. Az AKTI tevékenységével jelen beszámoló IX. fejezete foglalkozik részletesen.

A 2009-es év főbb eredményei

A 2009-es évben az egyes pályázati eljárásokkal kapcsolatos tevékenységen túl, az Alap Igazgatósága az alábbi területeken ért el eredményeket:

A Testület a Műsorszolgáltatási Alap 2009. évi támogatási tervét a 376/2009. (II. 18.) számú határozatával fogadta el. A terv alapján az Alap elkészítette a pályázatok kiírásának részletes menetrendjét tartalmazó pályázati naptárat, melyet a Testület 490/2009. (II. 25.) számú határozatával fogadott el.

A Testület 2008 novemberében kezdte meg az ORTT támogatási stratégiájának tárgyalását azzal a céllal, hogy a konzultációs folyamat során sikerül kialakítani egy közös álláspontot, amely zsinórmértékül szolgálhat a későbbi jogalkalmazói gyakorlatra nézve. Az Alap a testületi konzultáció lezárultával kapta a felkérést, hogy az elhangzottakat és az írásbeli észrevételeket feldolgozva készítse el a stratégia tervezetét. Az Alap MA-72/2009. számon, 2009. március 20-án a Testület elé terjesztette a támogatási stratégia első tervezetét. A Testület a tervezetet 2009. április 8-án megtárgyalta és 822/2009. (IV. 8.) számú határozatában annak átdolgozásával bízta meg az Alapot. Az újabb változatot az Alap MA-163/2009. számon 2009. június 19-én terjesztette a Testület elé, és a Testület az év folyamán többször tartott konzultációt a témában.

Az Alap elkészítette és határidőre a Testület elé terjesztette a 2008. évi gazdálkodását bemutató számvetési beszámolót és a 2008. évi költségvetés teljesítéséről szóló zárszámadását. A Testület a beszámolót a 928/2009. (IV. 29.), a zárszámadást a 958/2009. (IV. 29.) számú határozatával elfogadta.

Az Alap a 2010. évi költségvetésének tervezetét 2009. július 10-én terjesztette a Testület elé. A költségvetést a Testület 1503/2009. (VII. 20.) számú határozatában – az abban foglalt módosításokkal – elfogadta és azt az ORTT költségvetésének részeként az Országgyűlés elé terjesztette. Az Országgyűlés az ORTT költségvetését rögzítő 2009. évi CXXXVII. törvényt, 2009. november 30-án elfogadta.

Az Alap 2009. december 1-jén terjesztette a Testület elé a 2010. évi támogatási tervet, melyet az ORTT elfogadott. A támogatási terv alapján készített pályázati naptárt a Testület 2009. december 9-én jóváhagyta. A pályázati naptár az Alap honlapján megtalálható, mely alapján a pályázók egész évre előre áttekintést kapnak a támogatási év őket érintő pályázatairól.

A Magyar Köztársaság 2009. évi költségvetéséről szóló 2008. évi CII. törvény 80. § (3) bekezdése szerint, az esedékes üzemben tartási díjat az átvállalással nem érintett üzemben tartási díj megfizetésére kötelezettekől az APEH szedi be és továbbítja a Műsorszolgáltatási Alapba. Az e címen érkező befizetések 2009-ben elmaradtak a tervezettől, 916 M Ft helyett 837 M Ft folyt be.

A 2009. évben a támogatottakkal szemben a támogatási szerződésben foglaltak megsértéséből eredően az Alap által indított igényérvényesítési eljárások közül 8 zárult le, az év végén további 29 ügy volt folyamatban. Az év folyamán az igényérvényesítési eljárások eredményeként összesen 1,1 M Ft folyt be az Alapba. Igényérvényesítési

eljárás megindítását megelőzően 2009. január 1-jén 7 kötelezettnek hatályos résztvevői nyilatkozat alapján, mindösszesen 5,5 M Ft tartozása állt fenn a Testülettel, illetve az Alappal szemben. Ebből 2009 végéig 2,5 M Ft folyt be.

Az Alap belső ellenőrzése elvégezte a 2009. évi belső ellenőrzési munkatervben foglalt ellenőrzéseket. A vizsgálatok nem találtak szabálytalanságokat az Igazgatóság működésében. A kisebb hiányosságok kiküszöbölését és a tevékenység színvonalának növelését célzó javaslatok végrehajtására intézkedési tervek születtek, melyek végrehajtása időarányosan megvalósult.

A Dtv. által a digitális átállás finanszírozására rendelt források felhasználását a 147/2008. (V. 24.) számú Korm. rendelet megtiltotta. Az ORTT 2009 folyamán több fordulóban egyeztetett a digitális átállás kapcsán érintett állami szervezetekkel – Miniszterelnöki Hivatal, Pénzügyminisztérium, Nemzeti Hírközlési Hatóság, Gazdasági Versenyhivatal – a források felhasználásának lehetséges céljairól, de érdemi lépésekre nem kerülhetett sor, mivel az ezen források felhasználását szabályozó kormányrendelet 2009-ben nem született meg. A Műsorszolgáltatási Alapnál ezért 2009. december 31-én mintegy 1,5 Mrd Ft-os forrás állt kihasználatlanul.

1. Az Intézet

Az AKTI 2005. május 1-jével kezdte meg működését a Műsorszolgáltatási Alap jogi személy keretei között. Az Intézetet az Országos Rádió és Televízió Testület azzal a céllal hozta létre a 713/2005. (IV. 21.) számú határozattal, hogy támogassa a média-törvényben számára előírt kutatási és elemzési feladatok ellátásában, és biztosítsa e tevékenység szervezeti kereteit.

Az AKTI a rá vonatkozó testületi határozatok alapján folytatta tevékenységét és szakmai munkáját a 2009. évben is, s az alábbi fontos területeken fejtette, illetőleg fejteti ki tevékenységét:

- a) saját havi frissítésű periodikák kiadása és nyilvánosságra hozatala;
- b) könyvkiadási és publikációs program, s ennek keretében az AKTI-füzetek valamint az AKTI-dokumentumok sorozat kiadása és terjesztése;
- c) konferenciák, szakmai rendezvények szervezése;
- d) alkalmazott kutatások végeztetése;
- e) a Kommunikációtudományi Nyitott Enciklopédia folyamatos bővítése és működtetése.

Az ORTT a 2227/2008. (XII. 10.) számú határozatával a Stratégiai Tanács elmúlt években nyújtott szakmai és tudományos munkáját megköszönte, de megbízatását 2009-re nem hosszabbította meg.

2. Az AKTI működése tevékenységei tükrében

Az Intézet keretein belül folyamatosan készülnek és a honlapon nyilvánosságra kerülnek az alábbi havi frissítésű elektronikus periodikák:

- a) a *globális médiapiac jelenségeiről*, különös figyelmet szentelve a szabályozási feladatoknak, s ennek elkészítése érdekében folyamatos elektronikus forráskutatás, adatbázis építés valamint archiválás történik;
- b) a *médiaszabályozó hatóságok válaszairól* a globális médiapiac eseményeire, különös figyelmet szentelve a szabályozási feladatoknak, s ennek elkészítése érdekében folyamatos elektronikus forráskutatás, adatbázis építés valamint archiválás történik.

Az AKTI folytatta az eddigi években jellemző széleskörű kiadói és publikációs tevékenységét is; e működését a következő három területen fejtette ki.

- Saját kiadású kutatói jelentéseinek kiadását az **AKTI-füzetek** sorozat keretében, ebben a médiapiac és médiaipar legkülönbözőbb ágait, területeit átfogó tanulmányokat és elemzéseket hozza rendszeresen nyilvánosságra, 2009-ban az alábbi nyolc füzet látott napvilágot:
 - A közszolgálati média és az emberi méltóság alapértéke (Zlinszky János)
 - A digitális átállás médiajogi hatásai Észak-Európában (Szóke Gergely László)
 - A média koncentrációjának mérése (Gálik Mihály - Vogl Artemon)
 - Hogy rátaláljunk a helyi közösségek hangjára... A kisközösségi rádiók esélyeiről (Péterfi Anna - Péterfi Ferenc)
 - Társadalmi rendszerek és funkciók (Terestyéni Tamás)
 - Szponzorációs folyamatok, szabályozás, világesemények 2008-ban (Kassay Lili)
 - Magyarországi médiapiaci körkép – 2008 (Incze Kinga)
 - Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv implementációja és az 1996. évi I. törvény (Gellén Klára)

Annak érdekében, hogy az Intézet keretében elkészült szakértői anyagok, tanulmányok még szélesebb körben ismertté válhassanak és hasznosulhassanak az egyes füzetek megjelenésüket követő egy hónap múltán az Intézet honlapról pdf formátumban is letölthetőek.

Az Intézet a korábbi gyakorlatnak megfelelően – a minél szélesebb körű társadalmi hasznosulás érdekében – több tucat megyei, városi és felsőoktatási könyvtárnak küldi meg térítésmentesen a sorozat minden egyes számát.

- A 2008-ban elkezdett **AKTI-dokumentumok** sorozata kiadását is folytatta az AKTI, ennek célja, hogy forrásértékű dokumentumokat (háttér tanulmányok, jelentések, elvi állásfoglalások stb.) jelentessen meg az uniós szabályozás területéről, melyek a

hazai médiaszabályozói munkában bizonyosan segítséget jelenthetnek – 2009-ben a következő kiadványok jelentek meg:

- Tömegkommunikáció és társadalom. (Szecskő Tamás három tanulmánya)
- Médiajártasság (Media literacy). (Három tanulmány)
- Folytatva a hosszútávú együttműködési, kiadói kapcsolatot a **Gondolat Kiadóval**; melynek célja, hogy Magyarországon eddig még le nem fordított, s nem publikált kommunikációelméleti alapkönyvek jelenhessenek meg. E közös kiadói program keretében 2009-ben az alábbi két könyv került a könyvesboltokba:
- **Niklas Luhmann: Szociális rendszerek**
- **John Searle: Beszédaktusok**

Az Intézet a Gondolat Kiadóval közös könyvbemutatójára július 9-én került sor az Uránia Kávézóban; a köteteket Horányi Özséb a „Kommunikációkutatás klasszikusai” sorozat sorozatszerkesztője, valamint Karácsony András, Pokol Béla és Kelemen János egyetemi tanárok mutatták be. A sajtóbemutatóról készült videófelvétel megtalálható az AKTI honlapján (http://www.akti.hu/akti/index_sajto.html).

Az Intézet a korábbi években megkezdett „Párbeszéd a médiáról” szakmai konzultáció-sorozat keretében április 23-án **Oknyomozás és tényfeltárás a televíziós újságírásban** címmel szervezett szakmai konzultációt azon megfontolásból, hogy az elmúlt másfél-két év számos története, annak médiaprezentációja bizonyította, hogy az oknyomozó - tényfeltáró újságírás akár szakmai, akár egyéb jogi szabályozási, s nem utolsósorban etikai kérdésekkel találja szemben magát. Tisztázatlanok, olykor *sokféleképpen* értelmezettek a szakmai kritériumok, a megengedhető és alkalmazható technikai, adat- és információgyűjtési eljárások, módszerek, s nemcsak az oknyomozni akaró újságírók, de az őket foglalkoztató tévécsatornák felelős vezetői sem tudják minden esetben, mit és hogyan *lehet* vagy éppen mit *kell* tenni egy-egy helyzetben. S ekként az elmúlt időszakban a médiahatóság is egyre többször szembesül olyan kérdésekkel, problémákkal, melyek megválaszolása elsődlegesen szakmai kérdés lenne, s csak másodrézben hatósági vagy bírósági.

A konzultációra az országos valamint a körzeti közéleti, információs illetve hír tematikájú televíziók hírigazgatóit, hírműsor-készítőit hívta meg az Intézet, s a vezető előadást Brigitte Alftert német-dán oknyomozó újságíró, az Oknyomozó Újságírás Európai Alapjának igazgatója tartotta. A rendezvényt az interneten online közvetítette az Intézet, emellett a honlapon megtalálhatóak még a konzultációról szóló televíziós tudósítások, hírek és egyéb információk is.

A nyár folyamán az Intézet megkezdte az *Audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv* implementációjával kapcsolatos szakmai konzultáció szervezését együttműködésben a Magyar Elektronikus Médiaszolgáltatók Egyesületével (MEME). A 2007. december 19-én hatályba lépett irányelv olyan korszerű szabályozást teremtett az

európai audiovizuális ipar számára, amely a hagyományos (lineáris), és a lekérhető (nem lineáris) tartalmakra egyaránt kiterjed. Az irányelv rendelkezéseinek átültetésére a tagállamok 2009. december 19-ig kaptak lehetőséget. A határidő közeledte (azóta már meghaladta) ellenére a jogharmonizációban komoly lemaradás figyelhető meg Európa-szerte, így Magyarországon is.

Az AKTI kezdettől fogva tevékeny részt vállalt a Magyar Kommunikációtudományi Társasággal (MKTT) és az ELTE Kommunikációelméleti Kutatócsoportjával közösen az egykori Tömegkommunikációs Kutatóközpont (TK) megalapításának 40. évfordulója alkalmából szervezett emlékülés és szakmai konferencia bonyolításában, amely eseményre október 1-jén és 2-án került sor a Magyar Tudományos Akadémián, az AKTI konferenciatermében valamint a Magyar Rádió Márványtermében.

Az Intézet ennek keretében egyrészt elvégezte a TK hatalmas tudományos és művelődéstörténeti értéket jelentő kiadványainak szkennelését, digitalizálását, s e hatalmas adattömegből rendezett, strukturált és kereshető adatbázist hoz létre azzal a szándékkal, hogy a fiatal kommunikációkutatók és érdeklődők számára is hozzáférhetővé illetve kutathatóvá tegye – e strukturált adatbázis demó-változata elkészült és a konferencián mutatóra is került. Továbbá kapcsolódva az ünnepi rendezvénysorozat-hoz az Intézet elkészítette és megjelentette *A Tömegkommunikációs Kutatóközpont kiadványainak repertórium 1969-1989* című kiadványt (összeállította: Lukáts János).

Az Intézet és az MKTT Kommunikációkutatás-történeti Szakosztálya közös szervezésében november 6-án került sor a **Médiatudomány és médiavalóság** című konferenciára, melynek alapvető célja az volt, hogy egyrészt elméleti megközelítésből – olyan kérdések mentén mint: *Képes-e a médiatudomány az új mediakörnyezet leírására? Képes-e előrejelzésre? Mi változott a média és az ember a média és a társadalom viszonyában? Elméletek vagy/és empiria? Mit nem tudunk?* - másrészt ennek alkalmazott kutatási perspektívájából – *Hogyan hasznosul a médiakutatás? Van-e, és ha igen, mekkora befolyása, hatása a médiára, a média működésére? Mi inspirálja a médiakutatókat? Mi a szerepe a kutatásnak a médiával, kapcsolatos jogalkotási folyamatokban? Sok vagy kevés a kutatás, mit lenne érdemes kutatni- vagy fordítva, milyen kutatásokat kellene ismerni, használni a médiumok stratégiáinak, médiapolitikusainak?* – vizsgálja meg a magyarországi kommunikációkutatás jelenlegi helyzetét.

Olyan előadók vettek részt – többek között – e konferencián mint Császi Lajos, Vass Csaba, Tardos Róbert, Ropolyi László, Zsolt Péter, Gálik Mihály, Szekfű András, Polyák Gábor. A konferencia részletes programja az Intézet honlapján hozzáférhető; miképpen a rendezvény előadásai megtekinthetőek, lévén az online közvetítést követően azokat az AKTI ugyancsak hozzáférhetővé tette a világhálón.

Az Intézet 2009. évi kutatásai között hangsúlyos szerepet kapott a **helyi televíziózás** jövője a digitális átállás időszakában – e munka során az Intézet felkért szakértők bevonásával, valamint folyamatosan konzultálva a Helyi Televíziók Országos Egyesületével – áttekintette a helyi televíziók előtt álló jövőbeni műszaki és tartalomszol-

gáltatási lehetőségeket és megoldásokat, s ennek alapján szakmai döntés-előkészítő anyagot készített a Testület részére.

A másik jelentős kutatási irány az *Audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv* (2007/65/EK irányelv) implementációjával kapcsolatos szakmai munka volt. Az AKTI már 2008 márciusában javasolta a műsorszolgáltatóknak egyfajta közös konzultációs platform megteremtését annak érdekében, hogy a kialakítandó szabályozás kellően támaszkodni tudjon az iparági tapasztalatokra, s az esetleges (valójában sokszor szükségképpen kialakuló) nézeteltérések is a lehető legtisztább formában artikulálódhassanak. A kezdeményezés a szolgáltatók körében pozitív visszhangra talált ugyan, az új szabályozás ugyanakkor ebben az időszakban valójában az *ötpárti tárgyalások* keretében formálódott, s így minden szereplő (a szolgáltatók is) alapvetően e tárgyalásoktól remélték az implementáció megvalósítását (és szempontjaik figyelembevételét is). Az AKTI ennek megfelelően így ebben az időszakban nem a szolgáltatókkal való egyeztetésre és nem is a koncepcióalkotásra, hanem az alapozásra: az egyes átvethető nemzetközi modellek összegyűjtésére koncentrált.

A konkrét előkészítő munka 2009 második felében kapott új lendületet, immár a MEME-vel való együttműködés keretében. A munka megkezdésekor a résztvevők tisztázták, hogy egyiküknek sincsenek olyan reményei, amely szerint a 2007/65/EK irányelv magyarországi implementációjára az abban megjelölt határidőig (2009. december 19.) sor kerülhetne; a szolgáltatók elfogadták ugyanakkor az AKTI megközelítését, hogy az előkészítő munka majdani eredménye annál nagyobb eséllyel hasznosulhat, mennél inkább a *lehető legszűkebb értelemben vett* implementációs kötelezettség teljesítésre korlátozódik.

Az ősz folyamán több találkozóra is sor került a szolgáltatók képviselőivel, és a különböző felvetések sokat csiszolódtak a viták során, ugyanakkor kétségtelenné vált az is, hogy a *minimálprogram* keretében nem lehet normaszöveget készíteni. Ennek oka nem is annyira az implementáció „mélységének” fent említett problémájában keresendő, hanem abban, hogy a részletekbe menő végiggondolás során nyilvánvalóvá vált: az implementáció során az azért felelősséget viselő jogalkotónak számos olyan kérdésben kell állást foglalnia, amelyekben a „józan ész” nem elég az állásfoglaláshoz, hanem abban valamilyen *értékválasztásnak* kell megjelennie. Végül a legutolsó egyeztetés alkalmával egyértelművé vált, hogy az Intézet normaszöveg-javaslatot nem, hanem egy elemző tanulmányt nyújt majd be a Testületnek, amely konkrét javaslatok megtétele helyett sokkal inkább az ún. *implementációs mozgástér* bemutatására irányul.

Az Intézet kutatási területei között ugyancsak kiemelt helyet kaptak (illetve a jövőben is kapnak még) a media literacy-val (médiajártasság, médiaműveltség) kapcsolatos elméleti és gyakorlati kutatások. S nemcsak azért, mert az *Audiovizuális médiaszol-*

gáltatásokról szóló irányelv, illetve több uniós állásfoglalás is a média-szabályozóhatóságok kiemelt feladatává teszik a médiajártasság fejlesztését, az ezirányú felmérések, kutatások elvégzését és publikálását, hanem azért is, mert a médiajártasság fejlesztése az emberek mindennapi életében az egyre nagyobb mértékben bővülő és egyre fontosabb, szinte elsődlegessé váló információszerezési és szórakoztató szerepet játszó audiovizuális tartalomiparral szembeni felelős és tudatos használat, magatartás közbeszédbe emelését is kell, hogy jelentse. A közgondolkodás formálása, a fogyasztók oktatása és tájékoztatása (felkészítése a médiahasználatra) a médiajártasság erősítése révén valósítható meg a leghatékonyabban, s ezekhez a megfelelő eszközöket meg kell találni, lehetőség szerint valamennyi érintett fél (azaz a médiaipar és a fogyasztók) bevonásával.

Az Intézet megbízásából – kapcsolódva az akkor még kiírás előtt álló országos kereskedelmi rádiós pályázathoz – elkészült egy szakértői anyag *Javaslatok a műsorszolgáltatási díjak meghatározására* címmel (Juhász Péter).

Ugyancsak elkészült egy tanulmány, mely a műsorszolgáltatók számára a médiatörvényben előírt és azonosított adatszolgáltatási kötelezettségek alapján egy egységes adatszolgáltatási struktúra kialakítására tesz javaslatot.

A Kommunikációtudományi Nyitott Enciklopédia (KNyE) program Magyarországon egyedülálló, a kommunikációtudomány és médiaelmélet szaktekintélyei által útjára indított online enciklopédia, kommunikációs tudástár, célja, hogy megbízható információforrás, a kommunikációs képzést támogató, hivatkozható eszköz, szakirodalom, a szakmai szttenderdek megteremtésének egyik legfontosabb fóruma legyen. Az Enciklopédia tulajdonképpen a „kommunikációtudomány wikipédiája”, azzal a jelentős különbséggel, hogy hitelességéhez nem férhet kétség, mert a szócikkek szerkesztését csak szakemberek végezhetik, külön jogosultság megszerzése után.

2009. január 15-én volt az Enciklopédia sajtótájékoztatóval egybekötött nyilvános bemutatója - mely rendezvényt Majtényi László, az ORTT elnöke nyitotta meg. Az alapgyűjteményt Horányi Özséb a kontrollszerkesztők véleményei alapján illetve közreműködésével, mutatta be: Bokor Tamás, Szekfű András, Polyák Gábor, Karácsony András, Síklaki István, Balogh László és Pócsik Ilona. A bemutatóról készült videófelvétel valamint a sajtószemle megtalálható az AKTI honlapján:

http://www.akti.hu/akti/index_sajto.html.

2009-ben folytatódott az Enciklopédia bővítése, ennek eredményeként másfélszáz új szócikkkel bővült, így az év végére majd 600 szócikk olvasható már az Enciklopédiában. A KNyE az AKTI honlapjáról az alábbi úton érhető el: http://www.akti.hu/szolgaltatas/index_enciklopedia.html.

1. Az ORTT működésének személyi és tárgyi feltételei

SEMÉLYI FELTÉTELEK

A Magyar Köztársaság Országgyűlése az Országos Rádió és Televízió Testület elnökének és tagjainak megválasztásáról szóló 30/2008. (IV. 3.) számú határozatával 2008. március 31. napjától négy évre dr. Majtényi Lászlót az ORTT elnökévé, dr. Ladvánszky Györgyöt, Szalai Annamáriát, dr. Timár Jánost, Tirts Tamást és dr. Wéber Jánost az ORTT tagjává választotta.

Az Országgyűlés 63/2008. (V. 29.) számú határozatában a fenti határozatának kiegészítéséről döntött, és Gyuricza Pétert az ORTT megbízatásának hátralevő idejére annak tagjává megválasztotta.

Dr. Majtényi László 1950-ben született Budapesten. 1975-ben szerzett jogi diplomát az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán. 1978-ban tett jogtanácsosi szakvizsgát. Az állam- és jogtudomány kandidátusa, egyetemi docens. Az egyetem elvégzése után társadalomtudományi folyóiratok szerkesztője. 1975-1980 között jogtanácsos, 1980-tól több magyarországi egyetemen és felsőoktatási intézményben tanít. 1990-1995 között az Alkotmánybíróság tanácsadója, majd főtanácsadója. 1995-2001 között a Magyar Köztársaság adatvédelmi biztosa. 2003-2008 között az Eötvös Károly Közpolitikai Intézet elnöke. Számos – Magyarországon és külföldön kiadott – folyóiratban jelentek meg írásai, több könyv szerzője. A köztársasági elnök és a miniszterelnök 157/2009. (XI. 16.) KE-ME együttes határozata alapján dr. Majtényi László megbízatása 2009. november 30-án, lemondása miatt, megszűnt.

Gyuricza Péter ORTT tag 1959-ben született. 1981-ben a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola népművelés-magyar szakán, majd 1989-ben az Eötvös Loránd Tudomány-

egyetem Szociológia szakán szerzett diplomát. 1989-1992 között a Magyar Rádió Szolnoki Stúdiójának szerkesztő-riportere, műsorvezetője, a Magyar Televízió Szegei Körzeti Stúdiójának riportere, valamint a Szolnoki Városi Televízió szerkesztő-riportere. 1992-1997 között a Magyar Rádió Krónika szerkesztő-műsorvezetője, 1994-től 1996-ig a MR Krónika rovatvezető-helyettese, és a MR Rádás felelős szerkesztője. 1992-1995 között a Magyar Televízió A Hét című belpolitikai magazin, valamint a Hómérő című közéleti műsorok szerkesztője. 1997-2003 között az MTM-SBS Televízió Rt. (TV2) főszerkesztője, hírigazgató helyettese (1997-2000) a Jó estét, Magyarország! szerkesztője, főszerkesztője, a TV2 belpolitikai főszerkesztője, a Magyarország holnap főszerkesztője, műsorvezetője. 2004-től a Miniszterelnöki Hivatal tanácsadója, majd a Miniszterelnöki Hivatal Kommunikációs Koordinációs Titkársága kormányfőtanácsadója. Öt könyve jelent meg. A Magyar Szocialista Párt jelölése alapján az Országgyűlés 2008-ban az Országos Rádió és Televízió Testület tagjává választotta.

Dr. Ladvánszky György ORTT tag 1943-ban született. 1968-ban végzett az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán. A bírói-ügyész szakvizsga letétele után az igazságügyi apparátusban dolgozott. A Legfőbb Ügyészségről 1990-ben távozott. Ezt követően az IBUSZ Rt. vezető jogtanácsosa, majd ügyvédi praxist folytatott. 1996-99-ig az MTV Rt. Felügyelő Bizottságának elnöke volt. Testületi tagsága mellett a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Civilisztikai Intézet, Polgári Jogi Tanszékének munkatársa. Társadalmi megbízatásként a Magyar Tornaszövetség alelnöke és a MOB tagja volt. A Magyar Szocialista Párt jelölése alapján az Országgyűlés 2000-ben, 2004-ben és 2008-ban is az Országos Rádió és Televízió Testület tagjává választotta.

Szalai Annamária ORTT tag 1961-ben született Zalaegerszegen. Diplomáit 1982-ben a szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskolán tanítói, 1990-ben az ELTE BTK népművelés szakán, majd 1998-ban a Pénzügyi és Számviteli Főiskolán szakközgazda, pénzügyi szak, vállalkozási szakirányon szerezte. 1982-1984 között a zalaegerszegi Ady Endre Általános iskolában tanított, 1984-85 között a Zalai Hírlapnál újságíró, 1985-97-ig a Zala Megyei Moziüzemi Vállalatnál, majd jogutódjánál filmforgalmazó, filmiroda-vezető. 1997-2002-ig a zalaegerszegi Városi Hangverseny és Kiállítóterem igazgatója. 1998-tól országgyűlési képviselő. 2002-től a Kodolányi János Főiskola kommunikáció tanszékén óraadó, 2003-tól adjunktus. Az Országgyűlés 2004-ben és 2008-ban is az Országos Rádió és Televízió Testület tagjává választotta.

Dr. Timár János ORTT tag 1950-ben született. 1974-ben az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán szerzett diplomát, majd az ELTE-n szociológia tanulmányokat folytatott. 1974 és 1989 között a Tömegkommunikációs Kutató Központ kutatójaként dolgozott, majd 7 éven át volt a Medián Közvélemény- és Piackutató Intézet programigazgatója. A Szabad Demokraták Szövetségének jelölésére választotta meg az Országgyűlés 1996-ban, 2000-ben, 2004-ben és 2008-ban is az Országos Rádió és Televízió Testület tagjává.

Tirts Tamás ORTT tag 1961-ben született Budapesten. 1987-ben szerzett diplomát az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar magyar-történelem szakán. 1988-1989 között a Budapesti Árpád Gimnázium magyar szakos tanára, valamint a Gorkij Könyvtár Nemzetiségi Kutatócsoportjának tagja, 1989-1990 között a Somogyország című független megyei hetilap tudósítója, 1989-től a Fidesz képviselőjeként részt vett a háromoldalú politikai tárgyalásokon, tagja volt az Ellenzéki Kerekasztal tárgyalócsoportnak, 1990-től 1993-ig a FIDESZ Press című kiadvány főszerkesztője, 1990-től 2006-ig a Magyar Országgyűlés képviselője. 1993-1994 között a FIDESZ alelnökévé választották, majd 1994-től 1999-ig a FIDESZ budapesti alelnöke, 1994-től 2006-ig fővárosi képviselő, 1996-tól 1998-ig a fővárosi FIDESZ frakcióvezetője, 1998-2002 között a fővárosi FIDESZ-MDF-MKDSZ frakcióvezetője. 2002 óta tagja a KDNP-nek, 2006-ban a KDNP delegáltjaként a Magyar Rádió Közalapítvány Kuratóriumának tagja, valamint az Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat tanácsadója. A Kereszténydemokrata Néppárt jelölése alapján az Országgyűlés 2008-ban az Országos Rádió és Televízió Testület tagjává választotta.

Dr. Weber János ORTT tag 1953-ban született. 1976-ban szerzett jogi diplomát a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán. 1981-ben tett jogtanácsosi szakvizsgát. 1991-1993 között a Somogy-Tolna-Baranya Megyei Köztársasági Megbízott Hivatalának vezetője volt. 1993. júniusában lett az Igazságügyi Minisztérium büntetés-végrehajtási és jogi képviselői ügyekkel foglalkozó helyettes államtitkára. A Magyar Demokrata Fórum jelölése alapján az Országgyűlés 1996-ban, 2000-ben, 2004-ben (a Magyar Demokrata Fórum frakciójában – 2004. november 8-án – bekövetkezett változásokra tekintettel megbízatása megszűnt, majd a Parlament 2004. november 15. napjától újból megválasztotta) és 2008. március 31-én ismételtén az Országos Rádió és Televízió Testület tagjává választotta. A Magyar Országgyűlés elnöke, dr. Szili Katalin 2009. március 19. napján kelt levelében tájékoztatta az ORTT elnökét, hogy a Magyar Demokrata Fórum országgyűlési képviselőcsoportja – a frakcióvezető 2009. március 19-én tett bejelentésére tekintettel – 2009. március 20-tól megszűntnek tekintendő. A médiatörvény 37. § (1) bekezdés h) pontja szerint a tagot jelölő képviselőcsoport megszűnésével megszűnik az ORTT tagjának megbízatása. E rendelkezésre figyelemmel dr. Weber Jánosnak az Országos Rádió és Televízió Testületben betöltött megbízatása 2009. március 19-én a törvény erejénél fogva megszűnt.

Az Országos Rádió és Televízió Testület Irodája az Rttv. és más jogszabályok, az Ügyrend, valamint a Szervezeti és Működési Szabályzat által meghatározott feladat- és hatáskör szerint működik. Az Iroda az ORTT hivatali munkaszervezete, amelyet főigazgató vezet. 2009. június 1. napjáig az Irodát dr. Weissenbergerné dr. Dobos Márta vezette, ezt követően az Iroda megbízott főigazgatója dr. Boros Márta.

Az Iroda egységes hivatali szervezet, amely elvégzi a Testület, a tagok és a hivatali szervezet működéséhez kapcsolódó szakmai jellegű, ágazati típusú előkészítő és

végrehajtási, valamint általánosan felmerülő feladatokat. A Testület és az Iroda között a kapcsolatot a főigazgató tartja, aki az Ügyrend szerint tanácskozási joggal képviseli az Irodát a Testület ülésein. Az előterjesztések tárgyalásakor a főigazgatót – megbízás alapján – a szakterületet vezető igazgató helyettesítheti.

Az Iroda 2005. szeptember 2. napjától a Testület a 2159/2005. (X. 19.) számú határozatában elfogadott Szervezeti és Működési Szabályzat szerint látja el feladatát, 130 fő engedélyezett létszámmal. Kétharmad arányban érdemi ügyintézői feladatott ellátó, jogász, szociológus, közgazdász, felsőfokú végzettségű köztisztviselők végzik a munkát. Több munkatárs két diplomával is rendelkezik, jellemzően a médiaismerteket is tanúsító szakirányú képesítést (médiamenedzser, újságíró, kommunikáció) szereztek. A köztisztviselők magas szintű idegennyelv-tudással kiemelten angol, német és francia nyelvekből rendelkeznek. A hatósági jogalkalmazási feladatokat ellátó köztisztviselők 2009. évben – a hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény módosítása révén született új jogintézmények, eljárási cselekmények megismerése céljából – „Ket.” képzésen vettek részt.

TÁRGYI FELTÉTELEI

Irodatechnikai ellátottság

Az ORTT hivatalának irodatechnikai felszereltsége, eszközellátottsága 2008-hoz képest tovább javult 2009-ben is. További 3 új multifunkcionális (nyomtató, fénymásoló, telefax és szkennert egyben) berendezés rendszerbeállításával a szervizköltségek mintegy 13%-kal csökkentek és mindössze bruttó 2,7 MFt összeget tettek ki 2009-ben. A teljes irodatechnikai géppark üzemeltetéséhez felhasznált papír- és kellékanyag-felhasználás jelentősen, mintegy 31%-kal csökkent 2008-hoz viszonyítva és nem haladta meg a bruttó 2 MFt összeget. Az egyéb irodaszer felhasználásra fordított összeg 23%-kal nőtt és 3,1 MFt-ban realizálódott 2009-ben.

Műszaki ellátottság

Az ORTT hivatali szervezetének technikai működési feltételei és körülményei kismértékben, de tovább javultak 2009-ben. A székház épületgépészeti rendszereinek fenntartására és irodahelyiségeinek állagmegóvására (irodahelyiségek felújítására) mintegy 25 %-kal magasabb összeget, 2,8 MFt-ot költött a hivatal 2009 év folyamán. Az ORTT Műsorfigyelő és -elemző Igazgatósága részére biztosított vételtechnikai rendszer analóg és digitális eszközeinek folyamatos karbantartása mellett 2009-ben eszközpótlásra, illetve új berendezések beszerzésére is sor került. Ezen tárgyi eszközökre

2,5 Mft-ot költött a hivatal. A vételtechnikai eszközök üzemben tartására (karbantartására) 2009-ben mintegy bruttó 2 Mft, a rögzítés technikai rendszerének karbantartására 5 Mft került kifizetésre.

A 2004-ben üzembe állított DAR (Digitális rögzítő és Adattároló Rendszer) működési tapasztalatai kiválóak. A rendszeren ma már 29 televízió és 59 rádió csatorna napi 24 órás rögzítése folyik. A 24 órás folyamatos üzem miatt az egyéb eszközöknél lényegesen gyorsabban amortizálódik, melynek következtében 2009-ben bruttó 9,9 Mft értékű - elsősorban számítástechnikai - központosított közbeszerzés keretében történt eszközpótlás vált szükségessé.

Az ORTT saját tulajdonú gépjármű állományának - a gazdaságos üzemeltetést meghaladó futásteljesítmény elérése miatti - részleges cseréjére került sor az év folyamán. Az egyszerű közbeszerzési eljárás keretében vásárolt 5 darab Ford Mondeo személygépjármű valamint 1 Hyundai kisteher-gépjármű üzembe állításával a 14 darabból álló autópark középtávon biztosítani képes mind a személy-, mind a teherszállító igények kielégítését.

Telekommunikációs ellátottság

Az ORTT székház telefon ellátottsága változatlan. 2009-ben is az 1996-ban kialakított belső telefonhálózat és rendszer működött. Az Alcatel gyártmányú digitális alközponton keresztül 1 ISDN 30 primer csatlakozás (200 beválasztható mellékállomással) és 8 analóg fővonal áll rendelkezésre a vezetékes telefonkapcsolat biztosítására. A hivatali mobiltelefon előfizetések száma alig változott az év során. A hivatal az otthonról történő munkavégzés támogatására 28 mobil internet előfizetést vesz igénybe.

Az irodaház 1996-ban telepített digitális alközpontjának és belső telefonrendszerének karbantartására kötött szerződés keretében kifizetett karbantartási díj megközelítette a 0,9 Mft összeget. A vezetékes és mobil telefonszolgáltatások költsége a bővítések eredményeként összességében a 2008. évi ráfordításokhoz viszonyítva is csökkent, mintegy bruttó 16,2 Mft-ot tett ki.

Elhelyezési körülmények

Az ORTT apparátusa 1996 augusztusa óta változatlan székhelyen, a Budapest VIII. kerület Reviczky u. 5. szám alatti (bruttó 2100 m² összterületű) irodaházban végzi tevékenységét. Működését 1998 óta tartó elhelyezési problémák nehezítik, ezért a közvetlen közelében bérelt elhelyezési területeit (irodahelyiségek: 328 m²; raktár területek: 142 m²) 2009-ben is meg kellett tartania. Ez a bérlemény ad helyet jelenleg is a Költségvetési és Üzemeltetési Igazgatóság, a Panasziroda, és a Számlázási Osztály

egységeinek elhelyezéséhez, illetőleg az ORTT Műsorfigyelő és -elemző Igazgatóság tevékenységéhez kapcsolódó tetemes videokazetta és digitális archívum tárolásához. Ezen területek éves bérleti és üzemeltetési költsége elérte a bruttó 26,4 Mft-ot.

Az ORTT informatikai rendszere, a fejlődés irányai

Az ORTT hivatalának informatikai rendszerében 9 szerver, 110 személyi számítógép és 32 digitalizáló gép működik hálózatba szervezve. 2010-ben tervezi az ORTT az irodai fájl szerverek cseréjét, az iktató rendszer frissítését, valamint a 2007-ben indított IAB projekt folytatását.

2007 júniusában megszületett az Integrált Adatbázis (IAB) projekt terve. A projekt kiemelt célja egy olyan adatbázis megvalósítása, amely teljes körűen képes az ORTT működéséhez szükséges információ igényeket kielégíteni. A tervek szerint a rendszer egyesíti az ORTT fennállása óta létrehozott összes adatbázist, valamint a felmért munkafolyamatok alapján optimalizálja az adattartalmakat egy közös platformon, kiküszöbölve az adatredundanciát. A rendszer fejlesztését három modulra bontottuk, amelynek az első eleme befejeződött. A végleges rendszer teljes mértékben lefedi a döntés-előkészítési, döntéshozatali, valamint a végrehajtási folyamatokat. A rendszer tervezése és kivitelezése az ORTT belső humán-, valamint szerver- erőforrásainak felhasználásával történik.

2. Az ORTT pénzügyi-gazdasági helyzete

2.1. ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK

Az ORTT éves költségvetését az Országgyűlés önálló törvényben hagyja jóvá, a törvény szerinti gazdálkodásáról a Testület éves beszámolót készít. Autonóm államigazgatási szervként önállóan gazdálkodik, könyvvételezése az államháztartás működési rendje szerint történik.

Az ORTT finanszírozása a médiatörvény vonatkozó rendelkezései alapján az Országgyűlés illetékes bizottságaiban évek óta komoly vita tárgyát képezi, működésének feltételei átcsoportosítással biztosíthatók. Az ORTT jóváhagyott költségvetésének döntő része a személyi juttatásokat és annak járulékait fedezi. Az ORTT gazdálkodását az Állami Számvevőszék ellenőrzi.

A kiszámlázott műsorszolgáltatási díjbevétele 5,436 Mrd Ft-ban realizálódott, ezen felül az APEH-nek közel 1,105 Mrd Ft általános forgalmi adó került befizetésre. A költségvetésen kívüli bevételek a Műsorszolgáltatási Alap számláján kerültek jóváírásra.

Az ORTT az előirányzatok feletti rendelkezési jogosultság szempontjából teljes jogkörrel rendelkező, önállóan gazdálkodó kvázi költségvetési szerv. Az előirányzatok feletti rendelkezési jogosultság – a jogszabályok keretein belül – kiterjed az előirányzat felhasználásra, a kiemelt előirányzatok módosításának kezdeményezésére, az elemi költségvetésben szereplő kiemelt előirányzatokon belüli előirányzat módosítására, valamint a kiemelt előirányzatok közötti átcsoportosításra.

Az ORTT saját gazdasági szervezetével oldja meg:

- a tervezéssel,
- az előirányzat-felhasználással,
- a hatáskörébe tartozó előirányzat-módosítással,
- az üzemeltetéssel fenntartással, működtetéssel,
- a beruházással,
- a vagyon használatával, hasznosításával,
- a munkaerő-gazdálkodással,
- a készpénzkezeléssel,
- a könyvvizsgálattal és a beszámolási kötelezettséggel,
- az adatszolgáltatással kapcsolatos feladatokat.

A gazdasági események dokumentálását az ORTT a többször módosított 249/2000. (XII. 24.) Korm. rendeletben foglalt könyvvizsgálati kötelezettségek előírásai szerint végzi, figyelembe véve az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendeletben foglaltakat is.

Az ORTT elemi költségvetés készítésére kötelezett. Az előirányzatok felhasználásáról és a gazdálkodásról az Rttv. 32. § (3) bekezdésében foglaltak szerint éves beszámolót készít, melyet a tárgyévét követő május 31. napjáig terjeszt az Országgyűlés elé.

2.2. A 2009. ÉVI KÖLTSÉGVETÉS VÉGREHAJTÁSA

A működési és költségvetésen kívüli bevételek alakulása

Az Országos Rádió és Televízió Testület éves költségvetését az Rttv. 32. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően az Országgyűlés a 2008. évi LXXXIII. számú törvényben hagyta jóvá.

A törvény a költségvetés kiadási, illetve bevételi főösszegét 1 564,3 milliárd forintban határozta meg. Ezen belül, a kiadások fedezetére az üzemen tartási díj pótlásának

figyelembevételével számított, fix – 1 034,110 milliárd forint összegű – az Rttv. 84. § (2)-(3) bekezdése alapján járó – támogatást jelölt meg.

Az Országos Rádió és Televízió Testület általános működési és felhalmozási kiadásainak forrását 2009-ben az üzemen tartási díj pótlásának 4%-a, valamint a Műsorszolgáltatási Alap egyéb bevételei terhére folyósított támogatás biztosította. A működési költségek fedezetére a Műsorszolgáltatási Alaptól történt médiatörvény szerinti összes átutalás 2009-ben 1 034,110 milliárd forint, a rendkívüli finanszírozás összege 2009-ben 524,230 milliárd forint volt. Működési és felhalmozási bevételként összesen 13,874 milliárd forint realizálódott. Összességében az ORTT 2009. évi bevétele 1,572 milliárd forint volt.

Az ORTT 2008. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló 2009. évi XCVI. törvény 4. §-a a 2008. évi gazdálkodás pénzmaradványát 29,248 milliárd forint értékben állapította meg.

2009. évben az ORTT által kiszámlázott műsorszolgáltatási díjak, frekvencia- és támogatási pályázati díjak, óvadékok, valamint bírságok és késedelmi kamatok költségvetésen kívüli ORTT kezelésű bevételként realizálódtak. A műsorszolgáltatási díjbevétele 5 436,224 milliárd forint, a frekvencia pályázati díjbevétele 28,340 milliárd forint, a támogatási pályázati díjbevétele 38,332 milliárd forint, a kötbér, bírság és késedelmi kamatbevétele pedig 210,503 milliárd forint volt. Az adóköteles bevételek utáni általános forgalmi adóbevétele 1 105,199 milliárd forint volt.

A működési és költségvetésen kívüli kiadások alakulása

Működési kiadások

- Személyi juttatások

A személyi juttatások kiadásai tartalmazzák mindazon juttatásokat, melyek a köztisztviselőkéről szóló törvény alapján az ORTT köztisztviselőit megilletik. A rendszeres személyi juttatás 506,2 milliárd forint volt, ez a köztisztviselők besorolás szerinti alapilletményét, illetménykiegészítését és illetménypótlékát tartalmazza. A nem rendszeres személyi juttatás 307,2 milliárd forint volt, ebből a köztisztviselőket megillető ruházati költségtérítés 9,0 milliárd forint, az üdülési hozzájárulás 7,9 milliárd forint, valamint a közlekedési költségtérítés, illetve az étkezési hozzájárulás együttesen 28,5 milliárd forintot tett ki. Külső személyi juttatásként 34,6 milliárd forint megbízási díj került kifizetésre.

- Munkaadókat terhelő járulékok

A társadalombiztosítási járulékalapot képező személyi juttatások után fizetett összes társadalombiztosítási járulék 235,2 milliárd forint volt. Munkaadói járulék címen 21,2 milliárd forint, egészségügyi hozzájárulás címen 3,4 milliárd forint az összes kiadás.

- Dologi kiadások

Az ORTT 2009-ben felmerült dologi kiadásai egyrészt az intézmény folyamatos működésével kapcsolatban teljesített ügyviteli, készletbeszerzési kiadások, másrészt az épület és az eszközök üzemeltetésével, karbantartásával és javításával kapcsolatos kiadások, valamint az intézményi működéshez és a szakmai tevékenységhez igénybe vett szolgáltatási kiadások voltak. A dologi kiadások között kiemelkedő helyet foglalnak el a szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások, ezek egy része az intézmény általános működéséhez szükséges anyagi és nem anyagi szolgáltatások, másrészt pedig a szakmai tevékenységhez kapcsolódó, nem anyagi jellegű szolgáltatások. Irodaszerekre, papírra és egyéb irodai készletek beszerzésére az ORTT 2009-ben összesen nettó 3,9 millió forintot fordított.

A kommunikációs szolgáltatások kiadása 23,3 millió forint, míg az anyagi és nem anyagi szolgáltatások kiadása 190,8 millió forint volt. A kiküldetéssel, a reprezentációval, valamint a hirdetésekkel kapcsolatban könyvelt összes kiadás 26,3 millió forint. A dologi kiadásokkal kapcsolatban felmerült és kifizetett általános forgalmi adó 51,2 millió forint. Az összes dologi kiadás 340,1 millió forint volt.

- Felhalmozási kiadások

Az eszközök beruházásával kapcsolatos összes kiadás nettó 41,2 millió forint volt. Ezen belül számítástechnikai és ügyviteli eszközök beszerzésére 12,9 millió forintot, egyéb eszközök beszerzésére 3,3 millió forintot, járművek beszerzésére 23,1 millió forintot fordított az ORTT. Az összes felhalmozási kiadás – általános forgalmi adóval együtt – 50,1 millió forint volt. A munkatársak lakásépítési támogatására 1 millió forintot fordítottunk.

- Költségvetésen kívüli kiadások

A költségvetésen kívüli kiadások – a műsorszolgáltatási díj, a frekvencia-, és támogatási pályázati díj, az óvadék, a kötbér, a bírság és a késedelmi kamat továbbutalása a Műsorszolgáltatási Alapnak, illetve az ÁFA befizetése a költségvetésnek – az év folyamán a tényleges költségvetésen kívüli bevételeknek megfelelően alakultak.

A fenti adatok nem auditáltak; a végleges adatokat – elfogadása után – a zárszámadási törvény tartalmazza.

3. Belső ellenőrzés az ORTT Irodájában

A belső ellenőrzés célja, hogy az Országos Rádió és Televízió Testület Irodája munkáját a belső ellenőrzés módszereivel támogassa. A belső ellenőrzés olyan objektív bizonyosságot adó eszköz és tanácsadói tevékenység, amely értéket ad az Iroda működéséhez és javítja annak minőségét. Módszeres és szabályozott eljárással értékeli és javítja a kockázatkezelési, a kontroll és az irányítási folyamatok hatékonyságát, ezáltal segíti a szervezeti célok megvalósítását.

A belső ellenőri tevékenység szisztematikusan, jellemzően előre meghatározott tervek, illetve módszertan szerint történik, munkarendjét a 2005-ben elfogadott Belső Ellenőrzési Szabályzat (továbbiakban: Szabályzat) határozza meg.

Az ellenőrzések éves munkaterv alapján zajlanak. 2009-ben 11 ellenőrzési jelentés készült. Az ellenőrzések során minden nagyobb szervezeti egység, igazgatóság valamely szempontból történő vizsgálata lezajlott.

A belső ellenőr munkáját a vonatkozó jogszabályok, a pénzügyminiszter által közzétett módszertani útmutatók, a belső ellenőrzésre vonatkozó nemzetközi és magyarországi államháztartási standardok, a belső ellenőrzési szabályzatban foglaltak szerint végezte.

Az ellenőrzésekről ellenőrzési jelentések készültek, melyek a jogszabályoknak és a belső szabályzatoknak való megfelelést, valamint a gazdaságosságot, hatékonyságot és eredményességet vizsgálva megállapításokat, következtetéseket és javaslatokat tartalmaznak az ellenőrzött szervezeti egység vezetője, valamint az ellenőrzött szervezet azon tagjai számára, akiknek közreműködése a belső ellenőrzés által feltárt hiányosságok, hibák megszüntetéséhez, korrigálásához elengedhetetlen.

Az ellenőrzések eredményességét segítette az ellenőrzött szakterületek vezetőinek aktív együttműködése a tények feltárásában, valamint a feltárt problémák megoldásában.

Az ellenőrzések törvénysértést nem tártak fel, az Iroda működése a jogszabályi előírások és a szakmai követelmények szerint történt. Az ellenőrzések során büntető-, szabálysértési, kártérítési, illetve fegyelmi eljárás megindítására okot adó cselekmény, mulasztás vagy hiányosság gyanúja nem merült fel. A feltárt apróbb hibák, működési anomáliák megszüntetése érdekében tett megállapítások alapján a szükséges intézkedések megtörténtek.

1. táblázat – A 2009-ben végzett belső ellenőrzések az ORTT Irodájában

Ellenőrzés kódja	Érintett szervezeti egység	Ellenőrzés tárgya
2009. 1	ORTT Iroda	Hatályos főigazgatói utasítások vizsgálata - A belső szabályozottság jogrendi megfeleltetése - A főigazgatói utasítások felülvizsgálata, számbavétele, aktualizálásának vizsgálata, különös figyelemmel a kötelezettségvállalási, leltározási és egyéb pénzügyi tartalmú utasításokra - Szabályozási hiányosságok feltárása - Szükséges intézkedési javaslatok megtétele.
2009. 2	Költségvetési és Üzemeltetési Igazgatóság Üzemeltetési Osztály	Beszerezések vizsgálata - Beszerezések esetében a közbeszerzési törvény érvényesülése. - Karbantartási szerződések törvényességi és hatékonysági vizsgálata
2009. 3	Költségvetési és Üzemeltetési Igazgatóság Költségvetési Osztály ORTT Iroda	Kötelezettségvállalási-utalványozási rend betartásának vizsgálata - Kötelezettségvállalások nyilvántartásának vizsgálata - A kötelezettségvállalások jogszerűségének vizsgálata
2009. 4	Műsorszolgáltatási Jogi Osztály	Nyilvántartások és ügyintézési határidők vizsgálata - Az Rttv. és a belső szabályzatok által szabott határidők betartása a bejelentések, hiánypótlások kapcsán - Az elektronikus nyilvántartás naprakészségének, pontosságának vizsgálata
2009. 5	Költségvetési és Üzemeltetési Igazgatóság Költségvetési Osztály	2008. évi zárszámadás, mérleg, beszámoló vizsgálata - számvetési elvek érvényesítésének vizsgálata; - költségcsökkentési intézkedések megfogalmazása
2009. 6	Műsorfigyelő és Műsorelemző Igazgatóság	A vizsgálati jelentések elkészítésének folyamata megfelel-e a belső szabályzatok és a testületi határozatok által támasztott elvárásoknak, különös tekintettel a határidők betartására
2009. 7	ORTT Iroda Informatikai és Ügyviteli Osztály	Az ORTT határozatok nyilvántartása a szabályzatoknak megfelelően történik-e
2009. 8	Jogi Igazgatóság	Állampolgári bejelentések, panaszok, vizsgálati jelentések feldolgozásának vizsgálata az ügyintézői határidők betartására tekintettel
2009. 9	ORTT Iroda	Mennyiben felel meg az ORTT honlapja és az Iroda adatkezelési gyakorlata a 2005. évi XC. törvény, valamint a vonatkozó egyéb jogszabályok rendelkezéseinek (7/2008. ellenőrzés utóellenőrzése)
2009. 10	Költségvetési és Üzemeltetési Igazgatóság	Leltározási és tárgyi eszköz nyilvántartási folyamatok átvilágítása 2008. évi leltárfelvétel ellenőrzése - A vonatkozó szabályzatok, utasítások átvilágítása, folyamatok elemzése, kockázati pontok feltárása - Beszerezési és tárgyi eszköz nyilvántartási folyamatok kapcsolatának vizsgálata
2009. 11	ORTT Iroda	Belső ellenőrzés folyamatának felülvizsgálata

4. Peres ügyek

4.1. A FOLYAMATBAN LÉVŐ ÜGYEK SZÁMSZERŰEN ÉS SZÁZALÉKOSAN

Az ORTT jogtanácsosai 2009-ben 303 folyamatban lévő peres ügyben képviselték a Testületet. A 303 ügyből 14 per panaszügyekből eredt, 286 az ORTT egyéb – közigazgatási – határozataiból, 3 pedig az ORTT-nek a műsorszolgáltatási díjjal tartozó műsorszolgáltatók ellen kiadatni kért fizetési meghagyás elleni ellentmondás folytán. A 303 perből 56 ügy jogerősen lezárult az év során. 2009 év végén 247 ügy volt folyamatban.

A 2009. évben folytatódott a tavalyi tendencia a perek időtartamát illetően. A jogerős ítéletig – kevés kivételtől eltekintve – 1-1,5 év telik el maximálisan. Ez köszönhető annak is, hogy a bíróság ritkán rendel ki szakértőt az ügyekben, és a felek is igyekeznek a tárgyalásokat jól előkészíteni. Első fokon a perek jelentős részében az első tárgyaláson ítélet születik. A közigazgatási ügyekben ugyanis nincs szükség különösebb bizonyításra, hiszen a kereseti kérelem és az arra adott alperesi nyilatkozat és annak mellékletei alapján általában elbírálható egy-egy ügy. Ennek csak az szab gátat, amikor a műsorszolgáltató érezve, hogy ügye vesztesre áll, a legkülönfélébb perjogi eszközöket bevetve igyekszik a pert elhúzni. A bíróság pedig egy ideig kénytelen hagyni az egyébként szabályosan, de feleslegesen kért bizonyítási indítványok és halasztási kérelmek előterjesztését.

Az ORTT közigazgatási határozatai jogerősek a meghozatalkor, ezért a műsorszolgáltatóknak minden esetben kérniük kell a végrehajtás felfüggesztését a bírósági eljárás során. A Fővárosi Bíróság egyes tanácsai különbözőképpen döntenek e kérelmekről, de 2009-ben is az a tendencia volt megállapítható, hogy a kötbért illetve bírságot tartalmazó határozatok végrehajtását általában nem függeszti fel a bíróság, míg a műsorszolgáltatási jogosultság felfüggesztése szankciót tartalmazó határozatok végrehajtását igen, mert amennyiben ezek a szankciók végrehajtásra kerülnek, egy esetleg műsorszolgáltatói pernyertesség esetén nincs mód reparációra.

Az ORTT pereinek alakulását az alábbi táblázat mutatja:

2. táblázat

	Folyamatban lévő ügyek	Jogerősen lezárt ügyek	ORTT pernyertessé- gével zárult perek
2004.	580	80	52
2005.	624	128	84
2006.	502	58	40
2007.	464	204*	153
2008.	310	89	71
2009.	303	56	45

* A 2007. évben rekord mennyiségű ügy fejeződött be jogerősen, mert a perek nagyobb részében első fokon akár az első tárgyaláson ítélet született, és ezt követően fél-háromnegyed éven belül a másodfokú döntést is meghozza az Ítéletábrla.

A táblázat is mutatja, hogy az ORTT pernyertessége egyre javuló tendenciát mutat, a pernyertesség aránya 5 év átlagában kb. 65%-os. 2009-re ez az átlag 80 %-ra nőtt, amely köszönhető egyrészt a körültekintően megszerkesztett határozatoknak, másrészt a mára kialakultnak tekinthető bírói gyakorlatnak.

A 2009-ben jogerősen lezárt perek törvénysértés szerinti bontásban azt mutatják, hogy a kiskorúak védelmét szolgáló törvényhelyek megsértésével kapcsolatos pereket 85%-ban, a burkolt reklámozással kapcsolatos pereket 78%-ban nyeri meg az ORTT.

3. táblázat

Törvénysértés	Összes jogerősen lezárt 2009.	ORTT által megnyert
Kiskorúak védelme (Rttv. 1/A. Cím)	16	14
Burkolt reklámozással kapcsolatos szabályok	9	7
Egyéb reklám szabályok	7	5
Egyes műsorszerkezeti követelmények	5	3
Egyéb törvénysértések	19	16

4.2. A 2009-BEN SZÜLETETT ÍTÉLETEK ELEMZÉSE

A panaszügyekből eredő perek

Az ORTT pereinek egy része a Testület által panaszügyekben hozott határozatok felülvizsgálata tárgyában keletkezik. A panaszügyekből eredő pereknél megfigyelhető az is, hogy a „civil” panaszosok, akik elutasításuk esetén a bíróságnál keresik igazukat, általában elvesztik ezeket a pereket.

A törvény által a panaszügyek kapcsán meghatározott – igen rövid – határidőket anyagi jogi határidőnek kell tekinteni, tehát azok számításába a munkaszüneti napok is beleértendőek. 2009. évben ismét felmerült a kérdés, a bíróság most is úgy döntött, ahogy évekkel ezelőtt. Eszerint a panaszok benyújtásával kapcsolatban az Rttv. 49. §-ában megszabott határidők anyagi jogi határidők annak ellenére, hogy a végső határidőt, amely alatt a panasz benyújtható napokban (6 napban) határozta meg a médiatörvény. A bíróság álláspontja szerint a 6 nap tulajdonképpen a háromszor 48 óra összefoglalása.

Az évek során már többször nyugodni látszott az a kérdés, ki jogosult panaszt benyújtani, ki az érintett. Ennek ellenére egyes ügyek kapcsán újra felmerül a probléma és a bíróság foglal állást ebben a kérdésben.

Így volt ez az alábbiakban ismertetett panaszügy esetében is:

A műsorszolgáltató hétvégi háttérműsorában egy új, magyar, név szerint meg nem jelölt rákellenes készítményről szóló riportot sugározott. A panaszos – a műsorszolgáltatóhoz intézett eredménytelen kifogást követően – panasszal élt az ORTT felé a műsorban elhangzottak és elhallgatottak miatt.

A Panaszbizottság helyt adott a panasznak, majd a műsorszolgáltató jogorvoslati kérelme folytán a Testület is helyben hagyta az eljáró tanács állásfoglalását. Megállapította, hogy a riport azt a látszatot keltette, hogy a készítmény segítségével biztos a gyógyulás, nélküle pedig nincs remény arra.

A műsorszolgáltató a Testület határozata ellen bírósághoz fordult. Keresetében előadta, hogy a panasz nem minősül az Rttv. 4. § (1) bekezdés szerinti panasznak. Az első fokú bíróság az ORTT határozatát megváltoztatta, a panaszt pedig elutasította. Megállapította, hogy a panaszos közvetlen érintettség hiányában nem tartozik az Rttv. 49. § (1) bekezdése szerinti személyi körbe, nem várta be panaszával a műsorszolgáltatói válasza biztosított határidőt, továbbá a panasz beadvány nem is minősülhet panasznak, mert a panaszos nem kérte véleményének ismertetését. Az ORTT fellebbezése nyomán az Ítéletábrla hatályon kívül helyezte az elsőfokú ítéletet és újabb tárgyalásra és új határozat hozatalára utasította az első fokú bíróságot.

A panaszos érintettségének vizsgálata során a Fővárosi Ítéltábla változatlanul alkalmazta a korábbi ítéleteiben már kifejtett azon megközelítést, amely szerint az Rttv. 4. §-ának (1) bekezdése és az Rttv. 49. §-ának (1) bekezdése az alapvető sérelmek valamint a „kifejezésre nem juttatott álláspont képviselője”, és a „sérelmet szenvedett” személyi kör között teremt kapcsolatot. Az érintettek jellemzője, hogy a műsorszolgáltató tájékoztatása helyzetüket hátrányosan érinti, vagy érintheti. A panaszosi státusz nem állapítható meg akkor, ha az érintett személy és az alapvető sérelem között nem mutatható ki a közvetlen oksági összefüggés. A közvetlen ráhatás meglétét vagy hiányát minden esetben egyedileg kell vizsgálni, és a minősítés nem eredményezheti az érintettek körének parttalan kibővítését.

Az Rttv. 112. §-a szerinti szankciót tartalmazó határozatok felülvizsgálata tárgyában indult perek

A Testület a műsorszolgáltatókkal kapcsolatban a médiatörvény 112. §-a alapján hozza határozatainak jelentős részét. Ezen határozatok felülvizsgálatát az Rttv. 136. §-a alapján a Fővárosi Bíróságtól kérhetik az elmarasztalt műsorszolgáltatók.

2009-ben is számos, az Rttv. 112. §-a alapján kiszabott szankciót tartalmazó határozatot támadtak meg a műsorszolgáltatók, függetlenül a szankció fajtájától (kötbér, bírság, műsorszolgáltatási jogosultság felfüggesztése), illetve mértékétől.

Az Ítéltábla ítéleteiben szinte teljesen egyetért az ORTT gyakorlatával a kiskorúak védelmében történő műsorszám kategorizálás tekintetében. Az Ítéltábla több ízben is kifejtette, hogy az **Rttv. 5/A. § (2), 5/B. § (3) - (4), 5/C. § (2) - (3) és 5/D. § (2)** bekezdései együttesen szolgálják a kiskorúak védelmét, amelyből következően a műsorelőzetes és a műsorszám közzétételére vonatkozó valamennyi szabálynak egységesen érvényesülnie kell: a kategóriába sorolásnak, az arra irányadó sugárzási időpontnak, a piktogram folyamatos megjelenítésének egymással összhangban kell állnia. Megvalósul tehát a jogsértés akkor is, ha ugyan a korhatárnak megfelelő időben adja közre a műsorszolgáltató az érintett adást, de annak kategorizálása nem a kiskorúak védelmére vonatkozó helyes besorolás alapján történt. A besorolás a teljes műsorszámra vonatkozik, ezért az egyes jelenetek, elemek más kategóriába tartozása kihat az egész műsorszám minősítésére.

Összességében nemcsak a kiskorúak védelmére okot adó jelenetek számától, hanem azok minőségétől, szövegezésétől, képi megjelenítésétől, zenei aláfestésétől, magyarázattal vagy magyarázat nélkül történő megértésüktől, kiskorúakra gyakorolt összehatásától függ a kategorizálás.

Erre szolgál példaként az alábbi ügy:

A műsorszolgáltató 2008 januárjában 45 alkalommal sugározta egy országos programmagazin hirdetését 21 óra előtt. A hirdetésben egy ötfős társaság éjszakai akcióit mutatták be, melyek különböző típusú szórakozó helyek után, egy közös szállodai ágyban zárultak. A reklám mind hanghatásaiban, mind a vágásokban, felpörgetett, szexuális képanyagot is tartalmazott. Hajnalban, az utcán álló társaság előtt a reklám záró szövege: „Az éjszakáink szebbek, mint a nappalaitok.”

Az ORTT megállapította, hogy a szpotot a műsorszolgáltató nem a megfelelő – este tíz utáni – időszámban tette közzé. A reklámban ugyanis olyan életforma jelenik meg, amely zavarba ejtően feszegeti a moralitás határait, mégis követendő példaként állítja a nézők elé. Nem a szexualitás ábrázolásával van a legnagyobb probléma, hanem a reklámfilmben felhasznált eszközökkel közvetített üzenettel. A reklám szlogenje egyértelműen arra utal, hogy mások sívár mindennapjai mellett egyesek kihasználják az éjszakák nyújtotta lehetőségeket. A szexualitás csupán közvetett formában jelenik meg, viszont a szexuális beállítottságot és szokásokat érintő, az utalás szintjét átlépő képi megjelenítés érzékelhetően hathatott a kiskorúakra. A programmagazin minden korosztály számára kínál programlehetőséget, de a reklámfilm csak a fiatalokat célozta meg, és olyan életérzést népszerűsített, amelyet nem feltétlenül kell mintaként felmutatni a 12 és 16 év közötti korosztálynak. A Testület 5 percre felfüggesztette emiatt a műsorszolgáltató műsorszolgáltatási jogosultságát.

A műsorszolgáltató keresetet nyújtott be a Fővárosi Bírósághoz. Mind az elsőfokú, mind pedig a másodfokú bíróság elutasította a keresetet.

A Fővárosi Ítéltábla rögzítette azon törvényi előírást, hogy az Rttv. 5/A. §-ának (1) bekezdése szerint a műsorszolgáltató a műsorelőzetes, a hírműsorszám, az időszériú eseményekkel foglalkozó műsorszám, a sportműsorszám, valamint a reklám kivételével – valamennyi, általa közzétenni kívánt műsorszámot a közzétételt megelőzően az 5/B. § szerinti kategóriák valamelyikébe sorolja. Az 5/A. § (3) bekezdése értelmében időszériú eseményekkel foglalkozó műsorszám, sportműsorszám, illetve reklám nem tehető közzé olyan időszakban, amelyben tartalmának megfelelő kategóriába sorolása esetén közzétételének – előre láthatóan – nem lenne helye.

Az Ítéltábla megállapította, hogy az Rttv. ezen rendelkezéseinek következtében a reklámfilm nem kell ugyan klasszifikálni, de nem tehető közzé olyan időpontban, amelyben nem lenne helye, ha elvégzik a besorolást. A besorolást segítő tartalmi jellemzők minősítésére alkalmazandó tehát az ORTT 1494/2002. (X. 17.) számú határozata, amely az elhatárolási szempontokat a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint is megfelelő módon tartalmazza. A másodfokú bíróság rögzítette ítéletében, hogy a „szexualitás” fogalma egzakt módon nem határozható meg, tartalma koronként és társadalmi csoportonként változik. A műsorszámok klasszifikálása során azonban egyértelműen rögzíthető, hogy a szexualitás nem kizárólag a nemi aktust foglalja

magában, hanem kiterjed, minden olyan verbális, akár vizuális megjelenítésre, amely alkalmas a nemiségre, a nemi életre irányítani a figyelmet. Kiemelte a bíróság, hogy a szexuális viselkedés nem öröklődik, azt az emberek tanulással sajátítják el.

Az összefoglalt bírósági értékelés szerint a reklámfilm olyan elemeket tartalmaz, amelyek hamis értékek beépülését idézhetik elő a kiskorúak személyiségébe. A reklámfilm az Rttv. 5/A. § (3) bekezdésének alkalmazása során a III. kategóriának megfelelő időpontban lett volna közzétehető.

Az Ítélet tábla hangsúlyozta, hogy az érintett műsorszám esetében, mint más műsorszámoknál is, nem a témaválasztás, hanem a téma feldolgozásának módja határozza meg a klasszifikációt. Az ORTT nem azt szankcionálta, hogy a műsorszolgáltató közölte egy szórakozási lehetőségeket tartalmazó hetilap reklámját, hanem azt, hogy az egyébként valamennyi korosztálynak szóló szórakozási lehetőséget tartalmazó újságnak olyan reklámját sugározta 21 óra előtt, amely tartalmánál fogva – éjszakai, alkoholfogyasztás, szex – csak a 18 év fölötti korosztályt célozhatta volna meg.

Az ORTT 2008-ban több döntésében is megállapította, hogy a műsorszolgáltatók emberi méltóságot sértő műsorokat sugároztak, alkalmazva az alkotmánybírósági határozatok azon megállapítását, mely szerint a Testületnek az Rttv. által biztosított joga (és kötelessége) az **Rttv. 3. § (2) bekezdésében** foglaltak megvalósulását felügyelni, ellenőrizni, illetve az e jogszabályhelyben foglaltak sérelme esetén szankciót alkalmazni. Nem azonos ugyanis a polgári jogi és a közigazgatási jogi jogviszony. A személyhez fűződő jogok védelmét a sérelmet szenvedő jogalany polgári perben érvényesítheti. Az Rttv. a műsorszolgáltatónak tiltja meg az Rttv. rendelkezéseinek megsértését, az Rttv.-nek tehát a műsorszolgáltató és nem a sérelmet elszenvedett az alanya. Ezt a jogalkalmazói gyakorlatot a Fővárosi Ítélet tábla is visszaigazolta több konkrét ügy kapcsán, továbbá a Legfelsőbb Bíróság is több eseti döntésében (pl.: a Kf.IV.37.230/2002/9., a Kf.VI.38.474/2000/3. számú határozatokban) kimondta, hogy az emberi jogok sérelme média ügyben vizsgálható.

A fentiekhez példaként szolgál az alábbi 2008-ban született határozat és bírósági utóélete:

„Az igazság ára”

ORTT határozatában megállapította, hogy a műsorszolgáltató műsorának sugárzásával sértette a magánszféra sérthetlenségét, az információs önrendelkezés és az emberi méltóság feltétlen tiszteletének az Alkotmány 54. §-ában és 59. §-ában meghatározott alkotmányos követelményeit, s ezzel az Rttv. 3. § (2) bekezdésében, valamint az 5/B. § (3) bekezdésében foglaltakat, amely alapján 30 perces időtartamra felfüggesztette a műsorszolgáltatási jogosultságának gyakorlását. A határozat megállapította, hogy a műsorszám azt az üzenetet közvetítette, hogy az emberi sze-

mélyiségnek nincs érinthetetlen tartománya, az emberi méltóság nem sérthetetlen, anyagi érdekből nyilvánossá tehető, az ember megalázható. Az 5/B. § (3) bekezdésében foglaltak alapján megállapítást nyert, hogy a műsorszám nem felelt meg a II. kategóriára vonatkozó szempontoknak.

A műsorszolgáltató keresetében kizárólag az Rttv. 3. § (2) bekezdésében foglalt megállapításokat támadta, mely során kifejtette, hogy álláspontja szerint az emberi méltóság fogalmát az ORTT nem jogi, hanem erkölcsi értelemben használta. Nem sérti az a műsorszolgáltatói magatartás, amelyhez a jogosult hozzájárult, feltéve, hogy a hozzájárulás megadása társadalmi érdeket nem sért, vagy veszélyeztet, az érintett műsorszám esetében pedig a szereplők az előzetes castingolás következtében pontosan tudták mire számíthatnak.

Az I. fokú bíróság egyetértett a felperes keresetével, az ORTT határozatát megváltoztatva megállapította, a műsorszolgáltató nem sértette meg az Rttv. 3. § (2) bekezdésében foglaltakat. Indokolásában előadta, hogy a műsorban felnőtt, cselekvőképes emberek vettek részt, akiknek megvolt az a lehetőségük, hogy önállóan eldöntsék, mi az, ami nyilvánosság elé tárható.

Az ORTT fellebbezése folytán a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva a műsorszolgáltató keresetét elutasította és megállapította, hogy az ORTT fellebbezése alapos.

A II. fokú ítélet rögzítette, hogy a médiatörvény emberi jogok sérelmét tilalmazó alapelvei rendelkezése csak a sugárzott műsorszám kapcsán vizsgálható, így az, hogy a műsorszámot megelőzően miként történt a szereplők válogatása, milyen szerződést kötöttek, milyen jogaikról mondtak le, nem releváns: az ORTT nem vizsgálhatta azokat a közigazgatási eljárás során. Az azonban kétség kívül megállapítható volt, hogy a műsor a felperes által is elismerten valamilyen mértékben korlátozta, és ezzel sértette az emberi méltóságot, s ezt a felperes nyilatkozata mellett a műsorok megtekintése is igazolta. A bíróságnak mindezt további bizonyítási eljárást szükségtelen volt lefolytatni.

A közszolgálatnak minősített műsorszámok közzétételével (**Rttv. 8. § (2) bekezdés**) kapcsolatban a bíróság 2009-ben is azt az értelmezést adta, miszerint szükség van többlet tartalomra ahhoz, hogy közszolgálati besorolást kaphasson egy műsorszám. A közszolgálatosság az elnevezéséből is eredően szolgálatot jelent és csak olyan műsorszámok tartozhatnak ebbe a kategóriába, amelyek kizárólag az Rttv. 2.§ 19. pontban meghatározott célok érdekében leginkább „szolgálják” a társadalom javát. A jogszabály által megkövetelt többlet hiányában a műsorszámok csak az Rttv. 2. § 28. pontja szerint egyéb műsorszám kategóriába sorolhatóak.

Az Ítélet tábla egyik egyedi ügyben hozott ítéletében kifejtette, hogy a műsorszolgáltató által sugárzott és közszolgálati kategóriába sorolt műsorszámok (Rózsaszín párdúc, Benny Hill show, Vidióták, Nevezz tovább, Szex és New York, Nyomtalanul, Miami helyszínelők, Helyszínelők, Sokkoló videók, Rejtélyes igazságok, Emberi történetek,

Szívek szállodája, Ace Ventura, Szexikamera, Pőreparádé, Ne vessz csak!, Hot Sztárkvíz, Linda, Sokk TV, Zsaruk) főleg szórakoztató, humoros vagy akció-krimisorozatok, kvíz műsorok, illetőleg vicces riportokat videókat közvetítő műsorszámok voltak. Ezen műsorszámok zömében látványos képi és hangelemeik segítségével a nézők könnyed szórakoztatását szolgálták. A bíróság álláspontja szerint a médiatörvény közszolgálati műsorszám fogalmának értelmezésekor nem csak általános definíciót, hanem az ott szereplő alpontokban foglaltakat is figyelembe kell venni, melyek felsorolásával a jogalkotó tulajdonképpen kifejezte, hogy kizárólagosan ezen céloknak alárendelten készült, és értékeket közvetítő műsorszámot lehet közszolgálati műsorszámnak tekinteni. A bíróság szerint a fent idézett műsorszámok nem e céloknak alárendelten készültek. A műsorszámok nem tudományos, vagy ismeretterjesztő igénytel fogalmazták meg mondanivalójukat.

Az egyik legnehezebben megítélhető törvényesítés a burkolt reklámozás tilalmának megsértése (**Rttv. 10. § (5) bekezdés**). Maga a szabály is elég sok szubjektív elemet tartalmaz.

„Rttv. 2.§ 4. *Burkolt reklám:* az a műsorszám vagy műsorszámon belüli tájékoztatás, amely semleges információ látszatát keltve ösztönöz áru vásárlására, vagy szolgáltatás igénybevételére, vagy bármely más üzleti magatartásra.

10. § (5) Burkolt, illetve tudatosan nem észlelhető reklám nem közölhető.”

Időről időre születnek a Legfelsőbb Bíróságon is állásfoglalások a témában, tekintettel azonban az esetek egyedi mivoltára, a vonatkozó jogszabályi helyek értelmezésére újból és újból szükség van. Nem könnyű és egyértelmű a támogatói és a reklám szpotok elkülönítése sem.

„Rttv. 2. § 44. *Támogatás:* műsorszolgáltatással, illetve audiovizuális mű előállításával nem foglalkozó természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság által műsorszám finanszírozásához a műsorszolgáltatónak nyújtott pénzbeli vagy egyéb, gazdasági természetű hozzájárulás annak érdekében, hogy a műsorszolgáltató a támogató vagy a támogató által meghatározott más személy nevét, védjegyét vagy egyéb megkülönböztető jelzését, a róla alkotott képet, tevékenységét, illetőleg termékeit népszerűsítse.”

Fentieket jól példázza az alábbi eset:

A Fővárosi Ítéltábla az ORTT határozatával egybehangzóan megállapította, hogy a műsorszolgáltató megsértette a burkolt reklámozásra vonatkozó tilalmat, amikor az egyik műsorszám végén támogatóként jelenített meg egy rádiós műsorszolgáltatót. A fogalmak értelmezésével kapcsolatban a bíróság hangsúlyozta, hogy az Rttv. alkalmazásában a reklám fogalmát a 2. § 41. pontja, míg a burkolt reklámét a 2. § 4. pontja határozza meg. Ebből is kitűnően szó sincs arról, hogy a burkolt reklám a reklám

egyik fajtája, csoportja lenne. Két különböző kategóriáról van szó, és míg a burkolt reklám közzétételét az Rttv. 10. § (5) bekezdése tiltja, a reklámot a műsorszolgáltatás keretében megfelelő módon, helyen és gyakorisággal engedni és szabályozza.

Megállapítást nyert az ügyben, hogy a műsorszolgáltató azzal, hogy a műsorszám végén támogatóként tüntetett fel olyan vállalkozást, amely az Rttv. szabályai szerint nem lehet támogató (hiszen maga is műsorszolgáltató), megvalósította a törvényesítést, mivel a műsorszám végén megjelenő felirat megvalósította az Rttv. 2.§ 4. pontjában meghatározott burkolt reklámot. A semleges információ látszata azzal valószínű, hogy az objektivitást sugárzó környezetben, olyan kiegészítő információ jelent meg, amely a tájékoztatást meghatározott irányba terelte.

A bírói gyakorlat egységes abban, hogy akár egy adás főcímében, minden egyes adásban visszatérő felirat megjelenítése önmagában is alkalmas arra, hogy a nézőket áru vásárlására ösztönözze. E szempontból annak sincs jelentősége, ha a nézők számára nem derül ki, hogy a bemutatott termék mire szolgál, és hol lehet beszerezni. A perbeli felirat tehát semleges információ látszatát keltve, alkalmas volt arra, hogy a támogatóként szabálytalanul megjelenített rádiós műsorszolgáltató által nyújtott szolgáltatás igénybevételére ösztönözzön.

4.3. A PÉNZTARTOZÁSOK BEHAJTÁSÁVAL KAPCSOLATOS PERES ÉS NEM PERES ELJÁRÁSOK

A pénztartozások behajtásának folyamata

Az ORTT-nél a pénztartozásoknak két nagy csoportja különböztethető meg. A műsorszolgáltatási díjtartozások alkotják az egyik csoportot, míg a Testület által közigazgatási hatósági jogkörben meghozott határozatokon alapuló kötbér- és bírságtartozások a másik kategóriát.

A műsorszolgáltatási díj számlákat az ORTT Iroda számlázási osztálya negyedévente állítja ki és küldi meg a műsorszolgáltatóknak, 15 napos fizetési határidővel. A határidő eredménytelen eltelte után a műsorszolgáltatók részére fizetési felszólítást küld ki, melyben újabb határidő tűzésével fizetésre szólítja fel a tartozással rendelkező műsorszolgáltatókat.

A hátralékkal rendelkező és szerződés alapján óvadék, illetve bankgarancia nyújtására kötelezett műsorszolgáltatók esetében az ORTT Irodája haladéktalanul intézkedik a hátralékra az óvadéki összegből vagy a bankgarancia terhére történő kielégítése iránt. A szerződéssel – és ebből következően szerződést biztosító mellékkötelezettséggel – nem rendelkező műsorszolgáltatók pénztartozásaival kapcsolatban a Jogtanácsosi Iroda intézkedik fizetési meghagyás kibocsátása iránt, ugyanúgy, mint

azokban az esetekben, amelyekben a szerződést biztosító mellékkötelezettség felhasználása nem vezetett eredményre, majd végrehajtást elrendelő végzést tartalmazó előterjesztést készít.

Amennyiben a végrehajtást elrendelő végzés kibocsátása ellenére sem rendezi tartozását a műsorszolgáltató, illetve végrehajtási kifogást nyújt be, további végrehajtási cselekmények megtételére kerül sor.

A Jogtanácsosi Iroda folyamatosan figyelemmel kíséri a kötbért és bírságot tartalmazó, illetve egyéb fizetési kötelezettséget, pénztartozást megállapító határozatok jegyzékét abból a szempontból, hogy a szankció, illetve a pénzügyi kötelezettség határidőben teljesült-e. Amennyiben a fizetési határidő lejárt, és az érintett nem kezdeményezte a fizetési kötelezettség alapjául szolgáló határozat bírósági felülvizsgálatát, valamint a végrehajtás felfüggesztését, a Jogtanácsosi Iroda intézkedik a Testületnél a végrehajtást elrendelő végzés meghozatala iránt. A végrehajtási végzés jogerössé és végrehajthatóvá válását követően intézkedik a pénztartozás behajtásáról (inkasszóval, vagy bírósági végrehajtás útján).

A műsorszolgáltatási díjtartozásból származó perek

Ezekben a perekben nagyobb részt csak az összeg nagysága a vita tárgya, többször csak időhúzás a per célja a műsorszolgáltató részéről. Néhány – igen magas összeggel tartozó – műholdas műsorszolgáltató nemcsak összegszerűségében, hanem jogalapjában is vitatja a médiahatóság által kiküldött számlákat.

Ilyen per az alábbiakban szereplő **ORTT-Minimax** per, melyet az ORTT indított a műsorszolgáltató díjtartozása miatt. A kereseti követelés összege: 94.040.080,- Ft volt.

Az alperesi műsorszolgáltató alapvetően vitatta a műsorszolgáltatási díjfizetési kötelezettség jogalapját, és viszontkeresetet is előterjesztett annak megállapítása iránt, hogy a műsorszolgáltatási díj a nyilvántartásba vételhez kötődő, azzal arányos egy-szeri díj lehet.

Az elsőfokú eljárás során az alperes bejelentette, hogy az Alkotmánybírósághoz fordult az ORTT-t a díj megállapítására felhatalmazó törvényi rendelkezés és az ORTT díjmegállapító határozatai alkotmányellenessége miatt. Az elsőfokú bíróság a 2006. május 3-i tárgyaláson ítéletet hozott, amelyben az ORTT követelésének megfelelően marasztalta alperest a műsorszolgáltatási díj és perköltség megfizetésére, valamint alperes minden viszontkereseti kérelmét elutasította.

Az alperes fellebbezést nyújtott be az ítélet ellen. A 2007. február 27-i tárgyaláson a Fővárosi Ítéletábra eljáró tanácsa az alperes indítványára az Alkotmánybírósághoz fordult, és az eljárást az Alkotmánybíróság döntéséig felfüggesztette.

Az Alkotmánybíróság a 37/2008. (IV. 8.) AB határozatban megállapította a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet tekintettel arra, hogy a törvény nem ad

szempontokat az ORTT-nek, amelyek alapján meghatározhatja a műsorszolgáltatási díj mértékét, ugyanakkor a kérelmező által hivatkozott szakaszok, illetőleg az azok alapján hozott, díjmegállapító ORTT határozatok alkotmányellenességét nem állapította meg, egyben elutasította e rendelkezéseknek a konkrét ügyekben való alkalmazása kizárására irányuló indítványokat is.

Az Ítéletábra az Alkotmánybíróság meghozott döntésére hivatkozással az eljárás folytatását rendelte el. A másodfokú ítélet megváltoztatta az elsőfokú bíróság döntését, és a keresetet elutasította. Az ügyben másodfokon ismét az az egyetlen tanács járt el, amelyik a Legfelsőbb Bíróság korábbi döntése ellenére és azzal szemben elutasította már korábban is más ügyben az ORTT keresetét. Az Ítéletábra ezen tanácsa az Alkotmánybíróság határozatából a megvalósult mulasztásos alkotmányértéktést emelte ki. A bíróság megítélése szerint az ORTT gyakorlata teljességgel alkotmányellenes, a törvény nem rögzíti a díj megállapításához szükséges szempontokat, így a bíróság nincs abban a helyzetben, hogy a felperesi követelést meg tudja ítélni, ezért elutasítja a keresetet.

Az ORTT ügy határozott, hogy a másodfokú ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet terjeszt elő a Legfelsőbb Bíróság előtt. A Legfelsőbb Bíróság 2009. július 1-én végzésben bírálta el a kérelmet. Végzésében a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A végzésben a bíróság előrebocsátotta, hogy fenntartja e per során is a BH 2006/250. szám alatt közzétett határozatban foglalt megállapításait. E szerint az Rttv. 86. § (5) bekezdésének megfogalmazásából következik, hogy a műsorszolgáltatási jogosultságot szerződés vagy bejelentés és e bejelentés alapján annak a hatóság általi nyilvántartásba vétellel lehet szerezni. Mind a két esetben a műsorszolgáltató köteles műsorszolgáltatási díjat fizetni az Rttv. 22. § (4) és a 113. § (2) bekezdése alapján, a díj mértékét pedig a hatóság köteles meghatározni, akár visszamenőleg is.

A fentiekben túlmenően a Legfelsőbb Bíróság e határozatában azt is egyértelműen megállapította, hogy a nyilvántartásba vétellel elnyert műsorszolgáltatási jogosultság fejében a műsorszolgáltatónak nem ún. egyszeri regisztrációs díjat kell fizetnie, hanem a műsorszolgáltatási díj a szerződéssel elnyert műsorszolgáltatási jogosultság után jár, azzal megegyező éves időszakra vonatkozó állandó díjfizetési kötelezettség.

A végzésben a bíróság kifejti, hogy a bejelentéssel, illetve nyilvántartásba vétellel elnyert műsorszolgáltatói jogosultság után ellenszolgáltatásként fizetendő kötelezettséget maga az Rttv. határozza meg. Az Rttv. 41. § (1) bekezdés m) pontja az ORTT-t jogosította fel a műsorszolgáltatási díj összegének meghatározására, függetlenül attól, hogy az ORTT 2002. október 15-ét megelőzően a díj meghatározása körében még nem hatóságként járt el, azaz a műsorszolgáltató díjfizetési kötelezettsége nem hatósági rendelkezésen alapult. A törvényi felhatalmazás alapján a jogszabály által teljesítendő szolgáltatás mértékét az ORTT kellő határozottsággal állapította meg, amely attól függetlenül megalapozza a műsorszolgáltató díjfizetési kötelezettségét,

hogy az Rttv. a díj összegének meghatározására vonatkozó szempontokat kifejezetten nem tartalmazott és jelenleg sem tartalmaz.

Az Rttv. 41. § (1) bekezdésének m) pontja lehetővé teszi, hogy a hatóság a műsorszolgáltatási díj összegét meghatározza. E meghatározás idejére, módjára vonatkozóan az Rttv. korlátozó rendelkezéseket nem tartalmaz. Nyilvánvaló, hogy a hatóság mindig a médiaszolgáltatás adott paramétereinek megfelelően jogosult és köteles az éves műsorszolgáltatási díjat meghatározni.

5. Az ORTT kapcsolatainak alakulása

Az elmúlt évekhez hasonlóan az Országos Rádió és Televízió Testület kapcsolataiban meghatározó volt az Európai Bizottsággal, az Európa Tanáccsal és a Szabályozó Hatóságok Európai Platformjával (European Platform of Regulatory Authorities – EPRA) való együttműködés. A beszámoló külön pontban (II. fejezet 10.) számol be a román hatósággal folytatott kétoldalú együttműködésről, és arról a regionális együttműködésről, amelynek alapító szerződését 2009. december 11-én hat közép-európai állam szabályzó hatósága írta alá Prágában és a Közép-Európai Szabályozó Fórum (Central European Regulatory Forum – CERP) nevet kapta.

Az elmúlt évben folytatódott az Európai Unió tagállamaiban az Audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló 2007/65/EK irányelv implementációja, azaz a nemzeti jogrendbe való átültetése. A tagállamok döntő többségében az irányelv implementációjában a szabályozó hatóságok is jelentős szerepet vállalnak az irányelvet átültető jogszabály, illetve a részletes előírások megszövegezésében. Az irányelv szövege jelentős mozgásteret enged a tagállamok számára bizonyos területeken, mint amilyen például annak eldöntése, hogy az adott tagállam engedélyezi-e a termékeltelvezést a műsorszámokban, vagy sem. Az irányelv bizonyos esetekben kifejezetten a tagállamokra bízta a konkrét szabályok kidolgozását, például a gyermekeknek szóló egészségtelen ételek és italok reklámozására vonatkozó szabályok megalkotását. Az ilyen termékek reklámozására vonatkozó szabályzatok kidolgozásával kapcsolatban az Európai Bizottság a tagállamok hatóságai számára megbeszélést tartott, amelyen az ORTT Irodája is képviseltette magát. Az Európai Bizottság számos alkalommal kért felvilágosítást a szabályozó hatóságoktól az implementációval kapcsolatban.

A 2009. november 24-én Brüsszelben megtartott, az audiovizuális médiaszolgáltatásokat felügyelő, az Európai Unióban működő szabályozó hatóságok munkacsoportjának találkozáján, az Európai Bizottság képviselője ismertetett egy tagállamokra lebontott listát arról, hogy az egyes államok, hogyan állnak az implementáció folyamatával, arról azonban nem esett szó, hogy várhatóan mely államok nem ültetik át az irányelvet a nemzeti szabályozásukba 2009. december 19-ig.

Az ülésen elhangzott, hogy 2009. november 10-ig három állam: Franciaország, Belgium és Luxemburg értesítette az Európai Bizottságot az implementáció végrehajtásáról. Számos ország jelezte, hogy várhatóan nem hajtja végre az implementációt december 19-ig, Németország várhatóan jövő év áprilisára készül el az irányelv átültetésével, az Egyesült Királyság pedig 2010 első hónapjaiban. Tudomásunk szerint a környező országok közül csak Románia ültette át az irányelvet, azonban erről nem értesítette az Európai Bizottságot.

Habár az irányelvet Magyarország még nem ültette át, a technikai kritériumok felcserélődése miatt (2007/65/EK irányelv 2. cikkely 4. bekezdés – „az uplink elsődlegessége”, vagyis a jövőben a joghatóság megállapításakor, műholdas feladó-állomás fekvése szerinti ország megelőzi a műholdnak az adott tagállam tulajdonában álló műholdas kapacitás használatát) az ORTT – az Európai Bizottság és a Miniszterelnöki Hivatal felkérésére – megvizsgálta, hogy a jövőben, mely műsorszolgáltatók feletti joghatóság kerül át Magyarországhoz, illetve mely műsorszolgáltatók kerülnek ki a magyar joghatóság alól.

A tagállamoknak értesíteniük kellett az Európai Bizottságot arról, hogy elfogadják a joghatóságukat egy adott műsorszolgáltató felett vagy magyarázatot adnak arra, hogy miért nem tekintik joghatóságuk alá tartozónak az adott műsorszolgáltatót.

Az elmúlt évben az Európa Tanács két bizottságában is folytatta munkáját az ORTT. A Média és Új Kommunikációs Szolgáltatások Irányító Bizottsága (CDMC) februárban előkészítette a 2009. május 28-29-én Reykjavíkban megtartott Európa Tanács minisztereinek konferenciáját. A négyévente megrendezésre kerülő miniszteri konferencián hagyományosan az ORTT elnöke képviseli Magyarországot, Reykjavíkban Majtényi László vezette a magyar küldöttséget. A konferenciát megelőző napon a CDMC megtartotta 10. ülését, amelyen a konferencián elfogadásra kerülő szövegeket véglegesítette, illetve megvitatta az új szakértői csoportok összetételét.

A konferencián résztvevő miniszterek, illetve a delegációk vezetői elfogadtak egy politikai nyilatkozatot, továbbá három határozatot is. A politikai nyilatkozatban a miniszterek megerősítették, hogy folytatják az együttműködést a média és az új kommunikációs szolgáltatások területén, hogy közös választ adhassanak a média és média jellegű szolgáltatásokkal kapcsolatos fejleményekre, különös tekintettel a véleménynyilvánítás és tájékoztatás szabadságára, a személyiségi jogok védelmére és az emberi méltóságra.

A nyilatkozatban az is szerepel, hogy a miniszterek felkéri az ET Miniszterek Bizottságát, hogy tárja fel azokat a módszereket, amelyek fokozzák a véleménynyilvánítás és tájékoztatás szabadságának tiszteletben tartását és a médiára vonatkozó elvek gyakorlatban történő megvalósítását.

A politikai nyilatkozat mellékletét három határozat képezi. Az első „A média új fogalma felé” címet viselő határozatban a miniszterek megerősítik az Európa Tanács értékeinek, alapelveinek és előírásainak jelentőségét a folyamatosan megújuló médiában,

az információs és kommunikációs technológia világában. A miniszterek egyetértnek abban, hogy médiaszakemberekkel, így különösen az újságírókkal együttműködve feltárják az ET előírásainak szerepét a média, vagy média jellegű szolgáltatások vonatkozásában az új információs környezetben. A határozat megerősíti a miniszterek kiállítását a technológia-semleges közszolgálati média mellett, amelynek valódi szerkesztői szabadsággal és intézményi autonómiával kell rendelkeznie. A határozatban megerősítik továbbá a szerzői jog védelmének fontosságát és elismerik annak a szükségességét, hogy az ágazat szereplőivel együttműködve megvizsgálják a szerzői jogi védelem alatt álló művek felhasználásnak kérdését a véleménynyilvánítás és tájékoztatás szabadságának függvényében. A miniszterek kiemelik a gyermekek és fiatalkorúak jogai és a speciális szükségletekkel rendelkezők jogai figyelembe vételének szükségességét a média vagy média jellegű szolgáltatásokra vonatkozó előírások megalkotásakor.

Támogatják továbbá a felhasználók médiaismeretének fokozását, hogy kritikus, hozzáértő és felelős módon nyilváníthassanak véleményt vagy tájékozódjanak, amikor a médiát vagy média jellegű szolgáltatásokat használják. A határozat végén a miniszterek leszögezik annak szükségességét, hogy figyelemmel kell lenni az erős média és média jellegű kommunikációs szolgáltatások koncentrációjának veszélyére, és ezen szolgáltatások szerepére – beleértve a közszolgálati és közösségi médiát is – az interkulturális párbeszéd elősegítésében és a tolerancia kultúrájának támogatásában a multikulturális társadalmakban. A határozathoz egy ún. cselekvési terv is tartozik.

A cselekvési terv I. fejezetében a miniszterek felhívják az Európa Tanács Miniszterek Bizottságát (ezáltal a CDMC-t), hogy vizsgálja meg, hogy az, amit ma média- és tömegkommunikáció alatt értünk még mindig érvényes-e az új információs és kommunikációs környezetben. Ezen vizsgálat eredményének fényében a Miniszterek Bizottsága határozza meg, hogy melyek azok a kritériumok, amelyek megkülönböztetik a médiát, illetve a média jellegű szolgáltatásokat a személyes kommunikáció különböző formáitól. Ennek keretében meg kell vizsgálni azt is, hogy az újságírói szakmaiság követelményei, a szerkesztői szabadság és a szerkesztői felelősség kiterjedjen-e az új média üzemeltetőire és a média jellegű tömegkommunikációs szolgáltatásokra is. Az ágazati szereplőkkel történt konzultációk után meg kell határozni a szabályozási módokat (önsszabályozás, társszabályozás, szabályozás), a szabályozás alanyait, így biztosítva az Európa Tanács értékrendjének tiszteletben tartását az új médiában és a média jellegű szolgáltatásokban. Amennyiben az szükséges, iránymutatást kell adni a meglevő ET sztenderdek alkalmazásával kapcsolatban.

A cselekvési terv II. fejezete a közszolgálati kapcsolatos feladatokat határozza meg, így különösen a közszolgálati média demokratikus társadalmakban betöltött szerepét és azt, hogy sokszínű, megbízható és pluralisztikus közszolgálati tartalmak miként juttathatók el a legszélesebb közönséghez, ideértve a fiatalkorúakat is. Ennek

során iránymutatást kell adni, amely elősegíti, hogy a tagállamok olyan kormányzati eszközöket alkalmazzanak a közszolgálati médiával kapcsolatban, amelyek elősegítik, hogy a közszolgálat ellássa feladatát. Ez kiterjedhet a közszolgálati média vagy média jellegű szolgáltatás egyéb (szervezeti, pénzügyi, műszaki) kérdéseire is. A cselekvési terv közszolgálatra vonatkozó része előírja, az internet mint „közszolgálati érték” fogalmának kidolgozását. Ennek keretén belül fel kell tární, hogy az általános internetes hozzáférést milyen mértékben kell fejleszteni, a közszolgálati érdekben. Idetartozhat az olyan politikák kidolgozása, amelynek célja a piaci tökéletlenségek kijavítása olyan esetekben, amikor a piaci erők nem képesek kielégíteni a jogos igényeket és elvárásokat mind az infrastruktúra, mind pedig a nyújtott tartalmak tekintetében.

A cselekvési terv III. fejezete a magánszemély és a média vagy média jellegű szolgáltatások kapcsolatával foglalkozik. A cselekvési terv előírja, hogy meg kell vizsgálni, hogy az új és az újonnan megjelenő tartalomtovábbítási módok megjelenése, milyen módon érinti az Emberi Jogok Európai Egyezmény 10. cikkelyében foglaltakat, különös tekintettel a személyes adatok feldolgozása, tárolása és felhasználása vonatkozásában. Amennyiben szükséges, iránymutatást kell nyújtani ezen jogok védelmének erősítése érdekében.

A cselekvési terv előírja továbbá, hogy meg kell vizsgálni a panaszbizottsági szervezetek átlátható, felelős, hatékony és független működésének feltételeit, továbbá folytatni kell a médiaismeretekkel kapcsolatos munkát is. Választ kell találni a véleménynyilvánítás szabadságát, a személyiségi jogokat és más alapjogokat érintő kihívásokra. Konkrétabban az adatfeldolgozással kapcsolatos kérdéseket, vagy az interneten a gyerekek által készített vagy elhelyezett tartalmak eltávolítása lehetőségeinek kérdéseit kell megvizsgálni. Elemezni kell, hogy az új vagy újonnan megjelenő technikák miként befolyásolják a véleményalkotást, különös tekintettel a burkolt vagy tudatalatti eszközök használatára. Az iparági szereplőkkel történt konzultációk után iránymutatásokat, egyéb eszközöket kell alkotni a felhasználók védelmében.

A cselekvési tervben meghatározott feladatok elvégzésére a CDMC négy szakértői csoportot állított fel. Az első az ún. „Új Média” szakértői csoport (ET jelölése MC-NM) a cselekvési terv I. pontjában meghatározott feladatokat végzi el. A csoportba a Titkárság választása alapján 15 tagállam képviselőit hívják meg, de nem név szerint. A tagállamokat a Titkárság a regionalitás elvét figyelembe véve választotta ki, de hazánk nincs a kiválasztott államok között. A második szakértői csoport a „Közszolgálati Média Igazgatása” elnevezésű csoport (ET jelölése MC-S-PG), feladata a cselekvési terv II. fejezetében meghatározottak végrehajtása. A Titkárság név szerint hívta meg a szakértőket. A harmadik szakértői csoport a „Határokat Átlépő Internet” szakértői csoport nevet kapta (ET jelölése MS-S-CI) és a cselekvési terv internettel kapcsolatos részének végrehajtásáért felel, míg a negyedik csoport a „Műsorszolgáltatók Szom-

szédos Jogainak Védelme” szakértői csoport (ET jelölése MC-S-NR) feladata a cselekvési terv szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó részének megvalósítása.

A miniszteri konferencián elfogadásra került két további határozat is. Az „internet kormányzás és a fontos internet források” elnevezésű határozatban a miniszterek támogatják az ET részvételét az internettel kapcsolatos nemzetközi fórumokon, így különösen az IGF-en (Internet Governance Forum) és ennek európai megfelelőin. A miniszterek kiállnak azért, hogy az ET alapelvek az internetes környezetben is érvényesüljenek. A „Terrorizmus ellenes jogalkotással kapcsolatos fejlemények és hatásuk a véleménynyilvánítás és tájékoztatás szabadságára az Európa Tanács tagállamaiban” címet viselő határozatban a miniszterek megerősítik azon szándékukat, hogy fokozzák az együttműködésüket azért, hogy megvédjék a véleménynyilvánítás és tájékoztatás szabadságát, miközben elszántan küzdenek a terrorizmussal szemben. A határozat elismeri annak fontosságát, hogy meg kell vizsgálni, hogy a terrorizmus elleni küzdelem jegyében a tagállamokban megalkotott jogszabályok mennyire állnak összhangban az ET normákkal.

Az Európa Tanács Határokat Átlépő Televíziózás Állandó Bizottsága (T-TT) elkészítette a Határokon átnyúló televíziózásról szóló egyezmény módosító szövegét. Az Állandó Bizottság – amelynek alelnöke az ORTT Irodájának munkatársa – a 2009. június 11-12-én megtartott ülésén egyhangúan elfogadta a módosított egyezmény szövegét, és azt továbbította a Miniszterek Bizottságához. Az EU tagállamok számára kiemelt jelentőségű volt, hogy az új egyezmény szövege kompatibilis legyen az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv szövegével.

Az előkészítő üléseken megfigyelőként jelen volt az Európai Bizottság képviselője is. Ezért is érte meglepetésként az Állandó Bizottság tagjait Vivianne Reding az Európai Bizottság tagjának a tagállamok kormányaihoz intézett levele, amelyben felszólítja őket, hogy ne írják alá a módosító egyezményt, mert az audiovizuális területen már létezik EU jogszabály. A levél váratlanul érte az Állandó Bizottság tagjait, mert az új egyezmény előkészítése több mint két évet vett igénybe, azon az Európai Bizottság képviselője folyamatosan részt vett, de a szöveggel szemben egy apróbb észrevételtől eltekintve (az „európai művek” tervezett definícióját kérték módosítani) kifogást nem emelt, sőt megerősítette, hogy a tagállamok jogosultak aláírni az új egyezményt. Az Európai Bizottság képviselője az Állandó Bizottság ülésén megerősítette – tekintettel arra, hogy az ET egyezmény nem csak azokat a területeket fedi le, mint az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló EU irányelv és az egyezménynek Európában betöltött szerepére – az Európai Bizottság nem emel majd kifogást a módosító egyezmény aláírásával szemben. Az Európai Bizottság tagjának levelére való hivatkozással az ET Miniszterek Bizottsága úgy döntött, hogy az egyezmény módosító szövegének megtárgyalását határozatlan időre elnapolja.

Az ORTT külkapcsolataiban kiemelt fontosságú a Szabályozó Hatóságok Európai Platformjával (European Platform of Regulatory Authorities – EPRA) folytatott együtt-

működés. A társhatóságok hatékony együttműködése ma már elengedhetetlen a médiafelügyeleti munkában. A szervezet munkájában résztvevő hatóságok rendszeres tapasztalatcserét folytatnak az EPRA titkárságon keresztül, és az ORTT is számos kérdést jutott el a társhatóságokhoz.

Az EPRA szervezeti felépítésében komoly változást jelent, hogy a Tallinnban (2009. május 6-8.) megtartott ülésén eltörölték azt a korlátozást, amelynek értelmében egy tagországból maximum három szabályozó hatóság lehet tagja a szervezetnek. A korlátozást azok az országok kérték (pl. Spanyolország, Németország), ahol több tartományi/szövetségi hatóság működik.

A tallinni ülés két kiemelt témája az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv elfogadása nyomán a kereskedelmi kommunikációban (reklám és szponzorációs szabályok) bekövetkező változások, illetve a szabályozó hatóságok működésének átláthatósága voltak. Az EPRA ülések sajátossága, hogy több napirendi pontot munkacsoportokban tárgyalnak meg a résztvevők.

A tallinni ülésen a digitális rádiózás fejlődésének témáját, a fogyatékkal élők audiovizuális szolgáltatásokhoz való hozzáférést és a kiskorúak védelmének idősebb kérdéseit vitatták meg a résztvevők.

Az EPRA drezdai ülésének (2009. október 14-16.) középpontjában a nem lineáris szolgáltatások fejlődése, illetve az a kérdés állt, hogy ezen új szolgáltatások ellenőrzésére milyen hatékony megoldások lehetségesek. A drezdai ülés napirendjén szerepelt még a politikai reklámokra vonatkozó szabályozás és a médiapluralizmus mérése a tagállamokban.

A szakmai kapcsolatok erősítését szolgálta az ORTT elnökének részvétele a Magyar Nemzeti Tanács által Szabadkán rendezett konferencián (2009. május 14-16.), ahol a közszolgálati műsorszolgáltatás magyarországi helyzetéről tartott előadást.

A Testület elnöke az Isztambulban rendezett Kommunikációs és Média Csúcstalálkózón (2009. június 8-10.) a „Médiaszabályozás jövője” címmel tartott előadást, és vendége volt a Sobieski Intézet és a Lengyel Országos Műsorszolgáltatási Tanács által a Krynica Gazdasági Fórum (2009. szeptember 9-11.) keretén belül megrendezett „A közszolgálati műsorszolgáltatás jövője” elnevezésű konferenciának.

A szakmai tapasztalatgyűjtést szolgálta a Testület egyik tagjának részvétele a Kölnben megrendezett médiaforumon (2009. június 22-24.), a Testület két tagjának és az Iroda munkatársának részvétele a Hang- és Audiovizuális Archívumok Nemzetközi Szervezetének (IASA) konferenciáján Athénban (2009. szeptember 20-25.).

Az utazások megoszlását az alábbi táblázat mutatja be.

4. táblázat

Célország	Az utazások száma	Az utazók összlétszáma	Ebből a testületi tagok száma
Csehország	2	6	4
Belgium	2	4	1
Németország	2	5	3
Franciaország	5	7	2
Lengyelország	1	2	1
Görögország	1	3	2
Törökország	1	2	1
Izland	1	2	1
Szerbia	1	3	1
Észtország	1	3	2
Szlovákia	1	11	5
Összesen:	18	46	23

6. Mustra – ORTT Filmfesztivál

AZ ORTT TELEVÍZIÓS ÉS FILMFESZTIVÁLJA SOPRONBAN ÉS GYÖNGYÖSÖN

Az Országos Rádió és Televízió Testület 2009. október 9-én és 10-én Sopronban, az Elit Moziban, majd november 6-án és 7-én Gyöngyösön, a Cinema Bridge Moziban két-napos filmfesztivált szervezett az általa támogatott filmek és televíziós produkciók bemutatására. A médiahatóság által támogatott filmek seregszemléjén idén ősszel is több mint negyvenórányi alkotás került bemutatásra, amelyek a nagyközönség számára nyilvánosak és ingyenesek voltak.

Sopron - mozi, tévé és rádiócsatorna egy helyen

A soproni Mustra helyszínéül szolgáló mozi nagyterme „mozi csatornaként” a látványos, egyben értékes koprodukciós, vagy/és nemzeti alkotások helye volt, az elmúlt évek mozifilmes termésére koncentrálna. A Kisterem (Huszárik) „televízió csatornaként” funkcionált, a kisebb, de érdekes művészeti ágakat, kísérleti filmeket bemutató televíziót jelképezte, ahol az ORTT által támogatott magas színvonalú közszolgálati alkotásokat láthatták a nézők. Itt alternatív, talán kevésbé populáris, de értékes, szocio elemeket kiemelkedően szem előtt tartó televíziós alkotások, művészfilmek, tudományos műsorok, dokumentumfilmek és sorozatok, természetfilmek és animációs programok, az ORTT pályázatokon elkészült televíziós portréműsorok kerültek bemutatásra.

A program Sopronban „A köz szolgálata, a közönség kiszolgálása” című nyilvános vitával kezdődött, ahol a közszolgálatosság szerepéről beszélgettek a résztvevők, majd több mint negyvenórányi különleges filmanyag vetítéseivel folytatódott.

A vita résztvevői az ORTT elnöke és tagjai, Cselényi László (a Duna Televízió elnöke), Vágó István (televíziós műsorvezető), Vágvolgyi B. András (író, kritikus), Borócai Gábor (főszerkesztő, Heti Válasz), Para-Kovács Imre (író, kritikus), Horányi Özséb (egyetemi tanár, BME) és Ókovács Szilveszter (televíziós műsorvezető, Hír TV) voltak. A vita moderátora Veiszer Alinda volt.

A fesztivál ideje alatt a Corvinus Rádió a Mustra rádiója volt, élőben a helyszínről. A rádió a mozi előteréből közvetítette a „Köz szolgálata – a közönség kiszolgálása” című vitát, valamint két napon át az ORTT által támogatott rádiós műsorszámokat is sugárzott a fesztivál helyszínéről.

Az ORTT 2009-es filmszemléjének két új állomásán különleges filmanyaggal is jelentkezett. A Köztársaság 20. évfordulója alkalmából, idén a rendszerváltó filmek fesztiválja is volt a Mustra. Olyan alkotásokat láthattak a nézők, mint Papp Gábor

Zsigmond Kádár-korszakbeli oktatásról szóló dokumentumfilmje, vagy a 70-es és 80-as évek „másképp gondolkodójáról”, Hankiss Elemérről szóló portréfilm.

A fesztivál megemlékezett Cseh Tamásról is. Az ORTT több – a művész életéről, munkásságáról készült – filmet támogatott, az idei szemlén ezek az alkotásoknak is helyet kaptak.

Gyöngyös

A gyöngyösi filmszemlén – a sopronihoz hasonlóan – különleges filmanyaggal jelentkezett az ORTT. A Köztársaság 20. évfordulója alkalmából készült rendszerváltó retro filmek itt is bemutatásra kerültek, és az érdeklődők válogathattak az ORTT által a Nyugat című folyóirat megjelenésének 100. évfordulója alkalmából támogatott alkotásokból is. (Fazekas Bence „Ugat a Nyugat” című filmje vagy Szabédi G. Melinda kisfilmje, a „Nyugat, nevetve csodálni”)

A program Gyöngyösön a Cinema Bridge Moziban. 2009. november 6-án 18 órakor a „Magyar gyártású alkotások a médiában” című nyilvános vitával kezdődött, majd több mint negyvenórányi különleges filmanyag vetítésével folytatódott.

A gyöngyösi fórumon arról vitáztak a résztvevők, hogy milyen esélyekkel kerülnek adásba a magyar gyártású alkotások. Az ORTT évek óta kutatja, hogy miképpen alakul Magyarországon az országos televíziós csatornák műsorkínálata. Egy 2008-as felmérés megállapítása szerint, a vizsgált műsorszolgáltatók programján átlagosan a műsorkínálat harmada a szórakoztatást, ötöde az időszzerű informálódást és a hírszolgáltatást szolgálja. A műsorstruktúra legjelentősebb szegmensét évek óta a fikciós műsorok (filmek, sorozatok, szappanoperák, mozifilmek) alkotják, a produkciók nagyjából ötöde tartozik ebbe a kategóriába. A politikai tájékoztatást szolgáló műsorok részesedése általában 12-17 százalék között ingadozott. A televíziók ismeretterjesztő műsorszámokra szentelt programideje a több éves tendenciának megfelelően, 2008-ban ismételtén esett. Továbbra is az erőszakos akciókkal, bűncselekményekkel foglalkozó filmek tették ki a fikciós kínálat legnagyobb részét, a műsoridő harmada krimi, thriller, akciófilm volt. Évek óta jellemző, hogy a közfinanszírozású csatornákon lényegesen több a hazai gyártású műsor, mint a kereskedelmiéken. Az államilag finanszírozott csatornák (reklámjait, műsorajánlóit nem számítva) produkcióinak nagyjából 70 százaléka, míg az RTL Klub és a TV2 produkcióinak fele magyar előállítású volt. A Viasat3 műsorstruktúrájában a hazai gyártás a 10 százalékot sem érte el.

A „Magyar gyártású alkotások a médiában” című vita résztvevői az ORTT elnöke, tagjai, Durst György (Duna TV), Grunwalsky Ferenc (a kuratórium elnöke, MMKA), Herendi Gábor (producer, Skyfilm), Kiss Péter (programigazgató, TV2), Kolosi Péter (programigazgató, RTL Klub), Pataki Ágnes (producer, Filmplus) és Pusztay András (kiemelt producer, MTV) voltak. A moderátor itt is Veiszer Alinda volt.

7. Az ORTT működésének statisztikai adatai

7.1. AZ ORTT HATÁROZATAI 2009-BEN

Az Országos Rádió és Televízió Testület ülésein 2009-ben 2548-ig sorszámozott határozat született.

A Testület döntései az alábbi nagyobb csoportokba sorolhatók:

- 663 határozat született a műsorszolgáltatási jogosultság tárgykörében,
- 218 határozat állampolgári bejelentésekre reagált,
- 701 határozat a műsorszolgáltatók törvénysértéseit szankcionálta,
- 344 határozattal a Műsorszolgáltatási Alap támogatásával összefüggő kérdésben döntött a Testület,
- 36 határozat született panaszbizottsági döntést követő jogorvoslati eljárásban,
- 586 határozat egyik nagy kategóriába sem sorolható (ún. egyéb határozatok).

A határozatok megoszlása nagyobb csoportok szerint

A műsorszolgáltatási jogosultság tárgykörében született 663 határozat megoszlása 2009-ben az alábbiak szerint alakult:

- 59 határozat műsorszolgáltatási jogosultság pályázatásával, illetve odaítélésével összefüggésben,
- 92 határozat meglévő szerződés módosításával kapcsolatban,
- 13 határozat a műsorszolgáltató átminősítésére (pl. nem-nyereségérdekeltté),
- 70 határozat vezetékes vagy műholdas műsorszolgáltatók, vezetékes műsorelosztók és műsorszétesztők nyilvántartásba vételére,
- 86 határozat a nyilvántartásból való törlésre,
- 2 határozat a nyilvántartásba vétel megtagadására,
- 101 határozat adatváltozás tudomásulvételére,
- 80 határozat műsorszolgáltatási díj megállapítására vagy módosítására vonatkozott,
- 160 határozat pedig egyedi, nem tipizálható ügyben született.

Az állampolgári bejelentések körében született 218 testületi határozaton belül, 93 határozat rendelt el hatósági ellenőrzést.

A szankcionáló határozatok megoszlása

A Testület 2009-ben 701 határozattal szankcionálta a műsorszolgáltatók törvénysértéseit. Egyes határozatokban a Testület az érintett műsorszolgáltató több törvénysértését bírálta el, így némely határozat több szankciót is tartalmazott.

A Testület legnagyobb számban az Rttv. 89. §-ának (adatmegőrzési és -szolgáltatási kötelezettség) megsértését szankcionálta. Ezt követte a kiskorúak védelmére megalkotott törvényi előírások (Rttv. 5/A-5/D. §) megsértésének megállapítása. További gyakori törvénytértések voltak:

- 90. § (2) bekezdés (műsorszolgáltatási szerződésnek megfelelő műsorszolgáltatás kötelezettsége) megsértése,
- 15. § (1), (2) bekezdés (reklám, közérdekű közlemény, jótékonyági felhívás, politikai hirdetés felismerhető elkülönítésének és forrásmegjelölésének kötelezettsége) megsértése
- 10. § (5) bekezdés (burkolt reklám közzétételének tilalma) megsértése,
- 18. § (műsorszám támogatásához kötődő előírások) megsértése,
- 25. § (közszolgálati műsorszolgáltatásban támogatható műsorszámokra vonatkozó előírás) megsértése.

5. táblázat – A leggyakoribb törvénytértések előfordulásának száma 2009-be

A megsértett törvényi hely	A megállapított jogsértések száma
89. §	177
5/A-5/D. §	164
90. § (2)	119
15. §	64
10. § (5)	81
18. §	19
25. §	8

6. táblázat – Az ORTT szankciói 2009-ben

Kiszabott szankció	Helyi regionális, kábeles, műholdas		Országos	
	rádió	televízió	rádió	televízió
112. § (1) a) – felszólítás	192	209	14	73
112. § (1) b) – írásbeli figyelmeztetés	2	-	-	-
112. § (1) c) – felfüggesztés	5	4	-	25
112. § (1) d) – kötbér	40	12	7	49
112. § (1) e) – bírság	4	102	6	36
Összesen	243	327	27	183

A szankcionáló határozatok 256 esetben tartalmaztak bírság vagy kötbér fizetésére vonatkozó rendelkezést. E határozatok a műsorszolgáltatókat összesen valamivel több mint 288 millió forint megfizetésére kötelezték.

A **műsorszolgáltatási jogosultság felfüggesztését** 34 esetben szabta ki a Testület 10 perc és három nap időtartam között.

A Testület **panaszügyben** eljáró jogorvoslati szervként 2009-ben 36 határozatot hozott. E döntések tartalmi megoszlása az alábbi volt:

- 23 határozat a Panaszbizottság állásfoglalását helyben hagyta, a jogorvoslati kérelmet elutasította,
- 7 határozat helyt adott a jogorvoslati kérelemnek, és megváltoztatta a Panaszbizottság döntését,
- 3 határozat a Panaszbizottság állásfoglalását megváltoztatta, a jogorvoslati kérelmet elutasította,
- 2 határozat a Panaszbizottság állásfoglalását hatályon kívül helyezte, és a Panaszbizottságot új eljárás lefolytatására utasította,
- 1 határozat a Panaszbizottság állásfoglalását hatályon kívül helyezte, és az eljárást megszüntette.

A tartalmuk szerint egyik nagy csoportba sem sorolható 582 ún. **egyéb határozattal** a Testület jellemzően az alábbi tárgykörökben hozott döntést:

- közigazgatási eljárás megindítása, megszüntetése,
- válaszadás közigazgatási szervtől érkezett megkeresésre,
- ügy áttétele más állami szervhez,
- közigazgatási határozat kijavítása, módosítása, visszavonása,
- közigazgatási határozatok végrehajtásának elrendelése,
- tanulmány, elemzés készíttetése és az interneten történő nyilvánosságra hozatala.

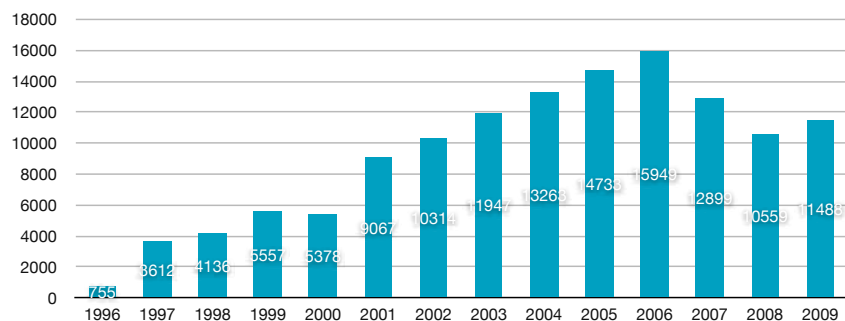
7.2. AZ ORTT IRATFORGALMA 2009-BEN

Az iratforgalom területén 2009-ben 11 488 ügyirat keletkezett, 929-cel több, mint 2008-ban. A növekedés mértéke 8%. Ebből:

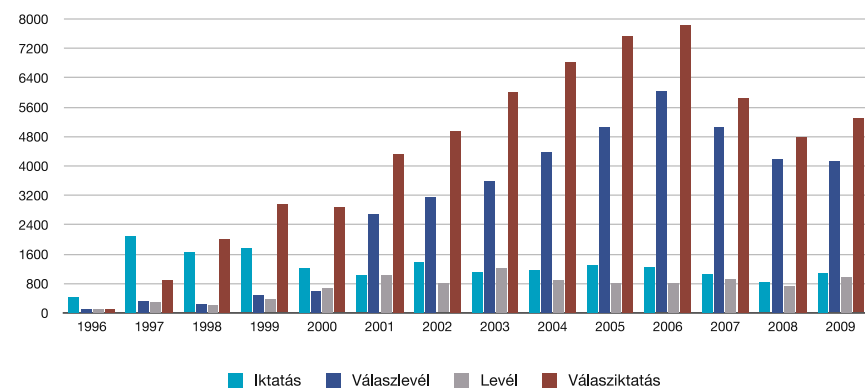
- 1087 db beérkező ügyirat (iktatás);
- 4124 db kimenő válaszlevél;
- 985 db kimenő ügyirat (levél);
- 5292 db beérkező válaszlevél (válasziktatás).

Az iratforgalom számának alakulását mutatja az **1. ábra** éves és a **2. ábra** típus szerinti bontásban.

1. ábra – Az ORTT iratforgalma éves bontásban

2. ábra – Az ORTT iratforgalma típus szerinti bontásban

1. sz. melléklet

Válogatott határozatok

Határozat szám	Helye a beszámolóban
1009/2009. (V. 20.)	12. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet
1010/2009. (V. 20.)	14. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet
1480/2009. (VII. 16.)	15. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet
1224/2009. (VI. 10.)	18. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet
1512/2009. (VII. 20.)	18. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet
2500/2009. (XII. 16.)	19. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet
2499/2009. (XII. 16.)	19. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet
2502/2009. (XII. 16.)	21. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet
2503/2009. (XII. 16.)	21. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet
1129/2009. (V. 28.)	22. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet
12/2009. (I. 7.)	24. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet és 44. oldal: Együttműködés az ombudsmanokkal című, II. 1. pont
952/2009. (IV. 29.)	26. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet
388/2009. (II. 25.)	27. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet
1618/2009. (VIII. 26.)	27. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet
2507/2009. (XII. 16.)	27. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet
1620/2009. (VIII. 26.)	28. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet

Határozat szám	Helye a beszámolóban
1357/2009. (VI. 30.)	28. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet
1446/2009. (VII. 15.)	30. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet
1882/2009. (IX. 30.)	30. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet
892/2009. (IV. 22.)	32. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet
2013/2009. (X. 13.)	37. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet
1225/2009. (VI. 10.)	35. oldal: A Véleményszabadság helyzete című, I. sz. fejezet

A fenti határozatok az ORTT honlapján, a www.ortt.hu címen, a Határozatok menüpont alatt elérhetők.

2. sz. melléklet

A 2009-ES ÉV MÉDIAKRÓNIKÁJA

A köztársasági elnök nem írta alá a médiatörvény módosításáról szóló törvényt (január 2.)

A köztársasági elnök nem írta alá, és véleményezésre megküldte az Alkotmánybíróságnak a médiatörvény módosításáról szóló törvényt. Emiatt a Danubius és a Sláger Rádió nem hosszabbíthatja meg automatikusan a frekvenciaengedélyét, hanem azokat várhatóan megpályáztatják.

Újabb öt évig Pataki Dániel lesz a Nemzeti Hírközlési Hatóság elnöke (január 2.)**Az ORTT ismét pályáztathat frekvenciákat (január 5.)**

Az év utolsó napján éjfélkor véget ért a több mint egy éven át érvényben lévő frekvenciamoratórium, így a médiahatóság ismét kiírhat pályázatokat a frekvenciákra, illetve dönthet koncessziós díj ügyekben is.

Digitális frekvencián az MTV (január 5.)

December 23-tól digitális frekvenciáján sugározza a Magyar Televízió műsorait az Antenna Hungária egy hónapig.

„Ne a televízió nevelje a gyereket!” (január 6.)

A gyermekek védelmét célozza az ORTT új kampánya. Karácsonyt követően indult el a médiahatóság öt héten át tartó kampánya, amelyet a hazai televíziókban és online felületeken láthat a közönség. A három éles hangvételű tévészpót a szülők figyelmét

szeretné felhívni arra a felelősségükre, hogy milyen tartalmakhoz engedik hozzáférni gyerekeiket, és hogy részt kell vállalniuk a média által közvetített üzenetek értelmezésében. Az ORTT honlapján is elérhető szpotok a televíziót egyedül néző gyermek félelmeit, illetve a tévé által közvetített erőszakot és szexualitást hangsúlyozó minták beépülését mutatják be.

Az eddig az M2-t felügyelő Kósa Somogyi György irányítja a jövőben a Magyar Televízió mindkét csatornáját (január 6.)

Változások az MTV Networks-nél (január 7.)

Nagy változásokra készül 2009-ben a magyar Music Television, amely felfrissítené a Vívót, illetve bevállalós Comedy Centralt ígér.

A rádiókoncessziós pályázatok elhalasztását javasolja Szalai Annamária (január 8.)

Az ORTT fideszes delegáltja szerint sértené a jogbiztonságot, ha a pályázatokat most bírálják el, hiszen a módosított médiatörvényt a köztársasági elnök normakontrollra küldte az Alkotmánybírósághoz.

ORTT: milliós bírság kalózkodásért (január 8.)

Az MTC-Jonatan Kft.-t hárommillió forintba büntette a Testület, amiért a cég által működtetett három rádióadó a műsorszolgáltatási engedély visszavonása után sem hagyott fel a sugárzással.

Továbbra is ingyenes filmek az interneten (január 8.)

A NAVA meghosszabbította az eredetileg december végéig meghirdetett akcióját, így januárban is ingyen nézhetik az érdeklődők az erre a célra létrehozott weboldalon elhelyezett magyar filmeket. Ha ezzel nem elégednének meg, akkor az ingyenes regisztráció után hozzáférhetnek az archívum 250 ezer felvételéhez, köztük a Duna TV és a TV2 műsoraihoz.

Halasztás a Sláger és a Danubius pályázat ügyében (január 9.)

Elhalasztotta a két országos kereskedelmi rádió, a Sláger és a Danubius idén novemberben lejáró koncessziójának a megpályáztatását az ORTT. A médiahatóság döntése szerint addig nem lépnek az ügyben, amíg az Alkotmánybíróság nem hozza nyilvánosságra a médiatörvény-módosítás normakontrolljának eredményét.

Pozsonyban találkoztak a közép-európai médiahatóságok képviselői (január 9.)

Január 9-én, pénteken Pozsonyban találkoztak a szlovák, a cseh és a magyar médiahatóságok képviselői. A találkozó résztvevői megvitatták az érintett hatóságok eddiginél szorosabb együttműködésének lehetőségét, melynek legfontosabb területei a

kiskorúak védelme, a határokon átnyúló televíziózás, az Európai Unió jogharmonizáció voltak.

A megbeszélésen felmerült a magyar és román médiahatóságok közötti együttműködés közép-európaivá szélesítése, többoldalúvá tétele. Európában számos regionális hatósági együttműködésre van példa, a balti államoktól a mediterrán szabályozó hatóságok fórumáig. Közép-Európában – a román-magyar egyezményen kívül (Letölthető: http://www.ortt.hu/hirek.php?hir_id=351) – még nem jött létre hasonló együttműködés. A pozsonyi találkozó ebben az irányban tett első lépés volt.

A találkozó arra is lehetőséget adott, hogy a hatóságok képviselői egyéb kérdéseket is megvitassanak, így különösen az indokolatlan erőszakot és a pornográfiát tartalmazó műsorszámok elleni hatósági fellépést, a műsorszolgáltatókkal szembeni szankcionálási gyakorlatot, és a műsorszolgáltatási díjak mértékével, országonkénti eltéréseivel kapcsolatos kérdéseket. A megbeszélésen megállapodtak a felek, hogy a találkozót tavasszal Prágában folytatják. A háromoldalú találkozón a résztvevők méltatták Agócs Valériának a szlovák hatóság leköszönő elnökének a regionális kapcsolatok előmozdításáért folytatott áldozatos munkáját.

Továbbra is elnök nélkül a Magyar Televízió (január 13.)

Sztaricskai Tamást jelölték az MTV elnökének, de negyedik alkalommal is sikertelenül zárult a pályáztatás.

Támogatási stratégiája lehet az ORTT-nek (január 18.)

Tizenhárom évi működés után először lehet támogatási stratégiája az ORTT-nek, ha a médiahatóság megszavazza az egyik tag kezdeményezését.

Mégsem szűnik meg a BBC-RFI adása Magyarországon (január 19.)

ORTT: újratárgyalhatják a Sláger és a Danubius ügyét (január 19.)

Ismét a médiahatóság napirendjére kerülhet a két országos kereskedelmi rádió koncessziójának meghosszabbítása, alig egy héttel azt követően, hogy a testület úgy döntött, elhalasztja az ősszel lejáró koncessziók megpályáztatását.

Az MTV új hírigazgatója Bednárík Imre lett (január 19.)

Két és fél év után távozik az MTV hírigazgatói posztjáról Kert Attila, utódja a helyettese, Bednárík Imre lett.

Zenei kvóta az új médiatörvénybe (január 21.)

A nemzeti kultúra védelmében magyar zenei kvótát építene be a készülő médiatörvénybe a Magyar Könnyűzeneszerzők és Szövegírók Egyesülete a többi szakmai

szervezet egyhangú támogatásával. A zenei műsorszámok 40 százalékában lenne kötelező a magyar zenei repertoárt felhasználni.

Újabb vizsgálatot indíthat a Gazdasági Versenyhivatal a TV2 ellen (január 22.)

A csatorna szilveszterkor komoly baklövést követett el, s ennek következtében több néző pénztárcáját is megkárosította. A TV2 ugyanis nem hívta fel a figyelmet arra, hogy a Popdaráló című műsora ismétlés, így az abban meghirdetett játék sem valós. Az elküldött SMS-ek így annak ellenére nem voltak érvényesek, hogy a rendszer fogadta őket. A műsorba több száz SMS érkezett, egyenként bruttó 240 forintért.

Emberi jogokat sértett a Story TV-n, A Nagy lehetőség (január 22.)

Emberi jogokat sértett Hajdú Péter A nagy lehetőség című, hajléktalanokról szóló műsorának két adása az ORTT szerint. A Testület úgy vélte, hogy a valóság-show hajléktalan szereplői a nézettségért folytatott verseny eszközeként váltak.

A DAB+ formátumban sugárzott földfelszíni digitális adás kísérleti üzemből elindult (január 23.)

Február végéig bárki hallgathatja Budapesten és környékén a DAB+ földfelszíni digitális adást, ha rendelkezik a szabványt támogató rádióval.

Olvasható, felhasználható és szerkeszthető a Kommunikációtudományi Nyitott Enciklopédia (január)

Az Alkalmazott Kommunikációtudományi Intézet gondozásában elkészült a Kommunikációtudományi Nyitott Enciklopédia alapgyűjteménye, amely mindenki számára olvashatóvá és hivatkozhatóvá vált, és a kommunikációs szakma képviselői segítségével újabb és újabb szócikkkel gyarapodott.

Az Alkalmazott Kommunikációtudományi Intézet gondozásában készült Kommunikációtudományi Nyitott Enciklopédia Magyarországon egyedülálló, a kommunikációtudomány és médiaelmélet szaktekintélyei által útjára indított online enciklopédia, kommunikációs tudástár. A szerkesztők célja szerint az Enciklopédia megbízható információforrás, a kommunikációs képzést támogató, hivatkozható eszköz, szakirodalom, a szakmai szttenderdek megteremtésének egyik legfontosabb fóruma lesz.

Az Enciklopédia tulajdonképpen a „kommunikációtudomány wikipédiája”, azzal a jelentős különbséggel, hogy hitelességéhez nem férhet kétség, mert a szócikkek szerkesztését csak szakemberek végezhetik, külön jogosultság megszerzése után.

A kommunikációtudományi szakemberek munkájával összeállt tudástár már most is közel 450 szócikket tartalmaz.

A KÖZTE véleményezte a médiatörvény-tervezetet (január 29.)

A Közzolgálati Műsorszolgáltatók Társadalmi Kurátorainak Egyesülete szerint, ha a mostani változat lenne az új médiatörvény alapja, az egyenlő lenne a közmédia tönkretételével.

Egymilliárdos nyereséggel zárt a Magyar Rádió (február 4.)

A több mint 1,5 milliárd forintnyi tervezett veszteség helyett közel egymilliárd forintos eredménnyel zárta a tavalyi évet a Magyar Rádió.

Félmillió letöltéssel zárult a NAVA akciója (február 4.)

A Nemzeti Audiovizuális Archívum 77 Filmajándék elnevezésű, tavaly december közepén indult és idén január végéig tartó rendkívüli akciója alatt 500 ezer filmet, világ-híradót és tévéműsort nézett meg az interneten összesen 250 ezer látogató.

Véget ért az ORTT televíziós szpot-kampánya (február)

A Testület nagyszabású, öt héten át tartó kampánya, amelyet a hazai televíziókban és online felületeken láthatott a közönség, véget ért. A gyerekek védelmében a szülőket megszólító kampány hat héten át futott a televíziókban. Három éles hangvételő, szinte drámai szpotot mutatnak majd be a televíziók. A szpotok a szülők figyelmét hívták fel arra, van felelősségük abban, hogy milyen tartalmakhoz engedik hozzáférni gyermeküket, és hogy részt kell vállalniuk a média által közvetített üzenetek értelmezésében, feldolgozásában, hogy ezzel is segítsék kiskorú gyermeküket. Az ORTT célja az volt, hogy felrázza a hazai közönséget, és ráirányítsa a szülők, tanárok nevelők figyelmét a kiskorúak médiafogyasztásával kapcsolatos felelősségükre.

Magyarországon a gyermekek naponta legalább három órát töltenek tévénézéssel, a tizenkét év alattiak ennél is többet. Az ORTT és az AGB Nielsen Médiautató Kft. adatai szerint a tizenkét éven aluliaknak tizennégy százaléka nézi a műsorokat felnőtt felügyelete nélkül esténként.

Az első szpotban egy, a televíziót egyedül néző gyermek félelmeivel szembesült annak nézője. A második és a harmadik szpot a televízió által közvetített erőszakos, illetve szexualitást hangsúlyozó minták beépülését mutatta be.

A hazai médiában szokatlanul erős hangvételő társadalmi célú filmeket – a médiatörvény kiskorúak védelméről szóló rendelkezéseit betartva - besorolás szerint csak 21 óra után közvetíthetik a csatornák. Ennek oka, hogy a szpotok tartalma kizárólag felnőtteknek szól. Az ORTT által felkért műsorszolgáltatók pozitívan fogadták az ORTT megkeresését, és – egyetértve a kezdeményezéssel – közzétették a kisfilmeket.

Az Európai Unió finanszírozásában készült kreatív szpotokat a román elektronikus médiát felügyelő Nemzeti Audiovizuális Tanács (CNA) az ORTT kérésére adta át sugárzásra. A kiskorúak védelmét célzó „Ne hagyd, hogy a televízió nevelje fel a gyereket!” szlogennel futó három reklámfilm, Romániában a műsorszolgáltatók közel 2000

alkalommal sugározták, és a kampány a lakosság kb. 60 százalékához jutott el, jelentős társadalmi sikert kiváltva.

Az RTL és a TV2 díjcsökkentési kérelmét is visszadobta az ORTT (február 12.)

Mindkét országos kereskedelmi csatorna koncessziós díj-csökkentési kérelmét elutasította a médiahatóság.

Elrendelte az ORTT az RTL-es kibeszélő show hatósági ellenőrzését (február 13.)

A Mónika show-val kapcsolatban beérkezett és jogsértésekre is hivatkozó panaszok magas számára tekintettel elrendelte az ORTT az RTL kibeszélő show-jának a hatósági ellenőrzését.

A bíróság elutasította az MTC Jonatán Kft. keresetét (február 13.)

A Fővárosi Ítéltábla elutasította az MTC Jonatán keresetét, valamint helyben hagyta az ORTT és a Nemzeti Hírközlési Hatóság korábbi döntéseit: ezek értelmében a nyírségi médiavállalkozás nem működtetheti tovább a miskolci, debreceni és nyíregyházi rádiócsatornáit.

Megkezdte második Duna TV-elnöki mandátumát Cselényi László (február 18.)

Másodszor fordult elő, hogy ismét újrázhatott posztján egy közmédiium elnöke.

ORTT: először pályáztatnak frekvenciákat a moratórium lejárta óta (február 24.)

Először pályáztat frekvenciákat a médiahatóság azóta, hogy tavaly december 31-én lejárt az egy éven át tartó moratórium.

Az Antenna Hungária lezárja az MTV1 és M2 csatorna kísérleti HD-sugárzását a MinDig TV földfelszíni digitális platformon (február 28.)

Ismét sikertelenül zárult a Magyar Televízió elnöki posztjára kiírt pályázat (március 10.)

Ismét elbuktatták a civilek a kuratóriumi elnökség jelöltjét, Sztaricskai Tamást.

Rekordbevétel és hatékony gazdálkodás az RTL Klubnál (március 16.)

Fennállásának legeredményesebb évét zárta Magyarország piacvezető kereskedelmi televíziója 2008-ban. 35.6 milliárd forintos nettó árbevételt ért el, és kereskedelmi szempontból is megerősítette a piacvezető pozícióját az RTL Klub. A cég 2007-hez képest mintegy 8 százalékkal növelte a bevételeit.

A tévék jobban tisztelik a gyerekek jogait (március 18.)

Erősödni látszik a műsorszolgáltatók normakövetése a gyermekműsoroknál, de továbbra sem teljesülnek maradéktalanul a kiskorúak védelmével kapcsolatos rendelkezések.

A Hír Televízió Híradója a legnézettebb (március 17.)

Továbbra is a Hír TV Híradója a legnézettebb a kábeltelevíziós csatornák hírműsorai között.

Ötödével csökken a Juventus Rádió műsorszolgáltatási díja, miután a kereskedelmi adó elfogadta a médiahatóság javaslatát (március 19.)

Megszűnt az ORTT-ben az MDF-delegált Wéber János mandátuma (március 20.)

Antirasszista Világnap: demonstráció az ORTT előtt (március 21.)

Az Antirasszista Világnap szervezői az általuk cigányellenesnek ítélt megnyilvánulásokkal szemben tiltakoztak a médiában és a közszereplők fellépéseiben. A megmozdulás szervezői petícióban követelték Majtényi Lászlótól, az ORTT elnökétől, hogy indítson vizsgálatot "a rasszista megnyilvánulásoknak helyet és teret adó" televíziós műsorok miatt.

Kisorsolták a civil szervezeteket (március 24.)

Kisorsolta az ORTT, hogy mely civil szervezetek delegálhatnak tagot a következő egy évre a három közszolgálati médium kuratóriumába.

TV2: többmilliós büntetés a Megasztár miatt (március 31.)

Négy alkalommal sértett szabályt a TV2 tehetségkutató műsora. Az ORTT hatósági ellenőrzése hat millió forintos büntetéssel végződött.

Az SZDSZ nem írta alá a médiatörvény tervezetét (április 2.)

A liberális párt kifogásolja a médiafelügyeleti tagok megválasztásának módját, ezért módosító indítványt nyújt be.

Bekeményített az ORTT (április 3.)

Mintegy hat és fél millió forintos kötbért szabott ki a TV2 Joshi Bharat című műsorára a médiahatóság, amely a vizsgálatok szerint megsértette az Rttv. kiskorúakra vonatkozó rendelkezéseit.

Medveczky Balázs, az MTV ügyvezető alelnöke szerint össze kellene vonni a Duna Televíziót, a Magyar Rádiót és a Magyar Televíziót (április 14.)

Vasváriné Menyhárt Évát nevezte ki a Nemzeti Hírközlési Hatóság főigazgatójának április 15-étől Molnár Csaba miniszter (április 14.)

Véget ért a Budapest TV karrierje (április 23.)

Megkezdődött a 20 millió forint jegyzett tőkéjű Budapest Televízió Tömegkommunikációs Zrt. felszámolása.

Lassabban épül a digitális hálózat (április 25.)

A vállalnál lassabban építi ki a digitális televíziós és rádiós hálózatát az Antenna Hungária, és a vállalnál kevesebb adó érhető el a hálózatokon - derült ki a Nemzeti Hírközlési Hatóság vizsgálatából.

Labdarúgással erősítenek az országos kereskedelmi televíziók (április 30.)

Az RTL Klub ismét magyar bajnokikat fog sugározni, míg a TV2 a Bajnokok Ligája közvetítési jogait szerezte meg a következő három évre.

Nagy-Britanniába költözik a Viasat3 (április 30.)

A tulajdonos Modern Times Group Broadcasting AB (MTG) döntése alapján 2009. május 1-től a Viasat3 az ORTT nyilvántartásából való törlését kezdeményezte.

Egyeztetett az ORTT az érintett állami szereplőkkel a digitális átállás forrásainak kezelésével összefüggő feladatokról (április)

Az Országos Rádió és Televízió Testület egyeztetést kezdeményezett a Miniszterelnöki Hivatallal, a Nemzeti Hírközlési Hatósággal, a Pénzügyminisztériummal és a Gazdasági Versenyhivatallal a digitális átállás feladatairól. A megbeszélésen az állami szervezetek döntöttek arról, hogy a digitális átállás ügyében szakértői bizottságot hoznak létre, amelybe minden érdekelt állami szereplő tagot delegál. A szakértői bizottság a közeljövőben kezdi meg munkáját, feladata a digitális átállás folyamatában felmerülő állami feladatok illetve a rendelkezésre álló források felhasználásáról az érdemi egyeztetés.

A Comedy Central május 1-től 24 órában sugározza műsorát (május 2.)

Nincs alelnöke a Duna Televíziónak (május 6.)

Nincs hivatalban lévő alelnöke a Duna Televíziónak, miután az elnök főigazgatóvá nevezte ki addigi gazdasági alelnökét.

Digitálisan fogható az RTL Klub adása (május 9.)

Megszületett a megállapodás az Antenna Hungária és az RTL között a digitális földfelszíni műsorterjesztésről, amelynek értelmében az RTL Klub műsora ezentúl a MinDig TV szolgáltatás szabadon fogható kínálatának részét képezi.

Díjat nyert a Spektrum TV (május 18.)

A nemzetközileg elismert Superbrands Program 2009-ben Superbrands-díjjal tüntette ki a Spektrum Televíziót.

Fizetniük kell a kereskedelmi tévéknek (május 29.)

A kereskedelmi tévéknek be kell fizetniük a csatornánként kétmilliárd forintos frekvenciahasználati díjukat május 31-ig. Az ORTT ugyanis sem a díjcsökkentési, sem a részletfizetési kérelmükről nem döntött.

Ismét az RTL Klub vezérigazgatója lett a legbefolyásosabb (május 26.)

A Marketing & Média szaklap második alkalommal készítette el Az 50 legbefolyásosabb ember a magyar médiaiparban című rangsort. A listára nem médiaszereplők, hanem azok a szakemberek kerültek fel, akik véleményükkel, döntéseikkel meghatározzák a magyar médiapiac trendjeit, kijelölik annak irányait, hangsúlyait. A ranglistát - az első alkalomhoz hasonlóan - Dirk Gerkens, az RTL Klub vezérigazgatója vezeti.

A TV2 is digitálisan sugároz (május 28.)

Az RTL Klub után a TV2 is megállapodott az Antenna Hungária-csoporttal a digitális földfelszíni műsorterjesztésről. Így mindkét kereskedelmi csatorna szerepel a MinDig TV szolgáltatás szabadon fogható kínálatában.

Befizették a díjakat (május 30.)

Az RTL Klub és a TV2 befizette az ORTT számlájára az éves koncessziós díját, miután a Testület ismételen nem döntött a díjcsökkentésről és még a részletfizetésre vonatkozó kérés sem került a napirendjére.

Kiírják a rádiós frekvenciapályázatot (június 5.)

Döntött a két országos kereskedelmi rádió frekvenciapályázatának kiírásáról a médiahatóság. A Sláger és a Danubius Rádió műsorszolgáltatási jogosultsága november közepén jár le. Mindkét országos kereskedelmi adó el akar indulni a pályázaton.

Az RTL Klub mellett a TV2-nek is engedélyezné az ORTT, hogy tematikus tévécsatornáit legyenek (június 5.)

Megegyezt az MTV a digitális földfelszíni platformhoz történő csatlakozásról (június 5.)
Egyezsre jutott az MTV az Antenna Hungáriával arról, hogy milyen feltételekkel kapcsolódik a digitális földfelszíni műsorszóró platformhoz.

Új vezető a magyar UPC élén (június 15.)

Betzalel Kenigsztejn tölti be június közepétől az UPC Magyarország Kft. ügyvezető igazgatói posztját.

Késik a médiatörvény-javaslat (június 16.)

Nem vette tárgysorozatba a Jánosi György által benyújtott médiatörvény-tervezetet a parlament Kulturális és Sajtó Bizottsága.

A Petőfi közszolgálati - pert nyert a Magyar Rádió az ORTT ellen (június 17.)

Az elsőfokú ítélet szerint megfelel a közszolgálati ságnak az MR-2. Ítéletében hatályon kívül helyezte a Fővárosi Bíróság azt a médiahatósági határozatot, amely szerint nem felel meg a közszolgálati ság követelményeinek a Magyar Rádió Petőfi adójának műsorszolgáltatása.

Üzembentartási díj – együttműködés az APEH és az ORTT között (június 17.)

A televízió készülékek után fizetendő üzembentartási díj „hatékonyabb” beszéde, a díjfizetés ellenőrizhetősége, és a befizetések „közös kasszába” juttatásának érdekében, 2009. június 17-én együttműködési megállapodást kötött az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal, az Országos Rádió és Televízió Testület és a Műsorszolgáltatási Alap.

Az APEH és az ORTT megállapodott abban is, hogy az együttműködés gyakorlati tapasztalatait minden év május 31-éig közösen áttekintik és a tapasztalatok alapján szükség esetén módosítják.

Az ATV Zrt. emelte alaptőkéjét (június 20.)

Összesen 192 millió forinttal, 1,227 milliárdra emelte az ATV-t üzemeltető ATV Első Magyar Magántelevisziós Zrt. jegyzett tőkéjét a társaság két főrésztvényese.

2008 végén több mint 650 ezren néztek rendszeresen online videó-tartalmat (június 16.)

2008 végén már több mint 650 ezren néztek rendszeresen online videó-tartalmat – derül ki a GfKleNET-T-Home-T-Mobile “Jelentés az internetgazdaságról” legfrissebb kutatásából. Egyre népszerűbb a videó-tartalom fogyasztása az interneten keresztül,

így a világban is megjelentek a domináns szereplők, miközben mellettük a hazai videómegosztó szolgáltatásoknak is kiemelt szerep jut.

Az MTV szerint jogellenes hogy nem fogadták el az éves beszámolóját (június 19.)

Az APEH akár meg is szüntetheti a Magyar Televíziót, miután a kuratórium nem fogadta el a köztévé tavalyi mérlegbeszámolóját és idei üzleti tervét. Az MTV vezetése szerint ezzel a kuratórium jogellenes helyzetet teremtett.

Elsötétült az RTL Klub (június 23.)

25 percig nem volt adás az RTL Klubon, az ORTT ugyanis a Mónika show miatt megbüntette a csatornát.

Az MTV nyilvánosságra hozza a székház-szerződéseket (június 23.)

Megkezdte a Magyar Televízió új, óbudai székházával kapcsolatos szerződések nyilvánosságra hozatalát a közmédiumot felügyelő közalapítvány.

Megbírságot az ORTT az Echo TV-t a hírműsorainak kiegyensúlyozatlansága miatt (június 25.)

A Testület határozata szerint az Echo TV hírműsoraiban a jobboldalt részesítette előnyben, és ezzel sérült a kiegyensúlyozottság törvényi előírása.

Már ötvenezer háztartásban érhető el a T-Home optikai szolgáltatásai (június 26.)

Több és jobb magyar zenét vár az ORTT (június 27.)

A kereskedelmi rádiózás minőségi jegyeinek javítása, “magasabb értékek megjelenítésének irányába” mozdítása és a magyar zene szerepének növelése is célként szerepelne a most a Sláger és a Danubius által használt országos kereskedelmi rádiófrekvenciákra kiírandó pályázat szövegtervezetében.

Elindult a Magyar Rádió gyermek-honlapja (június 30.)

A Magyar Rádió www.gyerek.radio.hu címen új, tematikus honlapot indított a gyermekműsorok és gyermekprogramok iránt érdeklődők számára. A honlap összefogja az MR gyermekek számára készült műsorait, valamint az MR Zenei Együttesek legfiatalabbaknak szóló programjait.

Alkotmányellenes a médiatörvény tavalyi módosítása (június 30.)

Alkotmányellenes a médiatörvény tavalyi módosítása – mondta ki az Alkotmánybíróság. A jogszabály lehetővé tette volna, hogy a televíziók és rádiók műsorszolgáltatási jogosultságát pályázat nélkül hosszabbítsák meg.

A filmkép védelme érdekében egyeztet az ORTT (június)

A filmkép védelmének érdekében fordult az Országos Rádió és Televízió Testülethez tizenegy filmszakmai szervezet. Megkeresésükben kifogásolták, hogy a magyarországi televíziós társaságok beavatkoznak a filmművészeti alkotások képi struktúrájába és dramaturgiájába, következésképpen a műnek a nézőre gyakorolt hatásába. A képernyőn megjelenített ikonok megjelenítésével, a vége-főcím levágásával, valamint a hosszú és gyakori reklámmegszakításokkal kapcsolatban felvetett szerzői jogi és médiajogi problémákról a Testület konzultációt kezdeményezett a filmes szervezetekkel és a televíziós társaságokkal. A konzultáción megfogalmazott, szervezetek közötti – a filmkép védelmét célzó – együttműködést a Testület helyeselte és ahhoz szakmai támogatást ajánlott.

Tizenkét órás képernyő-elsötétítéssel büntette az RTL Klubot az ORTT (július 4.)

A Mónika show-ban a kiskorúak személyiségfejlődése szempontjából kényes témának tekinthető szexualitást és főleg a szexuális bűncselekménynek számító pedofiliát részletező módon mutatták be. Az ORTT fennállása során eddig még nem került sor ilyen méretű szankcióra.

Szolnoki adó csatlakozott a Rádió1 Network-be (július 5.)

A médiahatóság engedélyének megfelelően, július 6-án a fővárosi regionális médiumként működő Rádió1 hálózatába csatlakozott egy szolnoki adó, amely napi 20 órában veszi át a Rádió1 műsorát.

Törölte nyilvántartásából az MTV (M3) közéleti csatornáját az ORTT (július 15.)

A tematikus adó terve még 2004-ben merült fel a köztévénél, de az adás azóta sem kezdődött meg. A médiatörvény szerint törölni kell az adót, ha tizenkét hónapon belül legfeljebb hatvan napon át folyik műsorszolgáltatás. Rudi Zoltán, az MTV volt elnökének pályázatában négy tematikus (közéleti és hír-, kulturális, film-, valamint sport-) adó terve szerepelt.

6 milliárd az NB I-ért (július 15.)

A Sport TV és a Duna Televízió közvetíti a hazai focimeccseket. A Magyar Labdarúgó Szövetség a csatornákkal három évre szóló megállapodást kötött.

Elköltözött az MTV (július 15.)

A Magyar Televízió a Szabadság térről az új székházába, az óbudai Kunigunda utcába költözött. Az új irodaépület mellett hat stúdiót is felépítettek.

Az országos földfelszíni terjesztésű kereskedelmi rádiós műsorszolgáltatási jogosultságok pályázati felhívásáról döntött az ORTT (július 20.)

Az Országos Rádió és Televízió Testület 2009. július 20-i ülésén döntött a Sláger Rádió és a Danubius Rádió által használt országos földfelszíni rádiós műsorszolgáltatási jogosultságok pályázati felhívásának végleges szövegéről.

A pályázati felhívás főbb szempontjait a következőképpen határozta meg a Testület:

Műsorszolgáltatási díj:

A díjfizetés első - 2011. július 1-ig tartó - szakaszában éves szintű minimum háromszázötven-millió, maximum hétszáz-millió forint között tehetnek ajánlatot a pályázók. A díjfizetés második szakaszában a kétszáz-millió forintos fix díj mellett a változó elem százalékos mértéke legalább az éves nettó árbevétel 8%-a (de minimum háromszázötven millió forint), felső határt pedig nem állapított meg a Testület.

A műsorszolgáltató éves nettó árbevételének meghatározása során bevételnek minősül az a műsorszolgáltató árbevételeként még el nem számolt bevétel is, amely a műsorszolgáltató műsorszolgáltatási tevékenységéhez kapcsolódó hirdetési és szponzorációs tevékenységgel összefüggésben nem a műsorszolgáltatónál, hanem egy vele kapcsolt vállalkozásként együttműködő harmadik személynél keletkezett.

Programterv:

A magyar zenei műsorszámokra vonatkozó vállalás:

A magyar zenei műsorszámok arányát az összes zenén belül minimálisan havi huszonöt százalékban kell teljesíteni. A pályázó maximum harmincöt százalékos ajánlatot tehet, az e fölötti ajánlatokért nem jár pont. A teljesítés arányát a Testület az éjszakai órák (23.00-05.00) nélkül értékeli. A két évnél nem régebben készült magyar zenei alkotások aránya ezen belül nem lehet kevesebb, mint a havi műsoridő öt százaléka. A magyar zenei műsorszámokra vonatkozó vállalást a műsorszolgáltató három év alatt évenként egyenletesen emelve is elérheti.

A kulturális eseményeket, nem pártpolitikai tartalmú civil szerveződések bemutatató műsorszámok:

A kulturális eseményeket nem pártpolitikai tartalmú civil szerveződések bemutatató műsorszámok arányát a Testület az éjszakai órák (23.00-05.00) nélküli műsoridőben értékeli. E műsorok arányára heti minimum huszonöt és heti maximum 100 perc között kell ajánlatot tenni úgy, hogy azt hétköznap kell teljesíteni.

Műsorszolgáltatási tapasztalat:

Műsorszolgáltatási tapasztalatért maximum tíz pontot ad a Testület, azzal, hogy nem értékelhető hátrányként, ha a pályázó nem országos műsorszolgáltatási tapasztalattal rendelkezik.

Tizenkét órás elsötétítéssel bünteti az ORTT a TV2-t (július 30.)

12 órás elsötétítéssel bünteti az ORTT a TV2-t Joshi Bharat műsora miatt. Bár a jogszabályok szerint a csatorna ötmillió forintos bírsággal is megúszhatta volna, a Testület a legszigorúbb szankció mellett döntött.

A választásig már nem lesz új médiatörvény (augusztus 2.)

Az ORTT jelen állapota "meglehetősen visszás". Nincs realitása annak, hogy még ebben a parlamenti ciklusban lesz új médiatörvény - nyilatkozta Szalai Annamária, az ORTT tagja.

Megszűnik a Sportklub+ (augusztus 4.)

Megszűnik a focimeccsek közvetítési jogait elvesztő Sportklub+, és horgász-vadász csatorna lesz a helyén.

Csökken a bérleti díj (augusztus 24.)

A Magyar Televíziónak helyet adó új, óbudai létesítmény bérleti díja idén három százalékkal, mintegy 100 millió forinttal csökken.

Bezárták a 88,1 Mhz-es frekvencián sugárzó Rise FM rádiót (augusztus 27.)

A Nemzeti Hírközlési Hatóság lepecsételte a budapesti 88,1 MHz-es frekvencián a Citadelláról engedély nélkül műsort szóró adót, és ezzel helyreállította a jogrendet.

Vezetőváltás volt a piacvezető műholdas szolgáltatónál, a Digi Kft.-nél (augusztus 28.)

Sárai Endrétől az erdélyi milliárdos, Teszári Zoltán vette át a Digi TV-t, a DigiKábel és a DigiSportot működtető cég irányítását.

Megszűnt a Budapest TV (augusztus 30.)

A Budapest TV ellen tavasszal indult felszámolási eljárás, miután több hitelező is jelezte, hogy a csatorna nem hajlandó rendezni a milliós nagyságrendű tartozását.

Elindult az Euronews (augusztus 28.)

Az Antenna Hungária augusztus végén elindította a nemzetközi, többnyelvű hírcsatorna, az Euronews teszt sugárzását a MinDig TV földi digitális televíziós platformján.

Joggyakorlatot változtat az ORTT (szeptember 4.)

Az ORTT úgy döntött, hogy megváltoztatja joggyakorlatát a televíziókban sugárzott telefonos nyereményjátékok jogi minősítésével kapcsolatban. A jövőben ezek a műsorszámok az Európai Unió Bíróságának döntése értelmében televíziós vásárlásnak minősülnek.

Az ORTT a döntését az Európai Unió Bíróságának C-195/06. számú ítéletében foglalt iránymutatás alapján hozta meg, így a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (Rttv.) fogalmai szerint a televíziókban sugárzott telefonos nyereményjátékok televíziós vásárlásnak minősülnek. Az ORTT ezért a jövőben vizsgálni fogja, hogy a műsorszolgáltatók e műsorszámok közzétételekor eleget tesznek-e a televíziós vásárlásra vonatkozó törvényi követelményeknek.

A hazai médiapiac is nyögi a válságot (szeptember 8.)

Drasztikus a gazdasági válság hatása a hazai médiafogyasztásra - állítja a Magyarországi médiapiaci körkép 2008 című, az ORTT által publikált kiadvány.

Arculatváltás a Duna Televíziónál (szeptember 8.)

Megújult díszletű, interaktív elemekkel bővített műsorokkal, a magyarság jelképeit szimbolizáló főcímekkel és a hazai világörökségi helyszíneket bemutató csatorna-azonosítókkal újítja meg arculatát a Duna TV. Új arculatot kapnak többek között a hír-, sport - és közéleti műsorok is.

Önszabályozás a kereskedelmi televíziók kibeszélő műsoraiban (szeptember 9.)

Az egyre szigorúbb büntetések hatására az RTL Klub és a TV2 jobban odafigyel a jövőben a délutáni talk show-kra, így nem mutatnak több verekedést, a káromkodásokat kiveszik az adásból, kiskorúakat pedig még törvényes képviselőjük hozzájárulása esetén sem szerepeltetnek negatív kontextusban.

Elfogadták az ORTT tavalyi zárszámadásáról szóló törvényt (szeptember 15.)

Támogatta az ORTT tavalyi zárszámadásáról szóló törvényt az országgyűlés illetékes albizottsága. Majtényi László, az ORTT elnöke megemlítette, egyetért azzal, hogy az államnak magán kell kezdenie a spórolást, ezért a médiahatóság - amely maga készíti el törvényjavaslatként költségvetését és zárszámadását - jövőre a 2009-esnél nominálisan kisebb költséssel számol az előkészítés során.

Nincs döntés a koncessziós díjakról (szeptember 16.)

Nem kapott többséget a médiahatóság ülésén a koncessziós díjak rendszerének átalakításáról szóló stratégia. A szakmai szervezetekkel való egyeztetést követően kerülhet ismét az ORTT elé a téma.

Hat csatornát foghatnak mobiltelefonjukkal (szeptember 16.)

Azok, akik digitális, földfelszíni sugárzású (DVB-H) tévéadások vételére alkalmas készülékkel rendelkeznek és Budapest körzetében tartózkodnak, hat csatornát foghatnak mobiltelefonjukkal. A kínálat az MTV1 és M2 csatornákkal is kiegészült.

Új tulajdonos a Lánchíd Rádiónál (szeptember 18.)

A Heti Válasz után a Lánchíd Rádiót is megvásárolja az Infocenter.hu Zrt.

630 millió forintért műhold közvetíti az M2-t (szeptember 18.)

A nemzeti főadó, összhangban a médiatörvénnyel és a médiahatóság korábbi két határozatával, 2009. szeptember 18-án megkötötte műholdas szerződését. Az M2 műholdas terjesztésére kiírt közbeszerzési eljárás nyertese az Eutelsat SA - Magyar Telekom Nyrt. - eVision Kft. konzorciuma lett.

Megszüntette az MTV Gyárfás Nap-keltjét (szeptember 26.)

Ma reggel címmel saját műsort indít a köztvé azután, hogy felbontotta a szerződést a Nap-kele c. műsor producerével.

Négy-négy jelentkező pályázta meg a Danubius és a Sláger Rádió által használt országos rádiófrekvenciákat (szeptember 29.)

A Danubius frekvenciájára a Danubius Rádió Műsorszolgáltató Zrt., az Advenio Műsorszolgáltató Zrt., a Zene Rádió Országos Kereskedőház Zrt. és a Rádió Juventus Műsorszolgáltató Zrt., míg a Sláger frekvenciájára a Danubius Rádió Műsorszolgáltató Zrt., a Zene Rádió Országos Kereskedőház Zrt., a Sláger Rádió Zrt. és az FM1 Konzorcium adta be pályázatát.

„Ne a tévé nevelje fel a gyerekünket!” (szeptember 30.)

A Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat és az ORTT közös szervezésében nagy érdeklődést kiváltó médiakonferenciát tartottak Balatonalmádiban A média hatása a gyermekekre és a fiatalokra címmel. Az eseményen több mint hetven magyar és külföldi elméleti és gyakorlati szakember tartott előadást a 12-17 éves korú gyerekek és a média kapcsolatáról, a média használati szokásairól.

25 milliárd hálózátépítésre (szeptember 28.)

Az Antenna Hungária több mint 25 milliárd forintot fordít a digitális földfelszíni műsor-szóró hálózatok kiépítésére – jelentette be a cég vezérigazgatója.

Az ORTT kezdeményezése a társadalom számára nagy jelentőséggel bíró események közvetítésére vonatkozó szabályok megalkotásáról (szeptember 30)

2009. őszén a Bajnokok Ligája mérkőzések, valamint a nyári olimpiai játékok közvetítésének ügye is megmutatja, hogy a médiarendszer komoly működési zavarát okozza, hogy hiányoznak a társadalom számára kiemelt jelentőségű események közvetítésének részletes szabályai.

Az ORTT feladatát és hatáskörét a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (Mediatörvény) határozza meg. A törvény értelmében a Testület a műsorszol-

gáltatók magatartásának törvénybe ütközését hivatott vizsgálni, és jogszabály megsértése esetén szankcionálni. A Mediatörvény 9/A.§ (1) bekezdése kimondja, hogy „kizárólagos televíziós közvetítési jog nem gyakorolható olyan módon, hogy a hazai közönség meghatározó részét kizárja a társadalom számára nagy jelentőséggel bíró televíziós események figyelemmel kíséréséből.”

A Mediatörvény 9/A.§ (2) bekezdése szerint „a társadalom számára nagy jelentőséggel bíró eseményeket, valamint azok nem feltételes hozzáférést lehetővé tevő közvetítésének módját (egészben vagy részben, illetőleg élő adásban vagy felvételtől) a Kormány - az Országos Rádió és Televízió Testülettel egyetértésben - rendeletben határozza meg.”

A kizárólagos közvetítési jog korlátját jelentő, a társadalom számára nagy jelentőséggel bíró események fogalmát és a konkrét eseményeket meghatározó lista hiányzik, mert a kormányrendelet – amelyre a törvény 9/A.§ (2) bekezdése is utal – nem készült el. A társadalom számára nagy jelentőséggel bíró események meghatározásának hiányában a Mediatörvény ezen témakört érintő rendelkezései sem érvényesíthetők a gyakorlatban.

A Testület 2009. szeptember 30-án hozott döntésével sürgette a kormányrendelet megalkotását. A Miniszterelnöki Hivatallal az egyeztetés folyamatban van.

Végleg megszűnt a T-Kábel (október 1.)

Magyarország egyik legnagyobb kábeltévé- és internetszolgáltatója végleg megszűnt. A cég a Magyar Telekom-csoport integrációs törekvései révén olvadt be az anyavállalatba.

A Vital TV-t üzemeltető cég az Echo Hungária TV Zrt.-be olvad (október 3.)

A Vital TV Zrt. mindkét csatornája Széles Gábor üzletember érdekeltsége, aki több milliárd forintot költött médiabirodalma kialakítására az elmúlt években.

ORTT Mustra Fesztivál Sopronban (október 5.)

Az ORTT kétnapos filmfesztivált szervezett, melynek keretében mozikban ritkán vetített, vagy a televíziók által csak egyszer sugárzott alkotásokat tekinthettek meg az érdeklődők.

Nézettséget nyert az MTV (október 5.)

A Magyar Televízió egy hete debütált műsora, a Ma Reggel nyerte a 40. hét nézettségi versenyét a reggeli műsorsávban. Minden negyedik tévé néző az MTV új közéleti műsorát választotta, így továbbra is a köztelevízióra kapcsolnak a legtöbben a reggeli órákban.

Nehéz helyzetben az MTV (október 8.)

A Magyar Televízió - nehéz anyagi helyzete miatt - felmondja megállapodásait a külföldi tévékkel és a hazai hírügynökségekkel is.

Tízmilliós bírság az MTV-nek (október 9.)

Tízmillió forintba büntette a cégbírósként eljáró Fővárosi Bíróság a Magyar Televíziót, miután a kuratóriuma még mindig nem tudott elnököt választani az intézmény élére.

Szabályozná a sportközvetítéseket az ORTT (október 13.)

A társadalom számára nagy jelentőséggel bíró események közvetítésére vonatkozó szabályokat tartalmazó rendelet megalkotását kérte a kormánytól az ORTT.

Több panasz is érkezett az ORTT-hez a TV2 műsora miatt (október 17.)

A panaszok szerint a műsorszolgáltató túllépte a jó ízlés határát, amikor műsorában büntetett előéletű embereket szerepeltetett. A csatorna Hal a tortán című műsorában "börtönviselt celebek" szerepeltek, köztük Tasnádi Péter, Zalatnay Sarolta és Stadler József.

40 milliós bírság az Antenna Hungáriának (október 22.)

A Nemzeti Hírközlési Hatóság 40 millió forint bírsággal sújtotta az Antenna Hungáriát, amiért az mostanáig sem tudott legalább egy olyan televíziót felvenni az ingyenesen fogható digitális földfelszíni sugárzásra, amelynek műsorát korábban kizárólag előfizetési díj fejében lehetett látni.

Megszűnik a Sláger és a Danubius Rádió (október 29.)

Az Advenio nyerte a Danubius Rádió frekvenciájáért folyó versenyt, míg a Sláger helyén az ORTT döntése értelmében az FM1-konzorcium adhat november közepétől hét éven át.

Lemondott az ORTT elnöke (október 29.)

November 30-i hatállyal lemondott az Országos Rádió és Televízió Testület elnöki tisztségéről és testületi tagságáról Majtényi László.

Kereset az ORTT ellen (november 4.)

A Sláger Rádió mellett a Danubius Rádiót üzemeltető társaság is keresetet nyújtott be a Fővárosi Bírósághoz az ORTT ellen a frekvenciapályázat eredménye miatt.

Az ügyvezető visszahívhatóságáról tárgyal az MTV kuratóriuma (november 8.)

Az MTV kuratóriumi ülésén felmerült, hogy az alapító okirat módosításával lehetővé tehetnék az ügyvezető alelnök visszahívását.

Elindult a Klasszik Rádió (november 17.)

24 órában, a barokktól a huszadik század elejéig tartó időszak legnépszerűbb klasszikus zenei tételeit sugározza a rádió a volt BBC-RFI frekvencián.

Neo FM, Class FM: megvannak a rádióengedélyek (november 17.)

Kiadta a két új országos kereskedelmi adó rádióengedélyét a Nemzeti Hírközlési Hatóság. A Neo FM és a Class FM vételkörzete megegyezik a Sláger és a Danubius által besugárzottal.

Éjfélkor elhallgatott a Danubius és a Sláger Rádió (november 18.)

Kivonul Magyarországról a Sláger tulajdonosa (november 20.)

Harmadszor nyerte el a Duna TV a Hot Bird-díjat (november 22.)

Ügyészi vizsgálatot kezdeményez az ORTT elnöke a Sláger és a Danubius ügyében (november 23.)

Törvényességi vizsgálatot és ügyészi intézkedést kezdeményez Majtényi László, az ORTT távozó elnöke a rádiós pályázatok lebonyolításának szerinte törvénytörő módja miatt.

Támogatást vettek el az MTV-től (november 24.)

Jövőre az ideinél 9,4 milliárd forinttal kevesebből gazdálkodhat az MTV, mivel a köztvé 2010-ben egyáltalán nem kap céltámogatást. Az országgyűlés ugyanis 190 igen, 151 nem és 12 tartózkodás mellett elfogadta Jánosi György kormány által is támogatott javaslatát, amely elvonta az MTV 2,4 milliárdos, a közalapítványhoz rendelt támogatását, és azt a Hungária Televízió Közalapítványhoz rendelte.

Elindult a digitális földfelszíni televíziós szolgáltatás Győrnél (november 26.)

Sztrájkbizottság alakul az MTV-ben (november 26.)

A sztrájkbizottság létrehozását azután jelentették be, hogy az Országgyűlés jelenős céltámogatást vont el a köztvéből, aminek értelmében 2010-ben csaknem 10 milliárd forinttal kevesebből gazdálkodhat.

A Class FM-en ébreszti a hallgatókat a volt Danubius rádió reggeli műsorvezető csapata (november 27.)

Távozik hivatalából Majtényi László, az ORTT elnöke (november 30.)

Elindult Szeged vételkörzetében a digitális földfelszíni televíziós szolgáltatás (december 2.)

Csoportos elbocsátások az MTV-nél (december 2.)

Az MTV 9,4 milliárd forint költségvetési céltámogatásának parlamenti elvonása után a menedzsment a regionális stúdiók felszámolását és csoportos elbocsátást jelentett be.

1,1 millió fölött a digitális TV a magyar háztartásokban (december 4.)

A Nemzeti Hírközlési Hatóság jelentése szerint 2009 októberében Magyarországon 1,1 millió fölé emelkedett a digitálisan televíziózó háztartások száma.

Együttműködési megállapodást írtak alá hat közép-európai ország médiahatóságainak képviselői Prágában (december 10.)

Együttműködési megállapodást írtak alá 2009. december 11-én a cseh, a magyar, a lengyel, a román, a szlovák és a szerb médiahatóságok képviselői Prágában. Az együttműködésben résztvevő hatóságok vállalták, hogy eljárnak az olyan panaszokkal kapcsolatban, amelyek az együttműködésben résztvevő országból érkeznek olyan műsorszámok miatt, amelyeket más joghatóság alá tartozó műsorszolgáltató sugározott.

A panaszok jelentős része olyan jellegű, hogy a „Határok nélküli televíziózásról” szóló – a gyakorlatban amúgy is nehézkesen működő – irányelvi rendelkezés alapján nem lehet eljárást indítani a műsorszolgáltató ellen, azonban a műsorszám sugárzása mind a fogadó ország, mind a műsorszolgáltató székhelye szerinti ország jogát sérti. Fontos része a most aláírt megállapodásnak továbbá, hogy a hatóságok tájékoztatják egymást a hazai, az audiovizuális ágazatot érintő szabályokról, így azokat figyelembe lehet venni a panaszok kezelésekor. A testületi tagok évenkénti találkozója mellett a „legjobb módszerek” megismerését, átvételét segítheti a hivatalok munkatársai részére szervezett tanulmányi látogatások. Ez különösen hasznos lehet a műsorfigyelés területén, de akár a hatósági nyilvántartásokkal kapcsolatban is.

Európában több példa is akad a szabályozó hatóságok regionális együttműködésére: az erősen formalizált, több kontinensre kiterjedő, saját titkárságot fenntartó Mediterán Szabályozó Fórumtól kezdve, egészen a balti államok szabályozó hatóságainak laza együttműködéséig, a kooperációk különféle típusai jöttek létre. A kooperációk célja azonban többnyire ugyanaz: hatékony választ adni a konvergencia jelentette kihívásokra, konkrétan a határokat átlépő audiovizuális szolgáltatások felügyeletének megkönnyítése. A regionális együttműködések mellett létrejöttek kétoldalú megállapodások is, amelyekre a legjobb példa az Egyesült Királyság hatósága az OFCOM és a svéd hatóság, az RTVV között létrejött kétoldalú megállapodás. Ez szolgáltatatta a mintát a román CNA és az ORTT között tavaly decemberben aláírt megállapodáshoz is, és az együttműködésben részt vevő hatóságok regionális szerződése is ennek a megállapodásnak a szövegén alapul.

Visszavonja a csoportos létszámleépítésről szóló döntését az MTV (december 11.)

Új, női tévét indít a TV2 tulajdonosa FEM3 néven (december 17.)

A FEM3 nevű új, szórakoztató csatorna műsoraival elsősorban a 18-49 év közötti nők igényeit szeretné kiszolgálni.

Rádióperek a Fővárosi Bíróságon (december 17.)

A Fővárosi Bíróságon megkezdődnek azok a perek, amelyekben a két országos kereskedelmi rádiós koncesszió birtokosa támadja azt az eljárást, amelyben a médiahatóság idén ősszel másoknak ítélte a két jogosultságot.

Helyi és körzeti földfelszíni műsorszolgáltatók műsorszolgáltatási díjainak csökkentéséről döntött az ORTT (december 16.)

Az Országos Rádió és Televízió Testület a helyi és körzeti vételkörzetű földfelszíni műsorszolgáltatók gazdasági helyzetének könnyítése érdekében a műsorszolgáltatási díjak átmeneti csökkentéséről döntött 2009. december 16-i ülésén.

A Testület e műsorszolgáltatók 2010. évi I. és II. negyedéves műsorszolgáltatási díjának egyszeri alkalommal történő 25 százalékos csökkentéséről határozott. A Testület döntése értelmében egy műsorszolgáltató az alábbi két feltétel teljesülése esetén részesülhet díjcsökkentési kedvezményben:

- amennyiben a műsorszolgáltató díja a jogosultság ideje alatt korábban csökkentésre került, a díjcsökkentés mértéke az átmeneti időszakban az eddig elért díjcsökkentéssel együtt nem haladhatja meg a 25 százalékos mértéket, valamint
- amennyiben a műsorszolgáltató a 2009. évben részletfizetési kedvezményt kapott, az erről szóló megállapodás szerinti kötelezettségeinek 2010. január 15-ig maradéktalanul eleget tesz.

Digitális műsorszolgáltatás Debrecenben is (december 18.)

Elindult a digitális földfelszíni televíziós kereskedelmi szolgáltatás Debrecen vételkörzetében.

Közvetítés jogait árulja az MTV (december 19.)

A Magyar Televízió el kívánja adni a 2010-es dél-afrikai futball világbajnokság közvetítési jogainak egy részét. Az intézmény speciális formában, árverésen szeretné értékesíteni a közvetítési jogot.

Lemondott posztjáról Pataki Dániel, a Nemzeti Hírközlési Hatóság elnöke (december 22.)

3. sz. melléklet

Földfelszíni sugárzású helyi rádiók (ker: kereskedelmi, köz: közműsorszolgáltató, np: nem nyereségérdekelt, vb: vételkörzet bővítés)				
MŰSORSZOLGÁLTATÓ NEVE	MŰSOR NEVE	TELEPHELY	FREKV./ MHz	TÍPUS
Parti Rádió Nonprofit Kft.	Parti Rádió	Abádszalók	89,2	köz vb
		Tiszafüred	88,7	
Baja Hangja Kft.	Bajai Rádió	Baja	89,8	ker
Rádió Antritt Kft.	Sugo Rádió	Baja	92,2	ker
Műsor-Hang Műsorszolgáltató Kft.	Gazdasági Rádió 95,7	Balassagyarmat	95,7	köz
Alma Rádió Kft.	Part Rádió	Balatonalmádi	106,3	ker
Pelso Rádió Kft.	Pelso Rádió	Balatonföldvár	88,2	ker
Kevipress Kkt.	Aqua Rádió	Barcs	102,7	ker
Torony Rádió Műsorszolgáltató és Ker.Bt.	Torony Rádió	Békés	94,4	ker
INTERAX Kulturális Szolg. és Ker. Kft.	Rádió 1 Start	Békéscsaba	88,9	ker
Média-Cápa Bt.	Juventus Rádió Békéscsaba	Békéscsaba	100,9	ker
Csaba Rádió Kft.	Csaba Rádió	Békéscsaba	104,0	ker
TANDEM 92. Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Rádió Plusz Berettyóújfalu	Berettyóújfalu	90,3	ker
Rádió 96,3 Kft.	Fortuna Rádió	Cece	91,6	ker
Rádió 96,3 Kft.	Fortuna Rádió	Bonyhád	94,0	ker
Híd Rádió Műsorkészítő és Sugárzó Zrt.	102.1 Sztár Rádió	Budapest	102,1	ker
Rádió C Kisebbségi Műsorszolgáltató Kht.	Rádió C	Budapest	88,8	np
Rákosmente Rádió és Műsorszolgáltató Kft.	Rádió 17 Rákosmente	Bp. XVII. ker.	96,8	köz
Kamaraerdő Alapítvány	Budaörs Rádió	Budaörs	104,8	ker
Magyar Jazz Rádió Kft.	90,9 Jazzy	Dél-Budapest	90,9	köz
Telekom Kft.	Cegléd Rádió 88	Cegléd	92,5	ker
Gong Rádió Kft.	Gong Rádió Csongrád	Csongrád	87,6	ker
Dabas Sportcsarnok Kft.	Dabas Rádió	Dabas	93,4	ker
X-Treme Spoiler Bt.	Color Rádió	Dabas	97,5	köz
VARAGE Műsorszolgáltatási Kft.	Rádió 1	Debrecen	92,3	ker

MŰSORSZOLGÁLTATÓ NEVE	MŰSOR NEVE	TELEPHELY	FREKV./ MHz	TÍPUS
Lokálmédia Kft.	Rádió FM 95	Debrecen	95,0	ker
Lokomotív Rádió Tömegkommunikációs Kft.	Klubrádió Debrecen	Debrecen	93,5	köz
Friss Rádió Kft.	Friss Rádió	Debrecen	90,0	np
Média 2004 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Rádió Max	Debrecen	106,0	ker
TANDEM 92 Kft.	Rádió Plusz Derecske	Derecske	94,7	ker
Bakád Kft.	N-Joy 98,7 Dombóvár	Dombóvár	98,7	ker
Földvár Rádió Kft.	Rádió Antritt Dunaföldvár	Dunaföldvár	97,4	ker
PENTAFON-PENTA Rádió Kft.	Rádió 24	Dunaújváros	102,9	ker
EL-DO Rádió Kft.	EL-DO Rádió 93,1	Dunaújváros	93,1	ker
Don Marcello Bt.	Gerilla Rádió 99,1	Dunaújváros	99,1	köz
Rádió Eger Kft.	Rádió Eger	Eger	101,3	ker
NEWAVE Kft.	Rádió 1	Eger	101,9	ker
Műsor-Hang Kft.	Gazdasági Rádió 100,7	Eger	100,7	köz
Vertum Média Kft.	Diórádió FM 106,9	Eger	106,9	ker
Abaúj Rádió Kft.	Rádió Express 95,4	Encs	95,4	köz
Promotion Service Kft.	Rádió 6	Érd	101,3	ker
Rádió Infórum Kft.	Abszolút Rádió	Göd	97,3	ker
Contitrade Kft.	Pelikán Rádió 93,6	Gödöllő	93,6	köz
Gong Rádió Kft.	Gong Rádió Gyömrő	Gyömrő	97,2	ker
Gyöngyösi Médiaért Alapítvány	Klubrádió Gyöngyös	Gyöngyös	88,9	ker
Diórádió Gyöngyös Kft.	Diórádió	Gyöngyös	101,7	ker
		Heves	93,7	vb
		Hatvan	87,9	vb
BMC Rádió Kft.	Oxygen FM 103,1	Győr	103,1	ker
Média-Cápa Bt.	Juventus Rádió Gyula	Gyula	90,5	ker
Rádió Bravó Kft.	Rádió FM 95 Hajdúnánás	Hajdúnánás	93,3	ker
Kisbíró Szervező és Műsorszóró Kft.	Rádió 7 Hódmezővásárhely	Hódmezővásárhely	97,6	ker
TRIÓ-Rádió Kft.	Rádió Jászberény	Jászberény	97,7	ker
Kalocsa Rádió Bt.	Korona Rádió Kalocsa	Kalocsa	100,0	ker
Somogyi Média Kft.	Enjoy Rádió	Kaposvár	91,2	ker
Kapos Rádió Kft.	Kapos Rádió	Kaposvár	99,9	ker

MŰSORSZOLGÁLTATÓ NEVE	MŰSOR NEVE	TELEPHELY	FREKV./MHz	TÍPUS
Hét Domb Kft.	N-Joy 102,6 Kaposvár	Kaposvár	102,6	ker
Sárrét Rádió Bt.	Juventus Rádió Kapuvár	Kapuvár	94,5	ker
Janita-Média Bt.	K1 Rádió	Kaposvár	97,5	ker
QPS Kft.	Rádió TOP	Kazincbarcika	88,8	ker
Gong Rádió Kft.	Gong Rádió Kecel FM 99,6 MHz	Kecel	99,6	ker
		Solt	94,1	vb
Gong Rádió Kft.	Gong Rádió	Kecskemét	96,5	ker
Partner Rádió Kft.	Klubrádió Kecskemét	Kecskemét	97,7	ker
Helikon Rádió Kft.	Helikon Rádió	Keszthely	99,4	ker
Kunság-Média Nonprofit Szolgáltató Kft.	Kunság Rádió	Kiskőrös	91,7	köz.
Félegyházi Hírlap Kft.	Sirius Rádió	Kiskunfélegyháza	91,1	ker
Halas Hangja Kft.	Party FM 92.9 Rádió	Kiskunhalas	92,9	ker
Művelődési Központ, Kiskunmajsa	Rádió Majsa	Kiskunmajsa	88,2	ker
Kisbíró Szervező és Műsorszóró Kft.	Rádió 7 Kistelek	Kistelek	107,0	ker
Fekete Júlia	VÁR FM Kiszárda	Kiszárda	93,4	ker
Mambó Rádió Kft.	Rádió 1	Komló	99,4	ker
Rádió 8 Körmeny Kft.	Rádió 8 Körmeny	Körmeny	99,8	ker
Bakád Kft.	N-Joy 94,8 Letenye	Letenye	94,8	ker
Árkádia Parkszínpad Kft.	Árkádia Rádió	Makó	96,8	ker
Bakád Kft.	N-Joy 88,0 Marcali	Marcali	88,0	ker
Média Mohács Kft.	Baranya Rádió	Mohács	93,8	ker
Mohács-Boly Tésége Kommunikációs Egyesület	Régió Rádió 1485	Mohács	1485 kHz	np
Ezerjő Média Kft.	Ezerjő Rádió	Mór	89,0	ker
Lajta Rádió Kft.	Lajta Rádió	Mosonmagyaróvár	100,7	ker
Helikon Rádió Kft.	Kanizsa Rádió	Nagykanizsa	95,6	ker
Arany Rádió Kft.	Gong Rádió Nagykőrös	Nagykőrös	93,6	ker
Sunshine Rádió Kft.	Sunshine Rádió Nyíregyháza	Nyíregyháza	99,4	ker
Center-Rádió Kft.	RETRO FM	Nyíregyháza	103,9	ker
Média-Cápa Szolgáltató Bt.	Juventus Rádió Orosháza	Orosháza	88,6	ker
A-tól Z-ig Beruházási és Szervezési, Lebonyolítási Bt.	Rádió 1 Orosháza	Orosháza	90,2	ker

MŰSORSZOLGÁLTATÓ NEVE	MŰSOR NEVE	TELEPHELY	FREKV./MHz	TÍPUS
Rádió 96,3 Kft.	Fortuna Rádió	Paks	96,3	ker
Remény Rádió Kft.	Rádió Aktív Pécs 94,6	Pécs	94,6	köz
Mediterrán Rádió Kft.	Mediterrán Rádió	Pécs	101,2	ker
Helyi Rádió Műsorszolgáltató Kft.	Rádió Focus	Salgótarján	100,4	ker
Digitális Média Kft.	Yo! Rádió Sárbogárd	Sárbogárd	96,6	ker
Hegyalja Média Kft.	Rádió Express 89,8	Sárospatak	89,8	köz
PRO-28 Audiovizuális Szolgáltató Kft.	Rádió ISIS	Sárvár	96,5	ker
Rádió-Aktív Északkelet Magyarországi Rádió Zrt.	Rádió-Aktív FM 100,00 MHz	Sátoraljaújhegy	100,0	ker
Tenkes Rádió Bt.	Tenkes Rádió	Siklós	88,6	köz
Erasmus,2001 Kft	Corvinus Rádió	Sopron	104,6	köz
Pannon-Sopron Regionális TV Műsorgyártó és Szolgáltató Kft.	Nap Rádió	Sopron	94,1	ker
Telekom Kft.	Rádió 88	Szeged	95,4	ker
Track-57 Kft.	Rádió 1	Székesfehérvár	101,8	ker
		Sárbogárd	87,9	vb
Fehérvár Rádió Kft.	Fehérvár Rádió	Székesfehérvár	94,5	ker
Kodolányi János Főiskola	Vörösmarty Rádió	Székesfehérvár	99,2	np
Rádió Antritt Kft.	Rádió Antritt	Szekszárd	105,1	ker
Trade Partners Kft.	Sunshine-Pilis	Szentendre	91,1	ker
Rádió Szentes Nonprofit Közhasznú Kft.	Szentes Rádió	Szentes	106,1	ker
Szlovén Rádió Közhasznú Nonprofit Kft.	Szlovén Rádió-Szentgotthárd	Szentgotthárd	106,6	np
Lakihegy Rádió Bt.	Lakihegy Rádió	Szigetszentmiklós	107,0	ker
Radofeszt Produkció Kft.	N-Joy 98,9 Szigetvár	Szigetvár	98,9	ker
Abaúj Rádió Kft.	Rádió Express 93,6	Szikszó	93,6	köz
Viacom Kft.	Aktív Rádió	Szolnok	92,2	ker
		Tiszaújváros	102,2	vb
Páll József egyéni vállalkozó	Rádió 1 Szolnok	Szolnok	90,4	ker
Nyugat Rádió Kft.	Nyugat Rádió Szombathely 88,4	Szombathely	88,4	köz.
Rádió Szombathely Kft.	Rádió Szombathely	Szombathely	97,1	ker
Rádió Atom Kft.	Tamási Rádió	Tamási	101,9	ker
		Bonyhád	92,8	vb

MŰSORSZOLGÁLTATÓ NEVE	MŰSOR NEVE	TELEPHELY	FREKV./MHz	TÍPUS
Aktív Rádió Kommunikációs, Szolgáltató és Reklám Stúdió Kft.	Yo! Rádió Tapolca	Tapolca	101,8	ker
Rádió Direction Szolgáltató Kft.	Forrás Rádió	Tatabánya	97,8	ker
Vertum Média Kft.	GOLD FM Tatabánya	Tatabánya	102,5	ker
Médiahid Kft.	Híd Rádió	Telkibánya	100,6	köz
Fülek Rádió Kft.	Rise FM	Tihany	98,9	ker
Tiszaújvárosi Községi Rádió Egyesület	Rádió 35	Tiszaújváros	89,6	köz
Hegyalja Média Kft.	Rádió Express 101,8	Tokaj	101,8	köz
Rádió Horizont Kft.	Rádió Törökszentmiklós	Törökszentmiklós	96,4	ker
Balogh Erika	HA-JÓ Rádió	Vaja	98,4	ker
Digitális Média Kft.	Yo! Rádió	Várpalota	97,1	ker
Gondol-A Rádió Kft.	Gondol-A Rádió	Velence	90,4	ker
Rádió 1 Kft.	Rádió 1	Veszprém	94,6	ker
Média Villány Kft.	Villány Rádió	Villány	100,9	köz
Marilyn B. Wodlinger magán-személy	Rádió Egerszeg	Zalaegerszeg	92,9	ker
Hét Domb Kft.	N-Joy 88,9 Zalaegerszeg	Zalaegerszeg	88,9	ker

Kisközségi műsorszolgáltatók				
MŰSORSZOLGÁLTATÓ NEVE	MŰSOR NEVE	TELEPHELY	FREKV./MHz	TÍPUS
Puskás Tivadar Távközlési Technikum	Cool FM	Budapest	107,3	np
Pánik Kulturális Egyesület	4-SSSS Rádió	Téglás	97,9	np
Istenkúti Községért Egyesület	Remete Rádió	Pécs	87,8	np
Média Universalis Alapítvány	Első Pesti Egyetemi Rádió	Budapest	97,0	np
Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola	Meliusz Rádió	Debrecen	88,0	köz
Óri Alapítvány	Triangulum Rádió	Óriszentpéter	88,7	np
Itt Szeged - Egyesület a Rádióért és a Kultúráért	Itt mi vagyunk! Rádió Mi	Szeged	89,9	köz
Diósgyőri Ady Endre Kulturális és Szabadidő Központ	Diósgyőr Rádió	Miskolc	92,4	np
Csernai Árpád ev. - Carpak Stúdió	Szóbeszéd Rádió, Mártély	Mártély	89,9	np
Emberkék az Emberért Egyesület	Rákóczi Hírmondó	Rákóczi falva	89,9	köz

MŰSORSZOLGÁLTATÓ NEVE	MŰSOR NEVE	TELEPHELY	FREKV./MHz	TÍPUS
Felső-Kiskunsági Községi Munkások Egyesülete	Pusztai Rádió	Kunszentmiklós	89,9	np
„Háló” Zámoly Fejlődéséért Egyesület	Vértességi Rádió	Zámoly	88,7	np
Kogyilla Zsolt	Berettyó Rádió	Berettyóújfalú	97,9	np
Nyugat-Magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központja	Berzsenyi Rádió	Szombathely	98,8	np
Abakusz Kör Közhatalnó Egyesület	Abakusz Rádió	Hajdúböszörmény	98,0	np
Nyíregyházi Főiskola Képzési és Továbbképzési Intézet	Campus Rádió	Nyíregyháza	97,9	köz
Ágoston Lajos	Rádió X	Hódmezővásárhely	105,4	np
Pécs-Baranyai Origóház Egyesület	Origó Rádió, Mecsekszabolcs	Pécs	87,8	np
Actor Informatikai és Nyomda Kft.	Pont Rádió	Mezőtúr	89,9	köz
Napszél Egyesület	Fúzió Rádió	Budapest	93,5	np
Kárász Közhatalnó Egyesület	Tisza Rádió	Szeged	94,2	köz
Szabó Sándor Miklós e.v.	Rádió Füzes	Füzesabony	92,4	np
Alba Sansz Alapítvány	Rádió Sansz - A lehetőség!	Székesfehérvár	87,8	np
Diák Rádió Kazincbarcika Műsorszolgáltató Bt.	Diák Rádió Kazincbarcika	Kazincbarcika	92,4	np
Ars Longa Alapítvány	Domb Rádió Sellye	Sellye	91,4	np
Almás Ákos	Diák Rádió Edelény	Edelény	91,9	np
Kocsis Gyula Levente	Ózdi Diák Rádió	Ózd	98,9	np
Szabó Zsuzsanna Judit	Diák Rádió Szerencs	Szerencs	91,4	np
Sas Zsolt	Rádió Ice	Makó	94,2	np
Avasi Kulturális és Sport Egyesület	Rádió Avas	Miskolc	98,9	np
Csillaghalom Polgári Egyet	Csillaghang Rádió	Budapest	93,7	köz
Zöld Rádió Közhatalnó Egyesület	Zöld Rádió	Erdőkertes	92,4	np
Moiré Kulturális Egyesület	Periszkóp Rádió	Pécs	97,1	np
Tuska Milán	Rádió Weekend	Tótkomlós	89,9	np
Tavirózsa Környezet- és Természetvédő Egyesület	Tavirózsa Rádió	Veresegyház	107,3	np
Benkő Tibor	István Király Rádió	Győr	91,0	np
Kerekes Gábor	Rádió Cell	Cellődmölök	98,8	np
Közalapítvány Áporka Közhatalnóért	Kis-Duna Rádió	Áporka	97,0	np
Halics Attila Miklós	Berettyó Night	Berettyóújfalú	88,0	köz

MŰSORSZOLGÁLTATÓ NEVE	MŰSOR NEVE	TELEPHELY	FREKV./MHz	TÍPUS
Mediorix Egészségügyi és Szolgáltató Bt.	Rádió Szarvas	Szarvas	105,4	np
„A Tehetséges Zenészekért” Alapítvány	FeZen Rádió	Székesfehérvár	102,9	np
Gőző József Általános Iskola, Napköziotthonos Óvoda és Könyvtár	Hernád Völgye Rádió Aszaló	Aszaló	92,4	np
Kulturális Életért Közhasznú Egyesület	Mustár Rádió	Nyíregyháza	89,6	np
Radio Studio Kft.	Radio Studio	Zalaegerszeg	96,3	köz
Média a Belvárosért Egyesület	Park Rádió	Miskolc	99,5	köz
Springer Krisztina	Kerepes Rádió	Kerepes	97,1	np
Gordon Lajos	Csobán Rádió	Csobánka	93,5	np
Piliscsabáért Egyesület	Zöld Hullám Rádió	Piliscsaba	107,4	köz
Kovács Gergely Botond	Haraszi Hangja Rádió	Dunaharaszti	96,6	np
Kunszövetség Egyesület	Karcag FM	Karcag	88,0	köz
Tóth András e.v.	Jazz FM	Debrecen	102,4	np
Tiszavasvári Média Egyesület	Best of Rádió	Tiszavasvári	98,0	np
Összefogás Heves Városért Egyesület	Galaxis Rádió	Heves	97,9	np
Vörösmárvány Művelődési Ház	Gorba Rádió	Tardos	107,4	np
Csősz Viktor	Rádió Smile	Kiskunfélegyháza	89,9	np
AndrySoft Bt.	Alfa Rádió	Balkány	88,0	np
Muzikland Kft.	Muzik Rádió	Székesfehérvár	88,9	np
„Pályakezdők Szakiskolájáért” Oktatási és Kulturális Alapítvány	Zagyvan Rádió	Hatvan	92,4	np
Veritas Egyesület	Rakamaz FM	Rakamaz	98,9	köz
Közösségi Rádiózásért Egyesület	Kontakt Rádió	Budapest / Terézváros/	87,6	np
D.K. Digitális Kommunikációs Közhasznú Nonprofit Kft.	Helló Rádió	Budapest XIV. kerület .	101,4	köz
Sound Stúdió 69 Kft.	Rádió Eper	Miskolc	92,4	köz
Erzsébet Vigadó és Városi Könyvtár	H-ifi Rádió Bóly	Bóly	99,4	np

4. sz. melléklet

Földfelszíni sugárzású körzeti rádiók (ker: kereskedelmi, köz: közműsorszolgáltató, np: nem nyereségérdekelt, vb: vételkörzet bővítés)				
MŰSORSZOLGÁLTATÓ NEVE	MŰSOR NEVE	TELEPHELY	FREKV./MHz	TÍPUS
Inforádió Kft.	Infó Rádió	Budapest	95,8	ker
Rádió Juventus Zrt.	Juventus Rádió	Budapest	89,5	ker
		Siófok	92,6	vb
		Fonyód	101,3	vb
Radiocafé Tömegkommunikációs és Kulturális Szolgáltató Kft.	Radiocafé 98.6	Budapest	98,6	ker
Civil Rádiózásért Alapítvány	Civil Rádió	Budapest	98,0	np
Rádió 1 Kft.	Rádió 1	Budapest	103,9	ker
Roxy Rádió Műsorszolgáltató Kft.	Roxy Rádió	Budapest	96,4	ker
Klubrádió Zrt.	Klubrádió	Budapest	95,3	ker
		Esztergom	98,1	vb
		Tatabánya	96,7	vb
Műsor-Hang Műsorszolgáltató Kft.	Gazdasági Rádió	Budapest	105,9	köz
FM-4 Rádió Szolgáltató Kft.	Mária Rádió	Budapest	94,2	köz.
		Komárom	88,3	vb
		Vác	94,1	vb
		Gyál	98,9	vb
		Monor	106,3	vb
		Pécel	91,7	vb
		Dömös	104,9	vb
		Komló	91,4	vb
		Piliscsaba	104,2	vb
		Esztergom	97,4	vb
Tilos Kulturális Alapítvány	Tilos Rádió	Budapest	90,3	np
Aeriel Rádió Műsorszóró Kft.	Klasszik Rádió 92,1	Budapest	92,1	köz
Rádió Infórum Kft.	Rise FM	Budapest	88,1	ker
Lánchíd Rádió Kft.	Lánchíd Rádió Budapest	Budapest	100,3	köz
Start Média Kft.	Rádió Q	Budapest	99,5	np
Kelet-Rádió Kft.	Rádió FUN	Debrecen	95,6	ker
		Hajdúbosszormény	98,9	
		Hajdúszoboszló	100,6	

MŰSORSZOLGÁLTATÓ NEVE	MŰSOR NEVE	TELEPHELY	FREKV./MHz	TÍPUS
Magyar Katolikus Rádió Alapítvány	Szent István Rádió	Eger Miskolc	91,8 95,1	köz
		Hatvan	94,0	vb
		Sátoraljaújhely	90,6	vb
Rádió Győr Kft.	Rádió 1	Győr	96,4	ker
Hold Rádiós és Televíziós Reklám Bt.	Kék Duna Rádió Győr	Győr	91,5	ker
		Esztergom	92,5	vb
		Tatabánya	107,0	vb
		Komárom	90,5	vb
Hangforrás Kft.	Juventus Miskolc	Miskolc	96,3	ker
		Kazincbarcika	95,9	vb
		Ózd	99,5	vb
Európa Rádió Műsorszolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.	Európa Rádió	Miskolc	90,4	np
		Mezőkövesd	102,1	vb
		Záhony	90,4	vb
		Kisújszállás	103,2	vb
Nonstop Rádió Kft.	Sztár FM	Miskolc	103,0	ker
Európa Rádió Műsorszolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.	Európa Rádió	Nyíregyháza	100,5	np
Mambó Rádió Kft.	Rádió 1	Pécs	90,6	ker
Juventus Rádió 100.2 Műsorszolgáltató Kft.	Rádió Plusz	Szeged	100,2	ker
		Szentes	95,7	vb
Alisca Rádió Kft.	Alisca Rádió	Szekszárd	91,1	ker
		Baja	94,3	vb
		Dunaföldvár	106,5	vb
		Paks	107,5	vb
Rádió Jam Zrt.	Klubrádió Veszprém	Veszprém	90,6	ker
		Ajka	88,8	vb
		Balatonfüred	91,8	vb
		Keszthely	92,2	vb
		Pápa	92,7	vb

5. sz. melléklet

Rádiós hálózatok			
Hálózatos műsorszolgáltató neve	Jogosultság	Hálózatba kapcsolódó műsorszolgáltató	Hálózatba kapcsolódó jogosultság
Rádió Juventus Zrt.	Budapest 89,5 MHz Juventus Rádió	Lokál-Média Kft.	Debrecen 95,0 MHz Rádió FM95
		Hangforrás Kft.	Miskolc 96,3 MHz, Kazincbarcika 95,9 MHz, Ózd 99,5 MHz Új Juventus+
		Média-Cápa Bt.	Békéscsaba 100,9 MHz Juventus Rádió Békéscsaba Gyula 90,5 Juventus Rádió Gyula Orosháza 88,6+Mezőkovácsháza 88,3 Juventus Rádió Orosháza
		Cervinus Szolgáltató Kft.	Szarvas 95,2 MHz Juventus Rádió Szarvas
		Sárrét Rádió Bt.	Kapuvár 94,5 Juventus Rádió Kapuvár
Lokálmédia Kft.	Debrecen 95,0 MHz Rádió FM 95	Rádió Bravó Kft.	Hajdúnánás 93,3 MHz Rádió FM 95 Hajdúnánás
Alisca Rádió Bt.	Szekszárd 91,1 MHz Alisca Rádió	Rádió Atom Kft.	Tamási 101,9 MHz+Bonyhád 92,8 MHz Rádió Tamási
Gong Rádió Kft.	Kecskemét 96,5 MHz Gong Rádió	Gong Rádió Kft.	Csongrád 87,6 MHz Csongrádió FM 87,6
			Gyömrő 97,2 MHz Gong Rádió Gyömrő FM 97,2
			Kecel 99,6 MHz + vkb. Solt Gong Rádió Kecel
			Nagykőrös 93,6 MHz Arany Rádió
Kisbíró Bt.	Hódmezővásárhely 97,6 MHz Rádió 7 Hódmezővásárhely	Kisbíró Bt.	Kistelek 107,0 MHz Rádió 7 Kistelek
Klubrádió Zrt.	Budapest 93,5 MHz Klubrádió /vételkedés: Esztergom, Tatabánya/	Partner Rádió Kft.	Kecskemét 97,7 MHz Klubrádió Rádió Kecskemét
		Gyöngyösi Médiakért Alapítvány	Gyöngyös 88,9 MHz Klubrádió Gyöngyös
		Rádió Jam Zrt.	Ajka 88,8 MHz Klubrádió Ajka

Hálózatos műsor-szolgáltató neve	Jogosultság	Hálózatba kapcsolódó műsorszolgáltató	Hálózatba kapcsolódó jogosultság
			Balatonfüred 91,8 MHz Klubrádió Balaton + Keszthely 92,2 MHz Klubrádió Keszthely Veszprém 90,6 MHz Klubrádió Veszprém Pápa 92,7 MHz Klubrádió Pápa
		Parti Rádió Nonprofit Kft.	Abádszalók 89,6 MHz + Tiszafüred 88,7 MHz Parti Rádió
		Lokomotív Rádió Kft.	Debrecen 93,5 MHz Klubrádió Debrecen
Rádió 1 Kft.	Budapest 103,9 MHz Rádió 1	Rádió 1 Kft.	Veszprém 94,6 MHz Rádió 1 Veszprém
		Varage Műsorszolgáltató Kft.	Debrecen 92,3 MHz Rádió 1 Debrecen
		Newave Kft.	Eger 101,9 MHz Rádió 1 Eger
		Mambó Rádió Kft.	Pécs 90,6 MHz Rádió 1 Pécs
			Komló 99,4 MHz Rádió 1 Komló
		Rádió Győr Kft.	Győr 96,4 MHz Rádió 1 Győr
		Track-57 Kft.	Székesfehérvár 101,8 MHz + Sárbogárd 87,9 MHz vkb. Rádió 1
		A-tól Z-ig Bt.	Orosháza 90,2 MHz Rádió 1 Orosháza
		Interax Bt.	Békéscsaba 88,9 MHz Rádió 1 Start
PIR Kft.	Paks 96,3 MHz Fortuna Rádió	PIR Kft.	Cece 91,6 MHz Fortuna Rádió
		PIR Kft.	Bonyhád 94,0 MHz Fortuna Rádió
Digitális Média Kft.	Várpalota 97,1 Yo! Rádió	Digitális Média Kft.	Sárbogárd 96,6 Yo! Rádió Sárbogárd
		Aktív Rádió Kft.	Tapolca 101,8 MHz Yo! Rádió Tapolca
Műsor-Hang Kft.	Budapest 105,9 MHz Balassagyarmat 95,7 MHz Eger 100,7 MHz Gazdasági Rádió	Műsor-Hang Kft.	Balassagyarmat 95,7 MHz Gazdasági Rádió 95,7
			Eger 100,7 MHz Gazdasági Rádió 100,7 MHz
			Budapest 105,9 MHz Gazdasági Rádió

Hálózatos műsor-szolgáltató neve	Jogosultság	Hálózatba kapcsolódó műsorszolgáltató	Hálózatba kapcsolódó jogosultság
Tenkes Rádió Kft.	Siklós 88,6 MHz Tenkes Rádió	Villány Média Kft.	Villány 100,9 MHz Villány Rádió
FM-4 Rádió Kft.	Budapest 94,2 MHz + vételkörzet-bővíítései Mária Rádió	Kunság-Média Kft.	Kiskőrös 91,7 MHz Kunság Rádió
		Remény Rádió Kft.	Pécs Remény Rádió
Rádió Infórum Kft.	Budapest 88,1 MHz RISE FM	Fülek Rádió Kft.	Tihany 98,9 MHz Rise FM

6. sz. melléklet

Földfelszíni sugárzású helyi televíziós műsorszolgáltatók				
MŰSORSZÁLLÍTÓ NEVE	MŰSOR NEVE	TELEPHELY	FREKV. /CSAT.	TÍPUS
Keszthelyi TV Kft.	Keszthelyi TV	Balatonmárfafürdő	27	kereskedelmi
Csaba TV Első Csabai Televíziós Kft.	Csaba TV	Békéscsaba	47	kereskedelmi
Pannon Broadcast Televízió Kft.	Főnix TV	Budapest	31	közműsor-szolgáltató
Csepp TV-Dél-Pesti Televízió Kft.	Csepp TV	Budapest XXI.	9	kereskedelmi
Ceglédi TV Közhazsnú Non-profit Kft.	Cegléd Városi Televízió	Cegléd	48	kereskedelmi
Donka-F Kft.	Csongrád TV	Csongrád	29	kereskedelmi
Debrecen Városi Televízió Kft.	Debrecen Televízió	Debrecen	50	kereskedelmi
Városi Televízió Eger Non-profit Kft.	Egri Városi Televízió	Eger	50	kereskedelmi
Bihari Antal egyéni vállalkozó	Körszeti Televízió Esztergom	Esztergom	57	nonprofit
BO-LAND Kft.	Szamos Televízió	Fehérgyarmat	38	kereskedelmi
Gyöngyösi Városi Televízió Nonprofit Közhazsnú Kft.	Városi Televízió Gyöngyös	Gyöngyös	27	kereskedelmi
Revita Televízió Győr Zrt	Revita Televízió Győr	Győr	47	kereskedelmi
Vox Coelestis Bt.	Gyula Televízió	Gyula	22	kereskedelmi
Szabadhajdú Nonprofit Kft.	VTV Hajdúböszörmény	Hajdúböszörmény	35	közműsor-szolgáltató
Hajdúszoboszlói Városi Televízió	Hajdúszoboszló VTV	Hajdúszoboszló	39	kereskedelmi

MŰSORSZOLGÁLTATÓ NEVE	MŰSOR NEVE	TELEPHELY	FREKV. /CSAT.	TÍPUS
Szerdahelyi József Nonprofit Kft.	Vásárhelyi Televízió	Hódmezővásárhely	34	kereskedelmi
Városi Közművelődési Intézmények, Múzeum és Televízió	Kalocsa Városi Televízió	Kalocsa	34	kereskedelmi
Kapos TV és Rádió Közhazsnú Nonprofit Kft.	Kapos Televízió	Kaposvár	42	kereskedelmi
Kecskeméti Városi Televízió	Kecskeméti Televízió	Kecskemét	31	kereskedelmi
Trió-Média Kft.	Trió TV	Kiskunfélegyháza	50	kereskedelmi
Halas Média Nonprofit Szolgáltató Kft.	Halas TV	Kiskunhalas	31	kereskedelmi
Makói Városi Televízió Nonprofit Kft.	Makó Városi TV	Makó	51	kereskedelmi
Kölcsey Televízió Műsorszolgáltató Nonprofit Kft.	Kölcsey Televízió Mátészalka	Mátészalka	39	kereskedelmi
„Miskolci Kommunikációs” Nonprofit Kft.	Miskolc Városi Televízió	Miskolc	55	kereskedelmi
Média Csele Bt.	Csele TV	Mohács	25	közműsorszolgáltató
Kanizsa TV Kft.	Kanizsa TV	Nagykanizsa	55	kereskedelmi
Város-Kép Nonprofit Kft.	Nyíregyházi Városi Televízió	Nyíregyháza	39	kereskedelmi
Kölcsey Televízió Műsorszolgáltató Nonprofit Kft.	Kölcsey TV	Nyíregyháza	52	kereskedelmi
Ózdi Kommunikációs Nonprofit Kft.	Ózdi Városi Televízió	Ózd	51	kereskedelmi
Telepaks Paksi Televízió Közösségi és Szolgáltató Közhazsnú Nonprofit Kft. .	Telepaks TV	Paks	31	kereskedelmi
Pápa Városi Televízió	Pápa Városi Televízió	Pápa	42	kereskedelmi
Pécs TV Kft.	Pécs TV	Pécs	36 és 46	közműsorszolgáltató
Kör TV Ráckeve Kht.	KÖRTV	Ráckeve	50	kereskedelmi
Salgótarján Városi Televízió Nonprofit Kft.	Salgótarjáni Városi Televízió	Salgótarján	29	kereskedelmi
Zemplén TV Közhazsnú Nonprofit Kft.	Zemplén TV	Sátoraljaújhely	50	közműsorszolgáltató
Sükösd-Érsekcsanád ÁMK	Sükösd Televízió	Sükösd	37	kereskedelmi
Halom Televízió Nonprofit Kft.	Városi Televízió Százhalombatta	Százhalombatta	48	kereskedelmi
Városi Televízió Szeged Nonprofit Kft.	Városi Televízió Szeged	Szeged	42	kereskedelmi
Fehérvár Televízió Kft.	Fehérvár Televízió	Székesfehérvár	48	kereskedelmi

MŰSORSZOLGÁLTATÓ NEVE	MŰSOR NEVE	TELEPHELY	FREKV. /CSAT.	TÍPUS
Szolnok Televízió Zrt.	Szolnok Televízió	Szolnok	59	kereskedelmi
Szombathelyi Televízió és Rádió Nonprofit Kft.	Szombathelyi TV	Szombathely	38	kereskedelmi
Tapolcai Média Közalapítvány	Tapolca Városi Televízió	Tapolca	43	kereskedelmi
Elektro-Szignál Kft.	Elektro-Szignál Televízió	Vác	22	kereskedelmi
		Fót	48	vb
Városi Televízió Várpalota	Várpalotai Városi Televízió	Várpalota	43	kereskedelmi
Veszprém TV Kft.	Veszprém Televízió	Veszprém	42	kereskedelmi
Zalaegerszegi Televízió Kft.	Zalaegerszegi Televízió (ZTV)	Zalaegerszeg	51	kereskedelmi

Földfelszíni sugárzású körzeti televízió jelenleg nem szerepel az ORTT nyilvántartásában.

7. sz. melléklet

Televíziós hálózatok

Hálózatos műsorszolgáltató	Jogosultság	Hálózatba kapcsolódó műsorszolgáltató	Jogosultság
Hálózatos Televíziók Zrt.	Országos műholdas Hálózat TV	Gyöngyösi Városi TV Közhazsnú Nonprofit Kft.	Városi Televízió Gyöngyös 27. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Halas Média Nonprofit Kft.	Halas TV 31. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Városi Közművelődési Intézmények, Múzeum és TV (Kalocsa)	Kalocsa Városi Televízió 34. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Kecskeméti Városi TV	Kecskeméti Televízió 31. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Makó Városi TV Nonprofit Kft.	Makó Városi TV 51. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Miskolci Kommunikációs Nonprofit Kft.	Miskolc Városi Televízió 55.cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Kanizsa TV Kft.	Kanizsa TV 55. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Város-Kép Nonprofit Kft.	Nyíregyházi Városi Televízió 39. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Pápa Városi Televízió	Pápa Városi Televízió 42. cs.

Hálózatos műsorszolgáltató	Jogosultság	Hálózatba kapcsolódó műsorszolgáltató	Jogosultság
	Országos műholdas Hálózat TV	Pécs TV Kft.	Pécs TV 36.cs. és 46. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Salgótarjáni Városi Televízió Nonprofit Kft.	Salgótarjáni Városi Televízió 29. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Sükösd-Érsekcsanak ÁMK	Sükösd Televízió 37. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Szolnok Televízió Zrt.	Szolnok Televízió 59. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Szombathelyi Televízió és Rádió Nonprofit Kft.	Szombathelyi Televízió 38. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Ózd Városi TV Nonprofit Kft.	Ózdi Városi Televízió ÖVTV 51. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Kör TV Ráckeve Nonprofit Kft.	Kör TV 50. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Várpalotai Városi Televízió	Várpalotai Városi Televízió 43. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Tapolca Média Közalapítvány	Tapolca Városi Televízió 43. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Ceglédi TV Városi Televízió Egyszemélyes Közhasznú Nonprofit Kft.	Cegléd Városi Televízió 48. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Kapos Televízió és Rádió Közhasznú Nonprofit Kft.	Kapos Televízió 42. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Média Csele Bt. Mohács	Csele TV 25. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Telepaks Paksi Televízió Nonprofit Kft.	Telepaks TV 31. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Halom TV Nonprofit Kft.	Városi Televízió Százhalombatta 48. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Pannon Broadcast Kft.	Főnix TV Budapest 31. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Debrecen Városi Televízió Kft	Debrecen Városi Televízió 50. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Veszprém Televízió és Lapkiadó Kft.	Veszprém Televízió 42. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Zalaegerszegi Televízió Kft.	Zalaegerszegi Televízió (ZTV) 51. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Keszthelyi TV Kft.	Keszthelyi TV Balatonmáriafürdő 24. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Kerko Média Kft.	Híd TV Barcs vezetékes
	Országos műholdas Hálózat TV	Sió Televízió Kft.	Sió TV vezetékes
	Országos műholdas Hálózat TV	Szentgotthárd VTV Nonprofit Kft.	Szentgotthárd Városi Televízió vezetékes
	Országos műholdas Hálózat TV	Mór Városi Televízió Kht.	Városi Televízió Mór vezetékes
	Országos műholdas Hálózat TV	Mogyoróssy Gyula ev.	Celldömölki Városi Televízió vezetékes

Hálózatos műsorszolgáltató	Jogosultság	Hálózatba kapcsolódó műsorszolgáltató	Jogosultság
	Országos műholdas Hálózat TV	Városi Televízió Celldömölk Kht.	TV-CELL vezetékes
	Országos műholdas Hálózat TV	Ga-Bu Média Kft.	Csurgó Városi Televízió vezetékes
	Országos műholdas Hálózat TV	Eleki Víz és Csatornamű Kft.	Elek TV vezetékes
	Országos műholdas Hálózat TV	Alba Orion Kft	Alba Orion TV Székesfehérvár vezetékes
	Országos műholdas Hálózat TV	Hajdúszoboszlói Városi Televízió	Hajdúszoboszlói Városi Televízió 39 cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Putnok VTV Közhasznú Nonprofit Kft.	Putnoki Városi Televízió vezetékes
	Országos műholdas Hálózat TV	Csufor László ev.	Bogács TV vezetékes
	Országos műholdas Hálózat TV	Donka-F Kábeltelevíziós Kft.	Csongrád Városi Televízió Csongrád 38. cs.
	Országos műholdas Hálózat TV	Kun-Mediátor Kft.	Mediátor TV vezetékes
	Országos műholdas Hálózat TV	Marcali Városi TV	Marcali VTV vezetékes
	Országos műholdas Hálózat TV	Városi Televízió Szeged Nonprofit Kft.	Városi Televízió Szeged 42. cs.
Kölcsey Televízió Nonprofit Kft.	Kölcsey TV Nyíregyháza 52. cs.	Kölcsey Televízió Nonprofit Kft.	Kölcsey TV Mátészalka Mátészalka 39. cs.

8. sz. melléklet

2009. év folyamán megszűnt földfelszíni sugárzású helyi és körzeti műsorszolgáltatások

MŰSORSZOLGÁLTATÓ NEVE	MŰSOR NEVE	TELEPHELY	Frekv/MHz	A műsorszolgáltatás típusa
Extra-Megafon Bt.	Megafon Rádió Veszprém	Veszprém	95,6	nonprofit
Ferjentsik Viola	Rádió Kistarcsa	Kistarcsa	101,7	nonprofit
Aton Képzési és Multikulturális Nonprofit Kft.	Kolumbusz Rádió	Etyek	93,5	nonprofit
Cervinus Szolgáltató Kft. „f.a.”	Juventus Rádió Szarvas	Szarvas	95,2	kereskedelmi
Mixolid Zrt.	Fix.tv	Budapest	26.cs.	közműsorszolgáltató
Taksonyi Lokálpatriota Egyesület	Taks Rádió	Taksony	101,8	közműsorszolgáltató
Pöcök Kulturális Egyesület	Zsebrádió	Halásztelek	87,8	közműsorszolgáltató
Kerekes Gábor	Cell Rádió	Celldömölk	98,8	nonprofit
Duna-Mix Kft.	Duna-Híd Televízió	Dunaújváros	33	kereskedelmi

9. sz. melléklet

Műholdas műsorszolgáltatások

Műsorszolgáltató neve	Műsorszolgáltatás neve	Székhelye	Vételkörzet
ATV Zrt.	Budapest	Magyar ATV	országos
Al Rasheed Media Network Zrt.	Budapest	Al Rasheed TV	kizárólag külföldre irányuló műsorszolgáltatás
Chello Central Europe Műsorszolgáltató Zrt.	Budapest	Sport1	körzeti ***
Chello Central Europe Műsorszolgáltató Zrt.	Budapest	Sport2	körzeti
Chello Central Europe Műsorszolgáltató Zrt.	Budapest	Sport1	kizárólag külföldre irányuló (Csehország, Szlovákia)
Chello Central Europe Műsorszolgáltató Zrt.	Budapest	Sport1	kizárólag külföldre irányuló (Románia)
Comedy Central Magyarország Zrt.	Budapest	Comedy Central	körzeti
Domino TV Műsorszolgáltató Zrt.	Budapest	d1 tv	körzeti közműsor-szolgáltató
Duna Televízió Zrt.	Budapest	Duna TV	országos közszolgálati
Duna Televízió Zrt.	Budapest	Autonómia	országos közszolgálati
Echo Hungária TV Zrt.	Budapest	Echo TV	körzeti
Filmmúzeum Zrt.	Budapest	Filmmúzeum	körzeti*** közműsor-szolgáltató
Hálózatos Televíziók Zrt.	Budapest	Hálózat /HTV/	országos
HÍR Televízió Zrt	Budapest	HÍR TV	országos
Magyar Rádió Zrt.	Budapest	MR 5	országos közszolgálati
Magyar Televízió Zrt.	Budapest	m2	országos közszolgálati
MTV Networks Magyarország Zrt.	Budapest	MTV Hungary	körzeti
Origo Zrt.	Budapest	Life Network	körzeti
Origo Zrt.	Budapest	Ozone Network	körzeti
PAX TV Zrt.	Budapest	PAX TV	körzeti közműsor-szolgáltató
Sanoma-Digital Média Közép-Európai Zrt.	Budapest	4 –es csatorna	körzeti
Spektrum TV Zrt.	Budapest	Spektrum TV	országos
SUN TV Zrt.*	Budapest	ÚT TV	körzeti
TV Paprika Műsorszolgáltató Zrt.	Budapest	TV Paprika	körzeti
TV Paprika Műsorszolgáltató Zrt.	Budapest	Deko Televízió	körzeti
VITAL TV Zrt.	Budapest	VITÁL TV	körzeti
Z+ Műsorszolgáltató Zrt.	Budapest	VIVA	országos

10. sz. melléklet

2009. év folyamán megszűnt műholdas műsorszolgáltatások

Műsorszolgáltató neve	Székhelye	Műsorszolgáltatás neve	Vételkörzet
3WM Zrt.	Budapest	3WM	országos közműsor-szolgáltató
Akadémiai Tudás-Média Zrt.	Budapest	TTV Tudásmédia	körzeti
Budapest Televízió Zrt	Budapest	Budapest TV	országos
HITMIX Műsorszolgáltató Zrt.	Újszász	Hitmix TV	országos
HUMOR1 TV Zrt.	Budapest	PRIME	országos
Magyar Televízió Zrt.	Budapest	m3	országos közszolgálati
Saint Média Műsorszolgáltató Zrt.	Budapest	mHD1	körzeti
Viasat Hungária Műsorszolgáltató Zrt.	Budapest	Viasat3	körzeti

11. sz. melléklet

Vezetékes műsorszolgáltatások

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrete	A műsorszolgáltatás fajtája
Sárvíz-Multimédia Bt.	Aba	Sárvíz Térségi Televízió	Aba	TV közműsor-szolgáltató
Dobsa Mihály	Ács	Ácsi Televízió	Ács	TV
József Attila Művelődési Ház	Adács	Adács Kábel TV	Adács	TV
Filotás Mihály	Adony	Adony TV	Adony	TV
AVTV Kft.	Ajka	AVTV Képűjság	Ajka	TV
Várbíró Tamás	Ajka	Falu TV	Úrkút	TV
Kábel 2 Szolgáltató Bt.	Akaszto	Helyi TV	Akaszto, Csengöd	TV
PartnerMedia Kft.	Albertirsa	Gerje TV	Albertirsa	TV
Gerje-Film Kft.	Albertirsa	GFTV	Albertirsa	TV
Zafir 98' Bt.	Alcsútdoboz	VV- TV	Felcsút, Alcsútdoboz, Tabajd	TV
Bukó Gábor e.v.	Annayölgy	Annayölgyi Kábel televízió	Annayölgy	TV közműsor-szolgáltató

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrte	A műsorszolgáltatás fajtája
Arlói Jóléti Szolgálat Közalapítvány	Arló	Falutévé Árló	Arló	TV
Bábolnai Televízió Nonprofit Kft.	Bábolna	Bábolnai Televízió	Bábolna	TV
Tímár László István	Babót	Kábel TV Babót	Babót	TV
Bácsbokodi Kommunális és Szolgáltató Kft.	Bácsbokod	Kábeltelevízió Bácsbokod	Bácsbokod	TV
Bácska TV Bt.	Baja	Bácska TV	Baja, Bácsalmás, Jánoshalma, Kéleshalom, Borota, Mélykút, Kunbaja, Csikéria, Bácsszőlős, Tataháza, Mátételke, Katymár, Madaras	TV közműsorszolgáltató
V-T KOM Kft.	Baja	Infó TV	Baja, Nemesnádudvar	TV
Baja Marketing Kft.	Baja	Bajai Televízió	Baja	TV
József Attila Művelődési Központ és Könyvtár	Baktalórántháza	Baktalórántháza Városi TV	Baktalórántháza	TV
Gyarmati Média Nonprofit Kft.	Balassagyarmat	Info Plusz Balassagyarmat	Balassagyarmat	TV
Házy Attila	Balassagyarmat	Ipoly Televízió	Balassagyarmat, Szécsény, Rétság, Érsekvadkert, Órhalom, Patvarc	TV
Balatonakaliért Támogatási Közalapítvány	Balatonakali	Akali Televízió	Balatonakali	TV közműsorszolgáltató
Tóth László	Balatonboglár	Városi Televízió Balatonlelle	Balatonlelle	TV
Tóth László	Balatonboglár	Fonyód Televízió	Fonyód	TV
Trial Média Kft.	Balatonboglár	Boglár TV	Balatonboglár	TV közműsorszolgáltató
Trial Média Kft.	Balatonboglár	Supra Televízió	Siófok	TV
Solfix Kft.	Balatonboglár	Balatonboglári Városi Televízió	Balatonboglár	TV
Balatonföldvári Többcélú Kistérségi Társulás	Balatonföldvár	BTk TV	Balatonföldvár, Balatonszárszó, Balatonszemes, Balatonőszöd, Bálványos, Kereki, Kőröshegy, Kótcse, Nagycsepely, Pusztaszemes, Szántód, Szőlád, Teleki	TV közműsorszolgáltató

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrte	A műsorszolgáltatás fajtája
Füred Stúdió Televíziós Kft.	Balatonfüred	Füred TV	Balatonfüred, Alsóörs, Csupak, Pécsely, Paloznak, Lovas, Tihany, Zánka	TV
Öböl Tv Kft.	Balatonkenese	Öböl TV	Balatonfűzfő, Balatonalmádi, Balatonkenese, Litér, Királyszentistván, Felsőörs	TV közműsorszolgáltató
József Attila Művelődési Ház és Könyvtár	Balatonszárszó	Szárszó TV	Balatonszárszó	TV
Ószikék Nyugdíjas Klub	Balatonszepezd	Balatonszepezdi Hírek	Balatonszepezd	TV
Szárszó Lajos e.v.	Baracs	Baracs TV	Baracs	TV közműsorszolgáltató
Balassa Iván Művelődési Ház és Könyvtár	Báránd	Önkormányzati TV Báránd	Báránd	TV
Bátonyterenyei BAVÜ Nonprofit Kft.	Bátonyterenye	Bátony Televízió	Bátonyterenye	TV
Beremendi Szolgáltató Nonprofit Közhazsnú Kft.	Beremend	Beremend TV	Beremend	TV
Magyari Zsolt	Berettyóújfalu	Szinkron TV	Berettyóújfalu	TV
Sinka István Városi Könyvtár	Berettyóújfalu	Berettyó Televízió	Berettyóújfalu	TV
Berhida Kultúrház	Berhida	Berhida TV	Berhida	TV
Biatorbágyi Kábeltv Kft.	Biatorbágy	BIATV	Biatorbágy, Herceghalom, Pilisszentkereszt	TV közműsorszolgáltató
Bicskei TV Közalapítvány	Bicske	Bicske Városi Kábel TV	Bicske	TV
Biharnagybajom Községi Önkormányzat Szűcs Sándor Művelődési Ház és Könyvtár	Biharnagybajom	Biharnagybajom Televízió	Biharnagybajom	TV közműsorszolgáltató
Csufor László	Bogács	Bogácsi TV	Bogács	TV
Szűcs István	Bogyiszló	Bogyiszló TV	Bogyiszló	TV
Média Mix Kft.	Bóly	Dél-Baranya Televízió	Bóly, Dunaszekcső, Szigetvár, Magyarbóly, Pogány, Szentlőrinc, Ócsárd, Drávaszabolcs, Siklós, Harkány, Villány, Nagyarsány	TV közműsorszolgáltató

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrte	A műsorszolgáltatás fajtája
Sághy-Sat Kft.	Bóly	Városi Televízió Bóly	Bóly, Babarc, Szajk, Szederkény, Töttös, Borjad, Pócsa, Sátorhely, Majs, Máriakéménd, Nagynyárad, Felsőszentiván, Olasz, Hásságy, Versend, Márok, Magyarsarlós, Berkesd, Szellő, Erzsébet, Újpetre, Kátoly	TV közműsorszolgáltató
Szignál-KTV Kft.	Bonyhád	Bonyhád Városi TV	Bonyhád, Bonyhád-Majos, Hidas, Bonyhád-Börzsöny, Kakasd	TV
Nádasd Kft.	Borsodnádásd	BN TV	Borsodnádásd	TV
Urbán György	Borsodnádásd	U-TV	Balaton	TV
Gondos Imre	Borsodszirák	BTV Borsodszirák	Borsodszirák	TV
Művelődési Ház	Bősárkány	Falu TV Bősárkány	Bősárkány	TV
4 SWEET ANGELS Kft.	Budajenő	Egészség TV	Budapest	TV közműsorszolgáltató
Kalász Film Bt.	Budakalász	Kalász TV	Budakalász	TV közműsorszolgáltató
Televideo Budaörs Kft.	Budaörs	Budaörsi Városi TV	Budaörs	TV
„Angyalföldi Média” Közalapítvány	Budapest	TV XIII.	Budapest XIII. (északi városrész)	TV
2 Dobrás Bt.	Budapest	Budavidék Regionális Televízió	Budakeszi, Törökbalint, Biatorbágy, Herceghalom, Budaörs, Érd, Páty, Telki, Budajenő	TV közműsorszolgáltató
CITY TV Kft.	Budapest	CITY TV	Budapest V. ker.	TV
Balasport Televízió és Műsor Szolgáltató Kft.	Budapest	Ta Vi Kereskedelmi Televízió	Marcali	TV
Erzsébetvárosi Televíziós Közhasznú Társaság	Budapest	Erzsébetvárosi TV	Budapest VII.	TV
T-Kábel Kft.	Budapest	T-Kábel Információs Csatorna 1.	Budapest II, III, VIII, X.	TV
T-Kábel Kft.	Budapest	T-Kábel Információs Csatorna 2.	Budapest XVII, XVIII, XX, XXIII.	TV
T-Kábel Kft.	Budapest	T-Kábel Információs Csatorna 3.	Budapest XIV, XV, XVI.	TV
T-Kábel Kft.	Budapest	T-Kábel Információs Csatorna 4.	Diósd, Érd	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrte	A műsorszolgáltatás fajtája
T-Kábel Kft.	Budapest	T-Kábel Információs Csatorna 5.	Dunakeszi, Esztergom	TV
T-Kábel Kft.	Budapest	T-Kábel Információs Csatorna 6.	Békéscsaba, Békés, Doboz, Békés, Orosháza	TV
T-Kábel Kft.	Budapest	T-Kábel Információs Csatorna 7.	Ferencszállás, Klárafalva, Deszk, Hódmezővásárhely, Makó	TV
T-Kábel Kft.	Budapest	T-Kábel Információs Csatorna 8.	Szeged	TV
FIKSZ Egyesület	Budapest	Fiksz Rádió-Budapest	Budapest XV. Ker.	R nem nyereségérdekelt
Vidanet Zrt.	Budapest	City Kábel Hírcsatorna	Kaposvár	TV
GIL Bt.	Budapest	Kábeltext Képűjság	Budakalász	TV
Katona Attila	Budapest	XV. Kerületi Községi Televízió	Budapest, XV. ker.	TV
Label-84 Kft.	Budapest	Zugló TV	Budapest, XIV. ker.	TV közműsorszolgáltató
LP Média Kft.	Budapest	Ter-TV	Budapest VI, VIII, IX, X, XI, XV, XIX.	TV
Média 11 Kft.	Budapest	Újbuda TV	Budapest XI. ker.	TV közműsorszolgáltató
Multinet 99 Szolgáltató Kft.	Budapest	Óbuda TV 1	Budapest III. ker.	TV közműsorszolgáltató
OMNIColor Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Budapest	Omnicolor Független Polgári Televízió	Budapest, XII. kerület	TV közműsorszolgáltató
TV 20 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Budapest	TV 20 Magazin	Budapest, XX. kerület (Pesterzsébet)	TV
Whitehall's Kft.	Budapest	TV Kispest	Budapest XIX. kerület	TV
Johnchris Bt.	Budapest	9-esTV	Budapest IX.	TV
Pagdi Kft.	Budapest	DERA TV	Pomáz, Csobánka, Budakalász, Szentendre, Leányfalu, Pilisszentlászó, Dunabogdány, Bogonhát, Kisoroszi, Tahitófalu, Börzsönyliget, Zebegény, Pócsmegyer-Surány, Verőce, Kismaros, Szokolya, Szob	TV közműsorszolgáltató
Krakovszky Tamás	Budapest	Etyek Községi TV	Etyek	TV közműsorszolgáltató
Újpesti Média Kht.	Budapest	Újpest TV	Budapest IV. kerület	TV közműsorszolgáltató

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételkörzete	A műsorszolgáltatás fajtája
Hegyvidék Média Kft.	Budapest	Hegyvidék Televízió	Budapest XII. kerület	TV közműsorszolgáltató
Archimedia Kft.	Budapest	Promontor TV	Budapest XXII. kerület	TV közműsorszolgáltató
TANKADERE Kft.	Budapest	BelBuda TV	Budapest I., II. kerület	TV közműsorszolgáltató
Centrum Televízió Kft.	Budapest	TV 10	Budapest X. kerület	TV
Centrum Televízió Kft.	Budapest	ESTV	Budapest XX., XXIII. kerület	TV
Centrum Televízió Kft.	Budapest	TV18	Budapest XVIII. kerület	TV
Oxygen Media Kft.	Budapest	O2 Televízió	Győr	TV
EuroCable Magyarország Kft.	Budapest	EuroChannel képűség	Lepsény, Mező-szentgyörgy	TV
HHT,98 Kft.	Budapest	Hortobágy-menti Televízió 2	Tiszacsege, Újszentmargita, Folyás, Újtikos, Tiszagyulaháza	TV
Joukko Kft.	Budapest	Pont TV Isaszeg	Isaszeg	TV
Dodi Family Kft.	Budapest	Hunyadi TV	Budapest XIX. Kerület	TV
Chello Central Europe Zrt.	Budapest	SPORT M	Budapest, Monor, Miskolc, Kazincbarcika, Gyöngyös, Salgótarján, Eger, Debrecen, Berettyóújfalú, Téglás, Szolnok, Mezőtúr, Nyíregyháza, Napkor, Sopron, Szombathely, Nagykanizsa, Pécs, Komló, Tatabánya, Veszprém, Hajmáskér, Öskü, Veszprém, Aszód, Pécsely, Várpalota, Dunaújváros, Székesfehérvár, Mór	TV
HUMOR1 TV Zrt.	Budapest	The Fishing and Hunting Channel	a UPC Magyarország Kft., a T-Kábel Magyarország Kft., a FiberNet Kommunikációs Zrt., a TVNetWork Nyrt., az Antenna Hungária Zrt. és a ViDaNet Zrt. vezetékes műsorelosztó rendszere	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételkörzete	A műsorszolgáltatás fajtája
HUMOR1 TV Zrt.	Budapest	Muzsika TV	a UPC Magyarország Kft., a T-Kábel Magyarország Kft., a FiberNet Kommunikációs Zrt., a TVNetWork Nyrt., az Antenna Hungária Zrt. és a ViDaNet Zrt. vezetékes műsorelosztó rendszere	TV
Cross-Média Stúdió Kft.	Budapest	Szödliget TV	Szödliget	TV közműsorszolgáltató
BV Média Bt.	Bükkábrány	Eleven TV	Bükkábrány, Mezőkeresztes, Mezőnyárad, Vatta	TV közműsorszolgáltató
BV Média Bt.	Bükkábrány	Eleven2 Televízió	Hangony	TV közműsorszolgáltató
Bükk-szentkereszt Kábel TV Kft.	Bükk-szentkereszt	Képűség	Bükk-szentkereszt	TV
Multitech 3 Kft.	Cegléd	Ceglédi Képűség	Cegléd	TV
Multitech 3 Kft.	Cegléd	Gödöllői Képűség	Gödöllő	TV
Multitech 3 Kft.	Cegléd	Infó Sziget	Kiskunlacháza, Ráckeve, Szigetbecse, Szigetcsép, Makád, Sziget-szentmárton, Szigetújfalu	TV
Süveges András	Cegléd	Club TV	Cegléd	TV
Mogyoróssy Gyula	Celldömölk	Celldömölki Városi TV	Celldömölk, Vönöck, Kemenes-mihályfa, Kemenessömjén, Kemenesmagasi, Tokorcs	TV
Városi Televízió Celldömölk Kht.	Celldömölk	TV-Cell	Celldömölk, Vönöck, Kemenes-mihályfa, Kemenessömjén, Kemenesmagasi, Tokorcs	TV
Cigánd Településüzemeltetési Nonprofit Kft.	Cigánd	Cigánd TV	Cigánd	TV
Falu TV Alapítvány Cikó	Cikó	Falu Tv Cikó	Cikó	TV közműsorszolgáltató
Császári Községi Kábeltelevízió Szolg. Kht.	Császár	Falu TV	Császár	TV
Paksi Attila	Császár	VTV	Vérteskethely	TV közműsorszolgáltató
Császártöltési Kulturális Egyesület	Császártöltés	CSKTV	Császártöltés	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrte	A műsorszolgáltatás fajtája
Csenger Gazdaságfejlesztési Kereskedelmi és Szolgáltató Nonprofit Kft.	Csenger	Csenger Városi Televízió	Csenger	TV
Dankó Pista Művelődési Ház És Községi Könyvtár	Csengőd	Csengőd TV	Csengőd	TV
Csesztregi Falubárát Egyesület	Csesztreg	Kábeltelevízió Csesztreg	Csesztreg	TV
László György	Csopak	Csopak Televízió	Csopak	TV közműsorszolgáltató
Molnár TV Kft.	Csorna	Rábaközi Stúdió	Bágyoszovát, Enese, Hegykő, Fertőhomok, Ikrény, Csorna, Kapuvár, Rábapatoná, Dör, Rábatamási, Jobaháza, Szil, Szilsárkány, Farád, Cirák, Gyórá, Gyórsóvényház, Dunakiliti, Rábapordány, Bogyszló, Potyond, Mihályi, Vásárosfalu, Edve, Fertőd, Fertőszentmiklós, Petőháza, Sarród	TV
BÉKÉS-KÁBEL TV Kft.	Csorvás	Pusztá TV	Csorvás, Pusztaföldvár	TV
Ga-Bu Média Kft.	Csurgó	Csurgó Városi Televízió	Csurgó	TV közműsorszolgáltató
Visualmax Kft.	Dabas	Dabas Televízió	Dabas, Újlengyel, Inárcs, Kakucs, Ócsa, Örkény, Pusztavacs, Tatárszentgyörgy, Táborfalva, Újhartyán	TV
Világablak Alapítvány	Dad	DAD TV	Dad	TV közműsorszolgáltató
Mile Attila	Debrecen	Újvárosi Kábelinfó	Balmazújváros	TV
Kamerarégió Kft.	Debrecen	Alföld Televízió	Debrecen	TV
Motívum Média Bt.	Debrecen	Törökbalinti Televízió	Törökbalint	TV
Kopasz Árpád	Debrecen	Fertőszéplak Televízió	Fertőszéplak	TV
Bíborvég Általános Művelődési Központ	Decs	Decsi TV	Decs	TV
Derecske Városi Művelődési Központ és Könyvtár	Derecske	Derecske Telelvízió	Derecske	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrte	A műsorszolgáltatás fajtája
Devecser Város Audió-Videó Televízió 2000 Kulturális Egyesület	Devecser	DVTV 2000	Devecser	TV
Diósberényi Vállalkozók Egyesülete	Diósberény	Diósberény TV	Diósberény	TV
Élhetőbb Faluért Egyesület	Domaszék	DomaTV	Domaszék	TV
Dombóvár TV Kft.	Dombóvár	Dombóvár TV	Dombóvár	TV nem nyereségérdekelt
Dorogi Kábeltelevíziózást Támogató Egyesület	Dorog	Dorogi Községi TV	Dorog, Esztergom-Kertváros, Tát, Tokod-üveggyár, Tokodaltató	TV közműsorszolgáltató
Dunakanyar Informaticai Kft.	Dunabogdány	Dunakanyar Regionális Televízió	Dunabogdány, Visegrád, Kisoroszi	TV közműsorszolgáltató
Part-Oldalak Kulturális Egyesület	Dunaföldvár	Dunaföldvár Városi Televízió	Dunaföldvár, Bölske, Madocsa	TV
Dunaharaszti Ipartestület	Dunaharaszti	KisDuNa TV Dunaharaszti	Dunaharaszti	TV közműsorszolgáltató
Dunaharaszti Ipartestület	Dunaharaszti	KisDuNa TV Dunavarsány	Dunavarsány	TV közműsorszolgáltató
Dunaharaszti Ipartestület	Dunaharaszti	KisDuNa TV Szigetszentmiklós	Sziget-szentmiklós	TV közműsorszolgáltató
Dunaharaszti Ipartestület	Dunaharaszti	KisDuNa TV Szigethalom	Szigethalom	TV közműsorszolgáltató
Dunaharaszti Ipartestület	Dunaharaszti	KisDuNa TV Taksony	Taksony	TV közműsorszolgáltató
Dunakeszi Vízió Stúdió Médiaszolgáltató BT	Dunakeszi	Vízió TV	Fót, Mogyoród, Göd, Gödöllő, Isaszeg, Kislémedi, Püspökszilágy, Csömör, Vácharthyán, Vácrátót, Csomád, Galgagyörk, Galgamácsa, Váckisújfalu, Vácegres	TV közműsorszolgáltató
Keszi Channel Kft.	Dunakeszi	Dunakeszi Channel	Dunakeszi, Veresegyháza, Fót, Göd, Tura	TV
Mágus Média Szolgáltató Bt.	Dunakeszi	Telekeszi Átfogó	Dunakeszi	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrete	A műsorszolgáltatás fajtája
Dunakanyar Regionális Tv Kft.	Dunakeszi	Dunakorzó Tv	Bernecebaráti, Dunabogdány, Ipolydamásd, Ipolytölgyes, Kémence, Kismaros, Kisoroszi, Kóspallag, Letkés, Márianosztra, Nagybörzsöny, Perőcsény, Szob, Szokolya, Tésa, Vámosmikola, Verőce, Visegrád, Zebegény, Pócsmegyer, Surány, Tahitótfalu	TV közműsorszolgáltató
Pataj TV Bt.	Dunapataj	PTV	Dunapataj	TV közműsorszolgáltató
Dunaszekcső Emlékeiért és Jövőjéért Alapítvány	Dunaszekcső	Lugio TV	Dunaszekcső, Bár	TV közműsorszolgáltató
Splendid Art Bt.	Dunaújváros	DS Televízió	Dunaújváros	TV
Splendid Art Bt.	Dunaújváros	Venyim TV	Nagyvenyim	TV
Super-Mol Kft.	Dunaújváros	Kisapostag Képzés	Kisapostag	TV
Média Duna Invest Kft.	Dunaújváros	Dunaújvárosi Városi Televízió	Dunaújváros	TV közműsorszolgáltató
Molnár Emese	Dunaújváros	DéHáTV	Daruszentmiklós	TV
Szógyi László e.v.	Dusnok	Dusnok TV	Dusnok	TV közműsorszolgáltató
Szógyi László e. v.	Dusnok	Fajsz TV	Fajsz	TV közműsorszolgáltató
Sarkadi Richárd	Écs	S Tv	Mezőörs	TV
Művelődési Központ, Könyvtár és Múzeum	Edelény	Edelény Városi Televízió	Edelény	TV
AGRIA TeleMédia Kft.	Eger	AGRIA TV	Eger, Szarvaskő, Egerbakta, Egerszalók, Egerszalók, Kerecsend, Füzesabony, Mezőkövesd, Noszvaj	TV
Eszterházy Károly Főiskola	Eger	Líceum Televízió	Eger, Kerecsend, Felsőtárkány, Ostoros, Novaj, Egerbakta, Egerszalók, Demjén, Egerszalók	TV közműsorszolgáltató
Helytörténeti és Községképítő Egyesület	Egervár	Egervár TV-ETV	Egervár, Gősfá, Lakhegy, Vasboldogasszony	TV
Eleki Víz- és Csatornamű Üzemeltető Kft.	Elek	Elek TV	Elek	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrete	A műsorszolgáltatás fajtája
Szenczi András	Előszállás	Előszállás	Előszállás Televízió	TV
Encs Város Kultúrájáért és Sportjáért Közalapítvány	Encs	Encsi TV	Encs Méra, Forró	TV
Méreg János	Enying	Városi TV Enying	Enying	TV
Krasznay Zoltán	Ercsi	Mozaik Televízió	Ercsi, Százhalombatta	TV
Érdi Városi Televízió és Kulturális Kft.	Érd	Érd Televízió	Érd, Diósd, Sósút, Pusztazámor	TV közműsorszolgáltató
Esztergomi Városi Televízió Nonprofit Kft.	Esztergom	Esztergomi Városi Televízió	Esztergom	TV nem nyereségérdekelt
Esztergom-Kertvárosi Kábeltelevízió Alapítvány	Esztergom-Kertváros	Strázsa-hegyi Kábeltelevízió	Esztergom-Kertváros	TV
Juhász Antenna-Technika	Esztergom-Kertváros	Juhász Antenna-Technika, Teletext adása	Tát, Tokod	TV
Forgató Közhasznú Egyesület	Fácánkert	Fácánkert Televízió	Fácánkert	TV közműsorszolgáltató
Farmos Község Önkormányzat Művelődési Ház és Könyvtár	Farmos	Farmos TV	Farmos	TV közműsorszolgáltató
Bárdos Lajos Általános Művelődési Központ és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény	Fehérgyarmat	Városi Televízió Fehérgyarmat	Fehérgyarmat	TV
Fehérvárcsurgó Település Fejlődéséért Közalapítvány	Fehérvárcsurgó	Csurgó TV	Fehérvárcsurgó	TV
PRO-KVÓTA 2004 Kft.	Felcsút	Puskás TV	Alcsútdoboz, Bodmér, Felcsút, Szár, Tabajd, Újbarok, Vértesacsa, Vértesboglár	TV közműsorszolgáltató
Szabó István	Felgyő	Felgyő Info	Felgyő, Tömörkény, Csanytelek	TV
Zsolca TV Nonprofit Közhasznú Kft.	Felsőzsolca	Zsolca TV	Felsőzsolca, Onga	TV
Bognár Zoltán	Fertőd	InfoTelevízió	Fertőd, Fertőszentmiklós, Petőháza, Sarród, Hegykő, Fertőhomok, Csapod, Hidegség, Fertőendréd, Fertőszéplak, Rőjtökmuzsaj	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételkörzete	A műsorszolgáltatás fajtája
Varga Katalin	Fertőszéplak	Fertő Part TV	Fertőd, Fertőszentmiklós, Petőháza, Sarród, Agyagosszergény, Fertőendréd, Hegykő, Fertőhomok, Röjtökmuzsaj, Csapod	TV
Fonyód Média Nonprofit Kft.	Fonyód	Fonyód TV	Fonyód	TV
Füzesabonyi Városi Televíziózást Segítő Kht.	Füzesabony	Füzesabonyi Városi TV	Füzesabony, Aldebrő, Andornaktálya, Kál, Maklár, Nagytálya, Poroszló, Tótfalu	TV
Füzes TV Szolgáltató Kft.	Füzesgyarmat	Füzes TV	Füzesgyarmat	TV
Füzes TV Szolgáltató Kft.	Füzesgyarmat	Ladány TV	Körösladány	TV
Kábeltelevízió Építő és Szolgáltató Kft.	Gárdony	Tó TV	Agárd, Gárdony, Velenice, Kápolnásnyék	TV
Kábeltelevízió Építő és Szolgáltató Kft.	Gárdony	Tó TV	Pusztaszabolcs, Lovasberény, Pátka	TV
Alapítvány Gávavencsellőért	Gávavencsellő	Lónyay Csatorna TV	Gávavencsellő	TV közműsorszolgáltató
Royal Media Zrt.	Göd	Inside TV Göd	Göd, Csömör, Fót, Galgagyörk, Galgamácsa, Gödöllő, Isaszeg, Kislémedi, Mogyoród, Püspökszilágy, Vácelgres, Váckisújfalu	TV közműsorszolgáltató
Szabadi Attila	Gödöllő	Anzix Televízió	Acsa, Aszód, Berkenye, Csomád, Csömör, Csörög, Csóvár, Diósjenő, Domony, Fót, Galgagyörk, Galgamácsa, Göd, Gödöllő, Budapest III. kerület, Budapest XI. kerület, Iklad, Isaszeg, Katalin pusztá, Kislémedi, Mogyoród, Nógrád, Órbottyán, Penc, Püspökhatvan, Püspökszilágy, Rád, Szendehegy, Szód, Sződliget, Vác, Vácduka, Vácelgres, Váchartyán, Váckisújfalu, Vácrátót, Verseg	TV közműsorszolgáltató
Szabadi Attila	Gödöllő	Kartal Televízió	Kartal	TV közműsorszolgáltató

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételkörzete	A műsorszolgáltatás fajtája
Gönyűért Egyesület	Gönyű	Gönyű TV	Gönyű	TV közműsorszolgáltató
Csille József	Görcsöny	Információs Csatorna	Görcsöny, Pellérd	TV
Oktatási és Kulturális Központ	Gyermely	Gyermelyi Falu TV	Gyermely	TV
Teleház Egyesület Gyömrő	Gyömrő	Signal TV	Gyömrő	TV nem nyereségérdekelt
Lönhárd Ferenc	Gyönk	Gyönki Híradó	Gyönk	TV
Szamos Nonprofit Kft.	Győrtelek	Győrtelek TV	Győrtelek	TV közműsorszolgáltató
Szigetközi Csutora Hagyományőrző Egyesület	Győrújfalú	Győrújfalui Kábel TV	Győrújfalú	TV közműsorszolgáltató
Vox Coelestis Bt.	Gyula	Gyula Televízió	Békéscsaba, Békés, Doboz, Orosháza	TV
Hajdúnánási Helyi Televízióért Alapítvány	Hajdúnánás	Hajdúnánási Helyi TV	Hajdúnánás	TV közműsorszolgáltató
Medila Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.	Hajdúsámson	Sámson Televízió	Hajdúsámson	TV
Hajdúsámson Fejlesztéséért Egyesület	Hajdúsámson	Forrás Televízió	Hajdúsámson	TV
Chaplin 2000 Bt.	Hajdúszoboszló	Balmazújvárosi Hírmagazin	Balmazújváros	TV közműsorszolgáltató
Chaplin 2000 Bt.	Hajdúszoboszló	Forrás TV Hajdúszoboszló	Hajdúszoboszló	TV közműsorszolgáltató
Sanocki Péter	Hajdúszoboszló	Balmazújvárosi Televízió	Balmazújváros	TV
MOVIT Kft.	Hajdúszoboszló	Városi Televízió	Kaba	TV
Hajósszolg Kft.	Hajós	Hajós TV	Hajós	TV
Brkál László	Halászi	Halászi Kábeltelevízió Képűjság	Halászi	TV
Harc Jövőjéért Alapítvány	Harc	Harci Hírmondó TV	Harc	TV közműsorszolgáltató
B+B Kft.	Harkány	Pátia TV	Beremend, Harkány, Magyarbóly, Nagyarsány, Siklós, Villány, Vokány, Újpetre	TV nem nyereségérdekelt
Netkom Ker.és Szolgáltató Kft. (elődje Webcom Média Bt.)	Harta	HartaInfo	Harta	TV
Hatvani Városgazdálkodási Nonprofit Közhatalmú Zrt.	Hatvan	Hatvan-60 percben	Hatvan	TV közműsorszolgáltató
Hegyeshalomi Kulturális Egyesület	Hegyeshalom	Falu TV Hegyeshalom	Hegyeshalom	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrte	A műsorszolgáltatás fajtája
Lugosi Tamás	Herend	Herend TV	Herend, Bánd, Szentgál, Városlőd	TV
Hernádi Általános Iskola	Hernád	Hernád-Info	Hernád	TV
Ivanics Iván	Heves	Képújság Csatorna	Heves	TV
Hévízi TV Kft.	Hévíz	Hévízi Televízió	Hévíz város	TV
Varga MM ST Bt.	Hévízgyörk	Galga Televízió	Bag, Hévízgyörk, Galgahévíz, Aszód, Iklad, Domony, Kartal, Tura	TV
Hidasi Tájháztért Egyesület	Hidas	Hidas-Text	Hidas	TV
Anti-Lop Bt.	Himesháza	KTV Himesháza-Székelyszabar-Szúr	Himesháza, Székelyszabar, Szúr, Geresdlak	TV
Kulturális Centrum	Hort	Hort TV	Hort	TV közműsor-szolgáltató
Nemes János Általános Művelődési Központ	Hosszúhetény	Nemes János Általános Művelődési Központ Képújsága	Hosszúhetény	TV
Művelődési Ház	Hosszú-peresztég	Peresztégi Hírmondó	Hosszúperesztég	TV
Hőgyészi Művelődés-szervező Nonprofit Kft.	Hőgyész	Hőgyész TV	Hőgyész, Kalaznó, Mucsi, Dúzs, Csibrák, Szakadát, Értény, Koppányszántó, Kocsola, Szakcs, Dalmand, Kurd, Döbrököz, Gyulaj	TV
Hőgyészi Művelődés-szervező Nonprofit Kft.	Hőgyész	Szakály Tv	Szakály	TV
Közművelődési Központ és Könyvtár	Ináncs	Hernád Televízió	Ináncs, Hernádszentandrás, Pere, Hernádbúd, Alsódobsza, Csobád, Felsődobsza, Halmaj, Hernádkércs, Kázmárk, Kiskinizs, Léh, Megyaszó, Nagykinizs, Rásonysáberencs, Szentistvánbaksa, Újcsanálós	TV közműsor-szolgáltató
Izsák Város Tájékoztatói és Kulturális Szolgáltató Központ	Izsák	Izsáki Televízió	Izsák	TV
Batthyány Lajos Általános Művelődési Központ	Jánosháza	Jánosháza Televízió	Jánosháza	TV közműsor-szolgáltató

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrte	A műsorszolgáltatás fajtája
Fördös László	Jánossomorja	TV Somi	Jánossomorja	TV
Jánossomorja Kultúrájáért Közalapítvány	Jánossomorja	Jánossomorja Televízió	Jánossomorja	TV közműsor-szolgáltató
Farkas János	Jászárokszállás	Városi Adások	Jászárokszállás	TV
TRIÓ-MÉDIA-JÁSZBERÉNY Kft.	Jászberény	TRIÓ TV JÁSZBERÉNY	Abony, Alattán, Jászapáti, Jászberény, Jászsószentgyörgy, Jászboldogháza, Jászfényszaru, Jászkisér, Jánoshida, Szolnok, Újszász	TV
KA-FORINTOS-KA Bt.	Kakasd	Kakasd Tv	Kakasd	TV
Szent István Általános Iskola	Kálóz	Kálóz TV	Kálóz	TV
Bánki Mihály	Kánya	TAB TV	Tab	TV közműsor-szolgáltató
STUDIOPAPP Bt.	Kaposmérő	Zselic TV	Baté, Fonó, Gölle, Hetes, Jutta, Kaposmérő, Kaposújla, Kaposszerdahely, Kaposvár, Magyaregres, Mernye, Mosdós, Nagyberki, Orci, Sántos, Somodor, Somogyaszaló, Szenna, Várda, Zimány, Zselickislak, Zselicszentpál	TV
Somogy Televízió Kht.	Kaposvár	Somogy TV	Nagyatád, Ötvöskónyi, Somogyszob, Bolhás, Lábod, Mike, Nagykorpád, Háromfa, Görgeteg, Tarany, Rinyaszentkirály, Somogyudvarhely, Berzence, Segesd, Gyékényes, Bolhó, Kádárkút, Bélavár, Vése	TV közműsor-szolgáltató
Somogy Televízió Kht.	Kaposvár	Somogy TV	Kaposvár, Kaposfő, Kiskorpád, Somogysárd, Mezőcsokonya	TV közműsor-szolgáltató
Kaposszekcsői Faluszépitő Egyesület	Kaposszekcső	Kaposszekcsői Falutév	Kaposszekcső	TV
Csörgits Ferenc	Kapuvár	Falu TV Vitnyéd	Vitnyéd, Babót	TV
Csörgitsné Szekendy Mária	Kapuvár	TV Beled	Beled, Vásárosfalu, Edve, Dénesfa, Iván, Rábapaty	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrte	A műsorszolgáltatás fajtája
Kun-Mediátor Kft.	Karcag	Mediátor TV	Karcag	TV
Pengő Ferenc	Karcag	Karcag Televízió	Karcag	TV közműsor-szolgáltató
DIÁK TV+ Kft.	Kazincbarcika	DIÁK TV+	Kazincbarcika, Sajószentpéter, Sajólászlófalva, Sajóvelezd, Parasznya, Radostyán, Kondó, Varbó, Alacska, Szuhakálló, Múcsony, Izsófalva, Rudolftelep, Kurityán, Felsőnyárad, Sajókaza, Sajóivánka, Vadna, Nagybarca, Bánhorváti, Dédestapolcsány, Szendrő, Ormosbánya, Sajókápolna	TV közműsor-szolgáltató
Kazincbarcikai Diákönkormányzatok Egyesülete	Kazincbarcika	Diák TV	Kazincbarcika, Múcsony, Sajókaza, Dédestapolcsány, Sajószentpéter, Aggtelek, Izsófalva, Kurityán, Varbó, Kondó, Sajóvelezd, Királd, Ormosbánya, Sajógalgóc, Sajóivánka, Parasznya, Dubicsány, Bánhorváti	TV közműsor-szolgáltató
Kincs László e. v. Sun City Stúdió	Kazincbarcika	Azurit Televízió	Bánhorváti, Nagybarca, Ormosbánya, Rudabánya	TV
Timpanon Kft.	Kazincbarcika	KVTV	Kazincbarcika, Sajószentpéter, Sajókápolna, Sajólászlófalva, Parasznya, Radostyán, Kondó, Varbó, Alacska, Szuhakálló, Múcsony, Izsófalva, Rudolftelep, Kurityán, Felsőnyárad, Sajókaza, Sajóivánka, Vadna, Nagybarca, Bánhorváti, Dédestapolcsány	TV
Városi Könyvtár és Művelődési Ház	Kecel	Kecel Városi Televízió	Kecel	TV közműsor-szolgáltató
Kerekegyházi Kábel-kommunikációs Építő és Szolgáltató Kft.	Kerekegyháza	Kerekegyházi TV	Kerekegyháza	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrte	A műsorszolgáltatás fajtája
Enterart Produkciós Iroda Bt.	Kerepes	Szilas TV	Kerepes, Mogyoród, Nagytárca, Kistárca, Gödöllő, Szada	TV közműsor-szolgáltató
Kétegyháza Nagyközség Önkormányzat Gondozási Központ	Kétegyháza	Kétegyházi Helyi Televízió	Kétegyháza	TV
Kétpó Községi Sport-és Művelődési Egyesület	Kétpó	K1 TV	Kétpó	TV
Kisdorogi Futball Club Egyesület	Kisdorog	Kisdorogi Képcsúg	Kisdorog	TV
VSZ-KOMBI Bt.	Kiskörös	Kiskörös TV	Kiskörös	TV közműsor-szolgáltató
Németh László	Kiskunhalas	Bács TV	Jánoshalma, Bácsalmás, Mélykút, Borota, Kunfehértó, Bácsbokod, Bácsborsód, Csávoly, Gara, Katymár, Madaras, Mátételke, Rém, Szeremle, Tataháza	TV közműsor-szolgáltató
Szabadi István	Kiskunhalas	McKenzye Televízió	Kiskunhalas	TV
N-TRADE Computer Bt.	Kiskunhalas	NTC Képcsúg	Jánoshalma, Bácsalmás, Mélykút	TV
CATEL Kft.	Kiskunmajsa	CATEL TV	Kiskunmajsa, Jászszentlászló, Szank	TV
Tamási Áron Általános Művelődési Központ	Kisláng	Falu TV Kisláng	Kisláng	TV
Kistelek Város Művelődéséért és Sportéletéért Közhazsnú Közalapítvány	Kistelek	Kisteleki Városi Televízió	Kistelek	TV közműsor-szolgáltató
Művelődési és Ifjúsági Központ Kisújszállás	Kisújszállás	TV Kisúj	Kisújszállás	TV közműsor-szolgáltató
Pajtásné Hatvany Éva	Kocsord	Kocsord TV	Kocsord	TV
Komáromi Városi Televízió Szolgáltató Nonprofit Kft.	Komárom	Komáromi Városi Televízió	Komárom, Szőny, Koppánymonostor, Molaj	TV
Pick-Up Elektronikai és Kereskedelmi Kft.	Komárom	Híd TV	Komárom-Szőny, Al-másfűzítő, Dunaalmás, Neszmély, Ács, Bábolna, Kisbér, Kisigmánd, Kesztölc, Mocsa, Ászár	TV
Baranya Televízió Kft.	Komló	Baranya Televízió	Komló	TV közműsor-szolgáltató

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrete	A műsorszolgáltatás fajtája
HegyhátMédia Kft.	Komló	Mecsek-NET Televízió	Komló, Mánfa, Magyar-szék, Magyarhertelend, Liget, Mecsekpölöske, Egyházaskozár, Hosszúhetény	TV közműsor-szolgáltató
Magyar Ferenc	Komló	Komló és Térsége TV	Komló, Sásd, Oroszló, Magyarszék, Magyarhertelend, Mindszentgodisa, Szászvár, Mecsekpölöske, Mecsekjánosi, Kisbattyán, Hosszúhetény, Kárász, Vékény, Magyarereggy	TV nem nyere-ségérdekelt
Kondorosi Kábeltelevíziós Távközlési és Műsorszolgáltató Bt.	Kondoros	Kondorosi Kábeltelevízió	Kondoros, Hunya	TV
Konyári Pávakör Egyesület	Konyár	Konyári Falu Tv	Konyár	TV közműsor-szolgáltató
Dunakanyar Kistérségi Televíziós Kft.	Kosd	Dunakanyar Kistérségi televízió	Szödliget, Sződ, Vácrátót, Vácduka, Váchartán, Órbottyán, Csomád, Szendehely-Katalinpuszta, Vác	TV közműsor-szolgáltató
Dél-Cserháti Televízió Egyesület	Kozárd	Dél-Cserháti Tv	Lőrinci, Apc, Selyp, Petőfibánya, Zagyvaszántó, Pásztó, Mátraszólós, Tar, Mátraverebély, Szurdokpuszpóki, Jobbágyi, Szarvasgede, Palotás, Buják, Kisbágyon, Héhalom, Egyházasszendeleg, Erdőkürt, Erdőtarcsa, Kálló, Ecseg, Csécse, Kozárd, Vanyarc, Bér, Heréd	TV közműsor-szolgáltató
Digidiv Kft.	Kozármisleny	Kozármislenyi TV	Kozármisleny	TV
Kölesdi Közéleti Egyesület	Kölesd	Zöngé TV	Kölesd	TV
Körmendi Média Centrum Városi Televízió és Rádió Nonprofit Közhasznú Kft.	Körmend	Körmendi Városi Televízió és Rádió	Körmend	TV
DIPOL Bt.	Kőszeg	Dipol TV	Kőszeg	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrete	A műsorszolgáltatás fajtája
Kőszeg-hegyalja Televíziós Műsorkészítő Bt.	Kőszeg	Kőszeg-hegyalja TV	Kőszeg	TV
TRIÓ-MÉDIA-KŐSZEG Kft.	Kőszeg	TRIÓ TV KŐSZEG	Kőszeg, Csepreg, Bük, Bő, Nagycenk, Kópháza, Ágfalva, Szakony	TV nem nyere-ségérdekelt
VIDEOSUN Kft.	Kulcs	TV KULCS	Kulcs	TV közműsor-szolgáltató
VIDEOSUN Kft.	Kulcs	Szabadegyháza	Szabadegyháza	TV
VIDEOSUN Kft.	Kulcs	Ivácsa Tv	Ivácsa	TV
Reflex Szociális Szövetkezet	Kunszentmiklós	7TV	Kunszentmiklós, Kunpeszér, Kunadacs, Szabadszállás, Újsolt, Dunaegyháza, Dunavecse, Apostag, Szalkszentmárton, Tass, Solt	TV
Falukollégium	Kurtyán	Bódva-Szuhavölgyi Közéleti Magazin	Ziliz, Nyomár, Múcseny-Szuhakáló, Kurtyán	TV közműsor-szolgáltató
ELEKTRO-SZOLG Kkt.	Lábatlan	Városi Televízió Lábatlan	Lábatlan	TV közműsor-szolgáltató
Pálinger Béla	Lébény	Lébényi Kábeltelevízió Képűjság	Lébény	TV
Lengyel Jövőjéért Egyesület	Lengyel	Lengyel TV	Lengyel	TV
Városi Művelődési Ház	Lengyeltóti	VTV Lengyeltóti	Lengyeltóti	TV
Kerka-Média Bt.	Lenti	Kerka Régió TV	Páka, Csömödér, Iklódbördőce, Ortaháza, Kissziget, Zebecke, Mikekarácsonyfa, Nova, Tormafölde, Lovászi, Tornyszentmiklós	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrete	A műsorszolgáltatás fajtája
Lenti Televízió Szolgáltató Kft.	Lenti	Lenti TV	Lenti, Alsószerterzsébet, Baglad, Barlahida, Belsőárd, Bödeháza, Csertalagos, Csesztreg, Csömödér, Dobri, Felsőszenterzsébet, Gáborjánháza, Gutorföld, Hernyék, Kálócfa, Kányavár, Kerkabarabás, Kerkafalva, Kerkakutas, Kerkateskánd, Kissziget, Külsőárd, Lendvadedes, Lovászi, Mikekarácsonyfa, Nova, Páka, Ramocsa, Rédics, Resznek, Szécsisziget, Szijártóháza, Szilvagy, Tormaföld, Tornyiszentmiklós, Zalabaksa, Zalaszombatfa, Zebecke	TV
Kerka-völgye Baráti Kör Egyesület	Lovászi	Lovászi Kábeltelevízió	Lovászi	TV
Lőrinci Városi Kulturális, Sportintézmény és Könyvtár	Lőrinci	Lőrinci Városi Televízió	Lőrinci	TV közműsorszolgáltató
NT Audio-Video Stúdió Nagy Tihamér	Lukácsné	Falu TV Gencsapáti	Gencsapáti	TV
NT Audio-Video Stúdió Nagy Tihamér	Lukácsné	Falu TV Lukácsné Gyöngyösfalu	Gyöngyösfalu, Lukácsné	TV
NT Audio-Video Stúdió Nagy Tihamér	Lukácsné	Falu TV Nemescsó	Nemescsó	TV
Mágocsvíz Kft.	Mágocs	KTV Képűjság Mágocs	Mágocs	TV
Jurity József	Magyaralmás	Falutvé Magyaralmás	Magyaralmás	TV
Jurity József	Magyaralmás	Kábeltelevízió Csókakő	Csókakő	TV
Hanusz Csaba	Maklár	Maklár Nagytálya Televízió	Maklár, Nagytálya	TV
Marcali Városi Televízió	Marcali	Marcali Városi Televízió	Marcali	TV közműsorszolgáltató
Máriaalmi Faluvédő Egyesület	Máriaalom	Máriaalom Televízió	Máriaalom	TV nem nyereségérdekelt
Közösségi Ház, Községi és Iskolai Könyvtár	Markaz	TeleVizió Markaz	Markaz	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrete	A műsorszolgáltatás fajtája
Martfű Városi Művelődési Központ és Könyvtár	Martfű	Martfű Városi Televízió	Martfű	TV közműsorszolgáltató
DEDI Szolgáltató Bt.	Mátészalka	M1 Televízió Mátészalka	Mátészalka, Csenger, Kisvárd, Tiszabecs, Tiszakóród, Tiszacsécs, Milota, Uszka, Magosliget, Kispalád, Botpalád	TV
Pénzes László	Mátészalka	Szalka TV	Mátészalka	TV
Mészáros Attila	Megyasó	Megy-a-szó Televízió	Megyasó	TV
Berényi Kábel TV Szövetkezet	Mezőberény	Berény TV	Mezőberény	TV
Mezőhegyesi Városi Televízió Kht.	Mezőhegyes	MVTV	Mezőhegyes	TV
Mezőkabel KTV Kft.	Mezőkovácsné	Mezőkabel Városi TV	Mezőkovácsné, Magyarbánhegyes	TV
Mezőkövesdi Média Nonprofit Kft.	Mezőkövesd	Mezőkövesdi Televízió	Mezőkövesd	TV nem nyereségérdekelt
Billédi Géza	Mezőtúr	Túri Televízió Mezőtúr	Mezőtúr	TV nem nyereségérdekelt
Weigertné Furka Angéla	Mezőtúr	Városi Televízió Mezőtúr	Mezőtúr	TV
Művelődési Ház Mikepércs	Mikepércs	Helyi Csatorna Mikepércs	Mikepércs	TV
Aktív Média Kft.	Miskolc	PULZUS TV	Sopron	TV
TRIÓ-MÉDIA-MISKOLC Kft.	Miskolc	TRIÓ TV MISKOLC	Mályi, Sajópetri, Emőd, Nyékládháza	TV
Trió-Média Kft.	Miskolc	Trió TV	Kisvárd, Fényeslitke	TV
Trió-Média Kft.	Miskolc	Trió TV	Miskolc	TV
MMM Média reklám Zrt.	Miskolc	PULZUS info TV	Miskolc	TV
„HAR-COM NEWS” Bt.	Miskolc	Irány Televízió	Miskolc, Felsőzsolca, Onga, Szikszó, Aszaló	TV közműsorszolgáltató
Csoboth Zoltán e. v.	Mohács	Városi TV Mohács	Mohács	TV nem nyereségérdekelt
Hetényi Ágnes e. v.	Mohács	Info TV	Mohács	TV
Sipos Tamás	Monor	Gemini TV	Monor	TV
EZERSZÓ Bt.	Mór	Ezerszó Képűjság	Mór	TV
Mór Városi Televízió Kht.	Mór	Városi Televízió Mór	Mór	TV
Sirály Reklám Kft.	Mór	Sirály TV Mór	Mór	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrete	A műsorszolgáltatás fajtája
Lavid Bt.	Mór	Bodajk TV	Bodajk	TV
MÓRANET Mórahalmi Informatikai Szolgáltató Kht.	Mórahalom	MÓRANET TV	Mórahalom	TV közműsorszolgáltató
EGY-MÁSÉRT Ifjúsági és Közösségfejlesztő Közhasznú Egyesület	Mórahalom	Homokhát Televízió	Ásotthalom, Domaszék, Öttömös, Pusztamér-ges, Rózske, Ruzsa, Zákányszék	TV nem nyere-ségérdekelt
DUO Városi TV Bt.	Mosonmagyaróvár	DUO VTV	Mosonmagyaróvár	TV
Mosonmagyaróvári Városi Televízió Kft.	Mosonmagyaróvár	LDR TV	Mosonmagyaróvár, Máriakálnok, Rajka	TV
HE'RA TV Szolgáltató Bt.	Mosonmagyaróvár	HE'RA TV	Dunakilit, Hegyeshalom, Hédervár, Rajka, Bezenye	TV
HE'RA TV Szolgáltató Bt.	Mosonmagyaróvár	Mosonmagyaróvári Regionális Televízió	Mosonmagyaróvár, Újrónafő, Levél	TV
Közművelődési Egyesület	Murakeresztúr	Falu TV Murakeresztúr	Murakeresztúr	TV
Jel-Kép CATV Szolgáltató Bt.	Murony	Muronyi Képűjság	Murony	TV
LÁT-SAT Kereskedelmi és Szolg. Kft.	Nagyatád	Nagyatádi TV	Nagyatád	TV közműsorszolgáltató
Nagyatádi Művelődési Központ	Nagyatád	Nagyatádi Televízió	Nagyatád	TV közműsorszolgáltató
Nagybajomi Településfejlesztési Kft.	Nagybajom	Bajom TV	Nagybajom, Kutas, Beleg, Szabás	TV közműsorszolgáltató
Kecskési Tollas Tibor Könyvtár	Nagybarca	Nagybarca Televízió	Nagybarca	TV
Közművelődési és Sportlétesítmények Központja	Nagydorog	Nagydorog TV	Nagydorog	TV
Nagykállói Kiemelten Közhasznú Nonprofit Kft.	Nagykálló	Nagykállói Televízió	Nagykálló	TV közműsorszolgáltató
Gelka-Hírtech Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Nagykanizsa	Helyi Csatorna	Zákány, Tótszentmárton, Tótszerdahely, Molnári, Zalakomár, Letenye, Zalakaros, Galambok, Becsehely, Gelsesziget, Pusztaszentlászló, Hahót	TV
Informatikai Kiadói Bt.	Nagykanizsa	Kanizsa Képűjság	Nagykanizsa VB: Nagyrécsce	TV
Neuko Kft.	Nagykovács	Nagykovács TV	Nagykovács	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrete	A műsorszolgáltatás fajtája
TRIÓ-MÉDIA-NAGYKÖRÖS Kft.	Nagykörös	TRIÓ TV NAGYKÖRÖS	Kecskemét	TV
Nagymányoki Honismereti Egyesület	Nagymányok	Falu Tv Nagymányok	Nagymányok	TV
Czabán Samu Művelődési Ház és Könyvtár	Nagyszénás	SZÉNÁS TV	Nagyszénás	TV
Fekete Sereg Ifjúsági Egyesület	Nagyvázsony	Seregszemle	Nagyvázsony	TV
Művelődési Ház és Könyvtár Nyékládházi Televízió	Nyékládháza	Nyékládházi Televízió	Nyékládháza	TV
Szabó András	Nyergesújfalú	Nyerges TV	Nyergesújfalú	TV közműsorszolgáltató
Ady Endre Művelődési Ház	Nyirád	Nyirád Televízió	Nyirád	TV
Nyirbátori Városüzemeltetési Kiemelten Közhasznú Nonprofit Kft.	Nyirbátor	Helyi Televízió Nyirbátor	Nyirbátor	TV
Advertum Kft.	Nyíregyháza	VTV	Nyíregyháza	TV
Horváth Gyula	Okány	Falu TV Okány	Okány	TV
Orosházi Média Kft.	Orosháza	Városi TV Orosháza	Orosháza	TV
Gyopárosi Kábeltelevízió Építő és Üzemeltető Kft.	Orosháza	Gyopár TV	Orosháza, Csorvás, Gádos, Kaszaper, Mezőkovácsháza, Nagybánhegyes, Tótkomló, Békéssámszon, Nagymágocs, Pityvaros, Nagyér, Csanádaltberti, Ambrózfalva	TV
Oroszlányi Televízió Kft. (ORITEL KFT.)	Oroszlány	Oroszlányi TV	Oroszlány	TV
Elektro-Gold Bt.	Ózd	Lénárdaróci Képűjság	Lénárdaróci	TV
Elektro-Gold Bt.	Ózd	Bükkmogyósd Képűjság	Bükkmogyórsd	TV
Elektro-Gold Bt.	Ózd	Farkaslyuki Képűjság	Farkaslyuk	TV
Őcsény Községért Közalapítvány	Őcsény	Őcsény TV	Őcsény	TV
Öttevény Községért Közalapítvány	Öttevény	ÖKTV	Öttevény	TV
Ált. Iskola, Óvoda és Kollégium	Pacsa	Falu TV Pacsa, Képűjság Pacsa	Pacsa	TV
KA-JI-BA Bt.	Paks	HITS Rádió Paks	Paks	R

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételkörzete	A műsorszolgáltatás fajtája
Térségi Művelődési Ház	Pálháza	Pálházi Képűjság	Pálháza	TV
Info TV BT.	Pápa	Infó-TV	Pápa	TV
Tóth József	Pásztó	Pásztói Városi TV	Pásztó	TV
Vár-Vill 96' Kft.	Pásztó	Vár TV	Pásztó, Mátraszőlős, Tar, Mátraverebély, Szurdokpüspöki, Lőrinci	TV közműsorszolgáltató
Községi Teleház Egyesület Pázmánd	Pázmánd	Pázmándi Hírmondó	Pázmánd	TV
ÉK-TV Közműsor Szolgáltató Kft.	Pécs	Pannon TV	Pécs	TV közműsorszolgáltató
KerKo-Média Szolgáltató Kft.	Pécs	Híd TV Barcs	Barcs	TV
Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara	Pécs	MMX	Pécs	TV
Füzes Stúdió 3 Szolgáltató Bt.	Pécs	Ormányság Televízió	Sellye	TV közműsorszolgáltató
Füri Ferenc	Pécsvárad	VTV Pécsvárad	Pécsvárad	TV
Pétfürdői Községi Ház és Könyvtár	Pétfürdő	Pétfürdői Községi Televízió	Pétfürdő	TV
Pilisi Közmű Építő Üzemeltető és Szolgáltató Kft.	Pilis	Pilis Városi Képűjság	Pilis	TV
Salamon Zoltán	Pilisvörösvár	Képűjság	Pilisvörösvár	TV
„Pincehelyért” Egyesület	Pincehely	Panoráma Televízió	Pincehely	TV
Kovács János	Polgár	Polgárinfó	Polgár	TV
A&V KOM Bt.	Polgár	Városi Televízió Polgár	Polgár	TV
ERME-COMP Bt.	Pomáz	Kevély TV	Csobánka, Pilisszentkereszt	TV közműsorszolgáltató
Erményi Csaba	Pomáz	Pomáz TV	Pomáz	TV közműsorszolgáltató
Rolet Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Pusztavám	Pusztavámi Televízió	Pusztavám	TV
Putnoki Városi Televízió Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.	Putnok	Putnoki Városi TV	Putnok	TV
Püspökladányi Tájékoztató Központ	Püspökladány	Ladány TV	Püspökladány, Nádudvar, Kaba, Bátorfő	TV
Dienes Zoltán Gyula	Püspökladány	Sárrét TV	Földes, Püspökladány	TV közműsorszolgáltató

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételkörzete	A műsorszolgáltatás fajtája
Dienes Zoltán	Püspökladány	Körösszegapáti Televízió	Körösszegapáti	TV közműsorszolgáltató
Jankovich Miklós Általános Iskola	Rácalmás	Rácalmási Televízió	Rácalmás	TV
Városi Művelődési Központ	Rakamaz	RAKAMAZI VÁROSI TELEVÍZIÓ	Rakamaz	TV közműsorszolgáltató
Bede Judit	Rákóczi	Rákóczi Tükör	Rákóczi	TV közműsorszolgáltató
Jánoki Miklós	Ravasz	Écs-Ravasz Képűjság	Écs-Ravasz	TV
„Rédics és Vonzáskörzete Fejlődéséért” Közalapítvány	Rédics	Községi Televízió Rédics	Rédics	TV
Regölyért Egyesület	Regöly	Regöly TV	Regöly	TV nem nyereségérdekelt
Felső-Bácsi Általános Művelődési Központ Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Rémi Tagintézménye	Rém	Helyi Képűjság	Rém	TV
Várnai Zoltán egyéni vállalkozó	Rétság	Video-Info Rétság	Rétság	TV
Városi Művelődési Ház és Könyvtár	Rétság	Rétsági Televízió	Rétság	TV
Művelődési Otthon Romhány	Romhány	Rákóczi Televízió	Romhány	TV
Rozsály Községért Jóléti Szolgálat Helyi Alapítvány	Rozsály	Rozsály TV	Rozsály, Zajta, Gacsály, Császló, Méhtelek, Tisztaberek, Túrlicse, Csaholc, Vámosoroszi, Garbolc, Nagyhódos, Kishódos, Csengersima, Szamosbecs, Szamostatárfalva	TV
Gvadányi József Művelődési Ház és Könyvtár	Rudabánya	Rudabánya Községi Televízió	Rudabánya	TV
Stereotip Bt.	Sajóbábony	Tele Info Plus TIP TV	Sajóbábony, Sajókeresztúr, Sajóecseg, Sajóvamos, Sajósenye, Sajópálfalva, Arnót, Alsószolca, Gesztely, Hernádkak, Hernádnémeti	TV
ZOOM 66 Bt.	Sajógalgóc	Berente Televízió	Berente	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételkörzete	A műsorszolgáltatás fajtája
Radvánszky Béla Kulturház és Könyvtár	Sajókaza	Sajókaza Televízió	Sajókaza	TV
Ujj Béla	Sajókeresztúr	Blende-Infó	Alsószolca, Gesztely, Hernádkak, Hernádnémeti, Arnót, Sajópálalva, Sajóvamos, Sajósenye, Sajókeresztúr, Sajóecseg, Sajóbábonny, Taktaszada, Prügy	TV
Sajó Televízió Kht.	Sajószentpéter	Sajó TV	Berente, Sajószentpéter, Sajókápolna, Sajólászlófalva, Parasznya, Radostyán, Kondó, Varbó	TV
KTV Hírtech Kft.	Salgótarján	Csillag TV	Apc	TV
Hargitai Lajos	Sárbogárd	Bogárdi TV	Sárbogárd, Alap, Alsószentiván, Cece, Sáregres, Pálfa, Vajta	TV
Révész Csaba	Sárbogárd	Mosoly TV Sárbogárd	Sárbogárd	TV
Sárisápi Kábeltelevízió Építő és Szolgáltató Kft.	Sárisáp	Sárisáp Képűjság	Sárisáp	TV
Bartók Béla Művelődési Központ és Könyvtár	Sarkad	STV	Sarkad	TV
BALIMAD Kft.	Sárospatak	TRIÓ TV SÁROSPATAK	Sárospatak, Sátoraljaújhely, Makkoshotyka, Herceghút, Bodrogkeresztúr, Bodrogkisfalud, Bodrogolaszi, Erdőbénye, Olaszliszka, Sáradsadány, Szegi, Szegilong, Tolcsva, Vámosújfalú	TV
Sárpilisért Egyesület	Sárpilis	Sárpilis TV	Sárpilis	TV
Művelődési Ház	Sárrétudvari	Információs csatorna	Sárrétudvari	TV
„Nádasdy” Lakásszövetkezet	Sárvár	Lakszöv Info	Sárvár	TV
Sárvári Média Nonprofit Kft.	Sárvár	Sárvári TV	Sárvár	TV
Pusztai László	Sátoraljaújhely	BOCS (Bodrogalmi Csatorna)	Bodrogalom	TV
Szpisják Pál	Sellye	Vajszló TV	Vajszló	TV közműsorszolgáltató

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételkörzete	A műsorszolgáltatás fajtája
Sióagárd Jövője Alapítvány	Sióagárd	Sióagárdi Televízió	Sióagárd	TV közműsorszolgáltató
Sió Televízió Műsorszolgáltató Kft.	Siófok	Sió TV	Siófok, Ságvár	TV
Híd TV Kft.	Solt	Képűjság Soltvadkert	Soltvadkert	TV
Híd TV Kft.	Solt	Híd TV	Solt, Dunavecse, Apostag, Szalkszentmárton, Dunaegyháza, Újsolt, Kunpeszér, Kunadacs, Tass, Szabadszállás, Kunszentmiklós	TV közműsorszolgáltató
Lang Péter	Solt	Solt Helyi Televízió	Solt	TV közműsorszolgáltató
Lang Péter	Solt	Net-Képűjság	Tompa, Kiskunhalas, Kelebia, Kisszállás	TV
Lang Péter	Solt	Szabadszállás Helyi Televízió	Szabadszállás	TV közműsorszolgáltató
Mátyus Lajos	Soltvadkert	Soltvadkeri TV	Soltvadkert	TV közműsorszolgáltató
Mátyus Lajos	Soltvadkert	Tázlári Magazin	Tázlár	TV közműsorszolgáltató
Pilis Televízió Kft.	Solymár	Pilis TV	Piliscsaba, Pilisszántó, Pilisvörösvár, Pilisszentlászló, Pilisszentkereszt, Pilisszentiván, Pilisjászfalu, Solymár, Tinnye, Perbál, Pomáz, Üröm,	TV közműsorszolgáltató
Egervári József	Somberek	MICRO TV	Somberek	TV
Bácska-Sport Kft.	Sopron	SKS TV	Sopron	TV közműsorszolgáltató
Hajnal és Hajnal Kábeltelevízió Kkt	Sopron	H&H TV Sopron	Sopron	TV
Benczik András	Sümege	TVSÜMEGE	Sümege	TV
Infonext Kft.	Sümege	Next TV	Sümege	TV közműsorszolgáltató
Süttő Község Községi Céljaiért Közalapítvány	Süttő	Süttő Községi Televízió	Süttő	TV közműsorszolgáltató
Móricz Szigmond Művelődési Ház	Szabadbattyán	Falu TV Szabadbattyán	Szabadbattyán	TV
Kigyós TV Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.	Szabadkigyós	Kigyós TV	Szabadkigyós	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételkörzete	A műsorszolgáltatás fajtája
Piedzo 21 Bt.	Szajol	Szajol TV	Szajol	TV
Művelődési Ház Szany	Szany	Helyi Televízió Szany	Szany, Rábaszentandrás	TV közműsorszolgáltató
Szarvasi Általános Informatikai Kft.	Szarvas	Szarvasi KTV	Szarvas, Csabacsúd, Békésszentandrás	TV
Szenzor Szolgáltató Kkt.	Szarvas	Videokronika	Szarvas, Csabacsúd, Békésszentandrás	TV közműsorszolgáltató
Szenzor Szolgáltató Kkt.	Szarvas	Videokronika Gyomaendrőd	Gyomaendrőd	TV közműsorszolgáltató
Szenzor Szolgáltató Kkt.	Szarvas	Videokronika	Pécel	TV
Xeropress Bt.	Szarvas	Körös Televízió	Szarvas, Csabacsúd, Békésszentandrás	TV nem nyereségérdekelt
Bartech 2002 Kft.	Szarvaskő	TV3 Bélapátfalva	Bélapátfalva, Bátor, Bekölce, Bükkzentmárton, Egerbocs, Egercsehi, Hevesaranyos, Mikófalva, Mónosbél, Nagyvisnyó, Szarvaskő, Szilvásvárad, Szúcs	TV
Szászvári Településüzemeltetési Nonprofit Kft.	Szászvár	Televízió Szászvár	Szászvár	TV közműsorszolgáltató
Krúdy Gyula Városi Művelődési Központ és Könyvtár	Szécsény	Szécsényi Napló	Szécsény	TV közműsorszolgáltató
Parabola és Kábel Televízió, Távközlési Szolgáltató Bt.	Szécsény	Szécsényi Híradó	Szécsény	TV
Szedresi Ifjúsági és Környezetvédelmi Egyesület	Szedres	Szedres Televízió	Szedres	TV
Tarján IV. Lakás- és Garázsfenntartó Szövetkezet	Szeged	Tarján KTV Szeged	Szeged, Tarján, Felsőváros	TV
Telin TV Kft.	Szeged	Telin TV	Szeged, Hódmezővásárhely, Szegvár	TV
Kábel Elektro Kft.	Szeghalom	Sárrét TV	Szeghalom, Veszto	TV
Kábel Elektro Kft.	Szeghalom	Ványa TV	Dévaványa	TV
Szegváriak Szegvárért Közösségfejlesztők Egyesülete	Szegvár	Civil Televízió	Szentes, Csongrád, Mindszent, Nagymágocs, Kunszentmárton	TV nem nyereségérdekelt
Szegváriak Szegvárért Közösségfejlesztők Egyesülete	Szegvár	Civil Televízió	Szegvár	TV nem nyereségérdekelt

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételkörzete	A műsorszolgáltatás fajtája
„Kurca-Völgye” Egyesület	Szegvár	Kurca TV	Szegvár, Mindszent, Nagymágocs, Szentes, Mártély, Derekegyház, Fábiansebestyén, Eperjes	TV közműsorszolgáltató
MEDON Kft.	Székesfehérvár	Székesfehérvári Képes Képűség	Székesfehérvár	TV
ALBA ORION TV Kft.	Székesfehérvár	Alba-Orion TV	Székesfehérvár	TV
Kábelsat-2000 Kft.	Székesfehérvár	Polgárdi TV	Polgárdi	TV
Kábelsat-2000 Kft.	Székesfehérvár	Gánt TV	Gánt	TV
Kábelsat-2000 Kft.	Székesfehérvár	Csákvár TV	Csákvár	TV
Bátaszék TV Kft.	Szekszárd	Kaposmenti Képűség	Dombóvár	TV
RTV Szekszárd Kft.	Szekszárd	RTV Képcsatorna	Szekszárd, Tolna, Zomba Vkb: Bátaszék, Alsónyék	TV nem nyereségérdekelt
TOLNATÁJ Zrt.	Szekszárd	Tolnatáj TV	Báta, Bátaszék, Bogyzsló, Cikó, Decs, Dombóvár, Fadd, Gerjen, Gyöngy, Györe, Harc, Nagymányok, Ócsény, Sárpillis, Sióagárd, Szálka, Szedres, Szekszárd, Tamási, Tengelic, Tolna, Váralja, Várdomb, Zomba, Alsónána, Alsónyék, Attal, Bölcske, Csibrák, Döbrököz, Dunaföldvár, Dunaszentgyörgy, Fácánkert, Györköny, Izmény, Kajdács, Kismányok, Kurd, Madocsa, Medina, Miszla, Nagydorog, Negyszékely, Németskér-Gyapa, Ozora, Paks, Pörboly, Pusztahencse, Sárszentlőrinc, Sásd, Udvari, Varsád, Belecska, Diósberény, Dúzs, Felsőnána, Förged, Kalaznó, Keszőhidegkút, Kocsola, Koppányszántó, Mucsi, Nak, Regöly, Szakadát, Szakcs, Szarazd	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételkörzete	A műsorszolgáltatás fajtája
Szentendrei Média-központ Kft.	Szentendre	TV Szentendre	Szentendre, Leányfalu, Pilisszentlászló, Bernecebaráti, Dunabogdány, Ipolydamásd, Ipolytölgyes, Kемence, Kismaros, Kisoroszi, Kóspallag, Letkés, Márianosztra, Nagybörzsöny, Peröcsény, Szob, Szokolya, Tésa, Vámosmikola, Verőce, Visegrád, Zebegény, Pócsmegyer, Surány, Tahitótfa	TV közműsorszolgáltató
Dunakanyar Holding Kft.	Szentendre	Endre TV, Dunakanyar Holding Kft. Képzűség	Szentendre	TV
Fanny-Film Kft.	Szentendre	VKC Televízió	Budakalász	TV közműsorszolgáltató
Szentgál Kultúrájáért és Közhasznú Tájjékoztatásért Alapítvány	Szentgál	Szentgál TV	Szentgál, Herend, Báнд	TV nem nyereségérdekelt
Szentgotthárd Városi Televízió Kht.	Szentgotthárd	Szentgotthárd Városi Televízió	Szentgotthárd	TV
SZKULTINFO Nonprofit Kft.	Szentistván	Falu TV Szentistván	Szentistván	TV
Zen-Tech Bt.	Szentlászló	Közszerelő-Egészségügyi TV	Szigetvár	TV
Halmi Gábor Pál	Szentlőrinc	HTV	Szentlőrinc	TV
Szentlőrinci Média Nonprofit Kft.	Szentlőrinc	Lőrinc TV	Szentlőrinc	TV
Szerencsi Kulturális Szerelő Bt.	Szerencs	Szerencsi Televízió	Szerencs	TV
Gazdag Árpád	Szigetmonostor	Monori Képzűség	Alsónémedi, Bugyi, Csévharaszt, Dabas, Felsőpakony, Gyál, Inárcs, Kakucs, Monor, Nyáregyháza, Ócsa, Örkény, Pusztavacs, Tatárszentgyörgy, Táborfalva, Újhartyán, Újlengyel, Üllő, Vasad, Vecsés	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételkörzete	A műsorszolgáltatás fajtája
Gazdag Árpád	Szigetmonostor	Monori Képzűség II.	Bénye, Ecser, Gomba, Gyömrő, Káva, Kóka, Maglód, Men, Nagykáta, Pánd, Pécel, Péteri, Sűlysáp, Szentlőrinc, Szentmártonkát, Tápióbicske, Tápióság, Tápiószecső, Tápiószentmárton, Tóalmás, Uri	TV
Gazdag Árpád	Szigetmonostor	Budapest I UPC Soros Képzűség	Budapest	TV
Sziget Produkciós Stúdió Kft.	Szigetszentmiklós	Dunavidék Regionális Televízió	Szigetszentmiklós, Dunaharaszti, Taksony, Szigethalom, Dunavarsány, Tököl, Áporka, Ráckeve, Délegyháza, Kiskunlacháza, Makád, Szigetbecse, Szigetcsép, Szigetújfalu, Szigetszentmárton, az Invitel Távközlési Zrt. IPTV hálózata	TV közműsorszolgáltató
FM 20.21 Bt.	Szigetvár	FM TV Magazin	Szigetvár	TV
Sziget TV Kft.	Szigetvár	Sziget Televízió	Szigetvár, Felsőszentmárton, Sulok, Darány	TV
Abaúj TV Alapítvány	Szikszó	Abaúj TV	Szikszó, Alsóvadász	TV
Csik Sándor	Szirmabesenyő	Szirmabesenyői Infó	Szirmabesenyő	TV
Zounok-TV Kft.	Szolnok	Zounok TV	Szolnok	TV közműsorszolgáltató
Németh Attila	Szombathely	Büki TV	Bükk	TV
Vasi Lucas Bt.	Szombathely	Vasvár TV	Vasvár	TV
Krónika Bt.	Szödliget	Váci Képzűség	Vác	TV
Danubia Televízió Nonprofit Kft.	Tahitótfa	Danubia Televízió	Visegrád, Dunabogdány, Kisoroszi, Pócsmegyer, Szob, Zebegény, Verőce, Kismaros, Szokolya	TV közműsorszolgáltató
Taktaharkányi Kulturális Baráti Kör	Taktaharkány	Taktaharkány TV	Taktaharkány	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközszerve	A műsorszolgáltatás fajtája
Dravec Media Kft.	Tamási	KTV	Tamási, Pári, Füged, Magyarkezi, Udvari, Kisszékely, Nagyszékely, Keszőhidegkút, Belecska, Iregszemcse, Regöly, Ozora, Tolnanémedi, Újireg, Mészla, Szárazd, Varsád	TV
Heiter Attila	Tamási	Tamási TV	Tamási	TV
Heiter Attila	Tamási	Nagykőnyi TV	Nagykőnyi	TV
Video Kalmár V-5 Stúdió Egyéni Cég	Tapolca	VFTV - Villa Filip Televízió	Révfülöp	TV közműsorszolgáltató
Video Kalmár V-5 Stúdió Egyéni Cég	Tapolca	Badacsonyi Televízió	Badacsonyi	TV közműsorszolgáltató
Video Kalmár V-5 Stúdió Egyéni Cég	Tapolca	Ábrahám Televízió ÁTV	Ábrahámhegy	TV közműsorszolgáltató
Tarcal Jövőjéért Közalapítvány	Tarcal	Tarcal TV	Tarcal	TV
Művelődési Ház Tardona	Tardona	Falutévé	Tardona	TV
TASZÁR-COOP Bt.	Taszár	Taszár TV Info Képiújság	Taszár	TV
Tatai Televízió Közalapítvány	Tata	Tatai TV	Tata	TV közműsorszolgáltató
Nautilus Kft.	Tatabánya	Kék Duna Infó	Tatabánya	TV
Tatabányai Községi Televízió Kft.	Tatabánya	Tatabányai Községi Televízió	Tatabánya	TV
COM2 Bt.	Téglás	Téglás Városi Képiújság	Téglás	TV
„Felnövekvő Nemzedékért” Alapítvány	Tengelic	Tv Tengelic	Tengelic	TV
„Media Trade” - Katona Szabolcs ev.	Tét	Tét KTV	Tét	TV
Kisfaludy Károly Általános Művelődési Központ	Tét	TÉTI KTV	Tét	TV közműsorszolgáltató
Tetétlen Község Fejlesztésért Alapítvány	Tetétlen	Tetétlen TV	Tetétlen	TV nem nyereségérdekelt
Tevel Községért Közalapítvány	Tevel	Tevel-Závod-Kisvejké TV	Tevel, Závod, Kisvejké	TV
Tihany Község Kultúrájért Közalapítvány	Tihany	Tihany TV „Magtár Stúdió”	Tihany	TV közműsorszolgáltató
Parabola 2000 Kft.	Tiszaöldvár	Tiszaöldvári Városi Televízió	Tiszaöldvár	TV
Regionális Fejlesztési Egyesület Tiszaöldvár	Tiszaöldvár	Füred TV	Tiszaöldvár	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközszerve	A műsorszolgáltatás fajtája
Tiszaöldvári Nemzeti Kft.	Tiszaöldvár	„Főnix” Független Városi Televízió	Tiszaöldvár	TV
Tóth Zoltán	Tiszaöldvár	Tiszaöldvár Városi Televízió	Tiszaöldvár	TV közműsorszolgáltató
Enter-Nána Kft.	Tiszanána	Tiszanána Televízió	Tiszanána	TV
Váci Mihály Művelődési Ház	Tiszaszalka	Falu TV Tiszaszalka	Tiszaszalka	TV
Matt-2004 Kft.	Tiszasziget	TiszapART TV	Szeged, Hódmezővásárhely, Makó, Klárafalva, Ferencszállás, Szegvár, Ásotthalom, Domaszék, Mórahalom, Öttömös, Pusztamérge, Ruzsa, Zákányszek, Üllés	TV nem nyereségérdekelt
Gyermekekért Alapítvány	Tiszatenyő	Falu-TV Tiszatenyő	Tiszatenyő	TV közműsorszolgáltató
Tisza Media Műsorkeztető és Szolgáltató Kft.	Tiszaújváros	Tisza TV	Tiszaújváros	TV
Szabadidős Programszervező Egyesület	Tiszavasvári	Tiszavasvári Városi Televízió	Tiszavasvári	TV közműsorszolgáltató
Művelődési Ház Tokaj	Tokaj	Tokaj TV	Tokaj	TV
Torniszentmiklósi Televízió	Torniszentmiklós	Torniszentmiklósi TV	Torniszentmiklós	TV
Kertész és Társa Bt.	Tószeg	Tószegi Magazin	Tószeg	TV nem nyereségérdekelt
Tótvámszony Ifjúsági Egyesület	Tótvámszony	Tótvámszony TV	Tótvámszony	TV nem nyereségérdekelt
INFO-24. TV Zrt.	Törökbálint	info-24. TV	Budapest, Veszprém, Nyíregyháza, Eger, Dunaújváros, Miskolc, Pécs, Székesfehérvár, Debrecen, Hajmáskér, Öskü, Komló, Szolnok, Nagykanizsa, Tatabánya, Baja, Kecskemét, Balassagyarmat, Tiszaújváros	TV
Molnár Lajos	Törökszentmiklós	T1TV	Törökszentmiklós	TV közműsorszolgáltató
Túrkevei Városi Művelődési Intézmény és Könyvtár	Túrkeve	Túrkeve Televízió	Túrkeve	TV közműsorszolgáltató
Mag Televízió Kft.	Újhartyán	MAG Televízió	Újhartyán, Dabas, Inárcs, Kakucs, Ócsa, Örkény, Pusztavacs, Táborfalva, Tatárszentgyörgy, Újlengyel	TV közműsorszolgáltató

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételkörzete	A műsorszolgáltatás fajtája
Németh Róbert	Újkér	Helyi Csatorna Újkér	Újkér	TV
Németh Róbert	Újkér	Helyi Csatorna Nagylózs	Nagylózs	TV
Mezei Attila	Vác	Gödöllői Krónika	Gödöllő	TV
Művelődési Ház és Könyvtár Vadna	Vadna	Vadna Községi Televízió	Vadna	TV
Csókás Zsolt e.v.	Vál	Vál TV	Vál	TV
Keserő György	Vámospercs	Vámos TV	Vámospercs	TV közműsorszolgáltató
Együtt Várdombért Egyesület	Várdomb	Várdomb Televízió	Várdomb	TV közműsorszolgáltató
Dél Televízió Kft.	Vaskút	Dél TV	Baja, Érsekcsanád, Vaskút, Bátmonostor, Dávod, Hercegszántó, Nagybaracska, Sükösd, Bácsalmás, Jánoshalma, Mélykút, Szeremle, Gara, Kalocsa, Bátya, Fajsz, Foktő, Drágszél, Öregcsertő, Homokmégy, Hajós, Kiskörös, Felsőszentiván, Bácsbokod, Bácsborsód	TV nem nyereségérdekelt
Dél Televízió Kft.	Vaskút	Dél TV Kiskun	Kiskunfélegyháza	TV nem nyereségérdekelt
Kortye Vilmos	Vecses	WTV	Gyál, Monor, Nyáregyháza, Süllyás, Vecses, Úlló, Ecser, Maglód, Péteri	TV közműsorszolgáltató
Kortye Vilmos	Vecses	Plus29 TV	Vecses, Úlló	TV közműsorszolgáltató
Pátria Stúdió Kft.	Vecses	Pátria TV	Bénye, Csévharaszt, Ecser, Felsőpakony, Gomba, Gyál, Gyömrő, Káva, Kóka, Maglód, Mende, Monor, Nagykáta, Nyáregyháza, Pánd, Péteri, Pécel, Süllyás, Szentlőrincvára, Tápióbicske, Tápióság, Tápiószecső, Tápiószentmárton, Tóalmás, Úri, Úlló, Vasad, Vecses	TV
Trábert Péterné	Véménd	Kábeltelevíziós Technikai és Információs Csatorna	Véménd	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételkörzete	A műsorszolgáltatás fajtája
Veresegyházi Városi Televízió Kft.	Veresegyház	Veresegyházi Városi Televízió	Dunakeszi, Fót, Göd, Tura, Veresegyház	TV közműsorszolgáltató
Vértesszőlősi Általános Iskola	Vértesszőlős	Samu TV	Vértesszőlős	TV
Vesz-Pannon Média Kft.	Veszprém	Regina Televízió	Veszprém	TV
Zákányszéki Művelődési Ház és Könyvtár	Zákányszék	Falu Televízió Zákányszék	Zákányszék	TV
Zelka ZRt.	Zalaegerszeg	Gócsej Média	Zalaegerszeg	TV
„Salla” Művelődési Központ, Könyvtár és Alapfokú Művészeti Iskola	Zalalövő	Zalalövő Városi Tv	Zalalövő, Zalacséb, Salomvár, Csöde	TV
Grót-Média Kft.	Zalaszentgrót	Objek TV	Zalaszentgrót	TV
Grót-Média Kft.	Zalaszentgrót	Szentlászó TV	Zalaszentlászó	TV
Janda László	Zalaszentmihály	nincs állandó megnevezése a csatornának	Zalaszentmihály	TV
Községi Ház	Zamárdi	Zamárdi TV	Zamárdi	TV
Vass Gyula	Zánka	Zánka TV	Zánka, Balatonakali, Balatonszepezd	TV
Stúdió KB	Zirc	Stúdió KB	Zirc	TV
Bárándi Zoltán	Zsámbék	Bajnai Képűjság	Bajna	TV
Bárándi Zoltán	Zsámbék	Zsámbéki Képűjság	Zsámbék, Tök	TV
Bárándi Zoltán	Zsámbék	Bajnai Képűjság	Bajna	TV
József Attila Művelődési Ház	Zsámbok	Zsámboki Képűjság	Zsámbok	TV

12. sz. melléklet

2009. év folyamán megszűnt vezetékes műsorszolgáltatások

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrete	A műsorszolgáltatás fajtája
Rácz Zoltán	Aszód	Aszód TV	Aszód	TV
Ipoly-völgyi Községi Televíziók Egyesülete	Balassagyarmat	Ipoly Televízió	Balassagyarmat, Patvarc, Örhalom	TV
Balaton Község Közművelődéséért Közalapítvány	Balaton	Kábel TV Balaton	Balaton	TV nem nyereségérdekelt
DIGI-CAM 2005 Bt.	Bánhorváti	TV DIGI-CAM	Bánhorváti	TV
Fábián Ferenc e.v.	Battonya	Fabi TV	Battonya	TV
TV8 Média Zrt.	Bonyhád	TV8	a TARR Kft. hálózata	TV
Whitehall's Kft.	Budapest	TV 18	Budapest XVIII. kerület	TV
Koppány György e.v.	Budapest	Lipták TV	Budapest XVIII. Ker.	TV
Zenit Televízió Zrt.	Budapest	Zenit TV	Budapest, Érd, Esztergom, Dunakeszi	TV közműsor-szolgáltató
Centrum Televízió Kft.	Budapest	Wekerle TV	Budapest XIX. Kerület	TV
Alba Média 2008 Szolgáltató Kft.	Budapest	Alba MTV	Székesfehérvár	TV közműsor-szolgáltató
Zafir-Bau Kft.	Budapest	Zafir Képűjság	Kiskunlacháza	TV
Hunyadi Lakásfenntartó Szövetkezet	Budapest	Hunyadi TV Stúdió	Budapest XIX. ker.	TV
New York I&D Kft.	Budapest	Központi Régió Televízió	Isaszeg, Gödöllő, Fót, Göd, Mogyoród, Órbottyán, Vácharyán, Vácrátót, Szód, Szódliget, Szendehely	TV közműsor-szolgáltató
Életlanc Egyesület	Budapest	Vital Rádió	Budapest X. ker.	R nem nyereségérdekelt
Villám Zrt.	Budapest	INFO-24. TV	Budapest és környéke (Antenna Digital)	TV
Videograf Stúdió Bt.	Budapest	Pont TV	Pécel	TV közműsor-szolgáltató

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrete	A műsorszolgáltatás fajtája
Videograf Stúdió Bt.	Budapest	Pont TV Isaszeg	Fót, Csömör, Galgagyörk, Galgamácsa, Göd, Gödöllő, Isaszeg, Kismémedi, Mogyoród, Püspökszilágy, Vácegres, Váckisújfalu, Verseg	TV közműsor-szolgáltató
InDirect Direktmarketing Kft.	Budapest	TOPSHOP TV	Budapest III., IV., XI., XIII. kerület	TV
5 Csatorna Zrt.	Budapest	ÖTÖS CSATORNA	Vác, Csorna, Kapuvár, Farád, Szárföld, Vitnyéd, Harka, Aggtelek, Alacska, Bánhorváti, Bánréve, Berente, Bódvaszilas, Borsodszirák, Dédestapolcsány, Dusnokpuszta, Felsőkelecsény, Felsőnyárád, Izsófalva, Kazincbarcika, Királd, Kondó, Kurityán, Múcsony, Nagybarca, Parasznya, Radostyán, Ragály, Rudolftelep, Sajógalgóc, Sajóivánka, Sajókápolna, Sajókaza, Sajószőlőfalva, Sajószentpéter, Szuhafo, Szuhaálló, Szuha, Trizs, Vadna, Varbó, Zádorfalva, Zubogy, Alap, Alsónána, Alsónyék, Alsószentiván, Apátvarasd, Attala, Báta, Báticas, Bática, Belecska, Bilkács, Bogyszló, Bonyhád, Bölcske, Cece, Cikó, Csibrák, Csikóstóttós, Csoma, Dalmand, Decs, Diósberény, Dombóvár, Döbrököz, Dunaszentgyörgy, Dunaföldvár, Dúzs, Egyházaskozár, Előszállás, Fadd, Fajsz, Fácánkert, Felsőnána, Foktő, Fürged, Gerjen, Gyöng, Györe, Györköny, Gyulaj, Harc, Hidas, Iregszemcse, Izmény, Kajdacs, Kakasd, Kalaznó, Kapospula, Kaposzsekcő, Kárász, Keszöhidegkút, Kéty, Kismányok, Kisvejké, Kisszekély, Kocsola, Koppányszántó, Kulcs, Kurd, Lápafő, Lengyel, Madocsa, Magyaregregy, Mánfa, Mecsekknádasd, Medina, Miszla, Mucsa, Mucsi, Nagydorog, Nagykőny, Nagymányok, Nagypall, Nagyszékely, Nak, Németkér, Ozora, Öcsény, Paks, Pálfa, Pécsvárad, Pörboly, Pusztahencse, Rácalmás, Regöly, Sárbogárd, Sáregres, Sárpillis, Sárszentlőrinc, Sásd, Sióagárd, Szabadi, Szakadát, Szakcs, Szálka, Szárazd, Szászvár, Szedres, Szekszárd, Tamási, Tengelic, Tevel, Tolna, Tolnanémedi, Udvari, Újireg, Vajta, Varsád, Váralja, Várdomb, Várong, Vékény, Závod, Zomba, Sátoraljaújhegy, Sárospatak, Mályi, Kisvárd, Emőd, Jászberény, Abony, Szolnok, Dunaharaszti, Szigetszentmiklós, Szigethalom, Nagykőrös, Kecskemét, Kiskunfélegyháza, Tata, Nagycen, Bük, Nemti, Hollókő, Mihálygerge, Piliny, Acsa, Berkenye, Besenyszög, Bp. III. ker., Csomád, Csongrád, Csömör, Csörög, Csővár, Diósjenő, Farnos, Fegyvernek, Fót, Galgagyörk, Galgamácsa, Göd, Isaszeg, Jászládány, Kismémedi, Kőtelek, Mogyoród, Nógrád, Öcsöd, Órbottyán, Penc, Pilisborosjenő, Püspökhatvan, Püspökszilágy, Rád, Szendehely, Szentes, Szód, Szódliget, Tápiógyörgye, Tápiószéle, Tápiószőlős, Tiszasüly, Újszilvás, Vác, Vácduka, Vácegres, Vácharyán, Váckisújfalu, Vácrátót, Verseg	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrte	A műsorszolgáltatás fajtája
Skoda Tamás	Csákánydoroszló	Csákánydoroszlói Helyi Televízió	Csákánydoroszló	TV
Általános Művelődési Központ	Csorvás	Csorvás Híradó	Csorvás	TV
Juhász Sándor	Dabas	Dabas TV	Dabas, Inárcs, Kakucs, Ócsa, Örkény, Pusztaavacs, Tatárszentgyörgy, Táborfalva, Újhartyán	TV
Takács Tamás	Debrecen	Hortobágymenti TV1	Újszentmargita, Folyás, Újtikos, Tiszagyulaháza	TV
Pázmándi József	Drávaszabolcs	Mercato TV	Drávaszabolcs, Siklós, Harkány, Sellye, Vokány, Villány, Kozármisleny	TV
Grafotip Nyomdaipari Kft.	Eger	Agria TV	Eger	TV közműsor-szolgáltató
Macro-Plan Dorog Kkt.	Esztergom	Dömösi Kép-űrság	Dömös	TV
Macro-Plan Dorog Kkt.	Esztergom	Pilismaróti Kép-űrság	Pilismarót	TV
Hegy TV Bt.	Gyöngyös	Hegy TV	Gyöngyös, Hatvan	TV
S Kábel TV Bt.	Győr	S Text Kóny	Kóny	TV
Elek László	Hajdúböszörmény	Klub 1 TV	Hajdúböszörmény	TV
Chaplin 2000 Bt.	Hajdúszoboszló	Kabai Krónika	Kaba	TV közműsor-szolgáltató
Hatvani Községi Televízióért Alapítvány	Hatvan	Hatvan TV	Hatvan	TV közműsor-szolgáltató
Hercegtúrtér Közalapítvány	Hercegtúr	Hercegtúr TV	Hercegtúr	TV nem nyere-ségérde-kelt
Kimle Falutvé Kht.	Kimle	Kimle Falutvé	Kimle	TV
Active Work Kft.	Kiskunlacháza	Sziget Kép-űrság	Szigetszentmárton, Szigetújfalu	TV
Solfix Kft.	Lengyeltóti	Balatonboglári Városi Televízió	Balatonboglár	TV

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközrte	A műsorszolgáltatás fajtája
Kerka-Média Bt.	Lenti	Tormafölde TV	Tormafölde	TV
Mágocsvíz Kht.	Mágocs	KTV Kép-űrság Mágocs	Mágocs	TV
Line-Up Kft.	Martfű	Martfűi Városi Televízió	Martfű	TV közműsor-szolgáltató
Bencsik Csaba	Mezőkövesd	Matyó Szem Televízió	Mezőkövesd	TV
Bencsik Csaba	Mezőkövesd	Szomolyai Cse-reszneszem Televízió	Szomolya	TV
Primer Média Stúdió Bt.	Miskolc	Radio Juice	Miskolc	R nem nyere-ségérde-kelt
Trió-Média Kft.	Miskolc	Trió TV	Kecskemét	TV
Trió-Média Kft.	Miskolc	Trió TV	Nagykörös	TV
Ingatlan-Adatbázis Kft.	Miskolc	PULZUS info TV	Miskolc	TV
RITIN Kht	Nagyatád	Nagyatádi Városi Televízió	Nagyatád	TV
Makai Erzsébet	Nyíregyháza	Metro FM	Nyíregyháza	R
Oroszlányi Televízió Kft. (ORITEL KFT.)	Oroszlány	Bokodi TV	Bokod	TV
József Attila Általános Iskola	Órhalom	Órhalmi Televízió	Órhalom	TV
Általános Iskola és Óvoda	Pocsaj	Pocsaj Televízió	Pocsaj	TV
Melo Tamás	Romhány	Romhányi Kábel Televízió	Romhány	TV
Dielnet Kft.	Simontornya	Simontornya TV	Simontornya	TV
KERSÁK Objektív Szolgáltató Bt.	Siófok	Objektív Kép-űrság	Siófok	TV
Híd TV Műsorkészítő és Szolgáltató Kft.	Solt	Híd TV Szabad-szállás	Szabadszállás	TV
Pannon-Sopron Regionális Televízió Kft.	Sopron	Pulzus Info TV	Sopron, Ágfalva	TV
Kábel Elektro Kft.	Szeghalom	Bihar-Sárrét TV	Püspökladány, Nádudvar, Kaba, Berettyóújfalu, Báránd	TV közműsor-szolgáltató

Műsorszolgáltató megnevezése	Székhelye	A műsorszolgáltatás állandó megnevezése	Vételközszete	A műsorszolgáltatás fajtája
Gazdasági Műszaki Ellátó és Szolgáltató Szervezet	Szendrő	Szendrő Városi Televízió	Szendrő	TV
B.B. Kaleidoszkóp Bt.	Szentlőrinc	Kaleidoszkóp Képzőség	Balatonboglár, Lengyeltóti	TV
Gazdag Árpád	Szigetmonostor	UPC Infocsatorna Szolnok	Szolnok	TV
Surányi Produkciós Stúdió Kft.	Szigetszentmiklós	Ócsai Mozaik	Szentlőrinc, Tóalmás, Kóka, Tápiószecső, Szentmártonkő, Tápióbicske, Tápióság, Újhartyán, Bugyi, Örkény, Tatárszentgyörgy, Súlysáp, Mende, Ecser, Péteri, Uri, Gomba, Táborfalva, Hernád, Alsónémedi, Ócsa, Inárcs, Kakucs, Káva	TV közműsor-szolgáltató
Radován tér és Környéke Kulturális Alapítvány	Szigetvár	Civil Sziget Stúdió	Szigetvár	TV közműsor-szolgáltató
Autós Oldalak Kft.	Szolnok	Üzleti Panoráma	Kecskemét	TV
Bem Lakásszövetkezet	Szombathely	Bem Infó	Szombathely-Derkovits városrésze	TV
Németh Attila	Szombathely	ISIS TV	Szombathely	TV
DRA-Szer Bt.	Tamási	Koppány TV Magazin	Tamási, Pári, Fürged	TV
Helio-Sprint Bt.	Tiszaújváros	Csegeinfó Képzőség	Tiszacsege	TV
Kompilár Kft.	Törökszentmiklós	Szentmiklósi TV	Törökszentmiklós	TV
Túrkevényi Élkért Egyesület	Túrkeve	Civil TV Túrkeve	Túrkeve	TV közműsor-szolgáltató
„Váraljáért” Egyesület	Váralja	Falu Tv Váralja	Váralja	TV
Vitka Városüzemeltetési Kht.	Vásárosnamény	Vásárosnaményi Városi Televízió	Vásárosnamény	TV
SÉD-TV Kereskedelmi és Kulturális Szolgáltató Kft.	Veszprém	SÉD TV	Ajka, Balatonalmádi, Balatonfüred, Balatonfűzfő, Csopak, Nagyvácszony, Várpalota, Veszprém, Zirc	TV
Toland Filmgyártó és Média Kft.	Villány	Bajai Városi TV	Baja	TV közműsor-szolgáltató

13. sz. melléklet

MEGÁLLAPODÁS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉRŐL ÉS INFORMÁCIÓCSERÉRŐL

(Nem hivatalos fordítás)

Az információcsere és együttműködésre vonatkozó jelen megállapodás 2009. december 11-én jött létre a Rádió és Televízió Műsorszolgáltatási Tanács (Cseh Köztársaság), az Országos Rádió és Televízió Testület (Magyarország), az Országos Műsorszolgáltatási Tanács (Lengyelország), az Országos Audiovizuális Tanács (Románia), a Köztársasági Műsorszolgáltatási Ügynökség (Szerbia) és a Szlovák Köztársaság Műsorszolgáltatási és Továbbkövetési Tanácsa (Szlovákia), a továbbiakban „aláíró fél” együttesen „aláíró felek” között.

Bevezető

A Rádió és Televízió Műsorszolgáltatási Tanács a cseh audiovizuális területet felügyelő szabályozó hatóság. Felelősséggel tartozik különösen a reklámok tartalmának, mennyiségének és elhelyezésének felügyeletéért a cseh joghatóság alá tartozó rádiós és a televíziós műsorszolgáltatók felett, ideértve azokat is, amelyek más EU tagállamban foghatók.

Az Országos Rádió és Televízió Testület a magyar audiovizuális területet felügyelő szabályozó hatóság. Felelősséggel tartozik különösen a reklámok tartalmának, mennyiségének és elhelyezésének felügyeletéért, a magyar joghatóság alá tartozó rádiós és a televíziós műsorszolgáltatók felett, ideértve azokat is, amelyek más EU tagállamban foghatók.

A Lengyel Köztársaság Országos Műsorszolgáltatási Tanácsa a rádiózást és televíziózást felügyelő állami szabályozó hatóság. Felelősséggel tartozik különösen a reklámok tartalmának, mennyiségének és elhelyezésének felügyeletéért, a lengyel joghatóság alá tartozó rádiós és a televíziós műsorszolgáltatók felett, ideértve azokat is, amelyek más EU tagállamban foghatók.

Az Országos Audiovizuális Tanács a román audiovizuális területet felügyelő szabályozó hatóság. Felelősséggel tartozik különösen a reklámok tartalmának, mennyiségének és elhelyezésének felügyeletéért, a román joghatóság alá tartozó rádiós és a televíziós műsorszolgáltatók felett, ideértve azokat is, amelyek más EU tagállamban foghatók.

A Köztársasági Műsorszolgáltatási Ügynökség a szerb audiovizuális területet felügyelő szabályozó hatóság. Felelősséggel tartozik különösen a reklámok tartalmának, mennyiségének és elhelyezésének felügyeletéért, a szerb joghatóság alá tartozó

rádiós és a televíziós műsorszolgáltatók felett, ideértve azokat is, amelyek EU tagállamokban foghatók.

A Szlovák Köztársaság Műsorszolgáltatási és Továbbközvetítési Tanács a szlovák audiovizuális területet felügyelő szabályozó hatóság. Felelősséggel tartozik különösen a reklámok tartalmának, mennyiségének és elhelyezésének felügyeletéért, a szlovák joghatóság alá tartozó rádiós és a televíziós műsorszolgáltatók felett, ideértve azokat is, amelyek más EU tagállamban foghatók.

Az aláíró felek elismerik, hogy az Európai Parlament és Tanács 1989. október 3-i 89/552/EK irányelve a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedésekben megállapított televíziós műsorszolgáltató tevékenységére vonatkozó egyes rendelkezéseinek összehangolásáról (audiovizuális médiaszolgáltatásokról) szóló módosított irányelvvel összhangban, amennyiben egy műsorszolgáltató egy adott tagállamban telepedett le az irányelvben foglaltak értelmében, akkor az abban a tagállamban a közcélú vételre szánt adásokra vonatkozó jogrendszeri előírásokat kell betartania az irányelvben elfogadott korlátozások kivételével.

A tagállamoknak jogukban áll a joghatóságuk alá tartozó műsorszolgáltatóktól részletesebb vagy szigorúbb szabályok betartását megkövetelni az irányelv által szabályozott területeken. A műsorszolgáltatókra vonatkozó szabályok tagállamonként eltérőek lehetnek. Az irányelv értelmében egy műsorszolgáltató letelepedhet egy tagállamban úgy, hogy műsorszolgáltatása nagyrészt vagy teljes egészében egy másik tagállam közönségét célozza.

Az aláíró felek megállapodhatnak az informális érintkezés módjairól is: a másik által alkalmazott, a televíziós műsorszolgáltatás tartalmát és a reklámok mennyiségét és elhelyezését érintő jogszabályok és előírások kölcsönös megismerésének elősegítéséről, információk cseréjéről és segítik egymást a másik féltől érkező, egy aláíró országban letelepedett műsorszolgáltatót érintő panaszok kezelésében.

Jogviszony

Az aláíró felek egyetértenek abban, hogy ez a dokumentum nem hoz létre közöttük jogviszonyt, nem keletkeztet jogosultságokat vagy kötelezettségeket. Az aláírók azonban kifejezik szándékukat arra, hogy minden tőlük telhetőt megtesznek az észszerűség határain belül, hogy a jelen megállapodásban leírt konzultációkat és információcserét a gyakorlatba is átültessék

Jelen megállapodás nem érinti az ezen megállapodás előtt, az aláíró felek által kötött megállapodásokat, különös tekintettel a román és a magyar szabályozó hatóságok által kötött, a fokozott együttműködésről szóló megállapodásra.

Törvények, jogszabályok és előírások

Az aláíró felek elkészítik egymás számára egy a televíziós tartalomra és a reklámozásra vonatkozó, törvények jogszabályok és előírások rövid összefoglalóját. Ezen összefoglaló célja, az aláíró országokban alkalmazandó szabályok közötti eltérések azonosítása. Amennyiben azt valamely aláíró fél kéri, az aláíró felek megvitathatják ezen eltéréseket, hogy elősegítsék a másik fél nemzeti jogszabályrendszerének megismerését, összhangban az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv preambuluma 66. pontjában és 23b cikkelyben foglaltakkal.

Panaszok

Amennyiben az egyik aláíró fél olyan műsorszolgáltató műsorával kapcsolatban kap panaszt, amelynek az engedélyét egy másik aláíró fél adta ki, az aláíró fél továbbíthatja a panaszt a joghatósággal rendelkező aláíró fél részére megfontolásra. Az aláíró fél a kihirdetett eljárási szabályok szerint jár el az ügyben.

Az aláíró fél a külföldi műsorok tartalmával kapcsolatos vizsgálati jelentéseinek megállapításait is eljuttathatja a joghatósággal bíró aláíró félnek további megfontolásra. Az aláírók kijelentik, hogy az ilyen műsorokkal kapcsolatban kapott panaszokat amilyen hamar csak lehet, eljuttatják a joghatósággal bíró aláíró félhez. Az aláíró fél saját felvételét is eljuttathatja a joghatósággal rendelkező aláíró félhez.

A joghatósággal rendelkező fél az ilyen panaszokra adott választ angolul küldi meg a másik aláíró félnek.

Amennyiben az aláíró félhez olyan panasz érkezik egy az aláíró fél által engedélyezett televíziós műsorszolgáltatással kapcsolatban, amely nagyrészt vagy teljes egészében egy másik aláíró fél országába irányul és ez a másik aláíró fél még nem ismeri a panaszt, a joghatósággal rendelkező aláíró fél erről tájékoztatja azt az aláíró felet, amelynek közönségéhez a műsorszolgáltatás nagyrészt vagy teljes egészében szól (a továbbiakban a másik aláíró fél). A másik aláíró fél, észrevételeket intézhet a joghatósággal bíró aláíró félhez a panasszal kapcsolatban. A joghatósággal rendelkező aláíró fél beleegyezik, hogy a javaslatot alaposan megfontolja. Abban az esetben, ha ezt a joghatósággal rendelkező aláíró fél helyesnek tartja, folyamatosan tájékoztatja a másik aláíró felet az eljárás menetéről. A másik aláíró fél felvilágosítást adhat, vagy kifejezheti véleményét a joghatósággal rendelkező félnek a kérdéses ügygel kapcsolatban. A joghatósággal rendelkező aláíró fél vállalja, hogy az ilyen panaszokat nemzeti jogának megfelelően bírálja el.

Minden aláíró fél kijelölhet egy szakértőt a munkatársai közül az információcseré és a konzultációk lebonyolítása érdekében, az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv 23b cikkelye és a preambuluma 66.pontjának szellemében.

Tanácsadás és együttműködés

Az aláíró felek megfelelő időközönként tájékoztathatják egymás a joghatóságuk alá tartozó műsorszámokra vonatkozó jogszabályokkal, előírásokkal, iránymutatásokkal kapcsolatban. A körülményektől függően ez a tanácsadás írásban, vagy szóban történik.

A tanácsadás kiterjed arra is, hogy az ilyen jogszabályokat, előírásokat és iránymutatásokat hogyan értelmezik az aláíró felek országaiban nemzeti kultúrájuk, örökségük és a helyi érzékenységük fényében.

Az aláíró tájékoztathatják egymást a kötelező erejű jogi eszközökkel kapcsolatos álláspontjukról.

Az aláíró felek évente legalább egyszer találkoztat szervezhetnek, hogy megvitathassák a jelen megállapodásból adódó legfontosabb ügyeket. Az aláíró felek tájékoztatják egymást az audiovizuális területen az országaikban megrendezendő nagyobb konferenciákról és fórumokról, továbbá vállalják, hogy munkatársaik részére tanulmányutakat szerveznek.

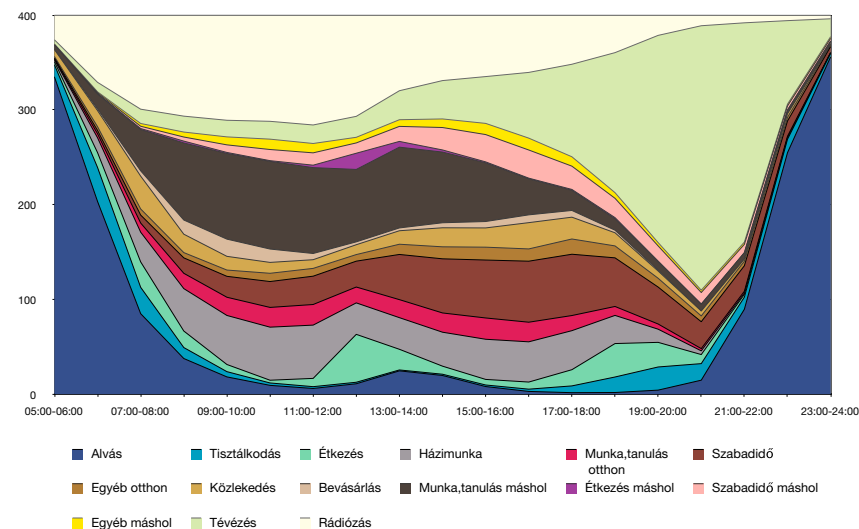
Ha az aláíró felek ebben megegyeznek, jelen együttműködés olyan országokra is kiterjeszthető, amelyek ez iránt érdeklődést mutatnak.

A megállapodás utolsó pontja az aláíró felek részéről kijelölt kapcsolattartókat és elérhetőségeiket tartalmazza.

14. sz. melléklet

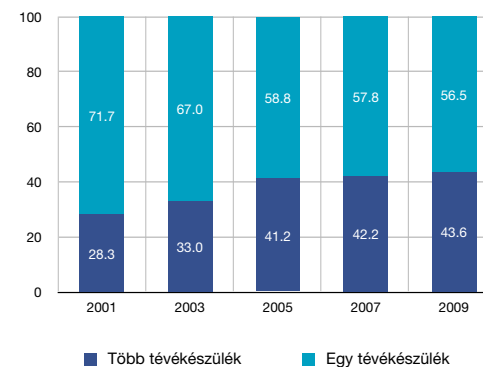
MÉDIAFOGYASZTÁSI ADATOK

1 – A mindennapi tevékenységekre fordított idő megoszlása (teljes lakosság, 2009 I. felében)

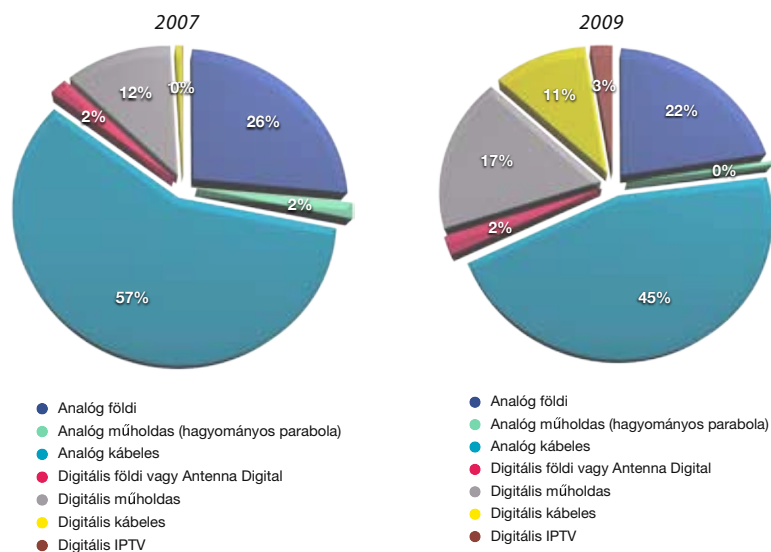
Forrás: Ipsos Média-, Reklám-, Piac- és Véleménykutató Zrt./ORTT Monitoring

2 – A háztartások televíziókészülékkel való ellátottsága (2001-2009, %)

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft.

3 – A televíziós háztartások legjobb vételi módjának százalékos megoszlása platformok szerint

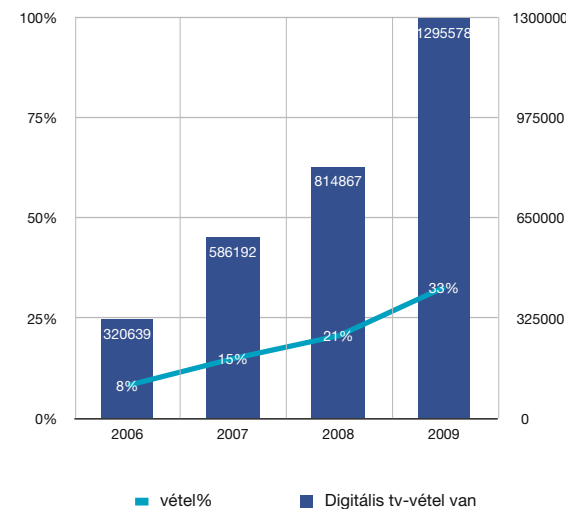
Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft.

4 – A fogható csatornák átlagos száma a vételi mód szerint (2009)

Legjobb TV vételi platform	Fogható csatornák átlagos száma	Televíziós háztartások száma
Csak analóg földi vagy analóg műhold	3,24	879.331
Analóg kábeles	33,93	1.790.227
Digitális	48,21	1.295.578
Összesen	31,79	3.965.135

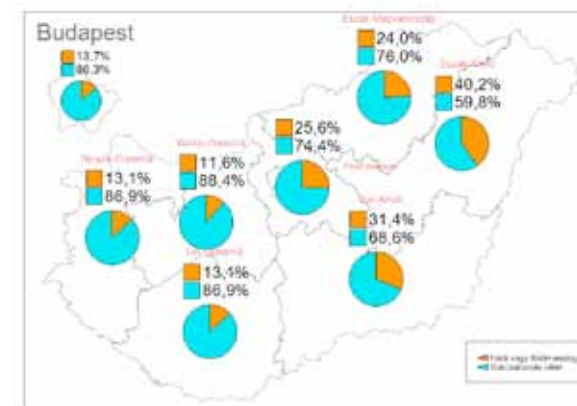
Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft.

5 – A digitális tv-vétellel rendelkező háztartások számának alakulása (2006-2009)

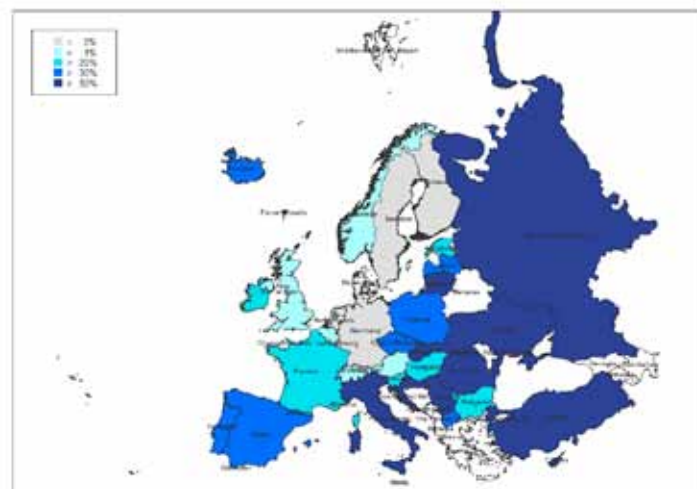
Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft.

6 – A vételi módok megoszlása régiók szerint 2008-ban

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft.

7 – A kizárólag analóg földfelszíni vételi móddal rendelkező háztartások aránya Európában (2008)

Forrás: IP NETWORK /Television 2009 International Key Facts / ORTT Monitoring

8 – A vételi módok megoszlása nemzetközi összehasonlításban (2008)

	Televíziós háztartások	Kábel előfizetés	Műhold*	Csak analóg földfelszíni vétel
	(ezer)	%	%	%
Ausztria	3 438	41,8 %	49,7 %	4,1 %
Belgium	4 831	91,0 %	7,6 % ³	1,0 % ⁴
Bulgária	2 890	60,0 %	17,1 %	25,1 %
Ciprus	263	1,0 %	18,0 % ³	60,0 %
Csehország	3 966	23,3 %	15,9 %	39,0 % ⁵
Dánia	2 486	32,0 %	46,4 %	n,a,
Észtország	570	55,7 %	8,7 % ³	21,3 %
Fehéroroszország	3 535	21,8 %	8,3 % ^{2,3}	n,a,
Finnország	2 236	48,0 %	5,0 %	0,0 %
Franciaország	25 516	9,6 %	15,6 % ³	22,0 %
Görögország	3 411	0,4 %	5,0 % ³	n,a,

	Televíziós háztartások	Kábel előfizetés	Műhold*	Csak analóg földfelszíni vétel
	(ezer)	%	%	%
Hollandia	7 126	72,7 %	7,8 % ³	0,0 %
Horvátország	1 440	12,6 %	23,3 %	61,7 %
Írország	1 540	36,0 %	37,0 % ³	28,0 %
Izland	119	40,0 %	11,0 % ³	41,0 %
Lengyelország	13 759	32,6 %	27,9 %	42,2 %
Lettország	823	56,2 %	15,7 %	33,1 %
Litvánia	1 340	43,7 %	4,9 %	51,4 %
Luxemburg	171	67,8 %	29,8%	0,0 %
Magyarország	3 965	61,2 %	15,6 %³	21,3 %
Makedónia	459	52,4 % ⁶	12,5 % ^{3,6}	37,3 % ⁶
Nagy-Britannia	25 778	14,0 %	37,1 %	12,8 %
Németország	34 260	51,3 %	44,1 % ³	0,0 %
Norvégia	2 105	48,0 %	31,0 % ³	3,0 %
Olaszország	23 240	0,0 %	29,2 %	53,9 %
Oroszország	50 000 ⁵	27,8 %	3,0 % ³	77,7 %
Portugália	3 490	42,1 %	5,9 %	44,6 %
Románia	7 100	70,4 %	21,7 % ³	9,6 %
Spanyolország	16 019	15,5 %	27,0 %	36,7 %
Svájc	3 098	80,9 %	13,6 % ³	2,8 %
Svédország	4 591	52,5 %	16,9 %	0,0 %
Szerbia	2 427	38,3 %	6,8 %	55,6 %
Szlovákia	1 615	42,1 %	22,2 %	43,0%
Szlovénia	678	61,4 % ⁷	7,8 %	26,9 %
Törökország	16 685	8,1 % ⁸	53,1 % ^{8,9}	57,4 %
Ukrajna	16 649	30,2 %	10,2 %	59,1 %
Európai átlag	291 619	29,7 %	23,1 %	36,2 %¹⁰
EU 26¹¹	195 102	31,1 %	27,3 %	21,8 %¹²
Japán	52 168	41,5 %	68,8 % ³	n,a,
USA	114 500	62,1 %	28,1 % ³	10,5%

¹ Egyéni vagy közös vételi eszköz; ² A 16 éven felüli lakosság a nagyobb városokban; ³ Csak egyéni műholdas vétel; ⁴ IPB becslés 2008 végéig; ⁵ IP NETWORK becslés; ⁶ A népesség százalékában; ⁷ Beleértve: IPTV, kábeles és műholdas; ⁸ 2007-es adatok; ⁹ Beleértve: Digiturk és D-Smart; ¹⁰ Fehéroroszország, Dánia és Görögország nélküli átlag; ¹¹ Málta nélkül; ¹² Dánia és Görögország nélküli átlag.

Forrás: IP NETWORK /Television 2009 International Key Facts

9 – A magyar nyelvű televíziós csatornák (2009)

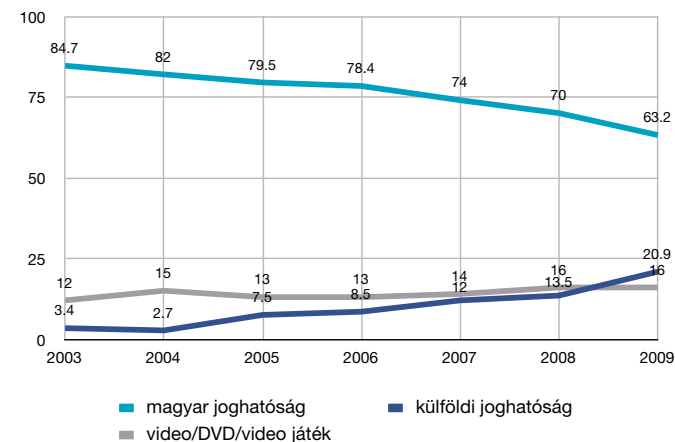
Csatornánév	Foghatóság a háztartásokban	Terjesztési mód	Műsorprofil	Joghatóság
Animal Planet	52,6%	műholdas	ismeretterjesztő	külföldi
AXN	56,2%	műholdas	film	külföldi
AXN Crime	6,9%	műholdas	film	külföldi
AXN Sci-Fi	7,1%	műholdas	film	külföldi
BBC Entertainment	19,8%	műholdas	általános szórakoztató	külföldi
Bebe TV	6,8%	műholdas	gyerek	külföldi
Boomerang	4,6%	műholdas	gyerek	külföldi
Cartoon Network	58,8%	műholdas	gyerek	külföldi
Cinemax	6,6%	műholdas	film	külföldi
Cinemax 2	5,6%	műholdas	film	külföldi
Comedy Central	39,7%	műholdas	általános szórakoztató	magyar
Cool	60,6%	műholdas	általános szórakoztató	külföldi
Da Vinci Learning	9,3%	műholdas	ismeretterjesztő	külföldi
Deko	34,4%	műholdas	életmód	magyar
Digi Sport	16,4%	műholdas	sport	külföldi
Discovery Channel	59,6%	műholdas	ismeretterjesztő	külföldi
Discovery Science	18,2%	műholdas	ismeretterjesztő	külföldi
Discovery Travel & Living	17,8%	műholdas	életmód	külföldi
Discovery World	18,8%	műholdas	ismeretterjesztő	külföldi
Disney Channel	49,5%	műholdas	gyerek	külföldi
Domino TV	0,9%	műholdas	ismeretterjesztő	magyar
Doq	19,0%	műholdas	ismeretterjesztő	külföldi
Duna II. Autonómia	27,2%	műholdas	köszolgálati	magyar
Duna Televízió	76,2%	műholdas	köszolgálati	magyar
Echo TV	58,5%	műholdas	hír	magyar
Eurosport (magyarul)	65,6%	műholdas	sport	külföldi
Eurosport 2	42,9%	műholdas	sport	külföldi
Extreme Sports	17,0%	műholdas	sport	külföldi
Film+	57,6%	műholdas	film	külföldi
Film+2	8,4%	műholdas	film	külföldi

Csatornánév	Foghatóság a háztartásokban	Terjesztési mód	Műsorprofil	Joghatóság
Filmbox	0,4%	műholdas	film	külföldi
Filmbox Extra	2,6%	műholdas	film	külföldi
Filmmúzeum	33,8%	műholdas	film	magyar
Fishing & Hunting	23,2%	műholdas	életmód	külföldi
Fix TV	2,6%	műholdas	általános szórakoztató	magyar
Főnix TV	4,4%	műholdas	általános szórakoztató	magyar
Hallmark	50,8%	műholdas	film	külföldi
Hálózat TV	55,4%	műholdas	általános szórakoztató	magyar
HBO	6,5%	műholdas	film	külföldi
HBO Comedy	2,7%	műholdas	film	külföldi
HBO2	3,6%	műholdas	film	külföldi
HírTV	73,3%	műholdas	hír	magyar
History	6,8%	műholdas	ismeretterjesztő	külföldi
Info 24 TV	19,9%	műholdas	reklám és információ	magyar
Investigation Discovery	13,1%	műholdas	ismeretterjesztő	külföldi
JimJam	21,5%	műholdas	gyerek	külföldi
KidsCo	5,9%	műholdas	gyerek	külföldi
Life Network	10,1%	műholdas	életmód	magyar
Magyar ATV	73,7%	műholdas	hír	magyar
m1	99,5%	földfelszíni	köszolgálati	magyar
m2	77,2%	műholdas	köszolgálati	magyar
MGM	16,4%	műholdas	film	külföldi
Minimax/Animax	58,6%	műholdas	gyerek	külföldi
Movies24	37,7%	műholdas	film	külföldi
MTV Hungary	50,5%	műholdas	zene	magyar
MusicMax	23,2%	műholdas	zene	külföldi
National Geographic	62,3%	műholdas	ismeretterjesztő	külföldi
Nat. Geo. Wild	27,6%	műholdas	ismeretterjesztő	külföldi
Nickelodeon	8,5%	műholdas	gyerek	külföldi
Nóta TV	17,7%	műholdas	zene	magyar
Ozone Network	6,1%	műholdas	ismeretterjesztő	magyar
PAX TV	25,8%	műholdas	vallási	magyar

Csatornanév	Foghatóság a háztartásokban	Terjesztési mód	Műsorprofil	Joghatóság
Poén!	16,8%	műholdas	általános szórakoztató	külföldi
Reflektor	21,8%	műholdas	általános szórakoztató	külföldi
RTL Klub	98,5%	földfelszíni	országos kereskedelmi	külföldi
Sorozat+	9,4%	műholdas	film	külföldi
Spektrum	61,1%	műholdas	ismeretterjesztő	magyar
Sport1	63,9%	műholdas	sport	magyar
Sport2	59,3%	műholdas	sport	magyar
Sport Klub	48,0%	műholdas	sport	külföldi
Story TV4	56,0%	műholdas	általános szórakoztató	magyar
Travel Channel	45,4%	műholdas	életmód	külföldi
TV Paprika	53,2%	műholdas	életmód	magyar
TV2	98,9%	földfelszíni	országos kereskedelmi	magyar
TV6	40,6%	műholdas	általános szórakoztató	külföldi
Viasat Explorer	36,2%	műholdas	ismeretterjesztő	külföldi
Viasat History	31,5%	műholdas	ismeretterjesztő	külföldi
Viasat 3	69,4%	műholdas	általános szórakoztató	külföldi
Vital TV	16,4%	műholdas	életmód	magyar
VIVA	65,3%	műholdas	zene	magyar
Zone Club	31,5%	műholdas	életmód	külföldi
Zone Reality	42,4%	műholdas	életmód	külföldi
Zone Romantica	44,9%	műholdas	film	külföldi

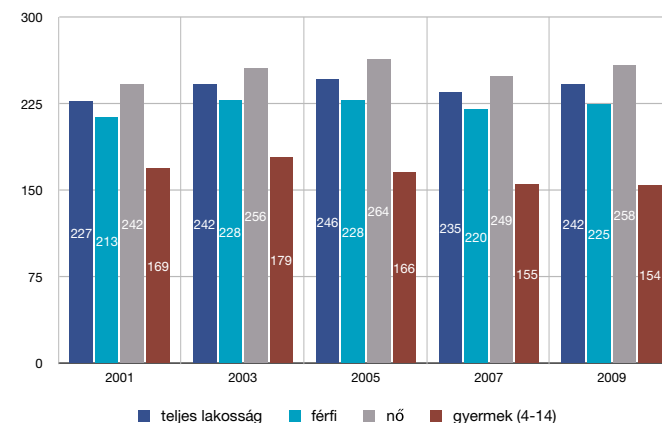
Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft./ORTT Monitoring

10 – A külföldi, illetve a magyar joghatóság alá tartozó televíziók nézettségi adatai (SHR%) (2003-2009)

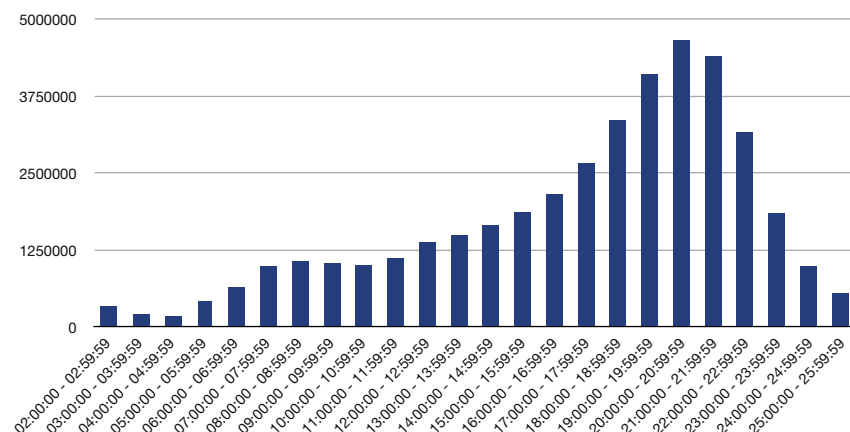
Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft./ORTT Monitoring

11 – A tévézésre fordított idő napi átlagának változása percben (DVD, videójáték, videóhasználat nélkül)

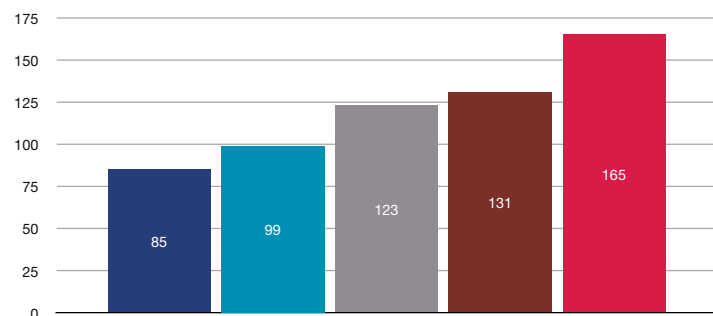
Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

12 – Televíziók átlagos elérése (RCH) idősoros bontásban (2009)

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

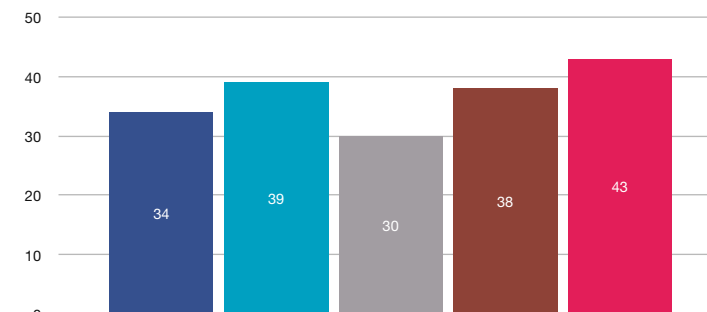
13 – Átlagos tévénézési idő (ATV, min) a vizsgált célcsoporton belül, a három legnagyobb kereskedelmi televíziónál (TV2, RTL-Klub, Viasat3) (2009)

- (EsoA) önálló vagy alkalmazott értelmiségi felsőfokú végzettséggel
- (Eso BC1) magasan képzett alsó és középszintű vezető, felsőfokú végzettséggel
- (Eso C2) középfokú végzettségű középvezető, vagy más menedzser
- (Eso D) irodai alkalmazott, középiskolai végzettségű vagyoni helyzetét tekintve átlag alatti inaktív
- (Eso E) alacsony iskolai végzettségű munkás, képzetlen munkás, mezőgazdasági termelő

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

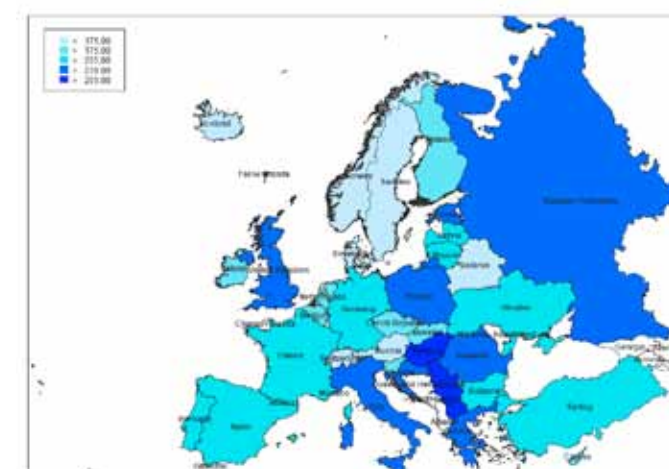
14 – Átlagos tévénézési idő (ATV, min) a vizsgált célcsoporton belül, a közszolgálati televízióknál (2009)

- (EsoA) önálló vagy alkalmazott értelmiségi felsőfokú végzettséggel
- (Eso BC1) magasan képzett alsó és középszintű vezető, felsőfokú végzettséggel
- (Eso C2) középfokú végzettségű középvezető, vagy más menedzser
- (Eso D) irodai alkalmazott, középiskolai végzettségű vagyoni helyzetét tekintve átlag alatti inaktív
- (Eso E) alacsony iskolai végzettségű munkás, képzetlen munkás, mezőgazdasági termelő

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

15 – A televíziózásra fordított idő Európában (2008)

Forrás: IP NETWORK /Television 2009 International Key Facts / ORTT Monitoring

16 – A televíziózásra fordított idő nemzetközi összehasonlításban (2000-2008)

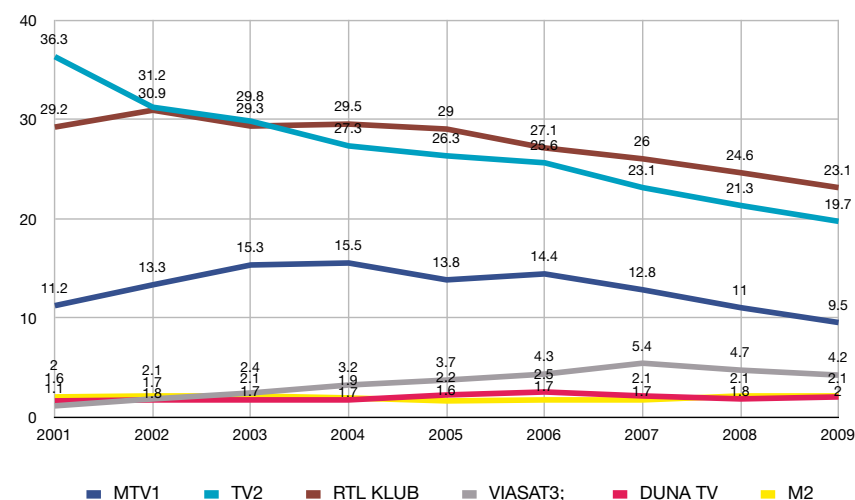
Ország	Célcsoport	2000	2006	2007	2008	Csúcsidő
	felnőttek	hétfő- vasárnap	hétfő- vasárnap	hétfő- vasárnap	hétfő- vasárnap	hétfő- péntek
Ausztria	12+	148	163	157	156	20:45
Bulgária	15+	180	225	225	218	21:15
Ciprus	18+	n.a.	183	185	190	21:45
Csehország	15+	194	206	194	197	20:45
Dánia	12+	159	160	157	175	21:15
Dél-Belgium	15+	210	231	228	225	21:15
Észak-Belgium	15+	167	181	185	180	21:15-21:30
Észtország	18+	2532	245	243	248	21:00
Fehéroroszország	16+	1891	154	157	167	20:45
Finnország	10+	168	169	166	177	20:45-21:00
Franciaország	15+	204	217	219	217	21:15
Görögország	15+	220	263	259	264	22:45
Hollandia	13+	166	204	194	191	22:00
Horvátország	18+	167	281	272	262	21:00
Írország	15+	185	190	188	195	21:15
Izland	12-80	149	154	126	1753	19:15
Lengyelország	16+	235	254	254	245	20:45
Lettország	18+	186	216	213	224	20:45
Litvánia	15+	193	200	212	213	21:00
Luxemburg	12+	144	161	155	156	21:00
Magyarország	18+	260	279	273	274	20:45
Makedónia	15+	2864	2744	2794	2705	21:45
Nagy-Britannia	16+ 234		232	233	240	21:15
Németország	14+	203	227	223	221	21:00
Norvégia	12+	163	156	154	174	21:15
Olaszország	15+	238	249	239	244	21:30
Oroszország	18+	1957	241	240	241	21:15
Portugália	15+	189	216	216	221	21:30
Románia	18+	2236	245	238	258	21:30
Spanyolország	16+	219	228	234	238	22:30

Ország	Célcsoport	2000	2006	2007	2008	Csúcsidő
	felnőttek	hétfő- vasárnap	hétfő- vasárnap	hétfő- vasárnap	hétfő- vasárnap	hétfő- péntek
Svájc (F)	15-74	155	175	167	170	21:159
Svájc (G)	15-74	136	147	142	143	21:00- 21:159
Svájc (I)	15-74	166	182	172	185	21:159
Svédország	15+	160	165	167	170	21:15
Szerbia	15+	2398	285	296	302	21:30
Szlovákia	15+	1854	198	195	188	20:45
Szlovénia	15+	173	184	188	186	21:00
Törökország	20+	221	225	225	235	21:45
Ukrajna	18+	1976	212	205	216	21:00
Európai átlag		20810	226	224	227	21:12
Japán	20+	205	213	211	227	20:30
USA	18+	n.a.	295	297	298	21:45

¹ 12 éven felüliek adatai; ² 18 és 74 év közötti felnőttek adatai; ³ Előző évi adatok, amelyek nem összehasonlíthatóak az új felméréssel és mérési periódussal (2006: napló/október; 2007: napló/június; 2008: hordozható people-meter/egész évben); ⁴ 14 éven felüliek adatai; ⁵ Előző évi adatok, amelyek nem összehasonlíthatóak az új, 2008-as felméréssel (időszak: 2008. július 1 – 2008. december 31.); ⁶ 15 éven felüliek adatai; ⁷ 16 éven felüliek adatai; ⁸ Szerbia és Montenegró adatai; ⁹ 3 éven felüliek adatai; ¹⁰ Átlagérték Ciprus nélkül; ¹¹ A szeptembertől (ez év) májusig (következő év) tartó időszak adatai.

Forrás: IP NETWORK /Television 2009 International Key Facts

17 – A három közszolgálati és a három legnézettebb kereskedelmi televízió közönségarányának változása (2001-2009)

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

18 – A 2009-es év tíz legnézettebb műsora a teljes lakosság körében, csatornák szerint (a toplistában minden feltüntetett műsor annyszor szerepel, ahányszor adásba került)

RTL Klub

	Absz. rang-sor	Dá-tum	Műsorszám címe	Csatorna	Kezdési idő-pont	Néző-szám (AMR)	Közön-ség-arány (SHR)
1.	(1.)	XII. 19.	Csillag születik – tehetségkutató show	RTL Klub	19:29:23	3.003.842	59,8%
2.	(2.)	XII. 12.	Csillag születik – tehetségkutató show	RTL Klub	19:29:34	2.709.765	53,4%
3.	(3.)	XI. 12.	Csillag születik – tehetségkutató show	RTL Klub	19:29:43	2.675.583	52,6%
4.	(4.)	XII. 5.	Csillag születik – tehetségkutató show	RTL Klub	19:29:31	2.617.427	53,0%
5.	(5.)	XI. 28.	Csillag születik – tehetségkutató show	RTL Klub	19:29:30	2.582.167	52,1%
6.	(6.)	XI. 7.	Csillag születik – tehetségkutató show	RTL Klub	19:29:30	2.542.052	49,7%
7.	(7.)	X. 31.	Csillag születik – tehetségkutató show	RTL Klub	19:29:29	2.489.174	50,3%
8.	(8.)	X. 24.	Csillag születik – tehetségkutató show	RTL Klub	19:29:24	2.401.908	48,2%
9.	(9.)	XI. 14.	Csillag születik – tehetségkutató show	RTL Klub	19:29:59	2.389.129	47,6%
10.	(10.)	I. 10.	Vacsoracsata	RTL Klub	19:00:25	2.283.890	45,6%

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

TV2

	Absz. rang-sor	Dá-tum	Műsorszám címe	Csatorna	Kezdési idő-pont	Néző-szám (AMR)	Közön-ség-arány (SHR)
1.	(170.)	II. 1.	Napló	TV2	19:02:34	1.745.685	32,2%
2.	(185.)	III. 17.	Jóban Rosszban /magyar filmsorozat/	TV2	20:08:24	1.728.692	33,1%
3.	(203.)	XII. 6.	Napló	TV2	19:00:02	1.716.781	34%
4.	(247.)	III. 19.	Jóban Rosszban /magyar filmsorozat/	TV2	20:12:43	1.683.686	33,7%
5.	(262.)	I. 18.	Napló	TV2	19:00:47	1.671.026	31,8%
6.	(270.)	X. 18.	Tények	TV2	18:29:47	1.666.539	37,5%
7.	(318.)	III. 18.	Jóban Rosszban /magyar filmsorozat/	TV2	20:10:37	1.634.031	32,2%
8.	(338.)	II. 15.	Napló	TV2	19:01:44	1.627.504	31,3%
9.	(342.)	II. 18.	Napló	TV2	19:00:08	1.624.880	30,8%
10.	(345.)	XI. 8.	Napló	TV2	19:00:01	1.624.507	30,7%

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

MTV1

	Absz. rang-sor	Dá-tum	Műsorszám címe	Csatorna	Kezdési idő-pont	Néző-szám (AMR)	Közön-ség-arány (SHR)
1.	(904.)	I. 3.	Sas-taps - Sas József 70 éves /portré/	MTV1	20:15:09	1.380.985	26,1%
2.	(1459.)	I. 4.	Köszöntjük Korda Györgyöt	MTV1	19:54:56	1.190.831	22,3%
3.	(1509.)	III. 29.	Csináljuk a fesztivált	MTV1	19:55:29	1.175.926	22,4%
4.	(1686.)	III. 9.	Kétfény /bűnügyi magazin/	MTV1	21:12:26	1.126.545	25,6%
5.	(1737.)	I. 2.	Tiszta kabaré	MTV1	20:04:28	1.108.897	21,3%
6.	(1740.)	III. 2.	Kétfény /bűnügyi magazin/	MTV1	21:11:41	1.108.431	24,9%
7.	(1742.)	I. 3.	Ötös lottó sorsolás	MTV1	20:00:21	1.107.642	21,7%
8.	(1755.)	II. 23.	Kétfény /bűnügyi magazin/	MTV1	21:12:09	1.103.855	24,5%
9.	(1776.)	II. 9.	Kétfény /bűnügyi magazin/	MTV1	21:12:01	1.098.454	24,4%
10.	(1928.)	I. 26.	Kétfény /bűnügyi magazin/	MTV1	21:11:34	1.053.701	24%

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

Viasat3

	Absz. rang-sor	Dá-tum	Műsorszám címe	Csatorna	Kezdési idő-pont	Néző-szám (AMR)	Közön-ség-arány (SHR)
1.	(4948.)	I. 2.	CSI /am. krimisorozat/	Viasat3	21:04:57	514.716	11,1%
2.	(5067.)	I. 8.	Miami helyszínelők /am. filmsorozat/	Viasat3	21:04:59	500.522	11,1%
3.	(5299.)	II. 15.	Férfi kézilabda mérkőzés - Bajnokok Ligája	Viasat3	15:11:06	474.750	14,9%
4.	(5300.)	X. 8.	New York-i helyszínelők /am. krimi-sorozat/	Viasat3	21:54:56	474.696	14,4%
5.	(5341.)	II. 19.	Miami helyszínelők /am. filmsorozat/	Viasat3	21:05:46	470.234	10,6%
6.	(5345.)	III. 5.	Miami helyszínelők /am. filmsorozat/	Viasat3	21:05:37	469.814	11%
7.	(5361.)	IX. 24.	Miami helyszínelők /am. filmsorozat/	Viasat3	20:59:58	468.137	10,4%
8.	(5384.)	II. 26.	Miami helyszínelők /am. filmsorozat/	Viasat3	21:05:05	465.612	10,4%
9.	(5391.)	X. 8.	Miami helyszínelők /am. filmsorozat/	Viasat3	20:59:50	464.801	10,6%
10.	(5413.)	I. 29.	Miami helyszínelők /am. filmsorozat/	Viasat3	21:05:04	461.928	10,5%

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

Duna TV

	Absz. rang-sor	Dá-tum	Műsorszám címe	Csatorna	Kezdési idő-pont	Néző-szám (AMR)	Közön-ség-arány (SHR)
1.	(6479.)	X. 14.	Labdarúgó mérkőzés – VB-selejtező	Duna TV	20:42:51	369.533	8,8%
2.	(7029.)	I. 1.	Különben dühbe jövünk /am. film-vígjáték/	Duna TV	13:24:04	332.629	10,1%
3.	(7204.)	I. 1.	Interoperett – újravetítés	Duna TV	20:00:05	324.934	6,6%
4.	(7376.)	X. 10.	Labdarúgó mérkőzés – VB-selejtező	Duna TV	21:40:40	317.620	9,8%
5.	(7551.)	XII. 26.	Gróf Monte Cristo /angol filmdráma/	Duna TV	20:05:05	310.116	6,2%
6.	(7729.)	II. 13.	Marian Cozma emlékére temetési szertartás közvetítése	Duna TV	12:58:46	293.318	18,8%
7.	(8150.)	X. 10.	Sportaréna	Duna TV	21:30:12	288.515	8,9%
8.	(8283.)	XII. 25.	Királylány a feleségem /fr. kalandfilm/	Duna TV	19:01:40	265.433	5,5%
9.	(9086.)	II. 13.	Híradó	Duna TV	12:44:39	263.557	18,9%
10.	(9171.)	XII. 31.	Híradó	Duna TV	18:00:15	251.745	6,1%

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

M2

	Absz. rang-sor	Dá-tum	Műsorszám címe	Csatorna	Kezdési idő-pont	Néző-szám (AMR)	Közön-ség-arány (SHR)
1.	(9638.)	X. 9.	Labdarúgó mérkőzés - U20-as VB	M2	19:51:20	366.887	8,5%
2.	(9824.)	I. 10.	Indul a bakterház /magyar tv-film/	M2	19:19:43	363.660	7%
3.	(9849.)	X. 9.	Híradó este	M2	20:51:04	312.958	6,4%
4.	(9871.)	XII. 3.	A palota ékköve /dél-koreai tv-filmsorozat/	M2	19:24:18	278.734	5,7%
5.	(9889.)	I. 18.	Édes mostoha /magyar játékfilm/	M2	16:46:15	270.813	6,6%
6.	(9908.)	I. 18.	Mackenna aranya /am. western/	M2	21:01:53	264.055	6,4%
7.	(9911.)	VIII. 27.	Egy élet ára /kanadai thriller/	M2	21:03:45	258.536	6,9%
8.	(9919.)	IX. 26.	Akinek humora van – Kabos László 80 éves	M2	21:03:07	250.608	5,9%
9.	(9978.)	VII. 1.	A gazdagok is ölnek néha /am. thriller/	M2	21:03:55	245.722	6,3%
10.	(9987.)	XII. 31.	Broadway szilveszter /zenés szilveszter az Operett Színházról/	M2	24:02:08	245.062	7,4%

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

19 – A 2009-es év 15 legnézettebb műsora a 4-14 évesek körében

	Dátum	Műsorszám címe	Csatorna	Kezdési időpont	Nézőszám (AMR)	Közönség-arány (SHR)
1.	XII. 19.	Csillag születik – tehetségkutató show	RTL KLUB	19:29:23	313.184	68,1%
2.	XI. 28.	Csillag születik – tehetségkutató show	RTL KLUB	19:29:30	266.809	61,5%
3.	XII. 20.	Charlie és a csokigyár /am. családi film /	RTL KLUB	20:00:31	265.172	55,7%
4.	XII. 12.	Csillag születik – tehetségkutató show	RTL KLUB	19:29:34	261.004	61,4%
5.	XII. 24.	Harmadik Shrek /am. animációs vígjáték/	TV2	19:34:09	249.413	52,4%
6.	XI. 21.	Csillag születik – tehetségkutató show	RTL KLUB	19:29:43	247.900	56,5%
7.	V. 14.	Kalandra fal /szórakoztató vetélkedő/	RTL KLUB	19:07:28	246.710	57,2%
8.	XI. 7.	Csillag születik – tehetségkutató show	RTL KLUB	19:29:30	242.619	52,2%
9.	X. 25.	Verdák /am. animációs film/	RTL KLUB	19:58:52	239.782	62,4%
10.	V. 12.	Kalandra fal /szórakoztató vetélkedő/	RTL KLUB	19:05:45	233.018	63,5%
11.	X. 24.	Csillag születik – tehetségkutató show	RTL KLUB	19:29:24	230.388	59,2%
12.	X. 17.	Csillag születik – tehetségkutató show	RTL KLUB	19:30:07	226.878	49,9%
13.	VI. 1.	Bolondos dallamok: Újra bevetés /ném.-am. kalandfilm/	RTL KLUB	19:03:35	225.402	50,2%
14.	XI. 15.	Gorilla bácsi /am. akcióvígjáték/	RTL KLUB	19:57:21	224.796	51,5%
15.	XI. 14.	Csillag születik – tehetségkutató show	RTL KLUB	19:29:59	223.042	56,4%

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

20 – A 2009-es év tíz legnézettebb műsora műfaj szerinti bontásban, a teljes lakosság körében

Filmek

	Dátum	Filmek	Csatorna	Kezdési időpont	Nézőszám (AMR)	Közönség-arány (SHR)
1.	XII. 27.	Neveletlen hercegnő 2. /am. vígjáték/	RTL Klub	19:54:50	2.266.261	45,4 %
2.	XI. 15.	Gorilla bácsi /am. akcióvígjáték/	RTL Klub	19:57:21	2.146.846	42 %
3.	IV. 19.	A szállító /francia – am. akciófilm/	RTL Klub	20:03:39	1.823.794	37,3 %
4.	III. 15.	Megy a gőzös /magyar vígjáték/	RTL Klub	19:05:25	1.762.773	33 %
5.	XII. 26.	Reszkessetek betörők! 2. – Elveszve New Yorkban /am. filmvígjáték/	RTL Klub	20:35:33	1.662.539	35,3 %
6.	I. 02.	Krokodil Dundee Los Angelesben /auszt-rál –am. vígjáték /	RTL Klub	19:30:49	1.631.397	31,6 %
7.	I. 31.	Tök állat /am. vígjáték/	RTL Klub	19:31:17	1.614.418	32,4 %
8.	XI. 8.	Batman: Kezdődik /am. akcióthiller/	RTL Klub	20:00:34	1.608.155	34,3 %
9.	II. 1.	Jack Hunter – A menny csillaga /am. kalandfilm/	RTL Klub	20:04:57	1.605.940	30,6 %
10.	XII. 13.	Az 50 első randi /amerikai romantikus vígjáték/	TV2	20:05:05	1.574.989	30,4 %

A filmek átlagos nézettsége a két nagy kereskedelmi televízióban

Csatorna	Nézőszám (AMR)	AMR %	Közönség-arány (SHR)
RTL Klub	1.339.177	14,4%	29,8%
TV2	1.267.709	13,7%	26,6%

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

Híradók és információs magazinok

	Dátum	Filmek	Csatorna	Kezdési időpont	Nézőszám (AMR)	Közönség-arány (SHR)
1.	I. 1.	Híradó	RTL KLUB	18:30:01	2.009.734	39,7 %
2.	XII. 28.	Híradó	RTL KLUB	18:30:02	1.939.827	42,5 %
3.	I. 31.	Híradó	RTL KLUB	18:30:01	1.871.145	41,6 %
4.	I. 11.	Híradó	RTL KLUB	18:30:01	1.862.867	38,3 %
5.	XI. 15.	Híradó	RTL KLUB	18:30:02	1.842.438	39 %
6.	II. 1.	Híradó	RTL KLUB	18:30:01	1.802.436	36 %
7.	I. 8.	Híradó	RTL KLUB	18:30:01	1.801.711	40,4 %
8.	XII. 27.	Híradó	RTL KLUB	18:30:02	1.754.232	38,6 %
9.	I. 6.	Híradó	RTL KLUB	18:30:01	1.751.822	39,4 %
10.	II. 1.	Napló /a TV2 heti magazinja/	TV2	19:02:34	1.745.685	32,2 %

A hírműsorok és információs magazinok átlagos nézettsége a két nagy kereskedelmi televízióban

Csatorna	Nézőszám (AMR)	AMR %	Közönség-arány (SHR)
RTL Klub	1.612.488	17,4	36,2 %
TV2	1.483.677	16	31,7 %

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

Sportműsorok

	Dátum	Filmek	Csatorna	Kezdési időpont	Nézőszám (AMR)	Közönség-arány (SHR)
1.	IX. 9.	Labdarúgó mérkőzés - VB-selejtező	RTL Klub	20:41:35	1.673.711	39,9%
2.	I. 10.	RTL BOX Klub	RTL Klub	20:01:59	1.583.017	35%
3.	IV. 22.	Labdarúgó mérkőzés – Ligakupa	RTL Klub	19:21:52	1.540.935	33,3%
4.	IX. 5.	Labdarúgó mérkőzés - VB-selejtező	RTL Klub	19:50:05	1.505.015	34,7%
5.	VIII. 25.	Labdarúgó mérkőzés – Bajnokok Ligája	TV2	20:39:17	1.496.099	34,4%
6.	XI. 21.	RTL BOX Klub	RTL Klub	22:24:20	1.397.005	49,1%
7.	X. 18.	FORMA-1 közvetítés – Brazil-nagydíj	RTL Klub	17:39:05	1.395.452	32,3%
8.	X. 20.	Labdarúgó mérkőzés – Bajnokok Ligája	TV2	20:40:16	1.255.452	29,1%
9.	IV. 25.	RTL BOX Klub	RTL Klub	19:31:50	1.155.970	28,3%
10.	VII. 26.	FORMA-1 közvetítés – Magyar-nagydíj	RTL Klub	13:11:40	1.115.778	44,1%

A sportműsorok átlagos nézettsége a két nagy kereskedelmi televízióban

Csatorna	Nézőszám (AMR)	AMR %	Közönség-arány (SHR)
RTL Klub	652.090	7	30,6%
TV2	416.539	4,5%	19%

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

21 – A leggyakrabban közzétett reklámfilmek listája, teljes nap (2009)¹

	Reklámszpotok	Szektor	db	Időtart. (sec.)	GRP %
1.	ADVIL ULTRA FORTE kapszula	Gyógyhatású készítmény	10545	316.205	6776,1
2.	NUROFEN LIQUID kapszula	Gyógyhatású készítmény	8141	202.946	2824,2
3.	06-90-602-777 Tele jósda	Szolgáltatás	7575	227.666	1497,1
4.	SPEKTRUM műsorai	Tömegtájékoztatás	7121	217.143	603,5
5.	1796 HUMOR SMS	Szolgáltatás	6704	201.180	1473,9
6.	EXPEKT.COM /Sportfogadás weboldal	Szabadidő	6645	65.503	446,2
7.	CORA	Kereskedelem	6322	94.100	3579,1
8.	ZOTT Szívecske puding + joghurt	Élelmiszer	5933	59.131	3586,3
9.	HARPIC POWER PLUS	Háztartási cikk	5370	106.788	1408,9
10.	HUBERTUS 33	Élvezeti cikk	5301	105.958	766,7

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

22 – A leggyakrabban közzétett főműsoridős reklámszpotok (2009)

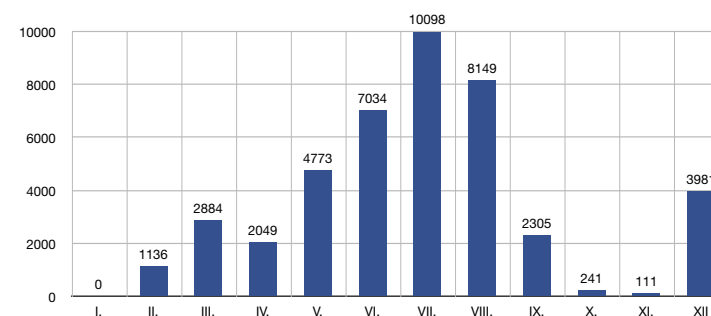
	Reklámszpotok	Szektor	db	Időtart. (sec)	GRP%
1.	ADVIL ULTRA FORTE KAPSZULA	Gyógyhatású készítmények	3051	91499	3293.9
2.	NUROFEN LIQUID KAPSZULA	Gyógyhatású készítmények	2936	73171	1334.6
3.	CORA	Kereskedelem	2144	31903	1898.9
4.	HARPIC POWER PLUS	Háztartási cikk	1922	38214	704.6
5.	SZIVECSKE PUDING	Élelmiszer	1912	19047	1895.5

¹ Vizsgált csatornák: MTV1, TV2, RTL Klub, AXN, Cartoon Network, Comedy Central, Cool, Deko, Discovery Channel, Disney Channel, Duna TV, Echo TV, F+, Filmmúzeum, Hallmark, Hálózat TV, M2, Magyar ATV, MGM, Minimax/A+, Music Television, National Geographic Channel, Spektrum, Sport Klub, Sport1, Sport2, Story TV4, TV6, TV Paprika, Viasat3, Viva. Az idegen nyelvű reklámok nem szerepelnek a mintában.

	Reklámszpotok	Szektor	db	Időtart. (sec)	GRP%
6.	CALGONIT QUANTUM POWERBALL	Háztartási cikk	1707	33986	731.9
7.	DREHER SOR	Élvezeti cikk	1580	47494	1778.2
8.	VANISH OXI ACTION	Háztartási cikk	1450	43350	551.8
9.	SONY ERICSSON C510 CYBER-SHOT	Telekommunikáció	1414	28114	564.4
10.	MONDO MAGAZIN	Tömegtájékoztatás	1413	42317	352.6

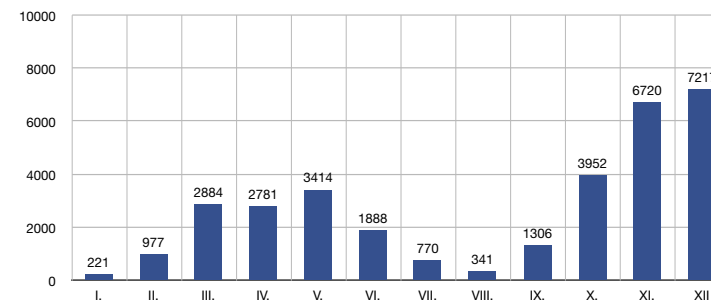
Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

23 – A televíziós csatornákon közzétett sörreklámok megoszlása havi bontásban 2009 (db)

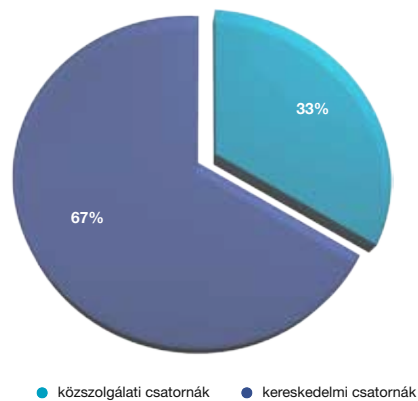
Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

24 – A televíziós csatornákon sugárzott szórakoztató és elektronikai eszközök, játékok megoszlása havi bontásban 2009 (db)

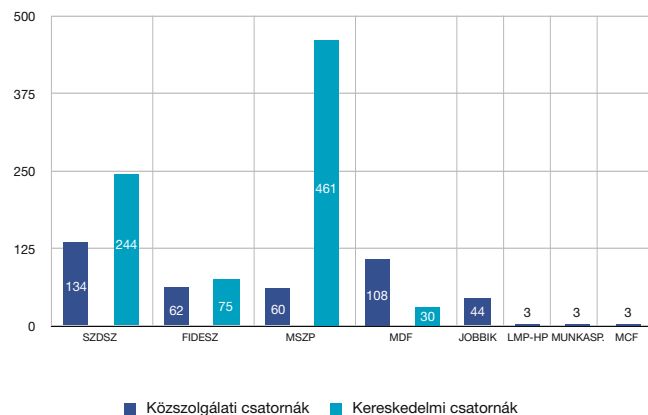
Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

25 – Politikai hirdetések megoszlása a közszolgálati és a kereskedelmi televíziókban 2009 (db)

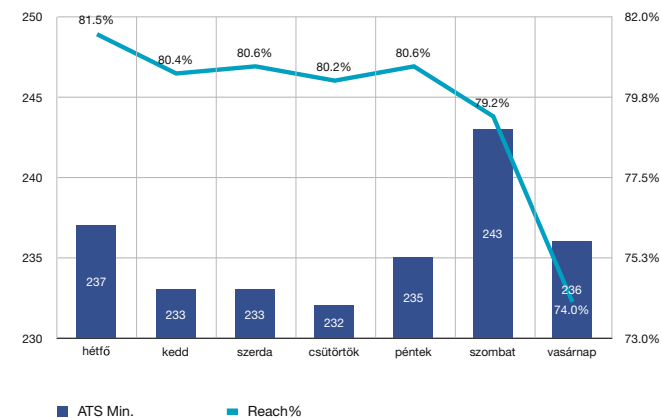
Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

26 – Politikai pártok hirdetéseinek megoszlása a közszolgálati és kereskedelmi televíziókban 2009 (db)

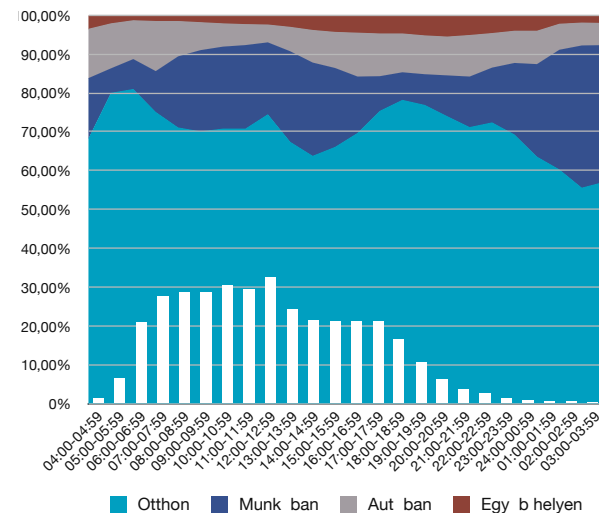
Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. /ORTT Monitoring

27 – A rádiók átlagos napi elérése és a rádiózásra fordított idő változása a hét napjain a teljes lakosság körében (2009)

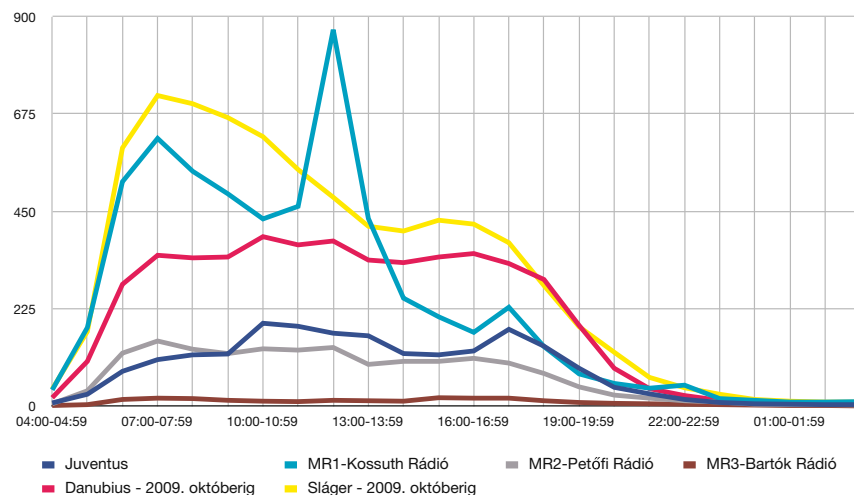
Forrás: Ipsos Média-, Reklám-, Piac- és Véleménykutató Zrt. /ORTT Monitoring

28 – A rádiók átlagos napi elérése (RCH), valamint a rádióhallgatás helyének megoszlása a teljes lakosságra nézve (2009)

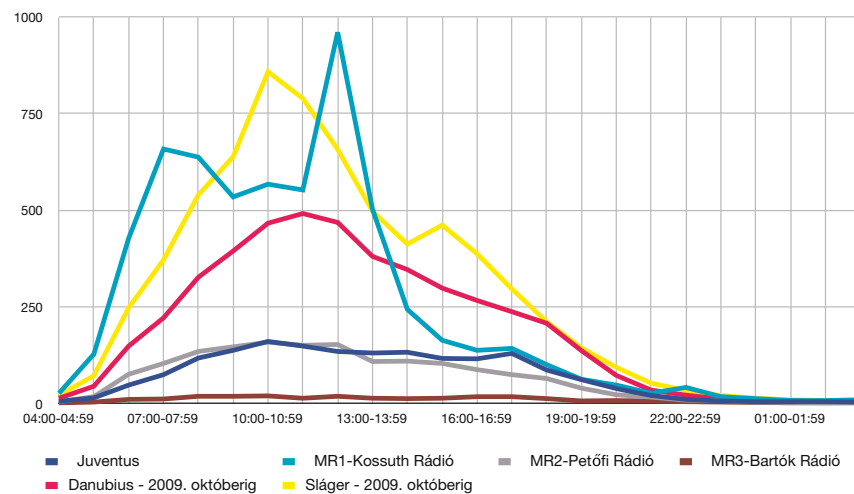
Forrás: Ipsos Média-, Reklám-, Piac- és Véleménykutató Zrt. /ORTT Monitoring

29 – A rádióadók napi átlagos hallgatottsága hétköznaponként a teljes lakosság körében (ezer fő) 2009-ben

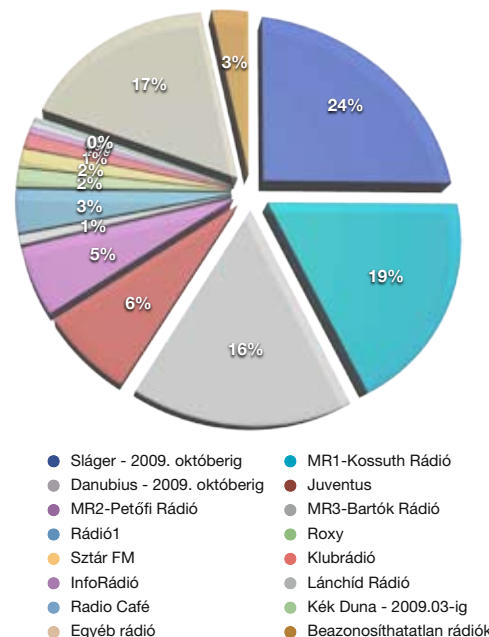
Forrás: Ipsos Média-, Reklám-, Piac- és Véleménykutató Zrt./ORTT Monitoring

30 – A rádióadók napi átlagos hallgatottsága hétvégenként a teljes lakosság körében (ezer fő) 2009-ben

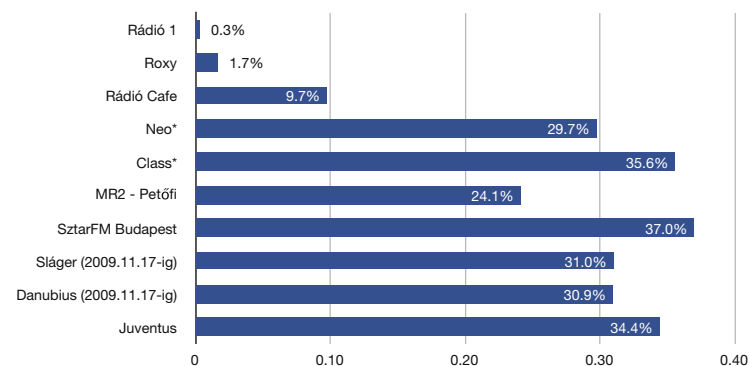
Forrás: Ipsos Média-, Reklám-, Piac- és Véleménykutató Zrt./ORTT Monitoring

31 – A rádiók éves közönségaránya (2009)

Forrás: Ipsos Média-, Reklám-, Piac- és Véleménykutató Zrt./ORTT Monitoring

32 – A magyar zene aránya a leghallgatottabb rádiókban (2009)

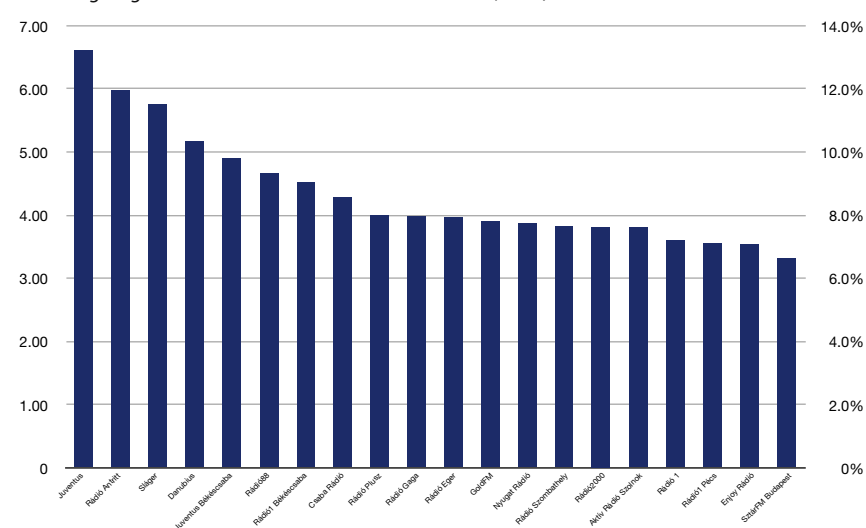
* A Neo és a Class rádiók 2009. november 18-tól kezdték meg az adásukat, így az adatok tört évre vonatkoznak. Forrás: RadioMonitor Kft./ORTT Monitoring

33 – A rádiók által legtöbbet játszott zeneszámok 2009-ben

Külföldi zeneszám				Magyar zeneszám			
	cím	előadó	lejátszás (db)		cím	előadó	lejátszás (db)
1.	Say It Right	Nelly Furtado	25.595	1.	Olyan, mint Te	Szekeres Adrien	10.984
2.	All Goods Things	Nelly Furtado	23.812	2.	Félemler	Hooligans	9.970
3.	The Way I Are	Timbaland feat. Keri Hilson	23.752	3.	Egy bolond százat csinál	Varga Feri & Balássy Betty	8.967
4.	He Doesn't Love You	Sarah Mcleod	22.859	4.	Wings Of Love	Zagar feat. Underground Divas	8.955
5.	Give It To Me	Timbaland feat. Nelly Furtado & Justin Timberlake	20.248	5.	Színezd újra	Magna Cum Laude	8.409
6.	Destination Calabria	Alex Gaudino feat. Crystal Waters	19.595	6.	Valahol...	Létray Ákos & Zsédenyi Adrienn	8.254
7.	I Kissed A Girl	Katy Perry	19.403	7.	Fekete gyémánt	Dobrády Ákos	7.879
8.	Mercy	Duffy	18.963	8.	Adj hitet	Ákos	7.745
9.	Love Is Gone	David Guetta feat. Chris Willis	18.764	9.	A csillagokban járunk	Desperado feat. Pál Tamás	7.440
10.	Hot N Cold	Katy Perry	18.047	10.	Táncolj!	Desperado	7.388
11.	Don't Stop The Music	Rihanna	17.517	11.	Vidéki szonon	Magna Cum Laude	7.252
12.	Apologize	Timbaland pres. OneRepublic	16.653	12.	És mégis forog a Föld	Gáspár Laci	7.187
13.	U + UR Hand	Pink	16.632	13.	Ments meg szerelem	Mark	6.683
14.	Rise Up	Yves Larock	16.476	14.	Hív a végtelen	Crystal	6.518
15.	No Stress	Laurent Wolf	16.392	15.	Elmegyek	Crystal	6.409
16.	Beggin'	Madcon	16.312	16.	Te vagy a fény	DJ Kincses feat. Warez	6.271
17.	Umbrella	Rihanna feat. Jay-Z	16.069	17.	Változnak az idők	Dred	6.004
18.	What Goes Around... Comes Around	Justin Timberlake	15.992	18.	Lassan elhiszem	Unique	5.938
19.	Into The Night	Santana feat. Chad Kroeger	15.438	19.	Te vagy a jel	Crystal	5.763
20.	Right Round	Flo Rida feat. Kesha	15.425	20.	Hogy te is szeretni tudj	Szabó Eszter	5.701

Forrás: RadioMonitor/ORTT Monitoring

34 – A legmagasabb reklámidővel rendelkező rádiók (2009)

Forrás: RadioMonitor Kft./ORTT Monitoring

35 – A leggyakrabban közzétett rádiós reklámszpotok listája

	Reklámszpotok	db
1.	ScienNet - Szeretne mostantól mindent olcsóbban megvenni? www.gazdagodjon.com	3317
2.	Match - Vásároljon fél áron, vagy nyerjen üzemanyag utalványt!	2886
3.	Rádió 1 - Szonda Ipsos hallgatottsági felmérés	2643
4.	Céghmester Contraktus Kft. - Bízva ránk cégügyeit	2568
5.	Álomautó Múzeum - Több, mint 70 autó egy helyen	2460
6.	Szerencsejáték Zrt. - Nyerjen Ön is a Szerencsejáték Zrt. játékaival!	1834
7.	BÁV - Egyszerűbb, biztonságosabb, gyorsabb...	1825
8.	Zóna-Service Zrt. - Zóna Taxi - Reptéri transzfer	1577
9.	Info Rádió - www.inforadio.hu, a hírportál	1559
10.	Titan Öltöny - Magyar férfira magyar öltönyt	1557
11.	Relax Thermal Villapark - Csokonyavisonta	1476
12.	Tropicarium Budapest	1474
13.	Szerencsejáték Zrt. - Óránkénti nyeremények	1458
14.	Vendomat - Étél- és italautomaták forgalmazása, bérbeadása	1420

	Reklámszpotok	db
15.	Fidesz-KDNP - Egy ország mondja: elég 2009. VI. 7. Szavazz a Fideszre!	1409
16.	Tarr Kft. - 56 csatorna, havonta akár 1990 Ft-ért!	1384
17.	Fiat Magyarország Kft. - 2009. január 5-től 400 db Fiat kedvezményrel	1382
18.	MOL Nyrt. - Nyerj FILA táskát pontokért!	1351
19.	UniCredit Bank Hungary Zrt. - Akciós forintbetét két hónap lekötéssel	1319
20.	Uniqua Biztosító Rt. - Uniqua Gépjármű Biztosítás	1305

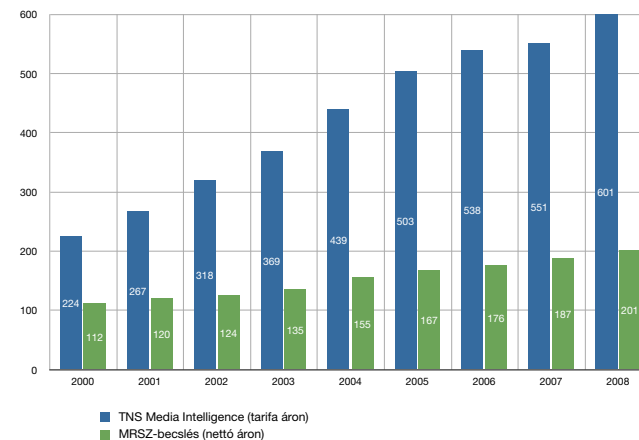
Forrás: RadioMonitor Kft./ORTT Monitoring

36 – A legnagyobb magyarországi médiavállalatok

Cégnév	Árbevétel (millió forint)		Vált.	Adózás előtti eredmény (millió forint)		Vált.
	2007	2008	'08/'07	2007	2008	'08/'07
Magyar RTL Televízió Zrt.	34 097,46	36 692,73	7,61%	4 933,22	5 484,74	11,2%
Sanoma Budapest Kiadói Zrt.	24 946,85	26 829,62	7,55%	3 305,13	4 955,77	49,9%
MTM-SBS Televízió Zrt.	25 523,23	26 084,21	2,20%	n.a.	n.a.	n.a.
Ringier Kiadó Kft.	13 143,30	13 819,39	5,14%	1 644,21	1 587,41	-3,5%
Pannon Lapok Társasága Kiadói Kft.	11 274,56	11 795,33	4,62%	276,41	202,55	-26,7%
Axel Springer Magyarország Kft.	10 421,91	10 791,64	3,55%	1 594,84	1 498,67	-6,0%
Axel Springer-Budapest Kiadói Kft.	9 798,33	10 089,62	2,97%	1 198,60	1 239,41	3,4%
Inform Média Lapkiadó, Információs és Kult. Kft.	7 272,48	7 668,62	5,45%	1 189,62	1 303,02	9,5%
Lapcom Lapkiadó és Nyomdaipari Kft.	7 320,25	7 602,88	3,86%	1 161,00	1 828,34	57,5%
Readers's Digest Kiadó Kft.	6 138,38	7 063,67	15,07%	209,85	295,14	40,6%
Népszabadság Kiadó és Nyomdaipari Kft.	6 637,45	6 658,67	0,32%	304,65	-424,87	-239,5%
Viasat Hungária Műsorszolgáltató Zrt.	4 873,69	5 984,61	22,79%	330,52	224,80	-32,0%
Expressz Magyarország Média Zrt.	7 105,34	5 290,59	-25,54%	332,16	-78,55	-123,6%
HírTV Műsorszolgáltató és Hirdetésszervező Zrt.	4 187,39	5 195,48	24,07%	464,41	397,92	-14,3%
Magyar Televízió Zrt.	3 882,21	4 949,92	27,50%	89,62	165,8	85,0%

Forrás: FigyelőTop200 2009

37 – A reklámköltségek alakulása 2000-2008 (milliárd forintban)

Forrás: MRSZ

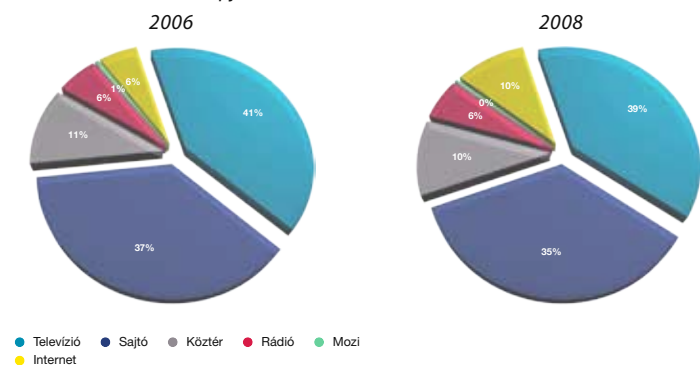
38 – A reklámpiaci részesedés változása az MRSZ becslése szerint, nettó áron (2006-2008)

Szektor	Milliárd forint			Változás
	2006	2007	2008	'08/'07
Televízió	72,0	74,95	78,31	+4,48%
Sajtó	64,6	67,65	69,27	+2,39%
Közterület	19,0	19,93	20,4	+2,36%
Rádió	10,1	9,61	11,71*	+2,08%
Mozi	0,9	0,85	0,74	-12,95%
Internet	9,7	14,01	20,13	+43,68%
Összesen:	176,3	187,0	200,56	+6,24%

Forrás: MRSZ

* (9,81+1,9) korrekció

39 – A teljes reklámtorta százalékos megoszlása 2006-ban és 2008-ban az MRSZ becslése szerint (nettó költség alapján)

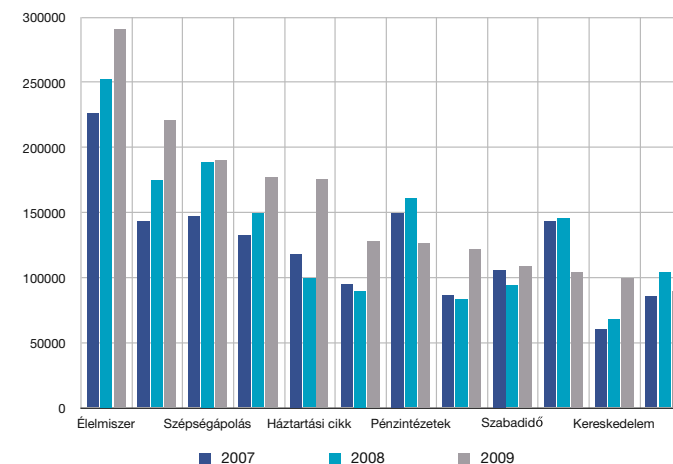
Forrás: MRSZ

40 – A legtöbb hirdetést árazó listázás reklámköltsége 2008 és 2009 I. félévében

Szakág	Millió forint		Változás '09/'08
	2008 I. félév	2009 I. félév	
Élelmiszer	40 091,02	36 343,51	-9,35%
Szépességápolás	28 855,02	27 085,8	-6,13%
Pénzügyi, biztosítótársaság	31 268,71	25 151,22	-19,56%
Gyógyászat, gyógyhatású készítmény	22 402,56	24 805,74	10,73%
Távközlés	23 905,24	24 377,18	1,97%
Kultúra, szabadidő, szórakozás	20 010,49	20 893,30	4,41%
Szolgáltatás	18 923,93	20 012,31	5,75%
Közlékesedési eszközök	25 801,22	16 911,41	-34,45%
Ital	13 429,75	13 448,01	0,14%
Könyvkiadás, tömegtájékoztató	12 504,72	12 120,4	-3,07%
Teljes piac	291 661,81	270 204,04	-7,36%

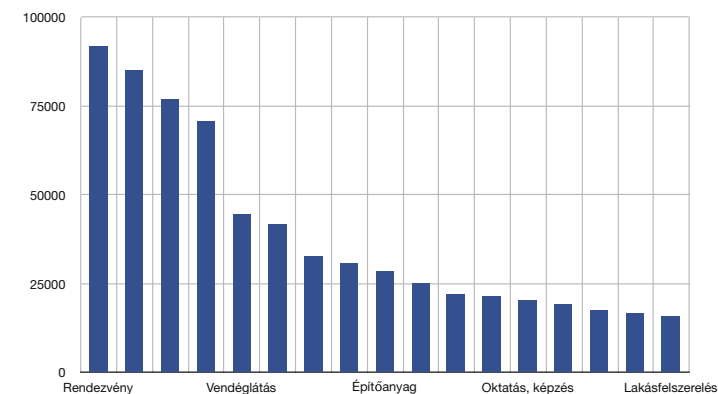
Forrás: TNS Media Intelligence

41 – A televízióban legtöbbet hirdető szektorok 2007-2009 (a reklámszpotok alapján)

Forrás: AGB Nielsen Mediakutató Kft./ORTT Monitoring

42 – A rádióban legtöbbet hirdető szektorok, 2009 (a reklámszpotok alapján)

Forrás: RadioMonitor Kft./ORTT Monitoring

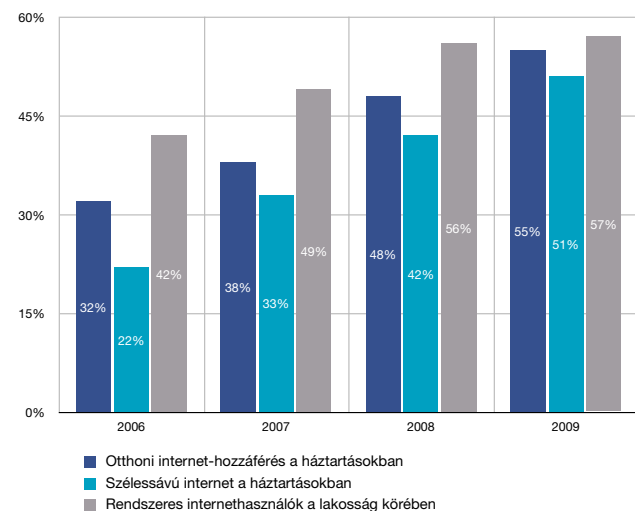
43 – A hazai internet penetráció alakulása régiók szerint

Régió	Otthoni internet-hozzáférés (háztartás %)		Szélessávú internet (háztartás %)		Rendszeres internethasználó (lakosság %) ¹	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Közép-Magyarország	58	65	51	60	64	64
Közép-Dunántúl	52	59	45	56	60	61
Nyugat-Dunántúl	49	56	42	51	57	60
Dél-Dunántúl	42	46	33	42	52	54
Észak-Magyarország	42	47	36	44	50	52
Észak-Alföld	40	46	36	43	46	48
Dél-Alföld	44	51	40	48	54	54

¹ Átlagosan legalább hetente egyszer használja az internetet

Forrás: Eurostat

44 – Az internet penetráció változása Magyarországon (2006-2009)

Forrás: Eurostat

45 – A háztartások internettel való ellátottsága és a mobilinternet elterjedtsége európai összehasonlításban (2009)

Ország	Internet-hozzáférés (% háztartás)	Szélessávú internet (% háztartás)	Mobilinternet* (% lakosság)
Ausztria	70	58	31
Belgium	67	63	16
Bulgária	30	26	5
Ciprus	53	47	6
Csehország	54	49	4
Dánia	83	76	41
Észtország	63	62	30
Finnország	78	74	26
Franciaország	63	57	16
Görögország	38	33	4
Hollandia	90	77	24
Írország	67	54	29
Izland	90	87	37
Lengyelország	59	51	12
Lettország	58	50	10
Litvánia	60	50	10
Luxemburg	87	71	55
Magyarország	55	51	10
Makedónia	42	34	4
Málta	64	63	16
Nagy-Britannia	77	69	28
Németország	79	65	27
Norvégia	86	78	52
Olaszország	53	39	19
Portugália	48	46	29
Románia	38	24	2
Spanyolország	54	51	26
Svédország	86	80	43
Szlovákia	62	42	26
Szlovénia	64	56	20
Európai átlag 27 ország	65	56	21
Európai átlag 15 ország	68	59	24

*A mobiltelefonon és a laptopon keresztüli internet csatlakozások összevonásra kerültek

Forrás: Eurostat

46 – Az internet felhasználási területeinek megoszlása Európában (2009)

Ország	Web-televízió nézése/ web-rádió hallgatása (lakosság %)	Zenék/filmek letöltése, hallgatása/ nézése (lakosság %)	Játékok letöltése (lakosság %)	Fizetett audiovizu- ális online tartalmak használata (lakosság %)	Online sajtó olvasása (lakosság %)
Ausztria	14	20	6	5	41
Belgium	20	23	6	3	34
Bulgária	17	21	6	2	21
Ciprus	16	16	7	1	27
Csehország	19	19	5	4	43
Dánia	42	36	11	14	64
Észtország	31	25	11	1	63
Finnország	39	34	7	9	64
Franciaország	25	38	6	5	24
Görögország	15	19	6	2	21
Hollandia	51	46	15	7	46
Írország	16	19	5	2	19
Izland	60	37	9	13	72
Lengyelország	19	21	7	2	18
Lettország	31	33	13	4	46
Litvánia	27	32	12	3	49
Luxemburg	38	42	9	12	55
Magyarország	19	30	13	2	36
Makedónia	22	28	9	7	30
Málta	22	29	12	3	32
Nagy-Britannia	35	34	10	12	43
Németország	23	29	18	5	27
Norvégia	46	42	14	10	76
Olaszország	13	15	4	0	23
Portugália	19	19	7	2	28
Románia	12	16	8	4	21
Spanyolország	25	31	7	3	38
Svédország	50	34	8	16	50
Szlovákia	25	28	11	3	35
Szlovénia	36	29	9	3	34
Európai átlag 27 ország	24	28	9	5	31
Európai átlag 15 ország	26	29	10	5	32

Forrás: Eurostat

47 – A kommunikációs eszközökkel és technológiákkal való ellátottság nemzetközi összehasonlításban (2008)

Ország	Lapos képernyős TV	HD TV	PC	Mobil telefon	Internet
	(% TV-háztartás)	(% TV-háztartás)	(% háztartás)	(% lakosság)	(% lakosság)
Ausztria	22,0%	14,0%	65,1%	86,4%	60,3%
Belgium	18,2%	n.a.	65,0%	80,5%	64,7%
Bulgária	26,7%	n.a.	n.a.	72,2% ¹	34,3%
Ciprus	n.a.	n.a.	n.a.	96,0%	49,0%
Csehország	17,6%	n.a.	47,7%	87,9% ²	54,0% ²
Dánia	43,4%	n.a.	75,9%	91,8%	85,0%
Észtország	n.a.	n.a.	57,1%	93,5%	66,1%
Fehéroroszország	n.a.	n.a.	n.a.	85,3%	33,0%
Finnország	34,0%	n.a.	79,0%	n.a.	78,0%
Franciaország	39,8%	30,4%	n.a.	91,3% ³	63,0%
Görögország	n.a.	n.a.	37,0% ⁴	110,3% ⁵	41,0%
Hollandia	31,2%	n.a.	n.a.	112,0% ³	83,4%
Horvátország	n.a.	n.a.	49,5%	n.a.	n.a.
Írország	29,0%	20,0% ⁶	59,0%	121,0% ³	64,0% ⁷
Izland	n.a.	n.a.	90,4%	97,2%	91,0%
Lengyelország	15,3%	n.a.	41,2%	75,3%	45,1%
Lettország	n.a.	n.a.	57,1%	90,5% ⁸	54,9%
Litvánia	n.a.	n.a.	42,0%	144,0% ^{3,5}	48,7% ⁵
Luxemburg	n.a.	n.a.	82,8%	100,0% ³	74,7% ⁹
Magyarország	8,0%	n.a.	44,5%	87,0%	43,2%
Makedónia	n.a.	n.a.	45,6%	78,7% ³	41,5%
Nagy-Britannia	49,4%	30,2%	73,2%	90,2%	76,5%
Németország	n.a.	n.a.	68,0%	117,6% ³	64,4%
Norvégia	57,0%	55,0%	82,6%	110,0% ³	86,2%
Olaszország	n.a.	n.a.	50,1%	93,5%	42,2%
Oroszország	n.a.	n.a.	46,0%	114,6% ^{3,5}	35,0% ⁹
Portugália	n.a.	n.a.	59,2%	88,7% ¹⁰	48,8% ⁶
Románia	n.a.	n.a.	n.a.	66,3%	23,1%
Spanyolország	29,3%	4,9%	56,0%	84,6%	46,8%

Ország	Lapos képernyős TV	HD TV	PC	Mobil telefon	Internet
	(% TV-háztartás)	(% TV-háztartás)	(% háztartás)	(% lakosság)	(% lakosság)
Svájc	40,2%	26,1%	81,9%	87,4%	76,1%
Svédország	39,8%	21,5%	74,2%	112,0% ³	83,0%
Szerbia	5,9%	n.a.	38,2%	60,4% ³	21,1%
Szlovákia	n.a.	n.a.	75,8%	97,8%	69,7%
Szlovénia	15,5%	n.a.	65,0%	95,0% ⁵	58,0%
Törökország	n.a.	n.a.	35,2%	70,9%	27,7%
Ukrajna	n.a.	n.a.	20,0%	71,4%	15,4% ²
Európai átlag	n.a.	n.a.	53,4%¹¹	94,0%¹²	47,9%¹³
EU 26 ország ¹⁴	n.a.	n.a.	n.a.	60,6% ¹⁵	94,3% ¹⁶
Japán	43,9%	n.a.	85,9%	75,4%	75,3% ¹⁷
USA	n.a.	45,4%	80,9%	86,8%	71,0% ⁵

¹ A 15 éven felüliek célcsoportjában, beleértve az előfizetéses mobilkészülékeket is; ² 16 év feletti lakosság; ³ Az egyéni mobiltelefon szerződések száma a teljes lakosság számához viszonyítva. Így egy emberhez több szerződés is tartozhat. ⁴ Adatok 2006-tól; ⁵ 2007-es adat; ⁶ Csak a legújabb TV készülékekre vonatkozóan; ⁷ 15 év feletti lakosság; ⁸ 15 és 74 év közötti lakosság; ⁹ 12 éven felüli személyek; ¹⁰ 10 éven felüli, portugál lakosok; ¹¹ Átlag Fehéroroszország, Bulgária, Ciprus, Franciaország, Hollandia és Románia nélkül; ¹² Átlag Horvátország és Finnország nélkül; Megjegyzés: Egyes országokban a kalkuláció 100% fölé van (az egyéni mobiltelefon szerződések száma a lakosság egészéhez viszonyítva). ¹³ Átlag Horvátország nélkül; ¹⁴ Átlag Málta nélkül; ¹⁵ Átlag Bulgária, Ciprus, Franciaország, Hollandia és Románia nélkül; ¹⁶ Finnország nélkül; Megjegyzés: Némely országokban az egyéni mobiltelefon szerződések arány meghaladja a 100%-ot. ¹⁷ 6 év felettiiek;

Forrás: IP NETWORK / Television 2009 International Key Facts

48 – A tíz leglátogatottabb online cikk és videó 2009-ben

	Médiacég	Napi látogató
Michael Jackson halott	CEMP(Közép-Európai Média Csoport)	224.420
Meghalt Michael Jackson	Origo	168.579
Elfogták Cozma két feltételezett gyilkosát	Origo	161.564
Novembertől nincs többé Sláger és Danubius Rádió	Origo	156.118
Elhunyt Kishonti Ildikó	Sanoma	151.715
Leszúrták Marian Cozmát	Origo	147.776
Ekkora pofont még nem kapott a TV2	Origo	145.213
BL: Milan - Real Madrid - videó	TV2	143.395
Ez Bajnai csomagja	CEMP	142.775
BL: Debrecen - Liverpool - videó	TV2	136.581

Forrás: Median – WebAudit

49 – A tíz leglátogatottabb weblap

	2008. IV. - 2009. I. negyedév		2009. II. - III. negyedév	
	Ezer főben	%	Ezer főben	%
IWIW	1057	12,4	1121	13,2
FREEMAIL	1080	12,7	1070	12,6
ORIGO	572	6,7	585	6,9
INDEX	317	3,7	368	4,3
NAPI ONLINE	103	1,2	128	1,5
RTL KLUB ONLINE	107	1,3	125	1,5
TV2.HU	95	1,1	89	1,0
T-HOME	95	1,1	59	0,7
TOTALCAR	n.a.	n.a.	57	0,7
VELVET	n.a.	n.a.	28	0,3

Forrás: GfK – Ipsos Média-, Reklám-, Piac- és Véleménykutató Zrt. Nemzeti Médiaanalízis

50 – A tíz legnagyobb példányszámú országos napilap

Országos napilap	2008. I. félév			2009. I. félév		
	Nettó nyomott	Összes értékesített	Összes terjesztett	Nettó nyomott	Összes értékesített	Összes terjesztett
Metropol	320.386	0*	320.258	287.967	0*	287.789
Blikk	305.865	232.291	233.364	275.574	209.950	211.018
Népszabadság	131.816	111.938	113.125	109.218	94.444	95.526
Bors	106.768	76.299	76.710	127.236	89.108	89.507
Nemzeti Sport	104.604	78.439	79.151	92.142	69.204	69.958
Magyar Nemzet	75.696	60.004	60.330	67.165	52.996	53.345
Népszava	35.328	22.713	22.970	32.866	20.299	20.529
Magyar Hírlap	n.a.	n.a.	n.a.	39.225	19.510	19.832
Világgazdaság	13.998	12.731	12.731	12.929	11.681	11.814
Expressz	18.609	8.347	9.072	n.a.	n.a.	n.a.

*Ingyenes napilap

Forrás: MATESZ

51 – A tíz legnagyobb példányszámú regionális napilap

Regionális napilap	2008. I. félév			2009. I. félév		
	Nettó nyomott	Összes értékesített	Összes terjesztett	Nettó nyomott	Összes értékesített	Összes terjesztett
Észak-Keleti Napló	156.549	142.331	151.969	146.301	135.874	142.848
Kisalföld	79.998	75.891	76.508	76.280	73.303	74.002
Vas Népe	57.176	54.033	54.168	56.238	52.512	52.636
Zalai Hírlap	55.559	52.847	52.958	55.318	51.800	51.990
Dél-Magyarország / Délvilág	53.998	50.513	50.674	52.233	49.160	49.321
Napló	49.491	46.090	46.259	49.147	44.534	44.742
Új Dunántúli Napló	48.389	46.237	46.638	45.988	44.075	44.387
Fejér Megyei Hírlap	46.395	42.984	43.170	45.532	41.235	41.438
Petőfi Népe	38.174	36.148	36.232	36.308	34.283	34.368
Somogyi Hírlap	33.051	32.022	32.111	31.468	30.414	30.533

Forrás: MATESZ

52 – A tíz legnagyobb példányszámú hetilap

Hetilap	2008. I. félév			2009. I. félév		
	Nettó nyomott	Összes értékesített	Összes terjesztett	Nettó nyomott	Összes értékesített	Összes terjesztett
Budapesti Piac	805.478	0*	785.654	782.503	0*	764.189
Helyi Téma	759.733	0*	756.194	717.765	0*	713.946
Story	378.242	283.787	286.124	326.526	271.934	274.335
Nők Lapja	339.095	272.168	275.761	313.707	256.841	260.013
Színes RTV	292.038	233.465	235.301	276.461	217.629	219.946
Kiskegyed	252.027	202.438	203.032	243.442	197.412	198.727
TVR Hét	259.389	217.352	217.724	225.470	188.477	188.843
Vasárnap Reggel	204.233	159.288	171.276	194.106	158.336	167.496
Vasárnapi Blikk	250.848	184.098	185.041	225.663	164.929	165.731
Best	198.511	147.082	149.160	169.295	132.690	134.812

*Ingyenes kiadvány

Forrás: MATESZ

53 – A tíz legnagyobb példányszámú havilap/kéthavi lap

Havilap/kéthavi lap	2008. I. félév			2009. I. félév		
	Nettó nyomott	Összes értékesített	Összes terjesztett	Nettó nyomott	Összes értékesített	Összes terjesztett
Gyógyhír Magazin	231.317	0*	231.133	231.150	0*	231.109
Patika Magazin	213.647	192.922	213.381	218.835	197.443	218.725
Vital Magazin	150.000	0*	149.313	150.000	1.812	140.304
Reader's Digest	141.792	129.287	130.613	138.287	124.489	124.495
Unit Magazin	50.000	0*	49.594	70.000	0*	69.543
Joy	89.086	76.421	78.411	87.159	66.070	68.132
Kiskegyed Konyhája	82.680	63.661	63.960	80.560	58.415	58.708
Fanny Konyha	82.475	65.792	65.809	69.400	55.101	55.258
Glamour	72.350	55.660	56.255	68.859	50.958	51.385
FidelioEst	n.a.	n.a.	n.a.	50.000	0*	48.743

*Ingyenes kiadvány

Forrás: MATESZ

54 – A tíz legolvasottabb országos napilap

	2008. IV. - 2009. I. negyedév		2009. II. - III. negyedév	
	Ezer főben	%	Ezer főben	%
BLIKK	1032	12,1	1098	12,9
METROPOL	446	5,2	491	5,8
NEMZETI SPORT	325	3,8	361	4,2
NÉPSZABADSÁG	337	4,0	278	3,3
BORS	270	3,2	252	3,0
MAGYAR NEMZET	164	1,9	198	2,3
NÉPSZAVA	73	0,9	68	0,8
VILÁGGAZDASÁG	28	0,3	35	0,4
EXPRESSZ	32	0,4	31	0,4
NAPI GAZDASÁG	22	0,3	25	0,3

Forrás: GfK – Ipsos Média-, Reklám-, Piac- és Véleménykutató Zrt. Nemzeti Médiaanalízis

55 – A tíz legolvasottabb regionális napilap

	2008. IV. - 2009. I. negyedév		2009. II. - III. negyedév	
	Ezer főben	%	Ezer főben	%
KISALFÖLD	251	53,5	275	58,4
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG	164	27,4	181	30,3
DÉL-MAGYARORSZÁG / DÉLVILÁG	169	28,2	180	30,1
KELET-MAGYARORSZÁG	180	52,3	179	52,0
VAS NÉPE	176	77,9	175	77,3
HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ	181	39,9	173	38,2
ZALAI HÍRLAP	175	69,1	169	66,7
NAPLÓ	168	45,0	167	44,7
ÚJ DUNÁNTÚLI NAPLÓ	144	69,7	125	60,5
FEJÉR MEGYEI / DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP	147	40,8	123	34,1

Forrás: GfK – Ipsos Média-, Reklám-, Piac- és Véleménykutató Zrt. Nemzeti Médiaanalízis

56 – A tíz legolvasottabb hetilap

	2008. IV. - 2009. I. negyedév		2009. II. - III. negyedév	
	Ezer főben	%	Ezer főben	%
STORY	1184	13,9	1145	13,4
KISKEGYED	955	11,2	886	10,4
NŐK LAPJA	949	11,1	853	10,0
SZÍNES RTV	680	8,0	722	8,5
HELYI TÉMA	502	5,9	566	6,6
BEST	556	6,5	520	6,1
VASÁRNAPI BLIKK	526	6,2	519	6,1
TVR HÉT	584	6,9	483	5,7
VASÁRNAP REGGEL	456	5,4	483	5,7
MEGLEPETÉS	435	5,1	340	4,0

Forrás: GfK – Ipsos Média-, Reklám-, Piac- és Véleménykutató Zrt. Nemzeti Médiaanalízis

57 – A tíz legolvasottabb havilap

	2008. IV. - 2009. I. negyedév		2009. II. - III. negyedév	
	Ezer főben	%	Ezer főben	%
PATIKA MAGAZIN	477	5,6	491	5,8
NŐK LAPJA KONYHA	283	3,3	346	4,1
PATIKA TÜKÖR	312	3,7	316	3,7
KISKEGYED KONYHÁJA	302	3,5	294	3,5
READER'S DIGEST	256	3,0	268	3,1
NATIONAL GEOGRAPHIC	230	2,7	248	2,9
JOY	170	2,0	181	2,1
LAKÁSKULTÚRA	165	1,9	164	1,9
SZÉP HÁZAK	184	2,2	158	1,9
FAKANÁL	165	1,7	Na.	Na.

Forrás: GfK – Ipsos Média-, Reklám-, Piac- és Véleménykutató Zrt. Nemzeti Médiaanalízis

58 – Filmforgalmazási adatok (2008-2009)

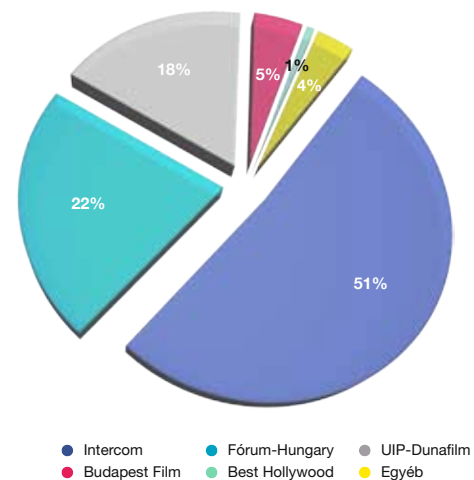
Forrás: Nemzeti Filmiroda

59 – A filmbemutatók toplistája az elért nézőszám alapján 2009-ben

	Cím	Forgalmazó	Gyártó ország	Bemutató időpontja	Előadás-szám	Pénztári jegybevétel	Nézőszám
1.	Jégkorszak 3. – A dinók hajnala 3D	Intercom	USA	2009. VII. 1.	17.214	773 001 690	652.823
2.	Harry Potter és a Félvér Herceg	Intercom	USA	2009. VII. 23.	9.658	526 650 390	491.597
3.	Avatar (3D)	Intercom	USA	2009. XII. 17.	3.014	511 444 315	369.962
4.	Mánaposok	Intercom	USA	2009. VI. 17.	11.055	338 314 955	318.719
5.	Angyalok és démonok	Intercom	USA	2009. V. 13.	7.527	305 121 280	286.973
6.	Alkonyat - Újjhold	Fórum-Hungary	USA	2009. XI. 19.	5.472	300 548 580	277.543
7.	Nász-ajánlat	Fórum-Hungary	USA	2009. VI. 18.	9.722	287 039 925	270.628
8.	Becstelen Brigantik	UIP Dunafilm	USA	2009. VIII. 20.	6.327	246 044 699	244.288
9.	Made in Hungária	Budapest Film Kft.	Magyarország	2009. II. 5.	7.831	213 385 516	224.941
10.	2012	Intercom	USA	2009. XI. 12.	5.130	257 814 935	222.774

Forrás: Nemzeti Filmiroda

60 – A jegybevétel megoszlása a forgalmazók között (2009)

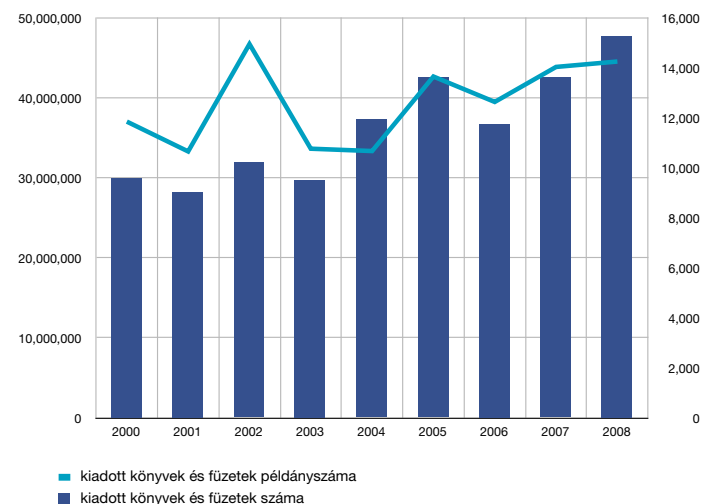

Forrás: Nemzeti Filmiroda

61 – A tíz leglátogatottabb magyar film 2009-ben

	Cím	Forgalmazó	Bemutató időpontja	Előadás-szám	Pénztári jegybevétel	Nézőszám
1.	Made in Hungária	Budapest Film	2009. II. 5.	7.831	213 385 516	224.941
2.	Poligamy	Sky Film	2009. XII. 10.	3.668	95 143 114	90.959
3.	Papirkutyák	CinemaStar Kft.	2009. II. 19.	6.293	51 772 770	78.221
4.	Álom.net	Movieline Entertainment	2009. IV. 16.	3.768	41 986 330	54.076
5.	Puskás Hungary	FilmPlus	2009. III. 12.	1.046	10 912 613	24.084
6.	Csiribiri	Objektív Film-stúdió	2009. X. 8.	1.854	14 684 445	23.589
7.	Utolsó jelentés Annáról	Hunnia Film-stúdió Kft.	2009. X. 15.	1.472	14 009 195	22.354
8.	Holdercegnő	Hungaricom	2009. XI. 19.	1.162	14 228 027	16.717
9.	Intim fejlődés	Katapult Film	2009. VI. 4.	947	8 597 585	15.101
10.	Szíven szűrt ország	Hungaricom	2009. V. 7.	845	6 403 245	12.449

Forrás: Nemzeti Filmiroda

Forrás: KSH

15. sz. melléklet

AZ EU ÁLTAL ELŐÍRT NYELVI ÉS GYÁRTÁSI KVÓTÁK TELJESÜLÉSE
(RTTV. 7. §)

Melléklet

A műsorszolgáltatók adatszolgáltatása alapján készített számítások összesítése 2009.

1. táblázat: Az EU által előírt nyelvi és gyártási kvóták teljesülése (Rttv. 7. §) 2009. éves

Műsorszolgáltató- Műsorszolgáltatás	Teljes műsoridő		EU kvótás műsoridő		Európai gyártású művek aránya (min. 50%)		Magyar gyártású művek aránya (min. 33%)		Európai gyártású, öt évnél nem régebbi, független művek aránya (min. 10%)		Magyar gyártású, öt évnél nem régebbi, független művek aránya (min. 7%)	
	óra:perc:mp	óra:perc:mp	óra:perc:mp	százalék	óra:perc:mp	százalék	óra:perc:mp	százalék	óra:perc:mp	százalék	óra:perc:mp	százalék
Magyar Televízió Zrt. - MTV	7312:58:53	6032:05:11	82,48%		5453:10:40	90,40%	4502:36:46	74,64%	1950:33:33	32,34%	1422:07:14	23,58%
Magyar Televízió Zrt. - M2	8750:06:05	7898:07:29	90,26%		6643:10:08	84,11%	5475:45:08	69,33%	2495:16:33	31,59%	2045:59:13	25,90%
Duna Televízió Zrt. - Duna Televízió	8760:44:28	7609:12:18	86,86%		7084:34:18	93,11%	5579:40:32	73,33%	1799:03:29	23,64%	907:37:03	11,93%
Duna Televízió Zrt. - Autónia csatorna	8760:59:58	8051:29:50	91,90%		7918:44:59	98,35%	7531:34:35	93,54%	1258:09:57	15,63%	1058:28:49	13,15%
M-RTL Zrt. - RTL-Klub	7522:27:57	5364:03:22	71,31%		3115:46:07	58,09%	2670:10:46	49,78%	1993:39:03	37,17%	1785:25:39	33,29%
MTM-SBS Televízió Zrt. - TV2	8215:09:35	5548:08:32	67,54%		3096:04:23	55,80%	2136:42:35	38,51%	1871:55:28	33,74%	1537:18:39	27,71%
ATV Zrt. - Magyar ATV	7312:45:53	3499:41:27	47,86%		2770:21:43	79,16%	2690:30:54	76,88%	736:43:16	21,05%	728:54:18	20,83%
Hír TV Zrt. - Hír Tv	7027:29:16	3749:54:12	53,36%		3749:54:12	100,00%	3749:51:42	100,00%	522:27:31	13,93%	522:27:31	13,93%
Hálózatos Televízió Zrt. - Hálózat (HTV)	8759:31:58	4327:20:29	49,40%		3057:00:43	70,64%	2679:18:15	61,92%	1782:25:41	41,19%	1569:04:34	36,26%
Spektrum TV Zrt. - Spektrum TV	8719:41:05	7652:32:00	87,76%		5516:48:25	72,09%	1266:40:44	16,55%	2085:55:57	27,26%	1790:43:37	2,34%
Z+ Műsorszolgáltató Zrt. - VIVA	8715:23:08	5096:40:45	58,48%		5037:00:35	98,83%	3612:04:59	70,87%	2646:37:38	51,93%	1338:58:34	26,27%
Chello Central Europe Zrt. - Sport1	8761:55:31	67:02:52	0,77%		67:02:52	100,00%	67:02:52	100,00%	0:28:00	0,70%	0:28:00	0,70%
Chello Central Europe Zrt. - Sport2	8762:14:03	186:40:09	2,13%		186:40:09	100,00%	186:40:09	100,00%	9:33:26	5,12%	9:33:26	5,12%
Comedy Central Mo. Zrt. - Comedy Central	7281:07:31	3244:58:23	44,57%		3244:56:23	100,00%	1864:02:51	57,44%	1283:43:47	39,56%	574:57:19	17,72%
Domino TV Zrt. - Domino TV	8672:50:35	8540:47:31	98,48%		8540:47:31	100,00%	8495:03:02	99,46%	7139:27:38	83,59%	7139:27:38	83,59%
Echo Hungaria Tv Zrt. - Echo TV	8753:43:32	6567:39:25	75,03%		6567:39:25	100,00%	6559:25:36	99,87%	2920:33:13	44,47%	2920:33:13	44,47%
Filmmúzeum Zrt. - Fimmúzeum*	7559:18:35	7194:58:07	95,18%		6814:50:38	94,72%	4746:03:32	65,96%	913:58:13	12,70%	435:36:06	6,05%
MTV Networks Mo. Zrt. - MTV Hungary	8724:37:16	3954:57:11	45,33%		3743:44:00	94,66%	2861:50:49	72,36%	1875:55:05	47,43%	1076:20:30	27,22%
Pax TV Zrt. - Pax Televízió	5793:04:52	5521:03:25	95,30%		5487:21:09	99,39%	5444:27:04	98,61%	1787:37:15	32,38%	1787:32:39	32,38%

Műsorszolgáltató- Műsorszolgáltatás	Teljes műsoridő		EU kvótás műsoridő		Európai gyártású művek aránya (min. 50%)		Magyar gyártású művek aránya (min. 33%)		Európai gyártású, öt évnél nem régebbi, független művek aránya (min. 10%)		Magyar gyártású, öt évnél nem régebbi, független művek aránya (min. 7%)	
	óra:perc:mp	óra:perc:mp	százalék	óra:perc:mp	százalék	óra:perc:mp	százalék	óra:perc:mp	százalék	óra:perc:mp	százalék	
Sanoma Digital Media Zrt. – 4-es csatorna (Story Tv)	7855:46:38	6434:17:27	81,91%	2516:43:58	39,11%	1792:51:20	27,86%	500:43:16	7,78%	345:52:59	5,38%	
TV Paprika Zrt. – Deko Televízió	8741:01:09	6970:53:18	79,75%	6207:07:35	89,04%	4585:44:36	65,78%	1680:08:08	24,10%	253:10:23	3,63%	
TV Paprika Zrt. – TV Paprika	8728:03:02	5761:57:42	66,02%	5254:41:28	91,20%	4143:02:38	71,90%	1164:19:02	20,21%	398:37:42	6,92%	
VITÁL TV Zrt. – Vital TV**	8760:57:19	7407:00:57	84,55%	7139:35:00	95,10%	6448:04:20	86,91%	2614:36:29	18,27%	2365:26:38	31,90%	
Budapest Televízió Zrt. f.a. – Budapest Televízió***	5084:06:58	3377:38:56	66,44%	3377:35:57	100,00%	3377:35:57	100,00%	951:52:28	28,18%	951:52:28	28,18%	
Mixolid Zrt. – fixTV****	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	
Viasat Hungária Zrt. – Viasat3*****	2853:22:57	1646:12:36	57,69%	77:13:24	4,69%	49:24:01	3,00%	45:27:13	2,76%	33:47:16	2,05%	
Összesen/Átlag:	196189:28:14	131705:23:34	67,13%	112668:35:42	85,55%	92516:15:43	70,20%	42031:11:19	31,90%	31388:42:28	23,80%	

*FilmMúzeum Zrt. 2009. januárban hibás jegyzőkönyvet nyújtott be.

**A Vital TV Zrt. 2009. január-március hónapokra vonatkozóan hibás jegyzőkönyvet nyújtott be. Az EU-kvótán belüli független produciók jelentős részénél a 'Vital TV, c.j.: 01-10-045332' cégmegnevezés szerepel (a szegmensek időtartama: 2009. január: 524:26:13 -óra:perc:másodperc-, február: 472:43:27, március 500:28:59)

***Budapest Televízió Zrt. f.a. 2009 augusztusában nem szolgáltatott adatokat. A Testület 1799/2009 (IX.16.) sz. határozatával 2009. szeptember 1-jével törölte a nyilvántartásból a műsorszolgáltatót. Az adatok 2009. január 1. és 2009. július 31. közötti időszakra vonatkoznak.

****A Mixolid Zrt. nem szolgáltatott adatokat. A Testület a műsorszolgáltatóval kötött műsorszolgáltatási szerződést 1165/2009 (VI.3.) sz. határozatával azonnali hatállyal felmondta.

*****A Viasat Hungária Zrt. műsorszolgáltatót a Testület 942/2009 (IV.29.) sz. határozatával 2009. április 31. napjával törölte a nyilvántartásból. Az adatok 2009. január 1. és 2009. április 30. közötti időszakra vonatkoznak.

16. sz. melléklet

Az ORTT támogatása révén elkészült filmalkotások hazai és külföldi seregszemléken elért díjai

Díjak hazai és külföldi seregszemléken

MEGAFILM KFT.: 6:3, AVAGY JÁTSZD ÚJRA TUTTI

RENDEZŐ: TÍMÁR PÉTER

1999	
Budapest Magyar Filmszemle	Különdíj Legjobb férfi alakítás díja Eperjes Károlynak a Pesti Műsor díja a várhatóan legnagyobb közönségsikert arató filmnek

EUROFILM STÚDIÓ KFT.: AZ ALKIMISTA ÉS A SZŰZ

RENDEZŐ: KAMONDI ZOLTÁN

1999	
Manchester Filmfesztivál	Legjobb független film díja

HUNNIA FILMSTÚDIÓ KFT.: KÖZEL A SZERELEMHEZ

RENDEZŐ: SALAMON ANDRÁS

1999	
Budapest Magyar Filmszemle	Legjobb forgatókönyv díja Salamon Andrásnak
Cottbus Filmfesztivál	FIPRESCI-díj
Pescara Nemzetközi Filmfesztivál	Legjobb film díja

2000	
Angers Premiers Plans	Legjobb női alakítás díja Tsu Yu Shimizunak

EUROFILM STÚDIÓ KFT.: SIMON MÁGUS**RENDEZŐ: ENYEDI ILDIKÓ**

1999	
Arcachon Női Rendezők Fesztiválja	Legjobb férfi alakítás díja Andorai Péternek
Budapest Magyar Filmszemle	Rendezés díja Enyedi Ildikónak Operatőri díj Máthé Tibornak Legjobb férfi alakítás díja Andorai Péternek
Locarno Nemzetközi Filmfesztivál	FICC különdíj
2000	
Corato Filmfesztivál	Fődíj, Legjobb férfi alakítás Andorai Péternek
Salerno Nemzetközi Filmfesztivál	Legjobb forgatókönyv díja Enyedi Ildikónak
Teherán FAJR Nemzetközi Filmfesztivál	A legjobb női alakítás díja Julie Delarme-nak
Tromsø Nemzetközi Filmfesztivál	Aurora Díj
2001	
Mazottan Nemzetközi Filmfesztivál	Legjobb férfi alakítás díja Andorai Péternek

FOCUS FILM: GLAMOUR**RENDEZŐ: GÖDRÖS FRIGYES**

2000	
Madrid Imagen Filmfesztivál	Legjobb operatőr: Kardos Sándornak
Troia FESTROIA Nemzetközi Filmfesztivál	Zsűri különdíja

ELSŐ CSABAI TV: JADVIGA PÁRNÁJA**RENDEZŐ: DEÁK KRISZTINA**

2000	
Budapest Magyar Filmszemle	Különdíj Deák Krisztina rendezőnek, Balog Gábor operatőrnek, Romvári József díszlettervezőnek, Szakács Györgyi jelmeztervezőnek, Tóth Ildikó színésznőnek
Salerno Nemzetközi Filmfesztivál	Nagydíj

INFORG STÚDIÓ: ARANYMADÁR**RENDEZŐ: SZALADJÁK ISTVÁN**

2000	
Sepsiszentgyörgy film.dok	Legjobb rövidfilm díja
2001	
Nápoly Corto Circuito Filmfesztivál	Legjobb európai rövidfilm díja

GOESS FILM KFT.: WERCKMEISTER HARMÓNIÁK**RENDEZŐ: TARR BÉLA**

2000	
Brüsszel – L'Age d'Or	Prix Cinédécouvertes (Cinédécouvertes díj)
2001	
Budapest Magyar Filmszemle	Fődíj, Gene Moskowitz díj
Berlin Nemzetközi Filmfesztivál	Berliner Zeitung olvasói díja a Forum legjobb filmjének
Szófia Nemzetközi Filmfesztivál	FIPRESCI díj

DUNA TV RT.: BALRA A NAP NYUGSZIK**RENDEZŐ: FÉSŰS ANDRÁS**

2000	
Budapest Magyar Filmszemle	Legjobb operatőr díja Nagy Andrásnak
Kijev MOLODIST Nemzetközi Filmfesztivál	Ökumenikus Zsűri díja
2002	
Kolozsvár Transilvania Nemzetközi Filmfesztivál	Legjobb operatőr díja Nagy Andrásnak

DUNA TV RT.: I LOVE BUDAPEST**RENDEZŐ: INCZE ÁGNES**

2001	
Alexandria Nemzetközi Filmfesztivál	Legjobb elsőfilm díja
Budapest Magyar Filmszemle	Legjobb elsőfilm díja, Legjobb operatőr díja Pohárnok Gergelynek

ZSEBCSELEK CSOPORT: A KIS UTAZÁS**RENDEZŐ: BUZÁS MIHÁLY**

2001	
Avanca	Legjobb film, legjobb női alakítás

MEGA FILM KFT.: VAKVAGÁNYOK**RENDEZŐ: TÍMÁR PÉTER**

2001	
Budapest Magyar Filmszemle	Arany Mikrofón díj Márkus Tamásnak
Moszkva Nemzetközi Filmfesztivál	FIPRESCI díj
2002	
Albena Black Sea Star Nemzetközi Filmfesztivál	Legjobb színésznő díja Bozsik Yvette-nek

DUNA TV RT.: TORZÓK**RENDEZŐ: SOPSITS ÁRPÁD**

2001	
Belgrád Szerzői Filmek Fesztiválja	FIPRESCI különdíj, Szerb Filmművész Szövetség különdíja Szatmári Péter operatőri munkájáért
Berlin Európa Díj - PRIX EUROPA	Európa különdíj
Budapest Magyar Filmszemle	Legjobb rendezés díja Sopsits Árpádnak, Legjobb férfi mellékszereplő díja Mácsai Pálnak
Chicago Nemzetközi Filmfesztivál	Legjobb gyermekszereplő díja Mészáros Tamásnak
Montreal World Film Fesztivál	Fődíj megosztva, Ökumenikus zsűri díja
Strasbourg Európai Filmek Fóruma	Elismerő oklevél
2002	
Bellinzona Castellinaria Nemzetközi Ifjúsági Filmfesztivál	„Ambiente e Salute: Qualità di Vita” díj (Környezet és Életminőség)
Bergamo Film Meeting	Ezüst Rosa Camuna
Giffoni Nemzetközi Filmfesztivál	Bronz Griff, Giffoni városának díja
Laon Nemzetközi Ifjúsági Filmfesztivál	A Francia Köztársaság elnökének díja
Rimouski Carrousel Nemzetközi Filmfesztivál	Legjobb játékfilm díja, Legjobb forgatókönyv díja Sopsits Árpádnak, Legjobb színész díja Mészáros Tamásnak, CIFEJ díj
Zlín Nemzetközi Gyermek- és Ifjúsági Filmfesztivál	„Visegrádi országok filmjei” szekció fődíja

DUNA TV RT.: PASSZPORT**RENDEZŐ: GOTHÁR PÉTER**

2002	
Lecce	Fődíj – Arany Olajfa
Wiesbaden – Go East	Legjobb rendezés díja
Palic	Arany Torony fődíj

MEGA FILM KFT.: HAMVADÓ CIGARETTAVÉG**RENDEZŐ: BACSÓ PÉTER**

2002	
Budapest Magyar Filmszemle	Arany Mikrofón díj Sipos Istvánnak
Szocsi Nemzetközi Filmfesztivál	Legjobb színésznő díja Nagy-Kálóczy Eszternek

NEXTREME FILM KFT.: KÍSÉRTÉSEK**RENDEZŐ: KAMONDI ZOLTÁN**

2002	
Bitola Manaki Brothers Nemzetközi Filmfesztivál	Bronz Kamera díj Medvigy Gábornak
Budapest Magyar Filmszemle	Legjobb rendezés díja, Legjobb operatőr díja Medvigy Gábornak, Legjobb színész díja Gazsó Györgynek
Phenjan Nemzetközi Filmfesztivál	Operatőri díj Medvigy Gábornak
Várna Love is Folly Nemzetközi Filmfesztivál	Különdíj a kiváló filmnyelvi értékekért

CHAPLIN FILM KFT.: ÉBRENJÁRÓK**RENDEZŐ: MIKLAUZIC BENCE**

2002	
Budapest Magyar Filmszemle	Legjobb elsőfilmes forgatókönyv díja, Legjobb színész díja Gazsó Györgynek
2003	
Houston WorldFest	Ezüst Remi díj
Wiesbaden GoEast Filmfesztivál	FIPRESCI díj

FILMDIMENZIÓ KFT.: SEJTJEINK**RENDEZŐ: ALMÁSI TAMÁS**

2002	
Budapest Magyar Filmszemle	Dokumentumfilm kategória fődíja
2003	
Magyar Filmkritikusok Díja	

TIVOLI FILMPRODUKCIÓ KFT.: AZ UTOLSÓ BLUES**RENDEZŐ: GÁRDOS PÉTER**

2002	
Budapest Magyar Filmszemle	Legjobb operatőr díja ifj. Seregi Lászlónak
Kairó Nemzetközi Filmfesztivál	Fődíj (Arany Piramis)
2003	
Houston WorldFest	Ezüst Remi díj

MOKÉP RT.: HUKKLE**RENDEZŐ: PÁLFI GYÖRGY**

2002	
Budapest Magyar Filmszemle	Legjobb elsőfilm díja, Gene Moskowitz díj
Cottbus Filmfesztivál	Zsűri különdíja, Diákzsűri díja, Közönségsdij, FIPRESCI különdíj
Európai Filmakadémia	Legjobb európai elsőfilmnek járó Fassbinder díj
Kijev MOLODIST Nemzetközi Filmfesztivál	Zsűri oklevele
San Sebastian Nemzetközi Filmfesztivál	New Directors Award (Elsőfilmes zsűri különdíja)
Santa Fe Nemzetközi Filmfesztivál	Fődíj
2003	
Barcelona l'Alternativa	Legjobb játékfilm díja
Cleveland Nemzetközi Filmfesztivál	Legjobb Közép-Kelet-európai film díja
Galway Filmfesztivál	Harmadik díj
Hongkong Nemzetközi Filmfesztivál	Arany Tűzmadár díj
Houston WorldFest	Zsűri különdíja
Mamers Nemzetközi Filmfesztivál	Fődíj, Művészmozik díja
Szocsi Nemzetközi Filmfesztivál	Arany Rózsa (Fődíj)
Torún Fiatal Európai Filmek Nemzetközi Fesztiválja	Fődíj

2004	
Riga „Arsenals”	Ökumenikus zsűri díja
Vitoria Filmfesztivál	Elismerő oklevél

LAURINFILM KFT.: SZÉP NAPOK**RENDEZŐ: MUNDRUCZÓ KORNÉL**

2002	
Budapest Magyar Filmszemle	Gene Moskowitz díj, Zsűri különdíja, Legjobb női mellékszereplő díja Tóth Orsolyának
Locarno Nemzetközi Filmfesztivál	Ezüst Leopárd
2003	
Brüsszel Európai Filmek Fesztiválja	Fődíj (Legjobb elsőfilmnek járó Írisz díj), RTBF TV különdíja
Szófia Nemzetközi Filmfesztivál	Fődíj
2004	
Angers Premiers Plans	Legjobb színész díja Tóth Orsolyának, Legjobb színész díja Polgár Tamásnak
Essone CINESSONE	Legjobb színész díja Tóth Orsolyának és Weber Katának

TIVOLI FILMPRODUKCIÓ KFT.: SZERELEMTŐL SÚJTVA**RENDEZŐ: SAS TAMÁS**

2003	
Kairó Nemzetközi Filmfesztivál	Legjobb rendezés díja a kiemelkedő művészi teljesítményért

MYTHBERG FILMS KFT.: MAGYAR SZÉPSÉG**RENDEZŐ: GOTHÁR PÉTER**

2003	
Budapest Magyar Filmszemle	Fődíj, Arany Mikrofon díj Juhász Róbertnek

FILM-ART KFT.: A HÍDEMBER**RENDEZŐ: BEREMÉNYI GÉZA**

2003	
Houston WorldFest	Arany Remi díj

ÚJ DIALÓG FILMSTÚDIÓ KFT.: EGY HÉT PESTEN ÉS BUDÁN

RENDEZŐ: MAKK KÁROLY

2003	
Várna Love is Folly Nemzetközi Filmfesztivál	Legjobb színésznő díja Törőcsik Marinak
2004	
Houston WorldFest	Platina Remi díj

CINEMA-FILM KFT.: TARKA KÉPZELET - RENOIR ÁLMAI

RENDEZŐ: GROÓ DIANA

2003	
Antalya – short	Legjobb kísérleti film díja
Marosvásárhely AlterNative	Illyés Közalapítvány díja
2004	
Houston WorldFest	Ezüst Remi díj

EUROFILM STÚDIÓ KFT.: MÁSNAP

RENDEZŐ: JANISCH ATTILA

2004	
Budapest Magyar Filmszemle	Fődíj, Legjobb operatőr díja Medvigy Gábornak, Legjobb színész díja Gáspár Tibornak, Legjobb mellékszereplő díja Lázár Katinak
2005	
Seattle Nemzetközi Filmfesztivál	Emerging Master Award Janisch Attilának
Trencséneplic Art Film Fesztivál	Legjobb operatőr Kék Angyal-díja Medvigy Gábornak

INFORG STÚDIÓ KFT.: DEALER

RENDEZŐ: FLIEGAUF BENEDEK

2004	
Athén Opening Nights Nemzetközi Filmfesztivál	Arany Athéné (fődíj)
Berlin Nemzetközi Filmfesztivál - Fórum	Berliner Zeitung olvasói díja a Fórum legjobb filmjének
Budapest Magyar Filmszemle	Legjobb rendezés, Legjobb forgatókönyv, Arany Mikrofon díj Zányi Tamásnak
Lagów Nemzetközi Filmfesztivál	Bronz Fürt díj
Lecce Európai Filmek Fesztiválja	Rendezői különdíj, Legjobb operatőr díj Szatmári Péternek
Mar del Plata Nemzetközi Filmfesztivál	Legjobb rendezés díja, Külön elismerés a képi és zenei egység művészi megteremtésért, Argentín filmkritikusok díja, FIPRESCI-díj, Operatőr díj Szatmári Péternek
Wiesbaden GoEast Filmfesztivál	Legjobb rendezés díja
2005	
Angers Premiers Plans	Elismerő oklevél
Khanty-Mansiisk Spirit of Fire	Arany Tajga (fődíj), Legjobb operatőr díja Szatmári Péternek
Montevideo Uruguay-i Nemzetközi Filmfesztivál	FIPRESCI-díj
Palics Nemzetközi Filmfesztivál	Filmkritikusok nemzetközi zsűrijének díja
Párizs Baltyk-o-Balkan	Legjobb film díja (ex aequo)
Pula Filmfesztivál	Filmkritikusok nemzetközi zsűrijének díja
2006	
Rouen „A l'Est, du nouveau”	Fődíj
Batumi Nemzetközi Filmfesztivál	Legjobb rendezés díja
2007	
Islandilla Cine Inédito	Küöldíj

EUROFILM STÚDIÓ KFT.: A FÉNY ÖSVÉNYEI

RENDEZŐ: MISZÁL ATTILA

2005	
Budapest Magyar Filmszemle	Legjobb első film rendezői díj Mispál Attilának, Legjobb férfi epizód alakítás díja Csányi Sándornak, A legjobb férfi alakítás díja Cserhalmi Györgynek, Produceri díj Miskolczi Péternek és Váradi Gábornak, Arany Mikrofon-díj Balázs Gábornak, Arany Öllő-díj Pulitzer Péternek, Diákzsűri: Fődíj

TIVOLI FILMPRODUKCIÓ: A PORCELÁNBABA**RENDEZŐ: GÁRDOS PÉTER**

2005	
Budapest Magyar Filmszemle	Legjobb rendezés díja Gárdos Péternek, Legjobb férfi epizódszereplő díja Csányi Sándornak, A külföldi kritikusok Gene Moskowitz-díja
Leeuwarden <i>Noordelijk Filmfesztivál</i>	Matad'or (fődíj)
Moszkva Nemzetközi Filmfesztivál	Az orosz filmkritikusok elismerő oklevele

JAVA FILM: ÖRÖKSÉG: EGY HALÁSZ TÖRTÉNETE**RENDEZŐ: HEGEDŰS PÉTER**

2004	
Budapest Magyar Filmszemle	A filmszociográfia kategória legjobb filmje

ZÖLD MŰVEK ALAPÍTVÁNY: ÚJ ELDORÁDÓ**RENDEZŐ: KOCSIS TIBOR**

2004	
Freiburg <i>Ökmedia</i>	Freiburg-i Érsekség díja
Sepsiszentgyörgy <i>film.dok</i>	Elismerő oklevél, Diákzsűri nagydíja
Sf. Gheorghe ANONIMUL	Különdíj
2005	
Besztercebánya <i>ENVIROFILM</i>	Fődíj
Budapest Magyar Filmszemle	Dokumentumfilm kategória fődíja
Cerro Veronese <i>Premio Lessinia Filmfesztivál</i>	Ezüst Tölgyfa
Trento <i>Mountain Filmfesztivál</i>	Különdíj
Trieszt Filmfesztivál	Planet-díj a legjobb dokumentumfilmnek, Közönségsdíj
2007	
Kamera Hungária Televíziós Műsorfesztivál	Dokumentumfilm kategória fődíja

QUALITY PICTURES: ERDÉLY 1956**RENDEZŐ: PÁSKÁNDINÉ SEBŐK ANNA**

2005	
Budapest Magyar Filmszemle	Legjobb dokumentumfilm díja

VID-ART STÚDIÓ: VADÁSZAT ANGOLOKRA**RENDEZŐ: BAGÓ BERTALAN**

2006	
Budapest Magyar Filmszemle	Legjobb operatőr: Máthé Tibor
2007	
Houston <i>WorldFest</i>	Arany Remi-díj

DÁNIELFILM STÚDIÓ KFT.: A HÉT NYOLCADIK NAPJA**RENDEZŐ: ELEK JUDIT**

2006	
Kairó Nemzetközi Filmfesztivál	Legjobb forgatókönyvíró: Elek Judit
2007	
Budapest Magyar Filmszemle	Legjobb forgatókönyvíró: Elek Judit

GIBS KERESKEDELMI KFT.: SZABADSÁG, SZERELEM**RENDEZŐ: GODA KRISZTINA**

2007	
Budapest Magyar Filmszemle	Mozisok Országos Szövetségének díja
Aichi Rendezőnök Nemzetközi Film-fesztiválja	Fődíj

DUNATÁJ ALAPÍTVÁNY: ÉLIK AZ ÉLETÜKET**RENDEZŐ: ZSIGMOND DEZSŐ**

2007	
Budapest Magyar Filmszemle	Esélyegyenlőségi-díj

TIVOLI FILMPRODUKCIÓ KFT.: NINCS KEGYELEM**RENDEZŐ: RAGÁLYI ELEMÉR**

2008	
Budapest Magyar Filmszemle	Legjobb rendező: Ragályi Elemér Legjobb producer: Szekeres Dénes

PCN KFT.: ESZTER HAGYATÉKA

RENDEZŐ: SIPOS JÓZSEF

2008	
Los Angeles Magyar Filmfesztivál	Michael Curtiz Közönségdíj
Salerno Nemzetközi Filmfesztivál	Salerno városának díja